FRANK

HERBERT

A DŰNE

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

Az Impérium tízezer éves békéjét veszély fenyegeti. A lakott planéták ezreit összefogó, feudális birodalom egymásnak feszülő erői — a császár, a rivalizáló Nagy Házak és az Űrliga — mind egy kietlen sivatagbolygó köré gyűlnek, hogy eldöntsék, ki birtokolja az óriási homokférgek és pusztító viharok által uralt világot. Ez ugyanis az egyetlen hely az univerzumban, ahol megtalálható az űrutazáshoz elengedhetetlen, tudattágító hatású fűszer, a melanzs. A hűbérbirtokért megütköző seregek csatájában felülkerekedő ház győzelme azonban nem lehet teljes, mert a mély sivatagban felbukkan egy próféta, aki mögött felsorakoznak az eddig lakatlannak hitt terület népének fanatikus légiói… Frank Herbert klasszikus regénye négy évtized alatt sem veszített népszerűségéből. Jelen kiadás egy új novellával gazdagodott, melyet Herbert irodalmi örökösei tettek hozzá A Dűne történetéhez.

- Frank Herbert
  - ELSŐ KÖNYV
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
    - ■
  - MÁSODIK KÖNYV
    - ■

- HARMADIK KÖNYV
- FÜGGELÉKEK
  - I. függelék: A Dűne környezettana
  - II. függelék: A Dűne vallása
  - III. függelék: Jelentés a Bene Gesserit indítékairól és céljairól
  - IV. függelék: Az Almanak en-Asraf
  - AZ IMPÉRIUM TERMINOLÓGIÁJA
  - ARRAKIS TÉRKÉPE

Frank Herbert
A Dűne

ELSŐ KÖNYV
A Dűne

A kezdet kezdetén kell a leggondosabban ügyelni rá, hogy meglegyen a dolgok egyensúlya. Ezt jól tudja a Bene Gesserit minden tagja. Aki tehát tanulmányozni kezdi Muad-Dib életét, az ne feledje el elhelyezni a korában: IV. Shaddam, a Padisah Császár uralkodásának 57-dik évében jött a világra. És különösen ne feledje el elhelyezni környezetében: az Arrakis bolygón. Ne tévesszen meg senkit az, hogy a Caladanon született, és ott élte le első tizenöt évét. Muad-Dib helye mindörökre az Arrakis, az a bolygó, amelyet Dűne néven ismernek.

— Irulan hercegnő: Muad-Dib élete és műve

Az Arrakisra való elindulás előtti héten, amikor már szinte elviselhetetlen őrjöngéssé fokozódott az utolsó napok sürgése-forgása, egy vénasszony jött látogatóba a fiú, Paul anyjához.

Meleg éjszaka volt a Caladan-kastélyban. Az ősi kőtömeg, mely huszonhat nemzedéken át szolgált az Atreides-család otthonául, most hideg verejtékes érzetet keltett, mint mindig, ha időváltozás közeledett.

Az öregasszonyt az oldalajtón engedték be, elhaladt a boltozatos folyosón Paul szobája mellett, és megengedték, hogy egy pillanatra megnézze az ágyban fekvő fiút. A majdnem a padlóig leeresztett függőlámpa halvány fényénél az álmából felriadt fiú csak egy vaskos női alakot látott az ajtóban állni, egy lépéssel anyja előtt. Az öregasszony árnyalakja boszorkányszerű volt — haja összegubancolódott pókhálóként fogta körül sötétbe borult arcát, melyből csak az ékkőként ragyogó szem világított.

— Nem kicsi a korához képest, Jessica? — kérdezte az öregasszony. Sípolt, dongott a hangja, mint egy felhangolatlan baliset.

Paul anyja lágy alt hangján válaszolt:

— Az Atreides-ivadékok közismerten későn szoktak növésnek indulni, Tisztelendő Anyám.

— Mondják, mondják — dünnyögte az öregasszony. — De hát már tizenöt éves…

— Igen, Tisztelendő Anyám.

— Ébren van és hallgatózik — mondta az öregasszony. — Ravaszdi kis gazfickó! — Kuncogott. — De a fejedelmi személyeknek szükségük is van a ravaszságra. És ha csakugyan ő a Kwisatz Haderach… hát…

Az ágy sötétjében Paul éppen csak résnyire nyitotta ki a szemét. A két, madár módra csillogó ovális — az öregasszony szeme — mintha kitágult, fölizzott volna, ahogy az övébe nézett.

— Aludj jól, ravasz kis gazfickó! — mondta az öregasszony. — Holnap szükséged lesz minden erődre, hogy elviseld a gom-dzsabbaromat!

Ezzel elment, maga előtt tolta Paul anyját. Határozott döndüléssel csukódott be mögöttük az ajtó.

A fiú szeméből elszállt az álom. *Mi lehet az a gom-dzsabbar?*

Minden izgalom közül, ami a nagy változást kísérte, ennek az öregasszonynak a megjelenése volt a legdöbbenetesebb.

Tisztelendő Anyám…

És Jessicának szólította az anyját, mintha holmi közönséges szolgálólány lett volna, nem pedig a Bene Gesserit tagja, hercegi ágyas, a hercegi trónörökös szülőanyja!

A gom-dzsabbar valami arrakisi dolog lehet, amit meg kell ismernem, mielőtt odamegyünk? tűnődött.

Hangtalanul forgatta a szájában a különös, idegen szavakat: *Gom-dzsabbar… Kwisatz Haderach…*

Olyan sok mindent kellett megtanulni! Az Arrakis annyira másmilyennek ígérkezett, mint a Caladan, hogy a fiú feje már kavargott az új ismeretektől. *Arrakis… Dűne… Sivatagbolygó…*

Thufir Hawat, Paul apjának főorgyilkosa már elmagyarázta a fiúnak, hogy halálos ellenségeik, a Harkonnenek nyolcvan évig voltak az Arrakison, részleges hűbérbirtokként, uralva a bolygót a szerződés alapján, amelyet a KHAFT-társasággal kötöttek a fiatalító fűszer, a *melanzs* bányászatára. A Harkonnenek most távoznak, és az Atreides-ház lép a helyükbe teljes hűbérúri joggal — látszólag Leto herceg győzelme jeleként. Ám ez a látszat, mondta Hawat, nagy veszéllyel terhes, mert Leto herceg igen népszerű a Landsraad Nagy Házai között.

„A népszerű ember kihívja maga ellen a, hatalmasok féltékenységét” — mondta Hawat.

Arrakis… Dűne… Sivatagbolygó…

Ahogy Paul lassan álomba merült, egy arrakisi barlang jelent meg

előtte. Körülötte néma emberalakok mozogtak a parázsgömbök halovány fényében. Ünnepélyes érzés fogta el, mintha templomban lett volna, ahogy hallgatott egy halk hangot: kopp, kopp, kopp — a víz csepegését. Paul így, álmában is tudta, hogy ébredés után emlékezni fog rá. Mindig emlékezett azokra az álmokra, amelyekben előre látta a jövőt.

Aztán az álom szertefoszlott.

Paul fölébredt. Érezte maga körül az ágy melegét, s tovább csapongtak a gondolatai. Ez a világ, a Caladan-kastény, ahol sem játszani, sem hasonló korú fiúkkal barátkozni nem tudott, talán nem is érdemli meg, hogy szomorúsággal búcsúzzék tőle. A tanítója, dr. Yueh már célzott rá, hogy a *faufreluch*-osztályrendszer nem érvényesül olyan szigorúan az Arrakison. A bolygó olyan népnek volt a hazája, akik a sivatag peremén éltek, s nem parancsolt nekik sem kaid, sem bashar: ők voltak a fremenek, a sivatagi nomádok, akiket nem tudott lajstromba venni a Császári Regátus egyetlen népszámlálása sem.

Arrakis… Dűne… Sivatagbolygó…

Paul megérezte magában a feszültséget, és úgy döntött, végrehajtja az egyik lélek-test gyakorlatot, amelyet az anyja tanított meg neki. Három gyors lélegzetvétel elindította a reakciókat: lebegő tudati állapot… tudat-összpontosítás… aortatágulás… kerülni az összpontosítás nélküli tudatosság mechanizmusát… vállalt és akart tudatosság… feldúsított vér tódul a túlterhelt területekre… *az ember nem juthat táplálékhoz-biztonsághoz-szabadsághoz pusztán ösztönös úton…* az állati tudat nem terjed tovább az adott pillanatnál… nem fogja föl, hogy a préda kipusztulhat… az állat rombol, de nem épít… az állati örömök az érzékelési szint közelében maradnak, nincs tudatos észlelés… az embernek koordináta-rendszer kell, hogy azon át lássa a világegyetemet… vállalt és akart tudatosság, ez kifeszíti a koordinátahálót… a testi integritás követi az idegvéráramot a sejtszükségletek legmélyebb tudatával összhangban… minden tárgy/sejt/lény mulandó… törekedj a dinamikus állandóságra a körülvevő…

Paul lebegő tudatállapotában egyenletesen hömpölygött körbe-körbe-körbe a „lecke”.

Amikor a hajnal sárgás fénye megérintette az ablakpárkányt, a fiú lehunyt szemhéján át érzékelte a fényt. Kinyitotta a szemét, meglátta a hálószoba mennyezetének ismerős gerendarajzolatát, meghallotta a kastélybeli sürgés-forgás ismerős neszeit.

Kinyílt az ajtó, az anyja nézett be. Bronzszínű árnyalatokban játszó haját fekete szalag fogta össze a feje tetején, ovális arca kifejezéstelen volt, zöld szeme komolyan nézett a fiúra.

— Ébren vagy — állapította meg. — Jól aludtál?

— Igen.

Paul szemügyre vette a nyúlánk alakot, érzékelte a feszültséget a

válla tartásában, ahogy ruhát keresett a faliszekrényekben. Másvalaki talán nem vette volna észre a feszültséget, de Paulnak az anyja jól megtanította a Bene Gesserit-módszert: az aprólékos részletmegfigyelést. Jessica most megfordult, odanyújtott egy mérsékelten elegáns kabátkát. A zsebe fölött ott ékeskedett a vörös sólymos Atreides-címer.

— Siess, öltözz fel — mondta. — A Tisztelendő Anya már vár!

— Róla is álmodtam — mondta Paul. — Ki ez?

— Ő volt a tanítóm a Bene Gesserit-iskolában. Most a Császár Igazmondója. És Paul… — Tétovázott. — El kell mondanod neki az álmaidat.

— Jó. Őmiatta kaptuk meg Arrakist?

— Nem „kaptuk meg" Arrakist. — Jessica leporolt egy nadrágot, odaakasztotta a ruhaállványra az ágy mellé. — Ne várakoztasd meg a Tisztelendő Anyát!

Paul felült, átfogta a térdét.

— Mi az a gom-dzsabbar?

Az anyjától szerzett tudás ismét érzékelhetővé tette a szinte láthatatlan tétovázást, az idegrendszer vallomását, amely a félelemről árulkodott.

Jessica odament az ablakhoz, félrehúzta a függönyöket, elnézett a folyóparti gyümölcsösök felett a Syubi-hegy felé.

— Nemsokára megtudod, hogy mi az… a gom-dzsabbar — mondta.

Paul hallotta a hangjában a félelmet, és csodálkozott rajta.

Jessica nem fordult meg, úgy szólt oda:

— A Tisztelendő Anya a délelőtti fogadószobámban vár. Kérlek, siess!

Gaius Helen Mohiam Tisztelendő Anya egy kárpitozott széken ülve nézte, ahogy közeledik feléje az anya és fia. Két oldalán az ablakokból szép kilátás nyílt a folyó déli kanyarulatára és az Atreidesek családi birtokának zöldellő mezőire, de a Tisztelendő Anyát nem érdekelte a kilátás. Ma reggel tagadhatatlanul öregnek érezte magát, és igencsak nyűgös kedvében volt. Mindezért az űrutat kárhoztatta meg azt, hogy alkalmazkodnia kellett ahhoz a nyomorult Űrligához és a titkolózásukhoz. De hát ez a küldetés bizony egy Bene Gesserit Látnok személyes közreműködését igényelte. Még a Padisah Császár Igazmondója sem bújhatott ki ez alól a felelősség alól, ha a kötelesség szólította.

A mindenit ennek a Jessicának! gondolta a Tisztelendő Anya. *Ha legalább leányt szült volna nekünk, ahogy a parancsa szólt!*

Jessica megállt három lépéssel a szék előtt, könnyedén bókolt, bal keze finom mozdulattal végigsiklott szoknyáján. Paul azt a kurta meghajlást választotta, amelyre a táncmestere tanította meg —

amelyet akkor szokás használni, amikor „az ember nincs tisztában a másik pozíciójával”.

Paul köszöntésének finom árnyalatai nem kerülték el a Tisztelendő Anya figyelmét.

— Óvatos természetű a fiú, Jessica — jegyezte meg.

Jessica keze Paul vállára rebbent, megszorult rajta. Egy szívdobbanásnyi időre félelem lüktetett a tenyeréből. Aztán összeszedte magát.

— Óvatosságra lett nevelve, Tisztelendő Anyám.

Mitől fél úgy? csodálkozott magában Paul.

Az öregasszony egyetlen átfogó pillantással szemügyre vette Pault: az arca ovális, mint Jessicáé, de erős csontozatú… a haja mélyfekete, mint a hercegé, a szemöldöke vonala azonban az anyai nagyapjáé, akit nem szabad megnevezni, meg az a keskeny, gőgös orr is; az egyenes nézésű, zöld szempár pedig az öreg hercegé, a régen halott apai nagyapáé.

Bizony, ő volt az, aki tudta, mi a stílus — még a halálban is, gondolta a Tisztelendő Anya.

— Más a nevelés — mondta —, és más az alapfölépítés. Majd meglátjuk. — Az öreg szempár szigorúan rávillant Jessicára. — Hagyjál magunkra minket! Parancsolom, hogy foglald el magad a békéről való meditációval!

Jessica elvette a kezét Paul válláról.

— Tisztelendő Anyám, én…

— Jessica! Tudod, hogy meg kell lennie!

Paul értetlenül fölnézett az anyjára.

Jessica kihúzta magát.

— Igen… persze hogy tudom.

Paul tekintete visszaugrotta Tisztelendő Anyára. Óvatosságra intette nemcsak az udvariasság, hanem az is, hogy az anyja szemlátomást tisztelettel és félelemmel tekintett erre az öregasszonyra. Ugyanakkor haragos aggodalommal töltötte el az anyjából érezhetően sugárzó szorongás.

— Paul… — Jessica mély lélegzetet vett. — Ez a próba, amelyen át kell esned… ez nagyon fontos nekem.

— Próba? — A fiú fölnézett rá.

— Ne feledd, hogy hercegi sarj vagy — mondta Jessica. Sarkon fordult, és suhogó szoknyával, határozott lépésekkel kiment a szobából. Tompa kondulással csukódott be mögötte az ajtó.

Paul farkasszemet nézett az öregasszonnyal, uralkodott a haragján.

— Miféle dolog úgy elküldeni Jessica úrnőt, mintha holmi szolgáló volna?

Mosoly rezdült meg a ráncos, öreg száj szögletében.

— Jessica úrnő, fiacskám, a szolgálóm volt tizennégy éven át az iskolában. — Bólintott. — Méghozzá jó szolgálóm. Most viszont *idejössz!*

Csattant a parancs. Paul azon kapta magát, hogy engedelmeskedik, mielőtt fontolóra vehette volna. *A Hangot használja,* gondolta. Az öregasszony intésére megállt mellette.

— Látod ezt? — kérdezte a Tisztelendő Anya. Köntöse redői közül előhúzott egy zöld fémkockát, arasznyi lehetett egy-egy oldala. Megfordította, Paul látta, hogy az egyik oldala nyitott — feketén tátongott, és furcsa mód ijesztő volt. Mintha egyetlen fénysugár sem hatolt volna be abba a nyitott feketeségbe.

— Tedd bele a jobb kezedet — mondta az öregasszony.

Pault félelem kerítette a hatalmába. Hátrálni akart, de az öregasszony rászólt:

— Így engedelmeskedel az anyádnak?

A fiú fölpillantott a madár módra csillogó szempárba.

Lassan, érezve a kényszert, de ellenállásra képtelenül, Paul beletette a kezét a dobozba. Először hidegséget érzett, ahogy a feketeség összezárult a keze körül, aztán síkos fémet tapintottak az ujjai. Mintha elzsibbadt volna a keze.

Az öregasszony arca ragadozó kifejezést öltött. Elvette jobb kezét a dobozról, és Paul nyaka közelébe emelte. A fiú fémes csillanást látott a szeme sarkából, arra akarta fordítani a fejét.

— Ne mozdulj! — csattant fel az öregasszony.

Megint a Hangot használja! Paul visszafordította tekintetét a Tisztelendő Anya arcára.

— A gom-dzsabbart tartom a nyakadnál — mondta az öregasszony. — A gom-dzsabbart, az ádáz haragú ellenséget! Hegyes tű, rajta egy csepp méreg. Hohó! Ne húzódj el, mert megérzed a mérget!

Paul nyelni akart, de kiszáradt a torka. Nem tudta levenni a szemét a barázdás, vén arcról, a csillogó szemről, a beszéd közben ezüstösen kivillanó fémfogakról, a sápadt ínyről.

— Egy hercegi sarjnak ismernie kell a mérgeket mondta az öregasszony. — A korszellem, igaz? *Musky*: mérgezés itallal! *Aumas*: mérgezés étellel! Vannak gyors mérgek, lassú mérgek, van ilyen, van olyan, van amolyan. Hát tessék a legújabb: a gom-dzsabbar! Csak állatokat öl meg.

A büszkeség úrrá lett Paul félelmén.

— Azt mered állítani, hogy egy herceg fia holmi állat?!

— Mondjuk, hogy nem tartom lehetetlennek, hogy ember vagy — felelte az öregasszony. — Nono! Már figyelmeztettelek, hogy ne próbálj elugrani! Öreg vagyok, de a kezem a nyakadba tudja döfni ezt a tűt, mielőtt elszökhetnél tőlem!

— Ki vagy? — suttogta a fiú. — Hogy tudtad rávenni az anyámat, hogy egyedül hagyjon veled? A Harkonnenek küldtek?

— A Harkonnenek? Még csak az kellene! Most hallgass! — Egy száraz ujj megérintette Paul nyakát, a fiú megfékezte az akaratlan impulzust, hogy elugorjék.

— Jól van — mondta az öregasszony. — Kiálltad az első próbát. A többi pedig nagyon egyszerű lesz: ha kihúzod a kezed a dobozból, meghalsz! Ez az egyetlen szabály. Ha bent tartod a kezed, életben maradsz. Ha kihúzod, meghalsz.

Paul mélyet lélegzett, úrrá lett a reszketésén.

— Ha egyet kiáltok, másodperceken belül berohannak a szolgák, és te halsz meg!

— A szolgákat feltartóztatja az anyád, aki ott őrködik az ajtó előtt. Bízhatsz benne. Az anyád túlélte ezt a próbát. Most rajtad a sor. Tekintsd megtiszteltetésnek! Ritkán teszünk ki ennek fiúgyermeket.

A kíváncsiság elviselhetővé csökkentette Paul félelmét. Érezte az öregasszony hangjából, hogy igazat mond, semmi kétség. Ha az anyja odakint őrködik… ha ez valóban próba… És így vagy úgy, tudta, hogy csapdában van, nem engedi menekülni az a kéz a nyakánál és a kézben a gom-dzsabbar. Emlékezetébe idézte a félelem elleni litániát, amelyre az anyja tanította meg a Bene Gesserit rituáléjából.

Nem szabad félnem. A félelem az elme gyilkosa. A félelem a kis halál, mely teljes megsemmisüléshez vezet. Szembenézek félelmemmel. Hagyom, hogy áthaladjon rajtam, fölöttem. És amikor mögöttem van, utána fordítom belső tekintetemet, követem az útját. Amikor a félelem elment, nem marad semmi, csak én magam.

Érezte, hogy visszatér a nyugalma.

— Tessék, asszonyság, csináld csak!

— Asszonyság! — csattant fel a Tisztelendő Anya. — Mi tagadás, van benned bátorság! Hát majd meglátjuk, kis uraság! — Közel hajolt, szinte suttogássá halkult a hangja. — Fájdalmat fogsz érezni a kezedben. Fájdalmat! De ha kihúzod a dobozból, megérintem a nyakad a gom-dzsabbarommal, és olyan gyorsan jön a halál, mintha a bakó bárdja csapna le! Ha kihúzod a kezed, a gom-dzsabbar végez veled. Érted?

— Mi van a dobozban?

— Fájdalom.

A fiú érezte, hogy a kezében erősödik a bizsergés. Összeszorította a száját. *Miféle próba lehet ez?* tűnődött. A bizsergésből viszketés lett.

Az öregasszony megszólalt:

— Hallottál már róla, hogy az állat leharapja a lábát, hogy kiszabaduljon a csapdából? Az az állati megoldás. Az ember inkább benne marad a csapdában, eltűri a fájdalmat, halottnak tetteti magát, hogy aztán megölhesse a csapdavetőt és ezzel elháríthassa a veszélyt a

hozzá hasonlók feje felől.

A viszketésből enyhe égető érzés lett.

— Miért csinálod ezt? — förmedt rá Paul.

— Hogy megtudjam, ember vagy-e. Hallgass!

Paul ökölbe szorította a bal kezét, ahogy a másikban erősödött az égető érzés. Lassan fokozódott: szinte rétegenként rakódott a forróságra, a forróságra, a forróságra… a forróság! A fiú érezte, hogy a szabad kezén a körmök belevájódnak a tenyerébe. Be akarta hajlítani az égő keze ujjait, de nem tudta megmozdítani őket.

— Éget — suttogta.

— Csend!

A karján végiglüktetett a fájdalom. Izzadság verte ki a homlokát. Minden idegszála őrjöngve követelte, hogy húzza ki a kezét abból a tüzes katlanból… de… a gom-dzsabbar! Nem mozdította meg a fejét, csak a szemét próbálta elfordítani annyira, hogy meglássa a nyakának meredő iszonyatos tűt. Észrevette, hogy zihálva szedi a levegőt, uralkodni akart a lélegzésén, de nem tudott.

Fáj!

Minden megszűnt a világban, csak az a kínban égő kéz létezett, és a közvetlen közelről reá meredő, vénséges vén arc.

Az ajka úgy kiszáradt, hogy alig tudta szétválasztani.

Jaj, jaj, jaj!

Szinte mintha érezte volna, hogy azon az elgyötört kézen összepöndörödik a bőr, összesül, lefoszlik a hús, amíg csak az elszenesedett csontok maradnak…

Elmúlt!

Mintha csak kikapcsolták volna, a fájdalom hirtelen megszűnt.

Paul érezte, hogy remeg a jobb karja, érezte, hogy verítékben úszik a teste.

— Elég — mormolta az öregasszony. — Kull wahad! Egyetlen leánygyermek sem bírt ki ennyit soha! Alighanem szerettem volna, hogy elbukj! — Hátradőlt. elvette a gom-dzsabbart a fiú nyakától. — Vedd ki a kezed a dobozból, ifjú emberi lény, és nézd meg!

Paul megfékezte a kínzó reszketést, rámeredt a fénytelen ürességre, ahol a keze mintha saját akaratából maradt volna. A fájdalom emléke megbénította. A józan ész azt súgta, hogy megfeketedett csonkot fog kihúzni abból a dobozból.

— Rajta! — csattant fel az öregasszony.

Paul kikapta a kezét, és döbbenten bámult rá. Semmi nyom! Semmi jele a gyötrelemnek! Fölemelte a kezét, megforgatta, behajlította az ujjait.

— Fájdalom idegi gerjesztéssel — mondta a Tisztelendő Anya. — Szép is volna, megcsonkítani a potenciális emberi lényeket! Nem mondom, vannak, akik sokat adnának ennek a kis doboznak a titkáért.

— Elrejtette a köntöse redői között.

— De hát a fájdalom…

— Fájdalom! — mondta fitymálóan az öregasszony. — Az igazi ember minden ideget megfegyelmezhet a testében.

Paul most vette észre, hogy sajog a bal keze. Kinyitotta összeszorított öklét, megnézte a négy véres nyomot, ahol a körmei belemélyedtek a tenyerébe. Leengedte a karját, ránézett az öregasszonyra.

— Ezt csináltad egyszer az anyámmal?

— Láttad már, hogy rostálják a homokot?!

Suhogva csapott le a kérdés, mintha egyenesen az agyát súrolta volna, Paul gondolatai megkavarodtak, hirtelen magasabb szinten tudatosította: *Rostálják a homokot.* Bólintott.

— Mi, a Bene Gesserit az embereket rostáljuk, hogy megtaláljuk az igaziakat.

Paul fölemelte a jobb kezét, tudatosan igyekezett fölidézni a fájdalom emlékét.

— És ebből áll az egész? A fájdalomból?

— Megfigyeltelek a fájdalmadban, fiam. A fájdalom csak a próba tengelye. Az anyádtól tudhatod, milyenek a megfigyelési módszereink. Látom benned a tanítása nyomait. A mi próbánk a válság és a megfigyelés.

Paul hallotta a hangjában a megerősítést.

— Ez igazság! — nyugtázta.

Az öregasszony rámeredt. *A fiú érzékeli, mi az igazság! Lehetséges volna, hogy csakugyan ő az?* Elfojtotta a lelkesedést, figyelmeztette magát: *A remény elködösíti a megfigyelést.*

— Tehát tudod, mikor hisznek az emberek abban, amit mondanak — jegyezte meg.

— Tudom.

A válaszban benne rezegtek az ismételt próbákkal ellenőrzött képesség felhangjai. Az öregasszony hallotta őket.

— Talán te vagy a Kwisatz Haderach — mondta. — Ülj le, testvérkém, ide, a lábamhoz!

— Inkább állok.

— Az anyád a lábamnál ült annak idején.

— Én nem vagyok az anyám.

— Egy kicsit gyűlölsz bennünket, mi? — Az ajtó felé tekintett, kikiáltott: — Jessica!

Az ajtó kivágódott, Jessica mozdulatlanul, merev tekintettel nézett be a szobába. Aztán mintha az egész lénye ellágyult volna, ahogy meglátta Pault. Látható erőfeszítéssel egy kis mosolyra húzta a száját.

— Jessica, elmúlt-e valaha az irántam érzett gyűlöleted? —

kérdezte az öregasszony.

— Egyszerre szeretlek és gyűlöllek, Tisztelendő Anyám — mondta Jessica. — A gyűlölet… az a fájdalmakból fakad, amelyeket sohasem szabad elfelejtenem. A szeretet, az…

— Csak a puszta tényt — szakította félbe az öregasszony, de szelíd volt a hangja. — Most már bejöhetsz, de maradj csendben. Csukd be azt az ajtót, és ügyelj, hogy senki se zavarjon bennünket!

Jessica belépett a szobába, becsukta az ajtót, és háttal nekitámaszkodott. *A fiam él,* gondolta. *A fiam él, és… igazi ember. Tudtam, hogy az… de… de él! Most már én is élhetek tovább.* A hátának nyomódó ajtó keménynek, valóságosnak érzett. A szobában minden szinte nekifeszült az érzékeinek.

A fiam él!

Paul ránézett az anyjára. *Jessica igazat mondott.* A fiú szeretett volna egyedül elvonulni, átgondolni ezt az élményt, de tudta, hogy nem mehet el, amíg el nem bocsátják. Az öregasszony hatalomra tett szert fölötte. *Igazságot beszéltek.* Az anyja átesett ezen a próbán. Félelmetes célja lehet a próbának… mert a fájdalom és a rettegés félelmetes volt. Paul tudta, milyenek szoktak lenni a félelmetes célok. Minden esély ellenében indultak harcba. Öntörvényűek voltak, önmagukat tették szükségessé. Paul úgy érezte, megfertőződött valami félelmetes céllal, de még nem tudta, mi az.

— Egy napon, fiam — mondta az öregasszony —, talán neked is meg kell állnod odakint egy ilyen ajtó előtt. Nem akármilyen feladat!

Paul lenézett a kézre, mely megismerte a fájdalmat, aztán föltekintett a Tisztelendő Anyára. Az öregasszony hangja most különbözött minden más hangtól, amellyel valaha is találkozott. Fényes kontúr vette körül a szavait. Élük volt. Paul úgy érezte, kérdezzen bármit, olyan választ kap, ami ki tudja emelni ebből a húsvér világból, valami magasabb rendűbe.

— Miért keresik az igazi embereket? — kérdezte.

— Hogy felszabadítsunk benneteket.

— Felszabadítsanak?

— Egyszer az emberek rábízták a gépekre, hogy gondolkodjanak helyettük, abban a reményben, hogy ez majd fölszabadítja őket. De csak oda vezetett, hogy más gépekkel szövetkezett emberek a rabszolgáikká tehették őket.

— „Ne készíts gépezetet az emberi elme hasonlatosságára” — idézte Paul.

— Egyenesen a Butleri Dzsihadból és az Orániai Katolikus Bibliából — mondta az öregasszony. — De az O. K. Bibliának igazában azt kellett volna mondania: „Ne készíts gépezetet, amely az *igazi emberi* elme utánzata.” Tanulmányoztad a szolgálatodban álló Mentátot?

— *Együtt* végeztem tanulmányokat Thufir Hawattal.

— A Nagy Lázadás elvett az emberektől egy mankót. Kikényszerítette az *igazi emberi* elmék fejlődését. Iskolák jöttek létre az *igazi emberi* tehetségek képzésére.

— A Bene Gesserit-iskolák?

Az öregasszony bólintott.

— Mostanra csak kettő maradt fönn azokból az ősi iskolákból: a Bene Gesserit és az Űrliga. A Liga, sejtésünk szerint, a szinte tiszta matematikát helyezi előtérbe. A Bene Gesserit más funkciót tölt be.

— Politizál — mondta Paul.

— Kull wahad! — fakadt ki az öregasszony. Szúrós pillantást vetett; Jessicára.

— Nem én mondtam neki, Tisztelendő Anyám — mondta Jessica.

A Tisztelendő Anya figyelme ismét a fiúra irányult.

— Ehhez feltűnően kevés adatra volt szükséged jegyezte meg. — Bizony, politizál! Az eredeti Bene Gesserit-iskolát olyanok irányították, akik jól látták, hogy szükség van a folyamatosság összekötő fonalára az emberiség kusza ügyeiben. És látták, hogy ilyen folyamatosság csak akkor lehetséges, ha elkülönítik az emberi örökséget az állati örökségtől — tenyésztési céllal!

Paul hirtelen úgy érezte, hogy az öregasszony szavai elveszítették különös élességüket. Úgy érezte, sértik azt az érzékét, amelyet az anyja *ösztönös helyességérzetnek* hívott. Nem mintha a Tisztelendő Anya hazudott volna; szemlátomást hitt abban, amit mondott. Ez valami mélyebb disszonancia volt, valami, ami összefüggött Paul félelmetes céljával…

— De az anyám azt mondta, hogy az iskolákban sok Bene Gesserit nem tudja, honnan származik.

— A leszármazás mindig benne van a feljegyzéseinkben — mondta az öregasszony. — Az anyád tudja, hogy vagy Bene Gesserit-ivadék, vagy a genetikai anyaga önmagában is elfogadható volt.

— Akkor miért nem tudhatta meg, kik voltak a szülei?

— Sokan tudják… sokan nem tudják. Előfordulhatott volna például, hogy keresztezni akarjuk egy közeli rokonával, hogy dominánssá tegyünk valamilyen öröklődő jegyet. Sokféle indíték vezérel bennünket.

Pault megint elfogta a helytelenség érzete. Azt mondta:

— Sokat vállaltok magatokra!

A Tisztelendő Anya fürkészően ránézett. *Jól hallottam, bírálat volt a hangjában?*

— Súlyos teher nehezedik ránk — válaszolta.

Paul érezte, hogy egyre jobban magához tér a próba okozta megrázkódtatásból. Átható tekintettel végigmérte az öregasszonyt.

— Azt mondod, lehet, hogy én vagyok a… Kwisatz Haderach. És

az micsoda? Valami eleven gom-dzsabbar?

— Paul! — szólt rá az anyja. — Nem szabad ilyen hangon beszélni a…

— Ezt bízd rám, Jessica — szólt közbe az öregasszony. — Mondd csak, fiatalember, mit tudsz az igazmondató szerről?

— Az a célja, hogy fokozza az igazság és a hamisság megkülönböztetésének képességét. Anyám elmondta.

— Láttál már igazságrévületet?

A fiú megrázta a fejét.

— Nem.

— A szer veszélyes — mondta a Tisztelendő Anya —, de felnyitja az ember lelki szemét. Amikor az Igazmondó a szer hatása alatt áll, sok helyet szemügyre vehet az emlékezetében — a teste emlékezetében. Végigtekintünk a múlt rengeteg ösvényén… de csak a női ösvényeken.

Szomorúság csendült a hangjában. — Van azonban egy hely, ahová egyetlen Igazmondó sem tud betekinteni. Taszít bennünket, rettegéssel tölt el. Úgy tartják, hogy egy napon eljön majd egy férfi, ki a szer hatására megtalálja belső látását. Ő majd betekint oda, ahová mi nem tudunk — a női és férfi múltakba is.

— Ő lesz az a Kwisatz Haderach?

— Igen, az, aki sok helyen lehet egyszerre: a Kwisatz Haderach. Sok férfi megpróbálkozott a szerrel… nagyon, nagyon sok, de egyiküknek sem sikerült.

— Megpróbálkoztak vele, és kudarcot vallottak? Mind?

— Ó, nem. — Az öregasszony megrázta a fejét. — Megpróbálkoztak vele, és belehaltak.

> *Ha anélkül akarjuk megérteni Muad-Dibet, hogy megértenénk halálos ellenségeit, a Harkonneneket, akárha az Igazságot akarnánk látni a Hamisság ismerete nélkül. Akárha a Fényt akarnánk látnia Sötétség ismerete nélkül. Nem lehetséges.*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib élete és műve*

Domborművű glóbusz volt, félig árnyékba borult, sebesen pörgette egy kövér, gyűrűktől csillogó kéz. A glóbusz egy bizarr formájú állványon állt a fal mellett, az ablak nélküli szobában, melynek többi falait tarka összevisszaságban borították a tekercsek, filmkönyvek, hangszalagok, képkazetták. Meleg fénybe borították a

szobát a mozgatható szuszpenzormezőkben függő aranyló gömbök.

A szoba közepén tojásdad, nefritzöldben, rózsaszínben játszó, megkövült elakkafából készült asztal állt. Szuszpenzorszékek sorakoztak körülötte, kettő közülük fogalt volt. Az egyikben egy tizenhat év körüli, kerek képű, mogorva tekintetű, sötét hajú ifjú ült, a másikban egy karcsú, alacsony, nőies arcú férfi.

Az ifjú és a férfi egyaránt a glóbuszt nézte, és a félig árnyékban levő embert, aki pörgette.

Kuncogás hallatszott a glóbusz mellől. A kuncogás dörgő basszus hangba ment át:

— Íme, Piter — a történelem legnagyobb embercsapdája! És a herceg egyenesen belesétál! Hát nem csodálatos dolgot mívelek én, Vladimir Harkonnen báró?

— Csodálatosat bizony, báró — mondta a férfi. Lágy, dallamos tenor hangja volt.

A kövér kéz leereszkedett a glóbuszra, megállította a forgását. Most minden szem megállapodhatott a mozdulatlan felszínen, és láthatta, hogy ilyen glóbuszt csak dúsgazdag műgyűjtőknek vagy a Birodalom bolygókormányzóinak készítettek. A császári iparművészek keze nyomát viselte magán. A szélességi és hosszúsági fokhálózat hajszálvékony platinaberakásból készült. A sarki jégsapkák tejgyémánt betétek voltak.

A kövér kéz megmozdult, a vastag ujj kirajzolt egy-egy részletet a felszínen.

— Figyeljétek hát meg! — dörgött a basszus hang. Figyeld meg alaposan, Piter, és te is, Feyd-Rautha drágám, ezeket az elragadó barázdákat a hatvanadik északi és a hetvenedik déli szélességi fok között. Nézzétek a színüket — benneteket nem édes karamellre emlékeztet? És sehol sem látni tavak, folyók vagy tengerek kékjét! Aztán itt vannak ezek a bájos sarki jégsapkák — ugye, milyen picikék? Hát össze lehet téveszteni mással ezt a helyet? Az Arrakis! Csakugyan páratlan! Tökéletes helyszín egy páratlan diadalhoz!

Piter ajka mosolyra húzódott.

— És ha meggondoljuk, báró, hogy a Padisah Császár azt hiszi, a hercegnek adta a te fűszerbolygódat! Minő bizarr fintora a sorsnak!

— Képtelenséget beszélsz — dörögte a báró. — Azért mondod, hogy megzavard az ifjú Feyd-Rauthát, de az unokaöcsémet nem szükséges megzavarni!

A mogorva lépű ifjonc megmozdult ültében, elsimított egy ráncot testhezálló trikóján, aztán hirtelen felült, ahogy halk kopogás hallatszott a mögötte levő ajtón.

Piter feltápászkodott, odament az ajtóhoz, kinyitotta annyira, hogy beférjen a postahenger. Becsukta az ajtót, kinyitotta a hengert, átfutotta. Kuncogott. Aztán újra felkuncogott.

— Mi az? — förmedt rá a báró.

— A bolond válaszolt, báró!

— Láttál már Atreidest, aki ellenállt a színpadias gesztus lehetőségének? — kérdezte a báró. — És mit mond?

— Szerfelett goromba, báró. Csak „Harkonnennek” szólít! Semmi „Nagyuram és Becses Unokatestvérem”, semmi rang! Semmi.

— Nagyon jó név — dörmögte a báró, és a hangja türelmetlenségről árulkodott. — Mit üzen a kedves Leto?

— Ezt: „Visszautasítom ajánlatodat, hogy találkozzunk. Elégszer megismertem már csalárdságodat, s ezt tudja minden ember.”

— És? — kérdezte a báró.

— Folytatom: „A kanly művészetének még mindig vannak rajongói a Birodalomban.” És így írta alá: „Leto, Arrakis hercege.” — Piter hahotázni kezdett. — Arrakis hercege! Hát ez… hát ez már szinte sok!

— Elhallgass, Piter! — szólt rá a báró. A nevetés megszűnt, mintha kikapcsolták volna. — Szóval kanly, mi? — kérdezte a báró. — Vérbosszú? És ezt a hagyományokban oly gazdag, régi szót használja, hogy a tudomásomra hozza, komolyan gondolja!

— Te megtetted a békülés gesztusát — mondta Piter. — A formákat megtartottad.

— Túl sokat beszélsz Mentát létedre, Piter — mondta a báró. Magában azt gondolta: *Hamarosan el kell tennem láb alól. Szinte semmi hasznát nem lehet már venni.* A báró átható tekintettel nézte a szoba másik felében álló orgyilkosát, azt figyelte, amit általában először vettek észre rajta az emberek: a szemét, a kékséget a kékségben, a félig lehunyt pillák mögött, a szemet, amelynek egyáltalán nem volt fehérje.

Piter arcán széles mosoly ragyogott fel. Mintha vigyorgó álarc lett volna, benne a szempár, mint két sötét üreg.

— No de bárói Sohasem volt édesebb a bosszú! A csalárdság remekművét látjuk magunk előtt: Leto kénytelen elcserélni a Caladant a Dűnére — nincs más választása, hiszen a Császár utasítja rá! Micsoda tréfamester vagy te, báró!

A báró fagyos hangon rászólt:

— Szájmenésed van, Piter?

— Ugyan, báróm, csak örvendezem. Te viszont… te féltékenységet érzel.

— Piter!

— Hohó, báróm! Hát nem sajnálatos, hogy egymagad nem tudtad kifundálni ezt az elragadó fondorlatot?

— Egy szép napon megfojtatlak, Piter.

— Semmi kétség, báró. Végre! De a jótétemény sosem vész kárba, igaz?

— Mit vettél be, Piter, veritet? Vagy szemutát?

— A félelem nélküli igazmondás meglepi a bárót — mondta Piter. Összeráncolta a homlokát, az arcán most a feszült töprengés torzképe jelent meg. — Hohó! Az a helyzet, báró, hogy én mint Mentát, tudom, mikor küldöd el hozzám az ítéletvégrehajtót. Addig nem, amíg hasznomat veszed. Ha hamarabb megöletnél, pazarlás volna, mert még sok hasznomat lehet venni. Tudom, mire tanított meg az a szép Dűne bolygó — a takarékoskodásra! Igaz, báró?

A báró csak némán nézte Pitert.

Feyd-Rautha feszengett ültében. *Ezek a civakodó bolondok!* gondolta. *A nagybátyám nem tud vitatkozás nélkül szóba állni a Mentátjával. Azt hiszik, nincs más dolgom, mint hogy a huzakodásukat hallgassam?*

— Feyd — szólt oda a báró. — Amikor idehívtalak, azt mondtam, figyelj és okulj. Okulsz?

— Igen, bácsikám. — Ügyelt, hogy kellően alázatos legyen a hangja.

— Néha elgondolkodom ezen a Piteren — mondta a báró. — Én akkor okozok fájdalmat, ha szükséges, ő viszont… esküszöm, hogy kifejezetten élvezi! Ami engem illet, én még tudok szánalmat érezni szegény Leto herceg iránt. Dr. Yueh nemsokára elbánik vele, és azzal befellegzett az Atreideseknek. De Leto minden bizonnyal tudni fogja, kinek a keze irányította a befolyásolható doktort… és az a tudat borzasztó érzés lesz.

— Akkor miért nem arra utasítottad a doktort, hogy csendben és gyorsan döfjön egy kindzsalt a bordái közé? — érdeklődött Piter. — Szánalmat emlegetsz, de…

— A hercegnek mindenképpen tudnia kell róla, amikor a végromlását okozom — mondta a báró. — És a többi Nagy Házaknak tanulniuk kell belőle. A tudás megfékezi őket. Valamivel több mozgástérhez jutok. A szükség nyilvánvaló, de azért nem kell örülnöm is neki!

— Mozgástérhez! — mondta fitymálón Piter. — Máris rajtad a Császár szeme, báró. Túl merész húzásaid vannak Egy napon a Császár ideküldi a Giedi Prime-ra egy-két légiónyi sardaukarját, és azzal vége Vladimir Harkonnen bárónak!

— Szeretnéd látni, mi, Piter? — kérdezte a báró. — Élveznéd, ahogy a sardaukar-csapatok feldúlnák a városaimat, kifosztanák ezt a kastélyt. Azt élveznéd csak igazán!

— Ezt még kérdezi a báró? — suttogta Piter.

— Basharnak kellett volna lenned! — mondta a báró. — Túlzottan érdekel a vér és a fájdalom. Lehet, hogy elhamarkodottan ígértem neked az arrakisi zsákmányt.

Piter öt, furcsán affektáló lépéssel bent termett a szoba közepén,

megállt közvetlenül Feyd-Rautha háta mögött. Hirtelen feszült lett a légkör a szobában, és az ifjú aggodalmas képpel tekintett föl Piterre.

— Ne játssz Piterrel, báróm — mondta Piter. — Megígérted nekem Lady Jessicát! Nekem ígérted!

— Mire, Piter? — kérdezte a báró. — Fájdalomra?

Piter mereven nézte, egyre súlyosabb lett a csend.

Feyd-Rautha félrehúzta a szuszpenzorszéket, és megszólalt:

— Bácsikám, muszáj itt maradnom? Azt mondtad, hogy majd…

— Az én kedves Feyd-Rauthámnak fogytán a türelme — mondta a báró. Megmoccant a glóbusz mellett, az árnyékban. — Csak türelem, Feyd! — Ismét a Mentát felé fordította a figyelmét. — És mi lesz a hercegivadékkal, a Paul gyerekkel, drága Piterem!?

— A csapda a kezedre juttatja, báró — mormogta Piter.

— Nem azt kérdeztem. Ugyebár emlékszel, hogy azt jósoltad, a Bene Gesserit-boszorkány lányt fog szülni a hercegnek? Tévedtél, igaz, Mentát?

— Nem tévedek gyakran, báró — mondta Piter, és most először érzett félelem a hangjában. — Meg kell hagynod, nem szoktam sokszor tévedni! És te is tudod, hogy a Bene Gesseritek többnyire lányokat szoktak szülni. Még a császár hitvese is csak leánygyermekeket hozott a világra!

— Bácsikám — szólt közbe megint Feyd-Rautha —, azt mondtad, én itt valami fontosat fogok…

— No lám, az unokaöcsém! — mondta a báró. — Arra feni a fogát, hogy uralkodjon majd minden birtokomon, de egyelőre saját magán sem tud uralkodni! — A báró megint megmozdult a glóbusz mellett, árnyék az árnyak között. — Nos hát, Feyd-Rautha Harkonnen, abban a reményben hívattalak ide, hogy némi bölcsességre taníthatlak. Jól megfigyelted kitűnő Mentátunkat? Tanulnod kellett volna valamit ebből az eszmecseréből!

— De bácsikám…

— Rendkívül jól működő Mentát, nem gondolod, Feyd?

— Igen, de…

— Ahá! Úgy bizony, *de!* De túl sok fűszert fogyaszt, úgy eszi, mint a cukorkát! Nézd meg a szemét! Akár egyenesen az arrakisi munkások közül jöhetett volna! Jól működik ez a Piter, *de* közben szenvedélyes, hajlamos az érzelmi kitörésekre. Jól működik ez a Piter, *de* közben olykor téved.

Piter halk, mogorva hangon szólalt meg:

— Azért hívtál ide, báró, hogy bírálattal rontsál a működésemen?

— Rontani a működéseden? Jobban ismersz te annál, Piter! Csak szeretném, ha az unokaöcsém tisztába jönne vele, milyen korlátai vannak egy Mentát képességeinek.

— Máris kiképzés alatt van az utódom? — csattant föl Piter.

— Utódod, neked? Ugyan, Piter, hol találhatnék én még egy ilyen agyafúrt, ilyen elvetemült Mentátot?

— Ugyanott, ahol engem találtál, báró.

— Csakugyan, esetleg ott — mondta tűnődve a báró. — Az utóbbi időben valóban labilisabbnak látszol. És amennyi fűszert megeszel…!

— Túl költségesek a kedvteléseim, báró? Kifogásod van ellenük?

— Drága Piter, éppen a kedvteléseid kötnek énhozzám! Hogyan lehetne kifogásom ellenük? Csak azt akarom, hogy az unokaöcsém tisztába jöjjön mindezzel.

— Tehát kiállítási darab vagyok — mondta Piter. — Táncoljak a publikumnak? Mutassam be különféle képességeimet a kiváló Feyd-Rau…

— Pontosan — vágott közbe a báró. — Kiállítási darab vagy! Maradj tehát csendben! — Feyd-Rauthára pillantott, szemügyre vette unokaöccse duzzadt, lebiggyedő ajkát, a Harkonnenek családi jegyét. Az ajak most félmosolyra húzódott. — Ez egy Mentát, Feyd. Bizonyos kötelességek teljesítésére van kiképezve és kondicionálva. Nem szabad megfeledkezni azonban arról, hogy emberi testben helyezkedik el! Ez bizony komoly hátránya. Néha azt hiszem, hogy az ősöknek volt igazuk, a gondolkodó gépeikkel.

— Azok játékszerek voltak hozzám képest! — horkant föl Piter. — Még te magad is többre volnál képes azoknál a *gépezeteknél!*

— Lehet — mondta a báró. — No mindegy… — Mélyet sóhajtott, böfögött egyet. — Most pedig, Piter, körvonalazd az unokaöcsémnek az Atreides-ház elleni hadjáratunk lényegesebb mozzanatait. Légy szíves Mentátként funkcionálni!

— Báró, óva intelek, ne bízz ilyen információt ilyen ifjú személyre! Az eddig megfigyelt…

— Ezt én ítélem meg — mondta a báró. — Utasítalak, Mentát! Teljesítsd egyik kötelességedet a sok közül!

— Legyen hát — mondta Piter. Kihúzta magát, furcsán méltóságteljes pózt vett föl — mintha egy újabb álarc lett volna, amely azonban ezúttal az egész testét takarta. — Néhány standard nap múlva Leto herceg egész családja és udvara útnak indul az Űrliga hajóján az Arrakisra. A Liga nem a mi városunknál, Carthagnál, hanem Arrakeen városánál teszi ki őket. A herceg Mentátja, Thufir Hawat, arra a helyes következtetésre jut majd, hogy Arrakeent könnyebb megvédeni.

— Jól figyelj, Feyd! — mondta a báró. — Vedd észre az egymásba ágyazódó tervek szövevényét!

Feyd-Rautha bólintott, és azt gondolta: *Ez már más! A vén szörnyeteg végre megismertet a titkos dolgokkal is. Úgy látszik, tényleg engem akar megtenni az utódjának!*

— Van több érintőleges lehetőség is — mondta Piter. — Én arra

következtetek, hogy az Atreides-ház az Arrakisra fog menni. Nem szabad azonban elvetnünk azt a lehetőséget sem, hogy a herceg arra szerződik a Ligával, hogy biztonságos helyre szállítsák, a rendszeren kívülre. Másokból hasonló körülmények között renegátok lettek, fogták a családi atomtechnikát, a pajzsokat, és elmenekültek az Impériumból.

— A herceg büszkébb annál — mondta a báró.

— A lehetőség fennáll — mondta Piter. — A végeredmény azonban a számunkra ugyanaz lenne.

— Egyáltalán nem lenne ugyanaz! — dördült rá a báró. — A hercegnek pusztulnia kell, és vele a dinasztiájának is!

— Ennek a legnagyobb a valószínűsége — mondta Piter. — Bizonyos előkészületek már előre szokták jelezni, ha egy Ház renegát lépésre szánja rá magát. A herceg látszólag semmi ilyesmit nem tesz.

— Úgy. — A báró felsóhajtott. — Folytasd, Piter!

— Arrakeenben — mondta Piter — a herceg és családja elfoglalja majd a Rezidenciát, amely előzőleg Fenring grófnak és Lady Fenringnek adott otthont.

— Csempészeti nagykövetünk… — A báró kuncogott.

— Milyen nagykövetünk? — kérdezte Feyd-Rautha.

— A bácsikád tréfásat mondott — világosította fel a Mentát. — Csempészeti nagykövetnek titulálta Fenring grófot, arra célozva, hogy a Császár érdekelt az arrakisi csempésztevékenységben.

Feyd-Rautha értetlen tekintettel meredt a nagybátyjára.

— Miért?

— Ne legyél olyan nehéz felfogású, Feyd! — förmedt rá a báró. — Mindaddig, amíg a Liga lényegében nincsen császári ellenőrzés alatt, hogyan is lehetne másképp? Hogyan mozoghatnának a kémek és az orgyilkosok?

Feyd-Rautha szája hangtalanul mozgott:

— Óóó…

— A Rezidencián elterelő hadmozdulatokat szervezünk — folytatta Piter. — Merényletet fognak megkísérelni az Atreides-utód élete ellen — még az is lehet, hogy sikeres merényletet.

— Piter — hördült fel a báró —, arra utaltál, hogy…

— Arra utaltam, hogy véletlenek mindig történhetnek — mondta Piter. — És a merényletnek hitelesnek kell látszania!

— Ah, de olyan bájos teste van annak a legénykének! — mondta a báró. — Persze, potenciálisan veszélyesebb, mint az apja… ott van neki tanítónak az a boszorkány. Átkozott asszony! No mindegy… folytasd, Piter!

— Hawat rá fog jönni, hogy áruló van közöttük, aki a mi ügynökünk — mondta Piter. — A kézenfekvő gyanúsított dr. Yueh, aki csakugyan a mi emberünk. Hawat azonban utánanyomozott, és

kiderítette, hogy a jó doktor a Suk Egyetemen végzett, és Birodalmi Kondicionálásban részesült, ezért veszélytelenül kezelheti akár a Császárt is. A Birodalmi Kondicionálásban vakon megbíznak. Az a vélemény, hogy a teljes kondicionálást nem lehet megszüntetni, mert belehal az illető. Mindazonáltal, ahogy valaki egyszer megjegyezte, a megfelelő emelővel egy bolygót is el lehet mozdítani. Mi megtaláltuk azt az emelőt, amely elmozdította a doktort.

— Hogyan? — kérdezte Feyd-Rautha. A meglepetéstől tátva maradt a szája. Hiszen *mindenki* tudta, hogy a Birodalmi Kondicionálást nem lehet kijátszani!

— Erről majd máskor — mondta a báró. — Folytasd, Piter!

— Yueh helyett — mondta Piter — egy rendkívül érdekes gyanúsítottat lökünk Hawat elé. Olyan képtelenség volna őt gyanúsítani, hogy éppen ez kelti majd fel Hawat figyelmét.

— Ki lesz az? — kérdezte Feyd-Rautha.

— Maga Lady Jessica — mondta a báró.

— Hát nem fenséges? — kérdezte Piter. — Hawat gondolatait úgy betölti majd ez a kérdés, hogy mentáti minőségében rosszabbul fog működni. Még az is lehet, hogy megpróbálja megölni Lady Jessicát! — Piter összeráncolta a homlokát. — De nem hiszem, hogy meg tudná tenni.

— Nem szeretnéd, mi? — kérdezte a báró.

— Ne zavarj — mondta Piter. — Miközben Hawat el van foglalva Lady Jessicával, még jobban eltereljük a figyelmét néhány helyőrségi zendüléssel és hasonlókkal. A zendüléseket leverik majd. A hercegnek azt kell hinnie, hogy fokozatosan megszilárdítja a hatalmát, és biztonságban van. Aztán, amikor megérett rá az idő, jelt adunk Yuehnek, és támadást indítunk fő erőnkkel… öööö…

— Folytasd, mondj el neki mindent! — szólt a báró.

— Támadást indítunk, megerősítve két Harkonnen-egyenruhába öltözött sardaukar-légióval.

— Sardaukar…! — rebegte Feyd-Rautha. Szeme előtt megjelentek a rettegett császári csapatok, a könyörtelen gyilkosok, a Padisah Császár fanatikus harcosai.

— Látod, mennyire megbízom benned, Feyd — mondta a báró. — Ezt még csak megsejtenie sem szabad soha egyetlen másik Nagy Háznak sem, mert akkor a Landsraad esetleg egyesülne a Császári Ház ellen, és elszabadulna a káosz.

— A lényeg — szólalt meg Piter — a következő: mivel a Harkonnen-házat használják fel arra, hogy elvégezze a Császárság piszkos munkáját, előnyhöz jutunk. Szó, ami szó, veszélyes előny, de ha óvatosan használjuk ki, nagyobb gazdagságot juttat a Harkonnen-háznak, mint a Birodalom bármely másik Házának!

— Sejtelmed sincs róla, mekkora gazdagságról van szó, Feyd —

mondta a báró. — A legmerészebb álmaidban sem képzeled! Először is végleges igazgatói posztunk lesz a KHAFT-társaságban.

Feyd-Rautha bólintott. A gazdagság volt a fontos, és a KHAFT volt a kulcs hozzá. Mindegyik nemes Ház ki-kivett a társaság pénzesládájából, amennyit tudott, az igazgatói hatalom révén.

A KHAFT igazgató posztjai jelentették a politikai hatalom igazi bizonyítékait; kézről kézre jártak, ahogy változott a szavazóerő a Landsraadon belül, ahogy a Landsraad ellensúlyozni igyekezett a Császárt és támogatóit.

— Leto herceg — mondta Piter — esetleg megpróbálhat elmenekülni a új fremen-söpredékhez, a sivatag peremvidékére. Vagy megpróbálhatja a családját eljuttatni oda, a vélt biztonságba. Azt az utat azonban elállja Őfelsége egyik ügynöke — a bolygó ökológusa. Talán emlékszel rá — Kynes.

— Feyd emlékszik rá — mondta a báró. — Folytasd!

Piter vállat vont.

— Ha minden a terv szerint megy — mondta —, a Harkonnen-ház alhűbéri jogot kap az Arrakisra egy standard éven belül. A nagybátyád rendelkezik majd a joggal. Az ő személyes megbízottja uralkodik majd az Arrakison.

— Még nagyobb hasznunkra — mondta Feyd-Rautha.

— Úgy bizony — mondta a báró. Magában hozzátette: *Így is lesz igazságos. Elvégre mi szedtük ráncba az Arrakist… leszámítva azt a néhány korcs frement, akik a sivatag peremén bujkálnak… meg pár jól kezelhető csempészt, akik szinte ugyanolyan szorosan kötődnek a bolygóhoz, mint a bennszülött munkaerő.*

— És a Nagy Házak tudni fogják, hogy a báró végzett az Atreidesekkel — mondta Piter. — Tudni fogják.

— Tudni fogják — mondta szinte suttogva a báró is.

— És az a legszebb — tette hozzá Piter —, hogy a herceg is tudni fogja. Máris tudja! Máris érzi, hogy szorul a hurok.

— Való igaz — mondta a báró, és egy csepp szomorúság volt a hangjában. — Akár akarja, akár nem, tudnia kell… szegénynek!

A báró megmozdult, otthagyta az Arrakis-glóbuszt. Ahogy kilépett az árnyékból, mintha hirtelen testet öltött volna — hatalmas, gigantikus kövér testet. Sötét köntösének redői alatt az alig látható kiemelkedések arról árulkodtak, hogy a rengeteg hájat részben a testéhez erősített hordozható szuszpenzorok tartják. Ténylegesen úgy kétszáz standard kilót nyomhatott, de a lába nem bírt volna el ötvennél többet.

— Éhes vagyok — mondta dörgő hangon, gyűrűkkel ékes kezével megdörgölte duzzadt ajkát, és zsírpárnáktól övezett szemével lenézett Feyd-Rauthára. Hozass ételt, drágaságom! Együnk egyet, mielőtt lepihenünk!

Ahogy Késes Szent Alia mondotta: „A Tisztelendő Anyának egyesítenie kell magában a kurtizán fortélyos csáberejét a szűz istennő érinthetetlen fenségével, dinamikus egyensúlyban tartva e tulajdonságokat mindaddig, amíg fiatalságának ereje engedi. Mert amikor a fiatalság és szépség elmúlik, rájön majd, hogy a kettő közötti hely, melyet addig feszültség töltött ki, a ravaszság és találékonyság kútfője lett.”

— Irulan hercegnő: Családi kommentárok Muad-Dibről

— Nos, Jessica, mit tudsz felhozni a mentségedre? — kérdezte a Tisztelendő Anya.

A Caladan-kastélyban végéhez közeledett a nap, Paul próbatételének a napja. A két nő egyedül volt Jessica nappalijában, Paul pedig a szomszédos, hangszigetelt Meditációs Szobában várakozott.

Jessica a déli ablakok felé fordult. Látta, de mégsem látta az alkony színözönét a rét, a folyó felett. Hallotta, de mégsem hallotta a Tisztelendő Anya kérdését.

Volt egyszer egy másik próbatétel is — oly sok éve már. Egy cingár, bronzhajú lány, kinek testét már a serdülés kínjai gyötörték, belépett Gaius Helen Mohiam Tisztelendő Anya, a Wallach IX. bolygó Bene Gesserit-iskolája főnöknőjének irodájába… Jessica lenézett a jobb kezére, behajlította az ujjait, eszébe jutott a fájdalom, a rémület, a harag.

— Szegény Paul — suttogta.

— Kérdeztem valamit, Jessica! — csattant fel követelőzően az öregasszony.

— Mi? Ó… Jessica nagy erőfeszítéssel visszatért a múltból a jelenbe, és szembefordult a Tisztelendő Anyával, aki a két nyugati ablak közötti kőfal előtt ült. — Mit akarsz, mit mondjak?

— Mit akarok, mit mondjál? Mit akarok, mit mondjál? — Az öreg hang kegyetlen gúnnyal majmolta a fiatalabbikat.

— Igen, fiút szültem! — fortyant fel Jessica. Tudta, hogy szántszándékkal gerjesztik most haragra.

— Megmondtuk neked, hogy csak leányokat szüljél az Atreidesnek!

— Olyan sokat jelentett neki… — mentegetőzött Jessica.

— Te pedig kevélységedben úgy gondoltad, meg tudod szülni a

Kwisatz Haderachot!

Jessica fölszegte a fejét.

— Megéreztem a lehetőségét.

— Csak az vezérelt, hogy a drágalátos herceged fiúgyermekre vágyott! — förmedt rá az öregasszony. — De az ő vágyai itt nem jönnek számításba. Egy Atreides-lányt össze lehetett volna adni egy Harkonnen-sarjjal és áthidalni a szakadékot. Te viszont reménytelenül összekuszáltál mindent! Most lehet, hogy elveszítjük mind a két vérvonalat!

— Te sem vagy tévedhetetlen — mondta Jessica. Rezzenéstelen szemmel állta a szúrós tekintetet. Rövid hallgatás után az öregasszony azt mormogta:

— Ami megtörtént, megtörtént.

— Megfogadtam, hogy sohasem bánom meg a döntésemet — mondta Jessica.

— Milyen nemes tőled — mondta gúnyos hangon a Tisztelendő Anya. — Sohasem bánod meg, ugye? Majd meglátjuk, amikor számkivetett leszel, vérdíjjal a fejeden, és mindenki csak azt lesi, hogyan végezhet veled meg a fiaddal!

Jessica elsápadt.

— Nincs más lehetőség?

— Más lehetőség? Ilyet kérdezhet egy Bene Gesserit?

— Csak azt kérdezem, hogy mit látsz a jövőben a te magasabb rendű képességeiddel.

— Azt látom a jövőben, amit láttam a múltban is. Nagyon jól tudod, hogyan alakulnak a dolgaink, és hogyan alakítjuk őket. A faj tudatában van halandó voltának, és fél, hogy megreked az evolúciója. A vérünkben van az ösztön, hogy minden rendszer nélkül összevegyítsük a génanyagot. A Császárság, a KHAFT-társaság, a Nagy Dinasztiák mind csak hordalékok az áradat felszínén.

— A KHAFT — mormolta Jessica. — Gondolom, már el is döntötték, hogyan osztják el az arrakisi zsákmányt.

— Ugyan, mi az a KHAFT? Korunk szélkakasa — mondta az öregasszony. — A Császár és barátai kezében van most a KHAFT igazgatósági szavazatainak ötvenkilenc egész hatvanöt század százaléka. Persze hogy kiszagolják, hol van a haszon, és aztán amikor mások orrát is megcsapja ugyanannak a haszonnak a szaga, változik a szavazati erőviszony! Ilyen úton halad a történelem, lányom.

— Éppen erre van most szükségem — mondta Jessica. — Történelmi áttekintésre!

— Ne komolytalankodj, te lány! Te is jól tudod, hogy milyen erők vesznek körül bennünket. Hárompólusú civilizáció vagyunk: egyfelől a Császári Udvar, másfelől a Landsraad, a Nagy Házak Szövetsége, közöttük pedig a Liga, az átkozott csillagközi szállítási

monopóliumával. A politikában a háromláb a legingatagabb építmény. Önmagában sem volna valami szívderítő, de tovább ront rajta a feudális kereskedő kultúra, amely szinte teljesen elfordul a tudománytól.

Jessica keserű hangon szólalt meg:

— Hordalékok az áradat felszínén — ez a darab uszadék itt Leto herceg, ez meg a fia, ez itt pedig a…

— Ó, hallgass már, lányom! Amikor elkezdted, akkor is teljesen tisztában voltál vele, hogy borotvaélen kell táncolnod!

— „Bene Gesserit vagyok: csak azért élek, hogy szolgáljak” — idézte Jessica.

— Így igaz — mondta az öregasszony. — Most már csak abban reménykedhetünk, hogy meg tudjuk akadályozni, hogy ettől minden lángba boruljon, meg tudunk menteni valamit a kulcsfontosságú vérvonalakból.

Jessica behunyta a szemét, érezte, hogy könnyek préselődnek ki a szempillái alól. Leküzdötte a belső remegést, a külső remegést, az egyenetlen pulzust, a tenyere izzadását. Kisvártatva megszólalt:

— Az én hibám, megfizetek majd érte.

— És veled együtt a fiad is fizet érte.

— Megoltalmazom majd, amennyire csak tudom.

— Megoltalmazod! — csattant fel az öregasszony. — Nagyon jól tudod, milyen veszélyes az! Ha túlzottan oltalmazod a fiadat, Jessica, nem lesz majd benne erő *semmiféle* végzet beteljesítésére.

Jessica elfordult, kinézett az ablakon a sűrűsödő sötétségbe.

— Valóban olyan szörnyűséges az a bolygó, az Arrakis?

— Elég rossz, de nem elviselhetetlen. A Missionaria Protectiva már bejárta, és egy kicsit megpuhította. — A Tisztelendő Anya feltápászkodott, lesimított egy ráncot a köntösén. — Hívd be a fiút! Nemsokára távoznom kell.

— Muszáj?

Az öregasszony arca meglágyult.

— Jessica, lányom, bárcsak a helyedre állhatnék, magamra vehetném a szenvedéseidet! De mindannyiunknak a magunk útját kell végigjárnunk.

— Tudom.

— Olyan drága vagy nekem, mint bármelyik saját lányom, de nem engedhetem, hogy ez a kötelesség rovására menjen.

— Megértem… hogy így kell lennie.

— Hogy mit tettél, Jessica, és miért tetted — mind a ketten tudjuk. De mert nem akarok neked rosszat, meg kell mondanom, nem valószínű, hogy a fiacskád lesz a Bene Gesserit Totalitás! Nem szabad hiú reményeket táplálnod magadban.

Jessica kirázta a szeméből a könnyeket. Haragos mozdulat volt.

— Úgy viselkedel, hogy megint kislánynak érzem magamat, mintha föl kellene mondanom az első leckét! — Nagy erőfeszítéssel mondta ki: — „Az ember sohasem engedhet az állatnak.” — Zokogás rázta meg a testét, de száraz maradt a szeme. Halkan nyögte ki — Olyan magányos vagyok!

— Ezt kellene megtenni az egyik próbának — mondta az öregasszony. — Az igazi emberek szinte mindig magányosak. Most hívd be a fiút! Hosszú és ijesztő napja volt. De jutott ideje rá, hogy gondolkodjék és emlékezzék, nekem pedig föl kell tennem a többi kérdéseket az álmairól!

Jessica bólintott, odalépett a Meditációs Szoba ajtajához, kinyitotta.

— Paul, légy szíves, gyere be!

Paul vonakodó lassúsággal lépett be. Úgy meredt az anyjára, mintha idegen lett volna. Gyanakvó óvatosság felhőzte el a tekintetét, amikor a Tisztelendő Anyára pillantott, de ezúttal biccentett neki, úgy, ahogy az ember a vele egyenrangúnak biccent. Hallotta, ahogy az anyja becsukta mögötte az ajtót.

— Fiatalember — szólt az öregasszony —, térjünk vissza azokra az álmokra!

— Mit akarsz?

— Minden éjjel szoktál álmodni?

— Nem olyasmit, amit érdemes megjegyezni. Vissza tudok emlékezni mindegyik álmomra, de van, amelyikre érdemes, van, amelyikre nem.

— Honnan tudod, melyik milyen?

— Egyszerűen tudom.

Az öregasszony tekintete Jessicára ugrott, aztán vissza a fiúra.

— Mit álmodtál az éjszaka? Érdemes visszaemlékezni rá?

— Igen. — Paul behunyta a szemét. — Egy barlang volt az álomban… és víz… meg egy lány volt ott, nagyon sovány, nagy szemű. Az egész szeme kék volt, nem volt fehérje. Beszéltem vele, elmeséltem neki, hogy itt a Caladanon találkoztam egy Tisztelendő Anyával. — Paul kinyitotta a szemét.

— És amit elmondtál annak az idegen lánynak — hogy találkoztál velem —, az történt meg ma?

Paul elgondolkodott egy pillanatra.

— Igen. Elmondtam a lánynak, hogy eljöttél, és az idegenség bélyegét ütötted rám.

— Az idegenség bélyegét — mondta szinte suttogva az öregasszony, megint Jessicára pillantott, aztán vissza Paulra. — Mondd csak, Paul, gyakran álmodol dolgokról, amelyek aztán pontosan úgy történnek meg; ahogy megálmodtad?

— Igen. És arról a lányról már korábban is álmodtam.

— Igazán? Ismered?

— Ismerni fogom.

— Mesélj róla!

Paul ismét lehunyta a szemét.

— Sziklák között vagyunk, valami védett kis helyen. Beesteledett, majdnem teljes a sötétség, de meleg van. A sziklák között, egy nyíláson át homokdombokat látok. Várunk… várunk valamire… arra, hogy találkozzam valakikkel. A lány fél, de palástolni próbálja előttem, én pedig izgulok. A lány azt mondja: „Mondd el, milyen a szülőbolygód, Usul! Milyenek ott a vizek?" — Paul kinyitotta a szemét. Nem furcsa? Az én szülőbolygóm a Caladan. Még csak nem is hallottam Usul nevű helyről!

— Csak ennyi az egész álom? — ösztökélte Jessica.

— Nem. De lehet, hogy engem szólított Usulnak — mondta Paul. — Ez most jutott az eszembe. — Megint lehunyta a szemét. — Arra kér, beszéljek a vizekről. Megfogtam a kezét. Azt mondom, hallgasson meg egy verset. És elmondom a verset, de meg kell magyaráznom néhány szót — hogy mi a föveny, a hullámverés, a moszat meg a sirály.

— Miféle vers az? — kérdezte a Tisztelendő Anya. Paul kinyitotta a szemét.

— Csak Gurney Halleck egyik szimfonikus költeménye szomorú időkre.

Paul mögött Jessica megszólalt:

Emlékszem: tüzecskénk ég a fövenyen,
füstje sós.
Az árnyak a fenyők alatt
tömörek, tiszták, mozdulatlanok.
Sirályok ülnek a part peremén,
zöldön a fehér.
Szél támad a fenyők között,
meginognak az árnyak,
szárnyat bontanak a sirályok,
sikoltozás tölti be az eget,
hallom, végigsüvít a szél a fövenyen,
hallom a hullámverést,
látom, hogy a tüzünktől
perzselődik a moszat.

— Ez az — mondta Paul.

Az öregasszony pár pillanatig szótlanul, fürkészően nézte, mielőtt megszólalt:

— Fiatalember, én a Bene Gesserit főnökasszonyaként a Kwisatz

Haderachot keresem — azt a férfit, aki maradéktalanul magunkfajta lehet. Az anyád látja benned ezt a lehetőséget, de ő anyaszemmel néz. Lehetőséget én is látok, de nem többet.

Elhallgatott. Paul látta, hogy azt várja, ő mondjon valamit. Ő is hallgatott, várt.

Egy idő múlva a Tisztelendő Anya szólalt meg:

— Jól van, ahogy akarod. Vannak rejtett mélységeid, azt elismerem.

— Most elmehetek? — kérdezte a fiú.

— Nem érdekel, mit tud mondani neked a Tisztelendő Anya a Kwisatz Haderachról? — kérdezte Jessica.

— Már mondta, hogy akik megpróbálkoztak vele, meghaltak.

— De egy-két útbaigazítást adhatok, hogy miért vallottak kudarcot — mondta az öregasszony.

Útbaigazításról beszél, gondolta Paul, *de igazában fogalma sincs semmiről.* Fennhangon csak annyit mondott:

— Tessék, adj!

— És fütyülsz rám, igaz? — Fanyarul elmosolyodott, új ráncok hálója terült szét az öreg arcon. — Jól van. Tehát: „Ami enged, az uralkodik."

A fiú elképedt. Ez az öregasszony olyan elemi dolgokról akarja felvilágosítani, mint a jelentésen belüli ellentmondás? Azt hiszi, hogy az anyja semmire sem tanította meg?

— Ez az útbaigazítás? — kérdezte.

— Nem azért vagyunk itt, hogy szócsatát vívjunk, vagy a szavak jelentésén huzakodjunk — mondta az öregasszony. — A fűzfa enged a szélnek, és zavartalanul él, amíg egy napon már sok fűzfa lesz, és útját állják a szélnek. Ez a fűzfa célja.

Paul rámeredt. Azt mondta, *célja,* és a fiú érezte, hogy szinte nekirontott a szó, újra megfertőzte a félelmetes cél tudatával. Hirtelen haragot érzett az öregasszony iránt: ostoba vén boszorkány, csak úgy dőlnek belőle a közhelyek!

— Azt hiszed, én lehetek az a Kwisatz Haderach — mondta. — Rólam beszélsz, de egy szót sem szólsz arról, hogy miként segíthetünk az apámon. Hallottam, amit az anyámmal beszéltél. Te úgy viselkedsz, mintha az apám halott volna. Márpedig nem az!

— Ha bármit lehetne tenni érte, megtettük volna — mondta komoran az öregasszony. — Téged talán képesek leszünk megmenteni. Nem biztos, de lehetséges. Az apádért azonban semmit sem tehetünk. Amikor megtanulod ezt tényként tudomásul venni, akkor elsajátítottál valami *igazi* Bene Gesserit-tudást.

Paul látta, milyen megrendülést okoztak ezek a szavak az anyjának. Villogó szemmel meredt az öregasszonyra. Hogy mondhat ilyet az apjáról? Mitől olyan biztos magában? Egész lénye háborgott.

A Tisztelendő Anya Jessicára nézett.

— Tanítgatod a fiút a Módszerre, igaz? Látom rajta a jeleit. A te helyedben én is ezt tettem volna, és ördög vigye a szabályokat!

Jessica bólintott.

— Most pedig nyomatékosan ajánlom — mondta az öregasszony —, hogy térj el a szokásos képzési sorrendtől. A fiadnak a tulajdon biztonsága érdekében szüksége van a Hangra. Már jó úton jár, de mind a ketten tudjuk, mennyivel többre lesz szüksége… és milyen szüksége lesz rá! — Odalépett Paul elé, lenézett rá. — Minden jót, ifjú ember! Remélem, sikerrel jársz. De ha nem… előbb-utóbb akkor is célt érünk.

Még egyszer Jessicára pillantott. Összevillant a szemük, mintha valamiben megegyeztek volna maguk között. Aztán az öregasszony suhogó köntössel kiviharzott a szobából, egy pillantást sem vetett hátra. Gondolataiban már nyoma sem volt sem a szobának, sem a benne levőknek.

De Jessica még látta egy pillanatra a Tisztelendő Anya arcát, ahogy elfordult. Könnyek csillantak meg a ráncok között. Azok a könnyek ijesztőbbek voltak, mint minden más szó vagy jel, amit aznap váltottak.

Olvastátok már, hogy Muad-Dibnek nem voltak egykorú játszótársai a Caladanon. Túl veszélyes lett volna. Voltak azonban Muad-Dibnek csodálatos tanítói-társai. Ott volt például Gurney Halleck, a trubadúr-harcos. Ebben a könyvben is találkoztok majd Gurney néhány szép dalával. Ott volt Thufir Hawat, az öreg Mentát főorgyilkos, akitől félelem költözött még a Padisah Császár szívébe is. Ott volt Duncan Idaho, a Ginaz-ház harcmestere, aztán dr. Wellington Yueh, a sötét lelkű, ám ragyogó tudású áruló; Lady Jessica, aki kezébe adta fiának a Bene Gesserit-módszert: és természetesen ott volt Leto herceg, kinek apai szerepéről hosszú ideje méltatlanul nem beszéltünk.

— Irulan hercegnő: Muad-Dib története fiataloknak

Thufir Hawat besurrant a Caladan-kastély edzőtermébe, halkan becsukta az ajtót. Megállt egy pillanatra. Öregnek, fáradtnak,

viharvertnek érezte magát. Bal lábán sajgott a régi seb helye, melyet annak idején az öreg herceg szolgálatában kapott.

Már a harmadik nemzedéküknek, gondolta.

Végigtekintett a termen, melyet fényárba borítottak a tetőablakon betűző déli napsugarak, és meglátta a fiút. Háttal ült az ajtónak, szemlátomást teljesen lekötötték az asztalon szétrakott könyvek, térképek, diagramok.

Hányszor mondjam még el a legénynek, hogy sohase fordítson hátat az ajtónak? Hawat megköszörülte a torkát.

Paul a tanulmányaiba mélyedt, nem mozdult.

Egy felhő árnyéka siklott át a tetőablakon. Hawat ismét megköszörülte a torkát.

Paul fölegyenesedett. Nem fordult meg, csak hátraszólt:

— Tudom! Háttal ülök az ajtónak!

Hawat szája önkéntelenül is mosolyra rándult. Átcsörtetett a helyiségen, megállt az asztal sarkánál.

Paul fölnézett az ősz öregemberre. Hawat szeme éberen csillogott a sötét bőrű,ráncoktól árkolt arcban.

— Hallottam, ahogy végigjöttél a folyosón — mondta Paul. — És hallottam, ahogy benyitottál.

— Az én neszeimet utánozni is lehet.

— Meg tudnám különböztetni.

Lehet, hogy valóban meg tudná, gondolta Hawat. *A boszorkány anyja alapos kiképzésben részesíti, annyi szent. Kíváncsi vagyok, mit szól hozzá a drágalátos iskolája. Lehet, épp azért küldték ide az öreg főnökasszonyt — hogy ráncba szedje a mi kedves Lady Jessicánkat!*

Hawat odahúzott egy széket, és leült, hangsúlyozottan az ajtóval szemben. Hátradőlt, körülnézett a helyiségben. Hirtelen furcsának rémlett a szemében, idegenszerűnek így, hogy a felszerelés nagy részét már elküldték az Arrakisra. Egy edzőasztal maradt ott, egy vívótükör, kristályprizmái most mozdulatlanul álltak, mellette a toldozott-foldozott gyakorlóbábu, mint valami ősi gyalogos katona, akit elnyűtt, megnyomorított a háború.

Ott állok én, gondolta Hawat.

— Min jár az eszed, Thufir? — kérdezte Paul.

Hawat ránézett a fiúra.

— Azon, hogy nemsokára mindnyájan eltűnünk innen, és aligha látjuk újra ezt a helyet.

— Elszomorít?

— Miért szomorítana? Ostobaság! Barátoktól elválni, az szomorúság. De egy hely, az csak egy hely. — Az asztalra pillantott, a térképekre. — És az Arrakis is csak egy másik hely.

— Apám küldött fel, hogy ellenőrizz?

Hawat összevonta a szemöldökét — zavarba ejtő

megfigyelőképessége volt a fiúnak! Bólintott.

— Arra gondolsz, jobban esett volna, ha ő maga jön fel; de bizonyára tudod, mennyi dolga van. Majd később feljön.

— Épp az arrakisi viharokról olvasgattam.

— A viharokról. Értem.

— Igencsak veszélyesnek látszanak.

— Nagyon enyhé kifejezés a *veszélyes!* Azok a viharok hat-hétezer kilométernyi síkság fölött jönnek lendületbe, erőt gyűjtenek mindenből, amiből lehet — a Coriolis-erőből, más viharokból, bármiből, amiben egy szemernyi energia van. Elérik az óránkénti hétszáz kilométeres sebességet, és meg vannak rakva minden mozdíthatóval, ami az útjukba akadt — porral, homokkal, kővel, mindennel! Lemarják a húst a csontról, és szilánkokká forgácsolják a csontot.

— Miért nincs ott időjárás-szabályozás?

— Az Arrakison ez különlegesen nehéz feladat, nagyobbak a költségek, aztán jön a fenntartás meg a többi. A Liga rettenetesen magas árat kér a műholdas szabályozásért, és az apád Háza nem tartozik a dúsgazdag hatalmasok közé, fiam. Ezt te is tudod.

— Te már láttad a fremeneket?

Nagyon szökellnek ma a gondolatai, gondolta Hawat.

— Lehet, hogy láttam, lehet, hogy nem — felelte. — Nemigen lehet megkülönböztetni őket a grabenek, homorok népétől. Mindenki ugyanolyan bő burnuszt visel, és minden zárt helyen az égig bűzlenek. A különleges ruháik miatt — ők „cirkoruhának" nevezik —, amivel visszanyerik a testnedvüket.

Paul nyelt egyet, hirtelen megérezte, hogy belül nedves a szája, felrémlett benne, amikor szomjúságról álmodott. Vigasztalan gondolat volt, hogy emberek annyira vízszűkében lehetnek, hogy kénytelenek recirkuláltatni tulajdon testnedveiket.

— Nagy érték ott a víz — mondta.

Hawat bólintott, és azt gondolta: *Lehet, hogy az én viselkedésem érezteti vele, milyen komoly ellenfél az a bolygó? Persze, őrültség is lenne úgy odamenni, hogy ne legyen meg bennünk a kellő elővigyázatosság!*

Paul felnézett a tetőablakra, látta, hogy közben eleredt az eső. Elnézte, ahogy a szürke metaüvegen szétterülnek a tócsák.

— Víz — mondta.

— Megtanulod majd nagyra becsülni a vizet — mondta Hawat. — Mint a herceg fia, sohasem leszel szűkében, de látni fogod magad körül a szomjúság gyötrelmeit.

Paul megnyalta az ajkát, visszagondolt egy héttel korábbra, a Tisztelendő Anya próbatételére. Az öregasszony is mondott valamit a szomjúságról.

„Majd megismered a temetősíkságokat — mondta —, a kopár

sivatagokat, a száraz pusztaságot, ahol nincs semmi, csak a fűszer és a homokférgek. Megfested majd a szemedet, hogy ne vakítson a nap. Barátságos menedékhelynek számít majd egy-egy mélyedés, ahol nem ér a szél, ahol nem vagy szem előtt. A saját lábadon kell járnod, nem lesz topter, nem lesz kocsi, nem lesz hátasállat sem."

Pault sokkal inkább az öregasszony hangja ragadta meg — az éneklő, reszketeg hanghordozás —, mint a szavai.

„Amikor az Arrakison élsz — mondta —, *khala*, pusztaságban élsz majd. A holdak lesznek a barátaid, a nap az ellenséged."

Paul emlékezett, hogy az anyja otthagyta az ajtó melletti őrhelyét, odament melléje, ő is fölnézett az öregasszonyra. „Semmi reményt nem látsz, Tisztelendő Anyám?" — kérdezte.

„Az apa számára nem." Csendre intette Jessicát, ránézett a fiúra. „Vésd az emlékezetedbe, fiam: Minden világnak négy pillére van." Feltartotta négy göcsörtös ujját. „A bölcsek tudása, a hatalmasok igazságossága, a bátrak vitézsége és az igazak imádsága. De mindez mit sem ér… — ökölbe szorította a kezét — …olyan uralkodó nélkül, aki érti az uralkodás művészetét. Ez legyen az, amit megtanulsz és továbbadsz!"

Egy hét telt el az óta a beszélgetés óta. A Tisztelendő Anya szavai csak most kezdtek a helyükre kerülni Paul tudatában. Ahogy ott ült Thufir Hawattal, a fiút hirtelen félelem fogta el. Ránézett a Mentátra, aki összeráncolt homlokkal, tűnődve figyelte.

— Merre jártak a gondolataid? — kérdezte Hawat.

— Találkoztál a Tisztelendő Anyával?

— A Császári Igazmondó boszorkával? — Hawat szemében érdeklődés csillant meg. — Igen.

— Amikor itt volt… — Paul tétovázott. Azon kapta magát, hogy nem tud beszélni Hawatnak a próbáról. Valami mélyen gyökerező gátlás akadályozta.

— Igen? Mit csinált?

Paul mélyet lélegzett, aztán még egyet.

— Mondott valamit. — Lehunyta a szemét, fölidézte a szavakat, s amikor megszólalt, a hangja akaratlanul is utánozta az öregasszonyét: — „Te, Paul Atreides, hercegi sarj, királyok ivadéka, meg kell tanuld az uralkodás művészetét. Ezt ugyanis egyetlen ősöd sem tanulta meg!" — Paul kinyitotta a szemét. — Ettől méregbe gurultam, és azt mondtam, az apám egy egész bolygón uralkodik. Ő meg azt felelte, már nem sokáig. De az apám egy gazdagabb bolygót kap helyette, mondtam én. Mire ő: „El fogja veszíteni azt is." Erre az volt az első gondolatom, hogy figyelmeztetnem kell apámat, de a Tisztelendő Anya azt mondta, már figyelmeztették épp elegen, köztük te is, anyám is.

— Így igaz — dünnyögte Hawat.

— Akkor miért megyünk mégis? — csattant fel Paul.

— Mert a Császár megparancsolta. És mert nem olyan reménytelen a dolog, mint ahogy az a boszorka-kém mondta. Milyen további bölcsességek fakadtak még abból a vénséges kútfőből?

Paul lenézett a jobb kezére, mely anélkül hogy észrevette volna, ökölbe szorult az asztal alatt. Tudatos erőfeszítéssel ellazította az izmait. *Valahogy elérte az öregasszony,* gondolta, *hogy hatalma legyen fölöttem. Hogyan?*

— Megkérdezte, szerintem mit jelent uralkodni — mondta. — Azt feleltem, hogy az ember parancsol másoknak. Ő meg azt mondta, nemcsak tanulnom kell, hanem felejtenem is van mit.

A vén banya a fején találta a szöget, gondolta Hawat. Csak a fejével intett Paulnak, hogy folytassa.

— Azt mondta, az uralkodónak meg kell tanulnia kényszerítés helyett meggyőzni. Neki kell a legtöbbet adnia, hogy a legtöbbet kapja, hogy a legjobbak álljanak melléje.

— Hogy magyarázta azt, hogy apád mellett olyanok állnak, mint Duncan és Gurney? — kérdezte Hawat.

Paul vállat vont.

— Aztán azt mondta, hogy a jó uralkodónak meg kell tanulnia a világa nyelvét, és az minden világon más. Én azt hittem, arra gondol, hogy az Arrakison nem beszélnek galachul, de azt mondta, egészen másról van szó. Ő a föld, a kövek, a növények nyelvére gondolt, arra a nyelvre, amelyet nem egyszerűen a fülével hall az ember. Mire én azt mondtam, ezt hívja dr. Yueh az élet titkának.

Hawat kuncogott.

— Ehhez meg mit szólt?

— Úgy látom, nagyon dühös lett. Azt mondta, az élet titka nem probléma, amit meg kell oldani, hanem realitás, amit át kell élni. Akkor az első Mentáttörvényt idéztem neki: „A folyamatot nem lehet úgy megérteni, hogy megállítjuk. A megértésnek együtt kell haladnia a folyamattal, részévé kell válnia.” Ez mintha kielégítette volna.

Ha jól látom, kezdi túltenni magát rajta, gondolta Hawat, *de nagyon ráijesztett a vén boszorkány. Vajon miért?*

— Thufir — mondta Paul —, az Arrakis tényleg olyan rémes, mint amilyennek a Tisztelendő Anya mondta?

— Olyan rémes nem lehet semmi — felelte Hawat, és mosolyt erőltetett az arcára. — Vegyük például azokat a híres fremeneket, a renegát sivataglakókat. Első közelítésben azt mondhatom, hogy sokkal, de sokkal többen vannak, mint a Császárság hiszi! Emberek élnek ott, barátocskám, rengeteg ember, és… — Hawat figyelmeztetően az arca mellé emelte inas ujját — …gyilkos gyűlöletet éreznek a Harkonnenek iránt. Erről azonban egy szót se, fiam! Ezt csak mint apád híve mondom neked.

— Apám mesélt nekem a Salusa Secundusról — mondta Paul. — Tudod, Thufir, szerintem hasonlíthat az Arrakisra… talán egy fokkal jobb, de hasonló lehet.

— Igazában nem tudjuk, milyen most a Salusa Secundus — mondta Hawat. — Csak azt, hogy milyen volt réges-régen… szinte csak azt. De amit tudunk róla… aszerint igazad lehet.

— Segítenek majd nekünk a fremenek?

— Nem lehetetlen. — Hawat fölállt. — Én indulok az Arrakisra. Amíg nem találkozunk, légy szíves, ügyelj magadra, egy vénember kedvéért, aki szeret épségben látni. Légy jó fiú, ülj át ide, szembe az ajtóval! Nem mintha szerintem bármi veszély fenyegetne itt a kastélyban, csak azt akarom, hogy szokásoddá váljék.

Paul fölkelt, átment az asztal túloldalára.

— Ma elmégy már?

— El bizony, és holnap ti is. Legközelebb már az új bolygótok földjén találkozunk. — Megmarkolta Paul bicepszét. — Ne feledd: a fegyverforgató kar mindig szabadon, a pajzs mindig teljesen feltöltve! — Elengedte a fiú karját, vállon veregette, sarkon fordult, és gyors léptekkel kifelé indult.

— Thufir! — szólt utána Paul.

Hawat megfordult, visszanézett a nyitott ajtóból.

— Te se ülj háttal semmilyen ajtónak! — mondta Paul.

Aráncos, öreg arcon széles mosoly jelent meg.

— Attól te sose félj, cimbora! — És már ott sem volt, halkan becsukódott mögötte az ajtó.

Paul leült oda, ahol az előbb Hawat ült, és maga felé fordította a papírokat. *Még egy napot töltök itt,* gondolta. *Elmegyünk.* A távozás gondolata most hirtelen valóságosabb lett, mint eddig bármikor. Eszébe jutott még valami, amit az öregasszony mondott, arról, hogy egy világ rengeteg dolognak az összege — az embereknek, a földnek, a növényeknek, állatoknak, a holdaknak, az árapálynak, a napoknak —, az eredmény a *természetnek* nevezett ismeretlen végösszeg, egy bizonytalan eredő, a *most* érzete nélkül. És Paul eltűnődött: *Mi az a most?*

Hirtelen kivágódott az ajtó, egy csúf, esetlen férfi tántorgott be rajta, karjában egy halom fegyverrel.

— Mi az, Gurney Halleck — kurjantott a fiú —, te vagy az új fegyvermester?

Halleck a sarkával csukta be az ajtót.

— Tudom, hogy inkább szórakozni szeretnél — mondta. Körbepillantott a szobában, látta, hogy Hawat emberei már előzőleg átvizsgálták, ellenőrizték, hogy nem fenyegeti veszély benne a hercegi trón örökösét. Mindenütt ott voltak a szinte észrevehetetlen titkos jelek.

Paul nézte, ahogy a mackós léptű, rút ember újra mozgásba lendül, odatántorog a gyakorlóasztalhoz a fegyverhalommal, közben megakadt a szeme a Gurney vállára vetett kilenchúros baliseten. A pengető a húrok közé volt dugva fent, a fogólap közelében.

Halleck az asztalra dobta a fegyvereket, aztán sorba rakta őket — a kardokat, a tőröket, a kindzsalokat, a lassú lövedékű tűvetőket, a pajzsöveket. Amikor megfordult és rávillantotta mosolyát a fiúra, állán-nyakán megvonaglott a tintalián-seb helye.

— Szóval még egy köszönésre sem méltatsz, te kis gazember? — mondta Halleck. — És miféle tüskét szúrtál szegény öreg Hawatba? Úgy rohant el mellettem a folyosón, mint aki az ellensége temetésére igyekszik!

Paul elvigyorodott. Apja minden embere közül Gurney Hallecket szerette a legjobban, ismerte minden hangulatát, a szeszélyeit és a humorát, és inkább barátjának tekintette, mint apja zsoldosának.

Halleck lekapta a balisetet a válláról, elkezdte fölhangolni.

— Ha nem beszélsz, hát nem beszélsz — mondta.

Paul fölállt, odament.

— Mi az, Gurney, muzsikálni készülünk, amikor fegyvert kéne forgatnunk?

— Szóval ma pimaszkodunk az idősebbekkel — mondta Halleck. Megpendített egy húrt a hangszeren, elégedetten bólintott.

— Hol van Duncan Idaho? — kérdezte Paul. — Nem neki kellene ma fegyverismeretet tanítania?

— Duncan már elment, ő vezeti a második lépcsőt az Arrakisra — mondta Halleck. — Neked nem maradt más, mint szegény Gurney, akinek most elege van a fegyverforgatásból, és muzsikára áhítozik. — Megpendített egy másik húrt, fülelt, elmosolyodott. — És a haditanács úgy döntött, hogy mivel amúgy sincs tehetséged a fegyverforgatáshoz, legjobb lesz, ha kitanítunk zenésznek, hogy legalább valami hasznodat lehessen majd venni az életben.

— Akkor talán énekelj valami nótát — mondta Paul —, hogy tudjam, hogyan nem szabad előadni!

— Haha! — Gurney fölnevetett, aztán rázendített „A galaxai hölgyek”-re, a kezében szinte alig látszott a pengető, úgy táncolt a húrokon.

Hej, a galaxai hölgyek
egy-két gyöngyért már ledőlnek;
a Dűnén vízért csinálják,
de ha olyan nő a vágyad,
kivel nem hűl ki az ágyad,
válassz caladani lánykát!

— Ahhoz képest, hogy semmi tehetséged a pengetéshez, egész tűrhető — jegyezte meg Paul —, de ha az anyám meghallaná, miféle pajzán nótákat énekelsz a kastélyban, levágatná a füledet és kitűzetné a falra dísznek.

Gurney meghúzgálta a bal fülét.

— Szegényes dísz lenne, mert nagyon felhorzsolódott már a sok kulcslyukon hallgatózástól, miközben egy bizonyos ifjú cimborám holmi különös dalocskákat gyakorolt a balisetjén!

— Úgy látom, elfelejtetted már, milyen érzés homokot találni az ágyadban — mondta Paul. Fölkapott egy pajzsövet az asztalról, felcsatolta a derekára. — Akkor harcra fel!

Halleck szeme tettetett döbbenettel meredt a fiúra.

— Hah! Tehát a te kezed követte el ama bűnös tettet! Védd hát magad, uracskám, védd magad! — Fölkapott egy kardot, megsuhogtatta a levegőben. — A bosszú pokoli vágya hajt, jaj neked, átkozott!

Paul fölvette a másik kardot, meghajlítgatta a kétélű, egyenes pengét; aztán megállt vívóállásban, egyik lábát előrecsúsztatva. Kimérten, ünnepélyesen szólalt meg, dr. Yueh modorát parodizálva:

— Micsoda fajankó fegyvermestert küldött ide az apám! Ez az ostoba Gurney Halleck biztosan azt sem tudja, mi az alapszabálya a pajzzsal való küzdelemnek! — Paul megnyomta a kapcsolót a derekán, ismerős bizsergést érzett, mintha összezsugorodott volna a bőre, ahogy a védő erőtér rásimult a homlokára, a hátára. Fülébe az erőtértől megszűrve, jellegzetes tompasággal hatoltak csak el a külvilág hangjai. — Pajzsharcban az ember gyorsan védekezik, lassan támad — folytatta. — A támadás fő célja, hogy hibás mozdulatra csábítsa az ellenfelet, hogy védtelenül maradjon a cseles támadáshoz! A pajzs visszaveri a gyors csapást, de átengedi a lassú kindzsalt! — Paul meglendítette a kardot, gyors cselvágást tett vele, majd hátrakapta és szúrt, épp annyira lassítva le a mozdulatot, hogy egy pajzs értelem nélküli védőtere már átengedje.

Halleck figyelte a támadást, az utolsó pillanatban elfordult, a tompa végű penge a mellkasa előtt siklott el.

— A tempó tökéletes — mondta. — De teljesen védtelenül hagytad magad egy alsó riposzt előtt! És ha csuszapenge van a kezemben?!

Paul szégyenkezve hátralépett.

— Megérdemelnéd, hogy elfenekeljelek az ilyen óvatlanságért — mondta Halleck. Fölvett egy kindzsalt az asztalról, a magasba emelte, a mezítelen pengén megcsillant a fény. — Ha ez az ellenfél kezében van, a véredet ontja! Jó tanítvány vagy, soha jobbat, de már figyelmeztettelek, hogy még játékból se engedj senkit a tested közelébe, ha fegyver van a kezében!

— Azt hiszem, nem vagyok ma megfelelő hangulatban — mondta Paul.

— Hangulatban?! — Halleck hangjából még a pajzs szűrésén át is kihallatszott a felháborodás. — Mi köze ehhez a *hangulatnak?* Az ember akkor harcol, amikor úgy hozza a szükség — hangulat ide vagy oda! A hangulat szeretkezéshez való, vagy balisetmuzsikához, de nem a harchoz!

— Sajnálom, Gurney.

— Sajnálod, de nem eléggé!

Halleck bekapcsolta a pajzsát, előregörnyedt, bal kezével előrenyújtotta a kindzsalt, jobbjával a magasba emelte a kardot.

— De most azt mondom, igazán védd magad! — Hatalmas lendülettel oldalvást szökkent, aztán előre, ádáz dühvel támadásba lendült.

Paul hátrált, védekezett. Érezte, ahogy pattog az erőtér, szikrát vet, amikor a pajzsok összeérnek és eltaszítják egymást, érezte a bőrén az elektromosság bizsergését. *Mi történt Gurneyval?* kérdezte magától. *Ez most nem játék!* Paul megmozdította a bal kezét, a csuklóján levő hüvelyből a markába csúsztatta a tőrt.

— Látod, hogy kell az a második penge, mi? — sziszegte Halleck.

Mi ez, árulás? tépelődött Paul. *De hát Gurney csak nem!…*

Körbe a teremben, támadás, hárítás, csel, ellencsel. A pajzsok erőtérbuborékjaiban áporodott lett a levegő, mert gyorsabban használták el, mintsem a védőfelületen a lassú légcsere pótolhatta volna. Minden újabb összecsapással erősödött az ózonszag.

Paul tovább hátrált, de most a gyakorlóasztal felé irányította a visszavonulást. *Ha megfordulsz az asztal mellett, Gurney, mutatok valami érdekeset,* gondolta. *Még egy lépés!*

Halleck megtette a lépést.

Paul lefelé védett egy vágást, látta, hogy a másik kardja megakad az asztal szélében. Paul félreugrott, magasan támadott a karddal, és oldalról Halleck nyaka felé sújtott a tőrrel. A nyaki ütőértől egy ujjnyira állt meg a penge.

— Ezt akarod? — suttogta Paul.

— Nézz le, fiú! — zihálta Gurney.

Paul engedelmeskedett. Halleck kindzsalja átnyúlt az asztal pereme alatt, a hegye egy hajszálnyira volt Paul ágyékától.

— Együtt pusztultunk volna — mondta Halleck. — De szó, ami szó, sokkal jobban küzdöttél, amikor rá voltál kényszerítve! Mintha megjött volna a *hangulatod!* — Elvigyorodott, ismerősen megvonaglott a tintalián-sebhely.

— Ahogy nekem rontottál… — mondta Paul. — Csakugyan megsebeztél volna?

Halleck visszahúzta a kindzsalt, kiegyenesedett.

— Ha egy hajszálnyival is rosszabbul vívtál volna, mint amire képes vagy, ne félj, úgy megnyeslek, hogy sokáig nem felejted el! Semmi kedvem hozzá, hogy a legkedvesebb tanítványomat kibelezze az első Harkonnen-bérenc, akivel összeakad!

Paul kikapcsolta a pajzsát, és az asztalra támaszkodott, úgy lihegett.

— Megérdemeltem, Gurney. De az apám megharagudott volna, ha megsebesítesz. Nem akarom, hogy téged büntessenek meg az én hibám miatt!

— Ami azt illeti — mondta Halleck —, én ugyanúgy hibás vagyok. És ne fájjon a fejed egy-két tanulóseb miatt! Örülhetsz, hogy olyan keveset kaptál eddig. Ami pedig az apádat illeti, a herceg csak akkor büntetne meg, ha nem nevelnék elsőrangú harcost belőled. És ebben hibáztam volna, ha nem értetem meg veled, milyen hamis és veszélyes ez a *hangulat*, amit hirtelen kitaláltál.

Paul fölegyenesedett, visszacsúsztatta a tőrt a csuklóhüvelybe.

— Nem játék ám, amivel itt foglalkozunk — jegyezte meg Halleck.

Paul bólintott. Váratlanul érte Halleck szokatlanul komoly modora, a kijózanító szigorúság. Ránézett a céklavörös tintaliánsebhelyre a másik állán-nyakán, eszébe jutott a története, hogyan ejtette a sebet Vadállat Rabban, amikor Halleck még Harkonnen-rabszolga volt a Giedi Prime-on. És a fiú hirtelen elszégyellte magát, hogy egy pillanatra is kételkedni merészelt Halleckben. Most az is az eszébe jutott, hogy az a seb fájdalommal járt — meglehet, ugyanolyan fájdalommal, mint amilyet a Tisztelendő Anya okozott. Paul elhessegette ezt a gondolatot; fagyos lett tőle körülöttük a világ.

— Azt hiszem, tényleg egy kis játékban reménykedtem ma — mondta Paul. — Mostanában olyan komor lett itt minden!

Halleck elfordult, hogy ne kelljen kimutatni az érzéseit. Mintha égette volna valami a szemét. Fájdalmat érzett magában — mintha valami heg fájt volna, mintha csak az maradt volna meg az eltűnt tegnapból, melyet leamputált róla az Idő.

Milyen hamar férfivá kell válnia ennek a gyermeknek, gondolta. *Milyen hamar alá kell írnia a lelkében azt a szerződést, tudomásul venni a brutális figyelmeztetést, odaírni a szükséges tényt a megfelelő helyre: „Nevezze meg legközelebbi (értesítendő) hozzátartozóját."*

Nem fordult hátra, úgy válaszolt:

— Megéreztem benned a játékos kedvet, fiú, és hidd el, nekem is inkább ahhoz lett volna kedvem. De most már nem lehet játszani. Holnap az Arrakisra megyünk. Az Arrakis nem játék, hanem véres valóság. A Harkonnenek is.

Paul a függőlegesen tartott karddal megérintette a homlokát.

Halleck megfordult, látta a tisztelgést, egy biccentéssel

viszonozta. A gyakorlóbábu felé intett.

— Most az időzítést fogjuk gyakorolni. Hadd lám, hogyan viszed be neki csuszával! Majd innen irányítom, ahonnan jól látom az egészet. És figyelmeztetlek, ma új riposztokat fogok kipróbálni! Ezt a figyelmeztetést nem kapnád meg a valóságos ellenféltől.

Paul lábujjhegyre állt, nagyot nyújtózkodott, hogy eltüntesse a feszültséget az izmaiból. Valami ünnepélyes érzés fogta el most, ahogy hirtelen ráébredt, milyen gyors változások töltötték ki egyszerre az életét. Odament a bábuhoz, a kardja hegyével felpöccentette a mellén a kapcsolót, érezte, hogy a védőpajzs eltolja a pengét…

— En garde! — kiáltotta Halleck, és a bábu támadásba lendült.

Paul aktiválta a pajzsát, hárított, riposztozott.

Halleck figyelte, miközben a bábut irányította. Mintha kettévált volna az agya: az egyik fele koncentrált, éberen alkalmazkodott a küzdelem igényeihez, a másik felében vadul csapongtak a gondolatok.

Én vagyok a jól nevelt gyümölcsfa, gondolta. *Belém vannak oltva a jól nevelt érzések és képességek, roskadozom tőlük, várom, hogy leszedje őket valaki más…*

Maga sem tudta, miért, az eszébe jutott a húga, tisztán látta maga előtt a huncut arcocskát. Már régen meghalt — a Harkonnen-hadsereg egyik bordélyában. Úgy szerette a százszorszépet… vagy az árvácskát? Nem emlékezett. Rosszul esett, hogy nem emlékszik rá.

Paul éppen hárította a bábu lassú vágását, felvitte a bal kezét *entretisser…*

A ravasz kis ördög! gondolta Halleck, és most már minden figyelmét lekötötte a fiú szövevényes kézmozgása. *Önállóan tanult és gyakorolt. Ez nem Duncan stílusa, és az is biztos, hogy nem tőlem tanulta!*

Ez a gondolat csak fokozta Halleck szomorúságát. *Megfertőzött a hangulat,* gondolta. És eltűnődött a fiún, hogy vajon ő szokta-e szorongással eltelve hallgatni éjszakánként a párnája lüktetését.

— Ha a „volna” hal volna, minden halász dúskálna — mormogta.

Az anyja szokta ezt mondogatni, és ő is mindig elmondta, amikor magán érezte a holnap sötét árnyékát. Aztán arra gondolt, milyen furcsán hangzik majd ez a kifejezés azon a bolygón, amely sohasem látott tengert, sem halat.

YUEH (ejtsd: jüi), Wellington (10 082-10 191). Orvos (Suk Egyetem, dipl.: 10 712); felesége Wanna Marcus, B. G. (10 092-10 186?); elsősorban mint Leto Atreides herceg árulóját ismerjük. (Vö.: Bibliográfia, VII. függelék: Birodalmi Kondicionálás és Árulás)

— Irulan hercegnő: Muad-Dib

Hallotta ugyan, hogy dr. Yueh bejött, megismerte az orvos merev, kimért lépteit, Paul azonban ott maradt hason elnyújtózva, ahogy a masszőr otthagyta. Jóleső ernyedtséget érzett a Gurney Halleckkel tartott edzés után.

— Látszik rajtad, hogy jól érzed magad — jegyezte meg Yueh nyugodt, magas fekvésű hangján.

Paul fölemelte a fejét, meglátta a pár lépésnyire álló sovány alakot, egy pillantással végigmérte a gyűrött, fekete öltözéket, a kockafejet, a vörös ajkat, fölötte a fittyedt bajuszt, a homlokon a Birodalmi Kondicionálás tetovált, rombusz alakú jegyét, a hosszú, fekete hajat, melyet a bal vállon a Suk Egyetem ezüstgyűrűje fogott össze.

— Bizonyára örömmel hallod, hogy ma nincs időnk rendes foglalkozásra — mondta Yueh. — Nemsokára itt lesz apád.

Paul felült.

— Mindazonáltal intézkedtem, hogy az arrakisi úton a rendelkezésedre álljon egy filmkönyvnéző. Útközben átnézhetsz még egyet-mást.

Paul öltözködni kezdett. Felajzotta apja jövetelének híre. Nagyon kevés időt töltöttek együtt azóta, hogy a Császár utasította a herceget az arrakisi hűbérbirtok átvételére.

Yueh odament az asztalhoz. Közben az járt a fejében*: Hogy megemberesedett a fiú az elmúlt hónapokban! Milyen kár! Milyen értelmetlen veszteség…* Aztán rászólt magára: *Nem szabad tétováznom! Amit teszek, azért teszem, hogy az én Wannámat soha többé ne bánthassák azok a vadállat Harkonnen-bérencek!*

Paul odament hozzá, közben begombolta a zekéjét.

— Mit kell átnéznem útközben?

— Öööö… a földi jellegű létformákat, amelyek megtalálhatóak az Arrakison. A bolygó szemlátomást befogadott bizonyos földi létformákat, de nem egészen világos, hogyan. Megkeresem majd a bolygó ökológusát, egy bizonyos dr. Kynest, hátha segíthetek a kutatásaiban.

Mit beszélek? gondolta Yueh. *Még saját magam előtt is színészkedem?*

— Lesz valami anyag a fremenekről is? — érdeklődött a fiú.

— A fremenekről…? — Yueh dobolni kezdett ujjaival az asztalon, észrevette, hogy Paul nézi az ideges mozgást, elhúzta a kezét.

— Vagy az Arrakis egész lakosságáról — mondta Paul.

— Hogyne — válaszolt Yueh. — A lakosság két nagy kategóriába sorolható. Az egyik a grabenek, homorok, teknők népe, a másik a

fremen. Tudomásom szerint nem ritka a vegyes házasság, mert a homorok, teknők falvaiból az asszonyok inkább fremen férj után áhítoznak, a férfiak meg fremen nőt szeretnének. Van egy mondásuk: „A jó modor a városból jön, a bölcsesség a sivatagból."

— Van képed róluk?

— Utánanézek. A legérdekesebb persze a szemük — kék az egész, nincsen fehérje.

— Mutáció?

— Nem. Az okozza, hogy a vérük telítve van a melanzzsal.

— Kemény népség lehet a fremen, hogy megélnek ott a sivatag peremén.

— Igen, úgy hírlik — mondta Yueh. — Verseket írnak a késeikhez! Az asszonyaik ugyanolyan vadak, mint a férfiak. Még a gyerekek is veszélyes kis szörnyetegek. Neked aligha engedi majd meg az apád, hogy közéjük keveredj.

Paul rámeredt Yueh-re. Ez a pár szó, amit a fremenekről hallott, minden figyelmét lekötötte most. *Micsoda szövetséges lehetne abból a népből!*

— És a férgek? — kérdezte.

— Mi?

— Szeretnék többet megtudni a homokférgekről.

— Ó… no igen. Van egy filmkönyvem egy kisebb példányról, az északi sarkvidéken fogták el. Az csak száztíz méter hosszú és huszonkét méter átmérőjű volt. Megbízható szemtanúk beszámoltak több mint négyszáz méteresekről, és minden valószínűség szerint léteznek még nagyobbak is.

Paul egy pillantást vetett az Arrakis északi sarkvidékének kúpvetületű térképére, amely ott feküdt az asztalon.

— A sivatagi övezetet és a déli sarkvidéket lakhatatlannak tüntetik föl. A férgek miatt?

— Meg a viharok miatt.

— De hát minden helyet lakhatóvá lehet tenni!

— Ha gazdaságosan megoldható — mondta Yueh. — Az Arrakis sok veszélye igen költséges… — Végigsimított fittyedt bajuszán. — Nemsokára itt lesz apád. Mielőtt elmegyek, szeretnék neked adni valamit. Csomagolás közben került a kezembe. — Az asztalra helyezett egy kis tárgyat. Fekete volt, téglalap alakú, nem nagyobb, mint a fiú hüvelykujja.

Paul szemügyre vette. Az orvosnak feltűnt, hogy a fiú nem nyúl érte. *Milyen óvatos,* gondolta magában.

— Ez egy nagyon-nagyon régi Orániai Katolikus Biblia. Űrutazók számára készítették. Nem filmkönyv, hanem igazi nyomtatással készült, hártyalapokra. Saját elektrosztatikus rendszere és nagyítója van. — Fölvette, megmutatta. — Az elektrosztatikus töltés zárva tartja

a rugós fedelet. Ha megnyomod a szélét… így… a kiválasztott oldalak eltaszítják egymást, és a könyv kinyílik.

— De ilyen kicsi…?

— Pedig ezernyolcszáz oldal! Ha így nyomod meg a szélét… aztán így… akkor a töltés egy-egy lappal ugrik előre, ahogy olvasol. Magukhoz a lapokhoz sose nyúljál kézzel! A hártyalap nagyon kényes. — Becsukta a könyvet, odanyújtotta a fiúnak. — Próbáld ki!

Yueh elnézte, ahogy Paul próbálgatja az oldalkiválasztás mechanizmusát, és közben arra gondolt: *Megbékítem a lelkiismeretemet. Megadom a fiúnak a vallás vigaszát, mielőtt elárulom. Így elmondhatom magamnak, hogy ő oda jutott, ahová én nem juthatok.*

— Ezt biztosan akkor készítették, amikor még nem voltak filmkönyvek — mondta Paul.

— Nagyon régi. Legyen a kettőnk titka, jó? A szüleid esetleg úgy vélnék, túl értékes ajándék ilyen ifjú embernek.

Az anyja alighanem elcsodálkozna az indítékomon, gondolta Yueh.

— Hát… — Paul becsukta a könyvet, tétován tartogatta a kezében — Ha olyan értékes…

— Fogadd el nyugodtan! Vedd úgy, hogy egy vénember szeszélye — mondta az orvos. — Régen kaptam, egészen fiatal koromban. — Magában azt gondolta: *Az eszére is hatnom kell, nem elég, hogy a szíve szerint elfogadná!* — Nyisd ki a Kalima négyszázhatvanhetes versénél, ahol az van, hogy „A víz minden élet kezdete”! Van a szélén egy kis mélyedés, az jelzi a helyét.

Paul megtapogatta a fedél szélét, két mélyedést érzett az ujja. Az apróbbikat nyomta meg. A könyv kinyílt a tenyerében; a nagyító a helyére ugrott.

— Olvasd fel! — mondta Yueh.

Paul megnyalta az ajkát, olvasni kezdte:

— Gondoljatok csak arra, hogy a süket nem hall semmit! Minő süketség lehet hát az, amely mindannyiunkat sújt? Milyen érzékünk hiányzik, hogy nem halljuk, nem látjuk a másik világot, mely körülvesz bennünket? Mi van köröttünk, amit mi nem…

— Hagyd abba! — hördült fel az orvos.

Paul elhallgatott. Tágra nyílt szemmel meredt rá.

Yueh lehunyta a szemét, nagy erőfeszítéssel összeszedte magát. *Miféle gonosz tréfája a sorsnak, hogy éppen Wanna kedves passzusánál nyílt ki a könyv?* Felnyitotta a szemét, látta, hogy a fiú értetlenül nézi.

— Valami baj van?

— Ne haragudj — mondta az orvos. — Ez… ez volt… szegény feleségem kedvenc szakasza. Nem ezt akartam, hogy fölolvasd. Ez fájdalmas… fájdalmas emlékeket idéz fel.

— Két mélyedés van — mondta Paul.

Hát persze, gondolta Yueh. *Wanna is megjelölte magának. A fiú ujja*

érzékenyebb, megtalálta. Csak véletlen volt, semmi más.

— Szerintem érdekesnek találod majd — mondta. — Sok történelmi igazság van benne, és értékes erkölcsfilozófia.

Paul lepillantott a tenyerében fekvő piciny könyvre.

Micsoda parány! Mégis valami rejtély lappang benne, körülötte… valami történt, amikor felolvasott belőle. Érezte, hogy valami mintha egy pillanatra életre keltette volna a lelkében azt a bizonyos félelmetes célt.

— Most már minden pillanatban itt lehet apád mondta az orvos. — Tedd el a könyvet, aztán ha van időd, olvasgasd!

Paul megérintette a könyv szélét, ahogy Yueh-től látta. A lapok összecsukódtak. A fiú a zsebébe csúsztatta a könyvet. Az előbb, amikor az orvos ráförmedt, Paul attól félt, vissza akarja kérni tőle.

— Köszönöm az ajándékot, dr. Yueh — mondta a fiú szertartásosan. — A kettőnk titka lesz. Ha van olyan szívesség, amelyet viszontajándékba adhatok, csak egy szavadba kerül.

— Nekem… nincs szükségem semmire — mondta Yueh.

És azt gondolta: *Minek gyötröm itt magam? És minek gyötröm ezt a szegény fiút… még ha nem tudja is. Jaj! Átkozottak legyenek azok a nyomorult Harkonnenek. Miért épp engem szemeltek ki förtelmes céljukra?*

> *Milyen nézőpontból kell néznünk Muad-Dib apját? Páratlanul melegszívű és ugyanakkor meglepően rideg ember volt Leto Atreides herceg. De sok mozzanat lehetőséget ad rá, hogy megértsük őt: megingathatatlan szerelme Bene Gesserit-asszonya iránt; fiáról szőtt merész álmai; az odaadás, mellyel emberei szolgálták. Hogyan látjuk őt — mint magányos alakot, akit tőrbe ejtett a sors, kinek fényét elhalványítja fia dicsősége? Így vagy úgy, föl kell tennünk a kérdést: mi háta fiú, ha nem az apa folytatása?*
>
> *— Irulan hercegnő: Családi kommentárok Muad-Dibről*

Paul nézte, ahogy az apja bejön a szobába, látta, hogy odakint az őrök elfoglalják a helyüket. Az egyikük becsukta az ajtót. Mint mindig, Paulban most is valamiféle *jelenlét* érzetét keltette föl az apja, mint aki maradéktalanul *itt* van.

A herceg magas volt, a bőre olajbarna. Sovány, csontos arcának

rideg kifejezését csak szürke szemének tekintete enyhítette. Hétköznapi, fekete egyenruhája volt rajta, a mellén a vörös sólymos címer. Keskeny csípőjén meg-megvillant a sok használattól patinás, ezüstözött pajzsöv.

— Sok a dolgod, fiam? — kérdezte.

Odalépett az asztalhoz, a tekintete végigsiklott a papírokon, aztán a szobán, majd visszatért a fiára. Kimerültnek érezte magát, szinte fájt már az erőfeszítés, hogy ne mutassa ki a fáradtságát. *Az arrakisi út alatt minden alkalmat meg kell ragadnom a pihenésre, gondolta. Az Arrakison már nem lehet.*

— Nem sok — mondta Paul. — Minden olyan…

— Igen. Nos, holnap elindulunk. Jó lesz majd berendezkedni az új világunkon, magunk mögött hagyni ezt az egész felfordulást.

Paul bólintott. Hirtelen a fülébe csengtek a Tisztelendő Anya szavai: *„… az apádért azonban semmit sem…”*

— Apám — kérdezte —, csakugyan olyan veszélyes lesz az Arrakis, mint ahogy rebesgetik?

A herceg erőltetett könnyedséggel leült az asztal sarkára, elmosolyodott. Agyában egy egész beszélgetés sémája kristályosodott ki, olyasféle beszélgetésé, amilyennel a vezér a csata előtt elűzi az emberei félelmét. Aztán mielőtt szavakba önthette volna, szétfoszlott az egész, szétfoszlatta egyetlen gondolat.

Ez a fiam!

— Veszélyes lesz — vallotta be.

— Hawat azt mondja, terveink vannak a fremenekkel — mondta Paul. Közben azon tűnődött: *Miért nem mondom meg neki, amit a Tisztelendő Anyától hallottam? Miféle úton-módon tett lakatot a számra az öregasszony?*

A herceg észrevette fia szorongását.

— Hawat szeme előtt a legnagyobb haszon lebeg, mint mindig. De van ám más is! Gondolj például a Kereskedő Házak Általános Fejlesztő Társaságára — a KHAFT-ra. Azzal, hogy nekem adja az Arrakist, Őfelsége kénytelen nekünk adni a KHAFT egyik igazgatói posztját is. Nem akármilyen nyereség!

— A KHAFT kezében van a fűszer — mondta Paul.

— A fűszertermő Arrakis pedig megnyitja az utat a KHAFT-hoz — mondta a herceg. — Márpedig a KHAFT többet jelent a melanzsnál!

— Figyelmeztetett téged a Tisztelendő Anya?! — bökte ki Paul. Ökölbe szorította a kezét, csúszós volt a tenyere a verejtéktől. Hogy mekkora erőfeszítésébe került föltenni ezt a kérdést!

— Hawat mondta, hogy jól rád ijesztett az öregasszony az arrakisi jóslataival — mondta a herceg. — Ne hagyd, hogy asszonyi félelmek elködösítsék az agyadat! Egyetlen nő sem akarja, hogy veszélybe kerüljenek a szerettei. Azokban a figyelmeztetésekben az anyád keze

van. Tekintsd az irántunk való szeretete jelének.

— Anyám tud a fremenekről?

— Róluk is és sok minden másról is.

— Miről?

Az igazság rosszabb lehet, mint sejti, gondolta a herceg, de még a veszélyes tények is értékesek, ha megtanul bánni velük az ember. Márpedig ezen a téren mindent megkapott a fiam: hogy tudjon bánni a veszélyes tényekkel. De ezt most azért egy kicsit át kell fogalmazni — hiszen olyan fiatal még!

— Alig van termék, amihez nincs köze a KHAFT-nak — mondta. — Legyen akármi, rönkfa, szamarak, lovak, tehenek, fűrészáru, trágya, cápák, bálnabőr — minden átmegy a kezükön, a legprózaibb és a legelképesztőbb áruk is. Még az itteni pundirízs is; minden, amit a Liga hajlandó elszállítani, az Ecaz bolygó műalkotásai, a Richese és az Ix gépezetei… Mindez azonban semmi a melanzshoz képest! Egy maroknyi fűszerért otthonhoz juthatsz a Tupolon! Nincsen párja, valódi öregedésgátló, és nem lehet mesterségesen előállítani. Az Arrakison kell kibányászni.

— Most a mi kezünkbe kerül?

— Bizonyos mértékben. A lényeg azonban más. Gondolj bele, hány Ház él a KHAFT profitjából! És gondolj bele, annak a profitnak milyen óriási hányada származik egyetlen termékből — a fűszerből! Képzeld el, mi történne, ha valamilyen okból visszaesne a fűszertermelés…

— Aki előzőleg tartalékot halmozott fel, betegre keresné magát. A többiek a tönk szélére kerülnének. A herceg egy pillanatra megengedett magának valami zord kis örömet, ahogy elnézte a fiát, és arra gondolt, milyen éles elméjű volt ez a megfigyelés, milyen *kitanult*. Bólintott.

— A Harkonnenek tartalékai több mint húsz éve halmozódnak.

— Azt akarják, hogy visszaessen a fűszertermelés, és mindenki téged okoljon érte.

— Azt akarják, hogy népszerűtlen legyen az Atreides név — mondta a herceg. — Gondolj a Landsraad Házaira, amelyek többé-kevésbé engem tekintenek a vezetőjüknek, a nem hivatalos szószólójuknak. Gondold el, hogy reagálnának, ha énmiattam súlyosan megcsappanna a bevételük! Hiszen az első a haszon, nem igaz? Vigye az ördög a Nagy Egyezményt! Elvégre nem hagyhatja az ember, hogy koldusbotra juttassák! — A herceg szája keserű mosolyra húzódott. — Akármi történne velem, szemet hunynának fölötte.

— Még akkor is, ha atomtámadást intéznének ellenünk?

— No nem olyan kirívó módon, nem az Egyezmény *nyílt* megszegésével! De azonkívül szinte minden lehetséges lenne… talán még a légköri szórás meg egy kis talajmérgezés is.

— Akkor miért sétálunk bele a csapdába?

— Paul! — A herceg összeráncolt homlokkal ránézett a fiára. — Először tudni kell, hol van a csapda. Ez az első lépés, hogy kikerülhessük. Olyan ez, fiam, mint a közelharc, csak felnagyítva: a cselen belül újabb csel, azon belül újabb csel… látszólag vég nélkül. Az a cél, hogy átlássa az ember. Miután tudjuk, hogy a Harkonnenek melanzsot halmoznak föl, a következő kérdés: Ki halmoz fel még? Ezzel megvan az ellenségeink névsora!

— Kik azok?

— Bizonyos Házak, akikről tudtuk, hogy ellenséges érzülettel vannak irántunk, és mások, akiket a barátainknak véltünk. Egyelőre nem kell foglalkoznunk velük, mert van még egy, aki sokkal fontosabb a többinél: szeretett Padisah Császárunk!

Paul nyelni próbált. Hirtelen kiszáradt a torka.

— Nem lehetne összehívni a Landsraadot, leleplezni a…

— Közölni az ellenségünkkel, hogy tudjuk, melyik kezében a kés? Ugyan, dehogy, Paul! *Most* látjuk a kést. Ki tudja, legközelebb melyik kéz veszi át? Ha ezt az egészet a Landsraad elé visszük, csak hatalmas zűrzavar lenne belőle. A Császár letagadná. Ki merne ellentmondani neki? Semmit sem nyernénk, legfeljebb egy kis időt, miközben a káosz fenyegetne. És honnan jönne a következő támadás?

— Minden Ház elkezdhetne tartalékokat fölhalmozni…

— Az ellenfeleinknek akkora előnyük van, hogy azt már nem lehet behozni.

— A Császár — mondta Paul. — Ez a sardaukarokat jelenti!

— Minden bizonnyal Harkonnen-zsoldosoknak álcázva — mondta a herceg. — De bizony ők támadnak majd ránk, a fanatikus harcosok.

— Hogyan segíthetnek a fremenek a sardaukarok ellen?

— Beszélt neked Hawat a Salusa Secundusról?

— A császári börtönbolygóról? Nem mondott róla semmit.

— És ha több az, mint börtönbolygó, fiam? Van egy kérdés, ami nemigen szokott elhangzani a Császári Sardaukar Alakulattal kapcsolatban: Honnan jönnek?

— A börtönbolygóról?

— Valahonnan jönniük kell!

— No de a köteles újoncozás, amit a Császár el szokott rendelni a…

— Ez az, amit el akarnak hitetni velünk: hogy a sardaukarok csak a Császár fiatalon és nagyon színvonalasan kiképzett sorkatonái. Olykor-olykor rebesgetnek valamit a császári kiképző alakulatokról, a civilizáció egyensúlya azonban mindig ugyanolyan: az egyik oldalon a Landsraad Nagy Házainak haderői, velük szemben a sardaukarok és az utódlásuk. *Az utódlásuk,* Paul! A sardaukarok egy hajszálnyit sem változnak!

— De a Salusa Secundusról azt írja minden jelentés, hogy az a bolygó maga a pokol!

— Így igaz! És ha erős, kemény, elszánt férfiakat akarnál kinevelni, miféle környezeti hatásoknak tennéd ki őket?

— Jó. De hogyan lehet megnyerni az ilyen emberek hűségét és ragaszkodását?

— Megvannak rá a bevált módszerek: a felsőbbrendűség tudata, a titkos szövetség misztikája, a közös szenvedés összetartó ereje.

Paul bólintott, le nem vette a szemét az apja arcáról. Érezte, hogy most valami fontos tudásnak kerül a birtokába.

— Gondolj viszont az Arrakisra — folytatta a herceg. — Mihelyt kilépsz a falvak, városok és a helyőrségek falai mögül, az a bolygó pontosan ugyanolyan szörnyűséges, mint a Salusa Secundus…

A fiú szeme tágra nyílt.

— A fremenek!

— Ott lehetőségünk van rá, hogy ugyanolyan erős, ugyanolyan félelmetes haderőt állítsunk fel, mint a sardaukarok. Türelem kell majd hozzá, hogy titokban kipuhatoljuk a lehetőségeiket, és sok pénz, hogy megfelelően fölszereljük őket. De a fremenek ott vannak… és ott van a melanzs gazdagsága is. Most már talán érted, miért sétálunk bele az arrakisi csapdába, ha tudjuk is, hogy csapda.

— A Harkonnenek nem tudnak a fremenekről?

— A Harkonnenek lenézték a fremeneket, sportból vadászták őket, még annyi fáradságot sem vettek, hogy megszámlálják, hányan vannak. Tudjuk, mi a Harkonnenek álláspontja a bolygók lakosságával kapcsolatban: a lehető legkevesebbet fordítani a fenntartásukra!

A herceg megmozdult ültében, a mellén megcsillantak a sólyom alakban szőtt fémszálak.

— Érted?

— Már most is tárgyalásokat folytatunk a fremenekkel — mondta a fiú.

— Követséget küldtem Duncan Idaho vezetésével — mondta a herceg. — Büszke és könyörtelen ember az a Duncan, de barátja az igazságnak. Azt hiszem, a fremenek nagyra értékelik majd. Ha szerencsénk van, azt hiszik, olyanok vagyunk, mint ő: Duncan, az erkölcsös.

— Duncan, az erkölcsös — ismételte meg Paul —, és Gurney, a vitéz.

— Illőek a megnevezéseid — mondta a herceg.

Paul azt gondolta*: Gurney azok közül való, akikről a Tisztelendő Anya beszélt, a világ egyik oszlopa: „… a bátrak vitézsége”.*

— Gurney azt mondja, szép teljesítményt nyújtottál ma vívásban — mondta a herceg.

— Nekem mást mondott.

A herceg fölnevetett.

— Gondolom, hogy fukarkodik a dicsérettel! Azt mondja, hogy az ő szavait idézzem, hogy tökéletesen tisztában vagy vele, milyen finom, de lényeges különbség van a penge éle és a hegye között.

— Gurney szerint a heggyel ölni nem művészet. Azt mondja, az élével kell.

— Gurney romantikus — dörmögte a herceg. Hirtelen nyugtalanítani kezdték ezek az ölésre vonatkozó megjegyzések a fia szájából. — Jobban örülnék, ha sohasem kellene ölnöd… de ha úgy hozza a szükség, csináld, ahogy éppen tudod — akár heggyel, akár éllel! — Fölnézett a tetőablakra. Egyenletesen dobolt rajta az eső.

Paul követte apja pillantását, a kinti égboltra gondolt, az esőfelhőkre, melyeket az Arrakison sohasem látni — és ahogy az égboltra gondolt, eszébe jutott a mögötte ásító űr is.

— A Liga hajói nagyon nagyok? — kérdezte.

A herceg ránézett.

— Szinte elfelejtettem — mondta —, hogy ez lesz az első űrutazásod! Igen, nagyok. Mi egy csillagbárkával megyünk majd, mert hosszú az út. A csillagbárka bizony jókora. A rakodóterének egy kis zugában elfér majd minden fregattunk és a szállítójárműveink is. Mi csak egy aprócska része leszünk a hajó rakományának.

— És nem léphetünk ki a fregattjainkból?

— Nem bizony! Ez része az árnak, amit a Liga nyújtotta biztonságért fizet az ember. Akár a tőszomszédságunkban lehetnek Harkonnen-hajók, semmi félnivalónk tőlük. Nekik is több eszük van annál, semhogy veszélyeztessék az űrfuvaroztatási előjogaikat.

— Majd figyelem a képernyőket, hátha meglátok egy Liga-tagot.

— Nem fogsz. Még a tulajdon ügynökeik sem látják őket szemtől szembe. A Liga ugyanolyan féltékenyen őrzi a titkosságát, mint az űrszállítási monopóliumát. Ne tegyél semmit, amivel veszélyeztetnéd a mi űrfuvaroztatási előjogainkat…

— Gondolod, azért rejtőzködnek, mert mutánsok, és már nincs is… emberi külsejük?

— Ki tudja? — A herceg vállat vont. — Ezt a rejtélyt aligha fogjuk éppen mi megoldani. Vannak sokkal sürgetőbb gondjaink is — közöttük te magad.

— Én?

— Az anyádnak az volt a kívánsága, hogy én közöljem veled, fiam. Az a helyzet, hogy valószínűleg megvannak benned a potenciális Mentát-képességek.

Paul rámeredt az apjára, egy pillanatig nem jutott szóhoz.

— Mentát? Én?! De hát…

— Hawat is úgy véli, fiam. Hidd el.

— De azt hittem, a Mentát-képzést csecsemőkorban kell

elkezdeni, csak nem lehet az alanynak megmondani, mert gátolná a korai… — Elhallgatott, egyetlen tiszta képletbe állt össze benne minden előzmény. — Értem — mondta.

— Elérkezik a nap — mondta a herceg —, amikor a potenciális Mentátnak meg kell tudnia, mi folyik, mert nem lehet már passzív tárgya a képzésnek. A Mentátnak részt kell vállalnia a döntésben, hogy folytassák-e a képzést, vagy hagyják abba. Van, aki folytatja, van, aki képtelen rá. Ezt csak a potenciális Mentát képes önmagáról teljes bizonyossággal megállapítani.

Paul megdörgölte az állát. A sokféle különleges tudás, amelyet Hawattól és az anyjától kapott — az emlékezetfejlesztés, a tudat-összpontosítás, az izmok fölötti uralom, az érzékelés finomítása, a nyelvek, a hangsúlyok finomságai — mindezt most egyszeriben új szemszögből látta, fogta fel.

— Egyszer majd te leszel a herceg, fiam — mondta az apja. — Egy Mentát herceg… páratlan lenne. El tudod dönteni most, vagy időre van szükséged?

A fiú válaszában nem volt nyoma tétovázásnak.

— Folytatom!

— Páratlan bizony — mormogta a herceg, és Paul látta, hogy büszke mosoly ül az arcára. A mosoly megdöbbentette a fiút: a herceg sovány arca most halálfejre emlékeztetett. Paul lehunyta a szemét, megint föltámadt benne annak a félelmetes célnak az érzete. *Talán Mentátnak lenni félelmetes cél,* gondolta.

De mihelyt erre a gondolatra összpontosított, új tudatossága már nemet is mondott rá.

> *Lady Jessicával és az Arrakisszal hozta meg az igazi gyümölcsét az a Bene Gesserit-koncepció, hogy legendákat ültetünk el a Missionaria Protectiva útján. Már régóta hasznosnak bizonyult, hogy a Bene Gesserit tagjainak védelmére célzatos próféciákat hintünk el az egész ismert világmindenségben, de még nem találkoztunk olyan helyzettel, amikor szélsőséges körülmények között ilyen tökéletesen összhangban lett volna a személy és az előkészítés. Az Arrakison nemcsak a profetikus legendák fogantak meg, hanem még a sallangok is (köztük a Tisztelendő Anya fogalma, a canto és respondu és jórészt a Shari-a Panoplia Propheticus is). Most már azt sem vonja*

kétségbe senki, hogy Lady Jessica rejtett képességeit hallatlanul alábecsültük.

— Irulan hercegnő: Az Arrakisi válság

(Belső használatra. B.G. Nyilvántartási szám: AR-81088587)

Lady Jessica körül, az arrakisi nagyterem sarkaiban, de a többi szabad padlófelületen is halmokban, tornyokban állt összecsomagolt életük: ládák, dobozok, táskák, zsákok, egyik-másik már félig kicsomagolva. Jessica hallotta, amint a Liga űrkompjának rakodói letették az újabb rakományt a bejáratnál.

A terem közepén állt. Lassan körbefordult, fölnézett, végigjártatta a tekintetét az árnyékba boruló faragásokon, falifülkéken, ablakmélyedéseken. A hatalmas helyiség a régmúltat idézte. Jessicának a Bene Gesserit iskolája jutott az eszébe, a Nővérek Nagyterme. De az iskolában barátságos, meleg volt az összbenyomás. Itt csak rideg kő vette körül.

Az építész messzire visszanyúlt a múltba ezekért a támpilléres falakért, ezekért a sötét drapériákért, gondolta. A boltíves mennyezet kétemeletnyire magasodott föléje. Jessica biztosra vette, hogy a hatalmas keresztgerendákat a világűrön át szállították az Arrakisra, iszonyú költséggel. Ennek a rendszernek egyetlen bolygóján sem nőttek fák, amelyekből ilyen gerendákat lehetett volna készíteni — hacsak nem fautánzat volt.

Jessica úgy vélte, aligha az.

Ez volt a kormányzói palota az Óbirodalom idején. Akkor kevésbé számított a költség. Akkor még nem voltak itt a Harkonnenek, nem állt új mamutvárosuk, Carthag, az a közönséges, harsány hely körülbelül kétszáz kilométernyire északkeletre, a Rögös Vidéken túl. Leto bölcsen választotta ezt a helyet kormányzói székhelyéül. Jól hangzott a neve is, Arrakeen, történelmi név volt. És kisebb volt a város, könnyebben lehetett megtisztítani, védelmezni.

A bejárat felől ismét a lerakott ládák zörgése ütötte meg a fülét. Jessica fölsóhajtott.

Tőle jobbra, egy doboznak támasztva állt a herceg apjának portréja. A csomagolómadzag rojtokban csüngött róla, furcsa díszítésként. Jessica bal kezében is fogott még egy madzagdarabot. A portré mellett egy fekete bikafej állt, fényes táblára erősítve. A fej sötét szigetként komorlott az összegyűrt csomagolópapír tengerében. A tábla a padlón feküdt, a bika fényes orra a mennyezetre meredt,

mintha az állat kihívó bömbölésre készült volna ebben a visszhangzó teremben.

Jessica eltűnődött, mi késztette rá, hogy ezt a két dolgot csomagolja ki először: a fejet és a portrét. Tudta, hogy van valami jelképes benne. Azóta nem érzett magában ilyen ijedtséget, ilyen bizonytalanságot, hogy a herceg beszerzői elvitték az iskolából.

A fej és a portré…

Csak fokozták a zavarodottságát. Megborzongott, fölpillantott a magasba, a keskeny ablakokra. Még csak kora délután volt itt, de ezen a szélességi fokon feketének, hidegnek látszott az égbolt — sokkal sötétebbnek, mint a Caladan meleg kékje. Jessicába belenyilallt a honvágy.

Olyan messze van a Caladan!

— Hát itt vagy?

Leto herceg hangja volt.

Jessica megpördült, meglátta a herceget, aki határozott léptekkel tartott feléje az ebédlőbe vezető boltíves átjáró felől. Fekete egyenruhája, mellén a vörös sólymos címerrel poros volt és gyűrött.

— Azt hittem, már eltévedtél ebben az undok hodályban — mondta.

— Hideg hely — mondta Jessica. Szemével beitta a herceg magas alakját, sötét bőrét, melyről olajfaligetek jutottak az eszébe és a kék vízen megcsillanó, aranyló napfény. Füstösen szürkéllett a szeme, az arca azonban ragadozóarc volt: sovány, csupa éles vonás, kiszögellés.

Jessica szívét hirtelen félelem szorította össze. A herceg olyan vad, olyan fékezhetetlen lett, amióta úgy határozott, hogy meghajol a Császár parancsa előtt!

— Mintha az egész város hideg volna — tette hozzá.

— Piszkos, poros kis helyőrségi székhely — mondta a herceg. — De majd megváltoztatjuk. — Körülnézett a teremben. — Ezek nyilvános helyiségek, ünnepélyes alkalmakra. Most néztem szét a családi lakosztályokban, a déli szárnyon. Azok barátságosabbak. — Közelebb lépett, megérintette Jessica karját, csodálóan nézte.

Megint eltűnődött a nő ismeretlen származásán — talán valami renegát Ház…? Valami háttérbe szorított királyi ág? Jessica megjelenése uralkodóibb volt, mint a császári sarjaké.

Kitartó tekintetétől Jessica félig elfordult, az arcélét mutatta felé. A herceg arra gondolt, hogy lám, nincsen semmi rajta, ami egyetlen meghatározója lenne a szépségének. Ovális volt az arca, fölötte fényes bronzszínű hajkorona. Távol álló szeme zöld volt, és tiszta, mint a Caladan reggeli égboltja. Az orra kicsi, a szája széles, ívelt. Az alakja jó, de vékony, magas, sehol sem látszottak rajta gömbölyded idomok.

Eszébe jutott, hogy annak idején a beszerzői elmondták, hogy Jessicát az iskolában Csupacsontnak hívták a laikus nővérek. Az a

leírás azért túlzottan leegyszerűsítette Jessica külsejét. Az uralkodói megjelenés jött vissza vele az Atreides-dinasztiába. A herceg nagyon örült, hogy Paul szereti az anyját.

— Hol van Paul? — kérdezte.

— Valahol a házban Yueh-vel. Tanulnak.

— Biztosan a déli szárnyban. Mintha Yueh hangját hallottam volna, de nem volt időm megkeresni őket. — Lepillantott Jessicára, egy pillanatig tétovázott. — Csak azért jöttem ide, hogy az ebédlőben fölakasszam a Caladan-kastély kulcsát.

Jessicának elakadt a lélegzete, át akarta ölelni a herceget, aztán visszafogta magát. Fölakasztani a kulcsot — ez olyan végleges volt… De nem itt és nem most kellett vigaszt nyújtania a férfinak.

— Amikor bejöttünk, láttam a zászlónkat a ház fölött — mondta.

A herceg rápillantott az apja képmására.

— Ezt hová akarod akasztani?

— Ide valahová.

— Nem! — Keményen, véglegesen csengett a szó, értésére adta Jessicának, hogy ravaszkodni megpróbálhat ugyan, de a nyílt vita hasztalan. Mégis meg kellett próbálnia, még ha a gesztus csak arra jó is, hogy emlékeztesse saját magát, hogy a herceggel nem ravaszkodik.

— Én uram — mondta —, ha csak annyit…

— A válasz: nem! A legtöbb dologban szégyentelenül a kedvedben szoktam járni, ebben nem. Most jövök az ebédlőből, ahol…

— Én uram! Kérlek szépen…

— A te emésztéseddel az én ősi méltóságom áll szemben, kedvesem — mondta a herceg. — Az ősök helye az ebédlőben lesz!

Jessica felsóhajtott.

— Úgy lesz, én uram.

— Felújíthatod azt a szokásodat, hogy amikor lehet, a lakosztályodban étkezel. Csak hivatalos alkalmakkor követelem meg, hogy elfoglald a helyedet az ebédlőben.

— Köszönöm, én uram.

— És el ne kezdd most nekem a hűvös és szertartásos viselkedést! Hálás lehetsz, hogy nem vettelek feleségül, kedvesem. Akkor a *kötelességed* lenne, hogy mellettem foglalj helyet minden étkezésnél.

Jessica ügyelt, hogy mozdulatlan maradjon az arca. Bólintott.

— Hawat már beszereltette a méregdetektorunkat az ebédlőasztal fölé — mondta a herceg. — Van egy hordozható a szobádban.

— Előre láttad ezt a… nézeteltérést — állapította meg Jessica.

— Kedvesem, én szem előtt tartom a kényelmedet is. Már vettem föl személyzetet. Helybéliek, de Hawat utánuk nézett. Mind fremen. Ők megteszik addig, amíg a mieink végeznek a más irányú feladataikkal.

— Lehet ezen a helyen bárki is, akiben valóban megbízhatunk?

— Ha gyűlöli a Harkonneneket, nagyon is. Még az is lehet, hogy kedved szottyan megtartani a házvezetőnőt, a Shadout Mapest.

— Shadout? — kérdezte Jessica. — Ez valami fremen cím?

— Azt mondták, „jól merítőt" jelent. Az ilyesminek fontos mellékértelme szokott lenni errefelé. Majd meglátod, nem úgy fest, mint valami cseléd, de Hawat nagyon jó véleményt alkotott róla Duncan beszámolója alapján. Mindkettőjüknek meggyőződése, hogy a nő szolgálni akar — pontosabban, hogy téged akar szolgálni.

— Engem?

— A fremenek megtudták, hogy Bene Gesserit vagy — mondta a herceg. — Legendák keringenek itt a Bene Gesseritről.

A Missionaria Protectiva, gondolta Jessica. *Mindenhová elér a kezük.*

— Ez azt jelenti, hogy Duncan sikerrel járt? — kérdezte. — A fremenek a szövetségeseink lesznek?

— Még semmi sem biztos — mondta a herceg. — Duncan szerint a fremenek egy darabig csak figyelni akarnak bennünket. Azt azonban megígérték, hogy egy meghatározott fegyverszüneti időszakra felhagynak a távoli falvaink elleni rablótámadásokkal. Ez fontosabb, mint hinnéd! Hawat azt mondja, a fremenek állandó és súlyos bosszúságot jelentettek a Harkonneneknek, olyannyira, hogy a legnagyobb titokban kellett tartani, mekkora pusztítást vittek véghez! Nem lett volna kellemes, ha a Császár megtudja, milyen tehetetlen velük szemben a Harkonnen-hadsereg.

— Fremen házvezetőnő… — tűnődött Jessica, visszatérve a Shadout Mapesre. — Neki is olyan csupakék szeme lesz…

— Ne engedd, hogy megtévesszen majd ezeknek az embereknek a megjelenése — mondta a férfi. — Mélyről jövő erő és egészséges vitalitás lakozik bennük. Azt hiszem, semmi másra nem lesz szükségünk, csak rájuk.

— Veszélyes játék — mondta Jessica.

— Ebbe most ne menjünk bele megint.

Jessica mosolyt erőltetett az arcára.

— Annyi bizonyos, hogy már nem fordulhatunk vissza. — Gyorsan végigfutatta magában a megnyugvás műveletsorát: két mély lélegzet, aztán a rituális gondolat. Utána szólalt csak meg: — Amikor elosztom a szobákat, van valami különleges kívánságod?

— Egyszer majd taníts meg erre — mondta a herceg. — Nem tudom, hogy csinálod, hogyan tudod elhessegetni az aggodalmadat és a gyakorlati dolgokkal törődni helyettük. Biztosan valami Bene Gesserit-képesség.

— Női képesség — mondta Jessica.

A herceg elmosolyodott.

— No jó. Ami a szobaelosztást illeti, gondoskodj róla, hogy a hálószobám mellett bőven legyen hely irodának. Itt több lesz a

papírmunka, mint a Caladanon. Kell persze egy őrszoba is. Nagyjából ez minden. A ház biztonságáért ne fájjon a fejed. Hawat emberei tüzetesen megvizsgáltak mindent.

— Abban nem kételkedem.

A herceg az órájára pillantott.

— És minden óránkat át kell állítani arrakeeni helyi időre. Megbíztam vele egy technikust, nemsokára itt lesz. — Most vissza kell mennem a leszállópályára. Minden percben megérkezhet a második űrkomp a tartalék személyzettel.

— Nem fogadhatná őket Hawat, én uram? Olyan fáradtnak látszol!

— A jó Thufirnak még több a dolga most, mint nekem! Tudod, hogy itt mindig és mindenhol valami Harkonnen-cselszövénytől kell tartani. Ráadásul meg kell próbálnom lebeszélni néhány gyakorlott fűszervadászt arról, hogy elmenjenek. Törvényes lehetőségük van rá most, hogy változik a hűbéruruk, és ezt a planetológust, akit a Császár és a Landsraad helyezett ide a Változás Bírájaként, nem lehet megvásárolni. Engedélyezi a távozást. Várhatóan mintegy nyolcszáz gyakorlott fűszervadász akar elmenni a fűszerszállító komppal, és odafent indulásra készen áll a Liga teherűrhajója.

— Én uram… — Jessica elhallgatott, habozott.

— Tessék.

Nem beszélhetem le arról, hogy megpróbálja biztonságossá tenni a bolygót a számunkra, gondolta Jessica. *És vele szemben nem használhatom a Bene Gesserit fortélyaimat.*

— Mikor kívánsz vacsorázni? — kérdezte.

Nem ezt akarta mondani, gondolta a herceg. *Ó, én Jessicám, ha valahol máshol lehetnénk, akárhol, csak távol ettől a rettenetes helytől — csak mi ketten, hogy ne kell én semmi mással törődni!*

— Kint eszem majd a tiszti étkezőben — mondta. — Nagyon későn jövök meg. És… elküldök majd egy őrkocsit Paulért. Azt akarom, hogy vegyen részt a haditanácsunkon.

Megköszörülte a torkát, mintha valamit még akart volna mondani, aztán váratlanul sarkon fordult, és gyors léptekkel elindult a kijárat felé, ahonnan behallatszottak az újabb ládák puffanásai. Ott még egyszer fölcsattant a hangja, parancsolóan és lenézően, mint mindig, amikor futtában szólt a szolgákhoz:

— Jessica úrnő a nagyteremben van. Tüstént menj be hozzá!

Becsapódott a külső ajtó.

Jessica elfordult, szembekerült Leto apjának arcmásával. Albe, a hírneves festőművész készítette az öreg herceg életének delén. Matadorruhában festette le, a bal karján bíbor színű, ujjatlan köpenyt tartott. Fiatalos volt az arca, alig idősebb a mostani Letónál — ugyanaz a sólyomarc, ugyanaz az átható, szürke tekintet. Jessica

ökölbe szorította a kezét, farkasszemet nézett a festménnyel.

— Átkozott! Átkozott! Átkozott! — suttogta.

— Mik a parancsaid, Nemesenszületett?

Női hang volt, vékony és kemény.

Jessica megpördült, meglátta a sovány, inas, ősz hajú asszonyt. Formátlan, barna zsákruha volt rajta, amilyet a jobbágyok viseltek. Ugyanolyan ráncosnak, kiaszottnak látszott, mint mindenki, aki délelőtt köszöntötte őket a leszállópályától idevezető úton. Minden bennszülött, akit ezen a bolygón lát az ember, gondolta Jessica, mintha összeaszott és rosszul táplált volna. Leto azonban azt mondta, erősek és energikusak. És persze a szem, az a mély, sötét kékség, minden fehér nélkül — titokzatosnak, kiismerhetetlennek látszott. Jessica erőt vett magán, hogy elfordítsa róla a tekintetét.

A nő mereven biccentett.

— Én a Shadout Mapes vagyok, Nemesenszületett. Mik a parancsaid?

— Szólíts csak „asszonyomnak” — mondta Jessica. — Nem vagyok nemesenszületett. Leto herceg törvényes ágyasa vagyok.

Megint az a furcsa biccentés. A nő sanda, kérdő pillantással nézett föl Jessicára.

— Akkor van egy felesége is?

— Nincs, és soha nem is volt. Én vagyok a herceg egyetlen… társa, a trónörökös anyja.

Már miközben kimondta ezt, Jessica magában kinevette a szavai mögött meghúzódó büszkeséget. *Mit is mondott Szent Ágoston?* kérdezte magától. *„A lélek parancsot ad a testnek, és a test engedelmeskedik. A lélek magának akar parancsolni, és ellenállásba ütközik.” Igen, az utóbbi időben többször ütközöm ellenállásba. Rám férne egy kis pihenés, egyedül.*

Furcsa, ijesztő kiáltás hallatszott be a ház melletti útról. Aztán megint!

— Su-su-súúk! Su-su-súúk! — Majd: — Ikut-éj! Ikut-éj! — És újra: — Su-su-súúk!

— Hát ez meg mi? — kérdezte Jessica. — Délelőtt is többször hallottam, amikor végighajtottunk az utcákon.

— Csak egy vízárus, asszonyom. De neked nem kell törődnöd az effélékkel. Az itteni vízmedence ötvenezer literes, és mindig tele van. — Lenézett a ruhájára. — Nézd, asszonyom, még a cirkoruhámat se kell viselnem itt! — Rekedten fölnevetett. — Pedig még nem vagyok halott!

Jessica tétovázott, szerette volna kifaggatni ezt a fremen asszonyt; ismeretekre volt szüksége, hogy eligazodjék. De még sürgetőbb szükség volt arra, hogy rendet teremtsen a kastély zűrzavarában. Mindazonáltal nyugtalanította a gondolat, hogy a víz a gazdagság egyik legfőbb jele itt.

— A férjem említette, hogy Shadout a címed — mondta. — Megismertem a szót. Nagyon ősi szó.

— Ismered tehát az ősi nyelveket? — kérdezte Mapes, és különös, feszült érdeklődéssel figyelte.

— A Bene Gesseritnek először a nyelveket kell elsajátítania — mondta Jessica. — Beszélem a bhotáni dzsibet és a csakobszát meg a vadásznyelveket.

Mapes bólintott.

— Ahogy a legenda tartja…

Jessica magában azt kérdezte: *Miért játszom végig ezt a komédiát?* A Bene Gesserit módszerei azonban körmönfontak és kényszerítő erejűek voltak.

— Ismerem a Sötét Titkokat és az Anyaisten misztériumait — mondta Jessica. Mapes mozdulataiból, arckifejezéséből kiolvasta a lényeges reakciókat, mint megannyi apró árulásból. — Miseces prejia — mondta csakobsza nyelven. — Andral t're pera! Trada cik buscakri miseces perakri…

Mapes egyet lépett hátrafelé, látszatra mintha menekülésre készült volna.

— Sok mindent tudok — folytatta Jessica. — Tudom, hogy gyermekeket hoztál már a világra, hogy elveszítettél sokat, akit szerettél, hogy félelem közepette rejtőzködtél, hogy vér tapad a kezedhez, és vér is fog tapadni még hozzá. Tudok sok mindent…

Mapes halkan szólalt meg:

— Nem akartalak megbántani, asszonyom.

— A legendáról beszélsz, és választ akarsz találni — mondta Jessica. — Óvakodj a válaszoktól, amelyekre rátalálsz. Tudom, hogy rejtett szándékkal jöttél, hogy fegyver lapul a ruhád alatt.

— Asszonyom, én…

— Nem teljesen lehetetlen, hogy a véremet tudnád ontani vele — folytatta Jessica —, de ha megtennéd, nagyobb katasztrófát idéznél elő vele, mint akár legijesztőbb álmaidban is sejtenéd. Mert van rosszabb a halálnál… még egy egész nép számára is.

— Asszonyom! — mondta kérlelően Mapes. Úgy látszott, térdre akar esni Jessica előtt. — Azt a fegyvert neked szánták ajándékba, ha te bizonyulsz az Igazinak!

— És a halálomul, ha nem bizonyulok annak — mondta Jessica. Mozdulatlanul várakozott, abban a látszólagos ernyedtségben, ami oly félelmetessé tette a harcban a Bene Gesserit neveltjeit.

Most majd meglátjuk, merre billen a mérleg, gondolta.

Mapes lassú mozdulattal benyúlt a ruhája nyakkivágásába, előhúzott egy sötét hüvelyt. Fekete nyél állt ki belőle, rajta mélyedések az ujjaknak. Mapes az egyik kezébe fogta a hüvelyt, a másikba a nyelet, kihúzta a tejfehér pengét, a magasba emelte. A

penge úgy fénylett, csillámlott, mintha belülről világított volna. Kétélű volt, mint egy kindzsal, körülbelül húsz centiméter hosszú.

— Tudod, mi ez, asszonyom? — kérdezte Mapes.

Jessica tudta, hogy csak egyvalami lehet, a legendás arrakisi kriszkés, a penge, amely sohasem hagyja el a bolygót, amelyet csak szóbeszédből, fantasztikus mendemondákból ismertek.

— Kriszkés — mondta.

— Beszélj róla illő tisztelettel — mondta Mapes. — Tudod-e, mit jelent ez?

Súlya van a kérdésének, gondolta Jessica. *Tehát ezért szegődött el ez a fremen a szolgálatomba, hogy feltehesse ezt az egyetlen kérdést! A válaszom emberhalálhoz vezethet, vagy… mihez? Választ akar kapni tőlem arra, hogy mit jelent egy kés! Őt a Shadoutnak hívják csakobsza nyelven. A kés csakobszául „halálmester”. A nő már nyugtalan. Válaszolnom kell! A halogatás ugyanolyan rossz, mint a helytelen válasz.*

Jessica megszólalt:

— Ez a mester…

— Ejjjj-iiii! — visított föl Mapes. Egyszerre csendült gyász és öröm a hangjában. Egész testében megremegett, de úgy, hogy a késről visszaverődő fényszilánkok összevissza cikáztak a szobában.

Jessica feszülten várakozott. Azt akarta mondani, hogy a kés a *mestere a halálnak*, és rögtön utána hozzá akarta tenni az ősi szót, de most minden érzéke, minden emberfölötti élességű megfigyelőképessége, amellyel meglátta a legapróbb izomrebbenés jelentését is, óva intette tőle.

A kulcsszó a… *mester* volt.

Mester? Mester.

Mapes azonban még mindig úgy fogta a kést, mintha bármelyik pillanatban használni akarná.

Jessica azt mondta:

— Azt hitted, hogy előttem, aki ismerem az Anyaisten misztériumait, ismeretlen a Mester?

Mapes leeresztette a kést.

— Asszonyom, ha az ember sokáig hordozta magában a próféciát, a kinyilatkoztatás pillanata nagyon megrendítő.

Jessica a próféciára gondolt, a Shari-ára, az egész Panoplia Propheticusra. Hosszú évszázadokkal ezelőtt ledobták ide a Missionaria Protectiva egyik Bene Gesserit-nővérét… Minden bizonnyal régen meghalt már, de a célját elérte: elültette ezekben az emberekben a védelmező legendákat, hátha egy napon még szüksége lesz rá egy Bene Gesseritnek.

Hát elérkezett az a nap!

Mapes visszatette a kést a hüvelybe.

— Ez rögzítetlen penge, asszonyom — mondta. — Tartsd a

közeledben. Ha egy hétnél tovább van távol az élő testtől, oszlani kezd. A tiéd, tessék, a shai-hulud foga, egész életedre!

Jessica érte nyújtotta a kezét, és megkockáztatott még valamit:

— Mapes, te vértelenül tetted el azt a pengét!

Mapes elakadó lélegzettel Jessica kezébe ejtette a hüvelyben levő kést, szétnyitotta mellén a ruhát, és felkiáltott:

— Tessék, vedd az életem vizét!

Jessica kihúzta a kést a hüvelyből. Hogy fénylett! A hegyét Mapes felé fordította, látta, hogy a nőt félelem fogja el, rosszabb, mint a halálfélelem. *Mérgezett a hegye?* kérdezte magában Jessica. Fölfelé fordította a hegyét, és az élével ejtett egy finom kis vágást Mapes bal melle fölött.

Kibuggyant a vér, de szinte rögtön el is állt. *Ultragyors alvadás,* gondolta Jessica. *Mutáció, a vízvesztés ellen?*

Visszatette a kést a hüvelybe.

— Igazítsd meg a ruhádat, Mapes!

Mapes remegve engedelmeskedett. A fehérség nélküli szempár rámeredt Jessicára.

— Nekünk rendeltettél — mormolta. — Te vagy az Igazi!

Ismét a rakodás zörejei hallatszottak a bejárat felől. Mapes gyors mozdulattal megragadta a kést, és elrejtette Jessica ruhájában.

— Aki meglátja ezt a kést, annak meg kell tisztulnia vagy meg kell halnia! — csattant fel. — Ezt jól tudod, asszonyom!

Most már jól tudom, gondolta Jessica.

A szállítók elmentek, nem jöttek be a nagyterembe.

Mapes összeszedte magát.

— A megtisztulatlannak, aki meglátott egy kriszkést, nem szabad élve elhagynia az Arrakist! Ezt soha ne feledd el, asszonyom! Egy kriszkés van a gondjaidra bízva! — Mély lélegzetet vett. — Most már a maga útján kell mennie az egésznek. Nem lehet siettetni. — Ránézett a körülöttük magasodó ládahegyekre, a feltornyozott holmira. — És van munka bőven, amivel kitöltsük itt az időt.

Jessica tétovázott. *A maga útján kell mennie az egésznek.* Ez egy meghatározott jelszó volt a Missionaria Protectiva varázsszövegkészletéből… *Mert eljön a Tisztelendő Anya, hogy megszabadítson benneteket. De én nem vagyok Tisztelendő Anya, gondolta Jessica. Aztán hirtelen: Anyaisten! Szóval azt a legendát hintették el itt! Ez valami förtelmes hely lehet!*

Mapes hétköznapi hangon szólalt meg:

— Mivel kezdjem a munkát, asszonyom?

Az ösztöne figyelmeztette Jessicát, hogy ő is ugyanolyan hangon feleljen.

— Az öreg herceg arcképét, azt ott; az ebédlőterem egyik felén kell fölakasztani. A bikafejet vele szemben a másik falra.

Mapes odament a bikafejhez.

— Hatalmas egy állat lehetett, ha ilyen fejet hordott — mondta. Lehajolt. — Ezt először meg kell tisztítani, ugye, asszonyom?

— Nem.

— De vastagon fedi a piszok a szarvát!

— Az nem piszok, Mapes. Az a herceg apjának a vére. A szarvakat lepermetezték átlátszó tartósítószerrel, néhány órával azután, hogy az állat megölte az öreg herceget.

Mapes fölegyenesedett.

— Ejha! — mondta.

— Csak vér — mondta Jessica. — Nem is friss vér. Keríts segítséget a fölakasztásához. A kép is, a fej is jó nehéz.

— Azt hitted, asszonyom, hogy zavar a vér? — kérdezte Mapes. — Sivataglakó vagyok, láttam vért bőven.

— Igen… észrevettem — mondta Jessica.

— Közte az enyémet is — mondta Mapes. — Többet, mint amennyit azzal a karcolással fakasztottál!

— Mélyebbre kellett volna vágnom?

— Ugyan, dehogy! Amúgy sem sok a test vize, minek kilocsolni hiába? Jól csináltad.

Jessica, ahogy figyelte a másik szavait, hangsúlyait, érezte a mélyebb tartalmat a kifejezésben: „a test vize”. Megint nyomasztó érzés fogta el arra a gondolatra, hogy milyen fontos a víz az Arrakison.

— Az ebédlőben melyik falra melyik szépséget akasszam, asszonyom? — érdeklődött Mapes.

Gyakorlatias, mindig gyakorlatias marad, gondolta Jessica.

— Ahogy neked tetszik — felelte. — Igazán nem számít.

— Ahogy parancsolod, asszonyom. — Mapes lehajolt, elkezdte leszedegetni a csomagolás maradványait, a madzagokat a bikafejről. — Szóval megöltél egy öreg herceget? — duruzsolta.

— Hívjak segítséget? — kérdezte Jessica.

— Boldogulok én, asszonyom.

Igen, ez boldogul, gondolta Jessica. *Ez az érdekes ebben a fremenben, hogy ha törik, ha szakad, boldogulni akar.*

Jessica megtapogatta a kriszkés hűvös hüvelyét a ruhája alatt, a Bene Gesserit mesterkedéseinek hosszú láncolatára gondolt, az itt kovácsolt láncszemre. Az a mesterkedés most egy életveszélyes válságon segítette át. „Nem lehet siettetni” — mondta az előbb Mapes. Mégis volt ennek a helynek az egész légkörében valami fejvesztett sietség, ami balsejtelemmel töltötte el Jessicát. És sem a Missionaria Protectiva összes előkészületei, sem az a gyanakvó alaposság, amellyel Hawat átvizsgálta ezt a kastély formájú kőhalmot, nem tudta eloszlatni az érzést.

— Ha fölakasztottad őket — mondta Jessica —, kezdd el

kicsomagolni a ládákat! Az előcsarnokban az egyik szállítónál vannak a kulcsok, és ő tudja azt is, minek hová kell kerülnie. Kérd el tőle a kulcsokat és a listát. Ha valami kérdésed lesz, a déli szárnyban megtalálsz.

— Parancsodra, asszonyom — mondta Mapes.

Jessica elfordult, magában azt gondolta: *Lehet, hogy Hawat biztonságosnak nyilvánította ezt a rezidenciát, de itt valami nincs rendben. Érzem!*

Jessica hirtelen kényszerítő vágyat érzett, hogy beszéljen a fiával. Elindult a boltíves átjáró felé, mely az ebédlőhöz és a családi szárnyhoz vezető folyosóba nyílt. Egyre gyorsabban lépkedett, míg már szinte futott.

Mögötte Mapes egy pillanatra abbahagyta a bikafej kicsomagolását, a távolodó alak után nézett.

— Bizony, ő az Igazi — mormolta. — Szegényke.

„Yueh! Yueh! Yueh! — harsog a refrén. — Millió halál sem volna elég neki!”

— Irulan hercegnő: Muad-Dib története fiataloknak

Nyitva volt az ajtó. Jessica belépett a sárga falú szobába. A bal oldalon alacsony, fekete bőrpamlag állt, mellette két üres könyvespolc, a falra akasztva egy vizestömlő, kidagadó oldala poros. Jobbra, a másik ajtó két oldalán további üres könyvespolcok, egy Caladanról való íróasztal és három szék. Szemben, pontosan az ablak előtt pedig dr. Yueh, háttal. Az orvos figyelmét szemlátomást lekötötte az ablakon túli világ.

Jessica újabb nesztelen lépést tett befelé.

Látta, hogy Yueh zekéje gyűrött, a bal könyökénél fehér folt látszott, mintha krétás lett volna. Hátulról úgy festett, mint valami hústalan pálcafigura lötyögő fekete ruhában, mint valami stilizált báb, amely arra vár, hogy mozgásba rántsák a bábjátékos drótjai. Csak a kockafej látszott elevennek rajta, a Suk Egyetem ezüstgyűrűjébe fogott ébenfekete hajtömeg, ahogy lassú mozgással követett valami kinti mozgást.

Jessica ismét körülpillantott a szobában. A fiának nem volt nyoma, Jessica azonban tudta, hogy a jobb oldali ajtó egy kis hálószobába vezet, amely elnyerte Volna Paul tetszését.

— Jó napot, dr. Yueh — mondta. — Hol van Paul?

Az orvos bólintott, mintha az ablakon kívülre bólintott volna oda valakinek, és szórakozottan, hátra sem fordulva válaszolt:

— A fiad elfáradt, Jessica. Átküldtem a szomszéd szobába, hogy feküdjön le.

Aztán hirtelen megmerevedett, megpördült, olyan gyorsan, hogy bíborvörös ajka fölött meglebbent a bajusza.

— Bocsáss meg, úrnőm! Messzire kalandoztak a gondolataim… én… én nem akartam tiszteletlenül beszélni veled.

Jessica elmosolyodott, feléje nyújtotta a kezét. Egy pillanatig attól félt, hogy a férfi letérdel előtte.

— Wellington, ne ostobáskodj!

— Hogy így szólítsalak… én nem…

— Hat éve ismerjük egymást — mondta Jessica. — Már régen itt volna az ideje, hogy ha kettesben vagyunk, elhagyjuk a formaságokat!

Yueh megkockáztatott egy halvány mosolyt, miközben azt gondolta: *Azt hiszem, sikerült. Most már akármi szokatlant észlel a viselkedésemben, a zavaromnak fogja betudni! Nem fog mélyebben rejlő okokat keresni, ha azt hiszi, már tudja a választ.*

— Azt hiszem, egy kicsit elábrándoztam — mondta. — Amikor… amikor különösen sajnállak téged, olyankor mindig csak… Jessica vagy nekem.

— Sajnálsz? Miért?

Yueh megvonta a vállát. Már régen rájött, hogy Jessicának nem adatott meg a teljes Igazmondás képessége, mint az ő Wannájának, de azért, amikor csak lehetett, az igazsághoz tartotta magát a társaságában. Az volt a legbiztonságosabb.

— Szétnéztél már itt te is, úr… Jessica. — Megakadt egy pillanatra a megszólításon, aztán folytatta: — Olyan kietlen itt Caladan után. És az emberek! A városlakó nők, akik mellett elhaladtunk idefelé jövet, jajveszékeltek a fátylaik mögött. És ahogy néztek ránk!

Jessica összefonta a karját, átölelte saját magát, kitapintotta a ruhája alatt a kriszkést, a pengét, melyet a homokféreg fogából csiszoltak ki, ha hinni lehetett a jelentéseknek.

— Csak ismeretlenek vagyunk a számukra. Más emberek, más szokások. Eddig csak a Harkonneneket ismerték. — Kinézett az orvos mellett az ablakon. — Mit figyeltél odakint?

Yueh visszafordult az ablak felé.

— Az embereket.

Jessica odalépett melléje, ő is elnézett balra, az épület eleje felé, ahová Yueh tekintete szegeződött. Húsz pálmafa állt ott szép sorban, alattuk a csupasz föld tisztára söpörve. Drótkerítés választotta el őket az úttól, ahol a bő, lobogó ruhába öltözött emberek jártak. Jessica finom vibrálást látott a levegőben köztük és az emberek között — az épület pajzsa volt az. Nézte az elhaladó emberek tömegét, és azon töprengett, mit talált rajtuk olyan érdekesnek Yueh.

Aztán meglátta. Meglepetésében az arcához emelte a kezét. Ahogy fölnéztek a pálmafákra! Jessica irigységet látott a pillantásokban, némi gyűlöletet… sőt még reménykedést is. De mindenki merev tekintettel bámulta a fákat.

— Tudod, mi jár az eszükben? — kérdezte Yueh.

— Azt állítod, hogy olvasol a gondolataikban?

— Ezekben a gondolatokban igen. Fölnéznek a fákra, és azt gondolják: Száz arrakisi! Ez jár a fejükben.

Jessica értetlenül, összeráncolt homlokkal fordult feléje.

— Miért?

— Ezek datolyapálmák. Egy datolyapálmának negyven liter vízre van szüksége naponta — mondta az orvos. — Egy embernek csak nyolc literre. Egy pálma tehát öt emberrel egyenlő. Húsz pálma áll ott — száz ember.

— De van, aki reménykedve nézi őket!

— Csak azt remélik, hogy lehull egy-két datolya. De most nincs itt az ideje.

— Túl kritikusan nézed ezt a helyet — mondta Jessica. — Ne csak veszélyeket láss, hanem reményeket is. A fűszer valóban gazdaggá tehet minket. És ha tele a kincseskamránk, olyanná varázsolhatjuk ezt a világot, amilyenné akarjuk.

De Jessica titokban kinevette magát. Voltaképpen kit akarok meggyőzni? A nevetés áttörte a korlátokat, kiszakadt belőle, ám szaggatottan, humortalanul.

— A biztonságot azonban nem lehet megvásárolni — mondta.

Yueh elfordult, hogy a nő ne lássa az arcát. *Bárcsak ne szeretném ezeket az embereket, bárcsak tudnám gyűlölni őket!* A modorában, és sok másban is Jessica éppolyan volt, mint Wanna. Ez a gondolat aztán rögtön meg is erősítette, megkeményítette, hogy csak a célt lássa maga előtt. A Harkonnenek kegyetlensége nemcsak gonosz, de kifürkészhetetlen is volt. Lehet, hogy Wanna nem halt meg. Biztosra kell mennie!

— Ne aggódj miattunk, Wellington — mondta Jessica. — A mi gondunk, nem a tied.

Azt hiszi, érte aggódom! Az orvos pislogott, nehogy kicsorduljon a könnye. *Persze, érte is. De oda kell majd állnom az elé a sötét báró elé, úgy, hogy elvégeztem a megbízatását, és meg kell ragadnom az egyetlen lehetőséget, hogy lesújtsak rá, amikor a leggyöngébb, amikor kárörvendően élvezi az áldozata szerencsétlenségét!*

Felsóhajtott.

— Nem zavarja Pault, ha benézek hozzá? — kérdezte Jessica.

— A legkevésbé sem. Beadtam neki egy nyugtatót.

— Jól viseli a változást?

— Jól van, csak egy kicsit kimerült. Csupa izgalom, de hát.

melyik tizenöt éves fiú nem volna izgatott ilyen körülmények között? — Yueh az ajtóhoz lépett, kinyitotta. — Odabent van.

Jessica is odalépett, benézett a félhomályos szobába.

Paul egy keskeny kis ágyon feküdt, egyik karja a vékony takaró alatt, a másik hátravetve a feje mögé. Az ágy melletti ablak rácsos spalettája árnyékmintát rajzolt az arcra, a takaróra.

Jessica szemügyre vette a fiát, az ovális arcot, melynek alakja oly hasonló volt az övéhez. A haja azonban a hercegé volt — szénfekete és kócos. A hosszú szempillák eltakarták a sárgászöld szempárt. Jessica elmosolyodott, érezte, hogy szétfoszlik a félelme. Hirtelen átfutott rajta a gondolat, hogy mennyire fölismerhetőek az öröklött jegyek a fia arcán — a szem és a körvonal az anyjáé, de mögüle már előbukkannak az apja éles vonásai, mint ahogy a férfi kezd előbújnia gyermekből.

Jessica magában úgy gondolt a fiú vonásaira, mint a véletlenek összevisszaságából nyert, remekbe sikerült párlatra, mint valami csomópontra, ahol összefutottak az egyenként véletlenszerű történések végtelen láncolatai. Szeretett volna letérdelni az ágy mellé, átölelni a fiát, de Yueh jelenléte meggátolta. Hátralépett, halkan becsukta az ajtót.

Yueh közben visszament az ablakhoz, nem tudta elviselni, ahogy Jessica nézte a fiát. *Miért nem szült nekem Wanna gyermeket?* kérdezte magában. *Mint orvos, tudom, hogy testi akadálya nem lett volna. Valami Bene Gesserit-oka volt rá? Talán más cél szolgálatára készítették fel? De hát vajon mire? Engem szeretett, annyi bizonyos.*

Most először lett rajta úrrá az a gondolat, hogy talán ő maga is része valami számára felfoghatatlan bonyolultságú elgondolásnak.

Jessica megállt mellette.

— Hogy micsoda kéjes odaadással tud aludni egy gyerek!

Yueh gépiesen válaszolt:

— Bárcsak a felnőttek így el tudnák engedni magukat…

— Igen.

— Hol veszítjük el? — mormolta az orvos.

Jessica rápillantott, észrevette a különös hangsúlyt, de a gondolatai még mindig Paulnál jártak. Az itteni képzése nehézségein tűnődött, azon, hogy milyen más lesz itt az élete, mennyire kevéssé hasonlít arra, amit egykor elterveztek a számára.

— Bizony, valamit elveszítünk — mondta.

Jobbfelé pillantott, a lejtőn sorakozó, széltépte, szürkészöld bokrokra, a poros levelekre, a száraz, karomszerű ágakra. A szokatlanul sötét égbolt komoran borult a lejtő fölé, és az Arrakis napjának tejfehér fényében ezüstösen csillogott az egész táj — olyan fénnyel, mint a kriszkés, mely Jessica ruhája alatt rejtezett.

— Milyen sötét az ég — jegyezte meg.

— Részben a vízgőz hiánya miatt — mondta Yueh.

— Vízgőz! — csattant fel Jessica. — Akárhová fordul itt az ember, mindig a vízhiánnyal találja magát szemben!

— Ez az Arrakis nagy rejtélye.

— Miért van olyan kevés víz? Van vulkanikus kőzet. Föl tudnék sorolni egy tucatnyi energiaforrást. Ott a sarki jég. Állítólag a sivatagban nem lehet fúrni, mert a viharok és a homokdagályok előbb tönkreteszik a fölszerelést, mint fölállítanák, ha ugyan nem a férgek végeznek előbb az emberrel. De hát ott amúgy sem találták soha még nyomát sem a víznek. Ám a rejtélyt, Wellington, az igazi rejtélyt azok a kutak jelentik, amelyeket itt, a homorokban és a medencékben fúrnak! Olvastál róluk?

— Először szivárog egy kevés, aztán semmi.

— De hát ez a nagy rejtély, Wellington! A víz ott van. Aztán kiszárad. És soha többé nem jelenik meg! És ha mellette másik kutat fúrnak, ugyanaz lesz az eredmény: először szivárog, aztán elapad. Senkinek sem keltette föl még ez az érdeklődését?

— Furcsa — mondta az orvos. — Valami élőlényre gyanakszol? Annak föl kellett volna tűnnie a magmintákban.

— Minek? Az idegen növényi anyagnak… vagy állatinak? Ki ismerte volna fel? — Megint kinézett a lejtő felé. — A víz eláll. Valami elállítja. Erre gyanakszom.

— Lehet, hogy nem ismeretlen az oka — mondta Yueh. — A Harkonnenek sok arrakisi információforrást elzártak a világ elől. Talán okuk volt rá, hogy ezt is eltitkolják.

— Miféle okuk? — kérdezte Jessica. — Aztán ott van a légköri nedvesség is! Nem mondom, hogy sok, de van. Az a fő vízforrás, amit felfognak belőle a szélcsapdák és a kondenzátorok. Honnét származik a vízgőz?

— A sarki jégsapkákból?

— A hideg levegő kevés párát tud fölvenni, Wellington. Sok mindent titkolhattak itt a Harkonnenek, aminek érdemes utánanézni, és nem is mindegyik áll közvetlenül kapcsolatban a fűszerrel.

— Valóban a Harkonnenek titkaival birkózunk — mondta az orvos. — Talán majd… — Elhallgatott, észrevette, hogy Jessica hirtelen átható tekintettel meredt rá. — Valami baj van?

— Ahogy kiejted a „Harkonnen” nevet — mondta Jessica. — Még az én hercegem hangjából sem sziszeg így a gyűlölet; amikor a szájára veszi az utált nevet. Nem tudtam, hogy személyes okod van a gyűlöletre, Wellington…

Anyaisten! gondolta Yueh. *Fölkeltettem a gyanúját! Most aztán szükségem lesz minden fortélyra, amit Wannától tanultam. Csak egy megoldás van: elmondani az igazságból annyit, amennyit lehet.*

— Nem tudtad — mondta —, hogy a feleségem, az én Wannám…

— Vállat vont, hirtelen összeszorult a torka, egy szót sem bírt kinyögni. Aztán: — Ők… — Nem tudta kipréselni a szavakat. Pánik fogta el. Összeszorította a szemét, kínzó, pokoli fájdalom rántotta görcsbe a mellkasát, nem érzékelt semmi mást, amíg egy kéz gyöngéden meg nem érintette a karját.

— Bocsáss meg — mondta Jessica. — Nem akartam felszakítani a régi sebet. — Magában azt gondolta: *Azok a vadállatok! A felesége Bene Gesserit volt — szinte ordít róla minden jel. És nyilvánvaló, hogy a Harkonnenek ölték meg. Egy újabb szerencsétlen áldozat, akit a gyűlölet keremje köt az Atreidesekhez!*

— Elnézést — mondta az orvos. — Nem tudok beszélni róla. — Kinyitotta a szemét, hagyta, hogy a bensejében szétáradjon a szomorúság. Amit mondott, legalább igaz volt.

Jessica fürkészően szemügyre vette a férfi jól ismert vonásait. Látta, hogy az arcán és a homlokán az árkokat nemcsak a kor, hanem a fájdalom is vájta. Szeretet és szánalom hulláma öntötte el.

— Wellington, én nagyon sajnálom, hogy magunkkal hoztunk erre a veszélyes helyre — mondta.

— Önként jöttem — mondta Yueh. És igaz volt ez is.

— De ez az egész bolygó a Harkonnenek csapdája! Ezt tudnod kell.

— Leto herceg ellen nem elég egy csapda — mondta a férfi. És igaz volt ez is.

— Talán jobban kellene bíznom a képességeiben — mondta Jessica. — Ragyogó taktikus.

— Kiszakadtunk a megszokott környezetünkből — mondta Yueh. — Azért érezzük bizonytalanul magunkat.

— És a földjéből kitépett növényt könnyű elpusztítani — mondta Jessica. — Különösen, ha ellenséges talajra kerül.

— Bizonyosak vagyunk benne, hogy ez itt ellenséges talaj?

— Vízfelkelések törtek ki, amikor megtudták, hány fővel akarja megnövelni a herceg az Arrakis lakosságát! Csak akkor csillapodtak le, amikor értesültek róla, hogy új szélcsapdákat és kondenzátorokat állítunk fel, hogy fedezzük a fogyasztásunkat.

— Véges vízmennyiség áll itt az emberi élet rendelkezésére — mondta az orvos. — Az arrakisiak tudják, hogy ha több száj jön ide meginni ugyanazt a korlátozott vízmennyiséget, fölmennek az árak, és a legszegényebbek meghalnak. De a herceg megoldotta ezt a kérdést. Nem következik belőle, hogy állandósulnia kellene az ellenséges hangulatnak.

— És az őrök! — mondta Jessica. — Mindenütt őrök! Meg a pajzsok! Akárhová néz az ember, ott vibrál tőlük mindenhol a levegő. A Caladanon nem így éltünk.

— Legyünk jóhiszeműek ezzel a bolygóval — mondta Yueh.

Jessica továbbra is összehúzott szemmel bámult kifelé az ablakon.

— Halálszaga van ennek a helynek — mondta. — Hawat egy seregnyi ügynököt küldött ide előzetesen. Odakint az őrök az ő emberei. A szállítók az ő emberei. Magyarázat nélkül nagy összegeket utalnak ki a kincstárból. Az összegek csak egyet jelenthetnek: megvesztegetést magas helyeken. — Jessica megrázta a fejét. — Ahol Thufir Hawat jár, halál és ármány jár a nyomában.

— Méltatlanul ócsárolod.

— Ócsárolom? Dicsérem! Most már csak a halál és az ármány lehet a reménységünk. Csak éppen nem áltatom magamat Thufir módszereit illetően.

— Nem ártana… ha elfoglalnád magad — mondta Yueh. — Hogy ne jusson időd ilyen beteges…

— Elfoglalnám magam! Mivel töltöm az időm nagy részét, Wellington? Titkárnősködöm a herceg mellett — elfoglal, hogy napról napra újabb félnivalókkal ismerkedjem meg… olyan dolgokkal, amelyekről a herceg nem is sejti, hogy tudok róluk! — Összeszorította a száját, aztán halkan azt mondta: — Néha eltűnődöm, mekkora szerepe volt a Bene Gesserit gazdasági képzettségemnek abban, hogy a herceg engem választott.

— Mire gondolsz? — Az orvos figyelmét hirtelen felkeltette a cinikus hangnem, a keserűség, amit eddig sohasem vett észre Jessicában.

— Nem gondolod, Wellington — kérdezte Jessica —, hogy sokkal biztonságosabb az a titkárnő, akit szerelem fűz az emberhez?

— Ez méltatlan gondolat, Jessica!

Természetesen jött a szájára a válasz. Nem férhetett kétség hozzá, hogy mit érez a herceg az ágyasa iránt. Elég volt csak figyelni, ahogy követte a tekintetével.

Jessica felsóhajtott.

— Igazad van. Méltatlan.

Megint összefonta magán a karját, testéhez nyomta az elrejtett kriszkést, arra a befejezetlen ügyre gondolt, amelyet képviselt.

— Nagy vérontás lesz nemsokára — mondta. — A Harkonnenek nem nyugszanak, amíg el nem pusztítják a herceget, vagy ők meg nem halnak. A báró nem tudja elfelejteni, hogy Leto királyi vérből származó unokatestvér, akármilyen távoli is, míg a Harkonnen-címek forrása csak a KHAFT-pénztárca. De az igazi métely, ami a lelke mélyét rágja, az az a tudat, hogy a corrini csata után egy Atreides száműzetett egy Harkonnent gyáva viselkedése miatt.

— A régi vérbosszú — mormogta Yueh. És egy pillanatra vitriolos düh mart bele. Az a régi vérbosszú ejtette csapdájába őt is, az ölte meg Wannát, vagy ami rosszabb — tartotta a Harkonnenek kínpadán, amíg a férje nem teljesíti, amit rábíztak. A régi vérbosszú csapdába ejtette,

és ezek az emberek részei voltak a szörnyűségnek. A sors fintora az volt, hogy ennek a halálos örvénynek a középpontja éppen az Arrakis legyen, az a bolygó, amely a világmindenségben az egyetlen forrása a melanzsnak, az élet meghosszabbítójának, az egészségadó fűszernek.

— Mire gondolsz? — kérdezte Jessica.

— Arra, hogy egy deka fűszer ára jelenleg a szabadpiacon hatszázhúszezer solaris. Ilyen vagyonért sok mindent meg lehet vásárolni.

— Nem szokott néha elfogni a pénzvágy, Wellington?

— Az nem.

— Hát mi?

— A hiábavalóság érzete. — Rápillantott a nőre. — Emlékszel, milyen íze volt a fűszernek, amikor először kóstoltad?

— Mint a fahéjnak.

— De kétszer egymás után sohasem egyforma — mondta az orvos. — Olyan, mint maga az élet: mindig másik arcát mutatja. Vannak, akik szerint a fűszer úgynevezett tanult ízérzetet kelt. A test, érzékelvén, hogy valami jó neki, kellemesnek értelmezi az ízt enyhén euforizálónak. És akárcsak az életet, a melanzsot sem lehet igazán szintetizálni.

— Azt hiszem, okosabban tettük volna, ha renegátok leszünk, és elmegyünk olyan messzire, ahová már nem ér el a Birodalom keze — mondta Jessica.

Yueh látta, hogy a nő nem figyelt rá. Meglepték Jessica szavai. Eltűnődött: *Igen — miért nem vette rá a herceget? Jószerivel akármire rá tudná venni.*

Gyorsan megszólalt, meri itt volt az igazság, és itt volt a lehetőség, hogy témát változtasson:

— Szemtelenségnek tekintenéd… Jessica, ha föltennék egy személyes természetű kérdést?

A nő nekitámaszkodott az ablakpárkánynak, hirtelen megmagyarázhatatlan aggodalom fogta el.

— Ugyan, dehogy. Te a… jó barátom vagy.

— Miért nem vetetted magad feleségül a herceggel?

Jessica hátrapördült, fölszegte a fejét, villámokat lövellt a szeme.

— Hogy miért nem vetettem feleségül magam? Hogy…

— Nem lett volna szabad megkérdeznem — mondta a férfi.

— Ugyan… — Jessica vállat vont. — Nyomós politikai oka van: amíg a herceg nőtlen, addig jó néhány Nagy Ház továbbra is reménykedhet a szövetségben. Ezenkívül… — felsóhajtott — … ha az ember dróton rángat másokat, rájuk kényszeríti az akaratát, akkor előbb-utóbb cinikusan látja az emberiséget. Lealacsonyul minden, amivel kapcsolatba kerül. Ha rávettem volna a herceget… erre, akkor az már nem az ő akarata lett volna.

— Ezt akár az én Wannám is mondhatta volna mormolta az orvos. És igaz volt ez is. A szájához emelte a kezét, görcsösen nyelt egyet. Még sohasem állt ilyen közel ahhoz, hogy megszólaljon, hogy bevallja titkos szerepét.

Jessica megszólalt, megtörte a varázst:

— Ezenkívül, Wellington, a hercegben voltaképpen két ember lakozik. Az egyiküket tiszta szívemből, nagyon szeretem. Elbűvölő, szellemes, figyelmes… gyöngéd — minden, amit csak egy nő kívánhat. A másik azonban… rideg, keményszívű, követelőző, önző — kegyetlen és hideg, mint a téli szél. Az az ember az apja fia. — Összerándult az arca. — Bárcsak meghalt volna az az öregember, amikor világra jött a herceg!

Csend telepedett közéjük, hallani lehetett, ahogy a ventilátor szele meg-megrebbenti a függönyöket.

Aztán Jessica mély lélegzetet vett és megszólalt:

— Letónak igaza van, ezek a lakosztályok meghittebbek, mint a többi szárnyakban levők. — Megfordult, tekintete végigpásztázta a szobát. — Ha megbocsátasz, Wellington, szeretnék még egyszer körülnézni ebben a szárnyban, mielőtt kijelölöm, kinek hol lesz a szállása.

A férfi bólintott.

— Természetesen. — És azt gondolta: *Bárcsak lenne valami mód rá, hogy ne tegyem meg, amit meg kell tennem!*

Jessica odament a folyosóra nyíló ajtóhoz, megállt egy pillanatra, tétovázott, aztán kilépett és becsukta maga mögött. *Az egész beszélgetés közben Yueh titkolt valamit, magában tartott valamit,* gondolta. *Nyilván tapintatból. Jó ember.* Megint tétovázott, kis híján visszafordult, hogy szembenézzen az orvossal, kirángassa belőle azt a titkolt dolgot. *De csak megszégyeníteném vele, megijesztené a tudat, hogy ilyen könnyű olvasni a gondolataiban. Jobban kell bíznom a barátaimban!*

> *Sokaknak feltűnt, hogy Muad-Dib milyen gyorsan megértette az Arrakis törvényszerűségeit. A Bene Gesserit tagjai természetesen ismerik ennek a gyorsaságnak az alapját. A többiek számára azt mondhatjuk, hogy Muad-Dib azért tanult gyorsan, mert először tanulni tanították meg. Megdöbbentő, hogy milyen sokan hiszik magukat tanulásra képtelennek, és mennyivel többen hiszik, hogy a tanulás nehéz dolog. Muad-Dib tudta, hogy minden, amit átél, amit tapasztal, tanulságot hord magában.*

— Irulan hercegnő: Muad-Dib, az ember

Paul az ágyon feküdt, és úgy tett, mintha aludna. Gyerekjáték volt a tenyerébe rejteni dr. Yueh altatóját és csak tettetni, hogy lenyelte. Paul visszafojtotta a feltörő nevetést. Még az anyja is azt hitte, hogy alszik! Amikor benézett hozzá, a fiú szeretett volna fölpattanni és az engedélyét kérni, hogy körülnézhessen a házban, de rájött, hogy Jessica nem helyeselné. Túl nagy volt még az összevisszaság. Nem. Így volt jobb.

Ha kérdés nélkül kiosonok, nem voltam engedetlen. És a házon belül maradok; itt nem fenyeget veszély.

Hallotta, hogy az anyja és dr. Yueh beszélgetett a másik szobában. Nem tudta jól kivenni a szavaikat — valami a fűszerről… a Harkonnenekről. Csak foszlányok jutottak a fülébe.

Paul figyelme az ágy faragott fejtámlája felé fordult. A falhoz erősített dupla támlába rejtették a szoba vezérlőberendezését. Egy vízből felugró hal látszott rajta, alatta vastag, barna hullámok. Paul tudta, hogy ha megnyomja a hal szemét, kigyulladnak a szobában levő szuszpenzoros lámpák. Az egyik hullám elcsavarásával lehetett szabályozni a szellőzést. A másik a hőmérsékletet változtatta. Paul nesztelenül felült az ágyban. Tőle balra magas könyvespolc állt a fal mellett. Félre lehetett csúsztatni, mögötte a falba épített fiókos szekrény lapult. A folyosóra nyíló ajtó kilincse egy ornitopter nyomórúdját formázta.

Mintha az egész szobát egyenesen arra tervezték volna, hogy ő szívesen legyen benne!

A szobát és ezt a bolygót.

Eszébe jutott a filmkönyv, amelyet dr. Yueh mutatott neki: „Az Arrakis, Ő Császári Felsége Sivatagi Botanikai Kísérleti Állomása”. Réges-régi filmkönyv volt, amikor készült, még nem fedezték föl a fűszert. Nevek villantak át Paul agyán, és mindegyik mellett a kép is, melyet belevésett a fiú emlékezetébe a könyv hipnoimpulzusa: *óriáskaktusz, törpecserje, datolyapálma, homoki vasfű, csészekürt, hordókaktusz, tömjéncserje, szömörce… macskaróka, sivatagi sólyom, ugróegér…*

Nevek és képek, nevek és képek az ember földi jellegű múltjából — sokukat már sehol máshol a világegyetemben nem lehet megtalálni, csak itt, az Arrakison.

Olyan sok dolog várt még megismerésre… a fűszer.

És a homokférgek.

A másik szobában ajtó csukódott. Paul hallotta, ahogy anyja lépései eltávolodnak a folyosón. Tudta, hogy dr. Yueh most keres

valami olvasnivalót, és ott marad a másik szobában.

Elérkezett a pillanat, hogy elinduljon felfedezőútjára.

Paul kicsusszant az ágyból, a könyvespolc-ajtó felé lépett, amely mögött a beépített szekrény rejtőzött. Valami neszt hallott maga mögül, megfordult. Az ágy faragott fejlapja lehajlott az ágyra, oda, ahol az előbb ő feküdt. Paul megdermedt. A mozdulatlanság mentette meg az életét.

A fejlap mögül előbukkant egy aprócska fürkészvadász! Alig öt centiméteres lehetett. Paul azonnal tudta, mi az — közönséges orgyilkos fegyver volt, amellyel minden királyi vérből származó gyermeknek már kora ifjúságában meg kellett ismerkednie. A mohó, csupa fog fémszilánkot kis távolságról kellett kézzel-szemmel távirányítani. Be tudta vájni magát az eleven húsba, aztán az idegpályákon végigfúrta magát a legközelebbi létfontosságú szervhez…

A fürkész fölemelkedett, oldalvást végiglebegett a szobán, aztán vissza.

Paul agyán átvillant a megfelelő információ, a fürkészvadász gyönge pontjai. Nagy intenzitású szuszpenzorerőtere miatt a beépített vizuális érzékelő csak torz képet tudott továbbítani. A szoba félhomályában nem lehetett jól kivenni a célt, a kezelőjének tehát a mozgásra kellett hagyatkoznia — ami mozog, az a cél, akármi legyen is. A pajzs lelassítja a fürkészt, időt enged az elpusztítására, Paul azonban levetette a pajzsövét, amikor lefeküdt. Lézerfegyverrel meg lehetett semmisíteni őket, de a lézerfegyverek igen drágák voltak, és hírhedetten megbízhatatlanok — ráadásul életveszélyes tűzijátékkal fenyegettek, ha a lézersugár keresztezte egy pajzs erőterét. Az Atreidesek rendszerint megbíztak a testpajzsukban és az eszükben.

Paul most szinte katatóniás merevségben tartotta magát, és tudta, hogy ez ellen a veszély ellen csak az esze lehet az egyetlen fegyvere.

A fürkészvadász fél méterrel följebb emelkedett. Villózva lebegett az ablakon betűző fénysávokban, jobbra, aztán balra, lassan pásztázva a szobát.

Meg kell próbálnom elkapni, gondolta a fiú. *A szuszpenzorerőtér miatt csúszós lesz az a ja. Szorosan kell majd fogni.*

A tárgy fél métert süllyedt, balra fordult, kört írt le, vissza az ágy felé. Halk zümmögés hallatszott belőle.

Ki irányítja? kérdezte magában Paul. *A közelben kell lennie! Kiálthatnék Yueh-nek, de ez abban a pillanatban végezne vele, amikor benyitna!*

Paul mellett megreccsent a folyosóra nyíló ajtó. Kopogás hallatszott, aztán kinyílt az ajtó.

A fürkész nyílként suhant el a fiú mellett a mozgás irányába.

Paul jobb keze lecsapott, elkapta a gyilkos kis tárgyat. Az

zümmögött, rángatózott a kezében, de a fiú izmai kétségbeesetten, görcsösen szorították. Paul hirtelen mozdulattal, vadul belevágta a fürkész orrát az ajtó fémlapjába. Érezte a reccsenést, ahogy az érzékelő összeroppant. A fürkész elcsendesedett a kezében, nem mozdult.

Paul nem engedte el — biztos, ami biztos:

Amikor fölemelte a tekintetét, a Shadout Mapes csupa kék szeme meredt rá.

— Az apád hívat — mondta a nő. — A kísérőid odakint várnak.

Paul bólintott, csak most kezdett igazán tudomást venni erről a különös, zsákszerű darócruhába öltözött nőről. A csupakék szem tekintete a fiú kezében szorongatott tárgyra szegeződött.

— Hallottam már efféléről — mondta Mapes. — megölt volna engem, mi?

Paul nyelt, egy nagyot, csak azután tudott megszólalni:

— Én… én voltam a célpontja.

— De felém jött!

— Mert mozogtál. — Paul magában azt kérdezte: *Ki ez a teremtés?*

— Akkor te megmentetted az életemet — mondta a nő.

— Mindkettőnk életét.

— Nem egészen, mert ha engeded, hogy engem elkapjon, te elmenekülhettél volna.

— Ki vagy te? — kérdezte a fiú.

— A Shadout Mapes. Én vagyok a házvezetőnő.

— Honnét tudtad, hol találsz meg?

— Az anyádtól. Odalent találkoztam vele, a bűvszobához vezető lépcső alján. — Jobbra intett. — Az apád emberei közben várnak.

Hawat emberei lesznek, gondolta a fiú. *Meg kell találnunk ennek a fürkésznek a kezelőjét!*

— Eredj hozzájuk — mondta. — Szólj nekik, hogy elkaptam egy fürkészvadászt. Szóródjanak szét, és keressék meg a kezelőjét! Mondd meg, hogy haladéktalanul zárják le a házat és a környező területet. Ők tudni fogják a módját. A kezelő biztosan valami idegen lesz…

Esetleg éppen te? futott át a fiún. De tudta, hogy nem. A fürkész irányítás alatt állt akkor, amikor a nő belépett.

— Mielőtt engedelmeskedem neked, kis ember — mondta Mapes —, tisztáznom kell, hogy mi van közöttünk. Te most vízterhet róttál reám, és nem tudom, szívesen viselem-e. De mi, fremenek mindig megadjuk a tartozásunkat, legyen akár fekete tartozás, akár fehér. És tudomásunk van róla, hogy áruló van köztetek. Hogy ki, azt nem tudom megmondani, de egészen biztosak vagyunk benne. Meglehet, az ő keze vezette azt a húsvágót.

Paul némán fogadta ezt. *Áruló!* Mielőtt megszólalhatott volna, a különös nőszemély sarkon fordult, és elfutott a folyosón.

Paul egy pillanatig arra gondolt, visszahívja, de volt valami a nő egész viselkedésében, ami azt súgta a fiúnak, hogy nem venné jó néven. Amit tudott, elmondta, és most elment, hogy *engedelmeskedjék* neki. Egy perc múlva mindenütt nyüzsögni fognak Hawat emberei.

Gondolatban felidézte a különös társalgás többi mozzanatát. *A bűvszoba.* Balra pillantott, amerre a nő mutatott, amikor ezt mondta. *Mi, fremenek.* Ilyen tehát egy fremen! Paul itt megtorpant, egy mnemonikus pillanatfelvétellel elraktározta az arctípust az emlékezetében: aszalt-ráncos vonások, barnára cserzett bőr, csupakék szem, fehérje nélkül. Hozzátette a megjelölést is: *a Shadout Mapes.*

Még mindig a kezében szorongatva a szétzúzott fürkészt, Paul visszafordult a szobába, bal kezével fölkapta az ágyról a pajzsövet, a dereka köré kerítette és becsatolta, miközben már szaladt kifelé, aztán balra a folyosón.

Mapes az előbb azt mondta, hogy valahol arrafelé van az anyja… lépcső… *bűvszoba.*

> *Mire tudott támaszkodni Lady Jessica a megpróbáltatások idején? Gondoljátok át alaposan ezt a Bene Gesserit-mondást, és talán kiderül belőle: „Az az út, amelyen a legkisebb kitérő nélkül végigmennek, sehová sem vezet. A hegyre csak egy kicsit mássz föl, hogy kipróbáld, hegy-e. A hegytetőről nem láthatod a hegyet.”*
>
> *— Irulan hercegnő: Családi kommentárok Muad-Dibről*

A déli szárny végében Jessica meglátott egy fém csigalépcsőt, amely fölvezetett egy ovális ajtóhoz. Jessica végigtekintett a folyosón, megint fölpillantott az ajtóra.

Ovális? tűnődött. *Különös alakú ajtó egy házon belül.*

A csigalépcső alatti ablakokon át látni lehetett, hogy az Arrakis hatalmas, fehér napja már lefelé halad pályáján. Hosszú árnyékok nyúltak végig a. folyosón. Jessica figyelme visszatért a lépcsőhöz. Az erős oldalfényben száraz sárdarabokat vett észre a fémrács réseiben.

Megfogta a korlátot, megindult fölfelé. Csúszósnak, hidegnek érezte a korlátot a keze alatt. Megállt az ajtó előtt, látta, hogy nincs rajta kilincs, csak egy kis mélyedés a felületen ott, ahol a kilincsnek kellett volna lennie.

Csak nem tenyérzár? gondolta. *A tenyérzárat egyetlen személy kézformájára, tenyérráncaira kell beállítani!* De úgy festett, mint egy

tenyérzár, márpedig a tenyérzárak kinyitásának megvolt a módja — amint az iskolában megtanulta.

Hátrapillantott, hogy nem látja-e valaki, és a mélyedésre tette a tenyerét. Egészen gyenge nyomás, hogy eltorzuljanak a ráncok… egy csuklófordulat, egy másik… csúszik, fordul a tenyér a felületen…

Kattanás hallatszott.

Lentről, a folyosóról ugyanakkor sietős léptek. Jessica elvette a kezét az ajtóról, megfordult. A lépcső aljánál Mapes jelent meg.

— Emberek vannak a nagyteremben, azt mondják, a herceg küldte őket Paul fiatalúrért — mondta Mapes. — Náluk van a hercegi pecsét, és az őr ismeri őket. — Az ajtóra pillantott, aztán Jessicára.

Óvatos ez a Mapes, gondolta Jessica. *Jó jel.*

— Innen az ötödik szobában van, a kis hálószobában — mondta. — Ha nem akar felébredni, szólj be a szomszéd szobába dr. Yueh-nek! Lehet, hogy valami ébresztőszerre lesz szükség.

Mapes még egy átható pillantást vetett az ovális ajtóra, és Jessica mintha gyűlölködést látott volna a szemében. Mielőtt Jessica megkérdezhette volna, miféle ajtó az és mi rejtőzik mögötte, Mapes már megfordult és elsietett.

Hawat biztonságosnak nyilvánította ezt a helyet, gondolta Jessica. *Nem lehet semmiféle komolyabb rossz odabent.*

Belökte az ajtót. Kicsiny helyiségbe nyílt, a szemközti falon egy hasonló ovális ajtó látszott, a közepén nyitókerék.

Légzsilip! gondolta Jessica. A padlóra nézett, látta, hogy egy ajtókitámasztó hever a lába előtt. Hawat személyes jele volt rajta. *Kitámasztva hagyták az ajtót, gondolta. Valaki véletlenül elrúghatta a kitámasztót, nem gondolt rá, hogy a külső ajtó tenyérzárral zárul.*

Átlépett az ajtó magas peremén, megállt a légzsilipben.

Minek a légzsilip a házon belül? kérdezte magában. Aztán eszébe ötlöttek a speciális atmoszférában őrzött egzotikus lények…

Speciális atmoszféra!

Ennek nagyon is lehetett értelme az Arrakison, ahol még a máshonnan származó legigénytelenebb növények is öntözésre szorultak.

Az ajtó mögötte lassan csukódni kezdett. Jessica elkapta, rögzítette Hawat támasztékával. Visszafordult, megint szemügyre vette a belső ajtót. A zárókerék fölött a fémbe valamilyen feliratot vésték. Galach nyelven írták, Jessica elolvasta:

„Ó, ember! Az isteni teremtés csodálatos része van itt; állj hát meg előtte, és tanuld meg imádni Mindenek Felett Való Barátod tökéletességét!”

Jessica nekifeszült a keréknek. A kerék elfordult, az ajtó kinyílt. Jessica gyenge szellőt érzett az arcán, megrebbent a haja. Valahogy másnak érezte a levegőt, aromásabbnak. Kitárta az ajtót, benézett.

Sárga napfényben fürdő, zöld növénytömeget látott maga előtt.

Sárga nap? Persze, fényszűrő!

Átlépett a peremen, az ajtó becsukódott mögötte.

— Nedves klímájú üvegház… — rebegte Jessica.

Cserepes növények, törpefák sorakoztak körös-körül. Jessica felismert egy mimózát, egy virágzó birset, egy sondagit, zöld virágú pleniscentákat látott, zöld-fehér csíkos akarsót… rózsákat…

Még rózsák is!

Lehajolt, beszívta egy hatalmas, halványpiros virág illatát, aztán fölegyenesedett, megint szemügyre vette a szobát.

Ritmikus zaj ütötte meg a fülét.

Szétválasztotta a levélrengeteget, bekémlelt a szoba közepére. Kis szökőkút állt ott, bordás peremű. A ritmikus zajt a fémmedencébe hulló-dobogó, csavarodó-ívelő vízsugár keltette.

Jessica gyorsan végigcsinálta magában az érzékeléstisztító műveletsort, aztán módszeresen megvizsgálta az egész helyiséget. Nagyjából tíz négyzetméteres lehetett. A folyosó vége fölötti elhelyezkedésből és az apró konstrukciós különbségekből Jessica sejtette, hogy jóval az eredeti épület elkészülte után építették rá erre a szárnyra.

Megállt a szoba déli falánál a széles fényszűrő ablak előtt, körülnézett. Minden talpalatnyi helyen egzotikus, nedves égövi növények sorakoztak. Valami megzörrent a levelek között. Jessica megdermedt, aztán meglátott egy egyszerű, óraműves szervort, locsolókarokkal. Egy kar fölemelkedett, finom permetet lövellt ki, amely benedvesítette Jessica arcát is. A kar visszahúzódott, Jessica megnézte, mit öntözött meg: egy páfrányt.

Mindenütt víz volt ebben a szobában, víz — azon a bolygón, ahol a víz volt a legértékesebb éltető nedű! Olyan szembetűnő volt a vízpazarlás, hogy Jessica az elképedéstől szinte gondolkodni sem tudott.

Kitekintett a sárgára szűrt fényű napkorongra. Alacsonyan járt már az egyenetlen látóhatár fölött, a sziklák fölött, amelyek a Pajzsfal néven ismert gigászi kőzetgerinc részét alkották.

Fényszűrő, gondolta. *Hogy lágyabbá, ismerősebbé varázsolja egy fehér nap fényét. Ki építtethette ezt? Leto? Kitelne tőle, hogy ilyen ajándékkal lepjen meg, de nem lett volna ideje rá. És sokkal fontosabb gondok foglalták el.*

Jessicának eszébe jutott egy jelentés, amely szerint sok arrakisi háznak légzsilipes ajtaja, ablaka volt, hogy megőrizzék, vissza tudják nyerni a belső páratartalmat. Leto korábban azt mondta, a hatalom és gazdagság szándékos fitogtatása volt, hogy ebben az épületben nem törődtek az ilyesmivel, az ajtókat, ablakokat csak a mindenütt jelenlevő por ellen szigetelték.

Amit azonban ez a helyiség megtestesített, az sokkal meghökkentőbb volt, mint a vízszigetelés hiánya a külső ajtókon! Jessica becslése szerint az a vízmennyiség, amelyet ez a luxuskert elhasznált, elegendő lett volna ezer embernek az Arrakison — esetleg még többnek.

Végigment az ablak mellett, tovább nézelődött a szobában. A szökőkút mellett derékmagasságban fémes felület csillant meg. Fehér jegyzettömb hevert rajta, mellette toll. Félig eltakarta a föléje hajló, legyező alakú levél. Jessica odament az asztalhoz, látta rajta Hawat napi ellenőrzésének jelét, elolvasta a jegyzettömbre írt üzenetet:

Lady Jessicának
Kívánom, hogy ugyanannyi örömödet leljed itt, mint én. Kérlek, engedd, hogy ez a szoba megtanítson valamire, amit ugyanazoktól a tanítóktól hallottunk: a kívánatos dolog közelsége mértéktelenségre csábítja az embert. Az az út veszéllyel terhes.
Minden jót kíván
Margot, Lady Fenring

Jessica bólintott, emlékezett rá, hogy Leto említette: Fenring gróf volt a Császár első itteni megbízottja. Sokkal sürgetőbb volt azonban az üzenet titkos tartalma. A megfogalmazás módja az értésére adta, hogy az írója szintén Bene Gesserit. Jessicában egy pillanatra fölmerült a keserű gondolat: *a gróf feleségül vette az övét.*

De közben már lehajolt, hogy megkeresse az elrejtett üzenetet. Ott kellett lennie. A látható szöveg tartalmazta a jelszót, amellyel minden Bene Gesseritnek, akit nem kötött Iskolai Parancs, figyelmeztetnie kellett a másikat, ha a körülmények szükségessé tették: „Az az út veszéllyel terhes."

Jessica megtapogatta az üzenet hátoldalát, végigsimította a felületet, pont-vonás jeleket keresett. Semmi. Kutató ujja végigszaladt a jegyzettömb szélén. Semmi. Visszatette a jegyzettömböt oda, ahonnan fölvette, közben mintha valami sürgette, ösztökélte volna, hogy gyorsan, gyorsan!

Talán a jegyzettömb elhelyezése…? töprengett.

De Hawat már átvizsgálta ezt a helyiséget, biztosan elmozdította. Jessica fölnézett a nagy levélre a jegyzettömb fölött. A levél! Ujját végigfuttatta az alsó felén, a szélén, a szárán. Ott volt! Ujja érzékelte a finom jeleket, egyetlen folyamatos mozdulattal leolvasta őket:

„A fiadat és a herceget közvetlen veszély fenyegeti. Van egy hálószoba, amelyet arra terveztek, hogy a fiad vonzónak találja. *H.* elrejtett benne sok fölfedezésre váró csapdát, hogy az igazit ne vegyék majd észre." Jessica megfékezte magában az első reakcióját, hogy visszarohanjon Paulhoz; végig kellett olvasnia az egész üzenetet. Ujja

sebesen futott a kis kiemelkedéseken: „Nem tudom, pontosan milyen jellegű a veszély, de valami köze van egy ágyhoz. A hercegedet egy bizalmas társának vagy emberének árulása fenyegeti. Téged *H.* ajándékba akar adni az egyik kegyencének. Legjobb tudomásom szerint ez az üvegház biztonságos. Sajnálom, nem tudok többet. Kevés a forrásom, mert a gróf nincsen *H.* zsoldjában. Üdv: M. F.”

Jessica ellökte a levelet, sarkon fordult, hogy a fiához rohanjon. Abban a pillanatban kivágódott a légzsilip ajtaja. Paul beugrott rajta, valamit szorongatott a kezében. Becsapta maga mögött az ajtót. Meglátta az anyját, átfurakodott a levelek között hozzá, egy pillantást vetett a szökőkútra, és a kezét a benne szorongatott tárggyal együtt a vízsugár alá dugta.

— Paul! — Jessica vállon ragadta a fiát, tekintetét a kezére szegezte. — Mi az?

A fiú könnyed hangon szólalt meg, de az anyja megérezte mögötte az erőfeszítést.

— Fürkészvadász. A szobámban kaptam el. Szétvertem az orrát, de biztosra akarok menni. A víztől mindenképpen zárlatos lesz majd…

— Merítsd bele! — parancsolt rá Jessica.

Paul engedelmeskedett.

Néhány pillanat múlva Jessica azt mondta:

— Vedd ki a kezed. Azt hagyd a vízben!

Paul kivette a kezét, lerázta róla a vizet, mereven nézte a szökőkútban heverő, mozdulatlan tárgyat. Jessica letört egy zöld növényszárat, megpiszkálta vele a félelmes kis fémszilánkot.

Nem reagált.

Jessica a vízbe ejtette a szárat, Paulra nézett. A fiú tekintete kutatón söpört végig a szobán, Jessica felismerte a B. G: módszer alkalmazását…

— Ebben a szobában akármi is rejtőzhet — mondta Paul.

— Megbízható forrásból tudom, hogy biztonságos.

— Állítólag az én szobám is biztonságos volt. Hawat kijelentette, hogy…

— Ne felejtsd el, hogy ez fürkészvadász volt — figyelmeztette az anyja. — Ez azt jelenti, hogy a házon belülről kellett irányítani. A fürkészek irányítósugara korlátozott hatótávolságú. Lehet, hagy már Hawat nyomozása után csempészték be.

De Jessica közben a levélen talált üzenetre gondolt: *„… bizalmas társának vagy emberének árulása…” Nem Hawat, az biztos. Biztosan nem Hawat…*

— Hawat emberei épp most kutatják át a házat — mondta Paul. — A fürkész kis híján elintézte azt az öregasszonyt, aki benyitott, hogy fölkeltsen.

— A Shadout Mapes — mondta Jessica. Eszébe jutott az előbbi

találkozás a lépcsőnél. — Apád hívat, hogy…

— Az most várhat — mondta Paul. — Honnan veszed, hogy ez a szoba biztonságos?

Jessica az üzenetre mutatott, elmagyarázta.

Paul szemlátomást megkönnyebbült egy kicsit.

Jessicában azonban nem enyhült a feszültség. *Egy fürkészvadász!* gondolta. *Könyörületes Anya!* Minden tanult önuralmára szüksége volt, hogy ne fogja el hisztérikus reszketés.

Paul tárgyilagos hangon szólalt meg:

— Persze a Harkonnenek keze van a dologban. Muszáj lesz végeznünk velük.

Kopogás hallatszott a légzsilip ajtaja felől — Hawat gárdájának ismertető ritmusában.

— Tessék! — szólt ki Paul.

Az ajtó kitárult. Egy Atreides-egyenruhás, magas férfi hajolt be a szobába, a sapkáján a Hawat-jelvény.

— Hát itt van a fiatalúr! — mondta. — A házvezetőnő igazított útba. — Körülpillantott. — A pincében, egy kőrakás mélyén egy ember lapult. Fürkészvezérlő volt nála.

— Ott akarok majd lenni a kihallgatásán — mondta Jessica.

— Sajnos, úrnőm, nagyon elbántunk vele, mert nem hagyta magát. Meghalt.

— Van valami, aminek az alapján azonosítani lehet? — kérdezte Jessica.

— Egyelőre semmit sem találtunk, úrnőm.

— Arrakisi bennszülött volt? — kérdezte Paul.

Jessica bólintott az okos kérdés hallatán.

— Bennszülött külseje van — mondta a férfi. — A jelek szerint több mint egy hónapja rejtették el annak a kőrakásnak a mélyén, aztán csak várta, hogy megjöjjünk. A kő és a habarcs, ahol kijött a pincébe, érintetlen volt tegnap, amikor átvizsgáltuk azt a részt. A becsületemre mondom!

— Senki sem vonja kétségbe az alaposságotokat.

— Én kétségbe vonom, úrnőm. Ultrahangszondákat kellett volna használnunk odalent.

— Feltételezem, hogy most használjátok — mondta Paul.

— Igen, uram.

— Üzentess apámnak, hogy késni fogunk.

— Tüstént, uram. — A férfi Jessicára pillantott. — Hawat utasítása, hogy ilyen körülmények között a fiatalurat biztonságos helyén kell őrizni. — A tekintete megint körbeszaladt. — Mi a helyzet ezzel a szobával?

— Legjobb tudomásom szerint biztonságos — mondta Jessica. — Hawat és én is átvizsgáltam.

— Akkor őrséget állítok idekint, úrnőm, amíg még egyszer teljesen át nem kutattuk a házat. — Mélyen meghajolt.

Tisztelgett Paul felé, kihátrált és becsukta maga mögött az ajtót.

Paul törte meg a csendet:

— Később mi is átvizsgálhatnánk a házat. A te szemed esetleg meglát olyasmit, ami fölött mások elsiklanak.

— Ez a szárny volt az egyetlen, amelyet nem néztem át — mondta Jessica. — Ezt hagytam utolsónak, mert…

— Mert Hawat ezzel személyesen foglalkozott — mondta a fiú.

Jessica gyors, kérdő pillantást vetett rá.

— Nem bízol Hawatban?

— De igen, csak… öregszik, és túl sokat dolgozik. Levehetnénk a válláról a teher egy részét.

— Ezzel csak megszégyenítenénk, és rosszabbul végezné miatta a dolgát. Egy kósza bogár sem lesz képes beosonni ebbe a szárnyba, ha Hawat ezt megtudja. Restellni fogja, hogy…

— Magunknak kell intézkednünk — mondta Paul.

— Hawat becsülettel szolgálja immár a harmadik Atreides-nemzedéket! — mondta Jessica. — Megérdemel minden tiszteletet és bizalmat, amit megadhatunk neki… és még sokkal többet is.

— Amikor az apámat bosszantja valami, amit csináltál — jegyezte meg Paul —, úgy szokta azt mondani, hogy „Bene Gesserit!”, mintha káromkodna.

— És mi szokta bosszantani apádat?

— Amikor vitatkozol vele.

— Te nem vagy az apád, Paul.

Paul azt gondolta: *Nyugtalanítani fogja, de el kell mondanom neki, amit attól a Mapes asszonyságtól hallottam, hogy áruló van közöttünk.*

— Mit titkolsz előlem? — kérdezte Jessica. — Ezt nem szoktam meg tőled, Paul.

A fiú vállat vont, aztán elmondta a Mapesszel történt beszélgetést.

Jessica a levélen talált üzenetre gondolt közben. Gyorsan döntött. Megmutatta Paulnak a levelet, elmondta az üzenetet.

— Erről azonnal értesíteni kell apámat — mondta a fiú. — Átteszem kódba, és azonnal leadatom rádión!

— Ne — mondta Jessica. — Várd meg, amíg négyszemközt tudsz beszélni vele. A lehető legkevesebb embernek szabad tudnia erről.

— Azt akarod mondani, hogy senkiben sem bízhatunk meg?

— Van még egy lehetőség — mondta Jessica. — Lehet, hogy úgy akarták, hogy ez az üzenet eljusson hozzánk. Aki az üzenetet küldte, igaznak vélte, de lehet, hogy az egyetlen cél az volt, hogy megkapjuk.

Paul arca kemény maradt és komor.

— Hogy gyanút és bizalmatlanságot hintsenek el közöttünk, hogy azzal gyengítsenek meg bennünket — mondta.

— Négyszemközt kell tájékoztatnod róla apádat, és figyelmeztesd erre a szempontra is!

— Értem.

Jessica a magas, széles fényszűrő üveg felé fordult, kibámult délnyugatra, ahol egyre lejjebb süllyedt az Arrakis napja — sárgás golyóként lebegett a sziklák fölött.

Paul is vele fordult.

— Szerintem sem Hawat — jegyezte meg. — Esetleg Yueh?

— Yueh sem „embere", sem „bizalmas társa" apádnak. És biztosíthatlak, ugyanolyan ádázul gyűlöli a Harkonneneket, mint mi.

Paul a sziklákra irányította a figyelmét. *És nem lehet Gurney sem,* gondolta. *Sem Duncan. Valamelyik tisztjük? Képtelenség! Mindegyikük olyan családból való, amely nemzedékek óta hűséges hozzánk — és jó oka van rá.*

Jessica végigsimított a homlokán, fáradtság öntötte el. *Annyi itt a veszély!* Kitekintett a szűrőtől sárga tájra, jól szemügyre vette. A hercegi földek mögött magas kerítéssel körülvett tárolóterület húzódott — sorokban álltak benne a fűszersilók, a kerítés körül pedig a póznalábú őrtornyok, mint megannyi ijedt pók. Jessica legalább húsz, silókkal tele tárolóterületet látott egymás mögött a Pajzsfal irányában — silók egymás után, dadogó sorban a medencén át.

A szűrt fényű nap lassan lebukott a láthatár alá. Feltűntek a csillagok. Jessica észrevett egy fényes csillagot, amely olyan mélyen volt a horizonton, hogy jól kivehető, pontos ritmusban villózott a fénye.

Paul izegni-mozogni kezdett mellette a félhomályos szobában.

Jessica figyelme azonban arra a különálló, villózó csillagra összpontosult: rájött, hogy túl alacsonyan van, hogy a fénynek a Pajzsfal sziklái közül kell jönnie.

Valaki jeleket ad!

Megpróbálta kiolvasni az üzenetet, de ezzel a kóddal sohasem találkozott még.

Más fények is kigyúltak már a síkságon, a sziklák alatt, kicsiny, távoli sárga fénypontok a kék sötétségben. És balra az egyik fénypont fényesebb lett, elkezdett villogva felelgetni a sziklának, gyorsan, ritmikusan.

A hamis csillag a sziklák között nyomban kihunyt.

Jelzések… baljós előérzettel töltötték el Jessicát.

Miért fényjelekkel érintkeznek a medencén át? kérdezte magától. *Miért nem használják a kommunikációs hálózatot?*

A válasz nyilvánvaló volt: a hálózatot most már biztosan lehallgatják Leto herceg ügynökei. A fényjelek csak azt jelenthették, hogy a herceg ellenségei váltanak üzeneteket — a Harkonnen-ügynökök.

Kopogás hallatszott mögöttük az ajtón, aztán Hawat emberének a hangja:

— Minden rendben van, uram… úrnőm. Ideje, hagy elvigyük a fiatalurat az apjához.

> *Azt mondják, hogy Leto herceg nem törődött az Arrakis veszedelmeivel, hogy vakon belesétált a csapdába. Nem az-e inkább a valószínű, hogy miután oly sokáig élt rendkívüli veszélyek között, rosszul ítélte meg a veszély mértékének a megváltozását? Vagy lehetséges, hogy szántszándékkal áldozta fel magát, hogy a fiának jobb élete lehessen? Minden jel szerint a herceget nemigen lehetett az orránál fogva vezetni.*
>
> *— Irulan hercegnő: Családi kommentárok Muad-Dibről*

A leszállópálya irányítótornyában Leto Atreides herceg nekitámaszkodott a mellvédnek. Az éjszaka első holdja, mint valami kissé összelapított ezüstpénz, már magasan állt a déli látóhatár fölött. Alatta a Pajzsfal csipkés élű sziklái kiszáradt cukormázként fénylettek a könnyű porfátylon át. Balra Arrakeen fényei ragyogtak a porködben — sárgán… fehéren… kéken.

A herceg a hirdetményekre gondolt, melyek aláírásával ellátva ott voltak már a bolygó minden sűrűbben lakott helyén: „Fényes Padisah Császárunk megbízott, hogy vegyem birtokba ezt a bolygót, és vessek véget minden viszálynak.”

Ennek a rituális formaságnak a gondolatától elfogta a magányosság érzése. *Kit lehet elbolondítani avval az üres jogi frázissal? A fremeneket aligha. De az Alsóbb Házakat sem, akik az Arrakis belső kereskedelmét tartják a kezükben… és szinte az utolsó emberig Harkonnen-bábok.*

Meg akarták ölni a fiamat!

Nehéz volt uralkodni feltörő indulatán.

Látta, hogy valami járművű fényei közelednek Arrakeen felől. Remélte, hogy az őrség szállítójárműve, amely Pault hozza. A késlekedés idegtépő volt, még ha a herceg tudta is, hogy Hawat helyettesében csak az óvatosság dolgozik.

Meg akarták ölni a fiamat!

Megrázta a fejét, hogy elhessegesse a haragos gondolatokat, visszafordította a tekintetét a leszállópálya felé, ahol öt fregattja

sorakozott a terület szélén, mint hatalmas, mozdulatlan silbakok.

Jobb az óvatos halogatás, mint a…

Hawat helyettese kitűnő ember, figyelmeztette magát. Nagyreményű, rendíthetetlen hűségű.

Fényes Padisah Császárunk…

Bárcsak ennek a dekadens helyőrségi városnak a lakói láthatnák a Császár magánlevelét, melyet „nemes hercegéhez" intézett, olvashatnák az elfátyolozott nőkre és férfiakra tett lenéző célzásokat: „… de hát mi egyebet is várhatna az ember az olyan barbároktól, akiknek leghőbb vágya, hogy kívül éljenek a faufreluchok rendezett biztonságán?"

A herceg ebben a pillanatban úgy érezte, leghőbb vágya az, hogy véget vessen minden osztálykülönbségnek, és eszébe se kelljen többször jutnia a vérfagyasztó „rendnek". Fölemelte a pillantását a porfátyol fölé, a rezzenetlen fényű csillagokra, s azt gondolta: *Valamelyik aprócska fénypont körül ott kering a Caladan… de én már sohasem látom meg a hazámat!* Hirtelen éles fájdalomként hasított bélé a Caladan iránti honvágy. Úgy érezte, mintha nem belülről fakadt volna, hanem a Caladan nyúlt volna ki feléje. Hiába is erőlködött volna, nem tudta ezt a sivár pusztaságot, az Arrakist a magáénak érezni, és nem hitte, hogy valaha is sikerülne.

El kell lepleznem az érzéseimet, gondolta. *A fiú érdekében. Ha egyáltalán lesz hazája, ennek a világnak kell annak lennie! Ha én úgy gondolok is az Arrakisra, mint a pokolra, ahová halálom előtt kerültem, neki találnia kell itt valamit, ami lelkesítse. Valaminek lennie kell itt!*

Egy pillanatra elöntötte az önsajnálat, tüstént megvetően el is hessegette, és nem tudni, miért, fölidéződött benne egy vers két sora, melyet gyakran hallott Gurney Hallecktől:

> Tüdőm beszívja az Idő levegőjét,
> melyben sívó homok szitál…

Hát itt aztán bőven találhat Gurney sívó homokot, gondolta a herceg. Azok mögött a holdfényben ezüstlő sziklák mögött kietlen sivatag húzódott — kopár sziklatömeg, dűnék, futóhomok, föltérképezetlen, csontszáraz pusztaság, itt-ott a szélén — és talán elszórva beljebb is — pár maroknyi fremen. Ha még reményt adhat valami az Atreides-dinasztiának, az a fremen nép.

Feltéve, hogy a Harkonneneknek nem sikerült beférkőzni még a fremenek közé is a maguk ocsmány ármányaival…

Meg akarták ölni a fiamat!

Fülsértő, fémes zaj rezgése hatotta át a tornyot, megremegtette a herceg keze alatt a mellvédet. Lezuhantak előtte a védőlemezek, elzárták a kilátást.

Az űrkomp érkezik, gondolta. *Ideje lemenni és munkához látni.* Sarkon fordult, lement a lépcsőn, elindult a nagy gyülekezőterem felé. Igyekezett megőrizni a nyugalmát, előkészíteni arckifejezését a közelgő találkozáshoz.

Meg akarták ölni a fiamat!

Már tódultak befelé az emberek a leszállópályáról, amikor Leto odaért a sárga kupolás helyiséghez. A vállukon hozták űrzsákjaikat, kurjongattak, zsivajogtak, mint a vakációról megérkező diákok.

— Hé, érzed, hogy húzza a tojásaidat? Ez már gravitáció, öregem!

— Hány gé van errefelé? Jó nehéznek érzem!

— A nagykönyv szerint kilenctized!

A szavak kereszttüze betöltötte a nagy termet.

— Jól megnézted lefelé jövet ezt a porfészket? Hol az a rengeteg kincs, he?

— A Harkonnenek magukkal vitték!

— Tudod, mi nekem most a, kincs? Egy forró zuhany, aztán a jó, puha ágyikó!

— A füleden ültél, te marha? Itt nincs zuhany! Legfeljebb homokkal sikálhatod le magad.

— Hé, csönd legyen! Itt a herceg!

A herceg kilépett a lépcsős bejáróból a hirtelen elcsöndesült terembe.

Gurney Halleck jött hosszú lépésekkel a tömeg élén, vállán a zsák, a másik kezében a kilenchúrú baliset nyakát szorongatta. Hosszú ujjú, széles hüvelykű keze volt, tele apró, finom mozdulatokkal, melyek oly pompás zenét tudtak kicsalni a balisetből.

A herceg nézte Hallecket, csodálattal figyelte a csúf, szögletes mozgású férfit, a gyémántcsillogású szemet, melynek tekintete egyszerre volt vad és megértő.

Lám, egy ember, aki kívül van a faufreluchokon, habár eleget tesz minden előírásuknak. Hogy is mondta Paul? „Gurney, a vitéz."

Halleck vékony szálú, szőke haja eltakarta fején a kopasz foltokat. Széles szája kedélyes, csúfondáros mosolyra húzódott, a tintaliánsebhely mintha önálló életet élve vonaglott volna az állán, nyakán. Egész lényéből fesztelen, de bármikor bevetésre kész, magabiztos erő sugárzott. Odalépett a herceg elé; meghajolt.

— Gurney — mondta a herceg.

— Uram. — Gurney a balisettel a mögötte jövők felé intett. — Ez az utolsó eresztés. Szívesebben jöttem volna az elsővel, de…

— Ne félj, még nem fogytak el a Harkonnenek — mondta a herceg. — Álljunk félre, Gurney, ahol nyugodtan beszélhetünk!

Behúzódtak egy alkóvba, egy pénzbedobós vízautomata mellé. A többiek tömege mormogott, kavargott a nagy helyiségben. Halleck egy sarokba lökte a zsákját. A balisetet nem engedte el.

— Hány embert tudsz átadni Hawatnak? — kérdezte a herceg.

— Thufir bajban van, Sire?

— Csak két ügynökét veszítette el, de az előreküldött emberei kitűnő képet alkottak az egész itteni Harkonnen-felállásról. Ha gyorsan mozgunk, szerezhetünk egy lélegzetvételnyi időt, annyi biztonságot, amennyire most szükségünk van. Hawat használni tud mindenkit, akit most nélkülözhetsz, ha nem riadnak vissza egy kis késforgatástól.

— Oda tudok adni háromszázat a javából — mondta Halleck. — Hová küldjem őket?

— A főkapuhoz. Hawatnak már vár ott egy ügynöke, átveszi őket.

— Tüstént intézkedjem, Sire?

— Várj egy pillanatig! Van egy másik gondunk is. A pályaparancsnok valamilyen ürüggyel hajnalig itt fogja tartani a kompot. A Liga csillagbárkája, amelyik idehozott minket, folytatja az útját. Az űrkomp következő fogadója egy teherhajó lesz. Fűszerrakományt visz.

— A mi fűszerünket, uram?

— A miénket. De az űrkomppal menne a régi rezsim jó néhány fűszervadásza is. Éltek a lehetőségükkel, hogy a hűbérváltozással eltávozzanak, és a Változás Bírája engedélyezi. Ezek értékes, öreg rókák, Gurney, vannak vagy nyolcszázan! Mielőtt az űrkomp fölszáll, meg kell győznöd néhányukat, hogy álljanak be hozzánk.

— Mennyire erélyes eszközökkel győzzem meg őket, Sire?

— Azt szeretném, hogy önszántukból dolgozzanak nekünk. Ezek az emberek olyan tapasztalattal és olyan képzettséggel rendelkeznek, amilyemre szükségünk van. Az, hogy most elmennek, arra utal, hogy nem részei a Harkonnen-gépezetnek. Hawat szerint lehet néhány beépített ember a csoportban, de Hawat orgyilkost lát minden bokorban.

— Thufir már jó néhány igencsak tevékeny bokrot elkapott a maga idejében, uram.

— És még jó néhány hátravan. De azt hiszem, túl sok fantáziát tételezne föl a Harkonnenekről, hogy ügynököket építsenek be egy távozó csoportba.

— Meglehet, Sire. Hol vannak az illetők?

— Az alsó szinten, egy váróban. Javaslom, hogy menj le, játssz el egy-két melódiát, hogy meglágyítsd a szívüket, aztán add rá a nyomást. A megfelelő embereknek vezető pozíciót kínálhatsz. Ajánlj húsz százalékkal magasabb bért, mint amennyit a Harkonnenek alatt kaptak.

— Ne többet, Sire? Ismerem a Harkonnen-bérskálát. És akiknek a zsebükben van a végkielégítés, a szívükben meg a csavaroghatnék… hát, Sire, azokat nemigen marasztalja itt húsz százalék!

— Akkor az egyes esetekben cselekedj a belátásod szerint — felelte türelmetlenül Leto. — Csak tartsd az eszedben, hogy a kincstárunk nem kimeríthetetlen! Ahol tudsz, maradj a húsz százaléknál. Különösen kellenek a fűszersofőrök, időlesők, dűnelegények — mindenki, akinek sivatagi jártassága van.

— Értem, Sire. „Ádáz férfiak ők, kik jőnek: arcuk rideg, mint a keleti szél, és nem lesz rabtartójuk már a homok."

— Lélekemelő idézet — mondta a herceg. — Add át az embereidet valamelyik helyettesednek. Tartass vele egy rövid eligazítást a víztakarékosságról, aztán éjszakára itt, a leszállópálya melletti körletekben helyezkedjenek el! Az indítószemélyzet majd útbaigazítja őket. És ne feledkezz el a Hawatnak szánt emberekről!

— Háromszáz a legjavából, Sire. — Halleck fölvette az űrzsákját. — Hol jelentkezzem nálad, amikor végeztem?

— Beköltöztem itt az egyik fenti tanácsterembe. Majd ott értekezünk. Új széttagolódási rendet akarok kialakítani, úgy, hogy minden új területre elsőként a páncélos rajok menjenek ki.

Halleck már elfordulóban volt, most megmerevedett, elkapta Leto tekintetét.

— Csak nem *ilyesféle* kalamajkára számítasz, Sire? Úgy tudtam, jelen van a Változás Bírája!

— Nyílt küzdelem és titkos is… — mondta a herceg. — Lesz itt még vérontás bőven, amíg végzünk.

— „És a víz, melyet a folyóból merítesz, vérré változik a kiszáradt föld színén" — idézte Halleck.

A herceg fölsóhajtott.

— Igyekezz vissza, Gurney!

— Igenis, uram. — Halleck vigyorától megvonaglott a sebhelye. — „Íme, mint a sivatag vadszamara, megyek végezni munkámat." — Megfordult, határozott léptekkel a terem közepére ment, megállt, amíg kiadta az utasításait, aztán kisietett a tömegen át.

Leto csak nézett utána, megcsóválta a fejét. Halleck állandó meglepetésforrás volt — a feje tele dalokkal, idézetekkel, cikornyás fordulatokkal, a szíve azonban egy orgyilkosé, ha a Harkonnenekkel kellett elbánni.

Pár pillanat múlva Leto is átment a termen a szemközti lifthez, könnyed kézlegyintéssel viszonozva a tisztelgéseket: Meglátott egy propagandistát, megállt, közölt vele valamit, amit aztán a megfelelő csatornákon továbbítani lehet az embereknek: akik magukkal hozták a feleségüket, azokat bizonyára érdekli, hogy az asszonyok biztonságban vannak, és hol találhatók. A többiek pedig jó, ha megtudják, hogy az itteni lakosság között szemlátomást több a nő, mint a férfi.

A herceg megveregette a propagandista karját, ezzel a jellel adva értésére, hogy ez az üzenet elsőrendű fontosságú, haladéktalanul

továbbítsa, aztán továbbment. Odabólingatott az embereknek, rájuk mosolygott, váltott néhány tréfás megjegyzést egy zászlóssal.

A parancsnoknak mindig magabiztosnak kell látszania, gondolta. *Mindenki benned hisz, a te válladra nehezedik az ő hitük, miközben a kritikus helyen ülsz, és nem adhatod jelét…*

Megkönnyebbülten felsóhajtott, amikor végre becsukódott mögötte a lift, és megfordulván, csak a személytelen ajtókkal nézett szembe.

Meg akarták ölni a fiamat!

Az arrakeeni leszállópálya kijáratánál durván vésve, mintha alkalmatlan szerszámmal készült volna, egy felirat volt olvasható, melyet Muad-Dib a későbbiekben sokszor elismételt. Azon az első arrakisi éjszakán találkozott vele, amikor kivitték a hercegi parancsnoki állásba, hogy részt vegyen apja első teljes körű haditanácsán. A felirat szavai azokhoz szóltak, akik távoztak az Arrakisról, de sötéten jelentőségteljesnek rémlettek a fiú szemében, aki nemrég egy hajszál híján menekült meg a haláltól. A felirat így szólt: „Ti, akik tudjátok, mit szenvedünk itt, emlékezzetek meg rólunk imáitokban!”

— Irulan hercegnő: Muad-Dib élete és műve

— A hadviselés egész elmélete az elfogadható kockázat elmélete — mondta a herceg —, de amikor oda fajul a helyzet, hogy az ember a tulajdon családját kockáztatja, akkor a szenvtelen mérlegelés háttérbe szorul… egyéb dolgok mögött.

Tudta, hogy nem fojtja vissza annyira a haragját, mint amennyire kellett volna. Megfordult, hosszú léptekkel végigment a tanácskozóasztal mellett, aztán vissza.

A herceg és Paul kettesben voltak a leszállópálya tanácskozótermében. Kongóan üres helyiség volt, csak a hosszú asztal állt benne, körülötte ódivatú, háromlábú székek, az egyik végénél egy térképtartó meg egy vetítő. Paul az asztalnál ült, a térképtartó közelében. Már beszámolt apjának a fürkészvadásszal történtekről, és arról is, hogy a herceget árulás fenyegeti.

A herceg megállt a fiúval szemben, az asztalra csapott.

— Hawat azt mondta, a ház teljesen biztonságos!

Paul tétován szólalt meg:

— Először én is haragudtam. És Hawatot hibáztattam. De a támadás kívülről jött. Egyszerű volt, ravasz és közvetlen. Sikerrel is járt volna, ha nem kapok jó kiképzést tőled és sok mástól — köztük Hawattól is.

— Még védelmezed?! — méltatlankodott a herceg.

— Igen.

— Öregszik. Egyszerűen öregszik. Le kéne…

— Bölccsé tette a sok tapasztalat. Hány hibáját tudnád most fölsorolni?

— Nekem kellene védenem — mondta a herceg. Nem neked!

Paul elmosolyodott.

Leto leült az asztalfőre, a fia kezére tette a kezét.

— Az utóbbi időben… érettebb lettél, fiam. — Elvette a kezét. — Örömmel tölt el. — Viszonozta a fiú mosolyát. — Hawat saját magát fogja büntetni. Több haragot fog maga ellen fordítani emiatt, mint amennyit mi ketten együtt rá tudnánk zúdítani!

Paul a térképtartó mögötti sötét ablakok felé pillantott, kinézett az éjszakai feketeségbe. A szoba fénye visszaverődött az erkély korlátjáról odakint. Paul valami mozgást látott, felismerte egy Atreides-egyenruhás őr alakját. A fiú megint a fehér falra nézett az apja mögött, aztán le az asztal fényes lapjára, tulajdon, ökölbe szorított kezére.

A herceggel szemben kivágódott az ajtó. Thufir Hawat csörtetett be, még a rendesnél is öregebbnek és cserzettebbnek látszott. Sietve végiglépdelt az asztal mentén, aztán vigyázzban megállt Letóval szemben.

— Uram — szólalt meg, de nem nézett a hercegre, mintha egy, a feje fölötti ponthoz beszélt volna —, most értesültem róla, hogy csalatkoznod kellett bennem. Szükségessé vált tehát, hogy benyújtsam a le…

— Ugyan, ülj már le és ne marháskodj! — szólt rá a herceg. A Paullal szemközti szék felé intett: — Ha hibát követtél el, az az volt, hogy túlbecsülted a Harkonneneket! A primitív agyukban ez a primitív trükk fogant meg. Mi nem primitív veszélyekkel számoltunk. És a fiam fáradságot nem kímélve beleverte a fejembe, hogy nagyrészt a tőled tanultak révén úszta meg a dolgot. Nem a te hibád volt! — Megveregette az üres szék támláját. — Ülj le, ha mondom!

Hawat beleroskadt a székbe.

— De…

— Nem akarok többet hallani róla — mondta a herceg. — Az incidens lezárult. Sürgetőbb ügyek várnak ránk. Hol vannak a többiek?

— Megkértem őket; hogy várjanak odakint, amíg én…

— Hívd be őket!

Hawat Leto szemébe nézett.

— Sire, én akkor is…

— Tudom, hogy kik az igazi barátaim, Thufir — mondta a herceg. — Hívd be az embereket!

Hawat nagyot nyelt.

— Igen, uram. — Megfordult a széken, kikiáltott a félig nyílt

ajtón: — Gurney, hozd be őket!

Halleckkel az élen, sorban bejöttek a helyiségbe: elöl a törzstisztek, zord arccal, utánuk az ifjabb segédtisztek és szaktisztek, az ő arcukon lelkes buzgalom ült. Zörgés, csoszogás töltötte be a szobát, amíg elfoglalták a helyeiket. A levegőben a rachag serkentőszer enyhe illata érzett.

— Van kávé, ha kér valaki — mondta a herceg.

Végigtekintett az emberein. *Jó anyag,* gondolta. *Az ember szerencsés lehet, ha ilyenek vannak mellette az efféle harcban.* Megvárta, amíg a szomszéd szobából behozták a kávét és felszolgálták; észrevette egyik-másik arcon a fáradtság jeleit.

Aztán arcára öltötte a higgadt magabiztosság maszkját, fölállt, kopogott az asztalon.

— Hát, uraim — szólalt meg —, a jelek szerint a civilizációnknak annyira szokásává vált az invázió, hogy még egy egyszerű császári parancsnak sem tudunk engedelmeskedni anélkül, hogy ki ne ütközzenek a régi szokások.

Fanyar kuncogások hallatszottak az asztal körül, és Paul rájött, hogy az apja pontosan a kellő dolgot mondta, pontosan a kellő hangnemben ahhoz, hogy derűsebbé tegye a hangulatot itt. Még a hangjából érző enyhe fáradtság is helyénvaló volt.

— Azt hiszem, először érdemes lesz meghallgatnunk, megtudott-e Thufir valami újat a fremenekről, ami nincs benne a jelentésében — mondta a herceg. — Thufir?

Hawat fölpillantott.

— Van néhány gazdasági kérdés, amit az általános jelentésem után még tisztázni kell, Sire, de most annyit mondhatok, hogy a fremenek egyre inkább kívánatos szövetségeseknek látszanak. Most várakoznak, amíg meglátják, megbízhatnak-e bennünk, de a jelek szerint őszinte a viselkedésük. Ajándékokat küldtek nekünk — saját készítésű cirkoruhákat… térképeket a hátrahagyott Harkonnen-erősségek körüli egyes sivatagi területekről… — Lepillantott maga elé. A kémjelentéseik teljesen megbízhatóaknak bizonyultak, és nagy segítségünkre voltak a Változás Bírájával szemben. Küldtek még néhány apróbb ajándékot — ékszereket Lady Jessicának, fűszerlikőrt, cukrot, gyógyfüveket. Az embereim épp most vizsgálják át a szállítmányt, de úgy látszik, minden veszélytelen, nyoma sincs cselvetésnek.

— Tetszenek neked ezek az emberek, Thufir? — kérdezte valaki az asztal túlsó végéről.

Hawat a kérdező felé fordult.

— Duncan Idaho véleménye szerint csodálatra méltóak.

Paul az apjára pillantott, majd Hawatra, és megkockáztatott egy kérdést.

— Van valami új értesülésed arról, hogy hányan vannak a fremenek?

Hawat a fiúra nézett.

— Az élelem-előállításból és más jelekből ítélve, Idaho becslése szerint abban a barlangkomplexumban, ahol ő járt, mindent összevéve úgy tízezren lehettek. A vezérük azt mondta, ő egy kétezer tűzhelyből álló sziecs ura. Minden valószínűség szerint igen sok ilyen sziecsközösség létezik. Úgy látszik, mindannyian valami Lietnek fogadtak engedelmességet.

— Ez új — mondta Leto.

— Lehet, hogy tévedek, uram. Bizonyos jelek arra mutatnak, hogy ez a Liet talán valami helyi istenség.

Az asztal közepe táján valaki megköszörülte a torkát, aztán megszólalt:

— Biztos, hogy összeköttetésben állnak a csempészekkel?

— Mialatt Idaho ott volt, abból a sziecsből útnak indult egy csempészkaraván, nagy fűszerrakománnyal. Málhás állatokat használtak, és célzást tettek rá, hogy tizennyolc napi út áll előttük.

— Úgy rémlik — mondta a herceg —, hogy ez alatt a zűrzavaros időszak alatt megkettőződött a csempészek aktivitása. Ezen el kell gondolkodni. Amiatt nem kell főjön a fejünk, hogy néhány engedély nélküli fregatt el-elszállít egy-egy rakomány fűszert a bolygóról — ez mindig is így volt. De hogy sejtelmünk se legyen róla, hogy mi folyik — az már nem jó!

— Van valami terved, Sire? — kérdezte Hawat.

A herceg Halleckre nézett.

— Gurney, a te vezetéseddel szeretnék küldöttséget, vagy ha úgy tetszik, követséget küldeni, hogy fölvegyük a kapcsolatot ezekkel a romantikus üzletemberekkel. Közöld velük, hogy szemet hunyok az ügyleteik fölött mindaddig, amíg hercegi dézsmát szolgáltatnak be nekem. Hawat becslése szerint az ügyleteikhez eddig szükséges megvesztegetés meg a külön harcosok négyszer annyit vittek el.

— Mi lesz, ha ez a fülébe jut a Császárnak? — kérdezte Halleck. — Féltékenyen őrzi a KHAFT-profitját, uram!

Leto elmosolyodott.

— Az egész dézsmát nyíltan elkönyveljük IV. Shaddam számlájára, és törvényes módon levonjuk az adóköteles bevételünkből. Ezzel próbáljanak meg valamit csinálni a Harkonnenek! Ugyanakkor tönkreteszünk néhány helyi nagyságot, akik a Harkonnen-rendszerben megszedték magukat. Nincs több megvesztegetés!

Halleck arca mosolyra rándult.

— Ó, Sire, ez aztán az övön aluli ütés! Bárcsak látnám a báró képét, amikor értesül róla!

A herceg Hawathoz fordult.

— Thufir, megszerezted azokat a számlakönyveket, amiket mondtad, hogy meg tudsz vásárolni?

— Igen, uram. Most is éppen tanulmányozzák őket a fiúk. De én is átfutottam őket, és egy durva becsléssel már szolgálhatok.

— Akkor halljuk!

— A Harkonnenek tízmilliárd solarist zsebeltek be innen háromszázharminc naponként!

Elfojtott hangok hallátszottak az asztal körül. Még az ifjabb segédtisztek is, akik eddig némi unalomnak adták jelét, most fölegyenesedtek, tágra nyílt szemmel meredtek egymásra.

Halleck azt mormogta:

— „Mert kiszívják ők a tenger gazdagságát, a homokban rejtező kincseket, is."

— Látjátok, uraim — mondta Leto. — Van-e köztünk olyan naiv lélek, aki elhiszi, hogy a Harkonnenek csöndben összecsomagolnak, és itt hagyják mindezt csak azért, mert a Császár parancsot adott rá?

Általános fejrázás, egyetértő mormogás volt a válasz.

— Fegyverrel kell elvennünk, ami megillet minket — mondta Leto. Hawathoz fordult. — Ez jó alkalom, hogy beszámolj a felszerelésünkről. Hány homokjárót, aratót, fűszergyárat hagytak itt nekünk, és hogy állunk a tartozékokkal?

— Teljes készletet, ahogy a Változás Bírája által ellenőrzött császári leltárban áll, uram — mondta Hawat. Intett egy segédtisztnek, hogy adjon oda egy dossziét. Kinyitotta maga előtt az asztalon. — Azt elmulasztották megemlíteni, hogy a homokjáróknak a fele sem üzemképes, hogy csak körülbelül a harmadához van légivagon, amivel a fűszerhomokra lehet szállítani őket, hogy mindaz, amit a Harkonnenek itt hagytak nekünk, bármelyik pillanatban széteshet! Örülhetünk, ha a fölszerelés felét működőképes állapotba tudjuk hozni, és még jobban örülhetünk, ha hat hónap múlva a negyede még mindig működik.

— Nagyjából erre számítottunk — mondta Leto. — Halljuk az adatokat az alapvető felszerelésről!

Hawat belepillantott a dossziéba.

— Van körülbelül kilencszázharminc fűszeresünk, amit pár napon belül ki lehet küldeni. Aztán mintegy hatezer-kétszázötven ornitopter terepfelmérésre, földerítésre, időjárás-megfigyelésre… légivagon kevesebb mint ezer!

Halleck szólalt meg:

— Nem lenne kifizetődőbb felújítani a tárgyalásokat a Ligával, hogy engedélyezzék egy fregattunk pályára állítását időjárás-figyelőnek?

A herceg Hawatra nézett.

— Ezen a téren semmi újság, mi, Thufir?

— Egyelőre más utakon kell elindulnunk — mondta Hawat. — A Liga megbízottja igazában nem is tárgyalt velünk, csak az értésemre adta — mint Mentát a Mentátnak —, hogy az ár számunkra elérhetetlen, és az is marad, akármilyen messzire tudunk is elmenni. Most az a dolgunk, hogy kiderítsük, miért: Csak aztán próbálkozhatunk újból nála.

Az asztal közepe táján Halleck egyik segédtisztje megpördült a székén, és fölcsattant:

— Nincs itt igazság!

— Igazság? — A herceg ránézett a férfira. — Ki kér itt igazságot? Megteremtjük a magunk igazságát. Megteremtjük itt, az Arrakison — győzünk vagy elpusztulunk! Megbántad, hogy hozzánk kötötted a sorsodat, uram?

A másik rámeredt a hercegre.

— Nem — mondta pár pillanat múlva. — Nem, Sire. Te nem fordulhattál vissza, és én nem tehettem mást, mint hogy követlek. Bocsánatot kérek a kitörésért, de… — vállat vont — …bizonyára időnként mindannyiunkat elfog a keserűség.

— A keserűséget megértem — mondta a herceg. — De ne kiabáljunk igazságért addig, amíg van fegyverünk és van lehetőségünk, hogy használjuk. Bennetek, többiekben is felgyülemlett a keserűség? Ha igen, akkor ki vele! Ezen a tanácskozáson magunk között vagyunk, itt mindenki elmondhatja, ami a szívét nyomja.

Halleck mocorgott, aztán megszólalt:

— Azt hiszem, Sire, az a legelkeserítőbb; hogy a többi Nagy Házak közül egy sem csatlakozott hozzánk. „Igazságos Letónak” címeznek, örök barátságot ígérnek, de csak addig, amíg nem kerül nekik semmibe.

— Még nem tudják, ki fog győzni ebben az összecsapásban — mondta a herceg. — A Házak legtöbbje úgy szedte meg magát, hogy nem vállalt kockázatot, ha nem volt muszáj. Igazában nem lehet ezért hibáztatni őket, csak megvetni. — Hawatra nézett. — A felszerelésről volt szó. Kivetítenél néhány példát, hogy mindenki megismerkedjék az efféle gépezetekkel?

Hawat bólintott, intett a vetítő mellett álló segédtisztnek.

Az asztal lapján egy háromdimenziós solido-vetület jelent meg, félúton a herceg és az asztal közepe között. Néhányan az asztal túlsó végénél fölálltak, hogy jobban lássák.

Paul előrehajolt, tágra nyílt szemmel nézte a gépezetet.

A körülötte látható aprócska emberalakok nagyságából ítélve körülbelül százhúsz méter hosszú lehetett és negyven méter széles. Lényegében egy hosszú, rovarszerű test volt, amely széles, egymástól független hernyótalpakon mozgott.

— Ez egy aratóüzem — mondta Hawat —, más néven *fűszergyár*

vagy *fűszeres*. A felvételhez egy jó állapotban levőt választottunk ki. Szó, ami szó, van egy vonóköteles példány, amelyik még az első császári környezetbúvárokkal érkezett ide, és azóta is működik… de nem tudom, hogyan… vagy miért.

— Ha az az, amelyiket „Mári mamának” csúfolják, annak múzeumban volna a helye — szólt közbe az egyik ifjabb segédtiszt. — Azt hiszem, a Harkonnenek afféle fenyítésnek tartották meg, hogy legyen mivel ijesztgetni a munkásaikat. „Ha nem viseled jól magad, a Mári mamára kerülsz!”

Kuncogás hallatszott az asztal körül.

Paul távol tartotta magát az általános jókedvtől, minden figyelme a vetületre összpontosult, arra a kérdésre, amely betöltötte a gondolatait. A fűszergyárra mutatott, megszólalt:

— Thufir, vannak akkora homokférgek, amelyek az egészet le tudják nyelni?

Hirtelen csönd lett. A herceg magában káromkodott egyet, aztán meggondolta magát. *Nem. Itt szembe kell néznünk a realitásokkal!*

— A sivatag mélyén vannak olyanok, amelyek egy falásra bekapják ezt az egész üzemet — mondta Hawat. — Itt, a Pajzsfal közelében, ahol a fűszerkitermelés nagy része folyik, csak akkorák vannak — de azok bőven —, amelyek ha egy falásra nem kapják is be, de szétroncsolják, aztán kedvükre elmajszolják.

— Miért nem használunk ellenük pajzsokat? — kérdezte Paul.

— Idaho jelentése szerint — mondta Hawat — a sivatagban veszélyesek a pajzsok. Egy egyszerű személyi pajzs több száz méteres körzetből odavont minden férget. A jelek szerint valami gyilkos dühöt gerjeszt bennük. Ezt a fremenek mondták, és nincs okunk kételkedni a szavukban. Idaho a sziecsben semmi jelét nem látta pajzsfelszerelésnek.

— Semmit?

— Nemigen tudták volna elrejteni több ezer ember szeme elől — mondta Hawat. — Idahónak szabad bejárása volt a sziecs minden részébe. Nem látott sem pajzsokat, sem a pajzsok használatára utaló nyomokat.

— Rejtély… — mondta a herceg.

— A Harkonnenek viszont annál inkább használták őket — mondta Hawat. — Javítóállomásaik voltak mindegyik helyőrségi faluban, és a könyvelésük tanúsága szerint sokat költöttek cserére, alkatrészekre.

— Lehet, hogy a fremenek valamiképpen semlegesíteni tudják a pajzsokat? — kérdezte Paul.

— Valószínűtlen — mondta Hawat. — Elméletileg persze lehetséges — állítólag egy megyényi méretű elektrosztatikus ellentöltés már megteszi, de mindeddig még senki sem tudta elvégezni

a kísérletet.

— Korábban is hallottunk volna róla — szólt közbe Halleck. — A csempészek szoros kapcsolatban vannak a fremenekkel, ha létezne ilyen eszköz, megszerezték volna. És gátlás nélkül piacra is dobták volna másutt!

— Nem szeretem, ha egy ilyen fontosságú kérdés megválaszolatlan — mondta Leto. — Thufir, első dolgod legyen ennek a problémának a megoldása!

— Már dolgozunk rajta, uram. — Hawat megköszörülte a torkát. — Öööö… azért Idaho egyvalamit mondott. Szerinte a pajzsokat illetően félreérthetetlen volt a fremenek viselkedése. Állítólag mulatságosnak találták őket!

A herceg összeráncolta a homlokát, aztán azt mondta:

— Maradjunk a tárgynál, a fűszerkitermelésnél.

Hawat intett a vetítőnél álló férfinak.

Az aratóüzem solido-képét felváltotta egy szárnyas járműé. Eltörpültek mellette a körülötte álló emberalakok.

— Ez a légivagon — mondta Hawat. — Lényegében egy nagy topter, amelynek egyedüli feladata az, hogy a fűszerben gazdag homokra vigye az üzemet, aztán elmenekítse onnan, amikor fölbukkan egy homokféreg. A homokférgek mindig felbukkannak. A fűszeraratás nem áll másból, mint hogy berontunk, a lehető leggyorsabban a lehető legtöbbet összeszedjük, aztán iszkolunk.

— Prímán illik a Harkonnenek erkölcsi felfogásához! — jegyezte meg a herceg.

A nevetés rövid volt és túl harsány.

A vetítő fókuszában egy ornitopter váltotta fel a légivagont.

— Ezek a topterek nagyjában-egészében hagyományosak — mondta Hawat. — A legfontosabb módosítás az, hogy a szokásosnál nagyobb utat tudnak megtenni leszállás nélkül. Különös gondot fordítottak a lényeges részek homok és por elleni szigetelésére. Csak körülbelül minden harmincadik van — pajzzsal ellátva — valószínűleg a nagyobb hatótávolság kedvéért hagyták el a súlyos pajzsgenerátort.

— Nem tetszik nekem, hogy így mellőzik a pajzsokat… — mormogta a herceg. És azt gondolta: *Ez volna a Harkonnen-titok? Azt jelentené, hogy ha minden ellenünk fordul, még menekülni is hiába próbálnánk a pajzzsal védett fregattokon?* Hevesen megrázta a fejét, hogy elhessegesse az ilyen gondolatokat, és azt mondta: — Térjünk rá a költségbecslésre! Mekkora lehet a profitunk?

Hawat kettőt lapozott a jegyzetfüzetében.

— Miután számba vettük a javításra szoruló és az üzemképes felszerelést, kiszámítottuk, hogy első közelítésben mekkora lesz az üzemeltetési költség. Természetesen a lehető legrosszabb feltételekből indultunk ki, hogy legyen biztonsági ráhagyás. — Behunyta a szemét,

a jellegzetes Mentát-féltranszban folytatta: — A Harkonnenek alatt a fenntartás és a bér együttesen nem haladta meg a tizennégy százalékot. Mi az első időszakban szerencsés esetben harminc százalék körül leszünk. Figyelembe véve az újrabefektetést és a bővítést, valamint a KHAFT járandóságát és a katonai kiadásokat, a profitunk mindössze hat-hét százalék lesz addig, amíg ki nem cseréljük a kiöregedett felszerelést. Aztán minden valószínűség szerint fel tudjuk tornázni a normális tizenkét-tizenöt százalékra. — Kinyitotta a szemét. — Hacsak nem akarsz Harkonnen-módszereket alkalmazni, uram…

— Az a célunk, hogy állandó, megbízható bolygóbázist alakítsunk ki — mondta a herceg. — Úgy kell tevékenykednünk, hogy az emberek jó része elégedett legyen — különösen a fremenek. A Caladanon a fölényünket a tengeri és a légi erő adta — folytatta. — Itt ki kell alakítanunk valamit, amit leginkább *sivatagi erőnek* neveznék. Lehet, hogy része lesz a légi erő is, de lehet, hogy nem. Felhívom a figyelmeteket a topterpajzsok hiányára! — Megrázta a fejét. — A Harkonnenek a bolygón kívüli forrásokra támaszkodtak a kulcsfontosságú személyzetük pótlásában. Mi nem merünk! Minden új csoportban ott lenne egy sereg provokatőr is.

— Akkor viszont meg kell elégednünk lényegesen kisebb profittal és csökkentett termeléssel — mondta Hawat. — Az első két időszakban a termelésünk csak mintegy kétharmada lehet a Harkonnen-átlagnak.

— Annyi bizony — mondta a herceg —, pontosan erre számítottunk. A fremenekkel pedig sietnünk kell! Szeretném, ha öt teljes fremen zászlóalj várná az első KHAFT ellenőrzést.

— Addig nincs sok idő, Sire — mondta Hawat.

— Nincs sok időnk, jól tudod. Itt lesznek, mihelyt lehet, Harkonnen-ruhába öltözött sardaukarokkal! Mit gondolsz, Thufir, mennyit hajózhatnak be?

— Mindent összevéve négy-öt zászlóaljat, Sire. Nem többet, tekintettel a Liga csapatszállítási tarifájára.

— Akkor öt zászlóaljnyi fremennek, a mi csapatainkkal együtt, elégnek kell lennie. Ha majd felvonultathatunk néhány foglyul ejtett sardaukart a Landsraad Tanácsa előtt, sok minden megváltozik, profit ide vagy oda!

— Megteszünk mindent, Sire.

Paul az apjára nézett, aztán megint Hawatra. Hirtelen tudatára ébredt, milyen idős a Mentát, hogy az öreg már három Atreides-nemzedéket kiszolgált. Koros. Látszott a barna szempár nyálkás csillogásán, az egzotikus klímák cserzette arcbőrön, a csapott vállon, a keskeny, összeszorított ajkon, amelyen ott voltak a sapho-lé áfonyaszínű foltjai.

Annyi minden függ egyetlen koros embertől, gondolta Paul.

— Jelenleg az orgyilkosháború állapotában vagyunk — mondta a herceg —, de még nem teljesedett ki. Thufir, milyen az itteni Harkonnen-hadigépezet?

— Felszámoltuk kétszázötvenkilenc kulcsemberüket, uram. Legfeljebb három Harkonnen-sejt maradt meg, összesen talán százan.

— Azok a Harkonnen-bérencek, akiket felszámoltatok — mondta a herceg —, vagyonosak voltak?

— A legtöbbje tehetős volt, uram — mint vállalkozó.

— Hamisítsatok vazallusi hűségnyilatkozatokat mindegyikük nevében! — mondta a herceg. — Adjatok le egy-egy másolatot a Változás Bírájának! Az lesz a jogi álláspontunk, hogy hamis vazallusi jogon tartózkodtak itt. Kobozzátok el a vagyonukat, gyűjtsetek be mindent, tegyétek az utcára a családjukat, forgassátok ki a zsebüket. És gondoskodjatok róla, hogy a Korona megkapja a tíz százalékát. Minden teljesen törvényes legyen!

Thufir elmosolyodott, a kárminszínű ajkak között megvillantak a vörös foltos fogak.

— Ez a húzás méltó volna a nagyapádhoz, uram! Restellem, hogy nem nekem jutott először az eszembe…

Halleck összeráncolt homlokkal rápillantott a szemben ülő Paulra, elkapta a fiú mélységesen rosszalló tekintetét. A többiek mosolyogtak, bólogattak.

Helytelen, gondolta Paul. *Ettől a többiek csak még elszántabban jognak küzdeni. Semmit sem nyernének vele, ha megadnák magukat.*

Jól ismerte a teljes gátlástalanság konvencióját, mely a kanlyban uralkodott; de ez olyasféle húzás volt, amely a vesztüket okozhatja, miközben győzelemnek látszik!

— „Idegenként járok az idegen földön” — idézte Halleck.

Paul rámeredt, megismerte az O. K. Bibliából származó idézetet, és azon törte a fejét: *Lehet, hogy Gurney is véget akar vetni a fondorlatos cselszövéseknek?*

A herceg kipillantott az ablakon a sötétségbe, aztán újra Halleckre nézett.

— Gurney, hányat sikerült rávenned azok közül a homokjanik közül, hogy velünk maradjanak?

— Összesen kétszáznyolcvanhatot, Sire. Szerintem ennyinek is örülhetünk: Mindegyikük hasznos szakember.

— Többet nem? — A herceg összecsücsörített szájjal töprengett, aztán azt mondta: — Jól van. Értesítsétek a…

Mozgás, hangok hallatszottak az ajtó felől. Duncan Idaho jött be az őrök között, végigsietett az asztal mellett, odahajolt a herceghez, súgott valamit.

Leto intett, hogy egyenesedjék föl.

— Mondd hangosan, Duncan! — szólt rá. — Láthatod, ez

stratégiai tanács.

Paul szemügyre vette Idahót, figyelte a férfi macskamozgását, a reflexei gyorsaságát, ami olyan nehezen utánozható harcmesterré tette. Idaho sötét bőrű arca Paul felé fordult, a mélyen ülő szemben nem csillant meg érzelem, de Paul jól látta, hogy a higgadt maszk mögött izgalom rejtezik.

Idaho végignézett az asztalnál ülőkön, aztán megszólalt:

— Elfogtunk egy fremennek álcázott Harkonnen-zsoldoscsapatot. Maguk a fremenek küldtek futárt hozzánk, hogy figyelmeztessenek az imposztorokra, de a támadás során kiderült, hogy a Harkonnen-banda elfogta a futárt és súlyosan megsebesítette. Ide akartuk hozni, hogy a mi orvosaink vegyék kezelésbe, de útközben meghalt. Még előtte, amikor láttam, hogy milyen rossz bőrben van, odamentem, hogy segítsek, ha tudok. Rajtakaptam, amint éppen el akart dobni valamit. — Idaho a hercegre pillantott. — Egy kést, uram, egy olyan kést, amelyhez hasonlót még sohasem láttál!

— Kriszkést?

— Minden bizonnyal — mondta Idaho. — Tejfehér a pengéje, és saját fénnyel tündököl. — Benyúlt a köntöse alá, előhúzott egy hüvelyt, fekete, bordázott nyél állt ki belőle.

— Hagyd a hüvelyben azt a pengét!

A hang a szoba végében levő nyitott ajtóból jött, zengő volt és átható; mindannyian fölkapták a fejüket, odanéztek.

Magas, bő lebernyeges alak állt az ajtóban, az őrök keresztbe tett kardjai mögött. A könnyű, homokszínű lebernyeg az egész testét beburkolta, csak a csuklyán látszott rés, benne fekete fátyol, fölötte megvillant a csupa kék szempár, melynek nem volt fehérje.

— Engedd be — suttogta Idaho.

— Engedjétek át azt az embert! — szólt a herceg.

Az őrök rövid habozás után leeresztették a kardot.

A férfi hosszú, gyors léptekkel besuhant a szobába, megállt a herceg előtt.

— Ez Stilgar, a főnöke annak a sziecsnek, amelyet fölkerestem. Az ő emberei figyelmeztettek minket az álfremenek bandájára — mondta Idaho.

— Isten hozott, jó uram — mondta Leto. — És miért ne húznánk ki azt a pengét a hüvelyéből?

Stilgar egy pillantást vetett Idahóra, és így szólt:

— Te megtartottad a tisztaság és becsület szokásait közöttünk. Neked megengedném, hogy meglásd a kését annak a férfinak, akinek a barátja lettél. — Pillantása végigsiklott a többieken a szobában. — De ezeket a többieket nem ismerem. Te hagynád, hogy beszennyezzenek egy tiszteletre méltó fegyvert?

— Én Leto herceg vagyok — mondta a herceg. — Nekem

megengednéd, hogy megnézzem ezt a kést?

— Megengedem, hogy majd jogot szerezz rá, hogy kivond a hüvelyéből — mondta Stilgar, és az asztal körül felmorajló méltatlankodás közepette fölemelte keskeny, sötéten erezett kezét.

— Ne feledd, ez a penge olyasvalakié, aki szolgálatot tett neked!

A várakozó csendben Paul figyelmesen nézte a férfit, érezte a belőle sugárzó erőt. Vezér volt — *fremen* vezér.

Az asztal közepe táján, Paullal szemben egy férfi azt mormogta:

— Ő fogja megmondani, mihez van jogunk az Arrakison?

— Azt mondják, Leto Atreides herceg az alattvalók egyetértésével kormányoz — mondta a fremen. — Ezért meg kell mondanom, mi a szokás nálunk. Bizonyos felelősség hárul arra, aki meglát egy kriszkést. — Sötét pillantást vetett Idaho felé. — A kriszkések a mieink. Soha nem hagyhatják el az Arrakist a beleegyezésünk nélkül.

Halleck és még néhányan félig fölemelkedtek, haragos kifejezés jelent meg az arcukon. Halleck felfortyant:

— Azt Leto herceg határozza meg, hogy…

— Egy pillanat! — szólt közbe Leto, és a higgadt, szelíd hangtól hirtelen csend lett. *Ezt a helyére kell tenni, gondolta, mielőtt baj lesz belőle.* A fremenhez fordult: — Uram, én tiszteletben tartom a személyes méltóságát minden embernek, aki tiszteli az én méltóságomat. Valóban le vagyok kötelezve neked, és én *soha, senkinek* nem szoktam adósa maradni. Ha nektek az a szokásotok, hogy ennek a késnek itt a hüvelyében kell maradnia, akkor *én* parancsolom, hogy úgy legyen. És ha van még valami módja, hogy tiszteletet adjunk annak az embernek, aki meghalt a szolgálatunkban, csak egy szavadba kerül.

A fremen átható tekintettel megnézte a herceget, aztán lassan félrehúzta a fátylát, kivillant mögüle egy keskeny orr, egy fényes, fekete szakáll keretezte, telt ajkú száj. Lassú, kimért mozdulattal az asztal fölé hajolt, ráköpött a fényes lapra.

Ahogy az asztal körül ülők egyszerre mozdultak meg, hogy talpra ugorjanak, Idaho dörgő hangja töltötte be a szobát:

— Nyugi!

A hirtelen, feszült csendben Idaho azt mondta:

— Köszönjük neked, Stilgar, hogy megajándékoztál tested nedvével. Olyan szellemben fogadjuk, amilyenben adtad. — Ezzel ő is az asztalra köpött a herceg előtt.

Utána halkan odaszólt a hercegnek:

— Ne feledd, milyen érték itt a víz, Sire! Ez a tisztelet jele volt.

Leto visszahuppant a székére, elkapta Paul tekintetét, a fiú ajkán fanyar mosoly játszott. Az asztal körül érezhetően enyhült a feszültség, ahogy az emberek lassan felfogták a történteket.

A fremen Idahóra nézett.

— Megmérettél és jónak találtattál a sziecsemben, Duncan Idaho — mondta. — Köt-e téged a hercegednek tett hűségeskü?

— Azt akarja, Sire, hogy álljak be hozzá — mondta Idaho.

— Elfogadná a kettős kötöttségedet?

— Óhajtod, hogy vele tartsak, Sire?

— Azt óhajtom, hogy a magad feje szerint határozzál a kérdésben — mondta Leto, de nem tudta leplezni hangjában az aggodalmas várakozást.

Idaho fürkészően ránézett a fremenre.

— Elfogadnál ilyen feltételekkel, Stilgar? Lesznek időszakok, mikor vissza kell térnem a hercegem szolgálatába.

— Jól harcolsz, és megtettél mindent, amit megtehettél a barátunkért — mondta Stilgar. Letóra nézett. — Így legyen: az Idaho nevű ember megtartja a nála levő kriszkést a hozzánk való hűsége jeleként. Természetesen meg kell tisztulnia, a szertartásokat el kell végezni, de ez megoldható. Idaho fremen lesz, és az Atreidesek katonája. Van már erre példa: Liet is két urat szolgál.

— Duncan? — kérdezte Leto.

— Értem, Sire — mondta Idaho.

— Akkor megegyeztünk — mondta Leto.

— A te vized a miénk, Duncan Idaho — mondta Stilgar. — A barátunk teste itt marad a hercegednél. Az ő vize Atreides-víz lesz. Ez összeköt bennünket.

Leto felsóhajtott, Hawatra pillantott, elkapta az öreg Mentát tekintetét. Hawat bólintott, elégedett kifejezés ült az arcán.

— Lent várok — mondta Stilgar —, amíg Idaho búcsút vesz a barátaitól. A halott barátunk neve Turok volt. Emlékezzetek rá, amikor eljön az ideje, hogy kiszabadítsátok a szellemét. Ti Turok barátai vagytok.

Stilgar már fordult is volna az ajtó felé, de a herceg azt kérdezte:

— Nem maradsz velünk egy darabig?

A fremen feléje fordult, könnyed mozdulattal helyrerántotta a fátylát, megigazított alatta valamit. Paul egy pillanatra mintha egy vékony csövet pillantott volna meg, mielőtt a helyére került a fátyol.

— Van rá ok, hogy maradjak? — kérdezte a fremen. Szeretnénk kifejezni nagyrabecsülésünket — mondta a herceg.

— A becsület azt kívánja, hogy nemsokára másutt legyek — mondta a fremen. Még egy pillantást vetett Idahóra, sarkon fordult és kicsörtetett az ajtónállók között.

— Ha a többi fremen is ilyen, jól fogjuk szolgálni egymást — jegyezte meg a herceg.

Idaho kimérten felelt:

— A többi sem rosszabb, Sire.

— Tisztában vagy a feladatoddal, Duncan?

— Én vagyok a fremenekhez akkreditált követ, Sire.

— Sok múlik rajtad, Duncan. Legalább öt zászlóaljnyira lesz szükségünk ezekből az emberekből, mielőtt megrohannak minket a sardaukarok.

— Az nem fog könnyen menni, Sire. A fremenek igencsak független népség. — Idaho tétovázott, aztán folytatta: — És van még valami, Sire. Az egyik zsoldos, akivel elbántunk, épp ezt a kést akarta elszedni a haldokló fremen barátunktól. A zsoldos azt mondta, a Harkonnenek egymillió solaris jutalmat ajánlanak annak, aki a kezükbe ad egyetlen kriszkést!

Leto szemmel látható meglepetéssel kapta föl a fejét.

— Miért vannak úgy oda egy ilyen késért?

— Ezeket a késeket a homokférgek fogából csiszolják. A kriszkés a fremenek ismertetőjele, Sire. A birtokában egy kék szemű ember akármelyik sziecsbe be tudna férkőzni. Engem kérdőre vonnának ott, ahol nem ismernek, mert nekem nincsen fremen külsőm. De…

— Piter de Vries — mondta a herceg.

— Ördögien ravasz az az ember, uram — mondta Hawat.

Idaho visszadugta a kést a ruhája alá.

— Jól vigyázz rá — mondta a herceg.

— Értem, uram. — Idaho megveregette az övére erősített adóvevőt. — Jelentkezem, mihelyt lehet. Thufirnál megvan a hívókódom. Használjatok harci nyelvet! — Tisztelgett, sarkon fordult, kisietett a fremen után.

Hallották, ahogy a lépései dobogva távolodnak a folyosón.

Leto és Hawat sokatmondó pillantást váltott. Elmosolyodott mind a kettő.

— Sok tennivalónk van, Sire — mondta Halleck.

— És én nem hagylak dolgozni benneteket — mondta Leto.

— Itt van a jelentés az előretolt bázisokról — mondta Hawat. — Máskor számoljak be róla, Sire?

— Hosszú?

— A lényege nem. A fremenek azt mondják, több mint kétszáz ilyen előretolt bázis épült az Arrakison a Sivatagi Botanikai Állomás idején. Mindegyiket elhagyták, de egyes jelentések szerint előzőleg lezárták őket.

— Bennük a felszereléssel?

— A Duncantól kapott jelentések szerint igen.

— Hol helyezkednek el?

— Erre a kérdésre — mondta Hawat — a válasz mindig ugyanaz: „Liet tudja."

— Az isten tudja — mormolta Leto.

— Nem biztos, Sire — mondta Hawat. — Hallottad, hogy használta a nevet ez a Stilgar. Lehet, hogy valóságos emberről beszélt?

— Két urat szolgál — mondta Halleck. — Úgy hangzik, mint valami vallási idézet.

— Te igazán tudhatod — jegyezte meg a herceg.

Halleck elmosolyodott.

— És a Változás Bírája, a Császári Ökológus, ez a… Kynes — mondta Leto. — Ő nem tudhatja, hol vannak a bázisok?

— Sire — mondta figyelmeztetően Hawat —, Kynes a Császár embere!

— De a Császár messze van — mondta Leto. — Szükségem van azokra a bázisokra! Biztosan tele vannak olyan anyagokkal, amelyeknek jó hasznát vehetnénk javításokhoz.

— Sire — mondta Hawat —, azok a bázisok jog szerint azóta is Őfelsége hűbérbirtokainak részei.

— Itt olyan kegyetlen az időjárás, hogy mindent el tud pusztítani — mondta a herceg. — Mindig ráfoghatjuk az időjárásra. Keressétek meg ezt a Kynest; és legalább azt derítsétek ki, léteznek-e a bázisok!

— Veszélyes lenne rájuk tenni a kezünk — mondta Hawat. — Duncan egyvalamiben egyértelműen nyilatkozott: azok a bázisok vagy a bázisok eszméje nagy jelentőséggel bír a fremenek szemében. Könnyen lehet, hogy elidegenítenénk magunktól őket, ha felhasználnánk a bázisokat.

Paul végigtekintett a körülöttük ülők arcán, látta, milyen feszült figyelemmel követnek minden elhangzó szót. Szemlátomást mélységesen nyugtalanította őket a herceg hozzáállása.

— Hallgass rá, apám — mondta halk hangon Paul. — Igazságot beszél.

— Sire — folytatta Hawat —, még ha azokból a bázisokból elegendő anyagot szerezhetnénk akár minden ránk hagyott berendezés megjavításához, akkor is lehet, hogy stratégiai okokból nem nyúlhatunk hozzájuk. Könnyelműség lenne további tájékozódás nélkül belevágni! Ez a Kynes döntőbírói felhatalmazást kapott a Császártól. Erről nem szabad megfeledkeznünk! És a fremenek alávetik magukat a döntéseinek!

— Akkor csináld finoman — mondta a herceg. — Csak azt akarom tudni, léteznek-e azok a bázisok. — Ahogy óhajtod, Sire. — Hawat visszaült, lesütötte a szemét.

— Ezzel megvolnánk — mondta a herceg. — Mindannyian tudjuk, mi áll előttünk — a munka! Megvan hozzá a képzettségünk. Van némi tapasztalatunk is. Tudjuk, milyen eredményt várhatunk, és ismerjük az alternatívákat is. Mindenki megkapta a feladatát. — Halleckre nézett. — Gurney, először a csempészekkel foglalkozzál!

— „Jöttömet látják majd a lázadók, a száraz földek lakói” — mondta éneklő hangon Halleck.

— Egy szép napon még meglepem ezt az embert idézet nélkül,

aztán pucérnak fog látszani — mondta a herceg.

Kuncogás hallatszott az asztal körül, de Paul kihallotta belőle az erőlködést.

A herceg Hawathoz fordult.

— Állíts föl ezen a szinten még egy parancsnoki állást a hírszerzésnek és a hírközlésnek, Thufir! Amikor elkészültél, keress meg!

Hawat fölkelt, körbepillantott; mintha támogatást keresett volna, aztán megfordult, és elsőként távozott. A többiek sietősen szedelőzködtek, zörögve hátratolták a székeiket, kis csoportokba gyűltek, szemlátomást zavarodottan.

Zűrzavarosan fejeződött be, gondolta Paul, ahogy utánanézett a távozóknak. Azelőtt a vezérkar ülése mindig egyértelmű, aktív, határozott légkörben szokott véget érni. Ez a megbeszélés viszont mintha csak valahogy elapadt volna, fölemésztette volna a saját tökéletlensége, és még vita is tetézte.

Paul most először engedte meg magának, hogy fontolóra vegye a vereség lehetőségét — nem a félelem vetette föl benne, nem is a Tisztelendő Anyáéhoz hasonló figyelmeztetések, hanem a tulajdon helyzetértékelése késztette rá, hogy szembenézzen vele.

Az apám kétségbeesetten kapkod, gondolta. *Egyáltalán nem mennek jól a dolgaink.*

És Hawat! Paul fölidézte, hogy viselkedett a vén Mentát a megbeszélés alatt — látta maga előtt az apró tétovázásokat, a nyugtalanság jeleit.

Hawatot mélységesen aggasztotta valami.

— A legjobb lesz, ha itt töltöd az éjszakát, fiam — mondta a herceg. — Hamarosan úgyis hajnalodik már. Értesítem az anyádat. — Lassan, mereven föltápászkodott. — Miért nem tolsz össze, néhány széket, akkor legalább elnyújtózhatnál egy kicsit.

— Nem vagyok olyan fáradt.

— Ahogy akarod.

A herceg összekulcsolta maga mögött a kezét, föl-alá kezdett járkálni a szobában az asztal mellett.

Mint a ketrecbe zárt állat, gondolta Paul.

— Meg fogod beszélni az árulás lehetőségét Hawattal? — kérdezte Paul.

A herceg megállt a szoba túlsó végében, a sötét ablak felé fordulva válaszolt:

— Már sokszor beszéltünk a lehetőségről.

— Az az öregasszony olyan magabiztos volt — mondta Paul. — És az üzenet, amelyet anyám…

— Megtették az óvintézkedéseket — mondta a herceg. Körülnézett a szobában, és Paul észrevette, milyen zaklatott, űzött a

tekintete. — Maradj itt! Meg akarok beszélni Thufirral néhány dolgot a parancsnoki állásokkal kapcsolatban. — Megfordult és kicsörtetett, futólag biccentett az őröknek.

Paul mereven nézte a helyet, ahol az előbb az apja állt. Az a hely üres volt; mielőtt még kiment volna a herceg. A fiúnak az eszébe jutott az öregasszony figyelmeztetése: „… az apádért azonban semmit sem…”

> *Azon az első napon, amikor Muad-Dib végighajtott a családjával Arrakeen utcáin, egyik-másik emberben, aki mellett elhaladtak, fölrémlettek a legendák és a prófécia, s megkockáztatta a kiáltást: „Mahdi!” Kiáltásuk azonban inkább kérdés volt, mint állítás, hiszen egyelőre csak abban reménykedhettek, hogy ő a megjósolt Lisan al-Gaib, a Külvilágból Szóló Hang. Figyelmüket fölkeltette az anya is, mert már hallatták, hogy Bene Gesserit, és nyilvánvaló volt számukra, hogy olyan, mint a másik Lisan al-Gaib.*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib élete és műve*

A herceg egyedül találta Thufir Hawatot a sarokszobában, ahová az őr irányította. A szomszéd szobából behallatszott a kommunikációs felszerelést felállító emberek zörgése, idebent azonban viszonylagos csend volt. A herceg körülnézett, miközben Hawat föltápászkodott a papírokkal teleszórt asztal mellől. Zöld falú kis helyiség volt, benne az asztalon kívül három szuszpenzorszék, amelyekről sietősen távolították el a Harkonnen „H”-betűt, és elütő színű folt maradt utána.

— A székeket zsákmányoltuk, de veszélytelenek — mondta Hawat. — Hol van Paul, Sire?

— A tanácsteremben hagytam. Remélem, ha nem vagyok ott, és nyugta van tőlem, pihen egy kicsit.

Hawat bólintott, odalépett a szomszéd szoba ajtajához, becsukta. A sistergés, az elektromos szikrák nesze megszűnt.

— Thufir — mondta Leto —, fölkeltették a figyelmemet a Császár és a Harkonnenek fűszertartalékai…

— Uram?

A herceg elgondolkodva összecsücsörítette az ajkát.

— A raktárakat könnyen el lehet pusztítani. — Hawat közbe akart

szólni, de a herceg fölemelte a kezét. — A Császár készletét hagyjuk! Titokban élvezné, ha a Harkonnenek pácba kerülnének. És tiltakozhat ellene a báró, ha elpusztul valami, amiről nem vallhatja be nyíltan, hogy az övé?

Hawat megrázta a fejét.

— Alig van szabad emberünk, Sire.

— Használj föl néhányat Idaho legényei közül! És talán pár fremen is szívesen kiruccanna egy csillagközi útra. Rajtaütés a Giedi Prime-on — az ilyen elterelő hadmozdulatoknak megvannak a maguk taktikai előnyei, Thufir!

— Ahogy óhajtod, uram. — Hawat elfordult, és a herceg jól látta, hogy az öregember viselkedése idegességről árulkodik. *Talán arra gyanakszik, hogy nem bízom benne, gondolta. Biztosan tudja, hogy bizalmas jelentéseket kaptam arról, hogy áruló van közöttünk. Hát, a legjobb lesz, ha nyomban eloszlatom az aggályait.*

— Thufir — szólalt meg —, mivel egyike vagy annak a néhány embernek, akiben teljesen megbízhatom, van még valami, amit meg kell beszélni. Mind a ketten tudjuk, mennyire résen kell lennünk, nehogy árulók szivárogjanak be a sorainkba… de van két új hírem.

Hawat megfordult, rámeredt.

Leto elismételte, amit Paultól hallott.

A hírek azonban ahelyett, hogy kiváltották volna a feszült Mentát-koncentrációt, mintha csak fokozták volna Hawat nyugtalanságát.

Leto fürkészően nézte az öreget, aztán végül azt mondta:

— Valamit elhallgatsz, öreg barátom! Már akkor sejtenem kellett volna, amikor olyan ideges voltál az értekezlet alatt. Mi az, ami olyan kínos, hogy nem lehetett előhozakodni vele mindenki füle hallatára?

Hawat sapho-foltos ajka egyenes, szigorú vonallá húzódott, apró ráncocskák koronája vette körül. Merev szájjal válaszolt:

— Uram, én nem is tudom, hogy kezdjem el…

— Sok mindent megszenvedtünk már egymásért, Thufir — mondta a herceg. — Tudod, hogy velem bármiről beszélhetsz!

Hawat csak nézte, nézte, és közben arra gondolt: *Így szeretem a legjobban! Ez az a makulátlan becsületű férfi, aki megérdemli minden hűségemet, minden erőmet! Miért kell most fájdalmat okoznom neki?*

— Tehát? — kérdezte erélyesen Leto.

Hawat megvonta a vállát.

— Egy följegyzés töredékéről van szó. Egy Harkonnen-futártól szedtük el. A följegyzést egy Pardee nevű ügynöknek szánták. Alapos okunk van azt hinni, hogy ez a Pardee volt a vezetője az itteni földalatti Harkonnen-hálózatnak. Ami a följegyzést illeti… lehet, hogy rendkívül fontos, lehet, hogy érdektelen. Sokféleképpen lehet értelmezni.

— És mi a sokféleképpen értelmezhető tartalma annak a

följegyzésnek?

— A följegyzés töredékének, uram. Nem teljes. Minimik filmen volt, egybeépítve a szokásos megsemmisítő kapszulával. Mire semlegesítettük, a sav kis híján az egészet törölte, csak egy töredék maradt meg belőle. A töredék azonban rendkívül sokatmondó.

— Mégpedig?

Hawat megdörgölte az ajkát.

— Így szól: „…eto egy pillanatig sem fog gyanakodni rá, és amikor a szeretett kéz méri rá a csapást, a tudat önmagában is elég lesz a pusztulásához." A báró saját pecsétje volt rajta, és ellenőriztem a pecsét valódiságát.

— Nyilvánvaló, hogy kire gyanakszol — mondta a herceg, s a hangja hirtelen fagyosan csengett.

— Előbb vágnám le a karom, mint hogy fájdalmat okozzak neked — mondta Hawat. — Nem lehet, uram, hogy…

— Lady Jessica — mondta Leto, és érezte, hogy pusztító indulat tör fel benne. — Nem tudtad kiszedni a tényeket abból a Pardeeból?

— Sajnos, Pardee már nem volt az élők sorában, amikor elfogtuk a futárt. Abban bizonyos vagyok, hogy a futár nem tudta, mit visz.

Leto megrázta a fejét. *Micsoda mocskos kis ügy,* gondolta. *Nem lehet semmi alapja a vádnak. Ismerem az asszonyomat.*

— Uram, ha…

— Nem! — csattant fel a herceg. — Itt valami tévedés van, amit…

— Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, uram.

— Tizenhat éve van velem! Számtalan alkalma lehetett volna rá, hogy… Te magad ellenőrizted őt is, az iskolát is!

Hawat hangjában keserűség volt:

— Köztudomású, hogy van, ami elkerüli a figyelmemet.

— Ha mondom, hogy képtelenség! A Harkonnenek az *Atreides-nemzetséget* akarják kiirtani, beleértve Pault is. Egyszer már megpróbálkoztak vele. Ármánykodna egy nő a tulajdon fia ellen?

— Talán a fia ellen nem tesz semmit. Lehet, hogy a tegnapi merénylet csak ügyes látszat volt.

— Nem lehetett az.

— Sire, Lady Jessica állítólag nem tudja, kik voltak a szülei, de mi van, ha mégis tudja? Ha mondjuk árva, akit egy Atreides tett árvává?

— Akkor már sokkal korábban cselekedett volna. Méreg a poharamban… egy tőrdöfés éjjel… Kinek lett volna jobb alkalma rá?

— A Harkonnenek *tönkre akarnak tenni*, uram, nem egyszerűen megölni. A kanlyban egész sor finom fokozat van. Ez valóságos műalkotás lehetne a vendetták között.

A herceg meggörnyedt. Lehunyta a szemét, öregnek látszott és nagyon fáradtnak. *Nem lehet,* gondolta. *Az a nő kitárta nekem a szívét.*

— És hogyan lehetne jobban tönkretenni, mint hogy gyanúba

keverik a nőt, akit szeretek? — kérdezte.

— Nekem is eszembe jutott ez az értelmezés mondta Hawat. — De akkor is…

A herceg kinyitotta a szemét, rámeredt Hawatra. *Csak gyanakodjék,* gondolta. *Az ő dolga a gyanakvás, nem az enyém. Talán ha úgy teszek, mintha elhinném ezt, másvalaki megfeledkezik az elővigyázatosságról.*

— Mit javasolsz? — suttogta.

— Egyelőre állandó megfigyelést, uram. Minden pillanatban szemmel kell tartani. Gondoskodom róla, hogy feltűnés nélkül történjen. Idaho lenne az eszményi jelölt rá. Talán egy hét múlva már vissza tudjuk hozni a fremenektől. Van egy fiatalember Idaho csoportjában, aki tökéletesen megfelelne Idaho helyett követnek. Jó diplomáciai érzéke van.

— Semmiképpen se veszélyeztesd a pozíciónkat a fremeneknél!

— Természetesen, Sire.

— És Paul?

— Talán megbízhatnánk vele dr. Yueh-t.

Leto hátat fordított Hawatnak.

— Rád bízom.

— Tapintatos leszek, uram.

Legalább erre számíthatok, gondolta Leto.

— Megyek, járok egyet — mondta. — Ha szükség van rám, a peremsávon belül vagyok. Az őr könnyen…

— Uram, mielőtt elmész, van itt egy filmklip, ami rád vár. A fremen vallás tájékoztató elemzése. Bizonyára emlékszel, hogy jelentést kértél róla.

A herceg megállt, nem fordult meg, úgy szólt hátra:

— Nem várhat?

— Dehogynem, uram. De megkérdezted, hogy mi volt az, amit kiáltoztak. Nos, a fiatalúrra kiáltották, hogy „Mahdi!” Amikor ezt a…

— Paulra?

Igen, uram. Van itt egy legenda, egy prófécia, hogy eljön majd egy vezér, egy Bene Gesserit ivadéka, aki elvezeti őket az igazi szabadságba. A megszokott messiássémát követi.

— És azt hiszik, Paul ez a… ez a…

— Csak remélik, uram. — Hawat odanyújtott egy filmkapszulát.

A herceg elvette, zsebre tette.

— Később majd megnézem.

— Igen, uram.

— Most időre van szükségem, hogy… gondolkodjam.

— Értem, uram.

A herceg mélyet lélegzett, vagy inkább sóhajtott, aztán kiment. Jobbra fordult, elindult a folyosón, hátratett kézzel ment, ment, alig

figyelt rá, hol jár. Folyosók, lépcsők, erkélyék, termek… emberek, akik tisztelegtek és félreálltak az útjából.

Egy idő múlva visszament a tanácsterembe. Sötét volt odabent. Paul az asztalon aludt, ráterítve egy őrköpeny, a feje alatt párnaként egy varrózsák. A herceg halkan végigment a szobán, kiment a leszállópályára néző erkélyre. Az erkély szögletében álló őr felismerte a herceget a kinti fények gyönge visszfényében, és vigyázzba vágta magát.

— Pihenj — mormogta a herceg. Nekitámaszkodott az erkélyrács hideg fémjének.

Hajnal előtti némaság honolt a sivatag övezte medencében. Leto fölnézett. Vele szemben a csillagok tömege mintha flitteres sál lett volna, odavetve a kékesfekete háttérre. Mélyen a déli látóhatár fölött az éjszaka második holdja kandikált ki a vékony porköd mögül — hitetlen hold, mely cinikus fénnyel méregette őt.

Ahogy a herceg nézte, a hold lassan eltűnt a Pajzsfal sziklái mögött, ezüstfehér fénykoronát téve rájuk. A hirtelen megsűrűsödött sötétségben a herceg hidegséget érzett. Megborzongott.

Harag öntötte el.

Most már többet nem gáncsolnak, üldöznek, hajtanak a Harkonnenek, gondolta. *Azok a kisstílű ganék! Itt megvetem a lábam, és nem engedek!* Egy árnyalatnyi szomorúsággal tette hozzá magában: *Szemmel és karommal kell uralkodnom — mint a sólyom a többi madár fölött.* Keze öntudatlanul megérintette a sólyomjelvényt a mellén.

Keleten világosszürke nyaláb jelent meg az égen, aztán gyöngyházfény homályosította el a csillagokat. Lassan, fenségesen terült szét a hajnal a látóhatár töredezett vonala fölött.

Olyan gyönyörű volt látvány, hogy Leto minden figyelmét lekötötte.

Vannak dolgok, amiket semmihez nem lehet hasonlítani, gondolta:

Nem sejtette, hogy itt valami olyan szépséges is lehet, mint a széttöredező, vörös látóhatár, a bíbor és okkerszínű sziklák. A leszállópálya mögött, ahol a soványka éjszakai harmat életet vitt az Arrakis lázas tempójú magvaiba, vörös virágok nagy foltjai bukkantak föl, közöttük pedig egy jól kivehető lila sor… mint egy hatalmas láb nyoma.

— Gyönyörű a reggel, Sire — mondta az őr.

— Igen, gyönyörű.

A herceg bólintott, és azt gondolta: *Talán ez a bolygó meg tudja szerettetni magát az emberrel. Talán jó hazájává válhat a fiamnak.*

Aztán meglátta, hogy emberi alakok jelennek meg a virágmezőkön, és különös, kaszára emlékeztető eszközökkel söprik végig őket. A harmatszedők voltak. Itt olyan érték a víz, hogy még a harmatot is össze kell gyűjteni!

És irtóztató is lehet, gondolta a herceg.

> *Aligha van a megvilágosodásnak annál rettenetesebb pillanata, mint amelyben az ember rájön, hogy az apja ember — hús-vér ember.*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib összegyűjtött mondásai*

— Paul, valami gyűlöletes dolgot teszek — mondta a herceg. — De muszáj. — A hordozható méregdetektor mellett állt, amelyet a reggelihez behoztak a tanácsterembe. A készülék érzékelőcsápjai petyhüdten csüngtek az asztal fölött, Pault valami döglött, fantasztikus rovarra emlékeztették.

A herceg kifelé nézett az ablakon, a leszállópályát bámulta, a reggeli égbolt előtt kavargó porfellegeket.

Paul előtt egy filmnéző állt, benne a fremen vallási szokásokról készült rövid filmklip. Hawat egyik szakértője állította össze. Pault valahogy felkavarták a rá vonatkozó utalások.

Mahdi!

Lisan al-Gaib!

Ha lehunyta a szemét, a fülébe csengett a tömeg kiáltozása. *Tehát ebben reménykednek,* gondolta. És eszébe jutott, mit mondott az öregasszony: a Kwisatz Haderach… Az emlékek fölébresztették benne annak a félelmetes célnak az érzetét, és érthetetlenül ismerős színezetet adtak ennek az idegenvilágnak.

— Gyűlöletes dolog — mondta a herceg.

— Mire gondolsz?

Leto megfordult, a fiára nézett.

— A Harkonnenek azt hiszik, tőrbe csalhatnak azzal, hogy gyanakvást keltenek bennem anyád iránt. Nem tudják, hogy előbb gyanakodnék önmagamra.

— Nem értem, apám.

Leto megint az ablak felé fordult. A fehér fényű nap már jó magasan járt. A tejfehér sugarak megvilágították a kavargó porfelhőket, amelyek bezúdultak a pajzsfalat tagoló vak szurdokokba.

Lassan, halkan, visszafojtva az indulatát, a herceg beszámolt Paulnak a titokzatos följegyzésről.

— Ezzel az erővel bennem sem bízhatsz meg — mondta Paul.

— Azt kell hinniük, hogy elérték a céljukat — mondta a herceg. — Azt kell hinniük, ilyen ostoba vagyok. Meg kell tévesztenünk őket! Még az anyádnak sem szabad tudnia róla, hogy csak tettetés.

— De miért?!

— Az anyád reakciójának nem szabad színleltnek lennie. Tudom én, hogy nagyszerű színésznő… de túl sok függ ettől! Remélem, hogy így kifüstölhetem az árulót. Minden jelnek arra kell mutatnia, hogy teljesen bevettem a dolgot. Ennyi fájdalmat kell okoznunk anyádnak, hogy ne essék nagyobb bántódása.

— Miért mondod el nekem, atyám? Lehet, hogy én nem tudom titokban tartani.

— Téged most nem fognak figyelni — mondta a herceg. — És te megtartod a titkot. Meg kell tartanod. — Odament az ablakhoz, nem fordult meg, úgy folytatta: — Mert így, ha bármi történne velem, megmondhatod anyádnak az igazat — hogy egyetlen futó pillanatig sem kételkedtem benne soha! Azt akarom, hogy ezt majd tudja meg.

Paul kihallotta a halál gondolatát az apja szavaiból. Gyorsan közbeszólt:

— Semmi sem történik veled, atyám. Az, hogy…

— Hallgass, fiam!

Paul rámeredt az apja hátára, látta a fáradtságot a fejtartásában, a hátán, a mozdulatai lassúságában.

— Csak elfáradtál, apán.

— Elfáradtam bizony — hagyta rá a herceg. — Lelkileg fáradtam el. Úgy látszik, végül engem is megfertőzött a nagy dinasztiák lelki elsatnyulása. Pedig milyen erős fajta voltunk annak idején!

Paul felfortyant:

— A mi dinasztiánk nem satnyult el!

— Nem?

A herceg megfordult, szembenézett a fiával, sötét karikák látszottak a szeme alatt, keserűen elhúzta a száját.

— Feleségül kellene vennem az anyádat, hercegnőt kellene csinálnom belőle. De… az, hogy nőtlen vagyok, bizonyos Házakban élteti a reményt, hogy még szövetségre léphetnek velem az eladó lányaik révén. — Vállat vont. — Így hát…

— Anyám már elmagyarázta ezt.

— Semmi sem biztosítja jobban a vezér számára az., emberei odaadását, mint a látványos bátorság — mondta a herceg. — Ennélfogva gondosan ápolom a látványos bátorság látszatát.

— Jól vezeted a tieidet. Jól kormányzol — ellenkezett Paul. — Az emberek önszántukból követnek, és szeretnek!

— Nekem vannak a legkiválóbb propagandistáim mondta a herceg. Megint megfordult, kinézett az ablakon. — Nagyobb lehetőségeink vannak itt az Arrakison, mint az Impérium valaha is sejtette. Mégis néha azt hiszem, jobb lett volna, ha elmenekülünk, visszavonulunk. Néha arra vágyom, bárcsak eltűnhetnénk a névtelenség homályában, ne lennénk kitéve a…

— Apám!

— Igen, csakugyan elfáradtam — mondta a herceg. — Tudsz róla, hogy a fűszerfeldolgozás hulladékainak felhasználásával máris elkezdtünk filmalapot gyártani?

— Tessék?

— Nem szabad kifogynunk a filmalapból — mondta a herceg: — Máskülönben hogyan áraszthatnánk el a várost és a falvakat a tájékoztatásunkkal? Az embereknek meg kell tudniuk; milyen nagyszerű vezetőjük vagyok. Honnét tudnák, ha nem mondjuk meg nekik?

— Pihenned kellene — mondta Paul.

A herceg megint farkasszemet nézett a fiával.

— Van még egy előnye az Arrakisnak, amelyet elfelejtettem megemlíteni. Itt mindent áthat a fűszer. Szinte mindenben benne van, ami a szervezetedbe kerül, még a levegőben is. És kiderült, hogy bizonyos természetes védettséget ad az Orgyilkosok kézikönyvében szereplő leggyakoribb mérgek ellen. És mivel egyetlen csepp víz sem veszhet kárba, mindenféle élelmiszer-termelést — a gombakultúrákat, a hidropónikát, a kemavitot, mindent — szigorú ellenőrzés alatt kell tartani: Nem pusztíthatjuk el méreggel a lakosság nagy tömegeit, de minket sem támadhatnak meg így. Az Arrakis, lám, ilyen erkölcsössé tesz bennünket.

Paul szóra nyitotta a száját, de a herceg folytatta: — Valakinek el kell mondanom ezeket a dolgokat, fiam! — Felsóhajtott, megint hátrapillantott a száraz tájra, ahonnan már a virágok is eltűntek — eltiporták őket a harmatszedők, elfonnyasztotta őket a korán kelő nap.

— A Caladanon tengeri és légi erővel uralkodtunk — mondta a herceg. — Itt össze kell kaparnunk valami sivatagi erőt. Ez a te örökséged, Paul. Mi lesz belőled, ha velem történik valami? Az Atreides-ház nem renegát Ház lesz, hanem gerilla… üldözött, menekülő dinasztia.

Paul szavakat keresett, de nem tudott mit mondani. Még sohasem látta az apját ilyen csüggedtnek.

— Aki meg akar maradni az Arrakison — mondta a herceg —, olyan döntésekkel kerül szembe, amelyek megfoszthatják az önbecsülésétől. — Kimutatott az ablakon a zöld-fekete Atreides-zászlóra, amely petyhüdten csüngött a zászlórúdon a leszállópálya szélén. — Az a dicső lobogó még sok gonosz dolgot jelenthet a jövőben.

Paul száraz torokkal nyelt egyet. Apja szavaiban reménytelenség érzett, olyan fatalizmus, amelytől valami üresség támadt a fiú lelkében.

A herceg előszedett egy serkentő tablettát a zsebéből, víz nélkül lenyelte.

— Erő és félelem — mondta. — Az uralkodás eszközei. Szólnom

kell, hogy nagyobb hangsúlyt kapjon a gerilla-kiképzés a tananyagodban. Ott az a filmklip… úgy hívnak, „Mahdi” meg „Lisan al-Gaib”… végső esetben talán abból is hasznot húzhatsz.

Paul csak nézte az apját, látta, hogy kiegyenesedik, erő költözik a tartásába, amint a tabletta megtette a hatását, de a fülében ott csengtek a kételkedő, aggodalmas szavak.

— Hol marad az az ökológus? — mormolta a herceg. — Megmondtam Thufirnak, hogy kora reggel várom.

> *Apám, a Padisah Császár, egyszer kézen fogott, és én az anyámtól tanult módon megéreztem, hogy valami nyugtalanítja. Végigvezetett az arcképfolyosón Leto Atreides herceg képmásához. Észrevettem, mennyire hasonlítanak egymásra — a képről ugyanaz a keskeny, elegáns arc nézett le rám, ugyanolyan hideg tekintet uralkodott az éles arcvonásokon. — Hercegnő leányom — mondta apám —, bárcsak idősebb lettél volna, amikor elérkezett az ideje, hogy ez az ember asszonyt válasszon magának! — Apám akkor 71 éves volt, és nem látszott idősebbnek a képen ábrázolt férfinál. Én csak 14 éves voltam, de emlékszem, hogy abban a pillanatban megéreztem: apám titokban arra vágyott, bárcsak a fa lett volna a herceg, és gyűlölte a politikai szükségszerűséget, amely ellenségekké tette őket.*
>
> *— Irulan hercegnő: Atyám házában*

Az első találkozás azokkal az emberekkel, akiknek az elárulására parancsot kapott, megrázta dr. Kynest. Mindig is büszke volt rá, hogy ő tudós, neki a legendák csak érdekes irányjelzői a kultúrhagyományoknak. Erre a fiúra azonban olyan pontosan ráillett az ősi prófécia! A szemében ott volt a „kutató tekintet” és tekintetében a „visszafogott nyíltság”.

A prófécia persze nyitva hagyta a kérdést, hogy az Isteni Anya magával hozza-e a Messiást, vagy helyben állítja elő. De mindenképpen különös megegyezés mutatkozott a jövendölés és a

személyek között.

Késő délelőtt találkoztak, az arrakeeni leszállópálya irodaépülete előtt. Egy jeltelen ornitopter állt a közelben, halkan zümmögött a készenlétben lévő hajtómű, mint egy álmos bogár. Atreides-egyenruhás őr állt mellette, kivont karddal, halványan csillámlott körülötte a levegő, ahogy a pajzs erőtere megváltoztatta a fénytörést.

Kynes megvető grimaszt vágott a pajzs láttán. *Az Arrakis nagy meglepetést tartogat nekik,* gondolta.

A planetológus fölemelte a kezét, intett fremen őrének, hogy maradjon le mögötte. Hosszú léptekkel továbbhaladt az épület bejárata, a műanyaggal borított, sziklában tátongó sötét lyuk felé. Olyan védtelen ez a szabadon álló épülettömb, gondolta. Mennyivel többet ér egy barlang!

Mozgást látott a bejáratnál. Megállt egy pillanatra, megigazította köpenyét, beállította a bal vállán a cirkoruhát.

Kitárult a bejárati ajtó. Atreides-őrök tódultak ki rajta, állig fegyverben: lassú lövedékű tűvetők, kardok, pajzsok villantak meg. Utánuk egy magas, éles arcú, sötét bőrű, sötét hajú férfi jelent meg. Csappa-köpeny volt rajta, mellén az Atreides-címer, de ahogy viselte, arról árulkodott, hogy szokatlan számára az öltözék. Egyik oldalon odatapadt a cirkoruha lábrészéhez; hiányzott a szabadon lengő; lógó köpeny szép ritmusa.

A férfi mellett egy ifjú jött, a haja ugyanolyan sötét volt, de az arca kerekebb. Kynes tudta róla, hogy tizenöt éves, de fiatalabbnak látszott. Egész megjelenése azonban olyan tiszteletet parancsoló, olyan magabiztos volt, mintha látott, ismert volna maga körül olyan dolgokat, amiket mások nem érzékeltek. Ugyanolyan öltözéket viselt, mint az apja, ám könnyed biztonsággal, mintha mindig ilyen ruhában járt volna.

„A Mahdi tudatában lesz olyan dolgoknak, amelyek másoknak észrevehetetlenek”, így szólt a jövendölés.

Kynes megrázta a fejét. *Emberek, mint a többi,* mondta magában.

Mögöttük, ugyancsak sivatagi öltözékben, egy harmadik férfi jött, akit Kynes már ismert: Gurney Halleck. Kynes mélyet lélegzett, hogy elcsitítsa magában a fellobbanó indulatot, melyet Halleck ellen érzett, aki előzőleg kioktatta, hogyan kell *megfelelően viselkedni* a herceggel és a hercegi trónörökössel.

„A herceg megszólítása uram vagy Sire. A Nemesenszületett is helyes, de rendszerint csak hivatalos alkalmakkor használatos. A fiút fiatalúrnak vagy uramnak kell szólítani. A herceg nagyon kegyes és engedékeny, de a tiszteletlenséget nem tűri el.”

Kynes azt gondolta, ahogy nézte a közeledő kis csoportot: *Majd nemsokára megtudják, ki az úr az Arrakison! A nyakamra küldték azt a Mentátot, hogy fél éjszaka faggasson. Most meg kísérjem el őket a*

szemleútjukra a fűszerkitermeléshez, mi?

Hawat kérdéseinek lényege nem kerülte el Kynes figyelmét. A hercegék a császári bázisokat akarták! És nyilvánvalóan Idahótól értesültek a létezésükről.

Stilgarral elküldetem Idaho fejét ennek a hercegnek, mondta magában.

A három férfi már csak pár lépésnyire volt, a sivatagi csizmába bújtatott lábak alatt csikorgott a homok.

Kynes meghajolt.

— Herceg uram…

Amíg közeledett az ornitopter mellett álló magányos alak felé, Leto már alaposan szemügyre vette: magas volt, sovány, sivatagi öltözéket viselt — laza köpenyt, cirkoruhát, alacsony szárú csizmát. Csuklyáját hátravetette, fátyla oldalt csüngött, jól látszott a seszínű haj, a ritkás szakáll. Sűrű szemöldök húzódott a sötét, csupakék szempár fölött. Szeme sarkában mintha festéknyomok sötétlettek volna.

— Te vagy hát az ökológus — mondta a herceg.

— Mi itt jobban szeretjük a régi címet, uram — mondta Kynes. — Planetológus.

— Ahogy tetszik — mondta a herceg. Lepillantott Paulra. — Fiam, ez itt a Változás Bírája, a vitás kérdések döntnöke, akit azért állítottak ide, hogy gondoskodjék az előírások megtartásáról a hűbérbirtok átvétele során. — Kynesre nézett. — Ez pedig a fiam.

— Uram… — mondta Kynes.

— Fremen vagy? — kérdezte Paul.

Kynes elmosolyodott.

— Befogad sziecs és falu egyaránt, fiatalúr. De Őfelsége szolgálatában állok mint Császári Planetológus.

Paul bólintott, imponált neki a másikból sugárzó erő. Előzőleg Halleck megmutatta neki Kynest az épület emeleti ablakából:

— Az, aki ott áll a fremen kísérettel — aki most elindult az ornitopter felé!

Paul látcsövön át gyorsan szemügyre vette Kynest, megnézte a szigorú, egyenes vonalú szájat, a magas homlokot. Halleck azt mondta mögötte:

— Különös egy alak. Nagyon szabatosan beszél — sehol semmi homály, semmi cikornya, minden pengeéles!

A herceg csak annyit mondott:

— Tudóstípus.

Most, hogy csak pár lépésnyire állt tőle, Paul megérezte Kynesban az erőt, a személyiség erejét, mintha királyi vérből való lett volna, mintha parancsolásra született volna.

— Úgy értesültem, hogy neked kell köszönetet mondanunk a

cirkoruháinkért és a köpenyekért — mondta a herceg.

— Remélem, jók a méretek, uram — mondta Kynes. — Fremen mesterek készítették a ruhákat, pontosan tartották magukat az adatokhoz, amelyeket Hallecktől kaptunk.

— Gondolkodóba ejtett, hogy azt mondtad, nem vihetsz ki minket a sivatagba, ha nincs rajtunk ilyen öltözék — mondta a herceg. — Hiszen bőven vihetünk magunkkal vizet! Nem szándékozunk hosszú időt tölteni odakint, és lesz légi támogatásunk is — a kísérő gépet itt láthatod éppen a fejünk fölött. Nem valószínű, hogy kényszerleszállást kellene végrehajtanunk.

Kynes átható tekintettel ránézett, végigtekintett a víztől duzzadó testen. Ridegen válaszolt:

— Az Arrakison nem beszél valószínűségekről az ember. Csak lehetőségekről.

Halleck megdermedt.

— A herceg megszólítása „uram" vagy „Sire"! — csattant fel.

Leto titkos kézjelükkel nyugalomra intette Hallecket, és azt mondta:

— Mi egyelőre jövevények vagyunk itt, Gurney. Engedményeket is kell tennünk.

— Parancsodra, uram.

— Lekötelezettjeid vagyunk, dr. Kynes — mondta Leto. — Nem fogunk megfeledkezni ezekről a cirkoruhákról, sem arról, hogy gondoskodni igyekszel a biztonságunkról.

Paulnak hirtelen ötlettel eszébe jutott egy idézet az O. K. Bibliából, és kimondta:

— „Az ajándék a folyó áldása."

A szavak természetellenesen hangosan csengtek a csöndben. A fremen kísérők, akiket Kynes hátrahagyott az épület árnyékában, fölpattantak guggoltukból, és szemmel látható izgalommal súgtak-búgtak. Az egyikük fölkiáltott:

— Lisan al-Gaib!

Kynes sarkon fordult, heves, taglózó mozdulatot tett a kezével. Az őrök visszahúzódtak, csak maguk között dörmögtek, aztán eltűntek az épület mögött.

— Nagyon érdekes — jegyezte meg Leto.

Kynes szúrós szemmel végigmérte a herceget és Pault.

— Az itteni sivataglakók jó része babonás népség — mondta. — Ügyet se vessetek rájuk. Nincsen bennük ártó szándék. — De közben a legenda szavai jártak a fejében: *„Szent szókkal köszöntenek majd, és ajándékotok áldás lesz."*

Leto Kynesről alkotott képe — amely részben Hawat rövid szóbeli beszámolóján (óvatos és roppant gyanakvó beszámolóján) alapult — most hirtelen kitisztult: ez az ember csakugyan fremen volt! Kynes

fremen kísérettel érkezett, ami azt is jelenthette volna, hogy a fremenek egyszerűen kipróbálják, csakugyan élhetnek-e azzal az új jogukkal, hogy bejárásuk van a városi területekre — de inkább látszott díszkíséretnek. És a modorából ítélve Kynes büszke férfi volt, aki a szabadsághoz szokott, és csak tulajdon gyanakvása szabhatott korlátot beszédjének és viselkedésének. Paul kérdése mélyre hatoló és lényeges volt!

Kynes a lelkében bennszülött lett tehát.

— Nem kéne indulnunk, Sire? — kérdezte Halleck.

A herceg bólintott.

— Az én topteremet én vezetem. Kynes előreülhet mellém, hogy irányítson. Te meg Paul üljetek hátra!

— Egy pillanat — szólalt meg Kynes. — Engedelmeddel, uram, ellenőriznem kell a ruháitokat.

A herceg szóra nyitotta a száját, de Kynes folytatta:

— Nemcsak a ti bőrötöket féltem, hanem a magamét is… uram. Nagyon jól tudom, kinek a torkát metszenék át, ha bajba esne valamelyikőtök, amíg a gondjaimra vagytok bízva.

A herceg összeráncolta a homlokát. *Micsoda kényes pillanat,* gondolta. *Ha visszautasítom, lehet, hogy megsértem vele. Márpedig lehet, hogy ez az ember mérhetetlenül értékes lesz a számomra. De akkor is… beengedjem a pajzsom mögé, hozzám érhessen, amikor alig tudok róla valamit?*

A gondolatok sorra villantak át az agyán, és nyomukban könyörtelenül nyomult előre a döntéskényszer.

— A kezedben vagyunk — mondta a herceg. Előrelépett, szétnyitotta a köpenyét, látta, hogy Halleck egész teste megfeszül, ugrásra készen áll, de nem mozdul. — És ha lennél szíves — folytatta a herceg elmagyarázni a ruha lényegét, örülnék neki, hiszen te igen közelről ismered.

— Hogyne — mondta Kynes. Benyúlt a köpeny alá, kitapogatta az illesztést a vállon, közben beszélt: — Lényegében mikroszendvicsanyag, nagy hatékonyságú szűrő- és hőcserélőrendszer. — Megigazította az illesztéseket. — A bőrön levő réteg porózus. A veríték, miután lehűtötte a testet, eltűnik benne, szinte mintha normálisan elpárologna a bőrről. A következő réteg… — Kynes szorosabbra vette a mellkasi illesztést — … hőcserélő szálakat és sókiválasztókat tartalmaz. A sót is visszanyerjük.

A herceg fölemelte a karját.

— Nagyon érdekes — mondta.

— Sóhajtsál — szolt Kynes.

A herceg engedelmeskedett.

Kynes megvizsgálta a hónalján a szigetelést, az egyiken állított. — A test mozgása, különösen a légzés — mondta —, meg némi

ozmotikus hatás szolgáltatja az energiát a folyadék keringetéséhez. — Kissé meglazította a mellkason. — A visszanyert víz összegyűlik a gyűjtőzsebekben, ahonnan ezen a nyakadnál levő csövön át lehet kiszívni.

A herceg behúzta a nyakát, megnézte a csővégét.

— Ügyes és kényelmes — mondta. — Okosan van megtervezve.

Kynes letérdelt, megvizsgálta a lenti illesztéseket.

— A vizelet és a széklet feldolgozása a combi rétegekben történik — mondta, aztán fölállt, megtapogatta a gallér zárását, fölemelt egy külön lapot a nyakrészen. — A nyílt sivatagban ezt a szűrőt viseli az ember az arcán, és az orrába vezeti ezt a csövet. A jó zárásról a dugók gondoskodnak. Belélegzés a szájszűrőn, kilélegzés az orrcsövön át. A jó állapotban levő fremen ruhában az ember nem veszít el naponta egy gyűszűnyinél több vizet, még ha a Nagy Erg közepén reked is.

— Naponta egy gyűszűnyit… — ismételte meg a herceg.

Kynes az ujjával megnyomogatta a ruha homlokpárnáját.

— Ez esetleg dörzsöl majd egy kicsit. Ha zavar, kérlek, szóljál, és valamivel szorosabbra vehetem.

— Köszönöm — mondta a herceg. Kynes hátralépett, Leto megmozgatta a vállát a ruhában, és ráébredt, hogy valóban kellemesebb érzés — szorosabb, nem olyan idegesítő.

Kynes Paulhoz fordult.

— No, most lássunk téged, fiú!

Jó anyagból van, de meg kell tanulnia a helyes megszólítást, gondolta a herceg.

Paul mozdulatlanul hagyta; hogy Kynes megvizsgálja a ruhát. Furcsa érzés volt, amikor magára vette a könnyen gyűrődő, síkos anyagú öltözéket. Teljes bizonyossággal tudta, hogy soha életében nem volt még rajta cirkoruha. Ahogy azonban Gurney tapasztalatlan útmutatásával beállította a tapadópárnákat, mintha minden mozdulata természetes, ösztönös lett volna. Amikor megszorította a mellkasán, hogy a légzésből a lehető legtöbb keringető energiát nyerje, tudta, mit csinál és miért. Amikor szorosan a nyakára és a homlokára illesztette a párnákat, tudta, hogy így kell elkerülni, hogy feldörzsölje.

Kynes fölegyenesedett, csodálkozó arckifejezéssel hátralépett.

— Viseltél már cirkoruhát? — kérdezte.

— Most van rajtam először.

— Valaki beigazította rajtad?

— Nem.

— A sivatagi csizmád éppen csúszósra van beállítva a bokádon. Ki mondta, hogy így csináld?

— Csak így látszott helyesnek.

— Hát így is helyes, az biztos…

És Kynes zavartan megdörgölte az arcát. Megint a legenda jutott

az eszébe: *„És úgy ismeri szokásaitokat, mintha közöttetek született volna.”*

— Ne vesztegessük az időt — mondta a herceg. Intett a várakozó topter felé, aztán odament, egy bólintással viszonozta az őr tisztelgését. A többiek követték. Leto bemászott, becsatolta a biztonsági övet, ellenőrizte a műszereket. A gép teste halkan megnyikordult, ahogy a többiek is bemásztak.

Kynes becsatolta az övét, szemügyre vette a légijármű párnás kényelmét, a szürkészöld, puha kárpitot, a csillogó-villogó műszereket. Szűrt, tisztára mosott, párás levegőt érzett a tüdejében, ahogy becsapódtak az ajtók, és felsurrogtak a ventilátorok.

Minden olyan puha! gondolta.

— Kész, uram — mondta Halleck.

Leto bekapcsolta a szárnymeghajtást, érezte, ahogy a szárnyak begörbülnek, lecsapnak — egyszer, kétszer… Tíz méteren belül a levegőbe emelkedtek, aztán a szárnyak a testhez simultak, és a hátsó sugárhajtóművek meredek, sziszegő emelkedőbe hajtották a gépet.

— Délkeletre, a Pajzsfalon át — mondta Kynes. — Azt mondtam a homokmesterednek, oda összpontosítsa a felszerelést.

— Rendben.

A herceg beállt a kísérői elé, a másik két gép fölvette a védőalakzatot, ahogy megindultak délkelet felé.

— Ezeknek a cirkoruháknak a felépítése és kivitelezése magas műszaki színvonalról árulkodik — jegyezte meg a herceg.

— Egyszer majd talán megmutatok egy sziecsi gyárat — mondta Kynes.

— Érdekelne — mondta a herceg. — Úgy tudom, egyik-másik helyőrségi városban is készítenek cirkoruhákat.

— Silány utánzatok — mondta Kynes. — Amelyik dűnelakónak kedves az élete, az fremen ruhát hord.

Nem is tehet mást.

— És egy gyűszűnyinél több vizet nem veszít benne?

— Ha jól van beállítva, szoros a homlokpárna, és minden illesztése hézagmentes, akkor a legtöbb vizet a tenyerén át veszíti el az ember — mondta Kynes. — Lehet persze cirkokesztyűt viselni, ha nem kell finom munkát végezni benne, de kint a sivatagban a fremenek legtöbbje bedörzsöli a kezét a karbolcserje levével. Megakadályozza az izzadást.

A herceg lepillantott balra, a Pajzsfal töredezett tömegére — sziklafalak, szakadékok, fekete törésvonalak a sárgásbarna foltok. Olyan volt, mintha valaki ledobta volna ezt a kőtömeget az űrből, aztán ott hagyta volna, ahol széttörött.

Átrepültek egy sekély medence fölött, amelyben éles körvonallal látszott a délre nyíló kanyonból bekúszó szürke homokfolyó. A

homokágak szétterültek, aztán elenyésztek a medencében, száraz deltaként a sötét kőzeten.

Kynes hátradőlt, azok a víztől duzzadó testek jártak az eszében, amelyeket kitapintott a cirkoruhák alatt. A herceg és fia pajzsövet viselt a köpenye fölött, lassú lövedékű tűvetőket az övén, érme méretű vészjelző rádióadókat a nyakukban, zsinóron. Mindkettő kést hordott a csuklójára csatolt tokban, és a tokok viseltesnek látszottnak. Különös ötvözetei a lágyságnak és a fegyveres erőnek, gondolta Kynes. És volt bennük valami tartás, ami a Harkonnenekből teljesen hiányzott.

— Amikor jelentést teszel a Császárnak az itteni hatalomváltásról — szólalt meg Leto —, azt fogod jelenteni, hogy megtartottuk az előírásokat? — Kynesre pillantott, aztán vissza, maguk elé.

— A Harkonnenek elmentek, ti idejöttetek.

— És minden úgy van, ahogy lennie kell? — érdeklődött Leto.

A pillanatnyi feszültség észrevehető volt abban, ahogy Kynes állkapcsán megfeszült egy izom.

— Mint planetológus és a Változás Bírája, közvetlenül a Császárság hatáskörébe tartozom… uram.

A herceg zordan elmosolyodott.

— De mind a ketten ismerjük a realitásokat.

— Ne feledd, hogy Őfelsége támogatja a munkámat.

— Csakugyan? És mi a munkád?

A rövid csendben Paul azt gondolta: *Az apám túl erőszakos ezzel a Kynesszal!* Halleckre pillantott, de a harcos trubadúr kibámult a kopár tájra.

Kynes ridegen válaszolt:

— Természetesen a planetológusi feladataimra gondolsz.

— Természetesen.

— Legnagyobbrészt a száraz vidékek biológiája, botanikája… meg egy kis geológia, magfúrások, próbák. Egy egész bolygó lehetőségeit sohasem lehet teljesen kimeríteni.

— A fűszerrel kapcsolatban is végzel vizsgálatokat?

Kynes arra fordult, Paul jól látta a kemény arcélt. — Különös kérdés, uram.

— Vésd az eszedbe, Kynes, hogy ez most az én hűbérbirtokom! Az én módszereim mások, mint a Harkonnenekéi. Nem baj, ha vizsgálod a fűszert, amíg én is részesülök a fölfedezéseidből.

A planetológusra pillantott. — A Harkonnenek nem szívelték, ha bárki is a fűszer után szaglászik, ugye?

Kynes farkasszemet nézett vele, de nem felelt.

— Őszintén beszélhetsz — mondta a herceg —, nem kell féltened a bőrödet.

— A Császári Udvar bizony csakugyan messze van — mormolta Kynes. És azt gondolta: *Mire számít ez a vízpuha hódító? Azt hiszi, olyan*

ostoba vagyok, hogy a szolgálatába szegődöm?

A herceg kuncogott egyet, de előrefigyelt, a műszerekre.

— Némi fanyarságot vélek kihallani a hangodból, uram! — jegyezte meg. — Berontottunk ide egy sereg zsoldossal, egy sereg bérgyilkossal, mi? És most arra számítunk, hogy tüstént fölismeritek, mások vagyunk, mint a Harkonnenek…

— Láttam, micsoda propagandával árasztottatok el sziecset, falut — mondta Kynes. — Szeressétek a jóságos herceget. Azok a te…

— Hé, te! — csattant föl Halleck. Odakapta a fejét, előrehajolt.

Paul a karjára tette a. kezét.

— Gurney! — szólt rá a herceg is, és hátrapillantott. — Ez az ember sokáig élt ezen a bolygón a Harkonnenekkel.

Halleck hátradőlt.

— Jól van, uram.

— Az a Hawat nevű embered agyafúrt ugyan, de a célja napnál világosabb — mondta Kynes.

— Rendelkezésünkre bocsátod tehát azokat a bázisokat? — kérdezte a herceg.

Kynes kurtán válaszolt:

— Őfelsége tulajdonai.

— Nincsenek használatban.

— De használatba vehetőek.

— Őfelsége osztja ezt a véleményt?

Kynes szúrós pillantást vetett a hercegre.

— Az Arrakis valóságos paradicsom lehetne, ha az urai egyszer nem csak azzal törődnének, hogy minél több fűszert kaparjanak össze rajta!

Nem válaszolt a kérdésemre, gondolta a herceg.

— Hogyan lehetne paradicsom egy bolygóból pénz nélkül? — érdeklődött.

— Mit ér a pénz — kérdezett vissza Kynes —, ha nem kaphatod meg érte azokat a szolgálatokat, amelyekre szükséged volna?

Hohó! gondolta a herceg.

— Erről majd máskor beszélünk — mondta. — Azt hiszem, a Pajzsfal széle fölött járunk már. Ezt az irányt tartsam?

— Ezt — dörmögte Kynes.

Paul kinézett az ablakon. Alattuk a töredezett sziklarengeteg lejteni kezdett, gyűrött hullámokban belesimult egy kopár sziklamezőbe. A sziklamező éles peremben végződött, mintha elvágták volna, azon túl pedig a homokdűnék félholdjainak végtelen sora húzódott a látóhatár felé, az egyhangúságot csak itt-ott, a messzeségben törte meg egy-egy homályos, sötétebb foltocska, annak jeleként, hogy ott valami nem homokból van. Talán a kőzet bukkan néhol a felszínre? Paul nem tudta megállapítani a hőségtől vibráló

levegőben.

— Vannak itt növények? — érdeklődött.

— Egy-kettő — mondta Kynes. — Ezen a szélességi körön az úgynevezett kis vízlopók a legelterjedtebbek — ezek úgy alkalmazkodtak a körülményekhez, hogy meg tudják támadni egymást a vízért, és felfalják a harmatnyomokat is. Vannak olyan részei a sivatagnak, ahol csak úgy nyüzsögnek az élőlények. De mindegyik megtanulta, hogyan lehet életben maradni ilyen zord viszonyok között. Ha te rekedsz valamiért odalenn, neked is utánoznod kell őket, máskülönben meghalsz.

— Úgy érted, vizet rabolni egymástól? — kérdezte Paul. Az ötlet haraggal töltötte el, és érzett a hangján az indulat.

— Előfordul az is — mondta. Kynes —, de nem egészen arra gondoltam. Tudod, az én klímámban másképp kell viszonyulni a vízhez. Az ember minden pillanatban a tudatában van. Nem hagy veszendőbe menni semmit, aminek nedvességtartalma van…

A herceg magában azt gondolta: *„… az én klímámban!”*

— Fordulj kétfoknyit délebbre, uram — mondta Kynes. — Vihar közeleg nyugat felől.

A herceg bólintott. Már észrevette a gomolygó-dagadó, sárgás porfelhőt. Elfordult a topterrel, látta, ahogy a kísérő gépek szárnyain megvillan a porszűrte fény szürkés narancsszíne, amint ők is utána fordulnak.

— Így a széle mellett fogunk elhaladni — mondta Kynes.

— Az a homok biztosan veszélyes, ha belerepül az ember — mondta Paul. — Igaz, hogy átvágja a legerősebb fémet is?

— Ebben a magasságban nem homok van, hanem por — felelte Kynes. — Itt a veszélyt az jelenti, hogy nem látsz, eldugulnak a szívónyílások, és örvényekbe kerülhetsz.

— Látunk ma igazi fűszerbányászatot? — kérdezte Paul.

— Ha minden jól megy, igen — mondta Kynes.

Paul elhallgatott, hátradőlt. A kérdések arra kellettek, hogy közben hiperérzékeny módon, ahogy az anyjától tanulta, „regisztrálja” magában a személyt. Most már megvolt benne Kynes „lenyomata”: a hangszín, az arc, a mozgás minden apró részlete. A köpeny bal ujján egy természetellenes kidudorodás arról árulkodott, hogy kést hord a karjára csatolva. A csípője is furcsán vastag volt. Állítólag a sivataglakók erszényövet viseltek, abban tartották az apróbb holmit. Talán olyan erszényöv vastagította meg a derekát — az biztos, hogy nem egy elrejtett pajzsöv. Kynes köpenyének a nyakát rézcsat fogta össze; nyúlfigura volt belevésve. Egy másik, hasonló, de kisebb csat fityegett a vállára vetett csuklya sarkán.

Halleck hátrafordult az ülésen Paul mellett, benyúlt a hátsó rekeszbe, előhúzta a balisetet. Kynes hátranézett, amikor Halleck

hangolni kezdte a hangszert, aztán ismét előrefigyelt.

— Mit hallanál szívesen, fiatalúr? — kérdezte Halleck.

— Rád bízom, Gurney — mondta Paul.

Halleck odatartotta a fülét a zengőlaphoz, megpendített egy húrt, és halkan énekelni kezdett:

> Atyáink mannát ettek a sivatagban,
> a perzselt vidéken, hol forgószél az úr.
> Uram, ments meg attól a pokoltól!
> Ments meg… ó-ó-ó, ments meg
> a száraz, szomjazó vidéktől!
> Kynes a hercegre nézett.

— Igazán nem nagy kísérettel utazol, uram — mondta. — Mindannyian ilyen bámulatosan sokoldalú emberek?

— Gurney? — A herceg halkan fölnevetett. — Gurneynak nincs párja. A szeme miatt szeretem, ha velem van. Mindent észrevesz.

A planetológus a homlokát ráncolta.

Halleck ugyanabban a ritmusban, könnyedén folytatta:

> Mert olyan vagyok én, mint a sivatag baglya,
> hah, bizony olyan, mint a sivatag ba-a-aglya!

A herceg leemelte a mikrofont a műszerfalról, egy ujjnyomással életre keltette, és beleszólt:

— Vezér Gemma Kísérőnek. Repülő tárgy kilenc óránál, a B szektorban. Fölismered?

— Csak egy madár — mondta Kynes, és hozzátette: — Éles a szemed.

A műszerfalon megreccsent a hangszóró, majd:

— Gemma Kísérő. Tárgyat megnéztük teljes erősítéssel. Egy nagy madár.

Paul a jelzett irányba nézett, meglátta a távoli pöttyöt: vibráló pontocska volt. Most jött rá, mennyire föl lehet csigázva az apja. Minden érzéke riadókészültségben volt.

— Eddig nem is gondoltam, hogy ilyen messzire bemerészkednek a nagy madarak a sivatagba — mondta a herceg.

— Valószínűleg sas — mondta Kynes. — Sok élőlény alkalmazkodott ehhez a helyhez.

Az ornitopter kopár sziklamező fölött haladt. Paul lenézett a kétezer méteres magasságból, látta a gép és a kíséret gyűrött árnyékát. Alattuk a föld simának látszott, de az árnyékok gyűrődései másról árulkodtak.

— Kijutott már valaki segítség nélkül a sivatagból? — kérdezte a herceg.

Halleck muzsikája elhallgatott. Előrehajolt, hogy hallja a választ.

— A mély sivatagból nem — mondta Kynes. — A második zónából többször is sikerült már visszatérni embereknek. Az mentette meg az életüket, hogy a sziklás területeken át jöttek, ahová a férgek nemigen mennek.

Kynes hangjának színezete magára vonta Paul figyelmét. Érezte, hogy érzékei hirtelen kifinomulnak, feszülten isszák be, amit kell — ahogy megtanulták.

— Ó, persze, a férgek — mondta a herceg. — Egyszer látnom kellene egyet.

— Ma talán már láthatsz — mondta Kynes. — Ahol a fűszer, ott a féreg is.

— Mindig? — kérdezte Halleck.

— Mindig.

— Összefüggés van a féreg és a fűszer között? — kérdezte a herceg.

Kynes arra fordult, Paul látta, hogy elgondolkodva csücsörít, mielőtt megszólal.

— A férgek védelmezik a fűszeres *homokot*. Mindegyik féregnek megvan a maga… területe. Ami magát a fűszert illeti… ki tudja? Az eddig megvizsgált féregpéldányokból ítélve bonyolult kémiai folyamatok mennek végbe bennük. A belső járataikban sósavnyomok találhatók, másutt nagyobb molekulájú savak is. Írtam erről egy monográfiát, majd odaadom.

— És a pajzs nem nyújt védelmet ellenük? — kérdezte a herceg.

— A pajzs! — Kynes megvetően elfintorodott. — Aki a féregzónában bekapcsol egy pajzsot, annak megpecsételődött a sorsa. Olyankor a férgek nem törődnek a területhatárokkal, messziről odagyűlnek, hogy elpusztítsák a pajzsot. Senki emberfia nem élt még túl egy ilyen támadást.

— Akkor hogy ejtették el azokat a példányokat?

— Nagyfeszültségű áramütést kell adni mindegyik gyűrűszelvénynek külön-külön; ez az egyetlen ismert módja, hogy megöljünk egy férget úgy, hogy ne semmisüljön meg — mondta Kynes. — Robbanóanyaggal persze szétroncsolhatóak, de minden gyűrűszelvény önálló életet él. Az atomenergiát kivéve, nem tudok olyan robbanóanyagról, amely teljes egészében elpusztíthatna egy nagy homokférget. Hihetetlenül szívós fajta.

— Miért nem próbálták meg kiirtani őket? — érdeklődött Paul.

— Túl sokba kerülne — mondta Kynes. — Hatalmas területről van szó.

Paul visszadőlt az ülés sarkába. Az igazmondó érzéke, a

hangárnyalatok finomságainak érzékelése azt súgta, hogy Kynes hazudik, illetve féligazságokat mond. Azt gondolta: *Ha összefüggés van a fűszer és a férgek között, akkor ha kiirtják a férgeket, elvész a fűszer is.*

— Hamarosan senkinek sem kell majd önerőből kijutnia a sivatagból — mondta a herceg. — Csak be kell kapcsolni ezeket a kis adókat itt a nyakunkban, és máris úton van a segítség. Hamarosan minden munkásunk ilyet fog hordani. Fölállítunk egy külön mentőszolgálatot.

— Nagyon dicséretes — mondta Kynes.

— A hangod arra utal, hogy nem értesz egyet vele.

— Egyetérteni egyetértek vele, de sok hasznát nem fogjátok venni. A homokviharok elektromos zavarai elfedik a jeleket. Az adók zárlatosak lesznek. Tudod, már próbálkoztak itt ilyesmivel. Az Arrakis keményen próbára tesz minden fölszerelést. És ha egy féreg vadászik az emberre, nincsen sok idő. Sokszor csak tizenöt-húsz perce…

— Mit tanácsolnál te?

— A tanácsomat kéred?

— Mint planetológusét, igen.

— És megfogadnád?

— Ha értelmesnek találnám.

— Jól van, uram. Sohase menj egyedül!

A herceg levette a szemét a műszerfalról, Kynesra nézett.

— Ez minden?

— Ez minden. Sohase menj egyedül.

— És ha elválaszt a társadtól a vihar, és kényszerleszállást kell végrehajtanod? — kérdezte Halleck. — Valamit azért csak tehet az ember, nem?

— A *valamibe* nagyon sok minden belefér — mondta Kynes.

— Te mit tennél? — kérdezte Paul.

Kynes megfordult, fürkésző pillantással nézett a fiúra, aztán visszafordult a herceghez.

— Én ügyelnék rá, hogy jól zárjon a cirkoruhám. Ha a féregzónán kívül vagy sziklára szálltam le, ott maradnék a hajó mellett. Ha a nyílt homokon értem földet, eltávolodnék a hajótól, amilyen sebesen csak tudnék. Úgy ezer méter már elég volna. Aztán elbújnék a köpenyem alá. A féreg elpusztítja a hajót, de én talán elkerülöm a figyelmét.

— És aztán? — kérdezte Halleck.

Kynes vállat vont.

— Megvárom, amíg elmegy a féreg.

— Ez minden? — érdeklődött Paul.

— Amikor a féreg elment, az ember megpróbálhat gyalogszerrel kijönni a sivatagból. Halkan kell lépkedni, kerülni a dobhomokot, a portengermedencéket — egyenesen a legközelebbi sziklás rész felé igyekezni. Sok olyan rész van. Esetleg sikerülhet…

— Dobhomok? — ismételte meg kérdőn Halleck.

— Ha egy bizonyos módon tömörödik össze a homok — mondta Kynes —, a leghalkabb lépéstől is dobogni kezd. Arra mindig odamennek a férgek.

— És a portengermedence? — érdeklődött a herceg.

— Egyik-másik mélyedés a sivatagban az évszázadok során megtelt porral. Van köztük olyan hatalmas is, hogy szabályos áramlatai és árapálya van. De mindegyik elnyeli azt, aki belelép.

Halleck megint megpendítette a balisetet, aztán pár pillanat múlva halkan énekelni kezdett:

A sivatag szörnyei bizony ott vadásznak,
lesben várják a gyanútlan áldozatot,
Ó, ne kísértsd a sivatag isteneit,
ha nem kívánsz magányos sírfeliratot.
Veszélyekkel terhes a…
Elhallgatott, előrehajolt.

— Porfelhő elöl, Sire!

— Látom, Gurney.

— Oda megyünk — mondta Kynes.

Paul kihúzta magát, összehúzott szemmel figyelt előre, amíg úgy harminc kilométernyire meglátta a gomolygó, sárgás porfelhőt lent, a sivatag felszínén.

— Az egyik hernyótalpas fűszergyáratok — mondta Kynes. — Lent van a felszínen, ez azt jelenti, hogy fűszert talált. A felhő a fölösleges homok, amit kidob magából, miután a fűszert kicentrifugálta belőle. Semmilyen más felhő nem fest így.

— Repülőgépek vannak fölötte — mondta a herceg.

— Látom, két… három… négy figyelő — mondta Kynes. — Lesik a féregnyomot.

— Féregnyomot?

— A feléjük haladó homokhullámot. Valószínűleg szeizmikus érzékelőik is vannak a talajon. A férgek néha olyan mélyen haladnak, hogy nem látszik a hullám. — Kynes fölfelé fordította a tekintetét. — Valahol ott kellene lennie a légivagonnak is, de nem látom.

— Szóval a féreg mindig megjön, mi? — kérdezte Halleck.

— Mindig.

Paul előrehajolt, megérintette Kynes vállát.

— Mekkora területet ellenőriz egy-egy féreg?

Kynes összevonta a szemöldökét. Ez a gyerek mindig felnőttes kérdéseket tesz föl!

— Az attól függ, mekkora a féreg.

— Mik a határok? — kérdezte a herceg.

— A nagyok három-négy négyzetkilométeren őrködnek. A kicsik… — Elharapta a szót, ahogy a herceg beletaposott a fékező sugárhajtóművek pedáljába. A gép megingott, ahogy a hátsó hajtóművek elnémultak. A szárnycsonkok megnyúltak, meggörbültek, belecsaptak a levegőbe. A gép átalakult ornitopterré. A herceg megdöntötte, a szárnyak közben egyenletesen suhogtak, bal kezével keletre mutatott, a fűszergyár mögé.

— Az ott féregnyom?

Kynes áthajolt a herceg előtt, összehúzott szemmel meredt a távolba.

Paul és Halleck egymáshoz nyomulva kémlelt ugyanarra. Paul észrevette, hogy a kíséretük, akiket meglepetésszerűen ért a hirtelen manőver, megelőzte őket, de már visszakanyarodtak és feléjük tartottak. A hernyótalpas fűszergyár előttük látszott, még mindig körülbelül három kilométernyire.

Ahová a herceg mutatott, a félhold alakú dűnék árnyékai fodrozódtak egészen a látóhatárig, és közöttük, a messzeségbe nyúló egyenes vonalban haladt valami dagadó mozgás — egy homokhullám! Pault arra emlékeztette, ahogy egy nagy hal zavarja meg a víz tükrét, amikor a felszín közelében úszik.

— Féreg — mondta Kynes. — Méghozzá nagy! — Előrehajolt, lekapta a műszerfalról a mikrofont, beütött egy új frekvenciát. Fölpillantott a fejük fölött tekercseken elhelyezett koordinátahálóra, aztán beleszólt a mikrofonba: — Hívom a Delta Ajax kilencesen a fűszerest. Féregnyom közeledik! Fűszeres a Delta Ajax kilencesen! Féregnyom közeledik! Nyugtázd a hívást! — Várakozott.

A hangszóróból recsegés-ropogás hallatszott, aztán egy hang:

— Ki hívja a Delta Ajax kilencest? Vétel.

— Nem nagyon izgatják magukat — jegyezte meg Halleck.

Kynes beleszólt a mikrofonba:

— Különjárat, tőletek északkeletre, három kilométernyire. A féregnyom egyenesen felétek tart, becsült kontaktus huszonöt perc múlva.

— Itt a figyelőközpont — dördült meg egy újabb hang a hangszóróban. — Az észlelés megerősítve. Közöljük a kontaktidőt… — Szünet következett, majd: — Kontaktus legfeljebb huszonhat perc múlva. Jó becslés volt az az előbbi. Ki van azon a különjáraton? Vétel.

Halleck közben kikapcsolta a biztonsági övét, és előrenyomakodott Kynes és a herceg közé.

— Ez a rendes üzemi frekvencia, Kynes?

— Igen. Miért?

— Ki hallhatja még?

— Csak a munkacsoportok, akik ezen a területen vannak. Így kisebb az interferencia.

A hangszóró megint megreccsent, majd:

— Itt a Delta Ajax kilences. Ki kapja a jutalmat azért az észlelésért? Vétel.

Halleck a hercegre pillantott.

— Jutalom van kitűzve a fűszerrakomány arányában annak, aki az első féregjelzést adja. Tudni szeretnék, hogy…

— Közöld velük, ki észlelte elsőnek a férget — mondta Halleck.

A herceg bólintott.

Kynes tétovázott, aztán a szájához emelte a mikrofont.

— Észlelési jutalom Leto Atreides hercegnek. Ismétlem: Leto Atreides hercegnek. Vége.

A hangszóróból érkező hang színtelen volt, és légköri zavar ropogása torzította:

— Vettük, köszönjük.

— Most pedig mondd meg nekik, hogy osszák szét a jutalmat maguk között — utasította Halleck. — Mondd meg, hogy ez a herceg kívánsága!

Kynes mély lélegzetet vett, aztán:

— A hercegnek az a kívánsága, hogy osszátok szét a jutalmat a legénység között! Vétel.

— Nyugtázva és köszönjük — mondta a hang.

A herceg megszólalt:

— Elfelejtettem megemlíteni, hogy Gurney igen tehetséges a propaganda területén is.

Kynes értetlen arckifejezéssel fordult Halleck felé.

— Ebből az emberek tudni fogják, hogy a herceg törődik a biztonságukkal — mondta Halleck. — Híre fog menni. A területi üzemi frekvenciát használtuk, nem valószínű, hogy Harkonnen-ügynökök hallották volna. — Kitekintett a kísérő gépekre. — És elég erősek vagyunk. Megérte a kockázatot.

A herceg nagy ívben a fűszergyárból kitóduló hoirtokfelhő felé kanyarodott a géppel:

— És most mi lesz?

— Valahol itt kell lennie a közelben egy légivagonnak — mondta Kynes. — Idejön és elviszi a fűszereseket.

— Mi van, ha a légivagon tönkremegy? — kérdezte Halleck.

— Olykor csakugyan előfordul, hogy le kell mondani a fűszergyárról — mondta Kynes. — Kerüljünk közelebb, uram, érdekes látvány lesz!

A herceg összeráncolta a homlokát, a keze sebesen járt a karokon, ahogy belekerültek a fűszergyár fölött örvénylő levegőbe.

Paul lenézett, látta, hogy még mindig tódul ki a homok az alattuk elterülő fém- és műanyag monstrumból. Úgy festett, mint valami hatalmas, sárga-kék csíkos bogár, hosszú karokon támaszkodott maga

körül a sok hernyótalpra. Paul látta, hogy elöl egy hatalmas, felfordított tölcsér alakú orr nyúlik bele a sötét homokba.

— A színéről ítélve dús fűszergyárat találhattak — jegyezte meg Kynes. — Az utolsó pillanatig dolgozni fognak.

A herceg több energiát adott a szárnyaknak, megmerevítette őket, mielőtt meredeken leereszkedett, aztán siklórepülésben körözni kezdett a fűszergyár fölött. Két oldalpillantással meggyőződött róla, hogy a kísérő gépek tartják a magasságukat, és fölötte köröznek.

Paul szemügyre vette a fűszergyár csöveiből kitóduló sárga felleget, aztán a sivatag felé pillantott, a közeledő féregnyomra.

— Nem kellene hallanunk, ahogy a légivagont hívják? — kérdezte Halleck.

— Általában másik frekvenciát szoktak használni — mondta Kynes.

— Nem kellene két légivagonnak készenlétben állnia mindegyik fűszereshez? — kérdezte a herceg. — Huszonhat embernek kell odalent lennie azon a gépen, nem számítva az értékes berendezést.

Kynes azt mondta:

— Nincs elég tar…

Elhallgatott, mert a hangszóróból indulatos hang tört elő:

— Látja valaki a vagont? Nem felel!

Hangzavar csapott ki a hangszóróból, aztán elfojtotta egy hangos sípolás. Csend lett. Az első hang szólalt meg:

— Sorban kérek jelentést! Vétel.

— Egyes figyelő: semmi. Vétel.

— Kettes figyelő: semmi. Vétel.

— Hármas figyelő: semmi. Vétel.

— Négyes figyelő: semmi. Vétel.

A herceg lenézett. Az ornitopter árnyéka éppen áthaladta sárga-kék csíkos monstrumon.

— Csak négy figyelő van, igaz?

— Igen — mondta Kynes.

— Mi öten vagyunk — mondta a herceg. — A toptereink nagyobbak. Három embert mindegyik föl tud venni. Az ő figyelőik is elbírnak két plusz utast.

Paul végezte el a fejszámítást.

— Hárommal kevesebb — mondta.

— Miért nincs két légivagon mindegyik fűszereshez? — csattant föl a herceg.

— Nincs elég tartalék felszerelés — mondta Kynes.

— Annál inkább vigyáznunk kellene arra, ami van!

— Hová tűnhetett az a légivagon? — kérdezte Halleck.

— Kényszerleszállás, valahol látótávolságon kívül — mondta Kynes.

A herceg elkapta a mikrofont, a kapcsolóra tette az ujját, tétovázott.

— Hogyan veszíthették szem elől?

— A földet figyelik, hogy hol jelenik meg a féregnyom — mondta Kynes.

A herceg lenyomta a kapcsolót, beleszólt a mikrofonba:

— Itt a hercegetek beszél. Leszállunk, fölvesszük a Delta Ajax kilences legénységét! Minden figyelő engedelmeskedjék! A figyelők szálljanak le a keleti oldalon! Mi a nyugatira megyünk. Vége. — Előrenyúlt, beütötte a parancsnoki frekvenciát, megismételte az utasítást a kísérőinek, aztán visszaadta a mikrofont Kynesnak.

Kynes visszakapcsolt az üzemi frekvenciára, és egy hang dörgött a hangszóróból:

— … majdnem teljes rakományt! Majdnem teljesen tele vagyunk már fűszerrel! Nem hagyhatjuk itt egy rohadt féreg miatt! Vétel.

— Kit érdekel a fűszer? — csattant fel a herceg. Kikapta Kynes kezéből a mikrofont, beleszólt: — Fűszert mindig tudunk kitermelni. A gépeinken hárommal kevesebb hely van, mint ahányan vagytok. Húzzatok sorsot, vagy döntsétek el úgy, ahogy jónak látjátok, hogy ki jön. De jöttök, ez parancs! — Visszalökte Kynes kezébe a mikrofont, aztán azt morogta: — Bocsánat! — ahogy Kynes elkapta felsértett ujját.

— Mennyi időnk van? — kérdezte Paul.

— Kilenc perc — mondta Kynes.

— Ez a hajó erősebb, mint a többi — mondta a herceg. — Ha sugárhajtással szállunk fel, háromnegyed szárnnyal, még egy embert föl tudunk venni.

— Ez puha homok — mondta Kynes.

— Négy plusz utassal és sugárhajtású felszállással letörhetnek a szárnyak, Sire — mondta Halleck.

— De nem ezen a gépen — mondta a herceg. Hátrahúzta a vezérlőkart, ahogy a topter lesiklott a fűszergyár mellé. A szárnyak nekifeszültek a levegőnek, lefékezték a toptert. Húszméternyire állt meg a fűszerestől.

A gigászi gépezet már elnémult, homok sem jött a nyílásaiból. Csak valami halk zörgés hallatszott belőle, amely felhangosodott, amikor a herceg kinyitotta a gép ajtaját.

Abban a pillanatban megcsapta az orrukat a fahéjszag, sűrűn, csípősen.

A figyelőgép hangos szárnycsapkodással leereszkedett a homokra a fűszeres túloldalán. A herceg kísérő gépe is lesiklott, mellette landolt.

Paul ránézett a fűszergyárra, és látta, hogy valamennyi ornitopter eltörpül mellette — mint a szúnyogok a szarvasbogár mellett.

— Gurney és Paul, dobjátok ki azt a hátsó ülést — mondta a herceg. Kézi erővel kicsörlőzte a szárnyakat háromnegyed részig, beállította a szögüket, ellenőrizte a sugárhajtómű vezérlését. — Most meg miért nem jönnek elő abból a nyavalyás gépből?

— Remélik, hogy megjön a légivagon — mondta Kynes. — Van még pár percük. — Kelet felé pillantott.

Minden tekintet arra fordult. Semmi jelét nem látták a féregnek, de valami súlyos, feszült aggodalom érzett a levegőben.

A herceg a kezébe vette a mikrofont, beütötte a parancsnoki frekvenciát.

— Kettőtök dobja ki a pajzsgenerátorát — mondta. — Az egyes és a kettes. Akkor még egy-egy embert föl tudtok venni. — Visszaállt az üzemi frekvenciára, és felharsant a hangja: — Figyelem, Delta Ajax kilences! Kifelé, de rögtön! Ez a hercegetek parancsa! Futás, különben lézerrel aprítom szét azt a hordót!

A fűszergyártó elejénél kivágódott egy csapóajtó, a Végén a másik, a tetején a harmadik. Az emberek kitódultak, lecsúsztak, lehuppantak a homokra. Az utolsó egy magas férfi volt, foltos munkaruhában. Az egyik hernyótalpra ugrott le, onnan a homokra.

A herceg a helyére tette a mikrofont, kilépett a szárnylépcsőre, elkiáltotta magát:

— Mindegyik figyelőbe két ember!

A foltos ruhájú férfi kiválasztott négy párt a legénységből, ellökdöste őket a túloldalon várakozó topterek felé.

— Négy ide! — kiáltotta a herceg. — Négyen abba a hátsóba! — Ujjával a mögötte álló kísérő gép felé bökött. Az őrök éppen most szuszakolták ki belőle a pajzsgenerátort. — A többiekbe hárman-hárman! Futás, ti homoki lajhárok!

A magas férfi végzett az emberek szétosztásával, nehézkes léptekkel elindult feléjük, nyomában három társa.

— Hallom a férget, de nem látom — mondta Kynes.

Most már a többiek is hallották — érdes csusszanások jöttek egyre közelebb.

Micsoda slampos közlekedés — dörmögte a herceg.

Körülöttük csapkodó szárnyakkal kezdtek fölemelkedni a homokról a gépek. A látvány arra emlékeztette a herceget, amit egyszer a szülőbolygója dzsungelében látott, amikor hirtelen kilépett egy tisztásra, és a vadbivaly teteme mellől egyszerre föllebbentek a dögevő madarak.

A fűszermunkások odaértek a topter oldalához, egyenként bemásztak a herceg mögé. Halleck segített nekik, berángatta őket a hátsó ülés helyére.

— Befelé, fiúk! — harsogta. — De gyorsan!

Paul beszorult a sarokba az izzadt emberek mellé, megcsapta a

félelem szaga, észrevette, hogy két embernek laza a nyakán a cirkoruha. Elraktározta az információt későbbi felhasználásra. Az apjának majd nagyobb fegyelmet kell tartania a cirkoruha-viselésben. Az emberek hajlamosak az elkanászodásra, ha az ilyesmit nem ellenőrzik.

Az utolsó munkás szuszogva bekászálódott.

— A féreg! — lihegte. — Már majdnem itt van! Pucolás!

A herceg beült a vezetőülésbe. A homlokát ráncolta.

— Az eredeti kontaktusbecslés szerint még majdnem három percünk van. Jól mondom, Kynes? — Becsukta az ajtót, ellenőrizte a zárását.

— Pontosan, uram — mondta Kynes, és azt gondolta: *Nem veszíti el a fejét ez a herceg!*

— Hátul minden rendben, Sire — mondta Halleck.

A herceg bólintott, nézte, ahogy az utolsó kísérő gép is felszáll. Aztán beállította a gyújtást, még egy pillantást vetett a szárnyakra és a műszerekre, és megnyomta a sugárhajtóművek indítógombját.

A felszállás gyorsulása mélyen az ülésekbe préselte a herceget és Kynest, egymáshoz nyomta a hátsó ülésen szorongókat. Kynes figyelte, hogyan bánik a herceg a kezelőszervekkel — finoman, de biztos kézzel. A topter most már a magasba emelkedett, a herceg szemügyre vette a műszereket, kitekintett jobbra-balra a két szárnyra.

— Igencsak meg vagyunk terhelve, Sire — mondta Halleck.

— Ennek a gépnek a tartalékaiba bőven belefér — mondta a herceg. — Magad sem gondoltad komolyan, hogy ilyen rakományt veszélyeztetnék, igaz, Gurney?

Halleck elvigyorodott.

— Egy pillanatig sem, Sire.

A herceg balra döntötte a gépet, nagy ívben emelkedett fölfelé a fűszergyár fölött.

Az ablak melletti sarokba szorított Paul lenézett a homokon álló, mozdulatlan gépezetre. A féregnyom körülbelül négyszáz méternyire tőle véget ért. Most mintha örvényleni kezdett volna a homok a fűszergyár körül…

— A féreg odaért alája — mondta Kynes. — Most olyasmit fogtok látni, amit kevesen látnak.

Szálló por borította árnyékba a homokot a gépezet körül. A hatalmas sárga-kék test jobbra kezdett dőlni. Gigászi homokörvény kezdett kialakulni azon az oldalán. Egyre gyorsabban kavargott. Homok és por töltötte be a levegőt immár több száz méteres körzetben.

Aztán meglátták!

Hatalmas lyuk nyílt a homokban. A napfény csillogó, fehér küllőkön villant meg benne. A lyuk átmérője legalább kétszerese volt a

fűszergyár hosszúságának. A gépezet por- és homokfelleg közepette becsusszant a nyílásba. A lyuk összezárult.

— Istenek, micsoda egy szörnyeteg! — mormolta a Paul mellett ülő.

— Bekapta az összes fűszerünket! — dörmögte egy másik.

— Valaki megfizet ezért — mondta a herceg. — Ezt megígérem.

Abból, amilyen érzelemmentes volt az apja hangja, Paul érezte, hogy a belsejében tombol a düh. Ez bűnös pazarlás volt!

Csend lett, nagy csend — és meghallották Kynes hangját.

— Áldott legyen a Mester és az ő vize — mormolta. — Áldott legyen jövése, menése. Tisztítsa meg útjában s világot; őrizze meg a világot népének…

— Mit mondasz? — kérdezte a herceg.

Kynes nem válaszolt.

Paul a körülötte szorongókra pillantott. Riadtan meredtek a háttal ülő Kynesra. Az egyik azt suttogta:

— Liet!

Kynes megfordult, szúrós szemmel ránézett. A férfi zavartan lesütötte a szemét.

Egy másik munkás köhögni kezdett, szárazon, érdesen, alig tudta abbahagyni. Aztán zihálva kifakadt:

— A francba ezt a rohadék helyet!

A magas, foltos ruhájú dűnelakó, aki utolsónak hagyta el a fűszergyárat, rászólt:

— Nyughass, Coss! Csak rosszabb lesz a köhögésed tőle! — Úgy helyezkedett a többiek között, hogy előreláthasson a hercegre. — Te volnál hát a Leto herceg — mondta. — Neked mondunk köszönetet az életünkért. Mielőtt megjöttél, már elkönyveltük, hogy ott veszünk.

— Hallgass, ember, ne zavard a herceget — mormolta Halleck.

Paul Halleckre pillantott. Eszerint ő is észrevette a feszültség ráncait a herceg szája körül. Az embernek ajánlatos volt óvatosan viselkednie ilyenkor, ha a herceg haragra lobbant.

Leto fokozatosan kivette a gépet a nagy emelkedő körből, aztán újabb mozgásra lett figyelmes odalent a homokon. A féreg már eltűnt a mélységben, de annak a helynek a közelében, ahol percekkel azelőtt a fűszergyár állt, két alakot lehetett látni. Távolodtak a homokmélyedéstől, északnak tartottak. Úgy látszott, mintha siklanának a homokon, a lépteik nyomán szinte nem is szállt fel por.

— Kik azok odalenn?! — csattant fel a herceg.

— Két ismerős dűnelegény, akik fölkéredzkedtek, Sire — mondta a magas dűnelakó.

— Miért nem szóltatok róluk?

— Ők tudták, mit kockáztatnak, Sire — mondta a férfi.

— Uram — szólt közbe Kynes —, ezek az emberek tudják; hogy

vajmi keveset lehet tenni azokért, akik ott rekednek a sivatagban a féregvidéken.

— A bázisról kiküldünk értük egy toptert! — csattant fel a herceg.

— Ahogy kívánod, uram — mondta Kynes. — De mire ideér, aligha lesz kit fölszednie.

— Akkor is kiküldjük — mondta a herceg.

— A közvetlen közelben voltak, amikor a féreg felbukkant — mondta Paul. — Hogy menekültek meg?

— A lyuk fala változó meredekségű, ezért nagyon csalóka a látszólagos távolság — mondta Kynes.

— Csak fogy itt az üzemanyag, Sire — jegyezte meg Halleck.

— Rendben van, Gurney.

A herceg visszafordult a géppel a Pajzsfal irányába. A kísérő gépek abbahagyták a körözést, elfoglalták helyeiket fölötte-mögötte mindkét oldalon.

Paul azon törte a fejét, amit a dűnelakó és Kynes mondott. Érzékelte, hogy ezek féligazságok, illetve szemenszedett hazugságok. Azok az emberek odalent olyan biztonsággal siklottak tova a homokon, a mozgásuk nyilvánvalóan úgy volt kiszámítva, hogy ne csalogassa vissza a mélységből a férget…

Fremenek! — gondolta Paul. *Ki más járna ilyen biztosan a sivatagban? Ki mást lehetne magától értetődően kihagyni a mentésből — hiszen őket semmilyen veszély nem fenyegeti?* Ők *tudják, hogyan lehet itt megmaradni!* Ők *tudják, hogyan lehet túljárnia féreg eszén!*

— Mit kerestek nálatok a fremenek? — kérdezte Paul.

Kynes hátrakapta a fejét.

A magas dűnelakó tágra nyílt szemmel nézett a fiúra — tágra nyílt, csupakék szemmel.

— Hát ez a legény kicsoda? — kérdezte.

Halleck úgy helyezkedett, hogy a férfi és Paul közé kerüljön.

— Ez Paul Atreides, a herceg fia — mondta.

— Miért mondja, hogy fremenek voltak velünk? — kérdezte a férfi.

— Illik rájuk a leírás — mondta Paul.

Kynes felhorkantott.

— Ugyan, nem lehet a fremeneket csak úgy, ránézésre megismerni! — Ránézett a dűnelakóra. — Hé, te, mondd csak, ki volt az a két alak?

— Az egyik legény barátai — mondta az. — Két ismerős az egyik faluból, meg akarták nézni, milyen a fűszerhomok.

Kynes elfordult.

— Még hogy fremenek!

De a fejében ott zakatoltak a legenda szavai: *„A Lisan al-Gaib átlát majd minden fortélyon.”*

— Mostanra már biztosan ott vesztek szegények — mondta a dűnelakó. — Gondoljunk rájuk kegyelettel, fiatalúr.

De Paul kihallotta a hangjából a hazugságot, érezte a fenyegetést, ami az előbb Hallecket arra késztette, hogy ösztönösen meg akarja védeni.

— Szörnyű lehet ilyen helyen meghalniuk — mondta Paul szárazon.

Kynes nem fordult hátra, úgy válaszolt:

— Amikor az Úr elrendel, hogy egy teremtménye egy bizonyos helyen haljon meg, akkor azt is elrendeli, hogy teremtményét a tulajdon szándékai vezessék oda.

Leto feléje fordult, szúróstekintettel nézett rá.

Kynes viszonozta a pillantást, és közben érezte, hogy nyugtalanítja valamit, amit az előzőek során figyelt meg: *Ezt a herceget jobban érdekelte az emberek sorsa, minta fűszer! A saját maga és a fia életét kockáztatta, hogy megmentse őket. A fűszergyár elvesztését egy legyintéssel elintézte, az emberek életét fenyegető veszély viszont haragra lobbantotta. Az ilyen vezérért a tűzbe mennek az emberei. Az ilyen ellenfelet nehéz legyőzni.*

Akarata ellenére, minden korábbi előítélete ellenére, Kynes bevallotta magának: *Tetszik nekem ez a herceg!*

> *A nagyság mulandó élmény. Sohasem ellentmondás nélküli. Részben az ember mítoszteremtő képzelőerejének függvénye. Aki átéli a nagyságot. annak érzékelnie kell a mítoszt, amelynek része. Tükröznie kell azt, ami rávetül. Ezenkívül gúnynak és öngúnynak kell benne lakoznia. Ez az, ami megóvja a tulajdon pózaiba vetett hittől. Csak ez teszi lehetővé, hogy ne merevedjék bele önmagába. Öngúny híján még az időleges nagyság is tönkreteheti az embert.*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib összegyűjtött mondásai*

Az arrakeeni nagy ház ebédlőjében szuszpenzorlámpák oszlatták szét a korai sötétséget. Sárgás fényük rávetődött a falra, a véres szarvú, fekete bikafejre, az öreg herceg sötéten csillogó képmására.

A két talizmán alatt, lent fehér asztalterítő tündökölt, rajta fémesen villózott az ezüst Atreides-étkészlet, pontos rendben a nagy asztalon. Sorban megannyi kis tányérsziget várakozott a

kristálypoharak mellett, pontosan egy-egy súlyos faszék előtt. Középen az antik csillár nem világított, lánca eltűnt a magasban, az árnyékban, ahol a méregdetektor mechanizmusa rejtőzött.

A herceg megállt az ajtóban, szemügyre vette az összképet, és eltűnődött a méregdetektoron meg azon, amit ebben a társadalomban jelképezett.

Mindenben megnyilvánul ugyanez, gondolta. *Még a nyelv is árulkodik róla — a finom, pontos árnyalatok, amelyek különbséget tesznek az alattomos gyilkosság módozatai kőzött. Megpróbálkozik-e ma valaki csomurkival — italba tett méreggel? Vagy csomasz lesz — ételbe tett méreg?*

Megrázta a fejét.

A hosszú asztalon mindegyik teríték mellett egy fedeles kupában víz állt. A herceg becslése szerint az asztalon levő vízmennyiség egy szegényebb arrakisi családnak több mint egy évre elég lett volna.

Mellette, az ajtó két oldalán széles, díszes sárgazöld porcelán kézmosó medencék álltak, mellettük törülközőtartók. A házvezetőnő elmagyarázta, hogy az itteni szokás szerint az érkező vendégek ünnepélyesen megmártották a kezüket a medencében, kiloccsantottak pár csészényi vizet a földre, megtörölték a kezüket, majd a törülközőt ledobták az ajtó mellett növekvő tócsába. Étkezés után a kint gyülekező koldusok kifacsarhatták a vizet a törülközőkből.

Mennyire jellemző a Harkonnen-mentalitásra, gondolta a herceg. *Minden elképzelhető módon lealjasítani másokat!* Mély lélegzetet vett, érezte, hogy a düh összeszorítja a gyomrát.

— Ennek a szokásnak vége! — dörmögte.

Meglátott egy szolgálót, az egyik öreg, aszott nőt, akit a házvezetőnő ajánlott be. A szemközti ajtóban álldogált, amely a konyhához vezető folyosóra nyílt. A herceg fölemelte a kezét, magához intette. A nő előjött az árnyékból, sietős léptekkel megkerülte az asztalt, megállt előtte. A herceg szemügyre vette a cserzett arcot, a csupakék szemet.

— Parancsolsz, uram? — A nő lehajtotta a fejét, nem nézett a szemébe.

A herceg intett.

— Tüntessétek el innen a medencéket és a törlőket!

— De… Nemesenszületett… — A nő felnézett, tátva maradt a szája.

— Tudom, hogy ez volt a szokás! — csattant fel a herceg. — Vigyétek ki a medencéket a bejárati ajtóhoz! Amíg étkezünk, egész idő alatt minden koldus, aki bejön, egy egész pohár vizet kap! Megértetted?

A cserzett bőrű arcon érzelmek vihara söpört végig: kétségbeesés, harag…

Hirtelen megérzéssel Leto rájött, hogy a nő biztosan áruba akarta bocsátani az összetaposott törülközőkből kifacsart vizet, úgy akart pár garast kicsikarni a szerencsétlen kéregetőkből. Talán ez is régi szokás volt.

Leto arca elborult.

— Odaállítok egy őrt is — mondta —, hogy biztosan szó szerint hajtsátok végre a parancsomat!

Sarkon fordult, végigment a folyosón, vissza a nagyterembe. Emlékek motoszkáltak az agyában, mint fogatlan vénasszonyok motyogásai. Nyílt víztükrök képe jelent meg előtte, hullámok, pázsit… tündöklő nyarak, amelyek úgy röppentek tova, mint a szélsodorta levelek.

Hol vannak már?

Öregszem, gondolta. *Érzem a halál hűvös kezét. És miben? Egy öregasszony kapzsiságában.*

A nagyteremben Lady Jessica állt egy vegyes csoport középpontjában a kandalló előtt. Nyílt tűz lobogott mögötte, narancsszínű fénye meg-megvillant az ékszereken, csipkéken, drága kelméken. Leto fölismert a csoportban egy carthagi cirkoruhagyárost, egy elektronikus alkatrészeket importáló kereskedőt, egy vízgyárost, akinek a nyári palotája az üzeme mellett állt, a sarki jégsapka közelében; ott volt a Ligabank képviselője is (szikár, zárkózott alak), egy másik kereskedő, aki a fűszerkitermelő berendezések alkatrészeit szállította, aztán egy sovány, kemény arcú nő, aki kísérőszolgálatot tartott fenn az Arrakisra látogató idegenek számára, de ez állítólag csak álcázásául szolgált a különféle csempész- és kémtevékenységeknek, valamint a zsarolásnak.

A teremben álló nők zöme mintha egy mintára készült volna — dekoratívak voltak, makulátlanul öltözöttek, és mintha valami furcsa, érinthetetlen érzékiség lengte volna körül őket.

Még ha nem volna is a ház úrnője, Jessica kitűnne közülük, gondolta a herceg. Nem viselt ékszert, és meleg színekbe öltözött — hosszú ruha volt rajta, a színe majdnem olyan, mint mögötte a lobogó lángoké, bronzvörös hajában sötétbarna szalag.

Leto tisztában volt vele, hogy Jessica ezzel finom szemrehányást akart tenni neki az utóbbi időben tanúsított hűvös viselkedéséért. Jessica nagyon jól tudta, hogy a hercegnek legjobban ezekben a színekben tetszik, hogy Leto szemében ő meleg színek kavargásaként jelenik meg.

A közelben, inkább kissé elkülönülve a csoporttól, Duncan Idaho állt pompás díszegyenruhában, kifejezéstelen arccal, rakoncátlan fekete hajtincsei gondosan megfésülve. Hawat visszarendelte a fremenektől, és kiadta a parancsot: *„Azzal az ürüggyel, hogy vigyázol rá, állandó megfigyelés alatt tartod Lady Jessicát!”*

A herceg körülnézett.

Paul a sarokban állt, körülötte a jobb módú arrakeeni ifjak hízelkedő csoportja, közöttük pedig közönyös figyelemmel a házi őrség három tisztje. A herceg szemügyre vette az ifjú hölgyeket. Micsoda fogás lett volna a hercegi örökös! De Paul mindenkivel ugyanúgy viselkedett, ugyanazzal a tartózkodó, előkelő kedvességgel.

Méltó örököse lesz a hercegi címnek, gondolta Leto, aztán hirtelen dermedtséggel regisztrálta, hogy megint a halála jár az eszében.

Paul meglátta az apját az ajtóban, de elkerülte a tekintetét. Körülnézett a vendégcsoportokon, látta az italt szorongató, fölékszerezett kezeket (és ahogy az aprócska, távvezérlésű méregdetektorok feltűnés nélkül ellenőrizték az italokat). Ahogy végigpillantott a fecsegő arcok során, Pault hirtelen viszolygás fogta el. Csupa olcsó álarc, hogy elfedjék a rothadt gondolatokat, csupa locsogás, hogy túlordítsák a bennük üvöltő csendet.

Barátságtalan ma a hangulatom, gondolta, és eltűnődött, mit mondana erre Gurney.

Tudta, mitől ilyen a hangulata. Nem akart részt venni ezen az összejövetelen, de az apja hajthatatlan volt.

— Neked is megvan a helyed, a pozíciód, amelyet tartani kell. Elég nagy vagy már hozzá! Jóformán már férfi vagy!

Paul látta, hogy az apja bejön, fürkésző tekintettel körülnéz, aztán odamegy a Lady Jessica körül álldogáló csoporthoz.

Amikor Leto a közelükbe ért, a vízgyáros éppen azt kérdezte:

— Igaz a szóbeszéd, hogy a herceg szabályozni akarja az időjárást?

— Egyelőre nem gondolkodunk ilyen távlatokban — mondta mögötte a herceg.

A férfi megfordult. Kerek, barnára sült, kifejezéstelen arca volt.

— Á, herceg uram! — mondta. — Már hiányoztál nekünk!

Leto Jessicára pillantott.

— Örömömre szolgál. — Aztán ismét a vízgyároshoz intézte a szavait, elmondta, hogyan intézkedett a kézmosó medencéket illetően, és hozzátette: — Ami engem illet, ennek az ősi szokásnak vége.

— Ez hercegi parancs, uram? — kérdezte a férfi.

— Inkább rábízom a… öööö… lelkiismeretetekre — mondta a herceg. Oldalt pillantott, látta, hogy Kynes lép oda a csoporthoz.

Az egyik nő megszólalt:

— Szerintem igen nagylelkű gesztus. Szép dolog vizet adni a… — Valaki elhallgattatta.

A herceg szemügyre vette Kynest. A planetológus ódivatú sötétbarna egyenruhát viselt, a császári közhivatalnoknak kijáró váll-lappal, gallérján a rangját jelző aprócska aranyceppel.

A vízgyáros haragos hangon kérdezte:

— A herceg úr ezzel bírálni akarja a szokásainkat?

— Ez a szokás megváltozik — mondta Leto. Odabiccentett Kynesnak, észrevette, hogy Jessica a homlokát ráncolja, azt gondolta: *Nem áll jól neki a homlokráncolás, de legalább tápot ad majd a pletykának, hogy feszültség van közöttünk.*

— A herceg úr engedelmével — folytatta a vízgyáros —, szeretnék még érdeklődni a szokásokról…

Leto hallotta, hogy hirtelen olajosan sima lett a férfi hangja, érzékelte, hogy feszült csend telepedett a csoportra, hogy a fejek feléjük fordultak a teremben.

— Nincs itt már a vacsora ideje? — kérdezte Jessica.

— De a vendégünknek kérdései vannak — mondta Leto. Ránézett a vízgyárosra, a kerek arcra, a nagy szemre, a vastag ajakra, eszébe idézte Hawat feljegyzésének szavait: *„… és ezt a vízgyárost szemmel kell tartani, Lingar Bewt a neve, vésd az eszedbe. A Harkonnenek felhasználták, de sohasem tudták teljesen a kezükben tartani.”*

— Olyan érdekesek a vízzel kapcsolatos szokások — mondta Bewt széles mosollyal. — Kíváncsi vagyok, mi a szándékod a házhoz tartozó üvegházzal. Továbbra is fitogtatod az arrakisiak szeme előtt… uram?

Leto elfojtotta a dühét, mereven nézte a másikat. A fejében egymást kergették a gondolatok. Bátorság kellett hozzá, hogy így provokálják tulajdon hercegi kastélyában, különösen most, hogy Bewt aláírása már ott állt egy hűségszerződés alján. De a személyes hatalom tudata is kellett hozzá. Itt a víz csakugyan hatalmat jelentett. Ha például alá volnának aknázva a vízellátó berendezések, és adott jelre fölrobbanthatóak volnának… Ez az ember képesnek látszott ilyesmire. A vízellátás elpusztítása könnyen az Arrakis pusztulását is jelenthetné. Lehet, hogy éppen ezzel tartotta sakkban Bewt a Harkonneneket.

— Hercegi uramnak és nekem már terveink vannak az üvegházzal — mondta Jessica. Rámosolygott Letóra. — Meg akarjuk tartani, az igaz, de csak megőrzésre az Arrakis népének. Arról álmodozunk, hogy egy szép napon az Arrakis klímáját meg lehet változtatni annyira, hogy ilyen növények a szabadban is megélhetnek akárhol.

Áldott asszony! gondolta Leto. *Ezen aztán elrágódhat a vízgyáros barátunk.*

— Nyilvánvaló, hogy miért érdekel téged a víz és az időjárás-szabályozás — mondta a herceg. — Ha rám hallgatsz, ne csak vízbe fektesd be a vagyonodat! Eljön még az idő, amikor a víz nem lesz olyan értékes áru az Arrakison.

Közben arra gondolt: *Hawatnak meg kell hatványoznia az erőfeszítéseit, hogy beépüljön ennek a Bewtnak a szervezetébe. És haladéktalanul el kell kezdenünk kiépíteni a tartalék vízellátó rendszerünket. Az én fejemnek senki emberfia ne szegezze ezt a fegyvert!*

Bewt bólintott, az arcán továbbra is ott ült a mosoly.

— Tiszteletre méltó vágyálom, uram. — Egy lépést hátrált.

Leto figyelmét Kynes arckifejezése kötötte le. Kynes merően nézte Jessicát. Egészen átszellemült az arca — mint aki szerelmes… vagy vallásos rajongó.

Kynes gondolatait most betöltötték a jövendölés szavai: *„És osztoznak veletek legdédelgetettebb álmotokban.”* Egyenesen Jessicához intézte a szót:

— Te hozod az út lerövidítését?

— Ó, dr. Kynes! — mondta a vízgyáros. — Eljöttél közénk a fremen csavargóbandáid közül? Milyen kedves tőled!

Kynes kifürkészhetetlen pillantással végigmérte Bewtot, aztán így szólt:

— A sivatagban azt mondják, hogy a túl sok víz birtoklása végzetes könnyelműségekre csábíthatja az embert.

— Sok furcsa mondás járja a sivatagban — mondta Bewt, de a hangja nyugtalanságról árulkodott.

Jessica odalépett Letóhoz, belekarolt, hogy legyen pár pillanata összeszedni magát, lecsillapodni. Kynes azt mondta: „… az út lerövidítését”. Az ősi nyelven ez a kifejezés úgy hangzott: „Kwisatz Haderach”. A jelek szerint a többieknek nem tűnt fel a planetológus különös kérdése, és Kynes most már az egyik feleséghez hajolt oda, annak a halk, búgó kacérkodását hallgatta…

Kwisatz Haderach, gondolta Jessica. *A Missionaria Protectiva itt is elhintette azt a legendát?* A gondolat tápot adott a Paullal kapcsolatos reménységének. *Lehetne ő a Kwisatz Haderach. Lehetne ő…*

A Ligabank képviselője közben beszédbe elegyedett a vízgyárossal. Bewt hangja kihallatszott az újra megélénkült társalgás zsongásából:

— Sokan akarták már megváltoztatni az Arrakist.

A herceg látta, hogy a szavak szinte mintha belemartak volna Kynesba. Összerezzent, kihúzta magát, eltávolodott a kacérkodó hölgytől.

A hirtelen támadt csendben Leto mögött megköszörülte a torkát egy inasruhába öltözött házi őr, és megszólalt:

— A vacsora tálalva van, uram.

A herceg kérdő pillantást vetett Jessicára.

— Itt az a szokás, hogy a ház ura és asszonya a vendégek után megy az asztalhoz — mondta Jessica, és elmosolyodott. — Változtassuk meg ezt is, uram?

Leto hűvösen válaszolt:

— Rendes szokásnak látszik. Egyelőre meghagyjuk.

Meg kell őrizni annak a látszatát; hogy árulással gyanúsítom, gondolta. Ránézett a mellettük elvonuló vendégek sorára. *Ki hiszi el közületek ezt a hazugságot?*

Jessica érezte, hogy a herceg távol tartja magától. Értetlenül eltűnődött rajta, mint a héten már nemegyszer. *Úgy viselkedik, mint aki önmagával küzd,* gondolta. *Talán az a baja, hogy ilyen hamar megszerveztem ezt a díszvacsorát? De hát ő is tudja, milyen fontos, hogy tisztjeink és az embereink társasági szinten is elkezdjenek elvegyülni az itteniek között. Mindannyiuknak szinte pótszülei vagyunk. Semmi sem vési beléjük ezt jobban, mint az efféle társas együttlét.*

Leto, ahogy nézte a vendégek sorát, arra gondolt, mit mondott Thufir Hawat, amikor tájékoztatta az összejövetel tervéről: *„Sire! Ezt megtiltom!”*

Fanyar mosoly jelent meg a herceg arcán. Micsoda jelenet volt! És amikor a herceg ragaszkodott hozzá, hogy részt vegyen a vacsorán, Hawat csak a fejét rázta. Valami rossz érzésem van, uram — mondta. — Túl gyorsan megy minden itt az Arrakison. Ez valahogy nem jellemző a Harkonnenekre. Nem jellemző rájuk…

Paul haladt el az apja mellett, egy fél fejjel magasabb ifjú hölgy társaságában. Méltatlankodó pillantást vetett a hercegre, miközben rábólintott valamire, amit társnője mondott.

— A lány apja cirkoruhákat gyárt — jegyezte meg Jessica. — De azt mondják, akinek kedves az élete, az az ő ruhájában nem megy ki a sivatagba.

— Ki az a sebhelyes képű férfi Paul előtt? — kérdezte a herceg. — Nem tudom hová tenni.

— Utóbb került föl a vendéglistára — suttogta Jessica. — Gurney intézte a meghívást. Csempész.

— Gurney intézte?

— Az én kívánságomra. Jóváhagyattuk Hawattal, habár az öreg mintha kissé vonakodott volna. A csempész neve Tuek, Esmar Tuek. Nagy embernek számít a magafajták között. Itt mindenki ismeri. Sok helyre meg szokták hívni.

— Miért van itt?

— Mindenki más is ezt fogja kérdezni — mondta Jessica. — Tuek már a puszta jelenlétével kételyt és gyanakvást fog elhinteni az agyakban. Ugyanakkor azt fogja sejtetni, hogy ha kell, erővel érvényt fogsz szerezni a korrupció elleni parancsaidnak — és ebben a csempészek oldaláról is segítséget kapsz. Úgy láttam, Thufirnak ez nyerte meg a tetszését.

— Én nem vagyok elragadtatva tőle. — Leto odabiccentett egy elhaladó párnak, látta, hogy már csak néhány vendég van hátra. — Miért nem hívtál meg fremeneket is?

— Itt van Kynes.

— Igen, ő itt van — mondta Leto. — Szereztél még nekem egyéb apró meglepetéseket is? — Beállt Jessicával a sor végére.

— Mindenki más egészen sablonos — mondta Jessica.

Magában azt gondolta: *De drágám, hát nem érted, hogy ennek a csempésznek gyors hajók állnak a rendelkezésére, hogy megvesztegethető? Kell, hogy legyen valami kiutunk, egy vészkijáratunk az Arrakisról, ha minden más csődöt mond itt!*

Amikor beléptek az ebédlőbe, elengedte a férfi karját, hagyta, hogy a herceg a helyére ültesse.

Leto határozott léptekkel odament az asztalfőhöz. Egy inas elhúzta a székét.

A többiek nagy ruhasuhogás, székzörgés közepette leültek, a herceg azonban állva maradt. Intett a kezével, és az asztal körül a libériába öltöztetett házi őrség hátralépett, vigyázzba merevedtek.

Feszült csend lett.

Jessica, ahogy odapillantott a hosszú asztal fölött, látta, hogy Leto szájának szöglete meg-megremeg, az arca haragosan piroslik. *Mi dühítette föl?* kérdezte magában. *Biztosan nem az, hogy meghívtam a csempészt!*

— Vannak, akiknek nem tetszik, hogy megváltoztattam a kézmosó medencék szokását — szólalt meg Leto. — Ezen a módon adom a tudtotokra, hogy sok minden meg fog változni.

Zavart csend telepedett az asztal köré.

Azt hiszik, részeg, gondolta Jessica.

Leto fölemelte a vizeskupát, a magasba tartotta, a szuszpenzorlámpák fénye csillogva tükröződött rajta.

— Mint az Impérium Lovagja — mondta — most pohárköszöntőt mondok!

A többiek is megragadták a kupáikat, minden tekintet a hercegre szegeződött. A hirtelen csendben egy szuszpenzorlámpa libegett csak arrébb a konyhai folyosóról becsapó hirtelen fuvallatban. Az árnyékok megrezzentek a herceg éles arcvonásain.

— Itt vagyok, és itt is maradok! — csattant fel.

A kupák megindultak a szájak felé — aztán megtorpantak, mert a herceg továbbra is magasba emelt karral állt.

— Az én pohárköszöntőm az egyik jól ismert mondás, mely oly kedves a szívünknek: „Üzlet nélkül nincs haladás! A pénznek semmi sem állhatja útját!”

Kortyolt egyet a vizéből.

A többiek követték a példáját. A vendégek kérdő pillantásokat váltottak.

— Gurney! — szólt a herceg.

Leto mögül, a terem végében levő kis alkóvból jött Halleck válasza:

— Itt vagyok, uram.

— Zenét, Gurney!

A baliset lágy akkordjai töltötték be az ebédlőt. A herceg intésére

a személyzet elkezdte felszolgálni nagy tálakban a vacsorát — sült sivatagi nyulat cepedamártással, szíriuszi aplomázst, csukkát üveg alatt, melanzsos kávét (a fűszer átható fahéjillata megcsapta őket) igazi pot-a-oiet gyöngyöző caladani borral.

A herceg azonban még mindig állva maradt.

A vendégek várakoztak, figyelmük megoszlott az eléjük helyezett ételek és az asztalfőnél álló herceg között. Leto megszólalt.

— A régi időkben a ház urának a feladata volt, hogy tulajdon tehetségével mulattassa vendégeit. — Kifehéredtek az ujjai, úgy szorította a vizeskupát. — Én nem tudok énekelni, de elmondom Gurney dalának a szövegét. Tekintsétek ezt is pohárköszöntőnek — mindazok tiszteletére, akik meghaltak azért, hogy mi most itt lehessünk.

Zavart mocorgás támadt az asztal körül.

Jessica lesütötte a szemét, oldalt pillantott a közelében ülőkre — ott volt a kerek arcú vízgyáros és társnője, a Ligabank sápadt és zord képviselője (mint valami fapofájú madárijesztő, le nem vette a szemét Letóról), a marcona, sebhelyes arcú Tuek, csupakék szeme nem nézett föl…

— Sorakozó, cimborák, sorba rég nem állhatók — recitálta a herceg. — Sem fájdalom, sem pénz nem méri sorsotok. Szellemetek visel minden ezüstcsillagot. Sorakozó, cimborák, sorba rég nem állhatók: pontjai az időnek, póz és ármány nélkül. Veletek volt a dicsőség varázsa. Sorakozó, cimborák, sorba rég nem állhatók. Amikor a mi időnk vicsorogva véget ér, továbbadjuk a dicsőség varázsát.

A herceg hangja elhalkult az utolsó sor végén, nagyot kortyolt a vizeskupából, aztán visszacsapta az asztalra. A víz kiloccsant a terítőre.

A többiek zavart csendben emelték a szájukhoz a kupákat.

A herceg ismét fölemelte a magáét, de most nem ivott belőle, hanem a megmaradt félkupányi vizet kiöntötte a padlóra. Tudta, hogy a többieknek követniük kell a példáját.

Jessica volt az első.

A többiek csak egy dermedt pillanat múlva kezdték kiönteni a kupáikat. Jessica látta, hogy az apja közelében ülő Paul a többiek reakcióját tanulmányozza. Jessica is azon kapta magát, hogy megbűvölten nézi, mi mindenről árulkodnak vendégei mozdulatai — különösen a nőkéi. Ez tiszta, iható víz volt, nem egy nedves kéztörlő tartalma. Húzódoztak tőle, hogy csak úgy elöntsék — látszott ez a kezek remegésén, a lassú reagáláson, érzett az ideges nevetésen… aztán erőszakot téve magukon, engedtek a szükségszerűségnek. Az egyik nő leejtette a kupáját, elfordította a tekintetét, ahogy a kíséretében levő férfi fölvette.

A legjobban Kynes ragadta meg a figyelmét. A planetológus

tétovázott, aztán a kabátja alatti zsákba ürítette a kupát. Amikor a pillantása összeakadt Jessica figyelő tekintetével, elmosolyodott, és némán feléje emelte az üres kupát. Szemlátomást a legkevésbé sem feszélyezte, amit csinált.

Halleck muzsikája még mindig belengte a szobát, de most már nem tompán szólt, most már dallamosan, lendületesen zengett, mintha szét akarta volna oszlatni a borús hangulatot.

— Kezdődjék hát a vacsora! — szólt a herceg, és leült.

Dühös és bizonytalan, gondolta Jessica. *Annak a fűszergyárnak az elvesztése a kelleténél jobban megrendítette. Másvalaminek is kell itt lennie. Úgy viselkedik, mint aki kétségbeejtő helyzetben van.* A szájához emelte a villát, remélte, hogy a mozdulattal elhessegeti hirtelen keserűségét. *Miért ne? Hiszen kétségbeejtő helyzetben van!*

A hangulat először lassan, aztán egyre sebesebben javulni kezdett. A cirkoruhagyáros elismerését fejezte ki Jessicának a szakácsáért és a boráért.

— Mind a kettőt a Caladanról hoztuk — mondta Jessica.

— Elsőrangú! — mondta a férfi, amikor belekóstolt a csukkába. — Egyszerűen elsőrangú! És nyoma sincs benne a melanzsnak. Az ember annyira meg tudja unni az örökös fűszert mindenben!

A Ligabank képviselője rápillantott a vele szemben ülő Kynesre.

— Értesültem róla, dr. Kynes, hogy egy újabb fűszergyár esett áldozatául a férgeknek.

— Gyorsan terjednek a hírek — jegyezte meg a herceg.

— Tehát igaz? — kérdezte a bankár Leto felé fordulva.

— Persze hogy igaz! — csattant fel a herceg. — Az az átkozott légivagon szőrén-szálán eltűnt. Egy akkora tárgynak nem lett volna szabad csak úgy eltűnnie.

— Amikor megérkezett a féreg, nem volt, ami elmenekítse a fűszergyárat — magyarázta Kynes.

— Nem lett volna szabad — ismételte meg a herceg.

— Senki sem vette észre, amikor eltűnt a légivagon? — érdeklődött a bankár.

— A figyelők rendszerint nem emelik föl a tekintetüket a homokról — mondta Kynes. — Őket elsősorban a féregnyom érdekli. A légivagon személyzete általában négytagú — két pilóta és két kisegítő. Ha a legénység egy vagy akár két tagja a herceg ellenségeinek a zsoldjában állt…

— Ohó, értem már — mondta a bankár. — És te mint a Változás Bírája, te kétségbe vonod ezt?

— Alaposan meg kell majd fontolnom, milyen álláspontra helyezkedem — mondta Kynes —, és semmi esetre sem fogom vacsora közben megvitatni. — Magában azt gondolta: *Ez a vértelen csontváz! Nagyon jól tudja, hogy arra kaptam utasítást, hogy ne vegyek tudomást az*

ilyesfajta jogsértésekről!

A bankár elmosolyodott, és ismét az étkezésre fordította a figyelmét.

Jessicának eszébe jutott egy előadás, amelyet annak idején a Bene Gesserit-iskolában hallott. A tárgy a kémkedés és a kémelhárítás volt, az előadó pedig egy kövérkés, derűs arcú Tisztelendő Anya, akinek vidám hangja bizarr ellentétben állt a témával.

„Nem szabad elfelejteni, hogy minden kém- vagy kémelhárító-kiképzés alapjában hasonló reakciósémát vés bele mindegyik tanítványba. Minden zárt, szigorú fegyelmű intézmény rajta hagyja a bélyegét, a jellegzetes nyomát a tanítványain. Ez a nyom elemezhető és előre látható.

Nomármost, a motivációs sémák hasonlóak lesznek minden ügynökben. Más szóval, bizonyos fajta motivációk közösek lesznek bennük, függetlenül a különböző iskoláktól és az ellentétes céloktól. Először azt fogjátok megtanulni, hogyan különítsétek el ezt az elemet, hogy analizálhassátok — kezdetben a vallatási séma segítségével, amely a vallatók belső orientációjáról árulkodik, aztán az analizált személyek nyelvi-gondolati orientációjának pontos megfigyelésével. Majd meglátjátok, milyen egyszerű lesz meghatározni a kérdéses személy alapnyelvét a hanglejtés és a beszédstruktúra alapján.”

Most, ahogy ott ült az asztalnál a fiával, a herceggel, a vendégeikkel, és hallgatta a Ligabank képviselőjét, Jessica fagyos bizonyossággal tudta: az az ember Harkonnen-ügynök! Ott volt a beszédében a Giedi Prime beszédstruktúrája — ravaszul álcázva, de Jessica képzett érzékelésének olyan volt, mintha a férfi kihirdette volna.

Ez azt jelenti, hogy a Liga maga is az Atreides-ház ellen fordul? kérdezte magában. A gondolat megdöbbentette. Hogy leplezze az érzelmeit, újabb fogást rendelt a vendégeknek, de közben minden érzékével a férfit figyelte, mikor árulja el a célját. *Most majd áttereli a beszélgetést valami látszólag ártalmatlan témára, de baljós felhangokkal,* mondta magában. *Ez a sémája.*

A bankár lenyelte a falatot, ivott egy korty bort, egy mosollyal nyugtázta, amit a jobbján ülő nő mondott. Egy pillanatig mintha az egyik távolabb ülő férfi szavaira figyelt volna, aki éppen azt magyarázta a hercegnek, hogy az őshonos arrakisi növényeknek nincsenek töviseik.

— Szeretem elnézni, ahogy szárnyalnak odafenn az arrakisi madarak — szólalt meg a bankár, Jessicához intézve a szavait. — Nekünk persze minden madarunk dögevő, és sokan megvannak víz nélkül is, mert rászoktak a vérivásra.

A cirkoruhagyáros leánya, aki az asztal túlsó vége táján ült az apja és Paul között, elfintorította csinos arcocskáját.

— Jaj, Su-su, olyan gusztustalan dolgokat tudsz mondani! — szólt

oda.

A bankár elmosolyodott.

— Su-sunak szólítanak, mert én vagyok a Vízárusok Szövetségének pénzügyi tanácsadója. — Jessica szó nélkül meredt rá, így folytatta: — A vízárusok szokták azt kiáltozni, hogy „su-su-súúk!” — És olyan hűen utánozta a kiáltást, hogy az asztal körül sokan fölnevettek.

Jessica kihallotta a kérkedést a hangból, de főleg az tűnt föl neki, hogy az ifjú hölgy végszóra szólalt meg — ez így volt megbeszélve! Neki kellett alkalmat adnia a bankárnak, hogy elmondja, amit elmondott. Jessica odanézett Lingar Bewtra. A vízmágnás összeráncolt homlokkal a tányérja fölé hajolt. Jessica megértette, hogy a bankár voltaképpen azt mondta: *Én is rajta tartom a kezem az arrakisi hatalom végső forrásán — a vízen.*

Paul már korábban észlelte a hamisságot asztaltársa hangjában.

Látta, hogy az anyja Bene Gesserit-intenzitással figyeli a társalgást. Hirtelen ötlettel úgy határozott, hogy besegít, elnyújtja a beszélgetést. Megszólította a bankárt:

— Azt akarod mondani, hogy azok a madarak kannibálok?

— Furcsa kérdés, fiatalúr — mondta a bankár. — Én csak azt mondtam, hogy vért isznak. Ez nem feltétlenül a fajtájukbeliek vére, igaz?

— A kérdés a legkevésbé sem furcsa — mondta Paul, és Jessica megérezte a hangjában a feszes riposztkészséget, amelyet tőle tanult. — Aki valamennyire tájékozott, az tudja, hogy minden fiatal szervezet legveszélyesebb vetélytársa a magafajtájú egyed lehet. — Kimért mozdulattal belenyúlt az asztaltársa tányérjába a villájával, kivett egy falatot, bekapta. — Ugyanabból a tányérból esznek. Megegyeznek az alapvető szükségleteik.

A bankár megdermedt, bosszús arccal a hercegre nézett.

— Ne kövesd el azt a hibát, hogy gyereknek nézed a fiamat — mondta a herceg és elmosolyodott.

Jessica körbepillantott, látta, hogy Bewt arca földerült, Kynes és Tuek, a csempész pedig egy emberként vigyorog.

— Ez fontos ökológiai szabály — szólalt meg Kynes —, és a fiatalúr szemlátomást jól érti. Az élővilág részei közötti harc a szabad energiáért folyó harc. A vér pedig gazdag energiaforrás.

A bankár letette a villáját, ingerült hangon válaszolt:

— Állítólag a fremen söpredék megissza a halottak vérét!

Kynes megrázta a fejét, oktató hangon felelt:

— Nem a vérét, jó uram. De egy ember minden vize végül is a népét illeti meg — a törzsét. Ez parancsoló szükségszerűség, ha az ember a Nagy Síkság mellett él. Ott minden csepp víz nagy érték, és az emberi testnek mintegy hetven súlyszázaléka víz. A halottnak aligha

van már szüksége arra a vízre.

A bankár mind a két kezét az asztalra tette a tányérja mellett; Jessica azt hitte, tüstént fölpattan az asztal mellől, és dühöngve kirohan.

Kynes Jessicára nézett.

— Bocsáss meg, úrnőm, hogy ilyen rút dologról beszéltem az asztalnál, de nem volt igaz, amit neked mondtak, ezért tisztázni kellett.

— Olyan sokáig cimboráltál a fremenekkel, hogy már minden jóérzés kiveszett belőled! — vetette oda érdes hangon a bankár.

Kynes ránézett, higgadtan szemügyre vette a sápadt, indulattól remegő arcot.

— Ez kihívás, jó uram?

A bankár megdermedt. Nyelt egyet, aztán kényszeredetten kinyögte:

— Ugyan, dehogy! Nem sérteném meg ilyesmivel a vendéglátóinkat.

Jessica hallotta a hangján, hogy fél, látszott az arcán, a lélegzésén, a halántékán lüktető éren. Ez az ember halálra rémült Kynestól!

— A vendéglátóink maguk is el tudják dönteni, mi sértő rájuk nézve — mondta Kynes. — Bátor emberek, akik tudják, mit jelent a becsület védelme. Mindannyiunk szemében tanúsíthatja a bátorságukat az, hogy itt… és most… az Arrakison vannak.

Jessica látta, hogy Leto élvezi a jelenetet. A vendégek legtöbbjéről ezt nem lehetett elmondani. Az emberek menekülésre készen ültek az asztal körül, a kezük eltűnt az asztal alatt. Két kivétel tűnt csak fel: az egyik Bewt volt, aki leplezetlenül mulatott a bankár kínos helyzetén, a másik Tuek, a csempész, aki viszont Kynest figyelte, mintha útmutatást várt volna tőle. Jessica látta, hogy Paul csodálattal bámul Kynesra.

— Nos? — kérdezte Kynes.

— Nem akartam senkit megsérteni — mormogta a bankár. — Ha sértőn viselkedtem, bocsánatot kérek érte.

— Önként kérted, önként megadom — mondta Kynes. Rámosolygott Jessicára, aztán folytatta az étkezést, mintha mi sem történt volna.

Jessica látta, hogy a csempész is megnyugodott. Ezt megjegyezte: a férfi pontosan úgy viselkedett, mint a bajtárs, aki készen áll, hogy Kynes segítségére siessen. Valamiféle kötelék volt e között a két ember között.

Leto a villájával játszadozott, és tűnődve figyelte Kynest. Az ökológus viselkedéséből ítélve megváltozott az Atreides-házról alkotott felfogása. A sivatagi légi útjukon még sokkal ridegebben

viselkedett.

Jessica intett, hogy behozhatják a következő fogást. Megjelentek a szolgák a *langues de lapins de garenne*-nel, hozzá penészgombamártást és vörösbort hoztak.

Lassan folytatódott a szokványos asztali beszélgetés, de Jessica kihallotta belőle a nyugtalanságot, a feszültséget, látta, hogy a bankár sértődött némaságba burkolózik. *Kynes habozás nélkül megölte volna,* gondolta. Ráébredt, hogy Kynes mintha nem venné komolyan az emberölést. Jessicának az volt a benyomása, hogy ez az ember közönyösen öl, és gyanította, hogy ez valami fremen tulajdonság lehet.

Odafordult a balján ülő cirkoruhagyároshoz, és megszólította:

— Voltaképpen nem tudok napirendre térni azon, hogy milyen fontos a víz az Arrakison.

— Nagyon fontos — helyeselt az. — Mi ez? Nagyon finom!

— Vadnyúlnyelv különleges mártással — mondta Jessica. — Ősrégi recept.

— Megkaphatnám azt a receptet?

Jessica bólintott.

— Majd intézkedem.

Kynes Jessicára pillantott, és azt mondta:

— Aki nem arrakisi, az gyakorta alábecsüli a víz fontosságát ezen a bolygón. Itt ugyanis a minimum elvéről van szó.

Jessica hallotta a hangán, hogy próbára akarja tenni.

— A gyarapodást az a szükséglet korlátozza, amelyik a legkevésbé elégíthető ki — mondta: — És természetesen a legkedvezőtlenebb körülmény szabályozza a gyarapodás ütemét.

— Ritkán fordul elő, hogy a Nagy Házak tagjai tisztában vannak planetológiai problémákkal mondta Kynes. — Az Arrakison a víz jelenti a legkedvezőtlenebb körülményt. És ne feledd, hogy a *gyarapodás* önmagában is kedvezőtlen körülményeket teremthet, ha nem tanúsítunk kellő óvatosságot…

Jessica valami burkolt célzást érzett Kynes szavaiban, de nem értette meg.

— A gyarapodás — ismételte meg. — Azt akarod mondani, hogy az Arrakison normális körforgása volna a víznek, és kedvezőbb körülmények között biztosítaná az emberi élet feltételét?

— Képtelenség! — vetette oda a vízmágnás.

Jessica Bewt felé fordult.

— Képtelenség?

— Az Arrakison képtelenség — mondta az. — Ne hallgass erre az álmodozóra. Minden laboratóriumi eredmény ellene szól.

Kynes merően ránézett Bewtra, és Jessica észrevette, hogy megint elnémult a társalgás az asztal körül, s a vendégek figyelme erre az újabb eszmecserére összpontosult.

— A laboratóriumi eredmények alapján hajlamosak vagyunk elfelejteni egy egyszerű tényt — mondta Kynes. — Ez a tény a következő: itt olyan életformákkal van dolgunk, amelyek odakint, a szabadban jöttek létre és odakint léteznek, ahol a növények és állatok élik a maguk normális életét.

— Még hogy normális! — mondta megvetően Bewt. — Az Arrakison semmi sem normális!

— Épp ellenkezőleg — mondta Kynes. — Bizonyos egyensúlyt itt is ki lehet alakítani, méghozzá önfenntartó jelleggel. Egyszerűen csak meg kell érteni ennek a bolygónak a korlátait és a kényszerítő tényezőket.

— Sohasem fog sikerülni — mondta Bewt.

A herceg ebben a pillanatban hirtelen rájött, mikor változott meg Kynes magatartása — akkor, amikor Jessica arról beszélt, hogy az Arrakis népének őrzik meg az üvegházi növényeket.

— Mi kellene hozzá, hogy önfenntartó rendszer jöjjön létre, dr. Kynes? — kérdezte Leto.

— Ha az Arrakis zöld növényzetének három százalékával szénvegyületeket állíttathatnánk elő tápláléknak, megindulhatna a ciklus — mondta Kynes.

— És a víz az egyetlen gond? — kérdezte a herceg. Megérezte Kynes izgatottságát, és őt is magával ragadta.

— A víz mellett eltörpülnek az összes többiek — mondta Kynes. — A bolygón bőven van oxigén, a szokásos kísérő tényezők nélkül. Nincsen nagy kiterjedésű növényvilág, és nincsenek nagy széndioxid-források, mint például a vulkánok. Szokatlan kémiai kölcsönhatások mennek végbe itt nagy felületeken…

— Végeztél kísérleteket? — kérdezte izgatott érdeklődéssel a herceg.

— Volt rá időnk bőven, hogy beindítsuk a Tansley-effektust, kis egységekben, amatőr módon, de most már le tudom vonni belőle a tudományos igényű következtetéseket — mondta Kynes.

— Nincs elég víz — vetette oda Bewt. — Egyszerűen nincs elég víz!

— Bewt barátunk pedig igazán szakértő a vízügyekben — mondta Kynes. Elmosolyodott, a tányérfölé hajolt.

A herceg heves kézmozdulat kíséretében fölcsattant:

— Nem! Választ kérek! Van elég víz, Kynes?

Kynes nem emelte föl a tekintetét a tányérjáról.

Jessica figyelte az érzelmek játékát az arcán. *Jól palástolja a gondolatait,* futott át rajta, de Jessica mostanra már regisztrálta magában Kynest, meg tudta állapítani, hogy megbánta, amit mondott.

— Van elég víz? — kérdezte követelőzően a herceg.

— Esetleg… lehet — mondta Kynes.

Tetteti csak, hogy bizonytalan! — gondolta Jessica.

Paul, a maga tökéletesebb igazságérzékével kitapintotta a mélyben rejlő indítékot, és minden tudására szükség volt, hogy leplezze felindulását. *Van elég víz! De Kynes nem akarja, hogy kiderüljön!*

— A mi derék planetológusunknak sok érdekes álma van — jegyezte meg Bewt. — A fremenekkel együtt álmodozik a jövendölésekről és a messiásokról…

Innen-onnan kuncogások hallatszottak. Jessica megnézte magának, ki kuncogott: a csempész, a cirkoruhagyáros leánya, Duncan Idaho meg a rejtélyes kísérőszolgálat tulajdonosnője.

Furcsán alakulnak ma itt az erővonalak, gondolta Jessica. *Túl sok minden folyik itt, amit nem fogok fel. Új információforrásokra kell szert tennem.*

A herceg Kynesről Bewtra nézett, aztán Jessicára. Különös módon úgy érezte, mintha valamiből kimaradt volna, mintha valami nagyon fontos dolog elkerülte volna a figyelmét.

— Lehet — mormolta.

Kynes gyorsan hozzátette:

— Talán máskor beszélhetnénk még erről, uram. Olyan sok a…

A planetológus elhallgatott — a személyzeti ajtón egy egyenruhás Atreides-katona lépett be. Miután az őr ellenőrizte és átengedte, odasietett a herceghez, lehajolt, valamit súgott Leto fülébe.

Jessica megismerte Hawat egységének sapkajelvényét, leküzdötte magában a szorongást. Megszólította a cirkoruhagyáros társaságában levő nőt — aprócska, sötét hajú, babaarcú teremtés volt, enyhén ferde állású szemmel.

— Alig nyúltál hozzá a vacsorához — mondta Jessica. — Hozassak neked valami mást?

A nő először ránézett a cirkoruhagyárosra, csak aztán válaszolt:

— Nemigen vagyok éhes.

A herceg hirtelen fölállt, érdes, parancsoló hangon megszólalt:

— Mindenki maradjon ülve! Bocsássatok meg, de közbejött valami, amit személyesen kell elintéznem. — Hátralépett. — Paul, kérlek, vedd át a házigazda szerepét!

Paul fölállt, szerette volna megkérdezni, miért kell most elmennie az apjának, de tudta, hogy előkelően kell viselkednie. Odament az apja székéhez, leült.

A herceg az alkóv felé fordult, ahol Gurney ült, és odaszólt:

— Gurney, légy szíves, ülj oda Paul helyére az asztalhoz! Nem szabad, hogy páratlan számban legyünk. Lehet, hogy a vacsora után ki kell majd hoznod Pault a leszállópálya parancsnoki állásába. Várd meg a hívásomat!

Halleck díszegyenruhájában előbújt az alkóvból, szögletes

csúfsága idegennek rémlett a csillogó cicomában. A falnak támasztotta a balisetet, odament a székhez, ahol addig Paul ült, helyet foglalt.

— Nincs ok az aggodalomra — mondta a herceg —, de azt kell kérnem, hogy senki ne távozzék, amíg a házi őrség nem mondja azt, hogy biztonságos. Amíg itt vagytok, semmi veszély nem fenyeget benneteket, ezt a kis problémát pedig tüstént megoldjuk.

Paul kiszűrte a rejtett értelmű szavakat apja bejelentéséből: *őrség — biztonságos — tüstént*. Biztonsági probléma adódott tehát, nem erőszakos cselekmény történt. Látta, hogy az anyja is fölfogta az üzenetet. Mind a ketten kissé megnyugodtak.

A herceg kurtán biccentett, sarkon fordult, és a katonával a nyomában kisietett az ebédlőből.

— Kérlek, folytassátok az étkezést — mondta Paul. — Ha jól emlékszem, dr. Kynes éppen a vízről mondott érdekes dolgokat.

— Folytathatnánk inkább máskor? — kérdezte Kynes.

— Természetesen — felelte Paul.

És Jessica büszkén látta fia méltóságteljes viselkedését, az érett emberre valló magabiztosságot.

A bankár fölemelte a vizeskupáját, Bewt felé intett vele.

— Senki sincs közöttünk, aki fölülmúlhatná Lingar Bewt urat cikornyás frázisok terén. Az ember szinte azt hihetné, a Nagy Házak rangjára szeretne emelkedni. Rajta hát, Bewt úr, mondjál nekünk pohárköszöntőt! Talán tartogatsz a tarsolyodban egy-két bölcsességet a fiúcskának, akit férfiszámba kell vennünk!

Jessica jobb keze ökölbe szorult az asztal alatt. Látta, hogy Halleck int Idahónak, látta, hogy a házi őrség a falak mellett fedező állásba helyezkedik.

Bewt gyűlölködő pillantást vetett a bankárra.

Paul Halleckre nézett, tudatosította magában őrei pozícióit, aztán farkasszemet nézett a bankárral, amíg az le nem tette a kupáját. Akkor megszólalt:

— Egyszer, még a Caladanon, láttam, ahogy kihúzták a vízből egy vízbe fúlt halászember holttestét. A…

— Vízbe fúlt? — A cirkoruhagyáros leánya szólt közbe.

Paul tétovázott, aztán válaszolt:

— Igen. Víz alatt volt, nem kapott levegőt, belehalt. Belefulladt a vízbe.

— Milyen érdekes módja a halálnak — mormogta a lány.

Paul mosolya megkeményedett. Visszafordult a bankárhoz.

— A holttestnek az volt az érdekessége, hogy sebek voltak a vállán: egy másik halászember karmos csizmájának a nyomai. A halász előzőleg többedmagával indult el egy csónakban — egy vízi utazásra való járműben —, amely aztán elsüllyed. Egy másik halász, aki segített kihúzni a tetemet, azt mondta, ő már nemegyszer látott ezekhez

hasonló sebeket. Arról árulkodtak a sebek, hogy egy másik fuldokló halász megpróbálta annak a szerencsétlennek a vállára állva kidugni a fejét a víz fölé — hogy levegőhöz jusson.

— Mi ebben az érdekes? — kérdezte a bankár.

— Az a megjegyzés, amelyet akkor az apám fűzött hozzá. Azt mondta, annak a fuldoklónak a viselkedése, aki az ember vállára mászik, hogy megmeneküljön, érthető — kivéve, ha az ember a szalonban látja a jelenetet. — Paul elhallgatott pár pillanatra, csak addig, hogy a bankár már tudja, mi következik, aztán folytatta: — Én hozzátenném, hogy az étkezőasztalnál sem vonzóbb.

Hirtelen csend telepedett a szobára.

Ez meggondolatlanság volt, gondolta Jessica. *Ez a bankár elég rangos lehet ahhoz, hogy párbajra hívja ki a fiamat!* Látta, hogy Idaho ugrásra készen áll. A házi őrség feszülten figyelt. Gurney Halleck szeme a vele szemben ülőkre szegeződött.

— Huhuhuhúúú! — A csempész, Tuek, hátravetett fejjel, teli torokból hahotázni kezdett.

Ideges kis mosolyok tűntek föl az asztal körül.

Bewt szélesen vigyorgott.

A bankár közben hátralökte a székét, gyilkos tekintettel meredt Paulra.

Kynes szólalt meg:

— Mindenki csak a saját felelősségére heccelheti az Atreideseket.

— Az Atreideseknél az a szokás, hogy sértegetik a vendégeiket? — csattant föl a bankár.

Mielőtt Paul válaszolhatott volna, Jessica előrehajolt és odaszólt:

— Jó uram! — Közben azt gondolta: *Ki kell derítenünk, miben mesterkedik ez a Harkonnen-lakáj! Paul a célpontja? Egyedül van?*

— A fiam közszemlére tesz egy inget, és te rögtön magadra vennéd? — kérdezte Jessica. — Micsoda meglepetés! — Kezét lecsúsztatta a lábszárára csatolt kriszkésre.

A bankár villogó tekintete Jessica felé fordult. A többiek tekintete is Jessicára ugrott. Jessica látta, hogy Paul feltűnés nélkül hátrább tolja a székét, hogy könnyebben fel tudjon pattanni. A fiú felfogta a jelszót: *közszemle. „Harcra készülj!”*

Kynes fürkésző pillantást vetett Jessicára, aztán szinte észrevehetetlen mozdulattal intett Tueknek.

A csempész talpra ugrott, fölemelte a kupáját.

— Majd én mondok pohárköszöntőt — szólalt meg. — Az ifjú Paul Atreidesre, akinek a teste még ifjúi, de a lelke már férfilélek!

Miért avatkoznak bele? kérdezte magában Jessica.

A bankár most Kynesra meredt, és Jessica látta, hogy ismét kiül az arcára a rettenet.

Az emberek sorra a szájukhoz emelték a kupákat az asztal körül.

Úgy táncolnak, ahogy Kynes fütyül, gondolta Jessica. *Értésünkre adta, hogy Paul mellett áll. Mi a hatalmának a titka? Semmi esetre sem az, hogy ő a Változás Bírája. Az időleges. És az sem, hogy közhivatalnok…*

Elvette a kezét a kriszkés markolatáról, Kynes felé emelte a kupáját, a férfi viszonozta a gesztust.

Csak Paul és a bankár — (*Su-su! Micsoda hülye becenév!* gondolta Jessica) — nem ivott. A bankár nem vette le a szemét Kynesről. Paul maga elé nézett.

Pedig jól intéztem, gondolta Paul. *Miért szóltak bele?* Lopva a mellette ülő férfivendégekre pillantott. „Harcra készülj?" Ki ellen? Az ellen a nyamvadt bankár ellen aligha!

Halleck megmozdult, aztán megszólalt, mintha csak a levegőnek beszélt volna, a vele szemben ülők feje fölé intézve a szót:

— A mi társadalmunkban nem érdemes sértődékenynek lenni. Gyakran az öngyilkossággal egyenértékű. — Ránézett a cirkoruhagyáros mellette ülő leányára. — Nem gondolod, hölgyem?

— De, igen. Ó, nagyon is — mondta a lány. — Túl sok az erőszak. Már rosszul vagyok tőle. És nagyon sokszor senki nem akar megbántani senkit, mégis hullanak az emberek! Semmi értelme!

— De semmi ám — mondta Halleck.

Jessica látta, hogy a lány szinte tökéletesen játszotta el a kis jelenetet, és rájött: *Ez az üresfejű kis nőszemély nem egy üresfejű kis nőszemély!* Aztán arra is rájött, honnan fúj a szél, és megértette, hogy Halleck is rájött már. Azt tervezték, hogy a lány révén fogják meg Pault! Jessica megkönnyebbült. Alighanem a fia vette észre ezt először — anyai tanítómestere nem mulasztotta el kioktatni erről a kézenfekvő csapdáról.

Kynes megszólította a bankárt:

— Itt volna az ideje még egy bocsánatkérésnek!

A bankár erőtlen mosollyal Jessica felé fordult.

— Úrnőm — mondta —, sajnos túl sokat fogyasztottam a borodból. Erős italt szolgálnak fel az asztalodnál, nem vagyok hozzászokva.

Jessica kihallotta a gyilkos indulatot a nyájas hangból. Hasonló nyájassággal válaszolt:

— Amikor idegenek először vannak együtt, nagy engedményeket kell tenniük a szokások és ismeretek különbözőségének.

— Köszönöm, úrnőm — mondta a bankár.

A cirkoruhagyáros sötét hajú társnője előrehajolt, és odaszólt Jessicának:

— A herceg azt mondta, itt biztonságban leszünk. Nagyon remélem; ez nem jelenti azt, hogy megint harcok lesznek!

Nem magától tereli ebbé az irányba a társalgást, gondolta Jessica.

— Valószínűleg semmi jelentősége az egésznek — felelte a nőnek.

— De mostanában sajnos rengeteg apróságot kell személyesen intéznie a hercegnek. Amíg tart az ellenséges viszony az Atreidesek és a Harkonnenek között, nem lehetünk elég óvatosak. A herceg kanlyt esküdött. Természetesen halálfia minden Harkonnen-ügynök az Arrakison. — Ránézett a Ligabank képviselőjére. — És az Egyezmény természetesen támogatja ebben. — Kynes felé fordult. — Nem így van, dr. Kynes?

— De, pontosan így — helyeselt Kynes.

A cirkoruhagyáros finom mozdulattal visszahúzta társnőjét. A nő ránézett, aztán azt mondta:

— Azt hiszem, most már tényleg eszem valamit. Kaphatnék abból a madárételből, amit az előbb szolgáltak fel?

Jessica intett egy szolgának, aztán a bankárhoz fordult.

— Te, jó uram, az előbb a madarakról és a szokásaikról beszéltél. Olyan sok érdekesség van az Arrakison! Mondd csak, merrefelé található a fűszer? Mélyen behatolnak a fűszervadászok a sivatagba?

— Ó, dehogy, úrnőm — mondta a bankár. — Nagyon keveset tudunk az úgynevezett mély sivatagról. És a déli területekről szinte semmit.

— Egy mendemonda szerint a déli vidéken egy hatalmas fűszertelér található, az úgynevezett Anyatelér — mondta Kynes —, de gyanítom, hogy csak a termékeny fantázia szülte egy dal kedvéért. Néhány merész fűszervadász azért be-behatol az egyenlítői övezet peremvidékére, de ez rendkívül veszélyes — a tájékozódás bizonytalan, gyakoriak a viharok. A veszteségek drámaian növekednek, ahogy a Pajzsfaltól távolodunk. Talán, ha lenne egy időjárás-figyelő műholdunk…

Bewt fölnézett, tele szájjal szólalt meg:

— Azt beszélik, a fremenek nyugodtan járnak-kelnek ott is, eljutnak mindenhová. Állítólag még a délvidéken is fölkutatják a szivatokat, meg a szipkutakat.

— Szivatokat, szipkutakat? — ismételte meg kérdően Jessica.

Kynes gyorsan közbeszólt:

— Mesebeszéd, úrnőm! Más bolygókon vannak ilyenek, nem az Arrakison. A szivat olyan hely, ahol a víz feljön a felszínre vagy a felszín közelébe, csak le kell ásni bizonyos felismerhető pontokon. A szipkút olyan szivat, ahol az ember egy ledugott szalmaszálon át ihat… így beszélik.

Ámítás van a hangjában, gondolta Jessica.

Miért hazudik? tűnődött Paul.

— Milyen érdekes — mondta Jessica. Magában azt gondolta: *„Így beszélik, azt beszélik…” Milyen furcsa ez az állandó kitételük! Ha tudnák, mennyire árulkodik a babonáknak való kiszolgáltatottságukról!*

— Hallottam, van egy mondásotok — szólalt meg Paul —, hogy a

jó modor a városból jön, a bölcsesség a sivatagból.

— Sok mondás járja az Arrakison — mondta Kynes.

Mielőtt Jessica föltehette volna a következő kérdést, egy szolga hajolt le hozzá egy levéllel. Jessica fölnyitotta, látta a herceg írását, a titkos jeleket, átfutotta.

— Bizonyára mindannyian örömmel halljátok mondta —, hogy a hercegünk ezúton üzeni, megnyugodhattok: rendeződött a probléma, ami elszólította. Megtalálták az eltűnt légivagont. A legénység közé beférkőzött Harkonnen-ügynök a hatalmába kerítette a gépet, és elrepült vele egy csempészbázisra, abban a reményben, hogy ott túladhat rajta. A bűnözőt és a légivagont is átadták nekünk. — Odabólintott Tueknek.

A csempész visszabólintott.

Jessica összehajtogatta a levelet, bedugta a ruhája ujjába.

— Örömmel hallom, hogy nem került sor nyílt összetűzésre — mondta a bankár. — Az emberek annyira remélik, hogy az Atreidesekkel a béke és a jólét köszönt be az Arrakison!

— Különösen a jólét — jegyezte meg Bewt.

— Hozhatják az édességet? — kérdezte Jessica. — Egy caladani finomságot készíttettem a szakácsunkkal: pundirízst dolsamártásban.

— Csodálatos már a hangzása is — mondta a cirkoruhagyáros. — Lehetséges volna megkapni a receptjét?

— Akármelyik receptünk a rendelkezésedre áll — mondta Jessica, miközben regisztrálta magában a férfit, hogy később majd említést tegyen róla Hawatnak. A cirkoruhagyáros buzgó kis talpnyalónak látszott, biztosan megvásárolható.

Körülötte folyt a csevegés:

— Milyen gyönyörű anyag… Megfelelő foglalatot keres most a kőhöz… A következő negyedben talán megpróbáljuk növelni a termelést…

Jessica a tányérjába bámult, és Leto üzenetének rejtjelezett része járt az eszében: *A Harkonnenek megpróbáltak behozni egy lézerfegyver-szállítmányt. Elkaptuk őket. Ez azt is jelentheti, hogy máskor sikerült nekik. Azt biztosan jelzi, hogy nem sokra becsülik a pajzsokat. Tedd meg a megfelelő óvintézkedéseket!*

Jessica eltűnődött a lézerfegyvereken. A fehéren izzó, pusztító fénysugár átvágott minden ismert anyagot, hacsak nem védelmezte pajzs. Az, hogy pajzsba ütközés esetén a lézerfegyver és a pajzs egyaránt felrobban, szemlátomást nem zavarta a Harkonneneket. Miért? A lézer-pajzs-robbanás veszélyes jelenség volt, adott esetben pusztítóbb az atomenergiánál, s csak a lézerfegyver kezelőjét és a pajzzsal védett célpontot semmisíthette meg.

Az ismeretlen tényezők sokasága bizonytalan rossz érzéssel töltötte el.

Paul azt mondta:

— Nem kételkedtem benne, hogy meg fogjuk találni a légivagont. Ha egyszer az apám nekilát, hogy elvégezzen valamit, akkor elvégzi. Erre mostanában kezdenek rájönni a Harkonnenek.

Kérkedik, gondolta Jessica. *Nem volna szabad kérkednie. Annak, aki ma éjszaka mélyen a földfelszín alatt fog aludni, nehogy kárt tegyenek benne a lézerfegyverek, nincs joga kérkedni.*

Nincs menekvés — mi fizetünk meg
az elődök erőszakáért.

— Irulan hercegnő: Muad-Dib
összegyűjtött mondásai

Jessica fülét megütötte a nagyteremből jövő lárma, fölkapcsolta az ágya melletti lámpát. Az óra nem volt még pontosan beállítva a helyi időre, le kellett vonnia huszonegy percet. Körülbelül hajnali kettőre járt.

A lárma hangos volt és fölismerhetetlen.

Támadnak a Harkonnenek? futott át rajta.

Kilépett az ágyból, megnézte az ellenőrző műszereket. A képernyőn látszott, hogy Paul édesdeden alszik a lenti pinceszobában, amelyet sietősen átalakítottak hálószobának. A lárma szemlátomást nem hatolt le odáig. A herceg szobája üres volt, az ágyat nem használták. Még mindig kint volna a leszállópályán?

A ház első részében még nem állították be a kamerákat.

Jessica megállt a szoba közepén, fülelt.

Egy hang artikulátlanul ordítozott. Mintha valaki dr. Yueh-ért kiáltozott volna. Jessica előkapott egy köntöst, magára terítette, a papucsba dugta a lábát, a lábszárára csatolta a kriszkést.

Megint dr. Yueh nevét kiáltozták.

Jessica megkötötte a derekán az övet, kilépett a folyosóra. Aztán belényilallt a gondolat: *Csak nem sebesült meg Leto?!*

A folyosó mintha a végtelenbe nyúlt volna szaladó lába alatt. Befordult a boltív alatt, elsuhant az ebédlő mellett, végig a következő folyosón a nagyteremig. A terem fényárban úszott, valamennyi fali szuszpenzor ontotta a fényt.

Jobbra, a főbejárat közelében meglátta a házi őrség két tagját. Duncan Idahót fogták közre. Idaho feje előrebillent. Lihegett. Hirtelen csend támadt.

Az egyik őr vádlóan rászólt Idahóra:

— Látod, mit csináltál? Fölébresztetted Lady Jessicát!

A vastag kárpitok meglibbentek a férfi mögött, jeleként annak, hogy a bejárati ajtó nyitva maradt. A hercegnek vagy Yueh-nek nyoma

sem volt. Valamivel távolabb ott állt Mapes, és fagyos tekintettel méregette Idahót. Hosszú, barna köntös volt rajta, kanyargós mintával a szegélyén, a lábán sivatagi csizma, befűzetlenül.

— Akkor fölébresztettem, na és — mormolta Idaho. A mennyezetre emelte az arcát, felüvöltött. — Az én kardom először a Grummanon látott vért!

Anyaisten! Részeg! döbbent rá Jessica.

Idaho sötét bőrű, kerek képe grimaszba rándult. Haja, mely máskor feketén, fényesen göndörödött, mint a fekete kecskeprém, most tele volt földdel, porral. Zubbonyán hosszú, rongyos szélű hasadás éktelenkedett, kilátszott rajta a díszing, amelyet a vacsoránál viselt.

Jessica odament hozzá.

Az egyik őr odabiccentett neki, de közben nem eresztette el Idahót.

— Nem tudtunk mit csinálni vele, úrnőm! Kint, a kapu előtt randalírozott, nem volt hajlandó bejönni. Attól féltünk, észreveszik a helybéliek. Az nagyon nem lett volna jó! Rossz hírünket keltette volna.

— Merre járt? — kérdezte Jessica.

— Hazakísérte a vacsora után az egyik ifjú hölgyet, úrnőm. Hawat parancsára.

— Melyik ifjú hölgyet?

— Az egyik kísérőszolgálatos macát. Érted, asszonyom, ugye? — Mapesre pillantott, lehalkította a hangját. — Mindig Idahót szokták megbízni a hölgyek külön megfigyelésével.

Ezt tudom, gondolta Jessica. *De miért van berúgva?*

Jessica összeráncolt homlokkal Mapeshez fordult.

— Mapes, hozzál valamit, amitől magához tér! Koffeint ajánlok. Talán maradt még abból a fűszeres kávéból.

Mapes megrántotta a vállát, megfordult, elment a konyha irányába. A laza sivatagi csizma csattogott a kőpadlón.

Idaho Jessica felé hajtotta szemlátomást nehéz fejét, és rásandított.

— Háromszáznál is több embert öltem meg a herceg szolágla… szolgálatában — mormogta. — Csak asztunnám, mér vagyok itt? Nem lehet itt meglenni! Se a föld alatt, se fent. Miféle egy hely ez, mi?

Az oldalajtó felől valami nesz vonta magára Jessica figyelmét. Odanézett, látta, hogy Yueh jön feléjük, bal kezében az orvosi táska. Teljesen fel volt öltözve, sápadt volt, fáradtnak látszott. Homlokán feltűnően virított a rombusz alakú tetoválás.

— A jó doki! — kurjantotta Idaho. — Miféle ember vagy te, doki? Itt egy kötés, ott egy talbe… tabletta? — Ködös szemmel Jessicára meredt. — Nem viselkedek szépen, mi?

Jessica csak összevonta a szemöldökét, magában tűnődött: *Miért*

rúghatott be Idaho? Berúgatták?

— Megártott a fűszersör — motyogta Idaho, és közben megpróbált egyenes tartást fölvenni.

Visszajött Mapes, gőzölgő csészét tartott a kezében, bizonytalanul megállt Yueh mögött, Jessicára nézett. Jessica tagadóan intett a fejével.

Yueh a padlóra tette a táskáját, üdvözlésképpen odabiccentett Jessicának.

— Fűszersör, mi? — kérdezte.

— Sose ittam jobbat — jelentette ki Idaho. Megpróbálta vigyázzba vágni magát. — Az én kardom először a Grummanon látott vért! Ott öltem meg egy Harok… Harkon… megöltem én a hercegért!

Yueh hátrafordult, ránézett a Mapes kezében tartott csészére.

— Mi ez?

— Koffein — mondta Jessica.

Yueh elvette a csészét, odanyújtotta Idahónak.

— Hajtsd föl, pajtás!

— Nem köll több inni!

— Hajtsd föl, ha mondom!

Idaho feje Yueh felé billent, előrebotlott egy lépésnyit, magával vonszolva a két őrt.

— Tele van már a csizmám a Császári Világegyetemmel, dokikám! Most az eccer úgy lesz, ahogy nekem teccik!

— Jó, csak először idd meg — mondta Yueh. — Egyszerű koffein.

— Szar az, szar minden ezen a rohadt helyen! A rohadt nap is túl fényes! Még a színek se olyanok… Mindennel valami…

— Ideje most már lefeküdni — mondta Yueh józan, rábeszélő hangon. — Légy jó fiú, idd meg szépen! Ettől majd jobban leszel.

— Nem akarok jobban lenni!

— Nem huzakodhatunk itt vele egész éjjel — mondta Jessica. *Itt már csak a sokkolás segít,* gondolta.

— Fölösleges itt maradnod, úrnőm — mondta Yueh. — Én majd elintézem.

Jessica megrázta a fejét. Előrelépett, lekevert egy nagy pofont Idahónak.

Idaho hátratántorodott az őrökkel együtt. Villogó szemmel meredt Jessicára.

— Mit képzelsz, hogy viselkedsz a herceg otthonában?! — förmedt rá Jessica.

Kikapta a csészét Yueh kezéből, egy kevés ki is loccsant belőle, odatartotta a férfi elé. — Tessék meginni! Ez parancs!

Idaho görcsös mozdulattal kihúzta magát, csúnyán végigmérte Jessicát. Lassan, tagoltan, szabatosan azt mondta:

— Nekem ne parancsolgasson egy rohadt Harkonnen-ügynök!

Yueh megdermedt, Jessicára meredt.

A nő elsápadt, de egy pillanat múlva bólintott. Most már érthető lett minden — az összefüggéstelen disszonanciák, amelyeket az elmúlt néhány nap során észlelt szavakban és tettekben maga körül, most világos képpé álltak össze! Olyan indulat csapott föl benne, hogy alig tudta legyűrni. Minden Bene Gesserit-képzettségére szükség volt, hogy lelassítsa a pulzusát, egyenletessé tegye a lélegzését. Még akkor is érezte, hogy föl-föllobban a láng.

Mindig Idahót szokták megbízni a hölgyek megfigyelésével!

Egy pillantást vetett Yueh-re. Az orvos lesütötte a szemét.

— Te tudtad ezt?! — förmedt rá Jessica.

— Én… én is hallottam ezt-azt, úrnőm. De nem akartam tetézni a gondjaidat.

— Hawat! — csattant fel Jessica. — Azonnal hozzátok elém Thufir Hawatot!

— De úrnőm…

— Azonnal!

Csak Hawat lehet, gondolta. *Akárki más állt volna élő ilyen gyanúsítással, nem foglalkoztak volna vele!*

Idaho megrázta a fejét.

— Hagyjuk az egészet a francba — motyogta.

Jessica lenézett a kezében tartott csészére, aztán hirtelen Idaho arcába löttyentette a tartalmát. — Zárjátok be valamelyik vendégszobába a keleti szárnyon! — parancsolta. — Majd kialussza!

A két őr szerencsétlenül bámult rá. Az egyik bátortalanul kinyögte:

— Talán máshová is vihetnénk, úrnőm. Esetleg…

— Itt volna a helye! — csattant fel Jessica. — Itt van dolga! — Keserű gúny fröcskölt a hangjából. — Hiszen olyan ragyogóan szemmel tudja tartani a hölgyeket!

Az őr némán nyelt egyet.

— Tudod, hol van a herceg? — kérdezte tőle Jessica.

— A parancsnoki állásban, úrnőm.

— Hawat vele van?

— Hawat a városban van, úrnőm.

— Haladéktalanul hozzátok elém Hawatot — mondta Jessica. — A szalonomban várom.

— De úrnőm…

— Ha szükséges, felhívhatom a herceget — mondta Jessica. — Remélem, nem lesz rá szükség. Nem szeretném ezzel háborgatni.

— Igenis, úrnőm.

Jessica Mapes kezébe nyomta az üres csészét, viszonozta a csupakék szem kérdő pillantását.

— Visszamehetsz lefeküdni, Mapes.

— Biztosan nem lesz szükséged rám, asszonyom?

Jessica zordan elmosolyodott.

— Biztosan.

— Talán várhatna holnapig a dolog — mondta Yueh. — Adok egy nyugtatót, és…

— Te is visszamégy a helyedre, és hagyod, hogy a magam módján intézzem a dolgaimat! — mondta Jessica. Megveregette az orvos karját, hogy elvegye a parancs élét. — Nem lehet másképp.

Sarkon fordult, és emelt fővel, kemény léptekkel kiment, visszasietett a lakosztályába. Hűvös falak… folyosók… az ismerős ajtó… Feltépte az ajtót, bement, bevágta maga mögött. Megállt, dühödten rámeredt a szalon pajzs védte ablakaira. *Hawat! Lehet, hogy ő áll a Harkonnenek zsoldjában? Majd meglátjuk!*

Odament az öblös, ódivatú karosszékhez, belemarkolt a hímzett sornabőr huzatba, szembefordította a karosszéket az ajtóval. Hirtelen fontos helyet kapott a tudatában a lábára csatolt kriszkés. Lecsatolta, fölszíjazta a karjára, kipróbálta, könnyen jár-e a hüvelyében. Még egyszer körbepillantott a szobában, hogy pontosan tudja mindennek a helyét szükség esetén: a sarokban a kanapé, a fal mellett az egyenes hátú székek, a két alacsony asztalka, a hálószoba ajtaja mellett az állványon a citera…

Halovány, rózsaszínű fény áradt a szuszpenzorlámpákból. Jessica tompította a fényt, leült a karosszékbe, végigsimította a huzatot. Megörvendeztette egy pillanatra a bútordarab alkalomhoz illő méltósága.

Jöjjön csak Hawat, gondolta. *Most majd meglátjuk.* És előkészítette magát a Bene Gesserit-várakozásra, összeszedte a türelmét, tartogatta az erejét.

Hawat hamarabb megérkezett, mint várta. Kopogás hallatszott az ajtón, Jessica kiszólt, hogy tessék, és belépett az öreg.

Jessica nem mozdult ültéből, csak nézte a serkentőszer kölcsönözte energiától dinamikus mozdulatokat, látta mögöttük a kimerültséget. Hawat váladékos, öreg szeme rávillant. Cserzett bőre sárgás árnyalatúnak látszott a szoba világításában, a ruhája ujján nagy, nedves folt éktelenkedett.

Jessica orrát vérszag csapta meg.

Intett az egyik egyenes hátú szék felé.

— Hozd ide azt a széket, és ülj le velem szemben! — parancsolta.

Hawat meghajolt, engedelmeskedett. *Minek kellett berúgnia annak a hülye Idahónak?* gondolta. Szemügyre vette Jessica arcát, azon töprengett, hogyan lehet ezt elsimítani.

— Legfőbb ideje, hogy tiszta vizet öntsünk a pohárba! — szólalt meg Jessica.

— Mi a gondod, úrnőm? — Hawat leült, a térdére tette a kezét.

— Ne szórakozz velem! — förmedt rá Jessica. — Ha Yueh nem mondta volna meg, miért rendeltelek ide, akkor is biztosan tudod valamelyik itteni spiclidtől! Legalább egymással legyünk őszinték!

— Ahogy parancsolod, úrnőm.

— Először válaszolj egy kérdésre — mondta Jessica. — Harkonnen-ügynök lett belőled?

Hawat félig fölugrott a székről, az arca elsötétült a dühtől, úgy hördült fel:

— Hogy mersz ilyet föltételezni?!

— Ülj le — mondta Jessica. — Te ilyet föltételeztél rólam.

Hawat lassan visszaereszkedett a székre.

Jessica pedig, miután leolvasta az oly jól ismert arcon látott jeleket, megkönnyebbülten felsóhajtott. *Nem Hawat az.*

— Most már tudom, hogy hűséges vagy a herceghez — mondta. — Ezért hajlandó vagyok esetleg megbocsátani, hogy megsértettél.

— Mit kell megbocsátanod?

Jessica összeráncolta a homlokát, eltűnődött: *Kijátsszam az adumat? Megmondjam neki, hogy néhány hete magamban hordozom a herceg leánygyermekét? Nem… Leto maga sem tud még róla. Ezzel csak bonyolítanám az életét, elterelném a fegyelmét most, amikor az életben maradásunkra kell koncentrálnia. Ráérek még fölhasználni ezt.*

— Egy Igazmondó megoldaná a kérdést — mondta Jessica —, de itt nincsen a Vizsgálószék által felesketett Igazmondónk.

— Ahogy mondod. Nincsen Igazmondónk.

— Áruló van közöttünk? — kérdezte Jessica. — Nagyon alaposan számba vettem az embereinket. Ki lehetne? Gurney nem. Duncan semmi esetre sem. A tisztjeik nincsenek olyan stratégiailag fontos helyzetben, hogy szóba jöhetnének. Te sem vagy áruló, Thufir. Paul sem lehet. Hogy én nem vagyok, azt *én* biztosan tudom. Akkor kicsoda? Yueh? Hívjam be, tegyük próbára?

— Tudod, hogy fölösleges volna — mondta Hawat. — A Magas Kollégium kondicionálásában részesült. Ezt viszont *én* tudom biztosan.

— Arról már nem is beszélve, hogy a felesége Bene Gesserit volt, akit a Harkonnenek öltek meg — mondta Jessica.

— Tehát ez lett a sorsa… — mondta Hawat.

— Nem hallottad a hangjában a gyűlöletet, amikor kiejti a Harkonnen nevet?

— Tudod jól, hogy nincs Bene Gesserit-hallásom — mondta Hawat.

— Mi kevert engem ilyen aljas gyanúba? — kérdezte Jessica.

Hawat összevonta a szemöldökét.

— Úrnőm, lehetetlen helyzetbe hozod öreg szolgádat! Elsősorban a hercegnek tartozom hűséggel.

— És ezért a hűségért sok mindent hajlandó vagyok

megbocsátani.

— Megint meg kell kérdeznem: van mit megbocsátani?

— Holtpontra jutottunk — mondta Jessica.

Hawat vállat vont.

— Beszéljünk egy kicsit akkor valami másról — mondta a nő. — Duncan Idahóról, a csodálatra méltó vitézről, akinek oly nagyra becsüljük őrző- és megfigyelő képességeit. Ma éjszak a kelleténél többet nyakalt be egy fűszersör nevű italból. Értesüléseim szerint a mieink közül nem ő volt az egyetlen, aki berúgott attól a kotyvaléktól. Igaz?

— Nyilván jók az értesüléseid, úrnőm.

— Jók bizony. Nem látod, hogy ez az ivás csak tünet, Thufir?

— Talányokban beszélsz, úrnőm.

— Használd a Mentát-eszedet! — förmedt rá Jessica. — Mi a baja Duncannek meg a többinek? Két szóban megmondhatom: nincs otthonuk!

Hawat maga elé bökött az ujjával.

— Itt vannak az Arrakison, ez az otthonuk.

— Az Arrakis idegen és ismeretlen! A Caladan volt az otthonuk, de kiszakítottuk onnan őket. Nincs otthonuk. És attól félnek, hogy a herceg cserbenhagyja őket.

Hawat megmerevedett.

— Ha valamelyik emberünk beszélne így, az már elég ok volna azonnali…

— Ugyan már, Thufir! Vajon defetizmus vagy árulás, ha az orvos megállapítja a betegség diagnózisát? Nekem csak a gyógyítás a szándékom.

— Az ilyen kérdésekért engem tesz felelőssé a herceg.

— De megértheted, hogy természetszerűen foglalkoztat valamennyire a betegség lefolyása — mondta Jessica. — És talán azt is elismered, hogy rendelkezem bizonyos képességekkel ezen a téren.

Muszáj lesz nagy megrázkódtatásnak kitennem? tűnődött Jessica.

Thufirt föl kell rázni — valahogy ki kell zökkenteni a rutinból!

— Sokféleképpen lehet értelmezni a törődésedet — mondta Hawat, és megvonta a vállát.

— Eszerint magadban már ítéletet mondtál fölöttem?

— Ugyan, dehogy, úrnőm! De ebben a helyzetben nem engedhetem meg azt a luxust, hogy bármiféle kockázatot vállaljak.

— Ennek a háznak a falain belül, szinte az orrod előtt tudtak merényletet megkísérelni a fiam ellen — mondta Jessica. — Ott ki vállalt miféle kockázatot?

Hawat arca elborult.

— Felajánlottam a lemondásomat a hercegnek.

— És fölajánlottad-e nekem… vagy Paulnak?

Hawat most már nem palástolta a haragját: látszott abból, ahogy szaporán szedte a levegőt, ahogy kitágult az orrcimpája, ahogy farkasszemet nézett Jessicával. Jessica látta, hogy a halántékán lüktet egy ér.

— Én a hercegnek tartozom hűséggel — mondta Hawat.

— Nincs köztünk áruló — mondta Jessica. — Valami más jelenti a fenyegetést. Talán a lézerfegyverekkel áll kapcsolatban. Talán megpróbálnak elrejteni és a házpajzsokra irányítani néhány időzített lézerfegyvert. Lehet, hogy…

— És ki lesz a megmondhatója a robbanás után, hogy nem atomrobbanás volt? — kérdezte Hawat. — Nem, úrnőm. Nem kockáztatnak meg *ennyire* törvénytelen akciót. A sugárzás megmarad. Nehéz eltüntetni a nyomokat. Nem. Meg fognak tartani *majdnem* minden előírást. Itt árulónak kell lennie!

— Te a hercegnek tartozol hűséggel — mondta gúnyosan Jessica. — Hajlandó volnál tönkretenni abbéli igyekezetedben, hogy megvédelmezd?

Hawat mély lélegzetet vett, aztán válaszolt:

— Ha ártatlan vagy, úrnőm, térden állva fogok a bocsánatodért esedezni.

— Most beszéljünk rólad, Thufir — mondta Jessica. — Az emberi lények akkor érzik a legjobban magukat, amikor mindenkinek megvan a maga helye, amikor mindenki tudja, hová tartozik a dolgok rendjében. Ha elpusztítod a helyet, vele pusztul a személy is. Mindazok közül, akik szeretik a herceget, Thufir, a te helyzeted és az enyém a legalkalmasabb arra, hogy elpusztítsuk egymást. Nem suttoghatnék gyanúsításokat rólad a herceg fülébe éjszakánként? Mikor lenne a legfogékonyabb az ilyen suttogásokra, Thufir, mit gondolsz? Pontosabban körvonalazzam?

— Fenyegetsz? — mordult fel Hawat.

— A legkevésbé sem. Mindössze felhívom a figyelmedet rá, hogy valaki az életünk alapvető rendje révén intéz támadást ellenünk. Ügyes, ördögi módon. Úgy szándékozom elhárítani ezt a támadást, hogy olyan módon rendezem el az életünket, hogy ne legyen rajta rés, ahol az ilyen mérgezett nyilak behatolhatnának.

— Azzal vádolsz, hogy alaptalan mendemondákat terjesztek?

— Igen, alaptalanokat.

— És ezekre a te suttogásaiddal vágnál vissza?

— A *te* életed csupa suttogás, Thufir, nem az enyém!

— Kétségbe vonod a rátermettségemet?

Jessica fölsóhajtott.

— Thufir, szeretném, ha megvizsgálnád, milyen módon vagy te magad érzelmileg érintve ebben a dologban. A természetes emberi lény logika nélküli lény. Az, hogy te mindent a logikai vetületében

kezelsz, természetellenes, de elviselhető, mert hasznos. Te magad vagy a megtestesült logika — mint Mentát. A problémákra kapott megoldásaidat azonban ki kell vetítened magadból, nagyon is reális módon, hogy a többiek megvizsgálhassák, minden oldalról szemügyre vehessék…

— Most akarsz megtanítani a dolgomra? — kérdezte Hawat. Nem is próbálta leplezni a hangjából kicsendülő lenézést.

— Mindent, ami önmagadon kívül van, tisztán tudsz látni, és alkalmazni tudod rá a logikádat — folytatta Jessica. — De jellegzetes emberi vonás, hogy ha személyes problémákkal kerülünk szembe, a legmélyebben személyes dolgokat a legnehezebb a logikánk ítélőszéke elé citálni. Inkább vergődünk, kapkodunk, inkább okolunk akármit, mint az igazi, mélyen gyökerező valamit, ami valójában emészt minket.

— Szántszándékkal meg akarod ingatni a mentáti képességeimbe vetett hitemet — mondta érdes hangon Hawat. — Ha én látnám, hogy valamelyik emberünk így próbálja használhatatlanná tenni fegyvertárunk akármelyik elemét, tétovázás nélkül leleplezném és elpusztítanám!

— A legkiválóbb Mentátok nagyon is tekintettel vannak a számításaik hibahányadára — jegyezte meg Jessica:

— Sohasem állítottam az ellenkezőjét!

— Akkor vond vizsgálatod alá azokat a tüneteket, amelyeket mindketten észleltünk: az emberek részegeskedését, a civakodásokat… pletykáznak, képtelen rémhíreket adnak-vesznek az Arrakisról, nem törődnek a legelemibb…

— A tétlenség az oka, semmi más — mondta Hawat. — Ne akard elterelni a figyelmemet azzal, hogy rejtélyesnek tüntetsz föl egy egyszerű dolgot!

Jessica rámeredt, arra gondolt, hogy a herceg emberei a körletekben egymást hergelik a keserveikkel, szinte összedörzsölik őket, hogy a végén már kis híján érezni lehet a levegőben a felgyülemlő feszültség ózonszagát. *Lassan olyanok lesznek, mint a Liga előtti legenda szereplői,* gondolta Jessica, *mint Ampoliros, az eltévedt csillagkutató legénysége: elborult elmével a fegyvereik mellett, örökké keresve-kutatva, örökké készenlétben, de örökké felkészületlenül.*

— Miért nem használod ki soha egészen a képességeimet a herceg szolgálatában? — kérdezte az öregtől. — Csak nem tőlem félted a pozíciódat?

Hawat villogó szemmel nézett rá.

— Tudok egyet-mást arról, milyen kiképzést kaptok ti Bene Gesserit… — elhallgatott, összeráncolta a homlokát.

— Mondd csak ki nyugodtan — biztatta Jessica. — Bene Gesserit-*boszorkányok*.

— Tudok egyet-mást az igazi kiképzésetekről — mondta Hawat. — Látom a jeleit Paulon. Engem nem tesztek bolonddá az iskoláitok fennen hirdetett jelszavával, hogy csak azért léteztek, hogy szolgáljatok!

Súlyosnak kell lennie majd a megrázkódtatásnak, gondolta Jessica, *és már majdnem készen áll rá.*

— Mindig tisztelettudóan meghallgatsz a Tanácsban — folytatta —, de ritkán fogadod meg a tanácsomat. Miért?

— Mert nem bízom a Bene Gesserit-indítékaidban — mondta Hawat. — Lehet, hogy azt hiszed, át tudsz látni másokon, lehet, hogy azt hiszed, rá tudsz venni másokat, hogy pontosan azt tegyék, amit…

— Te szerencsétlen hülye! — förmedt rá Jessica.

Thufir sötét tekintettel kihúzta magát ültében.

— Akármilyen szóbeszédet hallottál is az iskoláinkról — mondta Jessica —, az igazság sokkal hihetetlenebb. Ha a fejembe venném, hogy végzek a herceggel… vagy veled vagy akárki mással, aki elérhető közelségben van, nem tudnád megakadályozni.

Miért hagyom, hogy a kevélység ilyen szavakat hozzon ki belőlem? Nem erre tanítottak.

Hawat a zubbonya alá csúsztatta a kezét, ahol egy apró, mérgezett hegyű nyílvető lapult. *Nem visel pajzsot,* gondolta. *Vajon csak merő hetvenkedés, amit beszél? Most végezhetnék vele… de hahh… mily következményekkel járna, ha tévednék…*

Jessica látta a kis mozdulatot.

— Imádkozzunk — mondta —, hogy sohase kelljen erőszakhoz folyamodnunk egymás ellen.

— Nemes óhaj — mondta helyeslően az öreg.

— Közben azonban terjed közöttünk a métely — mondta Jessica. — Megint föl kell tennem a kérdést: Nem ésszerűbb feltételezés, hogy a Harkonnenek azért plántálták közénk ezt a gyanút, hogy kettőnket összeugrasszanak?

— Úgy látszik, megint patthelyzetbe kerültünk — jegyezte meg Hawat.

Jessica felsóhajtott, magában azt gondolta: *Már majdnem készen áll rá.*

— A herceg és én bizonyos értelemben szülőpótlékai vagyunk az embereinknek — mondta.

— Nem vett feleségül téged — jegyezte meg az öreg. Jessica nyugalmat erőltetett magára. *Ez jó visszavágás volt,* futott át rajta.

— De mást sem fog feleségül venni — mondta. — Amíg én élek, nem. És ahogy mondtam, szülőpótlékok vagyunk. Hogy felbomlasszák a dolgainknak ezt a természetes rendjét, hogy megzavarjanak, szétzüllesszenek, elbizonytalanítsanak bennünket — szerinted melyik célpont látszik a legvonzóbbnak a Harkonnenek szemében?

Hawat megérezte, milyen irányban halad Jessica gondolatmenete. Összevonta a szemöldökét, lesütött szemmel, sötét pillantással nézett maga elé.

— A herceg? — folytatta Jessica. — Valóban vonzó célpont, de nála jobban senkit sem őriznek, legfeljebb Pault. Én? Hogyne, én is csábító vagyok, de minden bizonnyal tudják, hogy a Bene Gesseritekkel nem könnyű elbánni. Van egy sokkal jobb célpont, akinek éppen a kötelességeiből eredően, szükségszerűen hatalmas vakfolt van a látóterében. Akinek a gyanakvás olyan magától értetődő, mint a lélegzetvétel. Akinek az egész élete homályos célzásokra és sötét titkokra épül. — Jobb keze Hawat felé lendült. — Te!

Hawat fölugrott a székről.

— Nem mondtam, hogy távozhatsz, Thufir! — csattant fel Jessica.

A vén Mentát jóformán visszaroskadt a székre, olyan hirtelen hagyta el az izmait az erő.

Jessica elmosolyodott, de a mosolyában nem volt vidámság.

— Most már tudsz valamit az igazi kiképzésről, amelyben részesülünk — mondta.

Hawat nyelni próbált, de kiszáradt a torka. Jessica iménti parancsa fejedelmi volt, ellentmondást nem tűrő — a hang és a modor, amelyben elhangzott, a szó szoros értelmében ellenállhatatlanná tette. Hawat teste engedelmeskedett, mielőtt még az agya fontolóra vehette volna. Semmi sem gátolhatta volna meg, hogy engedelmeskedjék — sem a logika, sem a dühödt indulat… semmi. Hogy Jessica képes volt erre, az a másik személy érzékeny, bensőséges ismeretéről árulkodott — olyan mélységekről, amelyek létezéséről Hawat eddig nem is álmodott.

— Mondtam már neked, hogy meg kellene értenünk egymást — szólt Jessica. — Mármint *neked* kellene megértened *engem*. Én már értelek téged. És vedd tudomásul, hogy ellenem csak az adhat neked biztonságot, ha hűséges vagy a herceghez.

Hawat szótlanul nézte, megnyalta kiszáradt ajkát.

— Ha dróton rángatott bábra volna szükségem — folytatta Jessica —, feleségül tudnám vetetni magam a herceggel. Még azt is elhinné, hogy tulajdon szabad akaratából tette.

Hawat lehorgasztotta a fejét, ritkás szempilláján át sandított fölfelé. Csak a görcsös önuralom tartotta vissza attól, hogy az őrökért kiáltson. Az. önuralom… és az a sejtelem, hogy ez a nő nem engedné. Még mindig lúdbőrös volt attól, ahogy Jessica a hatalmába kerítette az előbb. Abban a zsibbadt pillanatban a nő könnyűszerrel végezhetett volna vele!

Minden emberben megvan ez a gyenge pont? tűnődött. *Mindannyiunkat parancsszóra lehet rángatni, mielőtt ellenállhatnánk?* A gondolat mélységesen megrendítette. *Ki állhatná útját annak, akinek*

ilyen erő van a birtokában?

— Megérezhetted, milyen erő rejlik a Bene Gesserit kesztyűs kezében — mondta Jessica. — Kevesen maradnak életben, akik megérzik. És amit az imént csináltam, a viszonylag egyszerű fogásaink közé tartozik. Nem ismered a teljes fegyvertáramat. Gondolkodj el ezen!

— Miért nem szállsz harcba, hogy elpusztítsd a herceg ellenségeit? — kérdezte Hawat.

— Kit, mit pusztíttatnál el velem? — kérdezte Jessica. — Azt akarnád, hogy anyámasszony katonáját csináljak a hercegből, hogy mindenben rám támaszkodjék?

— De ilyen erő birtokában…

— Az erő kétélű, Thufir. Te arra gondolsz: Milyen könnyű lenne ennek a nőnek egy embert fegyverré formálnia, amelyet az ellenség szívébe döfhet. Így igaz, Thufir — akár a te szívedbe is. De mire mennék vele? Ha közülünk, Bene Gesseritek közül elegen megtennénk ezt, nem válna-e gyanússá minden Bene Gesserit? Nem akarjuk ezt, Thufir. Nem akarjuk elpusztítani magunkat. — Bólintott. — Valóban azért létezünk, hogy szolgáljunk.

— Nem tudok válaszolni — mondta az öreg. — Tudod, hogy nem válaszolhatok.

— Arról, ami itt történt, egy szót sem fogsz szólni senkinek — mondta Jessica. — Ismerlek, Thufir.

— Úrnőm… — Hawat megint nyelni próbált kiszáradt torkával.

És közben arra gondolt: *Nagy erők birtokosa ez a nő, úgy bizony! De ezek révén nem volna-e még félelmesebb eszköz a Harkonnenek kezében?*

— A herceget ugyanolyan gyorsan a romlásba vihetik a barátai, mint az ellenségei — mondta Jessica. — Most már bízom benne, hogy a mélyére hatolsz ennek a gyanúsítgatásnak, és végét veted.

— Ha alaptalannak bizonyul — mondta Hawat.

— Ha — visszhangozta gúnyosan Jessica.

— Ha — ismételte meg az öreg.

— Makacs vagy te, Thufir.

— Óvatos — mondta Hawat —, és tekintettel vagyok a hibahányadra.

— Akkor fölteszek neked még egy kérdést. Mit jelent a szemedben, ha megkötözve, tehetetlenül, kiszolgáltatva állsz egy másik ember előtt, aki kést szegez a torkodnak — és ez a másik ember nemcsak nem végez veled, hanem kioldozza a kötelékeidet, és a kezedbe adja a kést, hogy cselekedj belátásod szerint?

Jessica fölállt, hátat fordított az öregnek.

— Elmehetsz, Thufir.

A vén Mentát fölkelt, bizonytalanul megállt, keze a zubbonya alatt lapuló, halálos fegyver felé mozdult. Eszébe jutott az aréna, a

herceg apja (aki bátor ember volt, akármilyen egyéb hibái lettek légyen is) és egy réges-régi *corrida* napja: a félelmetes, fekete szörnyeteg csak állt ott, leszegett fejjel, dermedten, zavarodottan. Az öreg herceg hátat fordított a szarvaknak, a *muletá*t hanyagul a karjára vetette, a lelátókról üdvrivalgás hallatszott.

Én vagyok a bika, ez a nő a matador, gondolta Hawat. Elvette a kezét a fegyverről, ránézett izzadságtól csillogó, üres tenyerére.

És tudta, hogy akármi legyen is az igazság, ami majd kiderül, sohasem fogja elfelejteni ezt a pillanatot, sohasem fog elmúlni benne az a csodálat, amelyet Lady Jessica iránt érez.

Halkan megfordult, kiment a szobából.

Jessica elfordította a tekintetét az ablak tükröző felületéről, megfordult, a csukott ajtóra nézett.

— Most már akcióba fog lépni — suttogta.

Birkózol-e álmokkal?
Küzdesz-e az árnyakkal?
Mozogsz-e mintegy álomban?
Az időd elillant,
éltedet ellopták.
Semmire herdáltad magad,
dőreséged áldozata vagy.

— Jamis gyászéneke a Temetősíkságon

(Irulan hercegnő: Muad-Dib dalai)

Leto a ház előcsarnokában állt, egy üzenetet böngészett az egyetlen szuszpenzorlámpa fényénél. Pár óra volt hátra hajnalig, a herceg ólmos fáradtságot érzett. Az üzenetet egy fremen hírnök adta át a külső őrségnek az előbb, amikor a herceg visszaérkezett a parancsnoki állásból.

Ez állt benne: „Nappal füstoszlop, éjjel tűzcsóva."

Aláírás nem volt.

Mit jelentsen ez? tűnődött Leto.

A hírnök eltűnt, nem várta meg a választ, nem várta meg, hogy kérdőre vonják. Beleolvadt az éjszakába, mint valami ködös árnyék.

Leto a zubbonya zsebébe tette a papírt. Majd később megmutatja Hawatnak, gondolta. Hátrasimított egy hajtincset a homlokából, nagyot sóhajtott. Már a serkentő tabletták hatása is gyengült. Hosszú volt a díszvacsora óta eltelt két nap, és még hosszabb az idő, amióta nem aludt.

A katonai problémák tetejébe még ott volt Hawat nyugtalanító beszámolója arról, hogy milyen összeütközése volt Lady Jessicával.

Fölkeltsem Jessicát? tűnődött. *Most már fölösleges titkolózósdit játszani vele. Vagy mégsem?*

A mindenségit annak a nyavalyás Duncan Idahónak!

Megrázta a fejét. *Nem, nem Duncan a hibás. Én vagyok a hibás, mert nem avattam a bizalmamba Jessicát az első pillanattól fogva! Most már legfőbb ideje, mielőtt nagyobb baj lesz.*

Az elhatározás jobb kedvre derítette. Kiment az előcsarnokból, sietős léptekkel átment a nagytermen, aztán végig a folyosókon, a családi szárny felé.

Az elágazásnál, ahonnan a személyzeti szárnyba vezető folyosó nyílt, megtorpant. Valami furcsa, nyávogásszerű hang ütötte meg a

fülét a személyzeti folyosó felől. Leto bal kezét a pajzsöv kapcsolójára helyezte, jobbjába belecsúsztatta a kindzsalt. Megnyugtató érzés volt megmarkolni a kést. Lúdbőrös lett attól a különös hangtól.

Halk léptekkel elindult a személyzeti folyosón, közben magában átkozta a gyönge világítást. A leggyöngébb fényű szuszpenzorokat helyezték el a folyosón körülbelül nyolcméterenként, és a lehető legjobban letompították őket. A sötét kőfalak elnyelték a fényt.

A félhomályban valami sötét folt tűnt fel a padlón.

Leto tétovázott, kis híján bekapcsolta a pajzsát, aztán mégsem, mert csak gátolta volna a mozgását, korlátozta volna a hallását… és mert az elfogott lézerfegyver-szállítmány kételyeket ébresztett benne.

Nesztelenül megközelítette a foltot, látta, hogy emberi alak, hason fekvő emberi test. Leto a lábával hanyatt fordította, döfésre emelt késsel közelebb hajolt, hogy a derengésben kivehesse az arcot. Tuek volt az, a csempész, a mellkasán sötét folt. A halott tekintet üresen, sötéten meredt fölfelé. Leto megérintette a foltot — meleg volt.

Holtan, itt? kérdezte magában. *Ki ölte meg?*

A nyávogás itt mintha hangosabb lett volna. Elölről jött, az oldalfolyosó felől, amely a központi helyiségbe vezetett, ahol a ház fő pajzsgenerátorát helyezték el.

Egyik kezével az övkapcsolón, a másikban döfésre kész kindzsallal a herceg ellépett a tetem mellett, végigosont a folyosón, a sarkon megállt, bekémlelt a generátorszobához vezető másik folyosóra.

Újabb szürke folt hevert a padlón, pár lépésnyire tőle, és Leto rögtön látta, hogy onnan jött a hang. A sötét alak fájdalmas lassúsággal feléje mászott, zihálva, motyogva.

Leto görcsös erőfeszítéssel legyűrte magában hirtelen félelmét, odairamodott, letérdelt a vergődő alak mellé. Mapes volt az, a fremen házvezetőnő, a haja zilált, a ruhája tépett. A háta felől tompán csillogó, sötét folt terjedt át az oldalára. Leto megfogta a vállát; a nő felkönyökölt, felszegte a fejét, rámeredt a hercegre, a szeme csak mélyfekete árnyék volt.

— Te — zihálta. — Meghalt… az őr… Tuekért küldt… szökni… asszonyomat… te… téged… itt… ne… — Előrebukott, a feje a kőpadlón koppant.

Leto megtapogatta a halántékát. Nem érzett pulzust. Megnézte a nedves foltot. Mapest hátba szúrták. Kicsoda? Agyában egymást kergették a gondolatok. Azt akarta mondani Mapes, hogy valaki megölt egy őrt? És Tuek? Jessica küldött volna érte? Miért?

Ahogy föl akart egyenesedni, mintha valami hatodik érzéke figyelmeztette volna. A pajzsöv felé kapott — de már későn. Bénító ütés taszította félre a karját. Fájdalmat érzett, látta, hogy apró fémnyíl áll ki a ruhája ujjából, érezte, hogy terjed belőle a bénaság feljebb, egyre feljebb a karjában. Gyötrelmes erőfeszítésébe került, hogy

fölemelje a fejét, előrepillantson a folyosón.

Yueh állt a generátorszoba nyitott ajtajában. Arcán sárgán tükröződött az ajtó feletti, világosabb szuszpenzor fénye. Mögötte, a szobában néma csend volt — nem zümmögtek a generátorok.

Yueh! gondolta Leto. *Kikapcsolta a házpajzsot! Védtelenek vagyunk!*

Yueh megindult feléje, közben zsebre tette a nyílvetőt.

Leto érezte, hogy beszélni még tud.

— Yueh! Hogyan… — zihálta. Aztán a bénulás elérte a lábát, leroskadt a padlóra, háttal a kőfalnak dőlt.

Yueh arcán mintha szomorúság ült volna, ahogy föléje hajolt, megérintette Leto homlokát. A herceg érezte a kezét, de valahogy tompán… távolból.

— A nyílméreg szelektív — mondta Yueh. — Ha nagyon akarsz, tudsz beszélni, de nem tanácsolom. — Végigpillantott a folyosón, megint Leto fölé hajolt, kihúzta a nyilat, félredobta. A fém csörrenése is halványan, messziről hatolt a herceg fülébe.

Nem lehet Yueh, gondolta. *Ő kondicionálva van.*

— Hogyan? — suttogta.

— Sajnálom, kedves hercegem. Ha hiszed, ha nem, vannak olyan dolgok, amelyek parancsolóbbak, mint ez itt. — Megérintette a rombusz alakú tetoválást a homlokán. — Magam is különösnek találom ezt a lábbal tiprását a piretikus tudatomnak, de arra vágyom, hogy megöljek egy embert. Bizony, kifejezetten vágyom rá. És semmi sem állhat az utamba.

Lepillantott a hercegre.

— Ugyan, dehogy téged, kedves hercegem! Harkonnen bárót! A bárót akarom megölni!

— Har… kon…

— Maradj csöndben, szegény hercegem! Nincs sok időd. Emlékszel arra a műfogra, amelyiket a Narcal melletti csetepaté után ültettem be a szádba? Azt most ki fogjuk cserélni. Nemsokára elveszíted az eszméletedet, majd akkor. — Kinyitotta a tenyerét, szemügyre vett benne valamit. — Ez a fog pontos hasonmása a másiknak. Nem észleli semmiféle detektor, még egy gyors letapogatáson is átcsúszik. De ha erősen ráharapsz, összeroppan, és ha akkor nagyot fújsz kifelé, mérges gáz tölti be körülötted a levegőt… nagyon mérges gáz.

Leto kimeredt szemmel bámult föl a másikra, látta, hogy Yuehnek tébolyultan villog a szeme, verejték gyöngyözik a homlokán, az arcán.

— Neked már amúgy is véged volt, szegény hercegem — mondta Yueh. — Mielőtt azonban meghalsz, még a közelébe fogsz kerülni a bárónak. Azt fogja hinni, jobban el vagy kábítva, semhogy holmi utolsó erőfeszítéssel megtámadhatnád. El is leszel kábítva, sőt meg

leszel kötözve. A támadás azonban különös formákat ölthet. És *neked* az eszedbe fog jutni a fog. *A fog*, Leto Atreides herceg. Eszedbe fog jutni a fog!

Az öreg orvos egyre közelebb hajolt, míg végül a herceg szűkülő látómezejét már teljesen kitöltötte a lekonyuló bajszú arc.

— A fog — mormolta Yueh.

— Miért? — suttogta Leto.

Yueh fél térdre ereszkedett a herceg mellett.

— Sátáni alkut kötöttem a báróval. És meg kell bizonyosodnom róla, hogy ő állta az alkut. Amikor majd a szemébe nézek, tudni fogom. De sohasem kerülhetnék eléje a zsákmány nélkül. A zsákmány pedig te vagy, szegény hercegem! És amikor meglátom a bárót, tudni fogok mindent. Szegény Wannám sok mindenre megtanított, például arra is, hogy a feszült helyzetekben tévedhetetlenül lássam az igazságot. Nem mindig vagyok képes rá, de amikor a szemébe nézek majd a bárónak… igen, akkor *tudni fogom!*

Leto megpróbált lesandítani a Yueh kezében levő fogra. Úgy érezte, lidérces álom az egész — ez nem lehet igaz!

Az orvos vörös ajka félmosolyra rándult.

— Én nem fogok elég közel kerülni a báróhoz, máskülönben én magam csinálnám. Nem, engem biztos távolságban tartanak majd tőle! De te… ó, te egészen más vagy! Te vagy a fegyverem! Téged közelről akar majd megszemlélni, hogy élvezkedjen egy kicsit, hogy kiélje a kárörömét.

Leto szinte hipnotizáltan meredt egy izomra Yueh állkapcsának bal oldalán. Ahogy az orvos beszélt, az izom meg-megrándult.

Yueh közelebb hajolt.

— És neked, jó hercegem, drága hercegem, neked az eszedbe fog jutni ez a fog. — Két ujja közé csippentve Leto arca elé tartotta. — Akkor már csak ez a fog lesz a fegyvered.

Leto ajka hangtalanul mozgott:

— Nem.

— Dehogynem! Ne ellenkezz! Ezért az apró szolgálatért cserébe ugyanis megteszek neked valamit én is. Megmentem a fiadat és az asszonyodat! Senki más nem mentheti meg őket. Olyan helyre kerülnek majd, ahová nem ér el egyetlen Harkonnen keze sem.

— Hogyan… mented… meg? — suttogta Leto.

— Azt a látszatot keltem, hogy meghaltak, és elrejtem őket olyan emberek között, akik a Harkonnen név hallatán is kést rántanak, akik annyira gyűlölik a Harkonneneket, hogy elégetik a széket, amelyen egy Harkonnen ült; sóval szórják be a földet, ahol egy Harkonnen járt. — Megtapogatta Leto állkapcsát. — Érzel valamit?

A herceg hiába erőlködött, nem tudott felelni. Valami távoli rángatást érzett, látta, hogy Yueh kezében megvillan a hercegi

pecsétgyűrű.

— Paulnak — mondta az orvos. — Nemsokára el fogod veszíteni az eszméletedet. Isten veled, szegény hercegem! Amikor legközelebb találkozunk, nem lesz időnk társalogni.

Érzéketlen hűvösség kúszott föl a herceg nyaka felől az arcára. A félhomályos folyosó egyetlenponttá zsugorodott össze, benne Yueh vörös ajka.

— Jusson az eszedbe a fog! — suttogta az ajak. — A fog!

> *Tudománya kellene, hogy legyen az elkeseredésnek. Az embereknek szükségük van a nehéz időkre, az elnyomásra, hogy pszichikailag megizmosodjanak.*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib összegyűjtött mondásai*

Jessica felriadt a sötétben, bizonytalan rossz érzés fogta el a nagy csendben. Nem értette, miért érzi olyan renyhének az agyát, a testét. Borzongató félelem futott végig az idegszálain. Arra gondolt, hogy fölül, lámpát gyújt, de valami visszatartotta. A szájában valami… furcsa érzés volt.

Dömm-dömm-dömm-dömm!

Tompa hang volt, a sötétben nem érezte, honnan jön. Valahonnan.

A mozdulatlan pillanat tele volt változással, apró tűszúrások zsibongásával.

Fokozatosan érezni kezdte a testét, tudatára ébredt, hogy össze van kötözve a csuklója, a lába, hogy be van tömve a szája. Óvatosan megfeszítette a köteléket, megérezte, hogy krimskellrost, csak szorosabbra húzódna, ha rángatná.

Most már emlékezett mindenre.

Emlékezett rá, hogy valami mozgást hallott a hálószoba sötétjében, valami nedves, szúrós szagú dolog csapódott az arcába, szájába, kezek kaptak utána. Ahogy levegő után kapkodott — egyetlen rövid levegővétel volt —, megérezte az altatószert, aztán elveszítette az eszméletét, elmerült a rettegés fekete mélységében.

Megtörtént tehát, gondolta. *Milyen egyszerű volt legyőzni a Bene Gesseritet! Csak árulás kellett hozzá. Hawatnak igaza volt.*

Uralkodott magán, hogy ne húzza meg a kötelékeit.

Ez nem a hálószobám, gondolta. *Átvittek máshová.*

Lassan lecsillapította magát.

Megérezte saját verejtékének áporodott szagát, és megcsapta a félelem kipárolgása is.

Hol van Paul? kérdezte magában. *A fiam — mit tettek vele?*

Nyugalom!

Erővel kényszerítette rá magát, elvégezte belül az ősi eljárásokat.

A rettegés azonban ott ólálkodott a közelben.

Leto? Hol, vagy, Leto?

Mintha enyhült volna a sötétség. Árnyékok jelentek meg a feketeségben. Elkülönültek a dimenziók, új érzetek ékelődtek Jessica tudatába. Fehérség. Fény egy ajtó alatt.

A padlón vagyok.

Emberek jöttek. A padló rezgéséből érezte.

Elhessegette a rémület emlékét. *Nyugodtnak kell lennem, ébernek, ugrásra késznek. Talán csak egyetlen alkalmam lesz.* Ismét magára kényszerítette a belső nyugalmat.

Szívének rendetlen zakatolása lecsendesedett, ütemesen kezdte tagolni az időt. Jessica visszaszámolt. *Körülbelül egy óráig voltam eszméletlen.* Behunyta a szemét, egész tudatát a közelgő léptekre összpontosította.

Négyen jönnek.

Szétválogatta a négy lépés különböző ritmusát.

Úgy kell tennem, mintha még eszméletlen lennék. Ellazította magát a hűvös padlón, ellenőrizte, készenlétben van-e a teste, hallotta, hogy nyílik az ajtó, lecsukott szemhéján át fény hatolt be…

Lépések közeledtek, valaki megállt fölötte.

— Ébren vagy — dörögte egy basszus hang. — Ne játszd meg magad!

Jessica kinyitotta a szemét.

Vladimir Harkonnen báró állt fölötte. Maga körül Jessica ráismert a pinceszobára, ahol Paul aludt, a fal mellett meglátta a tábori ágyat — üresen. Az őrök szuszpenzorlámpákat hoztak be, elhelyezték őket a nyitott ajtó közelében. Kintről, a folyosóról bántóan éles fény áradt be.

Jessica fölnézett a báróra. Sárga köpeny volt rajta, vastagon kidudorodott a hordozható szuszpenzorok fölött. A puffadt arcból pókfekete szempár meredt Jessicára.

— Az altató hatásideje be volt állítva — mondta. — Percre pontosan tudtuk, mikor fogsz magadhoz térni.

Hogyhogy? töprengett magában Jessica. *Ehhez ismerniük kellene a pontos súlyomat, az anyagcserémet, a… Yueh!*

— Milyen kár, hogy némának kell maradnod — mondta a báró. — Érdekfeszítő társalgást folytathatnánk.

Csak Yueh lehetett az, gondolta Jessica. *De hogyan?*

A báró hátrapillantott.

— Gyere be, Piter!

Jessica még sohasem látta szemtől szembe a férfit, aki most belépett és megállt a báró mellett, de ismerte az arcot, és tudta, ki a

gazdája: *Piter de Vries, a Mentát-orgyilkos*. Jól megnézte — éles arca volt, sötétkék szeme, mintha arrakisi lett volna, de a mozdulatainak, a tartásának finom árnyalatai azt súgták, nem az. És túlzottan duzzadt a húsa a víztől. Magas volt, de karcsú, és valahogy nőies benyomást keltett.

— Milyen kár, hogy nem társaloghatunk el, drága Lady Jessica — mondta a báró. — De hát tisztában vagyok a képességeiddel. Nem igaz, Piter?

— De bizony, báró — mondta a másik.

Tenor hangja volt. Jessica gerincén végigfutott a hideg. Életében nem hallott még ilyen fagyos hangot. Aki Bene Gesserit-képzést kapott, annak szinte a fülébe üvöltött ez a hang: *Gyilkos!*

— Egy meglepetést tartogatok Piternek — mondta a báró. — Ő azt hiszi, azért jött ide, hogy megkapja a jutalmát — mármint téged, hölgyem. Én azonban be akarok bizonyítani valamit: azt, hogy igazában nem kellesz neki.

— Játszol velem, báró? — kérdezte Piter, és elmosolyodott.

A mosolyt látva, Jessica nem értette, miért nem ragad fegyvert a báró, hogy védje magát ettől a Pitertől. Aztán helyesbített magában. A báró nem olvashatott abban a mosolyban. Ő nem részesült a kiképzésben.

— Piter több dologban is egészen naiv — jegyezte meg a báró. — Magának sem vallja be, milyen veszélyes teremtés vagy te, Lady Jessica. Megmutathatnám neki, de értelmetlen kockázat volna. — A báró rámosolygott Piterre, aki kifejezéstelen, merev arccal várakozott. — Én tudom, mit akar igazában Piter. Piter hatalmat akar.

— Azt ígérted, *őt* kapom meg — mondta Piter. A tenor hang veszített valamit az eddigi fagyos szenvtelenségéből.

Jessica kihallotta az árulkodó felhangokat, megengedett magának annyit, hogy a bensejében megborzongjon egy kicsit. *Hogyan aljasíthatott ilyen vadállattá a báró egy Mentátot?*

— Választhatsz két lehetőség között, Piter — mondta a báró.

— Éspedig?

A báró pattintott hurkaujjaival.

— Az egyik az, hogy megkapod ezt a nőt, és száműzünk az Impériumból. A másik az, hogy a tiéd lehet az arrakisi Atreides-hercegség, és kedvedre uralkodhatsz itt a nevemben.

Jessica nézte, ahogy a báró pókszeme fürkészően figyeli Pitert.

— Herceg lehetsz itt, csak nem úgy hívnak majd — mondta a báró.

Tehát Leto meghalt? kérdezte magában Jessica. Érezte, hogy valahol az agya egy rejtett zugában néma jajveszékelés tör fel.

A báró nem vette le a szemét a Mentátról.

— Nézz szembe önmagaddal, Piter — folytatta. — Miért kell

neked ez a nő? Mert egy herceg asszonya volt, mert a herceg hatalmának szimbóluma — szép, hasznos, tökéletesen el tudja látni a feladatát. De egy egész hercegség, Piter! Az több, mint szimbólum; az a valóság maga! Azzal nem egy nőt kapsz meg, hanem amennyit akarsz… és sok minden mást is. Nőt. Vagyont.

— Nem tréfálsz te Piterrel?

A báró feléje fordult, a szuszpenzorok adta játszi könnyedséggel.

— Tréfálni? Én? Ne feledd — én viszont a fiúról mondok le! Hallottad, mit mondott az áruló a kölyök kiképzéséről. Anya és fia egyforma — életveszélyesek! — A báró elmosolyodott. — Most mennem kell. Beküldöm azt az őrt, akit erre a pillanatra tartogattam. Süket, mint az ágyú! Az a parancsa, hogy elkísérjen benneteket a száműzetésbe vezető út első szakaszán. Megfékezi majd a hölgyet, ha úgy látja, hogy a hatalmába kerítene téged. Nem fogja megengedni, hogy szabaddá tedd a hölgy száját, amíg el nem hagytátok az Arrakist. Ha úgy döntesz, hogy itt maradsz… arra az esetre más parancsai vannak.

— Nem kell elmenned — mondta Piter. — Választottam.

— Nocsak! — mondta diadalmas kis nevetéssel a báró. — Az ilyen gyors döntés csak egyet jelenthet.

— A hercegséget választom — mondta Piter.

Jessica azt gondolta: *Nem tudja Piter, hogy a báró hazudik? De honnan is tudná? Hiszen csak egy torz Mentát!*

A báró Jessicára pillantott.

— Hát nem csodálatos, milyen jól ismerem Pitert? Fogadást kötöttem a fegyvermesteremmel, hogy Piter így fog dönteni. Hah! Most pedig távozom. Így sokkal jobb lesz. Sokkal, de sokkal jobb. Megértesz, Lady Jessica? Nem érzek gyűlöletet irántad. Csak hát a szükség… Sokkal jobb lesz így. Igen. És *ténylegesen* nem adtam parancsot rá, hogy végezzenek veled. Amikor megkérdezik tőlem, mi történt veled, teljes őszinteséggel vonogathatom a vállam.

— Eszerint rám bízod? — kérdezte Piter.

— Az őr, akit beküldök, engedelmeskedik majd a parancsaidnak — mondta a báró. — A továbbiakat rád bízom. — Átható tekintettel nézett Piterre. — Igen. Az én kezemhez itt nem fog vér tapadni! Te döntesz majd. Te bizony! Én semmit sem tudok róla. Megvárod, amíg elmegyek, csak aztán végzed el, akármit kell is elvégezned. Bizony. Hát… no igen. Pompás!

Attól fél, szembe kell néznie egy Igazmondóval, gondolta Jessica. *De melyikkel? Aha, természetesen Gaius Helen Tisztelendő Anyával! Ha a báró tudja, hogy a Tisztelendő Anyával fog szembekerülni, akkor viszont a Császár biztosan benne van ebben az egészben. Jaj, szegény Letóm!*

A báró még egy utolsó pillantást vetett Jessicára, aztán megfordult és kiment. Jessica követte a tekintetével, és arra gondolt:

Úgy van, ahogy a Tisztelendő Anya mondta — túl veszélyes ellenfél!

Két Harkonnen-katona lépett be, aztán egy harmadik — kivont lézerfegyverrel megállt az ajtóban. Egész arca egyetlen sebhelyes maszk volt.

A süket, gondolta Jessica, ahogy szemügyre vette a sebhelyes arcot. *A báró tudja, hogy mindenki más ellen használhatnám a Hangot.*

A sebhelyes Piterre nézett.

— A fiú kint van egy hordágyon — mondta. — Mi a parancsod?

Piter Jessicához fordult.

— Először arra gondoltam, hogy a fiadat fenyegető veszély révén tartalak pórázon, de most már kezdem megérteni, hogy ez nem vált volna be. Hagytam, hogy az érzelem elködösítse a logikát. Veszélyes dolog egy Mentátnál. — Ránézett az első két katonára, úgy fordult, hogy a süket olvasni tudjon az ajkáról. Vigyétek ki őket a sivatagba, ahogy az áruló javasolta, amikor a fiúról volt szó! Jó a terve. A férgek eltüntetnek majd minden nyomot. A testeknek sohasem szabad előkerülniük.

— Nem óhajtod személyesen intézni? — kérdezte a sebhelyes.

Szájról olvas, gondolta Jessica.

— Követem az én báróm példáját — mondta Piter. — Vigyétek ki őket oda, ahová az áruló mondta!

Jessica kihallotta a félelmetes Mentát-önuralmat a rekedtes hangból. *Ő is retteg az Igazmondótól,* gondolta.

Piter válla megrándult. Megfordult, kiment. Az ajtóban megtorpant egy pillanatra, Jessica azt hitte, megfordul, és még egyszer megnézi, de Piter nem nézett hátra, úgy ment ki.

— Hát én nem volnék oda érte, hogy a ma éjszakai munka után szembe kelljen néznem az Igazmondóval — jegyezte meg a sebhelyes.

— Te aligha fogsz összeakadni a vén boszorkával — mondta az egyik a két katona közül. Odalépett Jessica fejéhez, lehajolt. — Sohasem végzünk, ha csak állunk itt és beszélgetünk — mondta. — Fogd meg a lábát, és…

— Miért nem nyírjuk ki őket itt? — kérdezte a sebhelyes.

— Mindent összemocskolnánk — mondta az első. — Legfeljebb megfojtani lehetne őket. De énnekem jobban tetszik a tiszta munka: kihajítjuk őket a sivatagba, ahogy az áruló mondta, megnyessük őket egyszer-kétszer, aztán a többit rábízzuk a férgekre. Nem kell takarítgatni.

— Hát… jó, lehet, hogy neked van igazad — mondta a sebhelyes.

Jessica hallgatta, amit mondtak, figyelt, regisztrált. De betömött szájjal nem használhatta a Hangot, és számolnia kellett a sükettel is.

A sebhelyes a tokjába tette a lézerfegyverét, megfogta Jessica lábát. Fölemelték, mint egy liszteszsákot, kievickéltek vele az ajtón, aztán odadobták egy szuszpenzorokon függő hordágyra, egy másik

megkötözött alak mellé. Ahogy megfordították, hogy odakössék a hordágyra, meglátta társa arcát — Paul volt az! A fiút csak megkötözték, a száját nem tömték be. Az arca arasznyira sem volt Jessicáétól, a szemét lehunyta, egyenletesen lélegzett.

Elkábították? tűnődött Jessica.

A katonák fölemelték a hordágyat, és Paul szeme kinyílt egy résnyire — sötét hasadék meredt Jessicára.

Csak meg ne próbálkozzék a Hanggal! fohászkodott magában Jessica. *A süket!*

Paul lehunyta a szemét.

Már egy ideje egyenletesen végezte a tudatossági légzőgyakorlatot, nyugalmat erőltetett elméjére. Az anyjától tanult Bene Gesserit-eljárásokkal megőrizte az önuralmát, ugrásra készen várakozott, hogy éljen bármilyen kínálkozó alkalommal.

Még egyszer óvatosan, résnyire nyitott szemmel megnézte az anyja arcát. Jessicának szemlátomást nem esett bántódása. A száját viszont betömték.

Paul azon tépelődött, ki ejthette foglyul az anyját. A tulajdon fogsága egyszerű eset volt: bevett egy Yueh-től kapott kapszulát, lefeküdt aludni, és amikor fölébredt, erre a hordágyra kötözve találta magát. Lehet, hogy valami hasonló történt az anyjával is. A logika azt súgta, hogy Yueh volt az áruló, de Paul egyelőre várt a végső döntéssel. Nem tudta megérteni — Egy Suk-orvos áruló?

A hordágy enyhén megbillent, ahogy a katonák kievickéltek vele egy kapun a csillagfényes éjszakába. Egy szuszpenzor súrolta a falat. Aztán már homok csikorgott a lábak alatt. Egy topter magasodott föléjük, eltakarta a csillagokat. A hordágy leereszkedett a földre.

Paul szeme lassan megszokta a gyönge fényt. Látta, hogy a süket katona kinyitja a topter ajtaját, és bekémlel a műszerfaltól zöldes fényben derengő belső térbe.

— Ezzel a topterrel kell mennünk? — kérdezte, és megfordult, hogy lássa a társa száját.

— Az áruló azt mondta, ez van átalakítva sivatagi utakra — válaszolta a másik.

A sebhelyes bólintott.

— Csak mert Az egy kis futárgép. Kettőjükön kívül csak ketten férünk el benne.

— Kettő elég is — mondta a hordágyvivő közelebb lépve, hogy a másik jól lássa a száját. — Innentől már mi is elboldogulunk, Kinet!

— A báró azt mondta, gondom legyen rá, hogy mi lesz evvel a kettővel — mondta a sebhelyes.

— Mit izgulsz? — kérdezte egy másik katona a hordágyvivő mögül.

— Ez egy Bene Gesserit-boszorkány — mondta a süket. — Nagy

hatalmuk van.

— Ohó… — A hordágyvivő a füléhez emelte ökölbe szorított kezét. — Afféle, mi? Értelek már, cimbora!

Mögötte a másik fölmordult:

— Nemsokára féregeledel lesz belőle. Szeretném én látni azt a Bene Gesserit-boszorkát, amelyiknek hatalma van egy megtermett féreg fölött! Mi, Czigo? — Megbökte a hordágyvivőt.

— Egen — mondta az. Visszament a hordágyhoz, megragadta Jessica vállát. — Gyerünk, Kinet! Jöhetsz te is, ha mindenáron látni akarod, mi lesz!

— Kedves, hogy meghívsz, Czigo — mondta a sebhelyes.

Jessica érezte, hogy fölemelik, forgott fölötte a szárny árnyéka, a csillagok. A katonák belódították a topter hátsó részébe, megvizsgálták, szorosak-e rajta a krimskellrost kötelékek, és leszíjazták. Pault is odatuszkolták melléje, és jó szorosan lekötözték. Jessica látta, hogy a fiút csak egyszerű kötéllel kötözték össze.

A sebhelyes arcú süket, akit a társai Kinetnek szólítottak, elfoglalta a helyét elöl. A Czigo nevezetű hordágyvivő megkerülte a gépet, beszállt a másik első ülésre.

Kinet bezárta az ajtót, megragadta a kormányt, a műszerfalhoz hajolt. Néhány pillanat múlva a topter föllebbent, és hátracsapott szárnnyal eliramodott a Pajzsfal fölött délre. Czigo megveregette társa vállát.

— Te nyugodtan tartsd csak szemmel a rakományt! — mondta.

— Biztosan tudod, merre köll menni? — Kinet merően nézte Czigo száját.

— Ugyanúgy hallottam, mit mondott az áruló, mint te.

Kinet hátrafordította az ülését. Jessica látta, hogy egy pillanatra megvillant a csillagfény a kezében tartott lézerfegyveren. Ahogy Jessica szeme fokozatosan hozzászokott a félhomályhoz, a topter világos falú fülkéje mintha lassan kivilágosodott volna, de az őr sebhelyes arca továbbra is árnyékba borult. Jessica óvatosan meghúzta a szíjat, amely az üléshez rögzítette, és érezte, hogy laza. Valami érdességet tapintott ki a bal karjánál, és pár pillanat múlva ráébredt, hogy a szíj majdnem teljesen át van vágva, egy erősebb rántás elszakítaná.

Valaki előkészítette nekünk ezt a toptert? tűnődött. *Kicsoda?* Lassú mozdulattal elhúzta megkötözött lábát Paulétól.

— Azért szégyen és gyalázat így elpocsékolni egy ilyen jó nőt — jegyezte meg a sebhelyes. — Neked volt már dolgod előkelővel? — Megfordult, hogy lássa a pilótát.

— Nem mindegyik Bene Gesserit előkelő — mondta az.

— De mind nagyon fenn hordja az orrát.

Tisztán lát engem, gondolta Jessica. Felhúzta összekötözött lábát

az ülésre, összegömbölyítette izmos testét, farkasszemet nézett a sebhelyessel.

— Csinos jószág, meg kell hagyni — mondta Kinet. Megnyalta a szája szélét. — Szégyen és gyalázat…

— Ugyanarra gondolunk, cimbora? — kérdezte a pilóta.

— Sose tudja meg senki — mondta a másik. — Utána… — Megvonta a vállát. — Csak mert nekem sose volt dolgom még előkelővel. Lehet, hogy ilyet sose kapunk még egyszer a kezünk közé.

— Ha erőszakoskodni mersz az anyámmal…! — mondta összeszorított foggal Paul. Gyűlölködő tekintettel meredt a sebhelyesre.

— Nocsak! — A pilóta fölnevetett. — Ugat a kölyök! De nem harap…

Paul valamivel magasabbra vette a Hangját a kelleténél, gondolta Jessica. *De azért lehet, hogy beválik.*

Csendben repültek tovább.

Szerencsétlen hülyék, gondolta Jessica; ahogy elnézte az őreit, és visszajátszotta magában a báró szavait. *Végezni fognak velük, mihelyt jelentik, hogy elvégezték a feladatot. A bárónak nincs szüksége tanúkra.*

A topter maga mögött hagyta a Pajzsfal déli peremét. Jessica szeme előtt holdfényben fürdő homoktenger terült el.

— Itt már jó lesz — mondta a pilóta. — Az áruló azt mondta, rakjuk ki őket a homokra akárhol a Pajzsfal közelében. — Hosszú ívben leereszkedett a dűnék fölé, aztán a sivatagi felszín fölött felkapta egy kicsit a gép orrát.

Jessica látta, hogy Paul mellkasa egyenletesen emelkedik-süllyed a nyugtató gyakorlat lélegzetvételeivel. A fiú behunyta a szemét, aztán kinyitotta. Jessica szótlanul, tehetetlenül nézte, nem tudott segíteni. *Még nem sajátította el teljesen a Hangot,* gondolta. *Ha hibázik…*

A topter puha zökkenéssel homokot ért. Jessica hátrapillantott a Pajzsfal felé, és a szeme sarkából látta, ahogy egy sötét, szárnyas körvonal eltűnik a sziklák mögött.

Követnek bennünket! gondolta. *Kicsoda?* Aztán válaszolt is magának: *Akiket a báró megbízott, hogy figyeljék ezt a kettőt. És a figyelőket is figyeli majd valaki.*

Czigo kikapcsolta a szárnyrotorokat. Csend telepedett rájuk.

Jessica elfordította a fejét. Kilátott a sebhelyes mögötti ablakon. Szaggatott sziklaperem emelkedett ki a sivatagból, halvány derengésben fürdette a felkelő hold, homokförgetegek csíkos nyomai látszottak az oldalán.

Paul megköszörülte a torkát.

A pilóta megszólalt:

— Most, Kinet?

— Nem is tudom, Czigo…

Czigo megfordult.

— Nézd, cimbora… — Jessica szoknyája felé nyúlt.

— Vedd ki a szájából a tömést! — parancsolta Paul.

Jessica érezte, ahogy a szavak áthullámzottak a levegőn. A hangszín, a csengés kitűnő volt — ellentmondást nem tűrő, nagyon éles. Ha egy kicsit mélyebbre vette volna, még jobb lett volna, de így is beleeshet még ennek az embernek a Hangsávjába…

Czigo fölemelte a kezét, kicsomózta a Jessica szájpeckét tartó szalagot.

— Ezt ne! — förmedt rá Kinet.

— Ugyan, fogd be a szád! — mondta Czigo. — A keze meg van kötözve. — A szalag kioldódott, lehullott. A férfi csillogó szemmel meredt Jessicára.

Kinet a pilóta karjára tette a kezét.

— Ide figyelj, Czigo, semmi szükség arra, hogy…

Jessica elfordította a fejét, kiköpte a szájpecket.

— Uraim! — szólalt meg búgó, bizalmas hangon. — Össze ne *verekedjetek* rajtam! — Ugyanakkor kígyózva megvonaglott Kinet kedvéért.

Látta, hogy mind a két férfi megfeszül, tudta, hogy ebben a pillanatban meggyőződésükké vált, hogy meg kell verekedniük érte. Nem volt szükségük már egyéb indokra. A lelkük mélyén *máris verekedtek* érte.

Jessica fölemelte a fejét, hogy a műszerfal világításának derengő fényében Kinet biztosan olvasni tudjon a szájáról, és azt mondta:

— Nem szabad összekülönböznötök! — A két férfi még távolabb húzódott egymástól, bizalmatlanul méregették egymást. — Hát van olyan nő, akiért érdemes harcolni? — kérdezte Jessica.

Azzal, ahogy kimondta ezeket a szavakat, azzal, ahogy ott volt előttük, minden másnál fontosabb tétnek tüntette fel magát a szemükben.

Paul összeszorította az ajkát, némaságot kényszerített magára. Korábban megragadta az egyetlen lehetőséget, hogy felhasználja a Hangot. Most már minden az anyján múlott, akinek mérhetetlenül több tapasztalata volt.

— Egen — mondta a sebhelyes. — Nem érdemes… — A keze ugyanakkor a pilóta nyaka felé lendült. A csapásnak valami fémes villanás állta az útját, megakasztotta Kinet karját, aztán szinte ugyanazzal a mozdulattal a mellkasába mélyedt.

A sebhelyes felnyögött, hátrarogyott.

— Azt hitte, olyan zöldfülű vagyok, hogy nem ismerem a trükkjét — mondta Czigo. Visszahúzta a kezét, a kés pengéjén megvillant a hold fénye.

— Most pedig a kölyköt — mondta, és Paul felé hajolt.

— Szükségtelen — mormolta Jessica.

Czigo mozdulata megállt a levegőben.

— Neked is jobb lesz majd, ha nem haragszom rád — mondta Jessica. — Hagyd békén a fiút! — Elhúzta a száját. — Úgysem jut messzire odakinn a homokon. De ha ennyit megteszel… — elmosolyodott — … lehet, hogy nem fogod megbánni.

Czigo kinézett az egyik ablakon, aztán a másikon, aztán vissza Jessicára.

— Hallottam hírét, mik történnek az emberrel idekinn — mondta. — Lehet, hogy a fiú még visszasírná a kést!

— Olyan sok, amit kérek? — kérdezte Jessica.

— Át akarsz verni — mormogta Czigo.

— Csak nem akarom, hogy a szemem láttára haljon meg a fiam — mondta Jessica. — Ez volna az átverés?

Czigo elhúzódott, a könyökével lenyomta a kilincset. Megragadta Pault, áthúzta az ülésen, félig kinyomta az ajtón, döfésre készen felé tartotta a kést.

— Mit csinálsz, kölök, ha elvágom a kötelet?

— Eltűnik innét, szedi a lábát a sziklák felé — mondta Jessica.

— Így lesz, kölök? — kérdezte Czigo.

Paul hangja kellően durcás volt.

— Igen.

A kés leereszkedett, elmetszette a lábán a kötelet. Paul érezte, hogy a hátának feszül egy kéz, ki akarja lökni a homokra, úgy tett, mintha nekitántorodna az ajtó szélének, megkapaszkodott benne, elfordította a törzsét, mintha vissza akarná nyerni az egyensúlyát, és jobb lába rúgásra lendült.

A rúgás pontossága becsületére vált a sokévi gyakorlásnak. Mintha véges-végig ezért az egyetlen pillanatért gyakorolt volna. A fiú testének szinte valamennyi izma benne volt. A rúgás pontosan a szegycsont alatt érte Czigo testét, iszonytató erővel, a májat súrolva áttörte a rekeszizmot, és beszakította a férfi jobb szívkamráját.

Czigo egyetlen gurgulázó sikollyal elterült az ülésen. Paul nem tudta használni a kezét, a megkezdett mozdulattal kigurult a homokra, estében gördülve, hogy a zuhanás erejét felfogva, rögtön talpra is tudjon állni. Fejjel előre visszalódult a fülkébe, megkereste a kést, és a foga közé szorította, amíg az anyja elnyiszálta a kötelékét, aztán Jessica elvette a kést, és kiszabadította Paul kezét.

— Én is el tudtam volna bánni vele — mondta Jessica. — Ez értelmetlen kockázat volt!

— Észrevettem a lehetőséget, és éltem vele — mondta a fia.

Jessica jól hallotta Pául rekedt hangjában a magára kényszerített, feszes nyugalmat.

— A fülke tetejére oda van karcolva Yueh házi jelzése — jegyezte

meg.

Paul felnézett, észrevette a kacskaringós kézjegyet.

— Szálljunk ki, nézzük meg alaposabban ezt a gépet — mondta Jessica. — Valami csomag van a pilótaülés alatt. Kitapogattam, amikor beraktak.

— Bomba?

— Nem hiszem. Valahogy fura ez az egész dolog!

Paul kiszökkent a homokra, Jessica utána. A nő megfordult, benyúlt az ülés alá a csomagért; ahogy fölpillantott, Czigo lábát látta az arca előtt, nedvességet érzett a csomagon, miközben kihúzta, és rájött, hogy a pilóta vére az.

Kárba vész a nedvesség, futott át rajta, és tudta, hogy ez már arrakisi gondolkodás.

Paul fürkésző tekintettel körbekémlelt. A sziklaszirt úgy emelkedett ki a sivatagból, mint sziklás part a tengerből, mögötte szél faragta kőlabirintus. Jessica közben kiszedte a csomagot a topterből, Paul feléje fordult, látta, hogy az anyja kimeredt szemmel bámul a dűnék fölött a Pajzsfal felé. Ő is odanézett, hogy lássa, mi vonta magára Jessica figyelmét. Egy másik topter suhant feléjük, és Paul rájött, hogy már nem lesz idejük kitenni a tetemeket az ő gépükből, nem lesz idejük topteren menekülni.

— Futás, Paul! — kiáltotta az anyja. — Harkonnenek!

> *Az Arrakis megtanítja az embert a késes gondolkodásra — hogy ami nem teljes, azt levágja, és azt mondja: Immár teljes, mert itt végződik!*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib összegyűjtött mondásai*

Egy Harkonnen-egyenruhás férfi megtorpant futtában a folyosó végén, rámeredt Yueh-re, egyetlen pillantással végigmérte Mapes testét, az elterült herceget, a mellette álló orvost. A jobb kezében lézerfegyvert tartott. Az egész lényében volt valami közönyös brutalitás, valami ugrásra kész vadság, amitől Yueh hátán végigszaladt a hideg.

Egy sardaukar, gondolta az orvos. *Ahogy elnézem, bashar. Alighanem a Császár emberei közül; azért küldték ide, hogy szemmel tartsa a dolgokat. Akármilyen egyenruhát húznak, az első pillantásra föl lehet ismerni őket!*

— Te vagy Yueh — szólalt meg a férfi. Tűnődő tekintettel megnézte a Suk Egyetem gyűrűjét az orvos hajában, egy pillantást vetett a rombusz alakú tetoválásra, aztán farkasszemet nézett Yueh-

vel.

— Én vagyok Yueh — mondta az orvos.

— Megnyugodhatsz, Yueh — mondta a férfi. — Amikor kikapcsoltad a házpajzsokat, egyből bejöttünk. Mi vagyunk a helyzet urai. Ez itt a herceg?

— Igen, ez a herceg.

— Meghalt?

— Csak eszméletlen. Ajánlom, hogy kötözzétek meg.

— A többiekkel te bántál el? — Mapes teteme felé pillantott.

— Sajnos — mormogta Yueh.

— Sajnos! — visszhangozta gúnyosan a sardaukar. Közelebb lépett, lenézett Letóra. — Ez volna hát a nevezetes Vörös Herceg!

Ha eddig kételyeim lettek volna, hogy ki ez az ember, most már nincsenek, gondolta Yueh. *Csak a Császár hívja Vörös Hercegeknek az Atreideseket!*

A sardaukar lehajolt, levágta Leto egyenruhájáról a vörös sólymos címert.

— Egy kis emlék — mondta. — Hol van a hercegi pecsétgyűrű?

— Nincsen rajta — mondta Yueh.

— Azt látom! — csattant fel a másik.

Yueh megdermedt, nagyot nyelt. *Ha most megszorongatnak, idehoznak egy Igazmondót, akkor kiderítik, mi lett a gyűrűvel, tudomást szereznek az előkészített topterről — és minden hiába volt!*

— A herceg néha elküldte a gyűrűjét a küldöncével annak bizonyítékaként, hogy biztosan tőle származik az üzenet — mondta.

— Nem mondom, megbízott a küldöncében — dünnyögte a sardaukar.

— Nem kötözöd meg? — kérdezte bátortalanul Yueh.

— Meddig lesz eszméletlen?

— Körülbelül két óráig. Az ő adagját nem tudtam olyan pontosan beállítani, mint az asszonyét és a gyerekét.

A sardaukar megbökte a herceget a lábával.

— Ettől akkor se volt félnivalónk, amikor az eszénél volt! Az asszony meg a kölyök mikor tér magához?

— Úgy tíz perc múlva.

— Olyan hamar?

— Nekem azt mondták, hogy a báró rögtön megjön az emberei után.

— Így is van. Te várjál odakint, Yueh! — Szúrós pillantást vetett az orvosra. — Indulás!

Yueh a földön fekvő Letóra nézett.

— És mi lesz a…

— Őt feltálaljuk a bárónak, összekötözve, mint a sonkát. — A sardaukar újra szemügyre vette a rombusz alakú tetoválást Yueh

homlokán. — Téged ismernek, nem esik semmi bántódásod odakint. Most már nincs időnk fecsegésre, áruló! Hallom, hogy jönnek a többiek.

Áruló, ismételte meg magában Yueh. Lesütötte a szemét, elsurrant a sardaukar mellett, érezte, hogy most kapott először kóstolót abból, ahogy a történelem fog emlékezni rá: *Yueh, az áruló.*

Kiment, s a főbejárat felé indult. Útközben újabb tetemek mellett haladt el, félve pillantott rájuk, nehogy Paul vagy Jessica legyen valamelyik. De mindegyik vagy a házi őrség tagja volt, vagy Harkonnen-egyenruhát viselt.

A Harkonnen-örök ugrásra készen figyelték, ahogy kilépett a bejárati kapun a tűzfényes éjszakába. Az út menti pálmasort felgyújtották, hogy megvilágítsák a ház környékét. A felgyújtáshoz használt gyúlékony anyag fekete füstje gomolygott az ég felé a narancsszínű lángok között.

— Ez az áruló — mondta valaki.

— A báró hamarosan beszélni akar majd veled — vetette oda egy másik.

El kell jutnom a topterhez, gondolta Yueh. *Oda kell tennem a hercegi pecsétgyűrűt, hogy Paul megtalálja!* Belényilallt a félelem: *Ha Idaho nem bízik bennem, vagy úrrá lesz rajta a türelmetlenség… ha nem pontosan ott várakozik, nem pontosan oda megy, ahová mondtam… akkor Jessica és Paul sem menekül meg a vérfürdőből! Akkor aztán semmi sem enyhíti, amit tettem!*

A Harkonnen-őr elengedte a karját.

— Ne lábatlankodj itt — mondta. — Várjál ott, távolabb!

Yueh lelki szeme előtt csak azt látta, hogy itt végzi, ennek a pokolnak a közepén, és nem marad neki semmi, a legcsekélyebb vigasz sem. *Idahónak nem szabad hibáznia!*

Egy másik őr majdnem fellökte.

— Félre az útból!

Megvetnek, még ha a hasznomat vették is, gondolta Yueh. Ahogy félrelökték; kihúzta magát, egy pillanatra felrémlett a régi méltósága.

— Várd meg a bárót! — förmedt rá egy tiszt.

Yueh bólintott, erőltetett könnyedséggel elballagott az épület előtt, befordult a sarkon a sötétségbe, ahová már nem hatolt el az égő pálmafák fénye. Gyorsan, a félelemtől reszkető lábbal iparkodott a hátsó udvar felé, ahol a topter várakozott — a topter, amely azért állt ott, hogy elvigye Pault és az anyját.

Egy őrszem állt a nyitott hátsó kapuban, figyelmét lekötötte a fényárban úszó folyosó, a szobáról szobára vonuló, dühödten kutató katonák.

Milyen magabiztosak!

Yueh az árnyékba lapult, odasurrant a topterhez, óvatosan

kinyitotta az ajtót az őrszemmel ellentétes oldalon. Kitapogatta az ülés alatt az elrejtett frembatyut, kinyitotta az egyik zsebet, becsúsztatta a hercegi pecsétgyűrűt. Érezte, hogy megzizzent odabent a fűszerpapír, az üzenet, amelyet ott hagyott. Melléje nyomta a gyűrűt, aztán kihúzta a kezét, visszacsukta a csomagot.

Halkan becsukta a topter ajtaját, visszaosont a ház sarkához, a tűzfény felé.

Megtörtént, gondolta.

Megint kilépett a lángoló pálmák fényébe. Összehúzta magán a köpenyt, belebámult a lángokba. Nemsokára megtudom majd. *Nemsokára meglátom majd a bárót, és akkor megtudom. A báró pedig… ő pedig megismerkedik egy apró fog titkával.*

> *Van egy legenda, amely szerint abban a pillanatban, amikor Leto Atreides herceg meghalt, fényes meteor villant át az égen ősi kastélya fölött, a Caladanon.*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib története fiataloknak*

Vladimir Harkonnen báró a leszállópályán álló, parancsnoki harcálláspontnak használt teherhajó ablakánál állt. Odakint lángok világították meg az arrakisi éjszakát. A báró figyelme a távoli Pajzsfalra irányult, ahol ebben a pillanatban a titkos fegyvere végezte munkáját.

Robbanólövedékek!

Az ágyúk a barlangokat lőtték, ahová a herceg harcosai bevették magukat, hogy ellenálljanak a végsőkig. Komótos egymásutánban egy-egy narancsszínű villanás mart bele a sziklákba.

Por és kő záporozott a rövid fényözönben. A herceg embereit lassan, de biztosan betemették, hogy ott pusztuljanak el éhen a kőtömeg mélyén, mint a föld alatti odújukban rekedt állatok.

A báró érezte a távoli dübörgést, mintha hatalmas dob döngése hatolt volna el hozzá a hajó fémjén át: *dumm… dumm.* Aztán: *DRRRUM… dumm…*

Kinek jutott volna az eszébe, hogy most, a pajzsok korában újra ágyúkat használjon? A báró hangtalanul kuncogott egyet. *De hát előre lehetett sejteni, hogy a herceg emberei azokba a barlangokba fognak menekülni! És a Császár értékelni fogja a leleményességemet, hogy ily módon megkíméltem közös haderőnket.*

Megigazította az egyik kis szuszpenzort, amely hájas testét védte a gravitáció erejétől. Mosoly jelent meg az arcán, árkot vágott a pufók

húsba.

Milyen kár, hogy veszendőbe mennek ilyen harcosok, mint a hercegéi, gondolta. Szélesebb lett a mosolya, ahogy rögtön ki is nevette saját magát. *Szánakozni is csak könyörtelenül szabad!* Bólintott. A vesztes a definíció szerint fölösleges. Szabad préda az egész világegyetem, várja azt az embert, aki helyesen dönt. A tétova nyuszikat ki kell ugratni a bokorból, bekergetni őket az üregeikbe. Máskülönben hogyan lehetne kordában tartani és szaporítani őket? Lelki szeme előtt úgy jelentek meg a harcosai; mint dühödt méhek, ahogy űzik, hajszolják a nyulakat, s azt gondolta: *Mézédes a világ, ha elég méhecske gyűjtöget az embernek!*

A háta mögött kinyílt az ajtó. A báró először megnézte a tükörképet az ablakban, mielőtt hátrafordult.

Piter de Vries lépett be, a nyomában Umman Kudu, a báró személyi őrségének parancsnoka. Odakint is emberek álltak: az őrség, mint holmi nyáj, akik gondosan ügyeltek rá, hogy birkabuta képet vágjanak a báró jelenlétében.

A báró megfordult.

Piter színpadiasan, a maga ironikus módján tisztelgett.

— Jó hírt hozok, uram! A sardaukarok megjöttek a fogoly herceggel.

— Még jó — dörmögte a báró.

Szemügyre vette Piter nőies vonásait, az arcára kövült gonoszságot. És a tekintetét, a két csupakék hasítékot az álarcon.

Nemsokára el kell távolítanom, gondolta a báró. *Már semmi hasznom nincs belőle, már szinte kifejezett veszélyt jelent. Először azonban meg kell gyűlöltetnie magát az Arrakis népével. Aztán pedig… aztán tárt karokkal fogadják megmentőjüket, az én drága kis Feyd-Rauthámat!*

A báró most az őrség parancsnokára, Umman Kudura fordította a tekintetét: az álla, mint egy csizmaorr, az izmai, mint a kötelek — ebben az emberben meg lehetett bízni, mert a báró ismerte a titkos bűneit.

— Először látni akarom az árulót, aki a kezemre adta a herceget! — mondta a báró. — Meg kell kapnia illő jutalmát.

Piter sarkon fordult, intett a kint várakozó őrnek.

Valami fekete mozgás látszott az ajtó mögött, aztán belépett Yueh. Mereven, szinte rángatózva mozgott. Vöröslő ajka mellett petyhüdten lógott a bajusz. Csak az öreg szempár villogott elevenen. Három lépést tett befelé, aztán Piter intésére megtorpant, megállt a báróval szemben, farkasszemet nézett vele a kettőjüket elválasztó távolságon át.

— Á, dr. Yueh!

— Harkonnen nagyuram…

— Hallom, a kezünkre adtad a herceget!

— Én megtettem, amiben megállapodtunk.

A báró ránézett Piterre.

Piter bólintott.

A báró megint az orvosra pillantott.

— Megtartottad a megállapodást, igaz? Én pedig… — szinte odaköpte a szavakat: — … mit is ígértem viszonzásképpen?

— Nagyon jól emlékszel rá, nagyuram.

És Yueh most már megengedhette magának, hogy elgondolkodjék; csend lett a gondolataiban, szinte harsogó csend. Nyitott könyvként olvasott a báró árulkodó arcrezdüléseiben, hangsúlyaiban. Wanna csakugyan halott volt — most már senki sem férkőzhetett hozzá. Máskülönben még mindig lett volna mivel kordában tartani a gyönge orvost. A báró viselkedéséből azonban látszott, hogy már nincsen hatalma Yueh fölött. A játszma véget ért.

— Emlékszem? — visszhangozta a báró.

— Azt ígérted, hogy véget vetsz Wanna gyötrelmeinek.

A báró bólintott.

— Ó, csakugyan! Most már emlékszem. Valóban megígértem. Hiszen ezzel tudtuk áttörni a Birodalmi Kondicionálást! Nem tudtad elviselni a látványát, hogy a Bene Gesserit-boszorkád ott vergődjék Piter fájdalomerősítőjében! És Vladimir Harkonnen báró mindig tartja a szavát! Megígértem neked, hogy véget vetek a feleséged gyötrelmeinek, és lehetővé teszem, hogy együtt legyél vele. Úgy legyen tehát! — Intett Piternek.

Piter kék szeme elfátyolosodott. Macskaszerű, sima könnyedség volt a mozdulatában. Mintha a karma lett volna a kés, ahogy megvillant, aztán belemélyedt Yueh hátába.

Az öreg megdermedt, de nem vette le a szemét a báróról.

— Legyél vele együtt! — vetette oda a báró.

Yueh megingott, de állva maradt.

Lassan, gondosan formálta az ajka a hangokat, különös, egyenletes ritmusban buktak ki belőle a szavak:

— Azt… hi… szed… le… győz… tél… Azt… hi… szed… nem… tudtam… mit… vettem… meg… tő… led… Wannának.

Elzuhant. Nem csuklott össze, nem rogyott meg. Mintha egy fa dőlt volna ki.

— Legyél vele együtt — ismételte meg a báró. De mintha csak erőtlen visszhang lett volna a mondat.

Yueh valami baljós előérzetet keltett benne. Piterre pillantott, látta, hogy az éppen beletörli a kést egy rongyba, figyelte az álmatag, kielégült kifejezést a tekintetében.

Tehát így öl a saját kezével, gondolta a báró. *Jó tudni.*

— Valóban a kezünkre adta a herceget, ugye? — kérdezte.

— Ehhez nem fér kétség, uram — mondta Piter.

— Akkor hozzátok ide!

Piter az őrparancsnokra pillantott, az elviharzott.

A báró lenézett Yueh-re. Ahogy az előbb elzuhant, akár tölgyfából lehetett volna inkább, mint húsból-csontból.

— Sohasem voltam képes megbízni az árulókban — mondta a báró. — Még abban sem, akit én tettem árulóvá.

Kinézett az ablak mögötti sötétségbe. Az a néma feketeség odakint már az övé volt, jól tudta. A tüzérség pörölyei nem döngették tovább a Pajzsfal barlangjait; a kőcsapdák üregei bezárultak a herceg emberei mögött. A báró most hirtelen úgy érezte, elképzelni sem tud szebbet ennél a teljes feketeségnél. Hacsak nem valami fehéret látna a fekete háttéren. Fehér rátétet. Porcelánfehéret.

De még mindig ott motoszkált benne a kétely.

Mit akart mondani ez az ostoba vénember? Persze, valószínűleg csakugyan tudta, mi lesz végül a sorsa. De amit arról mondott, hogy csak hiszi, hogy legyőzte: *Azt hiszed, legyőztél.*

Mire gondolhatott?

Leto Atreides herceg jelent meg az ajtóban. A keze össze volt láncolva, éles arcvonásait sár borította. Egyenruhája elszakadt, ahogy valaki letépte a rangjelzését. Rongyos volt a csípőjén is, ahonnan úgy rántották le a pajzsövet, hogy nem kapcsolták le az egyenruháról. A herceg tekintete fátyolosan, tébolyult fénnyel izzott.

— No lám, no lááááám… — mondta a báró. Elbizonytalanodott, mély lélegzetet vett. Érezte, hogy túl hangosan szólalt meg. Ez a régóta várt, sokszor megálmodott pillanat most valahogy veszített a varázsából.

Mindörökké átkozott legyen az a nyomorult orvos!

— Azt hiszem, a jó herceg el van kábítva — mondta Piter. — Úgy ejtette foglyul számunkra a derék Yueh. — Odafordult a herceghez. — Ugye el vagy kábítva, jó hercegem?

Messziről jött a hang. Leto érezte a kezén a láncot, érezte sajgó izmait, érezte, hogy cserepes az ajka, lángol az arca, a szomjúságtól érdes a szája. A hangok azonban csak tompán, valami vattapaplanon át hatoltak el hozzá. A vattán át látni is csak ködösen tudott.

— Mit tudsz az asszonyról és a fiúról, Piter? — kérdezte a báró. — Jött már hír róluk?

Piter gyors mozdulattal megnyalta az ajkát.

— Hallottál valamit! — csattant rá a báró. — Mit?!

Piter az őrparancsnokra pillantott, aztán megint a báróra nézett.

— Azokat az embereket, akiket megbíztunk a feladattal, uram… azokat… öööö… megtalálták.

— És? Minden rendben van?

— Halottak, uram.

— Persze hogy halottak! Én azt akarom tudni, hogy…

— Halottak voltak, amikor rájuk bukkantak, uram.

A báró arca céklavörös lett.

— És az asszony meg a kölyök?

— Semmi nyomuk, uram, de ott járt egy féreg. Akkor ért oda, amikor az embereink alaposabban át akarták vizsgálni a terepet. Lehet, hogy az történt, amit elképzeltünk magunknak… baleset. Lehetséges, hogy…

— Mi nem lehetőségekkel foglalkozunk, Piter! Mi van az eltűnt topterrel? Mire következtet mindebből az én bölcs Mentátom?

— A herceg valamelyik embere nyilvánvalóan megszökött a gépen, uram. Megölte a pilótánkat, és elmenekült.

— A herceg melyik embere?

— Az ölés tiszta, csöndes munka volt, uram. Talán Hawat vagy az a Halleck. Esetleg Idaho. Vagy akármelyik hadnagyuk.

— Lehetőségek… — mormogta a báró. Ránézett az előtte tántorgó, kába hercegre.

— Urai vagyunk a helyzetnek, báró — mondta Piter.

— Dehogy vagyunk! Hol az a nyavalyás planetológus? Hol az a Kynes nevű alak?!

— Tudunk róla, hogy hol lehet megtalálni, és már érte küldtünk, uram.

— Nem valami kedvemre való ez a mód, ahogy a Császár szolgája támogat bennünket — dünnyögte a báró.

Vattapaplanon át érkeztek a szavak, de néhány szó beleégett Leto agyába.

Asszony, kölyök — semmi nyomuk. Paul és Jessica elmenekült. Hawat, Halleck és Idaho sorsa pedig ismeretlen. Van még remény.

— Hol van a hercegi pecsétgyűrű? — csattant föl a báró.

— A sardaukarok azt mondják; nem volt rajta, uram — mondta az őrparancsnok.

— Túl hamar ölted meg az orvost — mondta a báró. — Ez hiba volt. Figyelmeztetned kellett volna előtte engem, Piter! Elhamarkodottan cselekedtél, nem a vállalkozásunk sikerét tartottad szem előtt. — Elsötétült az arca. — Még hogy lehetőségek!

Leto agyában állóhullámként rezgett-lengett a gondolat: *Paul és Jessica elszökött!* És ott volt még valami az emlékezetében: egy alku. Mi is volt az?

A fog!

Lassan kezdett visszaemlékezni rá: *egy műfogat formázó mérgesgáz-kapszula!*

Valaki azt mondta neki, ne feledkezzék el a fogról. A fog ott volt a szájában. A nyelvével ki tudta tapintani. Nem volt más dolga, mint erősen ráharapni.

Még nem!

Az a valaki azt mondta, várjon, amíg a báró közelébe kerül. Ki volt az? Ki mondta? Nem jutott az eszébe.

— Meddig marad ilyen kába? — kérdezte a báró.

— Talán még egy óráig, uram.

— Talán — mormogta a báró. Megint odafordult az éjsötét ablakhoz. — Éhes vagyok.

Az ott a báró, az a homályos szürke tömeg, gondolta Leto. A szürke tömeg előre-hátra táncolt, imbolygott, és vele imbolygott a szoba is. Sőt tágult és szűkült, aztán feketeségbe borult és eltűnt.

Az idő megannyi egymáson szoruló réteg lett most a herceg számára. Fölevickélt rajtuk keresztül. *Várnom kell.*

Egy asztal állt ott. Leto egészen tisztán kivette az asztalt. A túloldalán hatalmas, hájas férfi ült, előtte az étkezés maradványai. Leto megérezte, hogy egy széken ül, szemben a kövér férfival, megérezte magán a láncokat, a szíjakat, melyek a székbe szorították ocsúdó, zsibongó testét. Tudatában volt, hogy idő telt el közben, de sejtelme sem volt róla, hogy mennyi.

— Azt hiszem, kezd magához térni, báró!

Selymes hang. Ez volt Piter.

— Látom magam is, Piter.

Dübörgő basszus: a báró.

Leto egyre határozottabban kezdte érzékelni a környezetét. A szék mintha megkeményedett volna alatta, a kötelékei mintha jobban belevágtak volna a húsába.

Most már tisztán látta a bárót is. Leto figyelte; hogy mozog a keze: kényszeresen tapogatott — a tányér szélét, a kanál nyelét, a tokáját.

Leto megbűvölten nézte a mozgó kezet.

— Hallod, amit mondok, Leto herceg — szólalt meg a basszus hang. — Tudom, hogy hallod! Azt akarjuk megtudni tőled, hogy hol van az ágyasod és a gyermek, akit te nemzettél neki.

Leto nem adta jelét, de a szavak hallatán nyugalom áradt szét egész lényében. *Tehát igaz: Paul és Jessica nem került a kezük közé!*

— Nem holmi gyermekjátékot játszunk — dörgött tovább a báró hangja. — Ezt bizonyára tudod. — Leto felé hajolt, szemügyre vette az arcát. A báró sajnálta, hogy ezt nem intézhetik négyszemközt, csak ők ketten. Hogy ilyen alantas helyzetben lássák a többiek a királyi vért… rossz példa.

Leto érezte, hogy lassan visszatér az ereje. És most annak a műfognak a tudata úgy magasodott az elméjében, mint templomtorony a síkságon. És a fogon belül a kapszula, és benne a mérgesgáz… most már emlékezett rá, ki helyezte el a halálos fegyvert a szájában.

Yueh!

Mint valami párafelhő, lebegett Leto kábítószertől ködös emlékezetében a kép, ahogy egy tetemet vonszolnak el mellette itt, ebben a szobában. Tudta, hogy Yueh volt az.

— Hallod azt a hangot, Leto herceg? — kérdezte a báró.

Leto csak most figyelt föl arra a békaszerű hangra, egy halálos kínok között vergődő ember rekedt nyöszörgésére.

— Elfogtuk az egyik fremennek álcázott emberedet — mondta a báró. — Könnyen átláttunk rajta — a szeme, tudod… Makacsul azt állítja, hogy azért küldtétek a fremenek közé, hogy kikémlelje őket. Itt éltem én is egy ideig ezen a bolygón, kedves kuzinom. Nem szokás csak úgy kikémlelni azt a toprongyos sivatagi csürhét! Mondd csak, megvásároltad őket? Hozzájuk küldted el az asszonyodat és a fiadat?

Letónak összeszorult a félelemtől a szíve. *Ha Yueh a sivatagiak közé küldte őket… akkor nem hagynak fel a kutatással, amíg meg nem találják őket!*

— Ugyan, ne makacskodj! — mondta a báró. — Nincs sok időnk, és a fájdalom gyorsan megoldja a nyelvet. Ne hagyd, hogy oda fajuljon a dolog, kedves hercegem! — A báró fölnézett a Leto válla mögött álló Piterre. — Piternek nincs itt minden műszere, de bízom benne, hogy rögtönözni is tud.

— Néha a rögtönzés a legjobb, báró…

Az a selymes, behízelgő hang!

— Volt egy terved veszély esetére — folytatta a báró. — Hová küldted a nőt és a fiút? — Leto kezére nézett. — És hol a gyűrűd? A fiúnál?

Fölpillantott, farkasszemet nézett a herceggel.

— Nem akarsz válaszolni — állapította meg. — Rá akarsz kényszeríteni valamire, amit nem szeretnék megtenni? Piter egyszerű, közvetlen módszerekhez fog folyamodni. Elismerem, néha azok a legjobbak, de nem helyes, hogy éppen *téged* tegyünk ki ilyesminek.

— Forró faggyú a hátára vagy esetleg a szemhéjára — szólalt meg Piter. — Talán egyéb testrészeire is. Különösen akkor hatásos, ha az alany nem tudja, hová csöppen legközelebb. Jó módszer, és van valami szép a gennyfehér hólyagok mintázatában a csupasz bőrön, nem, báró?

— Páratlan — mondta a báró savanyú hangon.

Azok a matató ujjak! Leto figyelte a kövér kezet, a csillogó ékszereket az óriáscsecsemő-ujjakon, a kényszeres tapogatózást.

A mögötte levő ajtón át beszűrődő gyötrelmes hangok tépázták a herceg idegeit. *Kit kaptak el?* tűnődött. *Lehetséges volna, hogy Idahót?*

— Hidd el nekem, kedves kuzin — mondta a báró —, nem akarom, hogy oda jussunk!

— A lelki szemed előtt csupa ideg futárok nyargalnak a segítségért, amely nem jöhet — mondta Piter. — Van ebben valami

művészi szépség.

— Te nagy művész vagy — mordult rá a báró. — Most tegyél meg annyit, hogy csöndben maradsz!

Letónak hirtelen eszébe jutott valami, amit Gurney Halleck mondott egyszer, amikor meglátta a báró képét: *„És megálltam a tengernek homokján, és láttam, hogy egy vadállat emelkedik ki a tengerből… és fejein istenkáromló nevek.”*

— Vesztegetjük az időt, báró — mondta Piter.

— Lehet.

A báró bólintott.

— Tudod, kedves Letóm, a végén úgyis megmondod majd, hol vannak! Téged is meg lehet vásárolni — van olyan szintű fájdalom, amelyért már te is eladó vagy.

Minden valószínűség szerint igaza van, gondolta Leto. *Ha nem volna ez a fog… és az, hogy csakugyan nem tudom, hol vannak…*

A báró fölvett a tányérjáról egy húsdarabkát, bekapta, lassan elrágcsálta, lenyelte. *Máshonnan kell próbálkoznunk,* gondolta.

— Nézd meg ezt a kiemelkedő személyiséget, aki tagadja, hogy neki is megvan az ára! — mondta. Nézd csak meg, Piter!

És a báró azt gondolta: *Igen! Íme, itt áll előttünk ez az ember, aki azt hiszi, hogy nem lehet megvásárolni. Nézd, ahogy millió szállal tartja fogva önmaga megannyi apró része, melyeket egyenként adott el élete során! Ha fölemelnéd és megráznád, zörögne belül! Kiürült! Kiárusította magát! Mit számít már, hogyan hal meg?*

A békaszerű háttérhangok elhallgattak.

A báróval szemben az ajtónyílásban Umman Kudu, az őrség parancsnoka jelent meg. Megrázta a fejét. A fogoly nem adta meg a kívánt tájékoztatást. Újabb kudarc! Ideje abbahagyni az időhúzást ezzel az ostoba herceggel, ezzel az esztelen, puhány bolonddal, aki nem képes fölfogni, milyen pokol várakozik a közelében — csak egy idegszálnyira tőle.

A gondolat lecsillapította a bárót, legyőzte azt az ódzkodást is, hogy császári vért nem kellene fájdalomnak kitenni. Most egyszeriben úgy látta magát, mint sebészt, aki finom metszések végtelen sorával eltávolítja az álarcokat a kis nyomorultakról, feltárja a mélyben lapuló poklot.

Nyuszik, egytől egyig.

És hogy meglapulnak, amikor meglátják a ragadozót!

Leto a báróra meredt az asztal fölött, maga sem értette, mire vár még. A fog gyorsan véget vet majd az egésznek. De azért… jó volt, nagyjában-egészében jó volt ez az élet! A szeme előtt hirtelen megjelent egy színes farkú sárkány, ahogy ott lebeg a magasban, a Caladan kagylókék ege alatt, és Paul nevető, boldog arca, ahogy nézi. És eszébe jutott az arrakisi napkelte, ahogy a porköd meglágyítja a

Pajzsfal szurdokainak színorgiáját.

— Kár — mormogta a báró. Ellökte magát az asztaltól, könnyedén felállt szuszpenzorai tartásában, aztán egy pillanatra megtorpant, ahogy valami változást vett észre a hercegen. Látta, hogy Leto mély lélegzetet vesz, megfeszülnek az izmok az állkapcsán, megvonaglik az egész arca, ahogy összeharapja a fogát.

Hogy retteg tőlem! gondolta a báró.

Hirtelen riadalmában, hogy a báró elkerül a közeléből, Leto keményen ráharapott a műfogra, érezte, hogy szétroppan. Kinyitotta a száját, kifújta a maró párát, amelynek már a nyelvén érezte az ízét. A báró mintha összezsugorodott volna, mintha egy keskenyedő alagút végében álló alak lett volna. Leto egy hördülést hallott a füle mellett — azét a selymes hangú férfiét: Piterét.

Vele is végzett!

— Piter! Mi baj?

A dörgő hang nagyon messziről jött.

Leto agyában emlékképek kergetőztek, mint fogatlan, vén banyák motyogásai. A szoba, az asztal, a báró, egy rémült szempár — csupakék szempár —, minden összetömörült körülötte valami megtört szimmetriában.

Egy férfi, az álla mint a csizmaorr, játékkatona, ahogy elzuhan. A játékkatona törött orra balra ferdült: elromlott metronóm, örökre fönnakadt lendültében.

Leto hallotta az edénycsörömpölést, roppant messziről tompa dübörgést a fülében. Végeérhetetlen lárma tombolt a fejében, ott visszhangzott benne minden, ami valaha is volt: minden kiáltás, minden suttogás, minden… csend.

Egy gondolat maradt meg. Leto alaktalan fényben látta fekete sugarakon: *A nap, melyen formát ölt a hús, és a hús, melynek formát ad a nap.* A gondolat valami olyan teljességérzettel töltötte el, amelyről tudta, hogy sohasem lesz képes megmagyarázni.

Csend.

A báró csak állt, a hátát nekivetette az ajtónak, az asztal mögötti személyes vészkijárat ajtajának, amelyet néhány másodperccel korábban becsapott maga mögött, és most elválasztotta egy szobányi halottól. Csak most érzékelte, hogy nyüzsögnek körülötte az őrök. *Én is belélegeztem?* kérdezte magában. *Akármi volt is odabenn, velem is végez?*

Visszatértek a tudatába a hangok… és a józan ész. Hallotta, hogy valaki harsányan parancsokat osztogat — gázálarcokat… tartsátok csukva az ajtót… kapcsoljátok be az elszívókat!

A többiek azonnal összeestek, gondolta. *Én még mindig talpon vagyok. Még mindig lélegzem. Könyörtelen pokol! Egy hajszál híja volt!*

Most már át tudta gondolni. A pajzsa be volt kapcsolva, kis

intenzitásúra ugyan, de arra elég volt, hogy lelassítsa a gázmolekulák átjutását az erőtér határán. És éppen ellökte magát az asztaltól… és a fülébe hatolt Piter döbbent hörgése, melynek hallatán az őrparancsnok is előreugrott, hogy ott lelje halálát…

A vak véletlen és egy haldokló figyelmeztető hördülése — ezek mentették meg.

A báró nem érezte úgy, hogy hálával tartozik Piternek. Megölette magát az ostoba! És az a barom őrparancsnok! Aki állítása szerint átvilágított mindenkit, mielőtt a báró színe elé kerülhetett volna az illető! Hogyan sikerülhetett a hercegnek…? Teljesen észrevétlenül… még az asztal fölötti méregdetektor sem jelezte — csak amikor már késő volt! Hogyan?

Hát most már nem számít, gondolta a báró, ahogy összeszedte magát. *A következő őrparancsnoknak az lesz az első dolga, hogy megkeresi a választ ezekre a kérdésekre.*

A folyosóról hangok, zajok hallatszottak — arról a részről, ahová a halálszoba másik ajtaja nyílt. A báró ellökte magát az ajtótól, szemügyre vette a körülötte tébláboló talpnyalókat. Azok megdermedtek, szó nélkül meredtek rá, várták, hogyan reagál a báró.

Haragudni fog a báró?

És a báró most jött rá, hogy csak néhány másodperc telt el azóta, hogy kimenekült abból a szörnyűséges szobából.

Néhány őr fegyvert szegezett az ajtóra. Mások a folyosóra irányították tehetetlen haragjukat, de a folyosó üresen tátongott, csak a sarkon túlról hallatszottak zajok.

Egy férfi fordult be gyors léptekkel a sarkon, a nyakában szíjon lógó gázálarc, a szeme a folyosó mennyezetén sorakozó méregdetektorokat fürkészte. Szőke volt, lapos arcú, zöld szemű. Duzzadt ajkáról feszes ráncok indultak hátrafelé. Úgy festett, mint valami. vízi teremtmény, amely tévedésből került a szárazföldiek közé.

A báró fürkészően végigmérte a közeledő férfit, eszébe jutott a neve: Nefud. Iakin Nefud. Káplár a személyi őrségben. Nefud rabja volt a szemutának, annak a kábítószer-muzsika kombinációnak, amely a tudat legmélyebb régióiban zengett. Hasznos információ az ilyesmi…

Nefud megállt a báró előtt, tisztelgett.

— A folyosó veszélytelen, uram! Kintről figyeltem, és láttam, hogy nem lehetett más, mint mérges gáz. A szobában levő ventilátorok a folyosóról szívják be a levegőt. — Fölpillantott a báró feje fölötti méregdetektorra. — Semmi sem szivárgott ki. Most tisztítják meg a szobát. Mik az utasításaid?

A báró felismerte a férfi hangját — ez harsogta a parancsokat. *A helyén van az esze ennek a káplárnak,* gondolta.

— Mind halottak odabent? — kérdezte.

— Igen, uram.

Hát akkor alkalmazkodnunk kell a tényekhez, gondolta a báró.

— Először is — mondta — fogadd jókívánságaimat, Nefud! Te vagy az őrség új parancsnoka. És remélem, tanulsz abból, hogy milyen véget ért az elődöd.

A báró figyelte, ahogy az újdonsült parancsnok fokozatosan tudatára ébred, mi történt. Nefud tudta, soha többé nem kell félnie, hogy nem lesz szemutája.

Nefud bólintott.

— Jól tudod, uram, hogy teljesen a te biztonságodnak áldozom magamat.

— Igen. Lássuk a továbbiakat! Azt gyanítom, hogy a hercegnek a szájában volt valami. Derítsd ki, mi volt az, hogyan használta, kinek a segítségével került a szájába. Tegyél meg minden óvóintézkedést, hogy…

Elhallgatott, megszakította a gondolatmenetét a mögötte levő folyosóról hallatszó lárma. A hajó alsó szintjeiről jövő lift ajtajánál az őrök útját akarták állni egy bashar ezredesnek, aki éppen kilépett a liftből.

A báró nem tudta hová tenni a bashar ezredes arcát: keskeny volt, a szája mintha csak hasíték lett volna a bőrön, a szeme két sötét pont.

— Vegyétek le rólam a kezeteket, dögevő csürhe! — förmedt rájuk, és félretaszította az őröket.

Hohó, egy sardaukar! gondolta a báró.

A bashar ezredes határozott léptekkel tartott a báró felé. A báró szeme résnyire szűkült össze, nyugtalanul nézte. A sardaukar tisztek jelenlétében mindig valami rossz érzés fogta el. Mind úgy festettek, mintha a herceg rokonai lettek volna… a néhai hercegé. És ahogy viselkedtek a báróval!

A bashar ezredes megállt féllépésnyire a báró előtt, csípőre tett kézzel. Az őr tétova idegességgel téblábolt mögötte.

A bárónak nem kerülte el a figyelmét a tisztelgés hiánya, a sardaukar megvető viselkedése, és fokozódott a rossz érzése. A sardaukaroknak mindössze egy légiójuk volt itt helyben — tíz dandár —, az támogatta a Harkonnen-légiókat, de a báró nem áltatta magát. Nagyon jól tudta, hogy az az egy légió könnyen a Harkonnenek ellen fordulhat, és ha ellenük fordul, le is győzheti őket.

— Szólj az embereidnek, báró, hogy ne akarják megakadályozni, ha fölkereslek — mondta metsző hangon a sardaukar. — Az embereim idehozták hozzád Leto Atreides herceget, mielőtt még megbeszéltem volna veled, hogy mi legyen a sorsa. Most beszéljük meg!

Nem szabad szégyenben maradnom az embereim előtt, gondolta a báró.

— Tessék. — Rideg, kiszámított szó volt, a báró büszke volt rá.

— Uralkodóm engem bízott meg azzal, hogy gondoskodjam róla, hogy császári unokatestvére gyorsan, szenvedés nélkül haljon meg — mondta a bashar ezredes.

— Én is ezt a császári parancsot kaptam — hazudta a báró. — Azt hitted, nem engedelmeskedem a parancsnak?

— Azt kell jelentenem a Császárnak, amit a tulajdon szememmel látok — mondta a sardaukar.

— A herceg már meghalt! — csattant föl a báró. Heves mozdulattal intett, hogy a sardaukar távozhat.

A bashar ezredes mozdulatlanul állt a báróval szemben, mintha a padlóba gyökerezett volna. Egy szemrebbenéssel, egy arcizomrándulással sem vette tudomásul, hogy elbocsátották.

— Hogyan? — kérdezte ugyanazon a metsző hangon.

Nahát! gondolta a báró. *Ez már sok!*

— Önkezétől, ha tudni akarod — mondta. — Mérget vett be.

— Most megnézem a tetemet — mondta a bashar ezredes.

A báró tettetett bosszankodással a mennyezetre emelte a tekintetét, miközben vadul száguldottak a gondolatai. *A mindenségit! Ez az éles szemű sardaukar most fogja megnézni a szobát, mielőtt bármi megváltozott volna benne!*

— Most — dörögte a sardaukar. — A saját szememmel akarom látni!

Nem lehet megakadályozni, döbbent rá a báró. A sardaukar mindent észre fog venni. Rá fog jönni, hogy a herceg megölt több Harkonnen-katonát… és arra is, hogy a báró alighanem csak egy hajszál híján úszta meg! Ott voltak még az asztalon a vacsora maradványai, az asztal túloldalán pedig a halott herceg, körös-körül a többiek holtan…

Semmiképpen sem lehet megakadályozni.

— Nem hagyom félrevezetni magam — mordult rá a bashar ezredes.

— Nem akarlak félrevezetni — mondta a báró, és belenézett a sardaukar obszidiánfekete szemébe. — Nincs titkolnivalóm a Császár előtt. — Odabiccentett Nefudnak. — Mutass meg mindent rögtön a bashar ezredesnek, Nefud! Azon az ajtón vidd be, ahol te álltál!

— Erre, uram — mondta Nefud.

A sardaukar lassan, pökhendi képpel megkerülte a bárót, átfurakodott az őrök között.

Elviselhetetlen, gondolta a báró. *Most a Császár megtudja, hogy hibáztam! És a gyöngeség jelének fogja tekinteni!*

Gyötrelmes volt a gondolat, mert a Császár és a sardaukarjai egyaránt megvetették a gyöngeséget. A báró beleharapott az ajkába. Csak azzal vigasztalta magát, hogy a Császár legalább nem értesült a Giedi Prime elleni Atreides-támadásról, az ottani fűszerkészletek

megsemmisítéséről.

A mindenségit annak a fortélyos hercegnek!

A báró utána nézett a távolodó hátaknak — a pökhendi sardaukar és a zömök, gyakorlatias Nefud alakjának.

Alkalmazkodnunk kell, gondolta magában. *Újra ide kell helyeznem Rabbant erre a nyavalyás bolygóra. Teljhatalommal… Harkonnen-vért kell áldoznom rá, hogy olyan helyzetbe kerüljön az Arrakis, amikor már örömmel fogadja Feyd-Rauthát. A fene egye meg azt a Pitert! Képes volt megöletni magát, amikor még hasznát vettem volna!*

A báró mélyet sóhajtott.

És azonnal el kell küldetnem a Tleilaxra egy új Mentátért! Biztosan előkészítették már nekem az új példányt.

Mellette köhentett az egyik őr.

A báró feléje fordult.

— Éhes vagyok.

— Igenis, uram.

— És mulatságra vágyom, amíg kitakarítjátok azt a szobát, és kifürkészitek a titkait! — dörögte a báró.

Az őr lesütötte a szemét.

— Milyen mulatságot kívánsz, uram?

— A hálótermemben leszek — mondta a báró. — Hozzátok föl azt az ifjoncot, akit a Gamonton vásároltunk, azt a szép szeműt! De alaposan kábítsátok el. Nincs kedvem birkózni!

— Igenis, uram.

A báró elfordult, szökellő, szuszpenzoroktól könnyű lépéseivel megindult a hálóterem felé. *Igen, gondolta, azt a szép szeműt, aki annyira emlékeztet az ifjú Paul Atreidesre.*

Jaj, Caladan tengerei,
jaj, Leto herceg népe,
Leto erőssége elveszett,
elveszett örökre…

— Irulan hercegnő: Muad-Dib dalai

Paul úgy érezte, hogy az egész múltja, minden, amit ez előtt az éjszaka előtt átélt, csak lepergett homok egy homokórában. Ott üldögélt az anyja mellett, átfogta felhúzott térdét, körülöttük-felettük a kis textilműanyag menedék, a cirkosátor, amelyet a topterban hagyott csomagban találtak, akárcsak a fremen öltözéket, amely most rajtuk volt.

Paul teljesen bizonyos volt benne, hogy ki helyezte el a topterban

a frembatyut, ki határozta meg a foglyokat szállító gép útvonalát.

Yueh!

Az áruló orvos egyenesen Duncan Idaho kezébe adta őket. Paul kinézett a cirkosátor átlátszó végén a környező, holdfény sütötte sziklákra, amelyek árnyékában elrejtette őket Idaho.

Bujkálok, mint egy gyerek, amikor már én vagyok a herceg, gondolta Paul. Érezte, hogy ingerli a gondolat, de el kellett ismernie, hogy bölcsen tették, amit tettek.

Valami történt a tudatával ezen az éjszakán — sokkal élesebben, sokkal tisztábban látott maga körül minden eseményt, minden körülményt. Nem tudta befolyásolni az adatok beáramlását, sem a hűvös precizitást, amellyel mindegyik új tétel a helyére került az ismeretei szerkezetében, amellyel kiszámította az új egyensúlyt. Ez Mentát-tudat volt, és még sokkal több is…

Paul visszaemlékezett rá, milyen tehetetlen düh öntötte el abban a pillanatban, amikor az ismeretlen topter lecsapott rájuk a sötétség mélyéből, zúgott lefelé, mint valami óriás sivatagi sólyom, a szárnyain süvöltött a levegő. Akkor történt Paul agyában az a dolog. A topter földet ért, megugrott egy homokháton, csúszott, evickélt a szaladó alakok felé — Paul és az anyja felé. Paul szinte az orrában érezte a homokon horzsolódó csúszótalpakból feléjük szálló égett kénes szagot.

Emlékezett rá, ahogy az anyja megfordult, azt várta, hogy egy lézerfegyvert szegez rá valamelyik Harkonnen-zsoldos, de Duncan Idahót látta kihajolni a topter nyitott ajtajából, és Duncan teli torokból ordított:

— Siessetek! Féregnyom jön tőletek délre!

Paul azonban, amikor visszafordult, már tudta, ki vezeti a toptert.

Az apró részletek együttese, a repülés, a leszállás módja — olyan apró jelek, hogy még az anyja sem vette észre őket — *pontosan* elárulták Paulnak, hogy ki ül a pilótafülkében!

Jessica most megmozdult, aztán megszólalt:

— Csak egy magyarázat lehetséges. A Harkonnenek fogva tartották Yueh feleségét. Yueh gyűlölte a Harkonneneket! Ebben biztosan nem tévedek. Olvastad, mit írt… De miért kímélt meg bennünket a haláltól?

Csak most érti meg, és milyen rosszul, gondolta Paul. Megrendítette a gondolat. Ő maga már korábban, mintegy mellékesen rájött Yueh titkára, amikor elolvasta a hercegi pecsétgyűrű mellett, a csomagban talált levelet.

„Ne akarjatok majd megbocsátani nekem — írta Yueh. — Nem kérem a bocsánatotokat. Így is elég teher nyomja a vállam. Amit tettem, rosszindulat nélkül és mások megértésének reménye nélkül tettem. Ez az én saját tahaddi al-burhanom, az én végső próbatételem. Itt hagyom nektek az Atreides-pecsétgyűrűt annak jeleként, hogy nem

általtalak benneteket. Amikor ezt elolvassátok, Leto herceg már halott lesz. Merítsetek vigaszt abból, hogy nem egyedül halt meg, hogy vele pusztult valaki, akit mindenki másnál jobban gyűlölünk."

Nem volt rajta sem címzés, sem aláírás, de nem lehetett összetéveszteni az ismerős, kusza írást — az orvosé volt.

Ahogy a levélre gondolt, Paul újra átélte annak a pillanatnak a kétségbeesett fájdalmát — valami éles, idegen dolgot, ami mintha az újdonsült szellemi fogékonyságán kívül történt volna. Elolvasta, hogy az apja meghalt, tudta, hogy igazak a szavak, de úgy érezte, mindez nem több újabb adatnál, amelyet el kell helyezni a tudatában, aztán felhasználni.

Szerettem az apámat, gondolta Paul, és tudta, hogy ez is igaz. *Gyászolnom kellene. Éreznem kellene valamit.*

De nem érzett semmit, csak ezt: *Itt egy fontos tény.*

Egy tény a sok más tény közül.

Közben az agya szüntelenül rendezgette az érzéki benyomásokat, extrapolált, számított.

Felidézte magában Halleck szavait: *A hangulat szeretkezéshez való, vagy balisetmuzsikához. Az ember akkor harcol, amikor úgy hozza a szükség, hangulat ide vagy oda!*

Talán erről van szó, gondolta Paul. *Majd később gyászolom az apámat… amikor lesz rá idő.*

De nem tapasztalt változást lénye újdonsült, hűvös precizitásában. Érezte, hogy ez az új tudatosság csak a kezdet, ez még fokozódni fog. Áthatotta annak a félelmetes célnak az érzete, amelyet először a próbatétele során tapasztalt, Gaius Helen Mohiam Tisztelendő Anya előtt. A jobb keze — a fájdalomra emlékező kéz — bizsergett, lüktetett.

Ilyen lehet az ő Kwisatz Haderachuknak lenni? tűnődött magában.

— Egy darabig azt hittem, megint Hawat nézett el valamit — mondta Jessica. — Azt gondoltam, Yueh talán nem is Suk-orvos.

— Yueh az volt, aminek hittük… és sokkal több — mondta Paul. Közben azt gondolta: *Miért ilyen lassan ért meg mindent?* Fennhangon azt mondta: — Ha Idaho nem tud kapcsolatba lépni Kynesszal, akkor nekünk…

— Nem ő az egyetlen reménységünk — szólt közbe Jessica.

— Nem is azt akartam mondani — jegyezte meg Paul.

Az anyja fülét megütötte az acélkemény hang, a belőle kiérző, parancsoló magabiztosság. A cirkosátor szürke homályában rámeredt a fiára. Paul csak sötét sziluett volt a sátor átlátszó végén bevilágló ezüstös sziklaháttér előtt.

— Apád más emberei is elmenekültek! — mondta Jessica. — Össze kell szednünk őket, megkeresni a…

— Egyelőre boldogulunk magunk — mondta Paul. — A

legsürgősebb dolgunk, hogy eljussunk a családi atombázisra, mielőtt a Harkonnenek fölkutatják.

— Aligha találják meg — mondta Jessica —, ahogy az el van rejtve!

— Nem szabad a véletlenre bízni.

Jessica közben arra gondolt: *Az jár az eszében, hogy megzsarolja a Harkonneneket, atompusztulással fenyegeti a bolygót! De akkor a legtöbb, amiben reménykedhet, a menekülés a renegát névtelenségbe…*

Az anyja szavai újabb gondolatsort indítottak el Paulban: immár hercegként bánkódott mindazok után, akiket elveszítettek ezen az éjszakán. *Minden Nagy Háznak az emberek adják az igazi erejét,* gondolta. És eszébe jutottak Hawat szavai: *Emberektől elválni szomorúság; de egy hely, az csak egy hely.*

— Sardaukarokat használnak — mondta Jessica. — Meg kell várnunk, amíg a sardaukarokat visszavonják.

— Azt hiszik, csapdába estünk a sivatag és a sardaukarok között — mondta Paul. — Az a szándékuk, hogy írmagja se maradjon az Atreideseknek — hogy teljesen kiirtsanak. Ne számíts rá, hogy bárki is megmenekül a mieinkből.

— A végtelenségig nem kockáztathatják, hogy fény derüljön a Császár szerepére ebben az ügyben!

— Nem?

— Néhány emberünk biztosan el tud majd menekülni!

— Biztosan?

Jessica fordult, megijesztette a fia hangjában csengő keserű határozottság, a lehetőségek pontos mérlegelése. Megérezte, hogy Paul gondolkodása nagy ugrásokkal lehagyta az övét, hogy immár bizonyos tekintetben többet megért, mint ő. Jessica is segített kialakítani azt az intelligenciát, amely most a fiúban működött, mégis azon kapta magát, hogy egy kicsit fél tőle. Aztán másfelé fordultak a gondolatai, a herceget keresték, mint valami elveszett menedéket; és Jessica szemét könnyek kezdték égetni.

Így kellett lennie, Leto, gondolta. *„Ideje van a szeretésnek, ideje van a bánatnak.”* A hasára tette a kezét, a magzatra összpontosította a tudatát. *Bennem van az Atreides-lány, ahogy megparancsolták, de a Tisztelendő Anya tévedett; egy lány sem mentette volna meg a herceget! Ez a gyermek csak az élet, mely a jövő felé törekszik a pusztulás közepette. Az ösztöneim fogantatták, nem az engedelmesség.*

— Próbálkozz meg újra a vevővel! — szólt oda Paul.

Az agy folyamatosan működik, hiába akarjuk visszatartani, gondolta Jessica.

Megkereste az apró vevőkészülékét, amelyet Idaho hagyott ott nekik, bekapcsolta. Zöld fény gyúlt ki az előlapján. Fémes sivítás hallatszott belőle. Jessica csökkentette a hangerőt, végigpásztázta a

sávokat. Hirtelen egy Atreides harci nyelven beszélő hang szólalt meg a sátorban.

— …vissza, és átcsoportosulni a hídnál! Fedor jelentése szerint Carthagban nem maradt életben senki, és a Ligabankot kifosztották.

Carthag! Gondolta Jessica. *Hiszen az Harkonnen-fészek volt!*

— Sardaukarok! — folytatta a hang. — Vigyázzatok, Atreides-egyenruhás sardaukarok vannak a…

Ropogás hallatszott, aztán csend lett.

— Próbálkozz meg a többi sávokkal! — mondta Paul.

— Tisztában vagy vele, mit jelent ez? — kérdezte Jessica.

— Számítottam rá. Azt akarják, hogy a Liga bennünket okoljon a bankjuk elpusztításáért. Ha a Liga ellenünk fordul, itt rekedünk az Arrakison. Nézd meg a többi sávokat!

Jessica magában Paul szavait méregette: *Számítottam rá.* Mi történt Paullal?! A vevőre összpontosított; ahogy a keresőt mozgatta, a pusztulás hangjai csaptak a fülükbe a néhány kiáltásból, amely az Atreides harci nyelven hallatszott:

— …sszavonulni a… …átcsoportosíthat… …benn rekedtünk a barlangban a…

És félreérthetetlen volt a diadalmámor a többi sávokon, a Harkonnenek harci nyelvén! Harsány parancsok, hadijelentések. Kevés volt ahhoz, hogy Jessica regisztrálhassa és megfejthesse a nyelvet, de a hangnem egyértelmű volt.

Harkonnen-győzelem!

Paul megrázta a mellette levő csomagot, hallotta, hogy kotyog odabenn a két literkanna víz. Mélyet sóhajtott, kinézett a sátor átlátszó végén, a csillagos égboltra meredő sziklafalra. Bal kezével megérintette a sátor nyílásának ajakzárát.

— Nemsokára megvirrad — mondta. — Estig még várhatunk Idahóra, de a következő éjjel már nem. A sivatagban éjszaka kell haladni, nappal pedig pihenni az árnyékban.

Jessica agyában felvillant a belevésett tudás: *Cirkoruha nélkül a sivatagban az árnyékban ülő embernek napi öt liter vízre van szüksége, hogy megőrizze a testsúlyát.* Érezte a cirkoruha csúszós-puha tapintását a bőrén, és arra gondolt, hogy az életük függ ezektől az öltözékektől.

— Ha elmegyünk innen — mondta —, Idaho nem tud megtalálni bennünket.

— Megvan az útja-módja, hogy szóra bírjanak akárkit — mondta Paul. — Ha Idaho hajnalig nem ér vissza, számolnunk kell azzal a lehetőséggel, hogy foglyul ejtették. Mit gondolsz, meddig tud kitartani?

Erre a kérdésre nem kellett válaszolni. Jessica szótlanul ült.

Paul kinyitotta a csomagot, kihúzta az apró mikrokézikönyvet a hozzávaló parázslappal és nagyítóval. Zöld és narancsszínű betűk

villantak a szemébe a lapokról: „literkannák, cirkosátor, energiapatronok, cirkocsövek, homokpipák, távcsövek, cirkoruhajavító-készlet, jelzőpisztoly, homoktérkép, szűrődugók, paratájoló, mesterhorgok, dobolók, frembatyu, tűzcsóva…”

Annyi minden kell hozzá, hogy életben maradjon az ember a sivatagban!

Rövid idő múlva letette a kézikönyvet maga mellé, a sátor padlójára.

— Egyáltalán hová mehetünk? — kérdezte Jessica.

— Az apám a *sivatagi erőről* beszélt — mondta Paul. — A Harkonnenek sem uralkodhatnak ezen a bolygón nélküle. Eddig sem voltak igazi urai az Arrakisnak, ezután sem lesznek. Még akár tízlégiónyi sardaukarral sem!

— Paul, csak nem gondolod, hogy…

— Minden bizonyíték a kezünkben van — folytatta Paul. — Itt, ebben a sátorban — maga a sátor, ez a batyu és a tartalma, ezek a cirkoruhák. Tudjuk, hogy a Liga megfizethetetlen árat kér az időjárás-figyelő műholdakért. Tudjuk, hogy…

— Mi köze ehhez az időjárás-figyelő műholdaknak? — kérdezte Jessica. — Az lehetetlen, hogy… — Elhallgatott.

Paul érezte, ahogy hiperérzékeny elméje regisztrálja az anyja reakcióit, számításba veszi az apró részleteket…

— Most már érted — mondta. — A műholdak figyelik a lenti területet. A sivatag mélyén olyan dolgok rejtőznek, amelyeket nem akarnak kitenni a gyakori ellenőrzésnek.

— Azt akarod mondani, hogy maga a Liga tartja kézben ezt a bolygót?

Milyen lassú felfogású az anyám!

— Nem! — mondta Paul. — A fremenek! Megfizetnek a Ligának azért, hogy távol tartson tőlük mindenkit — olyan fizetőeszközzel, amelyhez könnyen hozzájuthat mindenki, aki rendelkezik sivatagi erővel: fűszerrel! Ez most nem második közelítés, ez az egyenes vonalú számítás. Megbízhatsz benne.

— Paul — mondta Jessica —, te még nem vagy Mentát! Még nem tudhatod biztosan, hogy mennyire…

— Soha nem is leszek Mentát! — mondta a fiú. — Másvalami vagyok… szörnyszülött!

— Paul, hogy mondhatsz ilyen…

— Hagyjál békén!

Paul elfordult, kibámult az éjszakába. *Miért nem tudok gyászolni?* töprengett. Úgy érezte, minden idegszála sóvárog erre a megkönnyebbülésre, de soha nem lehet része benne.

Jessica most hallotta először ilyen kétségbeesettnek a fiát. Szeretett volna közeledni hozzá, átölelni, megvigasztalni, segíteni rajta

— de megérezte, hogy ő nem tehet semmit. Ezzel a dologgal Paulnak egyedül kell megbirkóznia.

Megakadt a szeme a sátor padlóján heverő frembatyu kézikönyvének világító parázslapján. Fölvette, rápillantott az előlapra, olvasni kezdte: „A Barátságos Sivatag, az élettel teli hely útmutatója. Itt van az élet ayatja és burhánja. Higgyél benne, hogy al-Lat tüze ne árthasson neked."

Mintha az Azhar Könyvet olvasnám, gondolta Jessica, felidézve magában a Nagy Titkokról tanultakat. *Egy Vallásmanipulátor járt volna az Arrakison?*

Paul kivette a paratájolót a csomagból, aztán visszatette.

— Gondolj csak erre a sokféle, különleges célú fremen eszközre! — szólalt meg. — Páratlanul magas színvonalúak. El kell ismerned! Arról árulkodnak, hogy a készítőik kultúrája hatalmas, mindenki előtt ismeretlen tartalékokkal rendelkezik!

Jessica tétovázott, még mindig aggasztotta Paul feldúlt hangja. Megint belenézett a könyvbe, rámeredt az arrakisi égbolt egyik csillagképének rajzára: „Muad-Dib: az Ugróegér" — észrevette, hogy a farka északra mutat.

Paul belebámult a sátor félhomályába, alig tudta kivenni az anyja mozdulatait a kézikönyv parázslapjának derengésében. *Itt az ideje, hogy teljesítsem apám kívánságát,* gondolta. *Most kell átadnom apám üzenetét, amíg van idő a bánatra, a sírásra. Később ez már a terhünkre lenne.* Saját magát is megdöbbentette ez a precíz, hűvös logika.

— Anyám — szólalt meg.

— Tessék.

Jessica hallotta, hogy Paul hangja megváltozott, és jeges hidegséget érzett magában erre a hangra. Még soha nem hallotta ilyen ridegen kontrolláltnak a fiát.

— Az apám meghalt — mondta Paul.

Jessica módszeresen összekapcsolta magában a tényeket a tényekkel, aztán az újabb tényekkel — a Bene Gesserit adatelemző módszerével —, és megjelent előtte a maga teljességében az ijesztő veszteség.

Bólintott, képtelen volt szólni.

— Az apám megbízott azzal — folytatta Paul —, hogy ha bármi történne vele, adjak át neked egy üzenetet. Attól félt, esetleg azt hiszed, nem bízott meg benned.

Az az értelmetlen gyanú, gondolta Jessica.

— Azt akarta, hogy tudd meg, sohasem gyanakodott rád — mondta Paul, aztán elmagyarázta a megtévesztést, és hozzátette: — Azt akarta, hogy tudd meg, mindig teljesen megbízott benned, mindig szeretett és nagyra becsült. Azt mondta, előbb gyanakodott volna saját magára, és hogy csak egyvalamit sajnált, azt, hogy nem vett el

hercegnőjéül.

Jessica letörölte az arcán lecsurgó könnyeket, és arra gondolt: *Micsoda értelmetlen pocsékolása a nedvességnek!* De jól tudta, mi ez a gondolat — suta kísérlet, hogy a bánatból a haragba meneküljön. *Leto, ó, én Letóm,* gondolta. *Milyen szörnyűségeket teszünk azokkal, akiket szeretünk!* Heves mozdulattal eloltotta a kis kézikönyv parázslapját.

Zokogás rázta meg.

Paul hallotta anyja kétségbeesett fájdalmát, de magában csak ürességet érzett. *Nincs bennem bánat, nincs bennem gyász,* gondolta. *Miért? Miért?* Ijesztő jellemhibának érezte, hogy képtelen megsiratni az apját.

Ideje van a szerzésnek és ideje az elveszítésnek, gondolta Jessica, magában idézve az O. K. Bibliából. *Ideje a megőrzésnek és ideje az eldobásnak. Ideje a szeretetnek és ideje a gyűlöletnek; ideje a háborúnak és ideje a békének.*

Paul gondolatai közben tovább haladtak előre a maguk jeges precizitásával. Látta, milyen utak állnak előttük ezen az ellenséges bolygón. Most már az álom biztonsági szelepe nélkül összpontosította jövőbe látását, amely nem volt más, mint a legvalószínűbb eljövendő lehetőségek meghatározása, de volt benne még valami, valami rejtélyes háttér — mintha az agya meríteni tudott volna valami időtlen mélységből, mintha mintát tudott volna venni a jövő levegőjéből.

Hirtelen, mintha rátalált volna a zárba illő kulcsra, Paul öntudata föllépett egy következő, magasabb szintre. Minden erejével megkapaszkodott ezen a szinten, nehogy elveszítse az ingatag fogást, és körülkémlelt. Olyan érzés volt, mintha egy gömb közepén állna, és minden irányban sugarasan szétágaznának az utak… de ez csak közelítő leírása volt az érzésnek.

Egyszer látott egy vékony selyemkendőt szállni a szélben. Most úgy látta a jövőt, mintha valami puha felszínen kígyózna végig, ugyanolyan hullámzó, változékony felszínen, mint a szélfútta kendőé.

Embereket látott.

Érezte a megszámlálatlan valószínűségek forróságát és jeges hidegét.

Nevek és helyek jutottak az eszébe; ismerte őket, átélt számtalan érzelmet, áttekintette megszámlálhatatlan titkos zug feltáratlan adatait. Volt ideje kutakodni, fürkészni, tapogatni, de nem volt idő körvonalazni.

Egyszerre látta a valószínűségek teljes spektrumát, a legtávolabbi múlttól a legtávolabbi jövőig, és a legvalószínűbbtől a legvalószínűtlenebbig. Látta a saját halálát számtalan változatban. Látott új bolygókat, új kultúrákat.

Látott embereket.

Embereket!

Olyan sokaságban, hogy számba sem lehetett venni őket, az agya mégis osztályozta mindannyiukat.

Még a Ligát és a tagjait is…

Paul arra gondolt: *A Liga… boldogulhatnánk ott is! Az én „szokatlanságom" ott elfogadott, ismerős és értékes dolog lenne, és mindig biztosítva lenne a szükséges fűszer.*

De taszította az a gondolat, hogy az egész életét abban a lehetséges jövők közötti tapogatózásban élje le, amelynek révén a száguldó csillaghajókat céljukhoz vezették. A lehetősége azonban megvolt. És amikor meglátta a *lehetséges jövőt,* amelyben ott volt a Liga, felismerte tulajdon különösségét is.

Az én látnoki képességem másféle. Én másik területet látok: az utakat, amelyeken el lehet indulni.

A tudat megnyugtató és riasztó is volt — olyan sok minden tűnt el a látóteréből, ami azon a másik fajta területen volt…

Aztán amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan el is tűnt az érzés, és Paul rádöbbent, hogy az egész élmény nem tartott tovább egy szívdobbanásnyinál.

Mégis a feje tetejére állt az egész tudata, minden új, ijesztő megvilágításba került. Körülnézett.

Még mindig éjszaka borult a cirkosátorra, a sziklák övezte menedékre. Még mindig hallatszott az anyja bánata.

Még mindig érezte magában azt az ürességet, a gyász hiányát, mindentől elkülönülve valahol. A gondolkodásának semmi köze nem volt hozzá, az csak ment előre a maga egyenletes ütemében, gyűjtötte, áttekintette, rendszerezte, értékelte az adatokat, megadta a válaszokat, valahogy úgy, mint a Mentátoké.

Paul most látta, hogy olyan bőséges adattömeg áll a rendelkezésére, amilyet eddig kevés ilyen elme birtokolt. Ez azonban nem tette könnyebben elviselhetővé az ürességet. Úgy érezte, valaminek szét kell törnie majd. Mintha egy bomba időzítő óraműve kezdett volna el ketyegni benne. Egyenletesen ketyegett, végezte a dolgát, függetlenül attól, hogy Paul mit akart. Regisztrálta a legapróbb, árnyalatnyi változásokat is maga körül — a páratartalom leheletnyi növekedését, a hőmérséklet szinte észrevehetetlen csökkenését, egy rovar lassú mászását a cirkosátor tetején, a pirkadat méltóságteljes közeledését a csillagfényes égboltnak azon a sávján, amely a sátor végén látszott.

Elviselhetetlen volt az az ürességet! Paul hiába tudta, hogyan indult meg az óramű. Szemügyre vehette tulajdon múltját, megláthatta a kezdetét — hogyan képezték ki, hogyan csiszolták a tehetségét, hogyan gyakoroltak rá gondosan kiszámított nyomást fortélyos fegyelmezéssel, sőt hogyan ismertették meg vele az O. K. Bibliát a

kritikus pillanatban… és végül mindezt betetézte az erős fűszerfogyasztás. És nemcsak maga mögé látott, hanem előre is — a legijesztőbb irányba —, láthatta, hová vezet az egész!

Szörnyeteg vagyok! Gondolta. *Torzszülött!*

— Nem — mondta. — Nem. Nem! NEM!

Azon vette észre magát, hogy a földet veri az öklével. (Az a bizonyos kérlelhetetlen része pedig regisztrálta ezt az érdekes érzelmi adatot, és figyelembe vette a további számításaiban.)

— Paul!

Az anyja ott termett mellette, megfogta a kezét, az arca szürke foltként meredt rá a félhomályban.

— Paul, mi a baj?

— Te! — fakadt ki a fiú.

— Itt vagyok, Paul — mondta Jessica. — Nyugodj meg!

— Mit tettél velem? — förmedt rá Paul.

Jessicában egy pillanatra világosság támadt, megérezte a kérdés egyik-másik gyökerét.

— A világra szültelek — felelte.

A választ egyaránt sugallták az ösztönei és kifinomult ismeretei is, és pontosan ez a válasz volt az, amely lecsillapította a fiút. Paul érezte anyja kezét a kezén, megnézte arca halvány körvonalait. (Kérlelhetetlenül dolgozó elméje a maga új módján regisztrált bizonyos genetikus nyomokat az anyja arcszerkezetében, összevetette őket egyéb adatokkal, és megadta a választ, a végső összegezést.)

— Engedj el — mondta Paul.

Jessica megérezte a keménységet a hangjában, engedelmeskedett.

— Nem akarod elmondani, mi a baj, Paul?

— Tudtad te, mit csinálsz, amikor kiképeztél? — kérdezte Paul.

Ez a hang már nem gyermeké, gondolta Jessica.

— Reménykedtem abban, amiben minden szülő reménykedik — válaszolta. — Hogy te… több leszel, más leszel.

— Más?

Jessica hallotta a fia hangjában csengő keserűséget.

— Paul, én…

— Neked nem fiú kellett! — mondta Paul. — Neked a Kwisatz Haderach kellett! Egy férfi Bene Gesseritet akartál!

Jessicát megdöbbentette ez a keserűség.

— De Paul…

— Megkérdezted-e valaha az apámat, hogy neki mi a szándéka?

Jessica gyöngéden válaszolt, még ott sajgott benne a friss fájdalom.

— Akármilyen vagy is, Paul, az örökségedben egyformán részes az apád és én.

— De a kiképzésben nem! — mondta Paul. — Abban nem, ami…

ami fölébresztette… a szunnyadót.

— A szunnyadót?

— Idebenn. — Paul a fejére tette a kezét, aztán a mellére. — Bennem! És most már működik, megállás nélkül, szünet nélkül, folyton, folyton…

— Paul!

Jessica hallotta, hogy a fiú hangjában ott bujkál a hisztéria.

— Hallgass ide — mondta Paul. — Azt akartad, hogy a Tisztelendő Anya meghallgassa, miket álmodtam. Most te hallgatod meg helyette. Az előbb *ébren* álmodtam. Tudod, miért?

— Paul, csillapítsd le magad — mondta Jessica. — Ha valami…

— A fűszer — mondta Paul. — Itt benne van mindenben — a levegőben, a talajban, az ételben — az *öregedés elleni* fűszer. Olyan, mint az igazmondató szer. Méreg!

Jessica megdermedt.

Paul halkan megismételte:

— Méreg… fortélyos, csalóka… és nincs ellenszere! Meg sem öl, csak akkor, ha nem szeded tovább. Nem hagyhatjuk el az Arrakist, csak ha magunkkal viszünk egy részt az Arrakisból.

A hangjában csengő ijesztő *bizonyossággal* nem lehetett vitába szállni.

— Te és a fűszer… — mondta Paul. — A fűszer megváltoztat mindenkit, aki ekkora mennyiséget fogyaszt el belőle, de hála *neked*, én tudatosítani tudtam a változást. Én nem hagyhatom ott mélyen a tudatom alatt, ahol a zavaró hatása közömbösítődhet. Én *látom*, érted?

— Paul, te most.

— *Látom!* — ismételte meg Paul.

Jessica hallotta a hangjában a tébolyt. Tehetetlen volt.

De a fiú folytatta, és Jessica megérezte, hogy visszatért az acélos önfegyelem:

— Csapdába estünk itt.

Csapdába estünk itt, ismételte meg magában Jessica.

Elfogadta Paul szavainak igazságát. A Bene Gesserit semmilyen képessége, semmilyen fortély vagy eszköz nem szabadíthatta meg őket teljesen az Arrakistól: a fűszernek rabja lett a szervezet. Jessica teste már jóval előbb tisztában volt ezzel, mint a tudata.

Tehát itt éljük majd le az életünket, gondolta, *ezen a pokolbolygón! Elő van készítve a helyünk, csak a Harkonnenek karmai közül kell kisiklanunk. Az én pályafutásom világos: tenyészkanca vagyok, fontos vérvonalat őrzök a Bene Gesserit-terv számára!*

— El kell mondanom azt az éber álmomat — folytatta Paul. (Most ádáz harag volt a hangjában.) — Hogy biztosan elhidd, amit mondok, először megemlítem, hogy leánygyermeket fogsz a világra hozni itt, az Arrakison.

Jessica a kezével megtámaszkodott a sátor padlóján, nekinyomta a tenyerét, hogy lecsillapítsa hirtelen riadalmát. Tudta, hogy a terhességét még nem lehet észrevenni! Ő maga is csak a Bene Gesserit-képzettsége révén tudott olvasni a teste első, bizonytalan jeleiből, megérezni a párhetes embrió létét.

— Csak hogy szolgáljunk — suttogta Jessica, belekapaszkodva a Bene Gesserit jelmondatba. — Csak azért létezünk, hogy szolgáljunk.

— Otthonra lelünk majd a fremenek között — folytatta Paul —, ahol a te Missionaria Protectivád előkészítette nekünk a menedéket veszély esetére.

Előkészítették a helyünket a sivatagban, mondta magában Jessica. *De honnan tudhat Paul a Missionaria Protectiváról?* Egyre nehezebben tudta legyűrni magában rémületét, amelyet Paul különös, lenyűgöző idegensége keltett benne.

Paul ránézett anyja sötét árnyalakjára, látta a félelmét, új képességeivel olyan tisztán érzékelte minden reakcióját, mintha vakító fényben látta volna. Valami kis részvét kezdett fölébredni benne Jessica iránt.

— Hogy mi minden történhet itt, azt el sem tudom mondani — folytatta. — Még magamnak sem tudom elmondani, pedig látok mindent. Úgy látszik, nem tudom befolyásolni, hogy így *érzem* a jövőt. Egyszerűen csak megtörténik. A közvetlen jövőt… mondjuk, egy évet… nagyjából látom… mint egy *utat*, olyan széles, mint a Központi Sugárút a Caladanon… Van egy-két hely, amit nem látok… árnyékos helyek… mintha domb mögött rejtőznének — (Paulnak megint eszébe jutott a szélfútta kendő felszíne) — … és vannak elágazások…

Elhallgatott, ahogy betöltötte annak a *látásnak* az emléke. Egyetlen jövőlátó álma, életének egyetlen élménye sem tudta teljesen fölkészíteni a teljességnek arra az érzetére, ahogy szétszakadtak a fátylak, és a szeme elé tárult a mezítelen idő.

Ahogy fölidézte az élményt, felismerte tulajdon félelmetes célját is — látta, ahogy az élete, mint egy terjeszkedő buborék, nyomul kifelé… az idő meghátrál előtte…

Jessica kitapogatta a sátor parázslapjának kapcsolóját, aktiválta.

A zöldes derengés szétoszlatta az árnyakat, lecsillapította Jessica félelmét. Megnézte Paul arcát, szemét, a befelé forduló tekintetet. Tudta, hogy hol látott ilyen arckifejezést: a katasztrófákról tudósító fényképeken, azoknak a gyermekeknek az arcán, akik kis híján belepusztultak az éhezésbe vagy a súlyos sérülésekbe. A szemek, mint két fekete gödör, a száj egyenes vonal, az orca beesett.

Ilyen az iszonyú fölismerés, gondolta magában, *amikor az ember kénytelen átgondolni, hogy meg jog halni.*

Bizony, Paul már nem volt gyerek.

Aztán Jessica gondolataiban minden mást félresöpört Paul

szavainak mélyebb jelentősége. Paul előre tudott látni, megláthatta, mi a menekvés útja!

— Tehát van rá mód, hogy megmeneküljünk a Harkonnenektől! — mondta Jessica.

— Ugyan, a Harkonnenek! — vetette oda Paul. — Felejtsd el azokat a torz emberi lényeket! — Ránézett az anyjára, szemügyre vette a vonásait a parázslap fényében. Árulkodó vonások voltak…

Jessica azt mondta:

— Nem szabad emberi lényként emlegetni másokat, amíg nem…

— Ne légy olyan biztos benne, hogy pontosan tudod, hol a határ — mondta Paul. — A múltunk elkísér bennünket. És van valami, amit nem tudsz, drága anyám, pedig tudnod kellene — hogy *mi* is Harkonnenek vagyunk!

Jessica agya ijesztően reagált: kikapcsolt, mintha minden érzettől meg kellett volna szabadítania magát. Paul azonban kérlelhetetlenül folytatta, és a hangja szinte magával rángatta Jessicát.

— Amikor legközelebb a tükörbe nézel, nézd meg alaposan az arcodat! Vagy nézd meg most az enyémet! A nyomok ott vannak, ha van merszed meglátni őket. Nézd meg a kezemet, a csontjaimat! És ha mindez nem győz meg, akkor azért hidd el, mert én mondom! Jártam a jövőben, láttam egy följegyzést, láttam egy helyet, megvan minden adatom. Harkonnenek vagyunk.

— Egy… egy renegát ága a családnak, ugye? — mondta Jessica. — Valami Harkonnen unokatestvér, aki…

— Te a báró tulajdon lánya vagy — mondta Paul, és nézte, ahogy az anyja a szájához kapja a kezét. — A báró sok gyönyörűségbe belekóstolt ifjúkorában, és egyszer hagyta, hogy elcsábítsák. Az aktus azonban a Bene Gesserit genetikai céljait szolgálta, és a nő *közületek való* volt.

Ez a *közületek való* úgy csattant, mint egy pofon. De megindította Jessica dermedt agyának működését.

Nem tudott vitába szállni a fia szavaival. Annyi értelmetlen tényező volt a múltjában, ami most hirtelen a helyére került és összekapcsolódott! A leány, akit a Bene Gesserit szeretett volna… nem azért, hogy véget vessenek az ősi Atreides-Harkonnen viszálynak, hanem hogy megvalósítsanak valamilyen genetikai célt a vérvonalaikban. *De mit?* Hasztalan keresett választ.

Mintha belelátott volna a gondolataiba, Paul megszólalt:

— Azt hitték, énfelém haladnak az úton. De nem számítottak rám. Idő előtt érkeztem meg, és *nekik* fogalmuk sincs róla!

Jessica a szájára szorította a kezét.

Isteni Anya! Ő a Kwisatz Haderach!

Mezítelennek, védtelennek érezte magát Paul előtt most, amikor ráébredt, hogy olyan szem szegeződik rá, amely elől kevés dolgot

lehet elrejteni. És jól tudta, hogy ez az alapja az ijedtségének.

— Arra gondolsz, hogy én vagyok a Kwisatz Haderach — mondta Paul. — Verd ki a fejedből! Én valami váratlan vagyok.

Értesítenem kell valamelyik iskolát! gondolta Jessica. *A pároztatási indexből talán ki lehet deríteni, mi történt.*

— Nem fognak tudomást szerezni rólam — mondta Paul —, csak amikor már késő lesz.

Jessica másfelé akarta terelni a beszélgetést.

— Azt mondtad, hogy megtaláljuk a helyünket a fremenek között?

— A fremeneknek van egy mondásuk, amelyet Shai-huludnak, az Örökkévaló Atyának tulajdonítanak — mondta Paul. — Így szól: „Légy fölkészülve, hogy értékeld, amivel találkozol!"

Igen, anyám, gondolta, *a fremenek között. Csupa kék lesz majd a te szemed is, a szép orrod mellett megkeményedik majd a bőr a cirkoruha szűrőcsövétől… és megszülöd a húgomat: Késes Szent Aliát.*

— Ha nem a Kwisatz Haderach vagy… — mondta Jessica — akkor micso…

— Sejtelmed sem lehet róla — mondta Paul. — Nem hiszed el, amíg a saját szemeddel nem látod majd.

És közben azt gondolta: *Mag vagyok.*

Hirtelen rájött, mennyire termékeny a talaj, amelybe belehullott, és ezzel a felismeréssel együtt eltöltötte a félelmetes cél érzete is, beleáradt abba az ürességbe a bensejében, és kis híján megfojtotta a bánat.

Két nagy utat látott elágazni maga előtt. Az egyiken szembekerült egy gonosz öreg báróval, és azt mondta: „Megjöttem, nagyapa!" Felkavarodott a gyomra attól az úttól és ami rajta várta volna.

A másik út hosszú szakaszokon szürke ködbe burkolózott, csak az erőszak csúcsai látszottak itt-ott. Egy harcos vallást látott, a világegyetemben terjedő futótüzet, fűszertől megrészegült, fanatikus légiókat, előttük a lobogó zöld-fekete Atreides-zászlót. Közöttük volt Gurney Halleck és még néhányan az apja emberei közül — szánalmasan kevesen —, mindnyájukon ott díszelgett a sólyom jele, ugyanaz, ami az apja koponyáját rejtő szentélyen…

— Azon az úton sem mehetek — mormogta. — Az az, amit az iskoláitok vén boszorkái szeretnének…

— Nem értelek, Paul — mondta az anyja.

Paul nem szólt, csak gondolkodott, új módon, magként gondolkodott, azzal a faji öntudattal, amelyet először félelmetes célként érzékelt. Rájött, hogy már nem tudja gyűlölni a Bene Gesseritet, a Császárt, de még a Harkonneneket sem. Mindannyiukat magával ragadta a faj szükséglete, hogy felújítsa szétszórt örökségét, hogy egy hatalmas, új génkeveredésben keresztezze, elegyítse,

ömlessze át vérvonalait. És a faj egyetlen biztos módját ismerte ennek — az ősi módszert, a kipróbált, bevált módszert, ami átsöpört mindenen, ami az útjába került: a dzsihadot.

Azon az úton semmiképpen sem indulhatok el, gondolta.

De a lelki szeme előtt megint felrémlett apja koponyájának szentélye és az erőszak tengere fölött lengő zöld-fekete zászló.

Jessica megköszörülte a torkát, nyugtalanította a hallgatás.

— Eszerint… — szólalt meg — eszerint a fremenek menedéket adnak nekünk?

Paul fölnézett, a zöldes fényben rámeredt Jessica beltenyésztésű, arisztokratikus arcvonásaira.

— Igen — mondta. — Az az egyik út… — Bólintott. — Igen. Úgy fognak hívni engem, hogy… Muad-Dib, „Aki Utat Mutat”. Igen… úgy fognak hívni.

Lehunyta a szemét. *És most, apám, már gyászolhatlak,* gondolta. Érezte, hogy végigfolynak a könnyek az arcán.

MÁSODIK KÖNYV
Muad-Dib

Amikor apám, a Padisah Császár megtudta, hogy Leto herceg meghalt, s hogy miként halt meg, olyan őrjöngő haragra gerjedt, mint még soha. Az anyámat szidta, az egyezséget, amely arra kényszerítette őt, hogy egy Bene Gesseritet vegyen maga mellé a trónra. Szidta a Ligát és a gonosz, öreg bárót. Szidott mindenkit, aki a szeme elé került, én sem voltam kivétel, mert azt mondta, ugyanolyan boszorkány vagyok, mint a többi. Amikor vigasztalni akarván azt mondtam, hogy ami történt, az önfenntartás ősi törvényével összhangban történt, amelynek még a legrégebbi időkben is engedelmeskedtek az uralkodók, az apám gúnyosan azt kérdezte, vajon puhánynak tartom-e. Akkor értettem meg, hogy az indulatát nem a halott herceg iránti részvéte szította fel, hanem az, amit ez a halál jelentett minden uralkodó számára. Ahogy most visszatekintek, azt hiszem, lappanghatott némi jövőbe látó képesség az apámban is, hiszen annyi bizonyos, hogy az ő származási ága és Muad-Dibé közös őstől indult.

— Irulan hercegnő: Atyám házában

— Most majd Harkonnen támad a Harkonnen ellen — suttogta Paul.

Kevéssel napszállta előtt ébredt föl, felült a lezárt, elsötétített cirkosátorban. Ahogy megszólalt, hallotta anyja bizonytalan mocorgását a sátor túlsó falánál, ahol Jessica aludt.

Paul rápillantott a padlón heverő közelségi detektorra, megnézte

a foszforeszkáló csövek megvilágította számlapokat.

— Nemsokára sötét lesz, azt hiszem — mondta az anyja. — Miért nem húzod föl a sötétítőket?

Paul most idézte föl magában, hogy Jessica légzése már egy ideje más volt, hogy csöndben feküdt a sötétben, amíg megbizonyosodott róla, hogy a fia fölébredt már.

— Hiába húznám — mondta Paul. — Vihar volt. Homok borítja a sátrat. Nemsokára kiásom magunkat.

— Duncannek semmi jele?

— Semmi.

Paul szórakozottan megdörgölte a hüvelykujján a hercegi pecsétgyűrűt, és hirtelen olyan harag öntötte el ez ellen az egész bolygó ellen, amelynek része volt az apja halálában, hogy beleremegett.

— Hallottam, amikor elkezdődött a vihar.

Szavainak igénytelen üressége valamennyire lecsillapította Pault. Fölidézte magában a vihart, ő is látta a kezdetét a cirkosátor átlátszó végén át — először hideg homokfátylak söpörtek át a kis medencén, aztán homokpatakok, homokcsóvák barázdálták az eget. Paul fölpillantott egy sziklatűre, látta, ahogy alakot változtat a csapások alatt, és alacsony, sárgás ék lesz belőle. A medencébe bezúduló homok tompa mustársárgára festette az eget, aztán kioltott minden fényt, ahogy betemette a sátrat.

A sátor tartói egyet nyikordultak, ahogy fölvették a terhelést, aztán csend lett. Csak a homokpipa tompa fújtatása hallatszott, ahogy szuszogva szivattyúzta a levegőt a felszínről.

— Kapcsold be újra a vevőt! — mondta Jessica.

— Nincs értelme.

Paul kitapogatta a nyakánál a cirkoruha vízcsövét, kiszívott belőle egy langyos kortyot. Arra gondolt, hogy itt veszi kezdetét igazában az arrakisi élet, amikor a tulajdon leheletéből, testéből visszanyert vízen él. Állott, íztelen volt a víz, de jólesett kiszáradt torkának.

Jessica hallotta, hogy Paul ivott, testén érezte a cirkoruha csúszós tapintását, de nem volt hajlandó tudomásul venni, hogy szomjas. Ha tudomásul veszi, akkor teljes mértékben tudomásul kellett volna vennie az Arrakis ijesztő szükségszerűségeit is, ahol féltő gonddal kell vigyázniuk a legapróbb nedvességnyomokra is, cseppenként kell felfogni a sátor gyűjtőzsebeiben, sajnálni kell minden leheletet, amelyet a szabad levegőn pocsékolnak el…

Sokkal egyszerűbb lett volna visszaszenderedni.

De napközben volt egy álma, és ha eszébe jutott, a hideg futott végig a hátán. Álmában a kezét tartotta a leömlő homok alá, ahol kőbe vésve állt a név: *Leto Atreides herceg.* A homok elfedte a nevet, és Jessica tisztára akarta söpörni, de hiába, mire az utolsó betűt

kitisztogatta, az első már újra megtelt.

És a homok nem állt el.

Álmában jajgatást hallott, egyre hangosabb jajgatást. Valahol a tudata mélyén rájött, hogy az a nevetséges jajgatás a saját hangja egészen kicsiny korából, amikor szinte még csecsemő volt. Tudta, hogy azért jajveszékel, mert elment egy nő, valaki, akit az emlékezete nem tudott pontosan fölidézni.

Az ismeretlen anyám, gondolta Jessica. *A Bene Gesserit, aki megszült, aztán átadott a Nővéreknek, mert ezt a parancsot kapta.*

Vajon örült, hogy megszabadul egy Harkonnen-csecsemőtől?

— A fűszer a legérzékenyebb pontjuk, ott kell megtámadni őket — szólalt meg Paul.

Hogy tud ilyenkor a támadásra gondolni? kérdezte magában Jessica.

— Az egész bolygó tele van a fűszerrel — mondta. — Hogy tudod ezzel megfogni őket?

Hallotta, hogy Paul fölkel, végighúzza a sátor padlóján a csomagjukat.

— A Caladanon a tengeri és a légierő volt a döntő — mondta Paul. — Itt a *sivatagi erő.* A fremenek jelentik a kulcsot hozzá.

Már a sátor ajakzára felől jött a hangja. Jessica Bene Gesserit-hallásával érezte, hogy Paulban valami feldolgozatlan keserűség van, ellene.

Egész életében arra tanították, hogy gyűlölje a Harkonneneket, gondolta. *Most ráébredt, hogy ő is Harkonnen… miattam. Mennyire nem ismer engem! Én voltam a herceg egyetlen asszonya. Elfogadtam az ő életét és az ő értékrendjét, annyira, hogy még a Bene Gesserit parancsát is megtagadtam.*

Paul keze mellett kigyulladt a sátor parázslapja, zöld derengés áradt szét. Paul az ajakzárnál guggolt, a cirkoruha csuklyája már a nyílt sivatagra beállítva: a homloka eltakarva, szájszűrő a helyén, az orrdugók behelyezve. Csak a szeme sötétlett az arcából kilátszó keskeny sávban. Egy pillantást vetett Jessicára, aztán elfordult.

— Készülj föl a nyílt terepre! — szólt oda az anyjának. A szűrő mögül tompán jött a hangja.

Jessica a szájára tette a szűrőt, elkezdte a fejére igazgatni a csuklyát, közben nézte, ahogy Paul kinyitja az ajakzárat.

Reszelős hanggal, kavarogva kezdett dőlni a homok a sátorba, mielőtt Paul megállította az elektrosztatikus tömörítővel. Lyuk nyílt a homokfalban, és egyre tágult, ahogy a tömörítő átrendezte a homokszemcséket. Paul kicsusszant a nyíláson, Jessica a fülével követte a felszín felé haladó neszezést.

Mit találunk majd odakint? tűnődött. *Harkonnen-csapatokat és a sardaukarokat — ezeket a veszélyeket már ismerjük. És azok a veszélyek, amelyekről semmit sem tudunk…?*

A tömörítőre gondolt, meg a csomagban rejtőző egyéb különös eszközökre. Most hirtelen mindegyik úgy jelent meg a gondolataiban, mint titokzatos veszélyek előjele.

A felszínről forró fuvallat csapta meg az arcát ott, ahol nem takarta el a szűrő.

— Add föl a csomagot! — Paul hangja volt, halkan, óvatosan beszélt.

Jessica engedelmeskedett, hallotta a vizes literkannák kotyogását, ahogy végighúzta a csomagot a padlón. Fölkémlelt, Paul alakját látta kirajzolódni a csillagok alatt.

— Jöhet — mondta Paul. Lenyúlt, fölhúzta a csomagot.

Jessica most csak a csillagos ég korongját látta. Mintha megannyi izzó fegyvercső meredt volna le rá. Meteorzuhatag villant át az égdarabkán. Mintha figyelmeztetés lett volna, mintha egy tigris csíkjait látta volna, vagy sírfedél résein jött volna be a fény, hogy megfagyott benne a vér. Eszébe jutott, hogy díj van kitűzve a fejükre, és megborzongott.

— Siess! — szólt le Paul. — Össze akarom csukni a sátrat.

Homok pergett le föntről, súrolta Jessica kezét. *Mennyi homok fér el egy kézben?* kérdezte magától.

— Segítsek? — érdeklődött Paul.

— Nem kell.

Száraz torkával nyelt egyet, kicsusszant a lyukba, az összetömörített homok csikorgott a keze alatt. Paul lenyúlt, megfogta a karját. Jessica megállt a fia mellett a sima, csillagfényben derengő sivatag homokján, körülnézett. A homok majdnem teljesen megtöltötte a kis medencét, a környező szikláknak csak a pereme állt ki. Jessica gyakorlott érzékeivel a távolabbi sötétséget fürkészte.

Apró élőlények nesze.

Madarak.

Beomló homokpergése, belőle halk; állati motozás.

Paul összecsukja a sátrat, felvonszolja a lyukon át. A csillagfény csak annyira oszlatta el a sötétséget, hogy minden árnyék ijesztővé vált. Jessica szemügyre vette a fekete foltokat.

A sötétség vak emlékezés, gondolta. *Az ember fülel a falkahangokra, azoknak a lényeknek a rikoltásaira, amelyek oly réges-régen vadásztak az őseire, hogy csak a legkezdetlegesebb sejtekben él még az emlékük. A fül lát ilyenkor. Az orr lát.*

Néhány pillanat múlva Paul ott állt mellette.

— Duncan azt mondta — szólt Paul —, hogy ha foglyul ejtik, akkor ennyi ideig… ki tud tartani. Most el kell mennünk innen. — A vállára vette a csomagot, elment a medence pereméig, fölhágott egy sziklára, amely mögött már a nyílt sivatag terült el.

Jessica gépiesen követte, miközben tudomásul vette, hogy úgy

táncol, ahogy a fia fütyül.

Mert az én bánatom immár súlyosabb, mint a tenger minden homokja, gondolta. *Ez a világ megfosztott mindentől, csak a legősibb célt hagyta meg: az eljövendő életét. Most már az ifjú hercegemért élek, és a születendő lányomért.*

Ahogy fölkapaszkodott Paul mellé, érezte, hogy visszahúzza a lábát a homok.

Paul észak felé nézett a sziklák vonulata fölött, egy távoli szirtfalat kémlelt.

A messzi sziklataréj olyan volt, mintha egy ősi tengeri csatahajó körvonala rajzolódott volna ki a csillagos égre. Hosszú törzse mintha láthatatlan hullámon emelkedett volna a magasba, bumeráng formájú antennák tagolták, kéményei hátrahajlottak, a tatjánál p alakú kiszögellés.

Narancssárga fény lobbant a sziluett fölött, ragyogó vörös vonal csapott le rá fentről!

Újabb vörös vonal!

Megint egy narancssárga lobbanás!

Megkövülten nézték a látványt, mintha ősi tengeri csatát láttak volna, a régi tüzérségi tüzet.

— Tűzcsóvák… — suttogta Paul.

Vörös fénypontok köre emelkedett a távoli sziklataréj fölé. Vörös vonalak hálózták be az eget.

— Rakétafáklyák és lézerfegyverek — mondta Jessica.

Az Arrakis portól vörös fényű első holdja fölemelkedett a látóhatár fölé. Balra, a messzeségben még látszott az elvonuló vihar — mintha szalag vonaglott volna a sivatagon.

— Harkonnen-topterek lesznek, ránk vadásznak — mondta Paul. — Ahogy ütik-vágják, perzselik a sivatagot… mintha biztosak akarnának lenni benne, hogy akármi van is ott, eltaposs ák… ahogy az ember eltapos egy rovarfészket.

— Vagy egy Atreides-fészket — mondta Jessica.

— Fedezéket kell keresnünk — mondta Paul. — Elindulunk dél felé, és nem távolodunk el a szikláktól. Ha nyílt terepen fölfedeznek minket… — Megfordult, a vállára vetette a csomagot. — Mindent elpusztítanak, ami mozog.

Lépett egyet a sziklaperemen, és abban a pillanatban megütötte a fülét a lefelé sikló repülőgép suhogása, megpillantotta maguk fölött az ornitopterek sötét körvonalait.

Apám egyszer azt mondta, hogy az igazság tisztelete szinte minden erkölcs alapja. „Semmiből nem lehet valami”, mondogatta. Ez nagyon mély gondolat,

ha az ember megérti, milyen ingatag tud lenni az „igazság”.

— Irulan hercegnő: Beszélgetések Muad-Dibbel

— Mindig büszke voltam rá, hogy igazi valójukban látom a dolgokat — mondta Thufir Hawat. — Ez az átka annak, ha Mentát az ember. Nem tudja abbahagyni az adatok elemzését.

A cserzett, öreg arc nyugodtnak látszott a pirkadat előtti derengésben. Saphótól vörös szája egyenes vonalba feszült, fölfelé szaladtak belőle a ráncok.

Vele szemben egy köpenybe burkolt alak ült a homokon. Nem reagált Hawat szavaira.

Mind a ketten egy kiálló szikla alatt ültek, amely széles, sekély mélyedés fölé nyúlt ki. Lassan hajnalodott, a medence körüli sziklákat rózsaszín fény öntötte el. Hideg volt a sziklaeresz alatt, az éjjelről ott rekedt száraz, csontig hatoló hideg. Pirkadat előtt meleg szél támadt föl, de most megint fáztak. Hawat fogvacogást hallott maga mögül, ahol a néhány megmaradt katonája várakozott.

Vele szemben egy fremen ült, aki a pirkadat első fényében jött át a medencén, csusszanó léptekkel oldalazva a homokon, beleolvadva a dűnék árnyékába, hogy alig lehetett kivenni a mozgást.

A fremen az ujjával rajzolt valamit a homokra. Úgy festett, mint egy tál, amelyből egy nyíl ömlik ki.

— Sok a Harkonnen-őrjárat — mondta. Fölemelte a kezét, fölfelé mutatott, át a sziklákon, ahol Hawat és az emberei leereszkedtek.

Hawat bólintott.

Sok az őrjárat. Igen, sok.

De még mindig nem tudta, mit akar a fremen, és ez nyugtalanította. A Mentát-képzésnek képesnek kellett volna tennie rá, hogy világosan lássa az indítékait!

Ez volt Hawat életének legszörnyűbb éjszakája. Tsimpóban, egy helyőrségi faluban tartózkodott, az egykori főváros, Carthag közelében, amikor megérkeztek az első hírek a támadásról. Először azt gondolta: *Egy kis rajtaütés. A Harkonnenek próbálkoznak.*

De aztán egyik jelentés jött a másik után — egyre gyorsabban.

Két légió landolt Carthag mellett.

Öt légió — ötven dandár! — támadta meg a herceg arrakeeni fő bázisát.

Egy légió Arsuntnál.

Két hadtest a Szilánksziklánál.

Aztán részletesebbek lettek a jelentések. Császári sardaukarok voltak a támadók között, valószínűleg két légió. És szemlátomást

pontosan tudták, milyen erőt hová kell küldeniük. Pontosan! Elsőrangú volt a felderítésük.

Hawat döbbent haragja nőttön-nőtt, míg végül már azzal fenyegette, hogy Mentátként sem tud zavartalanul működni. Szinte fizikai csapásként érte az agyát a támadás mérete.

Most, ahogy ott kuporgott a sivatagi sziklaeresz alatt, bólintott magában, aztán szorosabbra húzta magán tépett zubbonyát, mintha azzal elkergethette volna a hűvös árnyékot.

A támadás mérete!

Előzőleg csak arra számított, hogy az alkalmi, próbálkozó támadásokhoz az ellenség bérbe vesz egy-egy teherhajót a Ligától. Ez viszonylag megszokott húzás volt a Házak közötti hadviselésben. A kis teherhajók rendszeresen leszálltak, az Arrakison, hogy elszállítsák az Atreides-ház fűszerét. Hawat megtette a szükséges óvintézkedéseket az esetleges álteherhajók ellen. Komolyabb Harkonnen-akció esetén sem számítottak tíz dandárnál többre.

Az utolsó adatok szerint azonban több mint kétezer hajó szállt le az Arrakison — nemcsak kis teherhajók, hanem fregattok, rombolók, monitorok, űrnaszádok, csapatszállítók, még az űrcsilleként emlegetett rakodóhajók is…

Több mint száz dandár — tíz légió!

Az Arrakis ötvenévi teljes fűszerbevétele esetleg fedezte volna egy ilyen akció költségét.

Esetleg.

Alábecsültem, hogy mennyit hajlandó rákölteni a báró a megtámadásunkra, gondolta Hawat. *Rosszul szolgáltam a herceget.*

Aztán ott volt az áruló kérdése.

Megérem még, hogy lássam, amikor fölakasztják-gondolta. Meg kellett volna ölnöm azt a Bene Gesserit-boszorkányt, amikor lehetőségem volt rá! Hawat nem kételkedett benne, hogy csak egyvalaki lehet az áruló — Lady Jessica. Őrá vallott minden ismert tény.

— Az embered, Gurney Halleck és a csapatának egy része biztonságban van csempész barátainknál mondta a fremen.

— Az jó.

Tehát Gurney el fog szabadulni erről a pokolbolygóról! Nem vesztünk el mindannyian!

Hawat hátrapillantott az emberei zilált kis csoportjára. Háromszáz legjobb katonájával kezdte el az elmúlt éjszakát. Kerek húsz maradt meg belőlük, ezeknek is a fele sebesült volt. Most néhányan aludtak, nekitámaszkodtak a sziklának, vagy elnyúltak a tövében a homokon. Az utolsó topterük, amelyet légpárnás járműként használtak a sebesültek szállítására, hajnal előtt mondta fel a szolgálatot. Lézerfegyverekkel földarabolták, elrejtették a darabokat; aztán elvergődtek erre a rejtekhelyre, a medence szélére.

Hawatnak csak hozzávetőleges elképzelése volt arról, hogy hol vannak — úgy kétszáz kilométernyire délkeletre Arrakeentől. Valamivel délebbre húzódtak a Pajzsfal sziecsközösségeit összekötő főbb, járt útvonalak.

A fremen hátravetette a cirkoruha csuklyáját, sapkáját, előtűnt seszínű haja, szakálla. Haját egyenesen hátrafésülte magas, keskeny homlokából. A fűszeren élők kifürkészhetetlen, csupakék szeme nézett Hawatra. Az egyik oldalon elszíneződött a bajusza-szakálla, összetapadt a szőr ott, ahol nekinyomódott az orrdugóiból kivezető cirkocső.

A férfi kivette az orrdugókat, megigazította őket. Megdörgölte az orra melletti sebhelyet.

— Ha ma éjszaka átkeltek ezen a medencén — mondta a fremen —, nem szabad pajzsot használnotok. Van egy rés a falon… — megfordult a sarkán, dél felé mutatott — …ott, és azon túl nyílt homok van egészen az ergig. A pajzsok idevonzanák a… — tétovázott — …férget. Ritkán szoktak idejönni, de a pajzsra mindig megjelennek.

Azt mondta, féreg, gondolta Hawat, *de valami mást akart mondani. Mit? És mit akar tőlünk?*

Hawat felsóhajtott.

Nem emlékezett rá, hogy valaha is ilyen fáradtnak érezte volna magát. Izomfáradtság volt, amelyet már nem tudtak leküzdeni a serkentő tabletták.

Azok az átkozott sardaukarok!

Keserű önváddal gondolt a fanatikus harcosokra és a császári hitszegésre, amelyet jelképeztek. Mentáti adatelemzése alapján tudta, hogy nemigen van rá esélye, hogy valaha is bemutathatja ennek az árulásnak a bizonyítékait a Landsraad Nagytanácsa előtt, ahol esetleg igazságot szolgáltathatnának.

— El akartok menni a csempészekhez? — kérdezte a fremen.

— Lehetséges?

— Hosszú az út.

A fremenek nem szívesen mondanak nemet, mondta egyszer Idaho.

— Még nem mondtad meg — szólt Hawat —, hogy a tieid tudnak-e segíteni a sebesültjeimen.

— Megsebesültek.

Mindig ugyanaz a rohadt válasz!

— Tudjuk, hogy megsebesültek! — csattant fel Hawat. — Nem az a…

— Béke, barátom! — intette a fremen. — Mit mondanak a sebesültjeid? Vannak közöttük olyanok, akik megértik a törzs vízigényét?

— Szó sem volt vízről — mondta Hawat. — Mi a…

— Megértem a vonakodásodat — mondta a fremen. — A te

barátaid, a te törzsed tagjai. Van vizetek?

— Nincs elég.

A fremen Hawat zubbonyára mutatott, a kivillanó bőrére.

— A sziecsben voltatok, amikor rajtatok ütöttek, cirkoruha nélkül. A vízről kell döntenetek, barátom.

— Megfizetnénk a segítségetekért.

A fremen megvonta a vállát.

— Nincs vizetek. — A Hawat mögötti csoportra pillantott. — Hány sebesültedet áldoznád föl?

Hawat elnémult, rámeredt a másikra. Mint Mentát is látta, hogy nincsenek szinkronban. A kimondott szavak valahogy nem a megszokott módon kapcsolódtak össze.

— Thufir Hawat vagyok — mondta. — A herceg nevében is beszélhetek. Esküvel vállalhatok kötelezettséget rá, hogy megadom a segítségetekért azt, amit kértek. Csak korlátozott segítségre van szükségem, hogy megőrizzem a csapatomat addig, amíg megölök egy árulót, aki azt hiszi, hogy nem érhet el hozzá a bosszú.

— Azt akarod, hogy álljunk melléd a vérbosszúban?

— A bosszút elintézem én magam. Csak meg akarok szabadulni a sebesültekért való felelősségtől, hogy szabadon mozoghassak.

A fremen összeráncolta a homlokát.

— Hogyan lehetsz felelős a sebesültjeidért? Mindenki magáért felelős. A vízről van szó, Thufir Hawat. Azt kívánod, hogy én döntsek helyetted?

A férfi a kezét a köpenye alatt rejtőző fegyverre tette.

Hawat megdermedt. *Mi ez, árulás?* futott át rajta a gondolat.

— Mitől félsz? — kérdezte éles hangon a fremen.

Zavarba ejtő ezeknek az embereknek a nyíltsága! Hawat óvatosan válaszolt:

— Vérdíjat tűztek ki a fejemre.

— Úgy… — A fremen elvette a kezét a fegyverről. — És azt hiszed, le lehet fizetni bennünket. Nem ismersz minket. A Harkonneneknek nincs annyi vizük, hogy a legkisebb fremen gyereket megvásárolják!

Pedig ki tudták fizetni a Ligának több mint kétezer hadihajó útját! gondolta Hawat.

Még mindig megrendítette, hogy mekkora ár volt az.

— Mindketten a Harkonnenek ellen harcolunk — mondta. — Nem volna-e jobb megosztania gondokat és a harci feladatokat?

— Megosztjuk őket — mondta a fremen. — Láttalak harcolni a Harkonnenekkel. Jó harcos vagy. Voltak idők, amikor nagyra értékeltem volna, ha mellettem küzd a karod.

— Mondd meg, hol segíthet neked a karom — mondta Hawat.

— Ki tudja? — felelte a fremen. — Mindenütt vannak Harkonnen-

csapatok. De még mindig nem döntöttél a vízről, és a sebesültjeidet sem kérdezted meg róla.

Vigyáznom kell, gondolta Hawat. *Van itt valami, amit nem sikerült megérteni.*

— Megmutatod, merre vezet az utatok Arrakeen felé?

— Idegen gondolkodás… — mondta a fremen, és lenéző gúny volt a hangjában. A szikla fölött északnyugatra mutatott. — Figyeltük, ahogy az éjjel átjöttetek a homokon. — Leeresztette a karját. — A dűnék csuszamlós oldalán mentetek. Nem jó. Nincs cirkoruhátok, nincs vizetek. Nem maradtok meg sokáig.

— Az arrakisi ismeretekre lassan lehet szert tenni — mondta Hawat.

— Így igaz.

— Mit szoktatok tenni ti a sebesültjeitekkel? — csattant föl Hawat.

— Nem tudja-e az ember, hogy mikor érdemes megmenteni? — kérdezte a fremen. — A sebesültjeid tudják, hogy nincs vizetek. — Félrebillentette a fejét, úgy sandított fel Hawatra. — Nyilvánvalóan dönteni kell a vízről. Épnek és sebesültnek egyaránt a törzs jövőjére kell gondolnia.

A törzs jövőjére, gondolta Hawat. *Az Atreides-törzsére. Ebben van valami.* Rákényszerítette magát, hogy föltegye a kérdést, amelyet eddig került.

— Van valami híred a hercegről vagy a fiáról?

Kifürkészhetetlen, csupa kék szem bámult rá.

— Hírem?

— A sorsukról! — förmedt rá Hawat.

— A sorsa ugyanaz mindenkinek — mondta a fremen. — Úgy hírlik, hogy a hercegedet elérte a sorsa. Ami a fiát, a Lisan al-Gaibot illeti, az Liet kezében van. Liet még nem nyilatkozott.

Kérdés nélkül is tudtam a választ, gondolta Hawat.

Hátratekintett az embereire. Már mind ébren volt. Hallották. Mereven nézték a sivatagot, és a tekintetükben ott volt a felismerés: a Caladanra nem vezetett visszaút, és most már az Arrakis is elveszett.

Visszafordult a fremenhez.

— Hallottál valamit Duncan Idahóról? — kérdezte.

— A nagy házban volt, amikor a pajzs kikapcsolódott — mondta a fremen. — Ennyit hallottam… mást nem.

Az a nő kikapcsolta a pajzsot, és beengedte a Harkonneneket, gondolta Hawat. *Én voltam az, aki háttal ült az ajtónak! Hogyan tehette meg ezt, amikor azt jelentette, hogy a tulajdon fia ellen kell fordulnia? De hát… ki tudja, hogyan gondolkodik egy Bene Gesserit-boszorkány… ha ugyan gondolkodásnak lehet nevezni.*

Hawat kiszáradt torokkal nyelt egyet.

— Mikor fogsz megtudni valamit a fiúról?

— Keveset tudunk arról, hogy mi történik Arrakeenben — mondta a fremen. Vállat vont. — Ki tudja?

— Van rá módod, hogy megtudd?

— Talán. — A fremen megdörgölte az orra melletti sebhelyet. — Mondd csak, Thufir Hawat, van-e tudomásod azokról a nagy fegyverekről, amelyeket a Harkonnenek használtak?

A tüzérség, gondolta keserűen Hawat. *Ki sejthette volna, hogy tüzérséget használnak ma, a pajzsok korában?*

— A tüzérségre gondolsz, amellyel végeztek a barlangokba szorult embereinkkel — mondta. — Én… elméletben ismerem az olyan robbanó lövedékes fegyvereket.

— Aki olyan barlangba vonul vissza, amelynek csak egy nyílása van, megérdemli, hogy meghaljon — mondta a fremen.

— Miért kérdezel a fegyverekről?

— Liet óhaja.

Ezt akarja tehát tőlünk? töprengett Hawat. Megkérdezte:

— Azért jöttél ide, hogy információt kapjál a nagy ágyúkról?

— Liet maga szerette volna látni valamelyik fegyvert.

— Akkor a legegyszerűbb, ha odamentek és elhoztok egyet — mondta maró gúnnyal Hawat.

— Igen — mondta a fremen. — Elhoztunk egyet. Elrejtettük egy olyan helyen, ahol Stilgar megvizsgálhatja Lietnek, és Liet maga is megnézheti, ha kívánja. De szerintem nem fogja érdekelni: nem valami jó fegyver. Nem ér sokat az Arrakison.

— Ti… zsákmányoltatok egy fegyvert? — kérdezte Hawat.

— Jó küzdelem volt — mondta a fremen. — Csak két embert veszítettünk, de az övéik közül több mint száznak kiontottuk a vizét!

Sardaukarok álltak minden ágyú mellett! gondolta Hawat. *Ez az őrült sivataglakó csak úgy könnyedén említi, hogy összesen két embert veszítettek a sardaukarok ellen!*

— Azt a kettőt sem veszítettük volna el — folytatta a fremen —, ha nincsenek azok a másfélék, akik a Harkonnenek mellett küzdöttek. Vannak közöttük jó harcosok.

Hawat egyik embere odabicegett, lenézett a guggoló fremenre.

— A sardaukarokról beszélsz?

— A sardaukarokról beszél — mondta Hawat.

— Sardaukarok! — mondta a fremen, és mintha vidámság csengett volna a hangjában. — Á, szóval ők voltak azok! Hát ez csakugyan jó éjszaka volt. Melyik légió? Nem tudjátok?

— Nem… nem tudjuk — mondta Hawat.

— Sardaukarok… — ismételte meg eltűnődve a fremen. — De Harkonnen-ruha volt rajtuk. Nem különös?

— A Császár nem óhajtja, hogy kiderüljön, hogy hadba száll egy

Nagy Ház ellen — mondta Hawat.

— De te tudod, hogy sardaukarok.

— És ki vagyok én? — kérdezte keserűen Hawat.

— Te Thufir Hawat vagy — mondta tárgyilagosan a másik. — Idővel persze mi is megtudtuk volna. Három foglyot elküldtünk, hogy Liet emberei kikérdezzék őket.

Hawat segédtisztje vontatottan szólalt meg, hitetlenség volt minden szavában:

— Ti… sardaukarokat… *foglyul ejtettetek?*

— Csak hármat — mondta a fremen. — Jól harcoltak.

Bárcsak lett volna időnk szövetkezni ezekkel a fremenekkel, gondolta Hawat. Keserű jajszó volt a gondolataiban. *Bárcsak kiképezhettük, fölfegyverezhettük volna őket! Anyaisten, micsoda haderőnk lett volna!*

— Talán azért halogatod a döntést, mert aggódsz a Lisan al-Gaib miatt — mondta a fremen. — Ha csakugyan ő a Lisan al-Gaib, akkor nem érheti bántódás. Ne pazarolj gondolatokat olyasmire, ami nem bizonyosodott be.

— Én a szolgálatában állok a… Lisan al-Gaibnak — mondta Hawat. — Gondoskodnom kell róla, hogy ne essék baja. Megfogadtam.

— Adott szavad köt a vizéhez?

Hawat a segédtisztjére pillantott, aki még mindig a frement bámulta, aztán visszakapta a tekintetét a guggoló alakra.

— A vizéhez…? Igen.

— És vissza akarsz térni Arrakeenbe, az ő vizének helyére?

— A… igen, a vizének helyére.

— Miért nem azzal kezdted, hogy vízügyről van szó? — A fremen fölállt, szorosan a helyére nyomta az orrdugóit.

Hawat intett a fejével a segédtisztjének, hogy menjen vissza a többiekhez. A másik rezignáltan megvonta a vállát, és engedelmeskedett. Hawat hallotta, hogy halk beszélgetés indul meg az emberei között.

— A vízhez mindig vezet út — mondta a fremen.

Hawat mögött valaki elkáromkodta magát.

— Thufir! — harsant föl a segédtiszt hangja. — Most halt meg Arkie!

A fremen a füléhez emelte az öklét.

— A víz köteléke! Ez a jele! — Átható tekintettel Hawatra nézett. — Van egy helyünk a közelben a víz átvételére. Hívjam az embereimet?

A segédtiszt visszament Hawat mellé.

— Thufir, pár embernek Arrakeenben maradt a felesége — mondta. — Ők most már… nézd, te is tudod, hogy van ez ilyenkor…

A fremen még mindig a füle mellett tartotta az öklét.

— Összeköt-e a víz köteléke, Thufir Hawat? — kérdezte

követelőzőn.

Hawat gondolatai csak úgy száguldottak. Most már felfogta, mire célzott a fremen, de félt attól, hogy miként reagálnak a sziklaeresz alatt várakozó, holtfáradt emberei, amikor ők is megértik…

— Összeköt a víz köteléke — mondta.

— Egyesüljenek hát törzseink — mondta a fremen, és leeresztette az öklét.

Mintha ez lett volna a jel, négy ember csusszant-szökkent le a fölöttük levő sziklákról. Berontottak a sziklaeresz alá, lazán begöngyölték a halottat egy köpenybe, eliramodtak vele a sziklafal mentén jobbra. Futó lábuk nyomán kis porfelhők csaptak föl.

Már le is zajlott az egész, mire Hawat kimerült emberei észbe kaptak; a kis csoport eltűnt égy kiszögellés mögött, a tetem zsákként himbálózott köpenyburkában.

Hawat egyik embere fölkiáltott:

— Hová viszik Arkie-t? Ő volt a…

— Elviszik… eltemetni — mondta Hawat.

— A fremenek nem temetik el a halottjaikat! — csattant fel a katona. — Ne akarj átverni minket, Thufir! Tudjuk, mit szoktak csinálni! Arkie pedig közülünk va…

— Bizton a paradicsom vár arra az emberre, aki a Lisan al-Gaib szolgálatában hal meg — mondta a fremen. — Ha a Lisan al-Gaibot szolgáljátok, amint mondtad, akkor miért a gyászos kiáltozás? Annak az emléke, aki ekként halt meg, fennmarad mindaddig, amíg az emberi emlékezet fennmarad.

Hawat emberei azonban fenyegetőn nyomultak feléjük, az arcukon ádáz harag. Az egyikük korábban zsákmányolt egy lézerfegyvert. Most félig kihúzta a tokjából…

— Állj! Ott, ahol vagytok! — förmedt rájuk Hawat. Legyűrte magában az émelyítő fáradtságot, amely megbénította az izmait. — Ezek az emberek tiszteletben tartják a halottainkat. Itt mások a szokások, de a tartalmuk ugyanaz.

— Ki akarják préselni Arkie-ból a vizét! — hördült fel a lézerfegyveres.

— Mi az? Részt akarnak venni az embereid a szertartáson? — érdeklődött a fremen.

Még csak nem is érti a problémát, gondolta Hawat. Ijesztő volt a fremen naivitása.

— Aggódnak a bajtársukért, akit tiszteltek és szerettek — mondta Hawat.

— Ugyanolyan tisztelettel bánunk a társaddal, mint ahogy a mieinkkel szoktunk — mondta a fremen. — Ez a víz köteléke. Ismerjük a szertartás rendjét. Az ember húsa a sajátja; a vize a törzséé.

Hawat gyorsan megszólalt, ahogy a lézeres még egyet lépett előre:

— Most már segítetek a sebesültjeinken?

— A víz köteléke nem lehet kérdéses — mondta a fremen. — Megtesszük értetek ugyanazt, amit a törzs megtesz az övéiért. Először ruhát kell adnunk mindannyiótokra és gondoskodni arról, ami még szükséges.

A lézeres megtorpant, tétovázott.

Hawat segédtisztje szólalt meg:

— Megvásároljuk a segítségüket Arkie… vizével?

— Ez nem adásvétel — mondta Hawat. — Egyesültünk ezekkel az emberekkel.

— Mások a szokások… — mormogta valaki.

Hawat feszültsége oldódni kezdett.

— És segítenek, hogy eljussunk Arrakeenbe?

— Megöljük a Harkonneneket — mondta a fremen. Elvigyorodott. — Meg a sardaukarokat. — Hátralépett, behajtott tenyerét, a füléhez tartotta, hátrahajtotta a fejét, fülelt. Kisvártatva leeresztette a kezét. — Repülőgép jön — mondta. — Rejtőzzetek el a szikla alatt, és ne mozduljatok!

Hawat intett az embereinek, azok engedelmeskedtek.

A fremen megfogta Hawat karját, hátratolta a többiekhez.

— Harcolunk majd, ha eljön a harc ideje — mondta. Benyúlt a köpenye alá, előhúzott egy apró kalitkát, kivett belőle egy állatkát.

Hawat meglepetten látta, hogy egy kis denevér. A denevér feléje fordította a fejét, rávillantotta csupakék szemét.

A fremen megsimogatta a denevért, megnyugtatóan duruzsolt neki valamit. Felfelé fordította az állat fejét, egy csöpp nyálat cseppentett a nyelvéről a kinyílt szájba.

A denevér széttárta a szárnyát, de ott maradt a fremen nyitott tenyerén. A férfi előszedett egy piciny csövet, odatette a denevér feje mellé, és belekarattyolt valamit, aztán a magasba emelte a kis jószágot, és földobta.

A denevér fölszárnyalt a szikla mentén, aztán eltűnt a szemük elől.

A fremen összecsukta a kalitkát, eltette. Megint félrehajtotta a fejét, fülelt.

— Pásztáznak a nyílt vidék fölött — mondta. — Kérdés, hogy kit keresnek arrafelé.

— Tudják, hogy ebben az irányban vonultunk vissza — mondta Hawat.

— Az embernek sohasem szabad azt feltételeznie, hogy ő a hajsza egyetlen célpontja — mondta a fremen. — Figyeld a medence túlsó oldalát! Majd látsz ott valamit.

Lassan múlt az idő.

Néhány katona mocorogni kezdett, suttogás hallatszott.

— Hangtalanok legyetek, mint az ijedt állatok! — sziszegte a fremen.

Hawat valami mozgást vélt látni a szemközti sziklák mellett — bizonytalan, homokszínű rezdüléseket a homokszínű háttér előtt.

— Kis barátom elvitte az üzenetet — mondta a fremen. — Jó hírvivő, nappal is, éjjel is. Nem szívesen fogom elveszíteni.

A medence túloldalán megszűnt a mozgás. Az egész négy-öt kilométeres homoksávon nem látszott más, csak az egyre fokozódó nappali hőség nyomása, a felszálló levegőoszlopok ködös vibrálása.

— Most nagy csend legyen — lehelte a fremen.

A szemközti sziklafal hasadékából emberalakok bújtak elő, nehézkes léptekkel megindultak égyenesen át a medencén. Hawat úgy látta, fremenek, de furcsán idétlen társaság. Hat embert számolt meg, üggyel-bajjal gázoltak a dűnéken át.

Jobb felől, a magasból ornitopterszárnyak lüktető suhogása hallatszott. A sziklafal mögül előbukkant a gép — egy Atreides-topter, rajta a Harkonnenek harci színei. Meredeken ereszkedni kezdett a medencén át iparkodók felé.

Azok megálltak egy dűne tetején, és integettek.

A topter szűk kört írt le fölöttük, aztán visszakanyarodott, és porfelhő közepette leszállt a fremenek előtt. Öt alak pattant ki belőle, Hawat látta a pajzsok portaszító villózását, a mozgásukon látta, hogy sardaukarok.

— Aijjj! Használják a buta pajzsaikat! — sziszegte mellette a fremen. A medence nyitott, déli fala felé pillantott.

— Ezek sardaukarok — suttogta Hawat.

— Helyes.

A sardaukarok félkört alkotva közeledtek a fremenek várakozó csoportja felé. A nap megvillant a készenlétben tartott fegyverek pengéin. A fremenek tömör kis csoportban álltak, látszólag közönyösen.

Hirtelen a két csoport körül mintha fremenek nőttek volna ki a homokból. Ott termettek az ornitopternél, eltűntek benne. A dűne tetején, ahol a két csoport találkozott, csak porfelhő látszott, benne heves nyüzsgés.

Kisvártatva leszállt a por. Már csak a fremenek voltak talpon.

— Csak három emberüket hagyták a topterben — mondta Hawat mellett a fremen. — Szerencsésen alakult. Azt hiszem, nem esett baja a gépnek, amikor elfoglaltuk.

Hawat mellett az egyik embere azt suttogta:

— Azok sardaukarok voltak!

— Észrevetted, milyen derekasan küzdöttek? — kérdezte a fremen.

Hawat mély lélegzetet vett. Megcsapta a fölhevült por szaga, a

hőség, a szárazság. A hangja is olyan száraz volt, amikor válaszolt:

— Igen. Derekasan küzdöttek, az biztos.

Az elfoglalt topter hirtelen csapkodó szárnyakkal fölemelkedett, aztán behúzott szárnnyal, meredeken felsüvöltött a magasba, déli irányba.

Ezek a fremenek tehát értenek a topterekhez is, gondolta Hawat.

A távoli dűnén az egyik fremen meglengetett egy zöld rongyot: egyszer… kétszer.

— Még jönnek! — mondta éles hangon a Hawat melletti fremen. — Készüljetek föl! Azt reméltem, hogy további vesződés nélkül el tudunk indulni…

Azt mondja, vesződés! gondolta Hawat.

Látta, hogy két újabb topter süvölt lefelé a magasból, nyugatról a homoksáv fölé, ahol hirtelen nyoma sem látszott a fremeneknek. Csak nyolc kék folt, a Harkonnen-egyenruhába bújtatott sardaukarok tetemei maradtak a tetthelyen.

Egy harmadik topter bukkant elő Hawaték fölött a sziklafal mögül. Hawatnak egy pillanatra elakadt a lélegzete, amikor meglátta: óriás csapatszállító volt. Szemlátomást meg volt terhelve — kiterjesztett szárnnyal, lassan, nehézkesen szállt, mint valami fészkéhez közeledő óriás madár.

A messzeségben vörös lézersugár villant elő az egyik lefelé ereszkedő topterből. Végigfutott a homokon, keskeny porcsík szállt fel a nyomában.

— A gyávák! — mondta rekedten a fremen Hawat mellett.

A csapatszállító már a kék ruhás tetemek fölé érkezett.

Szárnyait teljesen kiterjesztette, behajlította, csapkodva készült a gyors földet érésre.

Hawat figyelmét valami fémen megcsillanó napfény vonta magára délen. Meredek zuhanórepülésben, törzse mellé csapott szárnnyal süvöltött lefelé egy ornitopter, hajtóműveiből aranyszínű láng csapott ki az ég sötét, ezüstösszürke háttere előtt. Kilőtt nyílként suhant a csapatszállító felé, amelynek ki voltak kapcsolva a pajzsai a körülötte pásztázó lézersugarak miatt. A topter egyenesen belevágódott a csapatszállítóba.

Lángfelhő csapott ki, dübörgés rázta meg a medencét. Sziklagörgeteg zúdult le a környező meredélyeken. Sárgásvörös gejzír csapott föl a homokról ott, ahol néhány pillanattal előbb a csapatszállító és a két kísérő topter volt — mindent elemésztő láng.

Az a fremen volt, aki felszállt az elfogott topterrel, gondolta Hawat. *Szántszándékkal föláldozta magát, hogy megsemmisüljön az a csapatszállító. Anyaisten! Hát mifélék ezek a fremenek?*

— Nem panaszkodhatunk a cserére — jegyezte meg mellette a fremen. — Lehettek vagy háromszázan abban a csapatszállítóban.

Most át kell vennünk a vizüket, aztán kitervelni, hogy honnan szerzünk egy másik gépet. — Fölállt, kilépett a sziklaeresz alatti búvóhelyről.

A sziklafalról kék egyenruhák záporoztak alá, szuszpenzorok lassították az esésüket. Hawatnak még volt annyi ideje, hogy lássa, sardaukarok: az ádáz arcokon harci ekszták, a pajzsok kikapcsolva, egyik kezükben kés, a másikban tűvető.

Egy elhajított kés vágódott bele Hawat fremen társának torkába. A fremen hátratántorodott, megfordult, arccal a földre rogyott. Hawat épp csak elő tudta rántani a kését, aztán minden elsötétedett előtte, ahogy letaglózta egy tűvető lövedéke.

> *Muad-Dib valóban meg tudta látni a Jövőt, de meg kell érteni a képessége korlátait. Gondoljatok a látásra! Van szemetek, mégsem láthattok semmit, ha nincs fény. Ha egy völgy mélyén álltok, nem tudtok kilátni belőle. Hasonlóképpen Muad-Dib sem tehette meg mindig, hogy kedve szerint végigtekintsen azon a rejtélyes vidéken. Muad-Dib saját bevallása szerint egyetlen homályos profetikus döntés, esetleg egyetlen szó megválasztása olykor megváltoztathatja a jövő egész arculatát. Muad-Dib azt mondja: „Az idő szélesen terül el az ember szeme előtt, ám amikor átmegy rajta az ember, keskeny kapuvá szűkül össze.” És ő mindig leküzdötte a kísértést, hogy sima, biztonságos utat válasszon, mondván: „Az az út csak lefelé vezet, a pangásba.”*
>
> *— Irulan hercegnő: Az Arrakis ébredése*

Ahogy az ornitopterek előbukkantak fölöttük a sötétségből, Paul megragadta az anyja karját.

— Ne mozdulj!

Aztán jobban szemügyre vette a holdfényben az elöl haladó gépet, ahogy behajlítja a szárnyát, hogy lefékezze magát a leszálláshoz, érezte a kormányt mozgató kéz könnyed merészségét…

— Idaho az! — suttogta Paul.

A gépek leereszkedtek a medencébe, mintha egy madárraj szállt

volna le a fészkeire. Még le sem ülepedett a por, Idaho kiszökkent a gépéből, és feléjük rohant. Két fremen öltözékű alak követte. Paul fölismerte az egyiket: a magas, fakó szakállú Kynes volt az.

— Erre! — kiáltotta Kynes, és elkanyarodott balra.

Kynes mögött újabb fremenek tűntek föl, álcázó lepleket dobtak az ornitopterekre. A gépek átváltoztak alacsony dűnesorrá.

Idaho porfelhőt kavarva megtorpant Paul előtt, tisztelgett.

— Uram, a fremeneknek van egy rejtekhelyük a közelben, ahol átmenetileg…

— Mi az ott a távolban?

Paul a messzi sziklaszirt fölötti tombolásra mutatott — a rakétafáklyákra, a sivatagot szabdaló vörös lézersugarakra.

Idaho kerek, jámbor képén ritkán látható mosoly villant meg.

— Uram… Sire, hátrahagytam nekik egy kis meglepe…

Vakító, fehér izzás áradt szét a sivatag fölött, mintha nap gyúlt volna az égen, úgy feketéllett az árnyékuk a sziklán a lábuk előtt. Idaho egyetlen, széles mozdulattal elkapta Paul karját, átfogta Jessica vállát, és lerántotta őket a sziklaperemről a medencébe. Elterültek a homokon, végigsöpört fölöttük a robbanás dübörgése. A lökéshullám darabokat tört le a sziklaperemről, ahol az előbb álltak.

Idaho fölült, leverte magáról a homokot.

— Csak nem a családi atombázis?! — mondta Jessica. — Azt hittem, azt…

— Elhelyeztél ott egy pajzsot — mondta Paul.

— Méghozzá nagyot, a legerősebb fokozaton — mondta Idaho. — Belecsapott egy lézersugár, és… — Megvonta a vállát.

— Szubatomi fúzió — mondta Jessica. — Veszélyes fegyver!

— Nem fegyver, úrnőm, csak oltalom. Kétszer is meggondolják majd a piszkok, mielőtt legközelebb lézerfegyverhez nyúlnak!

Az ornitopterekkel jött fremenek megálltak fölöttük. Az egyik halkan leszólt:

— Ideje eltűnnünk szem elől, barátaim.

Paul talpra állt, Idaho fölsegítette Jessicát.

— Az a robbanás igencsak feltűnést fog kelteni, Sire — jegyezte meg Idaho.

Sire, gondolta Paul.

Olyan furcsán hangzott a szó, amikor hozzá intézték. Eddig mindig az apja volt a Sire.

Néhány pillanatra megint úrrá lett rajta a jövőbe látás varázsa, látta, ahogy őt magát is megfertőzte a fajnak az a zabolátlan mentalitása, amely a káosz felé vitte az emberi világegyetemet. Egészen megrendült a látomástól, passzívan engedte, hogy Idaho elvezesse a medence szélén egy sziklakiszögelléshez, ahol a fremenek éppen egy nyílást bővítettek ki a homokban az elektrosztatikus

tömörítőikkel.

— Elvehetem a csomagodat, Sire? — kérdezte Idaho.

— Nem nehéz, Duncan — mondta Paul.

— Nincsen testpajzsod — mondta Idaho. — Kéred az enyémet? — A távoli szikla felé pillantott. — Aligha fognak mostanában újra lézereket használni.

— Tartsd meg a pajzsodat, Duncan. A te karodnál nem kell jobb pajzs nekem.

Jessica látta, hogy a dicséret elérte hatását, látta, ahogy Idaho közelebb húzódott Paulhoz, és arra gondolt: *Milyen biztos kézzel bánik a fiam az embereivel!*

A fremenek kiemeltek egy szikladugót. Nyílás tátongott alatta, a sivatag természet alkotta üregrendszerébe vezetett le. Álcahálót feszítettek a bejárat fölé.

— Erre — mondta az egyik fremen, és elindult előttük a kőlépcsőkön lefelé, a sötétségbe.

Mögöttük az álcaháló eltakarta a holdfényt. Odalent, elöl halvány, zöldes fény gyulladt ki, megvilágította a lépcsőt, a sziklafalakat. Bekanyarodtak balra, újabb lefelé lejtő folyosó állt előttük. Egyenetlen falú sziklaüregbe torkollott. Velük együtt nyomakodtak lefelé a fremenek is.

Kynes megállt előttük, hátravetette a csappaköpeny csuklyáját. A cirkoruha nyaka megcsillant a zöldes fényben. Kynes hosszú haja, szakálla zilált volt. Vastag szemöldöke alatt kifürkészhetetlenül sötétlett a csupa kék szem.

Ahogy szembenéztek egymással, Kynes csodálkozva kérdezte magától: *Miért segítek ezeknek az embereknek? A legveszélyesebb dolog, amit valaha is tettem! Lehet, hogy velük pusztulok én is.*

De most jobban megnézte Pault, látta maga előtt a fiút, aki a vállára vette a felnőttség terhét, aki álarc mögé. rejtette a fájdalmát, elfojtott mindent azért a szerepért, amelyet most vállalni kellett — a hercegi szerepért. És Kynes ebben a pillanatban ébredt rá, hogy a hercegség még mindig létezik, hogy ennek a fiúnak köszönhetően létezik — és hogy ezt nem szabad lebecsülni.

Jessica egyetlen pillantással fölmérte az üreget, regisztrálta a maga Bene Gesserit-érzékelésével — laboratórium volt, polgári laboratórium, mindenhol éles szögletek, derékszögű elrendezés, ahogy réges-régen volt szokás.

— Ez az egyik Császári Kísérleti Állomás azok közül, amelyeket az apám meg akart szerezni előretolt bázisoknak — mondta Paul.

Az apja meg akarta szerezni! gondolta Kynes.

És megint értetlenül kérdezte magától: *Nem követek-e el ostobaságot, hogy segítek ezeken a szökevényeken? Hiszen olyan könnyű volna most foglyul ejteni őket, megvásárolni velük a Harkonnenek*

bizalmát!

Paul követte az anyja példáját, érzékei befogadták a helyiség egészét, miközben szemügyre vette az egyik oldalon húzódó laboratóriumi asztalt, a nyers kőfalakat. Műszerek sorakoztak az asztalon — foszforeszkáltak a számlapjaik, mellettük szerelőrácsok, a réseken átkígyózó üvegcsövek. Ózonszag terjengett a levegőben.

Néhány fremen eltűnt egy kiszögellés mögött, és pár pillanat múlva új hangok hallatszottak — gépek köpködése, áttételek surrogása, multimeghajtás vinnyogása.

Paul a helyiség túlsó végébe pillantott. A fal mellett kis kalitkák sorakoztak egymásra rakva, bennük apró állatok.

— Igen, kitaláltad — mondta Kynes. — Mire használnál te egy ilyen helyet, Paul Atreides?

— Arra, hogy emberi életre alkalmassá tegyem ezt a bolygót — mondta Paul.

Talán ezért segítek nekik, gondolta Kynes.

A géphangok hirtelen zümmögéssé halkultak, aztán teljesen elhallgattak. A csendben egy kis nyiffanás hallatszott a kalickák felől, aztán gyorsan elhallgatott, mintha a gazdája elszégyellte volna magát.

Paul megint a kalickákra fordította a tekintetét, látta, hogy barnaszárnyú denevérek a lakóik. Egy automatikus etetőszerkezet nyúlt ki a kalickák melletti falról.

A kiszögellés mögül előjött egy fremen, odaszólt Kynesnek:

— Liet, az erőtér-generátor nem működik! Nem tudjuk álcázni magunkat a közelségi detektorok elől!

— Meg tudod javítani? — kérdezte Kynes.

— Egyhamar nem. Az alkatrészek… — A másik sokatmondóan vállat vont.

— Értem — mondta Kynes. — Akkor megleszünk gépezetek nélkül. Keríts egy kézi szivattyút a szellőztetéshez!

— Tüstént. — A fremen elsietett.

Kynes visszafordult Paulhoz.

— Jól válaszoltál.

Jessica csak hallgatta a könnyed, határozott hangot. *Uralkodói* hang volt, parancsoláshoz szokott. És Jessica figyelmét nem kerülte el, hogy Lietnek szólították.

Liet volt tehát a fremen alteregó, a másik arca az ártalmatlan kis planetológusnak!

— Roppant hálásak vagyunk a segítségedért, Kynes doktor — mondta.

— Egen… majd meglátjuk — mondta Kynes. Odabiccentett az egyik emberének. — Fűszerkávét a szobámba, Shamir!

— Hozom, Liet — mondta az.

Kynes egy boltíves nyílásra mutatott a falban.

— Parancsoljatok!

Jessica megengedett magának egy királynői főbiccentést, mielőtt megmozdult. Látta, hogy Paul kézjellel utasítja Idahót, hogy álljon őrt odakint.

A kétlépésnyi kis átjáró végén súlyos ajtó volt, amely mögött parázsgömbökkel megvilágított kis iroda tárult fel. Jessica végigsimította az ajtót, amikor belépett, és meghökkenve érezte, hogy plasztacélból készült.

Paul három lépést tett befelé, letette a földre a csomagját. Hallotta, hogy becsukódik mögöttük az ajtó, szemügyre vette a helyiséget. Körülbelül nyolcszor nyolc méteres volt, a falak természetes sárgás színét csak a jobb oldalon törte meg a fém kartotékszekrények sora. A szoba közepén alacsony asztal állt, tejüveg lapját sárga buborékok tarkították, körülötte négy szuszpenzoros szék.

Kynes megkerülte Pault, odatolt egy széket Jessica alá. Jessica leült, közben nem kerülte el a figyelmét az, ahogy a fia megvizsgálta a szobát.

Paul még egy pillanatig állva maradt. Valami apró rendellenesség a szoba légáramlataiban arról árulkodott, hogy van egy titkos kijárat a jobb oldalon, a kartotékszekrények mögött.

— Foglalj helyet, Paul Atreides — mondta Kynes.

Milyen gondosan kerüli a címemet, gondolta Paul. De elfogadta a felkínált széket, aztán némán megvárta, hogy leüljön Kynes is.

— Érzed te is, hogy az Arrakisból paradicsom lehetne — szólalt meg Kynes. — Az Impérium azonban, amint te is látod, csak a pribékjeit küldi ide, a fűszervadászait!

Paul föltartotta hüvelykujját, a rajta ékeskedő hercegi pecsétgyűrűvel.

— Látod ezt a gyűrűt?

— Igen.

— Tudod, hogy mit jelent?

Jessica odakapta a fejét, rámeredt a fiára.

— Az apád holtan fekszik Arrakeen romjai között — mondta Kynes. — Formailag te vagy a herceg.

— Az Impérium katonája vagyok — mondta Paul —, *formailag* a pribékje.

Kynes arca elsötétült.

— Akkor is, ha a Császár sardaukarjai állnak az apád teteme fölött?

— A sardaukaroknak nincs közük a hatalmam jogalapjához — mondta Paul.

— Az Arrakisnak megvan rá a módja, hogy meghatározza, ki viselje a hatalom palástját — mondta Kynes.

Jessica visszafordította rá a tekintetét, és azt gondolta: *Edzett acél*

van ebben az emberben, amit még senki sem lágyított meg… és nekünk szükségünk van az acélra. Veszélyes, amit Paul csinál.

Paul azt mondta:

— A sardaukarok ittléte a jele annak, mennyire rettegett az apámtól a mi szeretett Császárunk. Most majd én adok okot a Padisah Császárnak, hogy rettegjen a…

— Öcsém — szólt közbe Kynes —, vannak dolgok, amiket te nem egészen…

— A megszólításom Sire vagy uram! — mondta Paul.

Csak finoman, gondolta Jessica.

Kynes fürkészően rámeredt Paulra. Jessica látta, hogy elismerés villan meg a planetológus tekintetében, és egy csipetnyi humor.

— Sire… — mondta Kynes.

— Szálka vagyok a Császár szemében — mondta Paul. — Szálka vagyok mindenki szemében, aki osztozkodni akarna az arrakisi zsákmányon. Amíg élek, nemcsak a szemükben leszek szálka, hanem a torkukon is akadok majd, de úgy, hogy előbb-utóbb megfulladnak!

— Szavak — jegyezte meg Kynes.

Paul néhány pillanatig szótlanul nézte, aztán azt mondta:

— Van itt egy legenda a Lisan al-Gaibról, a Külvilágból Szóló Hangról, aki majd elvezeti a fremeneket a paradicsomba. Az embereid már…

— Babonaság! — mondta Kynes.

— Lehet — hagyta rá Paul. — De lehet, hogy nem. A babonáknak olykor különös gyökereik vannak, és még különösebb hajtásaik.

— Van valami elképzelésed — mondta Kynes. Ennyi már világos… *Sire.*

— Egyértelmű bizonyítékot tudnának szolgáltatni a fremenjeid arra, hogy Harkonnen-egyenruhába öltöztetett sardaukarok vannak az Arrakison?

— Hogyne.

— A Császár megint egy Harkonnent fog hatalomra juttatni itt — mondta Paul. — Talán éppen Vadállat Rabbant. Csak tegye! Mihelyt annyira belekeveredett, hogy már nem tagadhatja a cinkosságát, lássuk, mit szól majd a Császár ahhoz az ötlethez, hogy Vádlevelet terjesztek a Landsraad elé! Hogy ott kelljen számot adnia, ahol…

— Paul! — szólt közbe Jessica.

— Feltéve, hogy a Landsraad Nagytanácsa elfogadja az indítványt — mondta Kynes —, ez csak egyvalamit eredményezhet: általános háborút a Császárság és a Házak között.

— Káoszt — tette hozzá Jessica.

— Én azonban először a Császárnak fejteném ki az álláspontomat — mondta Paul —, és egy másik lehetőséget kínálnék a kosz helyett.

Jessica fanyar hangon szólt közbe:

— Zsarolás…?

— Az uralkodás egyik eszköze, amint te magad említetted — mondta Paul, és Jessica hallotta a keserűséget a hangjában. — A Császárnak nincsen fiúgyermeke, csak leányai.

— A trónra pályáznál? — kérdezte Jessica.

— A Császár nem kockáztatná meg, hogy totális háború zilálja szét az Impériumot — mondta Paul. — Elpusztított bolygók, zűrzavar mindenütt… ezt nem kockáztatná meg.

— A te elképzelésed is öngyilkos hazárdjáték — mondta Kynes.

— Mi az, amitől a legjobban félnek a Landsraad Nagy Házai? — kérdezte Paul. — Attól félnek a legjobban, ami ebben a pillanatban történik az Arrakison — hogy egyenként elbánnak velük a sardaukarok. Ez az, amiért létezik a Landsraad. Ez a Nagy Egyezmény kötőanyaga! Csak együttesen tudnak szembe szállni a Császárság erőivel!

— De most éppen hogy…

Ez az, amitől félnek — mondta Paul. — Az Arrakis lenne a csatakiáltás! Mindegyikük az apám helyében látná magát — ahogy elkerítik a többitől, és végeznek vele.

Kynes Jessicához fordult.

— Beválna ez a terv?

— Nem vagyok Mentát — mondta Jessica.

— De Bene Gesserit vagy.

Jessica kutató pillantást vetett rá, aztán azt mondta:

— Paul elképzelésének vannak előnyei és hátrányai is… mint minden elképzelésnek ebben a stádiumban. A tervek sorsa ugyanannyira függ a végrehajtástól, mint az elképzeléstől.

— „A jog a végső tudomány” — idézte Paul. — Ez áll a Császár ajtaja fölött. Majd én megmutatom neki; mi a jog!

— Én pedig nem tudom, megbízhatnék-e abban, aki ilyen tervet fundált ki — mondta Kynes. — Az Arrakisnak megvan a saját terve, amelyet mi…

— A császári trónról — mondta Paul — egy intésemmel paradicsommá varázsolhatnám az Arrakist. Ez a fizetség, amit fölkínálok a támogatásodért.

Kynes kihúzta magát.

— Az én hűségem nem eladó, *Sire!*

Pául rámeredt az asztal fölött, tekintete összeakadt a csupakék szempár fagyos tekintetével, szemügyre vette a szakállas arcot, a tiszteletet parancsoló megjelenést. Paul ajka mosolyra rándult:

— Jól beszélsz — mondta. — Bocsánatodat kérem.

Kynes farkasszemet nézett vele. Rövid hallgatás után azt mondta:

— Egyetlen Harkonnen sem ismerte be soha, hogy tévedett. Talán te nem olyan vagy, mint ők, Paul Atreides.

— A neveltetésükben lehet a hiba — mondta Paul. — Azt mondod, nem vagy eladó, de azt hiszem, tudom, mi az a fizetség, amelyet el fogsz fogadni. A hűségedért cserébe felajánlom az én hűségemet neked… teljes hűségemet.

A fiamban megvan az Atreidesek őszintesége, gondolta Jessica. *Megvan benne a megrendítő, szinte naiv becsület — és milyen hatalmas erő az!*

Látta, hogy Paul szavai megrendítették Kynest.

— Képtelenség — mondta Kynes. — Félig gyerek vagy még, és…

— Én vagyok a herceg — mondta Paul. — Atreides vagyok. Soha egyetlen Atreides sem szegett meg ilyen ígéretet.

Kynes szó nélkül nyelt egyet.

— Teljes hűséget mondtam — folytatta Paul —, vagyis fenntartások nélkülit. Ha kell, az életemet áldozom érted.

— Sire! — szakadt ki Kynesból. Jessica látta, hogy most nem a tizenöt éves fiúhoz szólt, hanem a férfihoz, aki fölötte állt. És most őszintén gondolta a megszólítást.

Ebben a pillanatban az életét adná Paulért, gondolta Jessica. *Hogy csinálják az Atreidesék ezt ilyen gyorsan, ilyen könnyen?*

— Tudom, hogy komolyan beszélsz — mondta Kynes. — De a Harkon…

Paul mögött kivágódott az ajtó. Paul odakapta a fejét — kavargást látott, pengék csattogása hatolt a fülébe, vicsorgó, merev arcok tűntek föl pár lépésnyire az ajtón túl.

Paul az anyjával együtt odaugrott az ajtóhoz, látta, hogy Idaho állja el az utat, vérben úszó szeme kivillant a pajzs villózó fátyla mögül, karmos kezek, acélívek kaszabolták hiába a pajzsot. Tűzgömb nyílt ki, mint egy narancsszínű száj, ahogy a pajzs megakasztott egy tűvetőlövést. És mindenütt Idaho pengéi, ide-oda villanva, vértől csepegve!

Aztán Kynes is ott termett mellettük, és nekifeszültek az ajtónak.

Paul még egy pillanatig látta Idahót, ahogy állja a Harkonnen-egyenruhás áradat rohamát — merev, rángatózó mozdulatait, göndör, fekete hajában a halál vörös virágát. Aztán becsukódott az ajtó, kattanás hallatszott, ahogy Kynes bezárta.

— Úgy látszik, már döntöttem — mondta Kynes.

— Valakinek a detektora érzékelte a gépezeteidet, mielőtt kikapcsolták — mondta Paul. Elhúzta az anyját az ajtótól, a szemébe nézett, látta benne a kétségbeesést.

— Gyanút kellett volna fognom, hogy baj van, amikor nem hozták a kávét — mondta Kynes.

— Van itt egy vészkijárat — mondta Paul. — Használjuk?

Kynes mélyet lélegzett, aztán válaszolt:

— Ez az ajtó mindennek ellenáll legalább húsz percig, kivéve a

lézert.

— Nem fognak lézert használni, hátha pajzs van rajtunk idebenn — mondta Paul.

— Ezek sardaukarok, Harkonnen-egyenruhában — suttogta Jessica.

Zajok hallatszottak az ajtó felől, ütések ritmikus hangja.

Kynes a fal melletti kartotékszekrényekre mutatott.

— Erre! — mondta. Odament az első szekrényhez, kihúzott egy fiókot, valamit matatott benne. Az egész szekrény elfordult, föltárult mögötte egy alagút fekete szája. — Ez az ajtó is plasztacélból van — mondta Kynes.

— Jól felkészültél — jegyezte meg Jessica.

— Nyolcvan évig éltünk a Harkonnenek alatt — mondta Kynes. Beterelte őket a sötétségbe, aztán becsukta az ajtót.

A hirtelen feketeségben Jessica egy világító nyilat látott maga előtt a padlón.

Mögöttük megszólalt Kynes hangja:

— Itt elválunk. Ez a fal erősebb. Kitart legalább egy óráig. Kövessétek ezeket a nyilakat! Ahogy elmentek fölöttük, kialszanak. Egy labirintuson át elvezetnek a másik kijáratig, ahol egy toptert rejtettem el. Ma vihar vonul át a sivatagon. Az egyetlen lehetőségetek az, hogy oda menekültök, belevetitek magatokat felülről, együtt haladtok vele! Az enyémek is megteszik, amikor toptert lopnak. Ha magasan maradtok a vihar közepén, átvészelitek.

— És te? — kérdezte Paul.

— Én másfelé próbálok menekülni. Ha elfognának… még akkor is én vagyok a Császári Planetológus. Azt mondhatom, hogy a foglyotok voltam.

Futunk, mint a gyáva nyulak, gondolta Paul. *De másképp hogyan maradhatok életben, hogy bosszút álljak az apámért?* Visszafordult az ajtó felé.

Jessica hallotta a mozdulatot.

— Duncan már meghalt, Paul — mondta. — Láttad a sebet. Nem tehetsz érte semmit.

— Egyszer még megfizetek mindenért — mondta Paul.

— Csak ha most sietsz — mondta Kynes.

Paul megérezte a másik kezét a vállán.

— Hol találkozunk, Kynes? — kérdezte.

— Fremeneket küldök majd a keresésetekre. A vihar útját ismerjük. Most iparkodjál, és az Anyaisten adjon szerencsét az utadon!

Hallották, ahogy elment, a motozást a sötétben.

Jessica megfogta Paul kezét, gyengéden magával húzta.

— Nem szabad különválnunk — mondta.

— Nem.

Paul követte az anyját az első nyílon át, látta, hogy kialszik, ahogy hozzáér a lábuk. Újabb nyíl villant fel előttük, hívogatón.

Áthaladtak rajta, látták, hogy kialszik, meglátták maguk előtt a következőt.

Most már futottak.

A tervek mélyén újabb tervek, azok mélyén újabb tervek, azok mélyén újabbak, gondolta Jessica. *Most másvalaki tervének leszünk a részei?*

A nyilak oldalfolyosókba vezették, elágazások mellett vitték el őket, épp csak érzékelték a halovány derengésben. Egy darabig lefelé vezetett az útjuk, aztán fölfelé, egyre csak fölfelé. Végül lépcsőre értek, kanyarodott velük egyet, és megtorpantak egy fényben derengő fal előtt. A közepén kilincs sötétlett.

Paul lenyomta.

A fal kifelé nyílt, kitárult. Vakító fény gyúlt ki, sziklába vájt barlangot világított meg, a közepén egy ornitopter állt. A túloldalon sima, szürke, magas fal, rajta kijárati jel.

— Hová ment Kynes? — kérdezte Jessica.

— Úgy cselekedett, ahogy minden jó gerillavezérnek cselekednie kell — mondta Paul. — Kétfelé szakadtunk, és gondoskodott róla, hogy akkor se tudja megmondani, hol vagyunk, ha foglyul ejtenék. Csakugyan sejtelme sem lesz róla!

Paul behúzta Jessicát a barlangba. Porfelhő szállt fel a lépéseik nyomán.

— Régóta nem járt itt senki — mondta Paul.

— Kynes szemlátomást biztosra vette, hogy a fremenek meg tudnak találni minket — mondta az anyja.

— Én is biztosra veszem.

Paul elengedte Jessica kezét, odament az ornitopter bal oldali ajtajához, kinyitotta, berakta hátra a csomagját.

— Ez a gép föl van szerelve detektorsemlegesítővel — mondta. — A világítást és az ajtót távirányítással lehet belőle vezérelni! A Harkonnenek alatt eltöltött nyolcvan év megtanította őket az óvatosságra…

Jessica nekitámaszkodott a gép másik oldalának, amíg kifújta magát.

— A Harkonnenek biztosan kiküldtek egy felderítő egységet e fölé a terület fölé is — mondta. — Nem hülyék. — Működésbe hozta csalhatatlan irányérzékét, jobbra mutatott. — Arra van a vihar, amelyet láttunk.

Paul bólintott, igyekezett erőt venni hirtelen dermedtségén. Tudta, mi az oka, de ez nem segített rajta. Valamikor az éjszaka során átlépett egy döntéshatáron, bele a mély ismeretlenbe. Ismerte az őket körülvevő időterületet, de az itt és most titokzatos ködbe burkolózott. Mintha a messzeségből látta volna magát, ahogy eltűnik a szem elől

egy völgyben. A völgyből számtalan út vezetett ki, egyik-másik visszavezethette a látótérbe azt a bizonyos Paul Atreidest, de sok nem…

— Minél tovább várakozunk, annál jobban felkészülhetnek — mondta Jessica.

— Szállj be, kösd be magad — mondta Paul.

Beszállt ő is az ornitopterbe, de még mindig küzdött azzal a gondolattal, hogy ez itt valami *vakfolt*, amely nem tűnt fel egyetlen jövőlátásában sem. És hirtelen megdöbbenéssel ráébredt, hogy egyre jobban támaszkodott a jövőtátó emlékezetére, s ez erőtlenné tette a mostani veszélyhelyzetben.

„Ha csak a szemedre támaszkodol, elgyengül a többi érzéked." Így szólt egy Bene Gesserit-alapelv. Paul most magára vette, és megfogadta, hogy soha többé nem esik bele ebbe a csapdába… ha életben marad.

Becsatolta a biztonsági övet, megnézte, hogy az anyja is be van-e csatolva, ellenőrizte a gépet. A szárnyak teljesen kiterjesztett, nyugalmi helyzetben voltak, finom fémlapjaik szétterültek. Paul meghúzta az állítókart, figyelte, ahogy a szárnyak megrövidülnek a rásegítéses fölszálláshoz, amelyre Gurney Halleck tanította meg egyszer. Az indítókapcsoló simán fordult el. A műszerfalon megelevenedtek a mutatók, ahogy a sugárhajtóművek gondoláiba élet költözött. Halkan fölszisszentek a turbinák.

— Mehetünk? — kérdezte.

— Igen.

Paul a világítás távkapcsolójához nyúlt.

Sötétség borult rájuk.

Paul keze csak sötét sziluett volt a világító számlapok előtt, ahogy lenyomta az ajtó távkapcsolóját. Csikorgás hallatszott szemből. Homokomlás sziszegett, aztán csend lett. Poros fuvallat csapta meg Paul arcát. Becsukta az ajtót, érezte, hogy hirtelen megemelkedett a nyomás.

Portól homályos csillagok széles sávja jelent meg a sötét, téglalap alakú keretben, ahol az ajtó volt. A csillagfényben kirajzolódott valamivel távolabb egy szikla- vagy homokpárkány; mintha homokfodrok látszottak volna rajta.

Paul lenyomta a világító startkapcsolót. A szárnyak meglendültek, erőteljeset csaptak hátrafelé, lefelé, kilódították a toptert a fészkéből, aztán megmerevedtek középső állásban, felszálló szögben, és felsüvöltöttek a sugárhajtóművek.

Jessica hagyta, hogy vigye a kezét az ikerkormány, érezte, milyen biztonsággal mozog a fia keze alatt. Félt, de jóleső izgalmat is érzett. *Most Paul tudásában van minden reményünk, gondolta. A fiatalságában és a gyorsaságában.*

Paul fokozta a teljesítményt. A topter orra megemelkedett, a gyorsulás belenyomta őket az ülésbe, és előttük sötét fal kezdett fölmagasodni a csillagok elé. Paul tovább fokozta a teljesítményt, egy pillanatra bekapcsolta a szárnyakat. A szárnyak hirtelen lecsaptak, a gép felszökkent a sziklafal fölé, a kőlapok, csúcsok ezüstösen megcsillantak a holdfényben. Tőlük jobbra feltűnt a poron át vöröslő második hold a látóhatár fölött, és kirajzolódott a vihar szalagnyomvonala is.

Paul keze szinte táncolt a karokon. A szárnyak behúzódtak, csak kis csonkok álltak ki belőlük, a gyorsulástól megfeszült az arcukon a hús, ahogy a gép kis ívben, élesen bekanyarodott.

— Rakétafáklyák mögöttünk! — mondta Jessica.

— Láttam.

Paul ütközésig nyomta előre a teljesítményszabályzót.

A topter előreszökkent, mint egy megriadt állat, délkelet felé süvöltött, a vihar felé, a sivatag távoli íve felé. A közelben jól látszott, hol ér véget a sziklavonulat, hol süllyed el a dűnék alatta barlangrendszer — azután már csak félhold alakú árnyékok sorjáztak a halvány fényben, az egymásba olvadó homokdombok.

A látóhatár fölött pedig egyre magasodott a vihar gigászi tömbje, mint a csillagok elé emelkedő hatalmas, sima fal.

Valami megrázta a toptert.

— Robbanás! — mondta levegő után kapkodva Jessica. — Valamiféle lövedék!

Paul arcán hirtelen farkasvigyor jelent meg.

— Úgy látszik, nincs kedvük használni a lézereiket — mondta.

— De hát nekünk nincs pajzsunk!

— Honnan tudnák?

A topter megint megrázkódott.

Paul hátrafordult.

— Úgy látszik, csak az egyikük olyan gyors, hogy a nyomunkban tudjon maradni.

Visszafordult előre, nézte, ahogy egyre magasabbra mered föl előttük a viharfal. Úgy festett, mintha kemény, tömör tárgy lett volna.

— Rakétavetők, robbanó lövedékek, az ősi fegyverek… például ezt kapják meg tőlünk a fremenek — suttogta Paul.

— A vihar — szólalt meg Jessica. — Nem kellene már belefordulni?

— Mi van a másik géppel?

— Közeledik.

— Gyerünk!

Paul kijjebb nyomta a szárnyakat, élesen balra kanyarodott. Belemerült a viharfal megtévesztően lassú kavargásába, érezte, hogy hátrafeszül az arcán a hús a gyorsulástól.

Mintha egy lassan sűrűsödő porfelhőbe siklottak volna bele, amely egyre tömörült, míg végül kioltotta a holdat, eltakarta a sivatagot. A gép már csak hosszú, vízszintes suttogás volt a sötétségben, amelyben csak a műszerfal derengett zöldesen.

Jessica agyán átvillant mindaz a szörnyűség, amit az ilyen viharokról tudott — hogy úgy vágták át a fémet, mint a vajat, hogy lerágták a húst a csontról, aztán felőrölték a csontot is. Érezte a porral teli szél csapásait a gépen. Cibálta, forgatta őket, Paul a kormánnyal küzdött, Jessica látta, hogy csökkenti a hajtóművek teljesítményét, a gép megrándult, körülöttük sziszegett, remegett a fém.

— Homok! — kiáltott föl Jessica.

Paul tagadóan rázta a fejét.

— Ilyen magasan alig van már homok — mondta.

De Jessica érezte, hogy egyre mélyebben belemerülnek a kavargó örvénybe.

Paul teljes vitorlázó szélességre nyitotta ki a szárnyakat, hallotta, hogy meg-megcsikordulnak a megterheléstől. A szemét nem vette le a műszerekről, küzdött, hogy magasabbra kerüljenek.

A zaj csitulni kezdett.

A topter megdőlt balra. Paul a helyzetjelző közepén levő világító korongra szegezte a tekintetét, nagy nehezen egyenesbe vitte a gépet.

Jessicának az a valószínűtlen érzése támadt, hogy egy helyben állnak, hogy csak kint mozog minden. Az ablakok előtti homályos, sárgás hömpölygés, a dübörgés-sziszegés figyelmeztette, milyen erők tombolnak körülöttük.

A szél sebessége óránként hét-nyolcszáz kilométer, gondolta. Ideges feszültség marcangolta belülről. *Nem szabad félnem,* mondta magának, és szája hangtalanul formálni kezdte a Bene Gesserit-litánia szavait.

A félelem az elme gyilkosa…

Lassan felülkerekedett a sokéves kiképzés.

Visszatért a nyugalma.

— Tigrisen lovagolunk — suttogta Paul. — Nem mehetünk lejjebb, nem szállhatunk le… és azt hiszem, kiemelni sem tudom innen a gépet. Itt kell átvészelnünk.

Jessica nyugalma szétfoszlott. Érezte, hogy vacogni kezd a foga, összeszorította. Aztán meghallotta Paul halk, fojtott hangját:

— A félelem az elme gyilkosa. A félelem a kis halál, mely teljes megsemmisüléshez vezet. Szembenézek félelmemmel. Hagyom, hogy áthatoljon rajtam, fölöttem. És amikor mögöttem van, utánafordítom belső tekintetem, követem az útját. Amikor a félelem elment, nem marad semmi, csak én magam.

Mi az, amit megvetsz? Erről ismerszel meg igazi mivoltodban.

— Irulan hercegnő: Muad-Dib élete és műve

— Meghaltak, báró — mondta Iakin Nefud, az őrség parancsnoka. — A nő is, a fiú is biztosan meghalt.

Vladimir Harkonnen báró fölült alvószuszpenzorai között a hálószobájában. Lakosztálya körül, mint valami sokhéjú tojás, ott terpeszkedett az űrfregatt, a báró hadiszállása az Arrakis földjén. Itt, a lakosztályban azonban a hajófalak rideg fémjét kárpitok, drapériák, kincset érő műalkotások feledtették.

— Nem férhet hozzá kétség.

A báró előrébb szuszakolta irdatlan testét a szuszpenzorok között, a szemközti falra meredt, ahol a kis falifülkében egy felszökkenő fiúcska ebolinból készült szobra állt. Kiment a szeméből az álom. Megigazította a kipárnázott szuszpenzort nyakának zsírhurkái alatt, aztán a hálószoba egyetlen parázsgömbje fölött az ajtó felé pillantott, ahol Nefud parancsnok állt a pentapajzs előtt.

— Biztos, hogy meghaltak — ismételte meg a férfi. A báró látta, hogy Nefud tekintetében még mindig ott van a szemutakábulat nyoma. Az őrparancsnok szemlátomást mélyen a szer mámorába volt merülve, amikor megkapta ezt a jelentést, és éppen csak bevette az ellenszert, mielőtt iderohant.

— Nálam van a részletes jelentés — mondta Nefud.

Hadd izzadjon egy kicsit, gondolta a báró. *Az ember mindig tartsa élesen, készenlétben az uralkodás fegyvereit. Az erőt és a félelmet — élesen, készenlétben!*

— Láttad a holttesteket?! — dördült rá Nefudra.

A másik habozott.

— Tessék?!

— Uram… látták őket, amint belerepültek egy homokviharba… nyolcszáz kilométeres ott a szélsebesség. Az olyan vihart nem éli túl semmi, uram. Semmi! A mi egyik gépünk követte őket, az is odaveszett.

A báró rámeredt Nefudra, figyelte az ideges izomrángást az állkapcsa szögletében, nézte, ahogy megrándul az álla, amint nagyot nyel.

— Láttad a holttesteket? — ismételte meg a kérdést.

— Uram…

— Akkor minek jössz ide ilyen nagy garral? — harsogta a báró. — Hogy biztosnak mondj valamit, ami nem biztos? Dicséretet vársz az ilyen hülyeségért? Újabb előléptetésben reménykedel?

Nefud arca elfehéredett.

Nézd a gyáva nyulat, gondolta a báró. *Ilyen hasznavehetetlen*

állatokkal vagyok körülvéve. Ha odadobnék eléje egy követ, és azt mondanám, répa, rágcsálni kezdené!

— Szóval az az Idaho vezetett a nyomukra minket, mi? — kérdezte a báró.

— Igen, uram!

Milyen buzgalommal böki ki a választ, gondolta a báró.

— És azt mondod, a fremenekhez akartak elszökni?

— Igen, uram.

— És van még valami említésre méltó ebben a… jelentésben?

— A Császári Planetológusnak, annak a Kynesnak, valami köze van a dologhoz, uram. Idaho rejtélyes körülmények között csatlakozott Kyneshoz… mondhatni, gyanús körülmények között.

— Mégpedig?

— Ezek ketten, öööö… elszöktek együtt egy bizonyos helyre a sivatagba, ahol nyilvánvalóan a fiú és az anyja rejtőzködött. Az üldözés hevében sajnos több csoportunk belekerült egy lézerpajzsrobbanásba…

— Mekkora a veszteségünk?

— Azt… azt még nem tudom pontosan, uram.

Hazudik, gondolta a báró. *Súlyos veszteségnek kellett lennie.*

— Ez a császári talpnyaló, ez a Kynes… — mondta a báró —, eszerint kettős játékot játszott, mi?

— A jó híremet merném föltenni rá, uram.

Az ő jó hírét!

— Ölesd meg — mondta a báró.

— De uram! Kynes a *Császári* Planetológus, Őfelsége személyes…

— Akkor álcázzátok balesetnek!

— Uram, sardaukarok is csatlakoztak a csapatainkhoz, amikor kifüstöltük azt a fremenfészket. Ők tartják most fogva Kynest.

— Akkor szedd ki a kezük közül! Mondd, hogy én akarom kihallgatni.

— És ha akadékoskodnak?

— Nem fognak akadékoskodni, ha ügyesen intézed.

Nefud nyelt egyet.

— Értem, uram.

— Annak az embernek pusztulnia kell — dörögte a báró. — Az ellenségeimnek próbált segíteni!

Nefud zavartan toporgott.

— Mi az?

— Uram, a sardaukarok… őrizetében két ember van, akik talán érdekelnének téged. Elfogták a herceg Főorgyilkosát is.

— Hawatot? Thufir Hawatot?!

— Saját szememmel láttam a foglyot, uram. Hawat az.

— Sose hittem volna, hogy ez lehetséges!

— Állítólag tűvetővel kábították el, uram. A sivatagban, ahol nem használhatta a pajzsát. Jószerivel semmi bántódása nem esett. Ha a kezünk közé kaparinthatnánk, jól elszórakozhatnánk vele.

— Egy Mentátról beszélsz, ember! Mentátokat nem pocsékolunk el. Beszélt már? Mit mond a vereségükről? Tisztában lehet vajon azzal, hogy mekkora… de nem!

— Alig mondott valamit, uram, de annyi kiderült belőle, hogy azt hiszi, Lady Jessica volt az árulója.

— Ó-hohó…

A báró hátradőlt, elgondolkodott.

— Biztos vagy benne? — kérdezte egy idő múlva. — Lady Jessica ellen irányul a haragja?

— A fülem hallatára jelentette ki, uram.

— Akkor hadd higgye azt, hogy életben van az a nő!

— No de uram…

— Hallgass! Azt akarom, hogy bánjatok jól Hawattal. Egy szót sem szabad szólni neki a néhai Yueh doktorról, az igazi árulóról! Mondjátok azt, hogy Yueh doktor elesett a hercege védelmében. Bizonyos értelemben ebben lehet is némi igazság. Táplálni kell viszont a Lady Jessica elleni gyanakvását.

— Uram, nem egészen…

— Minden Mentátot, Nefud, a rendelkezésére bocsátott információ révén lehet kézben tartani és irányítani. Hamis információ hamis eredményeket szül.

— Értem, uram, de…

— Éhes Hawat? Vagy szomjas?

— Uram, Hawat még mindig a sardaukarok kezében van!

— Ó, igen. No igen… A sardaukarok azonban ugyanannyira szeretnének mindent kiszedni Hawatból, mint én. Tudod, Nefud, rájöttem én valamire: ezek a mi szövetségeseink nem valami agyafúrtak… politikai téren. Meggyőződésem, hogy ez nem is véletlen, hanem a Császár akarja így. Igen. Meggyőződésem. Tegyél néhány célzást a sardaukar parancsnoknak arra, hogy közismerten jól tudok információt kicsikarni vonakodó alanyokból.

Nefud szerencsétlen képet vágott.

— Igenis, uram.

— Mondd meg a sardaukar parancsnoknak, hogy egyszerre akarom kihallgatni Hawatot és azt a Kynest, hogy kijátszhassam őket egymás ellen. Ennyit, azt hiszem, még ő is fel tud fogni.

— Igenis, uram.

— És ha már a kezünkben vannak… — A báró csak bólintott egyet.

— Uram, a sardaukarok ragaszkodni fognak hozzá, hogy a megfigyelőjük ott legyen bármiféle… kihallgatáson.

— Bízom benne, hogy elő tudunk állítani valami rendkívüli eseményt, amely majd elvonja onnan a nemkívánatos megfigyelőket, Nefud!

— Értem, uram. És akkor történhet meg Kynesszal a baleset!

— Kynes és Hawat egyaránt baleset áldozata lesz, Nefud. De csak Kynes balesete lesz igazi. Hawat az, akire szükségem van. Őrá bizony. De még mennyire!

Nefud pislogott, nyelt egyet, úgy festett, mintha kérdezni akarna valamit, de csöndben maradt.

— Hawat kapjon enni-inni — mondta a báró. — Bánjatok vele barátságosan, együttérzőn. Az ivóvizében oldjátok föl azt a tartós mérget, amelyet a néhai Piter de Vries fejlesztett ki. És gondoskodj róla, hogy az ellenszer mostantól fogva rendszeresen belekerüljön Hawat ételébe… amíg nem parancsolok mást.

— Az ellenszert… értem — mondta Nefud. — De…

— Ne légy ostoba, Nefud! A herceg kis híján megölt engem azzal a mérgesgázfoggal. A gáz, amelyet kifújt a jelenlétemben, megfosztott a legértékesebb Mentátomtól, Pitertől. Kell valaki a helyébe!

— Hawat?

— Hawat bizony!

— No de…

— Azt akarod mondani, hogy Hawat rendületlen híve az Atreideseknek. Így igaz, ám az Atreidesek nincsenek többé. Majd udvarolunk neki egy kicsit. Meg kell győznünk róla, hogy nem ő tehet a herceg balvégzetéről, hanem mindennek az a Bene Gesserit-boszorkány az oka. Hawatnak középszerű gazdája volt, akinek a gondolkodását elködösítették az érzelmek. A Mentátok csodálják az érzelemmentes számítás képességét, Nefud! Majd a kedvében járunk a félelmetes Thufir Hawatnak!

— A kedvében járunk… Értem, uram.

— Hawatnak, sajnálatos módon, olyan gazdája volt eddig, aki nem rendelkezett kellő erőforrásokkal, aki nem tudta fölemelni a Mentátját a tiszta gondolkodásnak azokra a fennkölt csúcsaira, amelyek a Mentátot megilletik. Hawat belátja majd, hogy ebben van némi igazság. A herceg valóban nem tudta megfizetni a legjobb kémeket, hogy ellássa a Mentátját a szükséges információval. — A báró merően ránézett Nefudra. — Sohase áltassuk magunkat, Nefud! Az igazság nagy erejű fegyver: Tudjuk, mivel kerekedtünk fölébe az Atreideseknek. Tudja Hawat is: gazdagsággal!

— Gazdagsággal. Értem, uram.

— A kedvében járunk Hawatnak — folytatta a báró. — Elrejtjük a sardaukarok elől. És mindig meglesz az a végső lehetőségünk, hogy… megszüntessük az ellenszer adagolását. Hanem ezt Hawatnak sohasem szabad megsejtenie, Nefud! Az ellenszert nem érzékeli semmiféle

méregdetektor. Hawat annyit analizálhatja az ételét, amennyit csak akarja, nyoma sem lesz benne méregnek!

Nefud szeme tágra nyílt, ahogy megértette.

— Valaminek a hiánya — mondta a báró — ugyanolyan halálos veszély lehet, mint valami jelenléte. A levegő hiánya, igaz? A víz hiánya. Bármi egyéb hiánya, aminek a rabjai vagyunk. Bizony, Nefud… — A báró bólogatott. — Értesz engem, ugye?

Nefud nagyot nyelt.

— Igen, uram.

— Akkor munkára fel! Keresd meg a sardaukar parancsnokot, és indítsd el a dolgot!

— Tüstént, uram. — Nefud meghajolt, sarkon fordult és elsietett.

Hawat az én oldalamon…! gondolta a báró. *A sardaukarok a kezembe fogják adni. Ha egyáltalán gyanakszanak majd valamire, akkor is legfeljebb arra; hogy végezni akarok ezzel a Mentáttal. És én majd igazolom a gyanújukat! Az ostobák! A történelem egyik legfélelmetesebb Mentátja, egy gyilkolásra is kiképzett Mentát — és odavetik majd nekem, mint valami haszontalan játékszert, hogy törjem csak össze… Majd én megmutatom nekik, milyen hasznát lehet venni egy ilyen játékszernek!*

A báró benyúlt egy függöny alá, megnyomott egy gombot, hogy magához rendelje az idősebbik unokaöccsét, Rabbant. Aztán hátradőlt és elmosolyodott.

Az Atreidesek pedig az utolsó szálig halottak!

Annak a barom őrparancsnoknak persze igaza volt. Az égvilágon semmi sem maradhatott épségben egy arrakisi homokförgeteg útjában. Különösen nem egy ornitopter… és az utasai. Az asszony és a fiú meghalt. A megfelelő helyeken odacsúsztatott pénzek, az elképzelhetetlen költség, amellyel a katonai túlerőt a bolygóra szállították… a csak a Császár fülének szánt alattomos jelentések, az egész gondosan felépített terv most meghozta a gyümölcsét.

Erő és félelem… félelem és erő!

A báró jól látta, milyen út nyílt meg előtte. Egy szép napon Harkonnen ül majd a császári trónra! Nem ő maga, nem is az ő ágyékának gyümölcse. De Harkonnen! Persze nem is ez a Rabban, akit most hívatott. Hanem Rabban öccse, az ifjú Feyd-Rautha. Volt valami keménység abban a fiúban, amit élvezett a báró… valami vadság.

Bájos fiú, gondolta a báró. *Még egy-két év, és mondjuk, mire tizenhét éves lesz, már biztosan tudni fogom, ő-e az az eszköz, amely a Harkonnen-háznak kell ahhoz, hogy elnyerje a trónt.*

— Báró uram…

A férfi, aki megállt a báró hálószobája ajtajának erőtere előtt, alacsony termetű volt, nagy fejű, hájas, az apai Harkonnen-örökségre jellemző közel ülő szemmel, vaskos vállal. A háj mögött még lapult valamennyi izom, de első pillantásra látni lehetett, hogy eljön az idő,

amikor hordozható szuszpenzoroknak kell majd megtartaniuk a súlyfölöslegét.

Hájfejű tank, gondolta a báró. *Nem éppen Mentát a kedves unokatestvérem… nem egy Piter de Vries, de talán még tökéletesebben megfelel a jelenlegi célnak. Ha szabad kezet adok neki, mindent eltipor, ami az útjába kerül. Ó, hogy fogják gyűlölni itt, az Arrakison!*

— Kedves Rabbanom! — szólt a báró. Kikapcsolta az ajtó erőterét, de célzatosan meghagyta teljes intenzitáson a testpajzsát. Tudta, hogy a villózását jól lehet látni az ágy melletti parázsgömb halvány fényénél.

— Hívattál — mondta Rabban. Belépett, egy pillantást vetett a testpajzs körül vibráló levegőre, körülnézett, szemlátomást szuszpenzorszéket keresett, de nem talált.

— Gyere közelebb, hogy jobban lássalak — mondta a báró.

Rabban egyet lépett előre, és arra gondolt, hogy az átkozott vénember szántszándékkal vitetett ki minden széket, hogy a látogatói kénytelenek legyenek állva maradni.

— Az Atreidesek meghaltak — mondta a báró. — Mind egy szálig. Ezért hoztalak ide, az Arrakisra. Megint a tiéd ez a bolygó!

Rabban pislogott.

— De hát én azt hittem, Piter de Vriest akarod megtenni a…

— Meghalt Piter is.

— Piter?

— Piter.

A báró visszakapcsolta az ajtó erőterét, beállította úgy, hogy semmiféle energiát ne engedjen át.

— Végül ráuntál, mi? — kérdezte Rabban.

Színtelenül, élettelenül korgott a hangja az energiaelnyelő szobában.

— Mondok neked valamit, de csak most az egyszer — dörögte a báró. — Arra célzol, hogy végeztem Piterrel, mint ahogy az ember kidob valami haszontalan apróságot. — Csettintett egyet kövér ujjaival. — Csak így, igaz? Nem vagyok olyan ostoba, kedves unokaöcsém! És rossz néven fogom venni, ha még egyszer akár szóval, akár tettel érzékelteted velem, hogy ilyen ostobának tartasz!

Rabban a báróra sandított, félelem látszott a tekintetében. Bizonyos határok között tudta, meddig megy el az öreg báró a családtagjaival szemben. A halálukat ritkán akarta, hacsak nem volt belőle óriási haszna vagy óriási elégtétele. De a családi büntetések roppant fájdalmasak tudtak lenni…

— Bocsáss meg, uram — mondta Rabban. Lesütötte a szemét, részben, hogy elrejtse haragját, részben, hogy jelezze alázatosságát.

— Jegyezd meg egyszer és mindenkorra — mondta a báró —, hogy sohase végezz valakivel gondolkodás nélkül, ahogy néha egy

egész közösség megteszi ilyen vagy amolyan *törvényes eljárás* során! Mindig csak valamilyen elsőrendű fontosságú cél érdekében tedd — és *tudjad, hogy mi a célod!*

Rabban válaszában harag csengett:

— De te végeztél azzal az árulóval, Yueh-vel! Amikor tegnap este megérkeztem, láttam, hogy elvitték a holttestét.

— Én nagyon óvatosan szoktam bánni a veszélyes fegyverekkel — mondta. — Yueh doktor áruló volt. Ő adta a kezembe a herceget. — Fölerősödött a hangja. — Bűncselekményre vettem rá a Suk Egyetem orvosát! A Belső Egyetemet végzett Yueh doktort! Hallod, fiú? De az ilyen megbízhatatlan fegyvert nem jó elöl hagyni. Nem véletlenül végeztem vele.

— A Császár tud róla, hogy megtörted egy Suk-orvos kondicionálását?

Ez éles elméjű kérdés volt, gondolta a báró. *Alábecsültem volna ezt az unokaöcsémet?*

— A Császár még nem tud róla — válaszolta. — A sardaukarjai azonban biztosan jelentést tesznek a dologról. De mielőtt arra sor kerül, már a kezében lesz az én jelentésem, amelyet a KHAFT csatornáin juttatok el hozzá. Abban el fogom magyarázni, hogy szerencsés módon rábukkantam egy orvosra, aki azt a látszatot keltette, hogy kondicionálva van. Egy szélhámos orvosra, érted? Mivel mindenki *tudja*, hogy a Suk Egyetem kondicionálását nem lehet megtörni, ennek hitelt fognak adni.

— Aha, így már értem — dünnyögte Rabban.

A báró magában azt gondolta: *Hát remélem is, hogy érted. Remélem, érted, milyen létfontosságú, hogy ez titokban maradjon!* A báró hirtelen értetlenül állt tulajdon viselkedése előtt. *Miért csináltam ezt? Miért hetvenkedtem ennek a hájfejű unokaöcsémnek — akit csak föl kell használni, aztán megszabadulni tőle?* A báró haragudott magára. Úgy érezte, árulás áldozata lett.

— Titokban kell tartani — mondta Rabban. — Értem.

A báró felsóhajtott.

— Ami az Arrakist illeti, kedves rokon, ezúttal másfélék lesznek az utasításaid. Amikor legutóbb uralkodtál itt, nem engedtelek szabadjára. Most viszont csak egyetlen dolgot kérek tőled.

— Éspedig, uram?

— Bevételt!

— Bevételt?

— Van neked fogalmad róla, Rabban, hogy mennyibe került nekünk ekkora katonai erő ideszállítása? Van valami halvány sejtelmed róla, hogy milyen árat kér a Liga a csapatszállításért?

— Költséges, mi?

— Még hogy költséges!

A báró vastag karjával Rabbanra mutatott.

— Ha hatvan éven át kipréseled az Arrakisból az utolsó kipréselhető garast is, akkor épp csak egyenesbe jövünk!

Rabban eltátotta a száját, aztán szó nélkül becsukta.

— Még hogy költséges! — ismételte meg fújtatva a báró. — A Liga nyomorult űrmonopóliuma már rég tönkretett volna bennünket, ha nem tartalékolok hosszú ideje erre a kiadásra. Jobb, ha megtudod, Rabban: minden költséget mi álltunk! Mi fizettük ki még a sardaukarok útját is!

A báró, immár sokadszor, eltűnődött rajta, hogy vajon elérkezik-e valaha az idő, amikor el lehet bánni a Ligával. Alattomosak voltak: először csak annyira vágták meg az ügyfelet, hogy éppen elviselje, amíg a markukba nem kaparintották — és akkor aztán megfizettettek vele mindent.

Hogy micsoda csillagászati felárakat követeltek a katonai vállalkozásokért! „Kockázati tarifák", magyarázták a sima modorú Liga-ügynökök. És ha az ember valahogy nagy nehezen beépítette egy ügynökét kémnek a Ligabank hálózatába, ők kettőt építettek be az ember rendszerébe viszonzásul.

Elviselhetetlen banda!

— Tehát fő a bevétel — mondta Rabban.

A báró ökölbe szorította a kezét, Rabban felé mutatta.

— Kicsikarni belőlük!

— És ha kicsikarom belőlük, minden másban szabad kezet kapok?

— Igen. Minden másban.

— Azok az ágyúk… — mondta Rabban. — Itt lehetne…

— Elviszem őket — mondta a báró.

— De máshol semmi…

— Nincs szükségünk efféle játékszerekre: Ez az újítás egyvalamire kellett, arra jó volt, most már haszontalan. Szükségünk van a fémre. Az ágyúk nem érnek semmit a pajzs ellen, Rabban. Most csak a váratlanságukban volt az erejük. Előre lehetett látni, hogy ezen a förtelmes bolygón a herceg emberei a sziklabarlangokba fognak visszavonulni. Az ágyúink csak ott rekesztették őket.

— A fremenek nem használnak pajzsokat.

— Jó, megtarthatsz néhány lézerfegyvert, ha akarod.

— Igen, uram. És szabad kezem van?

— Amíg jön a bevétel, igen.

Rabban kéjesen elmosolyodott.

— Megértettelek, uram…

— Nem értettél meg te semmit! — mordult föl a báró. — Jó, ha ezt már most tisztázzuk. Amit értesz, az az, hogy hogyan hajtsd végre a parancsaimat! Mondd, kedves rokon, eszedbe jutott már, hogy legalább ötmillió ember él ezen a bolygón?

— Ne felejtsd el, uram, hogy én már voltam itt régens-sziridár. És megbocsáss, de lehet, hogy alábecsülöd a számukat. Nem könnyű megszámlálni az ilyen népességet, amelyik így szétszóródik a medencék, teknők között. És számolni kell azokkal a fremenekkel is, akik…

— A fremenekkel nem érdemes számolni!

— Ne haragudj, uram, de a sardaukarok más véleményen vannak.

A báró egy pillanatra elbizonytalanodott, rámeredt az unokatestvérére.

— Mi az, tudsz valamit?

— Te már visszavonultál a hálószobádba, uram, amikor tegnap éjjel megérkeztem. Én… vettem magamnak a bátorságot, hogy megkeressem néhány régebbi… beosztottamat. Most őket kapták meg kísérőnek a sardaukarok. A beszámolójuk szerint valahol tőlünk délkeletre egy fremen banda megtámadott és megsemmisített egy sardaukar-alakulatot.

— Megsemmisítettek egy sardaukar-alakulatot?!

— Igen, uram.

— Képtelenség!

Rabban vállat vont.

— Még hogy fremenek… a sardaukarokat! — mondta megvető gúnnyal a báró.

— Csak megismételtem, amit nekem jelentettek — mondta Rabban. — Állítólag az a fremen csapat fogta el előzőleg a herceg nagy hírű Thufir Hawatját is.

— Hát hogyne… — A báró mosolyogva bólogatott.

— Én elhiszem — mondta Rabban. — Neked fogalmad sincs róla, mekkora gondot jelentettek annak idején a fremenek.

— Lehet. De akiket a volt beosztottjaid láttak, azok nem fremenek voltak, hanem minden valószínűség szerint fremennek álcázott Atreides-katonák, akiket Hawat képzett ki. Mást nem tudok elképzelni.

Rabban megint vállat vont.

— A sardaukarok mindenesetre úgy vélekednek, hogy fremenek voltak. És máris nagyszabású akciót terveznek minden fremen megsemmisítésére.

— Helyes!

— No de…

— Legalább elfoglalják magukat! És Hawat nemsokára a miénk lesz. Tudom! Érzem! Hah, micsoda nap ez a mai! A sardaukarok összevissza hajkurásznak néhány haszontalan sivatagi bandát, amíg mi a kezünkbe kaparintjuk az igazi kincset!

— Uram… — Rabban tétovázott, összeráncolta a homlokát. — Én mindig is úgy éreztem, hogy alábecsüljük a fremeneket, nemcsak a számukat, hanem a…

— Ne törődj velük; fiú! Csürhe! Minket a népesebb városok, falvak érdekelnek. Ott van ember bőven, igaz?

— Igaz, uram.

— Hát azok aggasztanak engem, Rabban.

— Aggasztanak?

— Nézd… kilencven százalékuk érdektelen. De mindig akad néhány ember… az Alsóbb Házakból, innen-onnan, akikben túlteng az ambíció, és esetleg veszélyes játékokba kezdenek. Ha valamelyikük netán elkerülne az Arrakisról, és kellemetlen meséket kezdene terjeszteni az itt történtekről, rendkívül bosszús lennék. Van fogalmad róla, milyen bosszús lennék, Rabban?

Rabban nyelt egyet.

— Haladéktalanul intézkedned kell, hogy egy-egy túszt szerezzél mindegyik Alsóbb Házból — mondta a báró. — Az Arrakison kívül mindenkinek úgy kell tudnia, hogy ez közönséges, Házak közötti küzdelem volt. A sardaukarok semmiféle szerepet nem játszottak benne, érted? A hercegnek a szokásos módon felajánlottuk a kegyelmet és a száműzetést, de szerencsétlen véletlen folytán meghalt, mielőtt elfogadhatta volna. Pedig el akarta fogadni! Ennyi a történet. És mindenféle szóbeszédet, amely szerint sardaukarok voltak itt, nevetségesnek kell tekinteni.

— Ahogy a Császár óhajtja — mondta Rabban.

— Ahogy a Császár óhajtja.

— No és a csempészek…?

— A csempészek szavára senki sem ad, Rabban. Megtűrik őket, de nem hisznek nekik. De te amúgy is szét fogsz osztani némi kenőpénzt közöttük… és megteszel egyéb lépéseket is, amelyekhez aligha van szükséged a tanácsomra…

— Igenis, uram.

— Két dolgot várok tőled, Rabban: bevételt és erőskezű uralkodást! Csak semmi könyörület! Hiszen te is tudod, ezek csak barmok — rabszolgák, akik irigykednek a gazdáikra, és csak azt lesik, mikor lázadhatnak föl ellenük! A legkisebb jelét sem adhatod a szánalomnak, a könyörületnek!

— Kipusztíthatja az ember egy egész bolygó lakosságát…? — kérdezte Rabban.

— Kipusztíthat… — A báró meglepetten kapta oda a fejét. — Ki beszélt itt kipusztításról?

— Hát, azt hittem, hogy újtörzseket akarsz behozni, és…

— Ide hallgass, fiú, én az előbb kicsikarást mondtam, nem kipusztítást! Ne irtsd ki őket, csak törd meg minden ellenállásukat! Ragadozónak kell lenned, fiam! — Elmosolyodott, a pufók arc most mintha egy csecsemőé lett volna. — A ragadozó sohasem hagyja abba. Ne könyörülj! És ne állj meg! A könyörület illúzió: szétfoszlik, ha

megkordul az éhes gyomor, ha szomjúság mardossa a torkot. Mindig éhesnek, mindig szomjasnak kell lenned. — A báró végigsimított a szuszpenzorok alatt dagadó testén. — Mint én.

— Értem, uram.

Rabban tekintete ide-oda ugrált, nem nézett a báró szemébe.

— Minden világos, Rabban?

— Csak egy gondom van, uram: a planetológus, Kynes.

— Ó igen, Kynes…

— Ő a Császár embere, uram. Tetszése szerint járhat-kelhet mindenütt. És nagyon közel áll a fremenekhez… fremen nőt vett feleségül.

— Kynes holnap alkonyatkor már nem lesz az élők sorában.

— Nem kockázatos ez, bácsikám? Megölni egy császári alkalmazottat?

— Mit gondolsz, hogy jutottam ilyen gyorsan oda, ahol most vagyok? — kérdezte a báró. Halk volt a hangja, kimondhatatlan sértések lappangtak mögötte. — De attól amúgy sem kellett volna félned, hogy Kynes itthagyja az Arrakist. Elfelejtetted, hogy rászokott a fűszerre.

— Hát persze!

— Akik tudják, amit tudniuk kell, azok a világért sem tennének semmit, ami veszélyeztetné a fűszerutánpótlásukat — mondta a báró. — Márpedig Kynes biztosan tudja…

— Kiment a fejemből — mondta Rabban.

Néhány pillanatig szó nélkül farkasszemet néztek.

Aztán a báró azt mondta:

— Egyébként az egyik legelső dolgod legyen, hogy gondoskodj az én ellátásomról! Nem mondom, elég nagy készletem van házi használatra, de a herceg embereinek az a múltkori öngyilkos akciója elvitte az eladásra tárolt készlet javát.

Rabban bólintott.

— Meglesz, uram.

A báró arca földerült.

— Nos, holnap reggel pedig összeszeded, ami megmaradt az itteni rendszerből, és bejelented nekik: „Fényes Padisah Császárunk megbízott, hogy vegyem birtokba ezt a bolygót, és vessek véget minden viszálynak.”

— Értelek, uram.

— Ezúttal elhiszem, hogy csakugyan értesz! A részleteket majd holnap megbeszéljük. Most hagyjál még aludni!

A báró kikapcsolta az ajtó erőterét, nézte, ahogy az unokaöccse eltűnik a szeme elől.

Tank, gondolta. *Hájfejű tank. Mire itt végez, mészárszék lesz az Arrakisból. És amikor majd ideküldöm Feyd-Rauthát, hogy levegye a*

vállukról a terhet, ujjongva fogják köszönteni a megszabadítójukat! A szeretett Feyd-Rauthát! A jóságos, a megértő Feyd-Rauthát, aki megmenti őket ettől a vadállattól! Feyd-Rauthát, akit érdemes követni, akiért érdemes meghalni is. A fiú akkorra már megtanulja, hogyan lehet büntetlenül elnyomni a népet. Meggyőződésem, hogy őrá van szükségünk. Jó tanítvány. És olyan bájos teste van. Egészében remek fiúcska.

Tizenöt éves korára már megtanult hallgatni.

— Irulan hercegnő: Muad-Dib története fiataloknak

Miközben Paul küszködött a topter kormányával, ráébredt, hogy lassan kezdi megkülönböztetni az egyes elemeket a vihar erőinek szövevényében. Ahogy a Mentátnál is magasabb rendű tudata a töredékes részletek alapján összeállította a képet, Paul már érezte a porfalakat, a hullámokat, az egymásba fonódó turbulenciákat, néha egy-egy örvényt.

A fülke belsejét zöldes derengéssel világította meg a műszerfal fénye. A kinti sárgás porförgeteg egynemű masszának látszott, de Paul belső érzékelése már kezdett *átlátni* a porfüggönyön.

Meg kell keresnem a megfelelő örvényt, gondolta.

Most már hosszabb ideje érezte, hogy enyhült a vihar tombolása, de még mindig vad erővel rázta őket. Kivárta, amíg elvonult egy újabb turbulencia.

Az örvény először csak hirtelen lökés volt, amely hatalmasat dobott az egész gépen. Paul minden félelmét leküzdve balra rántotta a gépet.

Jessica a helyzetjelzőn látta a manővert.

— Paul! — sikoltott fel.

Az örvény megfordította, megpörgette őket. Fölemelte a toptert, mint a gejzír a falevelet, aztán kiokádta őket fölfelé — szárnyas porszem repült ki a kavargó porkút mélyéből a második hold fényébe.

Paul lenézett, látta a por kirajzolta forró légoszlopot, amely kiköpte őket magából, látta, hogy az erejét vesztő vihar elapadó folyóként kanyarog tovább a sivatagban — egyre jobban zsugorodott alattuk a holdszürke kavargás, ahogy fölfelé emelkedtek a forró légoszlop maradványán.

— Kijutottunk — suttogta Jessica.

Paul elkanyarodott, hullámvonalban szárnyalt a géppel, közben tekintete az éjszakai égboltot fürkészte.

— Leráztuk őket — mondta.

Jessicának a torkában dobogott a szíve. Nyugalmat erőltetett

magára, hátranézett, az egyre kisebbedő vihar felé. Az időérzéke azt mondta, hogy kis híján négy órát hánykolódtak az elemi erőknek abban a forgatagában, a lelke mélyén valahol azonban úgy érezte, egy egész élet telt el közben. Most mintha újjászületett volna.

Mint a litánia, gondolta. *Szembenéztünk, de nem szálltunk szembe vele. A vihar áthaladt rajtunk, fölöttünk. Elment, de mi megmaradunk.*

— Nem tetszik nekem a szárnyhang — mondta Paul. Valami megsérült.

A kormányon érezte, hogy nehézkesen, sebzetten szárnyal a gépmadár. A viharból kijutottak ugyan, de még mindig nem kerültek bele Paul jövőlátó terébe. Viszont megmenekültek — és Paul érezte, hogy valami újabb megvilágosodás küszöbén áll.

Beleborzongott.

Delejes, ugyanakkor ijesztő érzés volt, s Paul agyán átvillant a kérdés, hogy végül is mi váltotta ki ezt a reszkető öntudatra ébredést. Úgy érezte, részben a fűszerrel telített arrakisi táplálkozás, de alighanem része lehetett benne a litániának is, mintha a szavak valami önálló erővel rendelkeztek volna.

Nem fogok félni…

Ok és okozat. Életben volt, a rosszindulatú erők ellenére, s úgy érezte, az öntudat új mélységeinek szélén áll, ahová nem juthatott volna el a litánia varázslata nélkül.

Emlékezetében megszólaltak az Orániai Katolikus Biblia szavai: *Milyen érzékünk hiányzik, hogy nem halljuk, nem látjuk a másik világot, mely körülvesz bennünket?*

— Sziklák vannak körülöttünk — mondta Jessica.

Paul ismét a topter vezetésére összpontosította a figyelmét, megrázta a fejét, hogy elhessegesse a zavaró gondolatokat. Oda nézett, ahová az anyja mutatott, látta, hogy előttük és jobbra kiemelkedő sziklaalakzatok feketéllenek a homokon. Légáramlást érzett a bokáján, por kavargott a fülkében. Valahol lyuk támadt a gépen, a vihar újabb emlékeként.

— Jobb, ha homokra teszed le — mondta Jessica. — Lehet, hogy a szárnyak nem bírják ki a teljes fékezést.

Paul a fejével előrebökött, ahol homok faragta sziklagerincek emelkedtek ki a holdfény sütötte dűnék fölé.

— Azoknak a szikláknak a közelében szállok le. Ellenőrizd az övedet!

Jessica engedelmeskedett, közben azt gondolta: *Van vizünk, vannak cirkoruháink. Ha találunk élelmet, sokáig ellehetünk itt, a sivatagban. A fremenek itt élnek. Amire ők képesek, arra mi is képesek vagyunk.*

— Mihelyt megállunk, rohanj a sziklák felé — mondta Paul. — Én viszem a csomagot.

— Rohanjak… — Jessica elhallgatott, bólintott. — A férgek!

— Barátaink, a férgek — helyesbítette Paul. — Eltüntetik a toptert. Nem marad semmi nyoma, hogy itt szálltunk le.

Milyen célratörő a gondolkodása, jegyezte meg magában az anyja.

Egyre lejjebb siklottak… lejjebb… még lejjebb…

Jessica most már sokkal fergetegesebbnek érezte a száguldásukat, ahogy a dűnék homályos árnyai, a szigetekként kiálló sziklák elsuhantak a közelükben. A topter puha zökkenéssel megérintette egy homokdomb tetejét, átsiklott egy kis völgy fölött, súrolta a következő dombocskát.

A homokon fékezi le a gépet, hogy kímélje a szárnyakat, gondolta Jessica, és még ezekben a pillanatokban is megcsodálta fia szakértelmét.

— Kapaszkodj! — figyelmeztette Paul.

Paul maga felé húzta a szárnyfék karját, először finoman, aztán egyre erősebben. Érezte, ahogy öblösen előrefordulnak a szárnyak, ahogy egyre szélesebben nekifekszenek a levegőnek. A szél sivított a szárnylapok egymásra simuló fém evezőtollai és fedőtollai között.

Hirtelen, szinte figyelmeztetés nélkül, épp csak egy kicsit megremegve, a vihartól meggyengült bal szárny megtekeredett fölfelé-befelé, és nekicsapódott a topter oldalának. A gép végigszántott egy homokdombon, elpördült jobbra, lezúdult a domb túlsó felén, aztán homokförgeteg közepette beletemette az orrát a következő dűnébe. Megálltak. A gép a bal oldalára borult, maga alá temette a törött szárnyat, a jobb szárny az égre meredt.

Paul letépte magáról a biztonsági övet, fölhúzódzkodott az anyja mellé, felrántotta az ajtót. Homok dőlt be a fülkébe, égett kovakő fanyar szaga csapta meg az orrukat. Paul felkapta az ülés mögül a csomagot, megnézte, ki tudja-e kapcsolni az anyja az övet. Jessica föllépett a jobb oldali ülés szélére, onnan ki a topter fémoldalára. Paul követte, a hevederénél fogva húzta maga után a csomagot.

— Futás! — szólt rá Jessicára.

A dűne teteje felé mutatott — mögötte szél faragta sziklatorony látszott.

Jessica leugrott a topterről, és szaladni kezdett, kézzel-lábbal evickélt fölfelé a dűne oldalán. Maga mögött hallotta Paul zihálását. Fölértek egy homokgerincre, amely nagy ívben vezetett a sziklák felé.

— A gerincen! — parancsolta Paul. — Gyorsabban!

Megfeszített erővel törtettek a sziklák felé, a homok mintha nem akarta volna elereszteni a lábukat.

Valami új hang hatolt a tudatukba: tompa suttogás, sziszegés, érdes csúszás…

— Féreg — mondta Paul.

Egyre hangosabb lett.

— Gyorsabban! — lihegte Paul.

Az első sziklapad, mint valami homoktengerből kiemelkedő part, már csak tízméternyire lehetett tőlük, amikor maguk mögött meghallották az összeroppanó fém recsegését.

Paul átkapta a csomagot a jobbjába, csak a hevedert fogta, futás közben verdeste az oldalát. A másik kezével karon ragadta az anyját. Fölvergődtek a kiemelkedő sziklára, aztán a kavicsos felszínen egyre följebb, egy kanyargó, szél faragta hasadékban. Kiszáradt torkuk zihálva kapkodta a levegőt.

— Nem tudok tovább futni — lihegte Jessica.

Paul megállt, belenyomta az anyját egy mélyedésbe, megfordult, visszanézett a homoktengerre. Egy mozgó domb haladt a sziklaszigetükkel párhuzamosan — homok hullámzott, fodrozódott a holdfényben, hatalmas homoktúrás vonult Paul szenével majdnem egy magasságban, körülbelül egy kilométernyire tőlük. A nyomát ellapult dűnesor jelezte, amely egyenesen húzódott, csak egy helyen kanyarodott — leírt egy kis hurkot ott, ahol az összetört ornitoptert hagyták a homoktenger közepén.

Ott haladt el a féreg.

A gépnek nyoma sem volt.

A mozgó homokhát továbbhaladt a sivatag felé, majd megállt, és ugyanazon az úton megindult visszafelé, mintha keresne valamit.

— Nagyobb, mint egy Ligahajó! — suttogta Paul. — Mondták, hogy a sivatag mélyén nagyra nőnek a férgek, de nem gondoltam volna… hogy ekkorára.

— Én sem — rebegte Jessica.

A lény ismét elfordult a szikláktól, és most már határozottan megindult a látóhatár felé. Paul és Jessica utánanézett az enyhén görbülő nyomvonalnak, füleltek, amíg a haladásának zaja bele nem olvadt a környező homok halk neszezésébe.

Paul mélyet sóhajtott, fölnézett a holdfényben ezüstlő sziklákra, és a Kitab al-Ibart idézve azt mondta:

— „Haladj éjszaka, nappal pedig pihenj a fekete árnyékban.” — Ránézett az anyjára. — Még hátravan pár óra az éjszakából. Tovább tudsz jönni?

— Mindjárt.

Paul kilépett a sziklapadra, a hátára emelte a csomagot, beállította a hevedereket. A kezébe vette a paratájolót, egy pillanatig mozdulatlanul állt.

— Tőlem mehetünk — mondta.

Jessica ellökte magát a sziklától, érezte, hogy lassan visszatér az ereje.

— Merre?

— Ahová ez a gerinc vezet. — Paul előremutatott.

— A sivatagba — mondta Jessica.

— A fremen sivatagba — tette hozzá suttogva Paul.

És megtorpant. Megrázó tisztasággal, mint valami dombormű, tűnt föl az emlékezetében egy jövőkép, amelyet még a Caladanon látott. Ismerte ezt a sivatagot! De a kép állása nem egészen olyan volt most. Mintha az optikai kép, amely annak idején beleolvadt a tudatába, elnyelődött az emlékezetében, most nem került volna pontosan fedésbe a valóságos tájjal, amikor kivetült rá. Mintha elmozdult volna, más szögből közelített volna hozzá a látomás, míg ő maga egy helyben maradt.

Idaho a látomásban ott volt velünk, jutott hirtelen az eszébe. *Most viszont Idaho halott.*

— Látod, hogy merre kell mennünk? — kérdezte Jessica, félreértve a megtorpanást.

— Nem — mondta Paul. — De azért menjünk!

Kihúzta magát, nekifeszítette a hátát a csomagnak, elindult fölfelé a homok vájta rés mentén. Följutott egy holdsütötte sziklaplatóra, ahonnan lépcsős vonulatok vezettek dél felé.

Paul megindult, fölevickélt az élő sziklalépcsőre. Jessica követte.

Egy idő múlva Jessicának föltűnt, hogy ahogy mentek, minden leszűkült a közvetlen, konkrét kis részletekre: a sziklák közötti homokfoltokra, amelyek lelassították a lépéseiket, a szél faragta kiszögellésre, amely megvágta a kezüket, az akadályra, ahol dönteniük kellett: átmászni vagy megkerülni? A terep rájuk kényszerítette a saját ritmusát. Csak akkor szólaltak meg, ha muszáj volt, akkor is a kimerültségtől rekedten.

— Vigyázz, ez a párkány homokos, csúszik.

— Be ne verd a fejed itt fönn!

— Maradj a gerinc alatt; hátulról süt a hold, odakintről rögtön észre lehetne venni minket.

Paul megállt egy sziklamélyedésben, megtámasztotta a csomagot egy kis párkányon.

Jessica is megtámaszkodott mellette, hálás volt a pillanatnyi pihenőért. Hallotta, hogy Paul előhúzza a cirkocsövet, ő is kortyolt néhányat a recirkuláltatott vízből. Poshadt íze volt. Jessicának eszébe jutottak a Caladan vizei, egy régen látott magas szökőkút, melynek sugarai mintha keretbe fogták volna az égbolt egy darabkáját, a nedvesség olyan bősége, hogy önmagában senkinek sem tűnt fel… csak a formája.

Megállni, gondolta. *Megállni… megpihenni, amúgy igazán.*

Felötlött benne, hogy a könyörület nem más, mint az a képesség, hogy megálljon az ember, még ha csak egy pillanatra is. Ahol nincs megállás, ott nincsen könyörület.

Paul ellökte magát a sziklapárkánytól, megfordult, átmászott egy

lejtős tömbön. Jessica mély sóhajjal utánaindult.

Lecsúsztak egy széles peremre, amely egy meredek fal körül vezetett. Megint fölvette haladásuk a töredezett ritmust, amelyet megkövetelt ez a töredezett vidék.

Jessica úgy érezte, az egész éjszakában nincs más, csak a különböző méretű anyagdarabok váltakozása a lábuk; kezük alatt: kőtömbök, kavicsok, lemezes kőzetek, durva homok, finom homok, éles szemcséjű homok, szálló homok.

A por eltömte az orrszűrőiket, időnként ki kellett fújni. A finom kavics és a durva homok gördült a kemény felszínen, és kiszaladt az óvatlan láb alól. A lemezes kőzet széle vágott.

A mindenütt jelenlevő homoktócsák süppedősen marasztalták a lábukat.

Egy sziklapárkányon Paul hirtelen megállt, megtámogatta az anyját, aki nekiütközött.

Paul balra mutatott. Jessica arra nézett, s látta, hogy egy orom tetején állnak, és alattuk körülbelül kétszáz méternyire a sivatag terül el, mint valami dermedt óceán. Szinte egymást érték rajta a holdfényben ezüstlő hullámok, a lejtők és emelkedők árnyai, a messzeségben pedig egy újabb sziklafal szürkéllett ködösen.

— Nyílt sivatag — mondta Jessica.

— Jó időbe telik átjutni rajta — mondta Paul. A hangja tompán szólt az arcát takaró szűrő alól.

Jessica jobbra-balra nézett — de mindenütt csak homok terült el odalent.

Paul előrekémlelt, el a dűnék fölött, nézte, hogy moccannak el az árnyékok, ahogy lassan vonult a hold.

— Körülbelül három-négy kilométer — mondta.

— A férgek… — mondta Jessica.

— Itt biztosan lesznek.

Jessica a fáradtságára figyelt, az izomlázra, amely már az érzékelését is eltompította.

— Pihenni kellene és enni.

Paul letette a csomagot, leült és nekitámaszkodott. Jessica a vállába kapaszkodott, ahogy lehuppant melléje a kőre. Amikor már ő is ült, érezte, hogy Paul megfordul, hallotta, hogy kotorászik a csomagban.

— Tessék — mondta Paul.

Az anyja tenyerébe nyomott két energiakapszulát. Jessica érezte; milyen száraz a keze. Lenyelte a két kapszulát, kelletlenül leöblítette egy korty vízzel a cirkocsőből.

— Idd meg minden vizedet — mondta Paul. — Alapelv: a legjobb víztároló hely a tested. Erőt ad, nem merülsz ki olyan könnyen. Bízzál a cirkoruhádban!

Az anyja engedelmeskedett, kiürítette a gyűjtőzsebeit, érezte, hogy visszatér az ereje. Most arra gondolt; milyen békében, nyugalomban ülnek itt fáradtságukban, és visszaemlékezett arra, amit egyszer Gurney Hallecktől, a harcos trubadúrtól hallott: „Jobb egy száraz morzsa és hozzá békesség, mint az áldozattal és viszállyal teli ház."

Hangosan elismételte Paulnak.

— Igen, ez volt Gurney — mondta Paul.

Jessicának föltűnt a hangsúly: mintha egy halottról lett volna szó. *Bizony lehet, hogy szegény Gurney már halott,* gondolta. Az Atreides-hívek vagy elpusztultak, vagy fogságba estek, vagy hozzájuk hasonlóan tévelyegtek ebben a víz nélküli pusztaságban.

— Gurney mindenre tudott megfelelő idézetet — mondta Paul. — Szinte most is hallom: „A folyókat kiszárítom, a földet gonosztevők kezére adom. Idegenek keze által pusztítom el a földet, mindazzal együtt, ami benne van."

Jessica behunyta a szemét, szinte könnyekig meghatotta a fia hangjában csengő szenvedély.

Rövid hallgatás után Paul azt kérdezte:

— Hogy érzed… magad?

Jessica rájött, hogy a kérdés a terhességére irányult.

— A húgod csak hosszú hónapok múlva fog megszületni — felelte. — Egyelőre úgy érzem, nem hátráltat semmiben.

Közben azt gondolta: *Milyen tartózkodó merevséggel beszélek a tulajdon fiammal!* Aztán, hiszen Bene Gesserit volt, azonnal, kötelességtudóan megkereste önmagában a magyarázatot erre a különös viselkedésre, és meg is találta a kimértség okát: *Félek a fiamtól! Félek az idegenségétől. Félek attól, amit előttünk lát, félek attól, amit elmondhat nekem.*

Paul az arcába húzta a csuklyáját, hallgatta az éjszaka bogárlábú neszeit. Egész benseje néma nyugalomba süppedt. Viszketni kezdett az orra. Megtörölte, kivette a dugót, hirtelen megcsapta a fahéjillat.

— Fűszerhomok van a közelben — mondta.

Simogató fuvallat érintette meg Paul arcát; meglebbentette burnusza redőit. Ez a szél azonban nem hozta vihar ígéretét; Paul már érzékelni tudta a különbséget.

— Nemsokára hajnalodik — jegyezte meg Jessica.

— Valahogy pedig át lehet jutni veszélytelenül az ilyen homoksávokon — mondta Paul. — A fremeneknek nem okoz gondot.

— És a férgek?

— Ha mondjuk elhelyezünk mögöttünk, a sziklák között egy dobolót a frembatyunkból — mondta Paul —, azzal a féreg ellesz egy jó darabig.

Jessica a holdsütötte sivatagra pillantott, amely elválasztotta őket

a következő sziklás menedéktől.

— Amíg megteszünk négy kilométert?

— Talán. És ha járás közben csak *természetes* zajokat keltünk, hogy ne vonzzuk oda a férget…

Paul nézte, nézte a sivatagot, kutatott jövőlátó emlékezetében, tűnődött a titokzatos utalásokon, amelyeket a frembatyujukban talált kézikönyv tett a dobolókra meg az úgynevezett mesterhorgokra. Tudta, mintha ott lappangott volna valahol a tudata peremén, hogy a férgeket tiszteletben kell tartani, de félni nem kell tőlük, ha… ha…

Megrázta a fejét.

— Ritmus nélküli zajokat — mondta Jessica.

— Tessék? Aha. Értem. Igen, ha úgy tagoljuk a lépéseinket… hiszen a homok is meg-megcsusszan időnként. A férgek nem nézhetnek utána minden apró nesznek. De teljesen kipihenten szabad csak megpróbálkoznunk vele.

Elnézett a másik meredek sziklafal felé, hogy megállapítsa az időt a függőleges holdárnyékokból.

— Egy órán belül pirkad — mondta.

— Hol töltjük a napot? — kérdezte Jessica.

Paul balra fordult, odamutatott.

— A szikla visszakanyarodik azon a részen észak felé. Látszik a bemaródásokon, hogy az a szél felőli oldal. Ott biztosan lesznek hasadékok, mély hasadékok is.

— Akkor nem ártana elindulni — mondta Jessica.

Paul fölállt, fölsegítette az anyját.

— Eléggé kipihented magad, le tudsz mászni? A lehető legközelebb akarok jutni a homokszinthez, mielőtt letanyázunk.

— Eléggé — mondta Jessica. A fejével intett a fiának, hogy menjen előre.

Paul egy pillanatig tétovázott, aztán fölemelte a csomagot, felcsatolta, és megindult a sziklafal mentén.

Bárcsak volnának szuszpenzoraink! gondolta Jessica. *Pofonegyszerű volna leugrani oda! De lehet, hogy a szuszpenzorokat sem ajánlatos használni a sivatagban. Lehet, hogy ugyanúgy vonzzák a férgeket, mint a pajzs.*

Most lépcsősen ereszkedni kezdett a szikla. Lejjebb hasadék futott végig a kövön, a peremét kiemelte a holdvilág.

Paul mutatta az utat lefelé, óvatosan, de fürgén mozgott, mert szemlátomást a vége felé járt már az éjszaka. Kanyargós úton haladtak lefelé, egyre sötétebb árnyékok közé. Már alig kivehetően nyúltak föl körülöttük a sziklaalakzatok az égbe, takarták el szemük elől a csillagokat. A hasadék körülbelül tíz méter szélességűre szűkült össze egy homályba burkolózó homoklejtő peremén, amelynek az alja eltűnt a sötétségben.

— Le tudunk menni rajta? — suttogta Jessica.

— Azt hiszem…

Paul a lábával óvatosan kipróbálta a felszínt.

— Lecsúszunk — mondta. — Én megyek előre. Várj, amíg meghallod, hogy megálltam!

— Csak óvatosan — mondta Jessica.

Paul rálépett a lejtőre, aztán csak csúszott, csúszott a puha felszínen, amíg meg nem állapodott egy majdnem vízszintes, tömörebb részen, mélyen a sziklafalak között.

Maga mögött leomló homok surrogását hallotta. Megpróbált fölkémlelni a lejtőn a sötétben, de kis híján ledöntötte a lábáról a homokzuhatag. Aztán elcsendesedett minden.

— Anyám…?

Nem jött válasz.

— Anyám?

Ledobta a csomagot, nekilódult a lejtőnek, kézzel-lábbal iparkodott fölfelé, kotort, szórta szanaszét a homokot, mint akinek elment az esze.

— Anyám! — zihálta. — Anyám, hol vagy?

Újabb homoktömeg zúdult le rá, derékig betemette. Nagy nehezen kievickélt belőle.

Ráomlott, gondolta. *Betemette a homok. Nyugalom! Ezt higgadtan kell megoldanom. Nem fog rögtön megfulladni. Bindu-nyugalomba fogja helyezni magát, hogy csökkentse az oxigénszükségletét. Tudja, hogy kiásom.*

A Bene Gesserit-módszerrel, ahogy az anyjától tanulta, Paul lecsillapította szíve vad lüktetését, kiürítette az agyát, míg tiszta lap nem lett, ahová felíródhatott az elmúlt pár pillanat. Emlékezetében újra lejátszódott az omlás minden egyes kis mozzanata, méltóságteljes belső lassúsággal, pedig a valóságos időnek csak egy töredék másodpercét vette igénybe a történtek maradéktalan visszajátszása.

Néhány pillanat múlva Paul átlósan átóvakodott a lejtőn, előrenyújtott kézzel, amíg elérte a hasadék kidomborodó falát. Ásni kezdett, finom mozdulatokkal tolta odébb a homokot, nehogy újabb omlást indítson el. Valami szövetben akadt meg a keze. Követte, kitapintott egy kart. Végighaladt a kar mentén, gyengéd mozdulattal kiszabadította az anyja arcát.

— Hallasz? — suttogta.

Nem kapott választ.

Gyorsabban kezdett ásni, kiszabadította Jessica vállát is. Ernyedt volt a test a keze alatt, de érezte a lassú szívdobogást.

Bindu-nyugalom, mondta magában.

Egészen Jessica derekáig eltisztogatta a homokot, aztán vállon ragadta és húzni kezdte lefelé a lejtőn, először csak lassan, aztán

amilyen gyorsan csak bírta, mert érezte, hogy odafönt megindul a homok. Egyre sebesebben vonszolta az ernyedt testet, zihált az erőlködéstől, küszködött, hogy talpon maradjon. Amint a lába alatt érezte a hasadék tömörebb fenekét, a vállára lendítette a testet, és nehézkes léptekkel, rogyadozva futásnak indult. Abban a pillanatban az egész homoklejtő bezúdult a hasadékba, hangos szisszenéssel, amely felerősödve visszhangzott a sziklafalak között.

Paul megállt a hasadék végénél, ahol a sziklarepedés lenézett a harminc méterrel lejjebb sorakozó homokdűnékre. Gyengéden letette az anyját, aztán kimondta a szót; amellyel föl kellett ébreszteni a katalepsziából.

Jessica lassan tért magához, egyre mélyebb lélegzeteket vett.

— Tudtam, hogy megkeresel — suttogta.

Paul visszanézett a hasadék sötétlő mélyébe.

— Talán jobb lett volna, ha nem teszem.

— Paul!

— Elhagytam a csomagot — mondta Paul. — Ott van vagy száztonnányi homok alatt…

— Minden benne volt?

— A tartalék vizünk, a cirkosátor — minden, ami fontos. — Megtapogatta a zsebét. — A paratájoló megvan. — Kitapogatta a derekán az övzsebet. — Itt a kés meg a látcső is. Legalább jól megnézhetjük, hol halunk meg.

Ebben a pillanatban valahol a látóhatáron, a hasadék nyílásán túl balra, fölkelt a nap. A nyílt sivatag homoktengerén színek villantak fel. A sziklák közötti rejtekhelyeikről madarak kórusa hangzott föl.

Jessica azonban csak Paul kétségbeesett arcát látta. Maró gúnyt vitt a hangjába, úgy kérdezte:

— Erre tanítottalak?

— Hát nem érted? — mondta a fia. — Minden, ami ahhoz kell, hogy életben tudjunk maradni, ott van a homok alatt!

— De engem megtaláltál — mondta Jessica, és most gyengéd, higgadt volt a hangja.

Paul leguggolt, nem szólt semmit.

Kis idő múlva fölnézett az újonnan keletkezett lejtőre, vizsgálgatta, fürkészte, milyen laza a homok.

— Ha valahogy rögzíteni tudnánk egy kis részt ott a lejtőn meg a homokba ásott lyuk felső oldalát… akkor talán le tudnánk ásni a csomaghoz… Megtenné a víz is, de nincs annyi vizünk, hogy… — Pár pillanatra elhallgatott, aztán: — Hab!

Jessica moccanni sem mert, nehogy megzavarja Paul agyának követhetetlen hiperrezdüléseit.

Paul elnézett a dűnék felé, az orrával is kutatott, nemcsak a szemével, megtalálta az irányt, aztán minden figyelme egy lenti,

sötétebb homoksávra irányult.

— Fűszer — mondta. — Az alapvegyülete erősen lúgos. És itt a paratájoló. A telepe savas…

Jessica kis híján fölpattant ültéből.

Paul ügyet sem vetett rá, egy szempillantás alatt talpon termett, és leszáguldott a szél tömörítette lejtőn, amely a hasadék végétől levezetett a sivatagba.

Jessica nézte, milyen furcsán megy, megtöri a járását: lép… szünet, lép kettőt… csusszan… szünet…

Nem volt benne semmi ritmus, ami tudtára adhatta volna egy portyázó féregnek, hogy ami itt mozog, az nem a sivatag része.

Paul odaért a fűszerhomoksávhoz, egy kupacot belekotort a köpenye szélébe, visszament a hasadékhoz. Kiöntötte a fűszert Jessica elé a homokra. Leguggolt, elővette a kését, nekilátott szétszedni a paratájolót. Először lefeszítette a hátlapját. Levette magáról a széles övet, sorban kirakta rá a tájoló alkatrészeit, amíg kiemelte a telepet is. Utána már csak a kijelző következett. A műszerből az üres doboz maradt.

— Vízre lesz szükséged — mondta Jessica.

Paul kihúzta a vízcsövet a ruhája nyakrészéből, kiszívott egy nagy kortynyit, kiengedte a szájából a műszer dobozába.

Ha nem sikerül, kárba veszett a víz, gondolta Jessica. *De akkor már úgyis mindegy lesz.*

Paul a késével fölvágta a telepet, beleöntötte a kristályokat a vízbe. Egy kis pezsgés után feloldódtak.

Jessica a szeme sarkából valami mozgást észlelt a magasban. Felnézett. A hasadék peremén egy sor sólyom ült. Mozdulatlanul meredtek a földön csillogó vízre.

Anyaisten! gondolta Jessica. *Olyan messziről észrevették a vizet!*

Paul közben visszarakta a paratájoló hátlapját, de kihagyta a nullázógombot belőle. Kis lyuk látszott a helyén. Az egyik kezébe vette az átalakított műszert, a másikba egy maroknyi fűszert, és visszament a lejtő aljába, szemügyre vette a fekvését. A köpenye furcsán lobogott rajta most, hogy nem fogta össze a derekán az öv. Felkapaszkodott egy darabig a lejtőn, apró homokpatakok csörgedeztek a lába nyomán.

Kisvártatva megállt, betömködött egy csipetnyi fűszert a tájolóba, megrázta a fűszerdobozt.

Zöld hab fortyogott ki a lyukon, ahol a nullázógomb helye volt. Paul a lejtőre irányította, átáztatott vele egy kis szakaszt, aztán nekilátott kirugdosni az így keletkezett védőgát alól a homokot, miközben újabb habadagokkal rögzítette a szabaddá váló homokfalat.

Jessica odament alája, fölszólt:

— Segíthetek?

— Gyere és ássál! — mondta a fia. — Le kell mennünk vagy

háromméternyit. Kockázatos lesz… — Miközben beszélt, elállt a habzás.

— Gyorsan — mondta Paul. — Nem lehet tudni, meddig tartja meg ez a hab a homokot! Ne vesztegessük az időt!

Jessica négykézláb fölevickélt Paul mellé. Paul egy újabb adag fűszert tömött a lyukba, megrázta a tájolót. Ismét buzogni kezdett belőle a hab.

Paul a habot irányította, Jessica a kezével ásott, csak úgy öntötte lefelé a homokot a lejtőn.

— Milyen mélyen van? — kérdezte lihegve.

— Körülbelül háromméternyire — mondta Paul. — De csak nagyjából sejtem, hol. Lehet, hogy ki kell majd tágítanunk ezt a lyukat. — Oldalt lépett, megcsúszott a laza homokban. — Ferdén ással, hátrafelé, ne függőlegesen!

Jessica engedelmeskedett.

Lassan mélyült a lyuk, amíg végül leért egészen a hasadék fenekéig, de a csomagnak nyoma sem volt.

Lehet, hogy elszámítottam magam? töprengett Paul. *Az egész bajt én csináltam azzal, hogy az elején pánikba estem. Lehet, hogy ez megbénította a képességeimet…?*

Ránézett a paratájolóra. Alig maradt már egy kevés a savas töltetből.

Jessica fölegyenesedett a lyukban, megdörgölte az arcát habtól foltos kezével. A tekintete találkozott Paulével.

— A felső oldalát — mondta Paul. — De nagyon óvatosan! — Belenyomott még egy csipet fűszert a dobozba, Jessica keze köré öntötte a fortyogó habot, miközben az anyja fokozatosan függőlegesre faragta a lyuk felső, lejtős falát. Amikor Jessica másodszor haladt végig a homokfalon, valami keménybe ütközött a keze. Lassan kiszabadította a heveder egy darabját, rajta a műanyag csattal.

— Ne húzz ki többet — mondta Paul szinte suttogóra fogott hangon.

— Kifogyott a hab.

Jessica a kezébe fogta a hevedert, fölnézett a fiára.

Paul ledobta az üres paratájolót, és azt mondta:

— Add ide a másik kezed! Most nagyon figyelj! Ki foglak húzni oldalt, lefelé. El ne engedd azt a hevedert! Odafentről már nem kapunk sokkal több homokot a nyakunkba. Ez a lejtő stabilizálódott. Én csak arra fogok ügyelni, hogy a fejedet ne temesse be t a homok. Ha megtelik a lyuk, akkor majd kiáshatunk téged, és kihúzhatjuk a csomagot.

— Értem — mondta az anyja.

— Lehet?

— Lehet. — Jessica keze összeszorult a hevederen. Paul egyetlen

rugaszkodással félig kirántotta a lyukból, magasra húzta a fejét, miközben a habgát átszakadt, és leomlott a homok. Amikor elállt az omlás, Jessicának csak a felsőteste maradt szabadon, a bal karja, válla is a homokban volt, álla Paul köpenyén támaszkodott. Fájt a válla, úgy megfeszült.

— Még fogom a hevedert — mondta.

Paul lassan befúrta a kezét a homokba az övé mellett, megkereste a hevedert.

— Együtt — mondta. — Lassan, egyenletesen, nehogy elszakítsuk!

Újabb adagokban zúdult le a homok, ahogy egyre följebb húzták a csomagot. Amikor a heveder előbukkant, Paul elengedte, és kiszabadította az anyját a homokból. Aztán együtt kezdték el húzni a csomagot a lejtő irányába, ki a homok alól.

Néhány perc múlva a hasadék fenekén álltak egymás mellett, közöttük a csomag.

Paul ránézett az anyjára. Habfoltok éktelenkedtek az arcán, a köpenyén. Ahol megszáradt a hab, rászáradt a homok is. Úgy festett, mintha meghajigálták volna nedves, zöld homokgolyókkal.

— Ha látnád, hogy festesz! — mondta Paul.

— Te sem dicsekedhetsz — mondta Jessica.

Elnevették magukat, aztán gyorsan kijózanodtak.

— Ennek nem lett volna szabad megtörténnie — mondta Paul. — Gondatlan voltam.

Jessica megvonta a vállát, érezte, hogy lepereg a köpenyéről a rákeményedett homok.

— Fölállítom a sátrat — mondta a fia. — Szerintem vedd le azt a köpenyt és rázd ki! — Elfordult, fölemelte a csomagot.

Jessica bólintott, hirtelen úgy érezte, ahhoz is fáradt, hogy válaszoljon.

— Horgonylyukak vannak a kőben — szólt oda Paul. — Valaki már sátrazott itt!

Miért ne? gondolta Jessica, miközben leporolta a köpenyét. Kézenfekvő hely volt — mélyen bent a sziklafalak között, szemben a négy kilométernyire levő másik sziklacsoporttal, elég magasan a sivatag fölött ahhoz, hogy menedéket nyújtson a férgek elől, de elég közel a felszínhez, hogy útba lehessen ejteni fárasztó kitérő nélkül.

Jessica megfordult, látta, hogy Paul fölállította a sátrat. A bordázott félgömb beleolvadt a hasadék sziklafalainak hátterébe. Paul elment Jessica mellett, fölemelte a látcsövet. Egy gyors csavarintással beállította a belső nyomását, aztán az olajlencsék fókuszát a szemközti sziklafalra állította be, mely aranybarnán emelkedett ki a reggeli fényben a homoktengerből.

Jessica nézte a fiát, ahogy vizsgálgatta azt a félelmes tájat, fürkészte a homokfolyókat, kanyonokat.

— Ott növények vannak — szólalt meg Paul.

Jessica előszedte a tartalék látcsövet a sátor mellett heverő csomagból, odalépett a fia mellé.

— Ott — mondta Paul, fél kezével elengedte a látcsövet, és odamutatott.

Jessica is megszemlélte.

— Saguaro — mondta. — Száraz kóró.

— Lehet, hogy emberek vannak a közelben — mondta Paul.

— Esetleg valami botanikai kísérleti állomás maradványa lehet — jegyezte meg Jessica.

— Nagyon délen vagyunk már ahhoz — mondta Paul. Leeresztette a távcsövet, benyúlt a szűrő alá; megdörzsölte az arcát, érezte, milyen száraz, cserepes az ajka, érezte a szomjúság poros ízét a szájában. Valahogy olyan benyomást tesz, mintha frementanya lenne.

— És biztosak vagyunk benne, hogy a fremenek barátságosak lesznek? — kérdezte Jessica.

— Kynes megígérte, hogy segítenek majd.

De ennek a sivatagnak a lakói mindenre elszánt emberek, gondolta Jessica. *Aki itt tud élni, annak mindenre elszántnak kell lennie. Ezt egy kicsit magamban is megéreztem ma. Könnyen előfordulhat, hogy megölnek a vizünkért.*

Behunyta a szemét, hogy ne lássa ezt a pusztaságot, és felidézett maga előtt egy caladani képet. Egyszer vakációzni mentek a Caladanon a herceggel; még Paul születése előtt. Elrepültek a déli dzsungelek fölött, a burjánzó, harsogó levéltömeg, a deltavidékek rizsföldjei fölött. Látták a hangyaösvényeket a dzsungel mélyén — ahol a karavánok vitték a terhüket szuszpenzorokkal megkönnyített rudakon. A tengeren pedig a háromtörzsű vitorlások fehér szirmai lebegtek…

Soha többé.

Jessica kinyitotta a szemét, rányitotta a sivatag mozdulatlanságára, a fokozódó nappali hőségre. Kint, a nyílt homokon nyugtalan kis porörvények szökkentek föl a levegőbe. A hőségtől reszkető levegőben a szemközti sziklafal olyan volt, mintha silány üvegen át látták volna.

Néhány pillanatra homokfüggöny takarta el a hasadék száját. A homokot, melyet már föllazított a reggeli szellő, most a sólymok lökték meg, ahogy sorban föllebbentek a sziklatetőről. Sziszegve ömlött alá a homok. Amikor elállt, még mindig hallották a sziszegést. Egyre hangosabb lett, egyre érdesebb. Aki egyszer hallotta ezt a hangot, többé nem felejtette el.

— Féreg — suttogta Paul.

Jobb felől bukkant fel nemtörődöm méltósággal, amely mágnesként vonta magára a figyelmet. Ide-oda kanyargó homoktúrás

vágott át a dűnéken a szemük előtt. Az eleje magasan fölemelkedett, aztán hátrasimult, mint a hajóorr keltette hullám a vízen. Kisvártatva eltűnt a szemük elől, eltakarta a bal oldali szikla.

A hangja is elhalkult, elhalt.

— Láttam ennél kisebb űrfregattokat is — suttogta Paul.

Jessica bólintott, tovább bámulta a sivatagot. Ahol elhaladt a féreg, ugyanúgy várakozott az a csábító, szívfájdító négy kilométeres szakasz, végtelennek látszott, ahogy elterült előttük, hívogatóan a sziklakeret mögött.

— Amikor kipihentük magunkat — mondta Jessica —, folytatnunk kell a képzésedet.

Paul elfojtotta feltörő indulatát.

— Anyám, nem gondolod, hogy most fontosabb dolgunk is…

— Ma pánikba estél — mondta Jessica. — Lehet, hogy még nálam is jobban ismered az agyadat és a bindu-nervatúrádat, viszont sokat kell még tanulnod a tested prána-izomzatáról. A test olykor magától megtesz ezt-azt, Paul, és erről még nem tudsz eleget. Meg kell tanulnod uralkodni a tested minden egyes izma, minden izomrostja fölött. Most át kell tekintenünk a kezedet. Először az ujjizmokkal, az inakkal és az ujjbegyek érzékenységével foglalkozunk. — Elfordult. — Gyere, menjünk be a sátorba!

Paul behajlította-kinyújtotta a bal keze ujjait, nézte, ahogy az anyja bemászik az ajakzáron át, tudta, hogy nem tántoríthatja el ettől az elhatározásától… hogy egyet kell értenie vele.

Akármi történjék is velem, részes vagyok benne, gondolta.

Át kell tekinteniük a kezét!

A kezére nézett. Milyen haszontalan játékszernek látszott az olyan lényekhez mérve, mint az a féreg!

> *Mi a Caladanról jöttünk — a mi életformánk számára paradicsomi világból. A Caladanon nem volt szükség rá, hogy anyagi paradicsomot vagy szellemi paradicsomot építsünk fel — hiszen ott láthattuk a valóságban magunk körül. És ugyanazt az árat fizettük érte, amit mindig megfizetett az ember, amikor evilági paradicsomban sikerült. élnie: elpuhultunk, elerőtlenedtünk.*
>
> *— Irulan hercegnő: Beszélgetések Muad-Dibbel*

— Szóval te vagy a nagy Gurney Halleck.

Halleck ott állt a kerek barlangban, nézte a fém íróasztal mögött ülő csempészt. A férfin fremen ruha volt, és halványkék szeme arról árulkodott, hogy nemcsak arrakisi ételekkel táplálkozik. Az iroda szinte pontos mása volt egy űrfregatt fő vezérlőtermének — harmincfoknyi falív mentén a távközlő berendezések és a képernyők, mellette a távtöltő- és tüzelőállások, az íróasztal pedig a fal nyúlványa volt — a fennmaradó ív részeként.

Felmérték egymást.

— Staban Tuek vagyok, Esmar Tuek fia — mondta a csempész.

— Akkor te vagy az, akinek hálával tartozom a kapott segítségért — mondta Halleck.

— Ó, a hála… — mondta a csempész. — Ülj le.

Űrhajós típusú kagylóülés emelkedett ki a falból a képernyők mellett, és Halleck belerogyott. Mélyet sóhajtott, minden ízében fáradtságot érzett. Ültéből látta az arcát a csempész melletti sötét felületen tükröződni, és ahogy megnézte elcsigázott ábrázatát, elfintorodott. A fintorral megvonaglott a tintalián-sebhely is a nyakán, állán.

Halleck elfordította a tekintetét a tükörképről, szemügyre vette Tueket. Most már látta rajta a családi hasonlatosságot — az apja sűrű, bozontos szemöldökét, a kőkemény, éles vonalú arcot, orrot.

— Az embereid azt mondják, az apád meghalt, megölték a Harkonnenek — mondta Halleck.

— Vagy a Harkonnenek, vagy közöttetek volt áruló — jegyezte meg Tuek.

A harag részben legyűrte Halleck kimerültségét. Kihúzta magát.

— Meg tudod nevezni az árulót? — kérdezte.

— Nem vagyunk biztosak benne, hogy ki volt az.

— Thufir Hawat Lady Jessicát gyanúsította.

— Ohó, a Bene Gesserit-boszorkányt? Lehet. De Hawat most a Harkonnenek foglya.

— Hallottam róla. — Halleck mélyet sóhajtott. — Úgy látszik, még sok öldöklés áll előttünk.

— Nem teszünk semmit, amivel magunkra vonnánk a figyelmet — mondta Tuek.

Halleck megdermedt.

— De hát…

— Szívesen adunk menedéket neked és az életben maradt embereidnek — mondta Tuek. — Hálát említettél az előbb. Jól van: törlesszétek munkával az adósságotokat! Mindig hasznát tudjuk venni a kemény legényeknek. De habozás nélkül végzünk veletek, ha a legcsekélyebb nyílt akciót indítjátok a Harkonnenek ellen.

— De hát megölték az apádat, ember!

— Lehetséges. És ha ők ölték meg, akkor az apám szavaival

válaszolok azoknak, akik gondolkodás nélkül cselekszenek: „Nehéz a kő és súlyos a homok, de mindkettőnél nehezebb az ostobák haragja.”

— Semmit sem akarsz tehát tenni, hogy megbosszuld? — kérdezte megvetően Halleck.

— Félreértettél, nem ezt mondtam. Csak azt mondom, hogy tiszteletben fogom tartani a Ligával kötött megállapodásunkat. A Ligának az a kívánsága, hogy legyünk körültekintőek ebben a játszmában. Másképp is lehet végezni az ellenféllel…

— Hmmmm…

— Hm bizony! Ha az a szándékod, hogy megkeresd a boszorkányt, és végezz vele, csak rajta! De figyelmeztetlek, valószínűleg elkéstél vele… és mi amúgy sem hisszük, hogy ő lett volna az áruló.

— Hawat ritkán tévedett.

— Hawat hagyta, hogy a Harkonnenek fogságba ejtsék.

— Azt hiszed, ő az áruló?!

Tuek vállat vont.

— Akadémikus kérdés. Szerintünk a boszorkány valószínűleg meghalt. Legalábbis a Harkonneneknek ez a véleménye.

— Úgy látom, elég sokat tudsz te a Harkonnenekről — jegyezte meg Halleck.

— Célzások, félmondatok… szóbeszéd, sejtések.

— Hetvennégyen vagyunk. Ha komolyan gondolod, hogy álljunk be közétek, akkor azt kell hinned, hogy a hercegünk is meghalt.

— Látták a holttestét.

— És a fiú is… Paul fiatalúr? — Halleck nyelni próbált, gombóc volt a torkában.

— A legutolsó értesülés szerint az anyjával együtt eltűnt egy sivatagi viharban. Még a csontjaik sem fognak előkerülni.

— Tehát a boszorkány is meghalt… mindenki meghalt!

Tuek bólintott.

— És azt mondják, hogy Vadállat Rabban ismét elfoglalja az uralkodói trónt a Dűnén.

— Lankiveili Rabban gróf?!

— Az.

Halleck csak néhány pillanat múlva tudta legyűrni a feltörő indulatot, amely a hatalmába kerítette. Akadozó hangon szólalt meg:

— Nekem személyes leszámolnivalóm van Rabbannal. A családom életéért… — megdörgölte a tintalián-sebhelyet — … meg ezért is…

— Az ember ne tegyen kockára mindent azért, hogy időnek előtte leszámolhasson valakivel — mondta Tuek. Összevonta a szemöldökét, nézte a Halleck állkapcsa körül vonagló izmok játékát, a félig lehunyt, húsos szempillák mögötti tekintet hirtelen elsötétedését.

— Tudom… tudom. — Halleck mély lélegzetet vett.

— Te és az embereid ledolgozhatjátok nálunk az Arrakisról való távozásotok útiköltségét — mondta a csempész. — Sok olyan hely van, ahová majd…

— Fölmentem az embereimet minden kötöttségük alól, amely hozzám fűzi őket — mondta Halleck. — Döntsenek kedvük szerint. Ha Rabban itt van — én is itt maradok!

— Ilyen állapotban nem vagyok biztos benne, hogy szívesen vennénk.

Halleck szúrós szemmel ránézett a csempészre.

— Kételkedsz a szavamban?

— Neeem…

— Megmentettél a Harkonnenektől: Leto hercegnek sem többért fogadtam hűséget annak idején. Itt maradok az Arrakison, veletek… vagy a fremenekkel.

— A gondolat, akár kimondják, akár nem, valóságos dolog, és ereje van — mondta Tuek. — Lehet, hogy a fremenek között nem volna ínyedre, hogy milyen: kevés választja el náluk az életet a haláltól, és milyen könnyű átjutni a határon…

Halleck egy pillanatra lehunyta a szemét, érezte, hogy megint szétárad benne a fáradtság.

— Hol van az Úr, aki kivezetett bennünket a sivatagok földjéről, a mélységekből? — kérdezte.

— Ha lassan haladsz, elérkezik a bosszúd napja — mondta Tuek. — A sietség a Shaitan eszköze. Hűtsd le a bánatodat — segíteni tudunk benne. Három dolog van, ami enyhíti a lélek fájdalmát — a víz, a zöld fű és az asszonyok szépsége.

Halleck ránézett.

— Nekem többet érne, ha Rabban Harkonnen vérében gázolhatnék — mondta. — Gondolod, hogy eljön még a napja?

— Kevés közöm van nekem ahhoz, hogy milyen holnap vár reád, Gurney Halleck. Én csak a mában segíthetek.

— Akkor elfogadom a segítséget, és itt maradok mindaddig, amíg azt nem mondod, hogy álljunk bosszút az apádért és mindazokért, akik…

— Ide hallgass, te *harcos!* — szólt rá Tuek. Előrehajolt az asztal fölött, fölhúzta a vállát, a szeme villogott. Hirtelen olyan lett az arca, mint a vihar faragta szikla. — Az apám vizéért megfizetek én magam, a tulajdon kezemmel!

Halleck farkasszemet nézett vele. Ebben a pillanatban a csempész Leto hercegre emlékeztette: látszott rajta, hogy ő a vezére az embereinek, rettenthetetlen, biztosan áll a helyén, és tudja, merre tart. Olyan volt, mint a herceg… az Arrakis előtt.

— Akarod, hogy melletted vívjon a pengém? — kérdezte Halleck.

Tuek visszaült, kényelembe helyezkedett, némán méregette

Hallecket.

— Úgy gondolsz rám, mint *harcosra?* — kérdezte követelőzően Halleck.

— Te vagy a herceg egyetlen parancsnoka, aki megmenekült — mondta Tuek. — Túlerőben volt az ellenség, de te rugalmasan vonultál vissza. Úgy maradtál meg, ahogy mi megmaradunk az Arrakis ellenében.

— Tessék?

— Mi megtűrt lakók vagyunk itt, Gurney Halleck — mondta Tuek. — Az Arrakis az ellenségünk.

— És egyszerre egy ellenségünk legyen, erről van szó?

— Erről.

— Így boldogulnak a fremenek is?

— Talán.

— Azt mondtad, lehet, hogy túl keménynek találnám az életet a fremenek között. Azért, mert a sivatagban élnek, a nyílt sivatagban?

— Ki tudja, hol élnek a fremenek? A mi számunkra a Központi Fennsík a senki földje. De most beszéljünk inkább a…

— Azt mondják, a Liga nagyon ritkán vezeti el a fűszerszállító teherhajók útvonalát a sivatag fölött — mondta Halleck —, de a szóbeszéd szerint itt-ott láthat az ember zöld foltokat, ha tudja, hol keresse…

— Szóbeszéd! — ismételte meg fitymálóan Tuek. — Választani akarsz köztem és a fremenek között? Mi valamennyire védett körülmények között vagyunk, megvan a saját, sziklába vájt sziecsünk, a saját eldugott medencéink. Civilizált módon élünk. A fremenek csak néhány toprongyos bandát jelentenek, akiket éppen mi használunk fűszervadászoknak!

— De a Harkonnenekkel el tudnak bánni.

— És tudod, mi az eredmény? Ebben a pillanatban is folyik ellenük a hajsza, mint az állatok ellen — lézerfegyverekkel, hiszen nincsenek pajzsaik. Egyszerűen kiirtják őket. És miért? Mert elbántak néhány Harkonnennel!

— Harkonnenek voltak, akiket megöltek? — kérdezte Halleck.

— Ezt hogy érted?

— Te nem hallottál róla, hogy állítólag sardaukarok is jöttek a Harkonnen-csapatokkal?

— Annyi mendemonda terjeng!

— De hát egy irtóhadjárat… ez nem vall a Harkonnenekre! Az irtóhadjárat pazarlás.

— Azt hiszem, amit látok — mondta Tuek. — Határozd el magad, harcos barátom! Én vagy a fremenek? Én menedéket ígérek neked, és lehetőséget arra, hogy leszámolj azokkal, akikkel mind a ketten le akarunk számolni. Ebben bizonyos lehetsz. A fremenek között csak

űzött vadként élhetsz.

Halleck tétovázott. Rokonszenvet és bölcsességet érzett Tuek szavaiban, de valami megmagyarázhatatlan okból bizonytalankodott.

— Bízzál meg a tulajdon képességeidben — mondta Tuek. — Kinek a döntései vezették ki épségben a tieidet a harcból? A te döntéseid. Dönts hát!

— Meg kell lennie — mondta Halleck. — A herceg és a fia meghalt?

— A Harkonnenek biztosra veszik. Ha ilyesmiről van szó, én általában megbízom a Harkonnenekben. — Zord mosoly villant át Tuek arcán. — Ha másban nem is.

— Akkor hát legyen. — Halleck előrenyújtotta a kezét, tenyérrel fölfelé, ráhajtott hüvelykujjal, a hagyományos gesztussal. — Neked adom a kardomat.

— Elfogadom.

— Akarod, hogy rábeszéljem az embereimet is?

— Megengeded, hogy önállóan határozzanak?

— Eddig követtek engem, de a legtöbbjük a Caladanra való, és az Arrakis nem az, aminek képzelték. Mindenüket elveszítették itt, csak az életük maradt meg. Úgy gondolom, hogy most már határozzanak ők maguk.

— Most nem szabad meginognod — mondta Tuek. — Eddig is követtek téged.

— Szükséged van rájuk, igaz?

— Mindig hasznát tudjuk venni a tapasztalt harcosoknak… az ilyen időkben jobban, mint bármikor.

— Elfogadtad a kardomat. Kívánod, hogy rábeszéljem őket?

— Azt hiszem, maguktól is követni fognak, Gurney Halleck.

— Reméljük.

— Reméljük bizony.

— Tehát magam dönthetek ebben?

— Magad dönthetsz.

Halleck feltápászkodott a kagylóülésből, érezte, hogy még ez a kis erőfeszítés is mennyit fölemésztett megmaradt energiájából.

— Most egyelőre megnézem a szállásukat, és hogy jól vannak-e — mondta.

— Beszélj a szállásmesteremmel — mondta Tuek. — Drisq a neve. Mondd meg neki, hogy az a kívánságom, bánjon jól velük. Nemsokára átmegyek hozzátok én is. Először intézkednem kell néhány induló fűszerszállítmány dolgában.

— A vagyon előtt nincsen zárt ajtó — jegyezte meg Halleck.

— Nincsen — mondta Tuek. — A zűrzavaros időszak ritka jó üzleti lehetőséget kínál nekünk.

Halleck biccentett, aztán hallotta a halk remegést, érezte az enyhe

légáramlást, ahogy kinyílt mellette egy nehéz ajtó. Megfordult, lehajolt, hogy ne üsse be a fejét, és kibújt rajta.

A gyülekezőhelyiségben találta magát, amelyen előzőleg átvezették őt és az embereit Tuek társai. Hosszú, meglehetősen szűk barlangszakasz volt, amelyet emberi kéz vágott ki a kőzetből. A felület simasága arról árulkodott, hogy sugárvágókat használtak. A mennyezet elég magasra emelkedett ahhoz, hogy folytassa a szikla eredeti ívét, és fölszállhassanak a belső légáramlatok. Fegyverállványok és öltözőszekrények álltak a falak mentén.

Halleck némi büszkeséggel látta, hogy azok az emberei, akik még meg tudtak állni a lábukon, álltak — nem látszott rajtuk a kimerültség vagy a legyőzöttség lankadtsága. A csempészek egészségügyisei járkáltak közöttük, ellátták a sebesülteket. Balra egy részen a hordágyon fekvők sorakoztak, mindegyik sebesült mellett egy Atreides-egyenruhás bajtársa.

Az Atreides-hagyomány — „Mi gondját viseljük a mieinknek!” — sziklaszilárdan kitartott, gondolta Halleck.

Egyik hadnagya odajött hozzá, kezében Halleck kilenchúrú balisetje, tok nélkül. A férfi feszesen tisztelgett, és azt mondta:

— Uram, az itteni egészségügyisek azt mondják, Mattain nem tudnak segíteni! Nincs itt sem csont—, sem szervraktáruk, csak segélyfölszerelésük. Mattai a végét járja, és szeretne kérni valamit tőled.

— Mit?

A másik odanyújtotta a balisetet.

— Mattai szeretné, ha egy dallal könnyítenéd meg a távozását, uram. Azt mondja, tudod, melyik az… már épp elégszer kérte tőled. — Nagyot nyelt. — Az a címe: *Kedvesem.* Ha meg…

— Igen. — Halleck elvette a balisetet, kipattintotta a pengetőt a helyétől. Halkan megzendítette a hangszert, rájött, hogy valaki már fölhangolta. Valami égető érzés volt a szemében, de elhessegette a gondolataiból, ahogy hosszú lépteivel megindult bal felé, keze laza mozdulatokkal pengette a dal akkordjait, arcára könnyed mosolyt kényszerített.

Néhány embere és egy felcser hajolt az egyik hordágy fölé. Ahogy Halleck a közelükbe ért, az egyik halkan énekelni kezdett, könnyed biztonsággal szólalt meg az ismerős ellenszólam.

Kedvesem az ablaknál áll,
gömbölyű idomok szögletes üveg előtt.
Fölemeli karját… kitárja… összefonja,
a naplemente aranya, vörhenye előtt.
Jöjj hozzám…
Ölelj át, kedvesem puha karja,

jöjj hozzám…
Ölelj át, kedvesem meleg karja.

Az énekes elhallgatott, kinyúlt bekötözött karjával, lecsukta a hordágyon fekvő férfi szemét.

Halleck megpendített még egy utolsó akkordot a baliseten, és azt gondolta: *Most már csak hetvenhárman vagyunk.*

Sokaknak nehezen érthető, hogy milyen volt az élet a Császári Fészekben, de megpróbálom dióhéjban leírni. Azt hiszem, apámnak csak egy igazi barátja volt, az eunuchnak született Hasimir Fenring gróf, az Impérium egyik legfélelmetesebb harcosa: Egy napon a fürge mozgású, csúf kis gróf egy új ágyasrabszolgalányt hozott apámnak és anyám engem bízott meg vele, hogy kémleljem ki az eseményeket. A Bene Gesserittel és a Ligával kötött egyezmény megengedte apámnak; hogy ágyasrabszolganőket tartson, de ezek Császári Utódot természetesen nem hozhattak a világra; az ármánykodások azonban mindennaposak voltak. Anyámmal és nővéreimmel nagy gyakorlatra tettünk szert benne, hogy kivédjük az életünk ellen intézett különféle fortélyos támadásokat. Lehet, hogy rettenetesen hangzik, de egyáltalán nem vagyok bizonyos benne, hogy apámnak egyikben sem volt része. Az uralkodó család nem olyan, mint a közönséges családok Megjelent tehát az új ágyasrabszolgalány, vörös hajú volt, mint apám, karcsú és kecses, az izmai mint egy táncosnőé, és egyebek között szemlátomást kitanulta az idegcsábítás fogásait is. Az, apám sokáig nézte, ahogy ott parádézott előtte ruhátlanul. Végül azt mondta: „Túl szép. Meghagyjuk ajándéknak valakinek.” A kívülálló el sem képzelheti, milyen riadalmat keltett ez a Császári Fészekben. Végül is a

ravaszság és az önuralom jelentette mindannyiunk számára a legfenyegetőbb veszélyt.

— Irulan hercegnő: Atyám házában

Paul a cirkosátor előtt állt. Késő délután volt. A sziklahasadékra, ahol fölverte reggel a sátrat, mély árnyék borult. Paul elnézett a sivatag fölött a távoli sziklafal felé, és azon töprengett, fölébressze-e a sátorban alvó anyját.

A szeme előtt egymást követte a dűnék végtelen sora. A lenyugvó nap lapos fényében sötét, éjfekete árnyékokat vetettek.

És ez a laposság…

Tudata valami magas után kutatott a tájban. De nem talált igazi magasságot a láthatáron, a hőségtől vibráló levegőben — sem virágot vagy más lágyan himbálózó dolgot, amely a szellő járását jelezte volna… csak a dűnéket látta, és azt a messzi sziklavonulatot az ezüstöskék égbolt alatt.

És ha nincs ott semmiféle elhagyott kísérleti állomás? tűnődött. *Ha nincsenek ott fremenek sem, és azok a növények csak véletlenül nőttek ki?*

A sátor mélyén Jessica fölébredt, a hátára fordult, az átlátszó végablakon kisandított Paulra. A fia háttal állt neki, és volt valami a tartásában, ami az apjára emlékeztetett. Jessica érezte, hogy feltolul benne a fájdalom, és elfordult.

Valamivel később megigazította a cirkoruháját, felfrissítette magát egy kis vízzel a sátor gyűjtőzsebéből, aztán kimászott, megállt, nagyot nyújtózkodott, hogy kikergesse az álmot az izmaiból.

Paul nem fordult hátra, úgy szólalt meg:

— Azon kapom magam, hogy élvezem ezt a nyugalmat.

Mennyire rááll az elme a környezetre, gondolta Jessica. Az eszébe jutott egy Bene Gesserit-gondolat: *„Az elme, ha nagy nyomás nehezedik rá, egyaránt kitérhet pozitív és negatív irányba is: fölfelé vagy lefelé. Úgy képzeljétek el, mint egy spektrumot, amelynek a negatív végén az öntudatlanság van, a pozitív végén pedig a hipertudat. És azt, hogy nagy megterhelés esetén merre mozdul el az elme, erősen befolyásolja a kiképzése.”*

— Egészen jól el lehetne élni itt — mondta Paul.

Jessica megpróbálta a fia szemével nézni a sivatagot, tudomásul venni mindazokat a veszélyeket, viszontagságokat, amelyeket ezen a bolygón magától értetődőnek fogadtak el, és azon tűnődött, miféle jövőt láthatott benne Paul. *Az ember, egyedül lehetne itt, a sivatagban,* gondolta, *nem kellene lesnie, hogy kijár a nyomában, nem kellene rettegnie az üldözőitől.*

Odalépett Paul mellé, fölemelte a látcsövét, beállította az olajlencséket, szemügyre vette a szemközti sziklavonulatot. Igen, saguaro látszott a hasadékokban, és más bogáncsszerűségek… És mintha alacsony növésű, sárgászöld fű is derengett volna az árnyékban.

— Tábort bontunk — mondta Paul.

Jessica bólintott. Odament a hasadék szájához, ahonnan végig tudott tekinteni a sivatagon, és balra fordította a látcsövet. Egy sóteknő fehérlett ott szemkápráztatón, a szélén piszkossárga szegéllyel — fehér folt idekint a pusztaságban, ahol a fehérség a halált jelentette. Az a teknő azonban másvalamiről árulkodott: *vízről!* Egyszer, valamikor régen víz folyt annak a kápráztató fehérségnek a helyén! Leeresztette a látcsövet, megigazgatta magán a burnuszt, hallgatta egy pillanatig Paul motoszkálását.

Egyre lejjebb süllyedt a nap. Árnyékok nyúltak át a sóteknőn. Lángoló színorgia tört ki a lemenő nap körül a látóhatáron. Aztán a színek összehúzódtak, elszürkültek, mintha az este végigtapogatta volna a homokot. Szénfekete árnyékok terjengtek mindenütt, aztán rászakadt a sűrű éj a sivatagra.

Csillagok!

Jessica fölnézett a csillagokra, megérezte maga mellett Pault, ahogy odalépett. Mintha az egész sivatagi éjszaka Fölfelé mozdult volna, mintha a csillagok felé emelkedett volna. Eltűnt a nappal nyomasztó súlya. Könnyű szellő cirógatta meg Jessica arcát.

— Nemsokára feljön az első hold — mondta Paul. — Összecsomagoltam, és elhelyeztem a dobolót is.

Örökre elveszhetünk ebben a pokolpusztában, gondolta Jessica. *És senki sem tudja meg, mi lett a sorsunk.*

Az esti szél homokpermetet sodort magával; érdesen súrolta Jessica arcát, fahéjszagot hozott — illatok permete a sötétben.

— Érzed? — kérdezte Paul.

— Még a szűrőn át is — mondta Jessica. — Egy vagyon. De kaphatsz-e érte vizet? — Átmutatott a medence túloldalára. — Nem látni odaát fényeket…

— Ha vannak ott fremenek, akkor a sziklák mögötti védett helyen lehet a sziecsük — mondta a fia.

Ezüst tócsa jelent meg a látóhatáron jobbra: az első hold. Lassan kiemelkedett, tisztán látszott rajta a tenyérmintázat. Jessica a fényben ezüstfehéren elterülő homoktengert fürkészte.

— A hasadék legmélyebb részére állítottam be a dobolót — mondta Paul. — Miután meggyújtom a kanócát, körülbelül harminc percünk lesz.

— Harminc percünk?

— Mielőtt elkezdi hívni a… férget.

— Értem. Éntőlem indulhatunk.

Paul ellépett mellőle, Jessica hallotta, hogy visszamegy a sziklák közé.

Alagút ez az éjszaka, gondolta*, a holnapba vezető sötét lyuk… Ha ugyan van nekünk holnapunk.* Megrázta a fejét. *Most minek ez a beteges borúlátás? Ennél jobb kiképzést kaptam!*

Paul visszajött, fölvette a csomagot, elindult lefelé, lement az első nagy, lapos dűnéig, ott bevárta az anyját, fülelt a lépteire, ahogy leereszkedett mögötte. Hallgatta a hűvös, szemerkélő kis neszeket, ahogy a sivatag a maga rejtjeleivel betűzte, hogy egyelőre nincs mitől félni.

— Ritmus nélkül kell járnunk — mondta Paul, és felidézte emlékezetében a képet, ahogy az emberalakok haladnak a homoktengeren… a jövőlátó emlékképét és a valóságosat is.

— Figyelj, megmutatom — mondta. — Így járnak a fremenek a sivatagban.

Kilépett a dűne szél felőli oldalára, követte a hajlatát, vontatottan haladt előre.

Jessica tíz lépésen át figyelte, aztán utánaindult. Fölfogta az értelmét: a lépéseiknek úgy kell hangzaniuk, mint a homok természetes moccanásainak, csuszamlásainak… mint a szélnek. Az izmai azonban tiltakoztak ez ellen a természetellenes, szaggatott ütem ellen: lép… húz… csusszan… lép… lép… vár… húz… lép…

Az idő lelassult körülöttük. Szemben a sziklavonulat nem került közelebb. A mögöttük levő ugyanúgy tornyosult.

— Dömm! Dömm! Dömm! Dömm!

Dobolás hallatszott mögülük, a sziklák közül.

— Beindult! — sziszegte Paul.

A dobolás folytatódott, erőlködniük kellett, hogy a járásuk ne vegye át a ritmusát.

Mintha holdsütötte tálban lépkedtek volna, amelybe egyenletes távolságokban lyukakat ütött a doboló. Föl-le az egymás után sorjázó dűnéken: lép… húz… vár… lép… Át a kavicsokon, melyek elgörögtek a lábuk alatt: húz… vár… lép…

És közben minden idegszálukkal egy összetéveszthetetlen sziszegésre füleltek.

Amikor megjött a hang, olyan halkan indult, hogy elnyomta saját csoszogásuk nesze. De erősödött… egyre hangosodott… nyugat felől.

Dömm… dömm… dömm… dömm… — szólt a doboló.

A közeledő sziszegés belehasított mögöttük az éjszakába. Menet közben hátranéztek, meglátták a sziklák felé tartó féreg hatalmas hullámdombját.

— Ne állj meg — suttogta Paul. — Ne nézz hátra!

Recsegő-ropogó-dörgő hangorkán hallatszott a sziklamenedék

felől, amelyet maguk mögött hagytak. Lavinaként zúdult utánuk a dübörgés.

— Ne állj meg! — ismételte meg Paul.

Látta, hogy elérték azt a jeltelen pontot a két sziklafal között — az egyik előttük, a másik mögöttük —, ahonnan mind a kettő egyformán távolinak látszott.

És mögöttük még mindig uralta az éjszakát az a sziklaszaggató, eszeveszett hangzavar.

Mentek tovább, tovább, tovább… Az izmaik már egyenletesen sajogtak, úgy érezték, ez mindig így lesz, de Paul látta, hogy előttük az a hívogató sziklavonulat lassan-lassan magasodni kezd.

Jessica se látott, se hallott, úgy haladt előre, tisztában volt vele, hogy csak az akaratereje viszi tovább. Fájt a szája a szárazságtól, de a háta mögül hallatszó hangok megértették vele, hogy most nem állhat meg egyet kortyolni a cirkoruha gyűjtőzsebéből.

Dömm… dömm…

A hátuk mögött újult erővel tört ki a tombolás, elnyomta a doboló hangját.

Aztán — csend lett!

— Gyorsabban — suttogta Paul.

Jessica bólintott. Tudta, hogy a fia nem látja a mozdulatot, neki magának volt szüksége rá, így közölte magával, hogy többet kell követelnie a máris a végsőkig kifacsart izmoktól. Ez a természetellenes mozgás…

A biztonságot ígérő sziklafal előttük már felmagasodott a csillagokig. Paul látta, hogy sima homokmező nyúlik az aljáig. Rálépett, fáradt lába megbotlott, önkéntelenül megtámasztotta magát előrenyújtott másik lábával…

Visszhangzó döndülés rázta meg körülöttük a homokot.

Paul megingott, kettőt lépett oldalvást.

Bumm! Bumm!

— Dobhomok! — sziszegte Jessica.

Paul visszanyerte az egyensúlyát. Körültekintett; egyetlen pillantással végignézett a környező homokon, a kétszáz méternyire emelkedő sziklavonulaton…

Sziszegő, surrogó hangot hallott a hátuk mögött mintha szél támadt volna fel, mintha szökőár közeledett volna egy láthatatlan tengeren.

— Fussunk! — sikoltotta Jessica. — Paul, fussunk!

Futásnak eredtek.

Lábuk alatt döngött a dobhomok. Aztán kiértek belőle, nagy szemű kavicson rohantak. A futás először megkönnyebbülés volt az izmaiknak, felszabadulás a szokatlan, ritmustalan kínlódásból. Ez már érthető mozgás volt. Ebben már volt ritmus. A homok, a kavics

azonban visszafogta a lábukat. És a féreg sziszegő közeledésének hangja már viharként tombolt körülöttük.

Jessica megbotlott, térdre esett. Most már nem érzett mást, csak a fáradtságot, a hangot, a félelmet.

Paul fölrántotta.

Továbbrohantak, kéz a kézben.

Vékony pózna meredt ki a homokból előttük. Elrohantak mellette, megláttak még egyet.

Jessica tudatába csak akkor hatolt el a látvány, amikor már maguk mögött hagyták.

Aztán egy újabb pózna — szél marta felülettel állt ki egy sziklahasadékból.

Még egy.

Szikla!

Jessica a talpán érezte meg, megütötte a rugalmatlan felület.

A szilárd talajon új erőre kapott.

Mély hasadék függőleges árnyéka nyúlt fölfelé, befelé az előttük levő sziklába. Arra iramodtak, bepréselődtek a keskeny résbe.

Mögöttük elhallgatott a féreg haladásának sziszegése.

Jessica és Paul megfordult, kikémlelt a sivatag felé.

Ahol a dűnék kezdődtek, körülbelül ötvenméternyire tőlük a sziklaalapzat szélénél ezüstös, szürke ív domborodott ki a sivatagból; homokfolyókat, porfellegeket lökött szét maga körül. Egyre magasabbra emelkedett, aztán óriási, keresgélő szájjá alakult. A kerek, feketén tátongó lyuk szélén megcsillant a holdfény.

A szája keskeny rés felé ingott, ahol Paul és Jessica kucorgott. Fahéjszag tépte az orrukat. A holdfény villogott a kristályként tündöklő fogakon.

Előre-hátra ingott a gigászi száj.

Paul visszafojtotta a lélegzetét.

Jessica dermedten bámult.

Keményen összpontosítania kellett minden Bene Gesserit-tudását, hogy legyűrje magában az elemi rettegést, elfojtsa a mindent elárasztani akaró félelmet, mely mintha az emberfaj közös emlékezetéből táplálkozott volna.

Paul viszont szinte föllelkesült. Valamelyik előző pillanatban átlépett egy időhatáron, újabb ismeretlen területre hatolt be. Sötétséget érzékelt maga előtt, lelki szeme semmit sem tudott kivenni. Mintha valamelyik lépésével egy kútba lépett volna… vagy egy olyan hullámvölgybe, ahonnan a jövőt nem lehetett látni. A tájkép alapjaiban megváltozott.

Ennek az idősötétségnek az érzése azonban nem volt kellemetlen, sőt rendkívüli módon megélesítette többi érzékszervét. Akaratlanul is regisztrálta minden regisztrálható jegyét a homokból kiemelkedő, őrá

vadászó lénynek. A szája nagyjából nyolc méter átmérőjű lehetett… a szélén villogtak a kriszkés alakú, ívelt kristályfogak… a mélyéből kitóduló lélegzetben fahéj kavargott, bonyolult aldehidek… savak…

A féreg kioltotta a holdfényt, ahogy végigsöpörte a sziklát fölöttük. Apró kövek; homok zuhogott le szűk búvóhelyükre:

Paul hátrább nyomta az anyját.

Fahéj!

Körülvette, elárasztotta a szaga.

Mi köze a féregnek a fűszerhez, a melanzshoz? kérdezte magában. És eszébe jutott, hogy egyszer Kynes valami szándékolatlan, homályos célzást tett a féreg és a fűszer kapcsolatára.

BUMMMMMM!

Mintha mennydörgés hangja ütötte volna meg a fülüket valahonnan a messzeségből, jobb felől.

És még egyszer: BUMMMMM!

A féreg visszahúzódott a homokra, egy pillanatig mozdulatlanul feküdt, kristályfogain vibráló hálót szőtt a holdfény.

Dömm! Dömm! Dömm! Dömm!

Egy másik doboló! gondolta Paul.

Jobb felől szólt ez is.

A féreg teste megremegett. Még jobban visszahúzódott a homokba. Most már csak egy kidomborodó ív látszott, mint egy félig eltemetett harang öble, a dűnék fölé emelkedő alagútnyílás.

Surrogott a homok.

A lény még mélyebbre süllyedt, visszahúzódott, megfordult. Aztán csak a homokhullám látszott, amely nagy ívben elgördült két dűne között.

Paul kilépett a sziklahasadékból.

Nézte, ahogy a homokhullám egyre kisebbedik a pusztaságban, ahogy robog az újabb dobolóhívás felé.

Jessica is kijött, hallgatta: Dömm… dömm… dömm… dömm… dömm…

Kisvártatva elhallgatott.

Paul előkotorta a cirkocsövet, kortyolt egyet a recirkuláltatott vízből.

Jessica nézte, mit csinál, de úgy érezte, kiürítette az agyát a fáradtság és a rémület utóhatása.

— Biztosan elment? — suttogta.

— Valaki elhívta — mondta Paul. — A fremenek.

Jessica lassan összeszedte magát.

— Mekkora volt…!

— A másik, amelyik megette a topterünket, még nagyobb volt.

— Biztos vagy benne, hogy a fremenek hívták el?

— Dobolót használtak.

— Miért segítenének nekünk?

— Lehet, hogy nem nekünk segítettek. Lehet, hogy csak hívtak egy férget.

— Miért?

A válasz ott lappangott Paul tudatának mélyén, de nem volt hajlandó előjönni. A lelki szeme előtt megvillant valami, aminek köze van a csomagjukban levő teleszkópos, kampós botokhoz, a „mesterhorgokhoz”.

— Miért hívnának oda egy férget? — kérdezte Jessica.

Paulon egy leheletnyi félelem suhant át. Erőt vett magán, elfordult az anyjától, fölnézett a sziklára.

— Jó volna, ha még napvilág előtt följutnánk oda — mondta, és felmutatott. — Nézd, ugyanolyan póznák, mint amelyek mellett eljöttünk!

Jessica odanézett, meglátta a póznákat, a szél marta jelzőkarókat, és kivette egy keskeny párkány vonalát, amely magasan fölöttük belekanyarodott egy hasadékba.

— A sziklára fölvezető utat jelzik — mondta Paul. Megigazította a vállán a csomagot, föllépdelt a párkány kezdetéig, mászni kezdett rajta fölfelé.

Jessica várt még egy pillanatig, pihent, összeszedte az erejét; aztán utánaeredt.

Lassan kapaszkodtak fölfelé, követték a jelzőkarókat, amíg a párkány már csak keskeny peremmé szűkült össze egy sötét hasadék szájában.

Paul előredugta a fejét, bekémlelt a sötétségbe: Érezte, hogy bizonytalan lábon áll a keskeny peremen, de lassú óvatosságot kényszerített magára. Csak a sötétség nézett vissza a hasadékból, amely felnyúlt a magasba, fönt benéztek rajta a csillagok. Paul fülelt, de csak azokat a hangokat hallotta, amelyekre számított: a homok gyönge zizzenését, egy rovar pillanatnyi zümmögését, valami apró állatka iramodó lépteit. Lábával beletaposott a hasadék sötétjébe, a homok érdes felszíne alatt követ érzett. Lassan beóvakodott, intett az anyjának, hogy menjen utána. Megragadta Jessica köpenyének egy laza redőjét, átsegítette a peremen.

Fölnéztek a két sziklafal között fénylő csillagokra. Paul csak ködös, szürke mozgásként érzékelte az anyját maga mellett.

— Kár, hogy kockázatos volna fényt gyújtani — suttogta.

— Nemcsak a szemünkkel érzékelünk — mondta Jessica.

Paul előrecsúsztatta a lábát, ráhelyezte a súlyát, előretapogatózott a másik lábával, akadályt érzett. Fölemelte a lábát, lépcsőfokot talált, föllépett rá. Hátranyúlt, kitapogatta az anyja karját, megrántotta a ruháját, hogy kövesse.

Újabb lépcsőfok.

— Fölvezet, azt hiszem — suttogta Paul.

Alacsony, egyenletes lépcsőfokok, gondolta Jessica. *Emberkéz faragta ki, semmi kétség.*

Követte Paul előtte mozgó, elmosódott árnyát, a lábával tapogatta ki a lépcsőket. A sziklafalak egyre összébb szorultak, míg végül a válla már szinte súrolta őket. A lépcső egy körülbelül húsz méter hosszú, vízszintes fenekű bevágásba torkollott, az pedig sekély, holdsütötte medencére nyílt.

Paul kilépett a medence peremére.

— Milyen szép hely! — suttogta.

Az egy lépéssel mögötte álló Jessica csak néma egyetértéssel nézett maga elé.

A fáradtsága ellenére, az irritáló csövek, orrdugók, a cirkoruhába zártság ellenére, a félelme és a kínzó kimerültsége ellenére Jessicát lenyűgözte a medence szépsége. Csak állt és bámulta.

— Meseország — suttogta Paul.

Jessica bólintott.

Sivatagi növények sokasága terült el előttük, cserjék, kaktuszok, apró bokrok levelei remegtek a holdfényben. A környező sziklafal gyűrűje sötét volt a bal oldalon, holdfénytől ezüstös a jobb oldalon.

— Ez biztosan a fremeneké — mondta Paul.

— Ennyi növényt csak emberek tarthatnak életben — mondta egyetértően az anyja. Levette a cirkoruha gyűjtőzsebének csövéről a kupakot, kiszívott egy kortyot. Langyos, kissé fanyar ízű nedvesség ömlött le a torkán, érezte, hogy fölfrissíti. A kupak alatt homokszemcsék zizzentek meg, ahogy visszatette.

Paul valami mozgást érzékelt jobbra, lent a medence ívelt fenekén. Fürkésző tekintettel szemügyre vette a szömörcebokrok alatti sima homokfelületet, amelyet ék alakú holdfényfolt vágott át, ott látszott az apró mozgások egymásutánja: *hip-hopp, topp, tipi-topp, hip, hip-hip-hopp!*

— Ugróegerek! — suttogta Paul.

Hip-hopp-hopp! Be az árnyak közé, ki a holdfényre.

Valami hangtalanul elvágódott a szemük előtt, be az egerek közé. Vékonyka sivítás hallatszott, aztán egy kísérteties szürke madáralak lebbent el a medence fölött, a karmaiban sötét kis árny.

Kellett ez a figyelmeztetés, gondolta Jessica.

Paul továbbra is a medencét fürkészte. Mélyet lélegzett, megérezte a zsálya lágyan átható, mély illatát, ahogy feléjük úszott az éjszakai levegőben. Az a ragadozó madár… Paul szemében a sivatag mentalitásának megtestesítője volt. A megjelenése nyomán olyan némaság telepedett a medencére, hogy a tejfehér holdfény szinte hallhatóan áradt szét a saguaro nyúlánk kórói, a castilleja ágai között, szinte zümmögött a fény, alapvetőbb harmónia volt benne, mint Paul

univerzumának bármely más zenéjében.

— Keressünk helyet a sátornak — mondta. — Holnap majd megpróbáljuk megkeresni azokat a fremeneket, akik…

— Aki ide betolakodik, az rendszerint megbánja, amikor megtalálja a fremeneket!

Zengő, férfias hang volt, pattogó szavai szétoszlatták a pillanat varázsát. Jobbról, fentről jött.

— Nem érdemes futással próbálkoznotok, betolakodók — mondta a hang, ahogy Paul vissza akart ugrani a hasadékba. — A futással csak elfecsérlitek a testetek vizét.

A testünk, a húsunk víztartalmára fáj a foguk! gondolta Jessica. Izmai kilöktek magukból minden fáradtságot, ugrásra készen, simán megfeszültek, anélkül hogy a külső szemlélő észrevehette volna. Pontosan bemérte a hang forrását, és arra gondolt: *Micsoda lopózni tudás! Semmi neszt nem hallottam!* Rájött, hogy a hang tulajdonosa csak apró neszeket keltett, természetes sivatagi neszeket…

Egy másik hang szólalt meg a medence túlsó pereméről, bal kéz felől:

— Végezz gyorsan, Stil! Vegyük át a vizüket, és gyerünk tovább! Így is kevés időnk van hajnalig!

Paul, akinek veszélyhelyzetekben még nem voltak olyan fejlett reflexei, mint az anyjának, szégyent érzett, hogy az előbb megdermedt és hátra akart ugrani, hogy a pillanatnyi ijedtség eltompította a képességeit. Most erővel kényszerítette magát, hogy engedelmeskedjék anyja tanításának: elengedte magát, aztán a látszaternyedtségből átsimultak izmai abba az állapotba, amelyből megfeszített rugóként bármely irányba kivágódhattak.

Így is érezte azonban magában a félelem nyomait, és tudta, honnan ered a félelme. Ez itt az idő vakfoltja volt, ezt a jövőt egyszer sem látta még… és vad fremenek vették körül őket, akiket csak egyvalami érdekelt: a két védtelen testben rejlő víz.

Ez a fremen vallásváltozat tehát a forrása annak, amit ma „A Világmindenség Filléreként” ismerünk, aminek a Quizara Tavvidjai itt járnak közöttünk az égi jelek, a bizonyítékok, a próféciák hordozóiként. Elhozzák nekünk az arrakisi misztikus egyesülést, amelynek lélekbe markoló szépségét jól érzékelteti a felkavaró muzsika, mely a régi formákra épül, de rajta van az új eszmélés bélyege. Ki ne hallotta volna, s kit nem rendített volna még meg az „Öregember himnusza”?

Vonszoltam a lábam sivatagon át,
délibábja libegett előttem.
Hírnévre éhesen, veszélyre szomjazón,
bejártam al-Kulab minden vidékét.
Láttam, az idő hegyeket törölt el,
ahogy falánkul utánam kutatott.
És láttam a verébraj gyors közeledtét,
ádáz farkasnál merészebb rohamát.
Ellepték ifjúságom ágas-bogas fáját,
lombom közt hallottam a raj zsivaját,
s csőrük közt, karmuk közt éreztem magam!

— Irulan hercegnő: Az Arrakis ébredése

A férfi átmászott egy dűne tetején. Porszem volt csak a déli nap perzselő fényözönében. A testét csak egy csappaköpeny szakadt maradványai fedték, a hőség szabadon áradt be a rongyok között. A

csuklya hiányzott a köpenyről, szemlátomást letépték, de a férfi egy rongydarabból turbánfélét tekert a feje köré. Seszínű hajtincsek kandikáltak ki alóla, ugyanolyan seszínűek, mint a ritkás szakáll és a bozontos szemöldök. A csupakék szem alatt sötét folt maradványai húzódtak le az arcára. A bajuszán, szakállán lelapult, összetapadt rész mutatta, hol vezetett le a cirkoruha csöve az orrától a gyűjtőzsebekhez.

A férfi mozgása megállt a dűne gerincén, előrenyújtott karja rásimult a lejtőre maga előtt. Alvadt vér látszott a hátán, a karján, a lábán. Sárgásszürke homok tapadt sávokban a sebekbe. Lassan maga alá húzta a kezét, feltápászkodott, imbolyogva megállt a lábán. Még ebben a szinte véletlenszerű aktusban is megmaradta nyoma a pontos mozgásnak.

— Én Liet-Kynes vagyok — szólalt meg, az üres szemhatárhoz intézve szavait. A hangja csak rekedt torzképe volt egykori átható erejének. — Ő Császári Fensége Planetológusa vagyok — suttogta —, az Arrakis ökológusa. Én vagyok a sáfára ennek a földnek!

Megingott, lebukott a szél felőli oldal kérges felszínére. Keze erőtlenül belemarkolt a homokba.

Én vagyok a sáfára ennek a földnek, gondolta.

Tudta, hogy félig delíriumos állapotban van, tudta, hogy be kellene ásnia magát a homokba, megkeresni a viszonylag hűs alsó réteget, és beletemetkeznie. De még mindig jól érezte azt az avas, édeskés észterszagot, amely azt jelezte, hogy valahol ott a homok alatt fűszerkovász lappang. Kynes jobban tudta, milyen veszélyt rejt ez magában, mint akármelyik fremen. Ha már érezni lehetett a fűszerkovász szagát, az azt jelentette, hogy a mélyben a gázok nyomása a robbanás felé közelít. El kellett tűnnie innen!

Keze erőtlenül kotorászott a dűne felszínén.

Gondolat áradt szét az agyában tisztán, világosan: *Egy bolygó igazi gazdagsága a természetben rejlik, abban, hogy ki tudjuk venni a részünket a civilizációnak abból az alapforrásából — a mezőgazdaságból.*

És az is az eszébe jutott, milyen furcsa, hogy az agy, amely hosszú ideig mindig csak egy vágányon haladt, most nem tud letérni arról a vágányról. A Harkonnen-katonák itt hagyták a sivatag közepén víz és cirkoruha nélkül, hogy majd végezzen vele egy féreg, ha a sivatag nem végez vele. Mulattatta őket, hogy nem ők ölik meg, hanem lassan szorítja ki belőle az életet a bolygó személytelen keze.

A Harkonnenek sohasem ölték meg szívesen a fremeneket, gondolta magában. *Nem adjuk könnyen az életünket. Nekem is halottnak kellene már lennem… halott is leszek nemsokára… de az utolsó pillanatig megmaradok ökológusnak.*

— Az ökológia legmagasabb rendű feladata az, hogy számolni tudjon a következményekkel.

Kynest megdöbbentette a hang, mert fölismerte, és jól tudta, hogy a tulajdonosa már nem él. Az apja hangja volt — az apjáé, aki őelőtte volt itt planetológus, és réges-régen az életét vesztette, amikor beomlott a Mészmedence.

— Szép kis pácba kerültél, fiam — folytatta az apja. — Tudhattad volna, milyen következményekkel jár, hogy segíteni próbáltál annak a hercegfiúnak.

Ez már a delírium, gondolta Kynes.

Mintha jobbról jött volna a hang. Kynes arra fordította az arcát az érdes homokban, kimeresztette a szemét, de nem látott mást, csak az elnyúló homoklejtőt, amely vibrált a tűző napsütésben fölszálló légörvényektől.

— Minél több az élet egy rendszerben, annál több helyet talál magának az újabb élet — mondta az apja. Most bal felől jött a hang, a feje mögül.

Miért nem marad egy helyben? kérdezte magában Kynes. *Nem akarja, hogy meglássam?*

— Az élet fokozza a környezet életfenntartó képességét — folytatta az apja. — Az élet révén könnyebben hozzáférhetővé válnak a szükséges tápanyagok. Több energiát köt meg a rendszer a szervezetek közötti kémiai kölcsönhatás révén.

Miért lovagol egyre csak ugyanazon? kérdezte magában Kynes. *Ezt már tízéves koromra tudtam!*

Körözni kezdtek fölötte a sivatagi sólymok, amelyek ezen a vidéken dögevők is voltak, mint a legtöbb állat. Kynes látta, hogy egy árnyék villan el a keze mellett, nagy erőfeszítéssel fölemelte a fejét, felnézett a magasba. Homályos szürkeségnek rémlettek a madarak az ezüstkék égbolton — fölötte lebegő, távoli korompelyheknek.

— Nekünk átfogóan kell gondolkodnunk — mondta az apja. — A bolygóméretű problémákat nem lehet éles vonalakkal körülhatárolni. A planetológiának nincsenek kész receptjei.

Mit akar mondani? tűnődött Kynes. *Elkerülte volna a figyelmemet valami következmény?*

Visszaejtette az arcát a forró homokba, megcsapta a fűszerkovász és az áthevült kőzet szaga. Agya valamelyik tiszta logikájú zugában megfogalmazódott egy gondolat: *Dögevő madarak vannak fölöttem. Talán a fremenjeim észreveszik őket, és idejönnek körülnézni.*

— A gyakorló planetológus legfontosabb eszközei az emberi lények — mondta a hang. — Terjeszteni kell köztük az ökológiai ismereteket és szemléletet. Ezért alkottam meg ezt a teljesen új ökológiai jelölésrendszert.

Azt ismétli meg, amit gyerekkoromban mondott el nekem, gondolta Kynes.

Mintha valami enyhe hűvösséget érzett volna, de abból a logikus

zugból kiszólt az ész hangja: *Nincs rajtad cirkoruha, és fölhevültél; a nap kiégeti a nedvességet a testedből.*

Ujjai erőtlenül kaparászták a homokot.

Még egy cirkoruhát sem hagytak!

— A levegő nedvességtartalma segít meggátolni, hogy túl gyors legyen az élő szervezetek kipárolgása — mondta az apja.

Miért ismételgeti, ami nyilvánvaló? tűnődött Kynes.

Megpróbálta maga elé idézni a páradús levegőt, hogy fű borítja ezt a dűnét… nyílt vízfelszín valahol a mélyben, hosszú csatorna, a nyílt víztükörben az ég tükröződik, ahogy legfeljebb szövegillusztrációkon látni. Nyílt vízfelszín… öntözővíz… az eszébe jutott, hogy az érlelődés idején egy hektárnyi föld öntözéséhez ötezer köbméter víz kellene…

— Az első célunk az Arrakison — mondta az apja — a füves vidékek létrehozása. A szárazságtűrő, csenevész módosulatokkal kezdjük majd. Amikor már a füves vidékek megkötöttek valamennyi vizet, továbbléphetünk, telepíthetünk erdőket a felföldön, aztán kialakíthatunk néhány nyílt vízterületet is — kezdetben csak kicsiket — úgy, hogy az uralkodó szélirányban szélcsapdákat, párakondenzátorokat helyezünk el, hogy felfogják a vizet, amelyet elragad a szél. Ki kell majd alakítanunk az igazi sirokkót, a nedves szelet, de a szélcsapdákról sohasem fogunk tudni lemondani.

Folyton csak magyaráz, gondolta Kynes. *Miért nem fogja már be a száját? Nem látja, hogy haldoklom?*

— Meg is halsz nemsokára — mondta az apja —, ha nem mész el a buborék fölül, amely pontosan alattad növekszik most a mélyben. Ott van, jól tudod! Érzed a fűszerkovász gázainak a szagát. Tudod, hogy a kismesterek már kezdik beleereszteni a vizüket a kovászba.

Őrjítő volt a gondolat, hogy ott van alatta az a víz. Most tisztán látta maga előtt — ahogy elzárták a lyukacsos kőzetben a szívós, félig növény, félig állat kismesterek, és látta a keskeny hasadékot, amelyen át hűvös áramban folyik le a víz, a kristálytiszta, folyékony, üdítő víz, egyenesen bele a…

A fűszerkovászba!

Beszívta a levegőt, érezte az avas, édeskés szagot Most sokkal erősebb volt, mint korábban.

Kynes térdre tápászkodott, madárvijjogást hallott riadt szárnycsapkodást.

Ez fűszersivatag, gondolta. *Még fényes nappal is lennie kell itt valahol fremeneknek. Biztosan észreveszik a madarakat, és megnézik, mi van itt.*

— Az állati lét szükségszerű része a helyváltoztatás — mondta az apja. — A nomád népek ugyanennek a szükségszerűségnek engedelmeskednek. A mozgásuk ahhoz igazodik, hogy hol lelhetik fel a szükséges vizet, táplálékot, ásványi anyagokat. Nekünk most

irányítanunk kell ezt a mozgást, a mi céljainkhoz hangolni.

— Fogd be a szád, öreg — mormolta Kynes.

— Olyasvalamit kell véghezvinnünk az Arrakison, amit bolygóméretben még sohasem kíséreltek meg — mondta az apja. — Ökológiai teremtő erőként kell felhasználnunk az embert, az embernek kell elültetnie itt a viszonyokhoz alkalmazkodott földi életformákat: itt egy növényt, ott egy állatot, amott saját magát, hogy átalakítsa a víz körforgását, hogy új tájképet hozzon létre apránként.

— Hallgass már! — hörögte Kynes.

— A mozgások iránya vezetett először a nyomára a férgek és a fűszer kapcsolatának — mondta az apja.

Egy féreg! gondolta Kynes hirtelen föltámadó reménnyel. *Amikor ez a buborék kirobban, biztosan megjelenik itt egy mester. De nincs horgom. Hogy szállhatnék föl egy nagy példányra mesterhorog nélkül?*

Érezte, hogy a tehetetlen düh a kevés megmaradt erejét is fölemészti. Olyan közel volt a víz — legfeljebb százméternyire alatta; és biztos volt, hogy megjelenik a féreg, de nem tudta a felszínen tartani és használni!

Előrebukott a homokra, visszaesett a kis mélyedésbe, amelyet a mocorgása vájt. Forró homok égette a bal orcáját, de mintha messziről jött volna az érzés.

— Az arrakisi környezet beleépült az őshonos létformák evolúciós sémájába — mondta az apja. — Furcsa, hogy olyan kevesen voltak, akiknek nemcsak a fűszeren járt az eszük, hanem elgondolkodtak azon, hogy itt szinte ideális nitrogén-oxigén-szén-dioxid egyensúly áll fenn annak ellenére, hogy nincsen nagy kiterjedésű növénytakaró! A bolygó energia-körforgása tisztán látható és érthető — könyörtelen folyamat, de azért folyamat. Valahol hiányzik egy láncszem? Akkor is léteznie kell annak a láncszemnek! Igen sok olyan része van a tudománynak, amely nyilvánvalónak látszik, mihelyt megmagyarázzák. Én már jóval azelőtt tudtam, hogy a kismester létezik valahol a homok mélyén, hogy egyet is láttam volna.

— Kérlek, apám, ne prédikálj már — suttogta Kynes.

Egy sólyom rebbent a homokra, kinyújtott karja mellé. Kynes látta, hogy összecsukja a szárnyát, aztán félrehajtott fejjel szemügyre veszi. Összeszedte az erejét, ráhördült. A madár két ugrásnyit távolodott, de nem vette le róla a szemét.

— Az ember és művei mindig betegségként jelentek meg a bolygók felszínén — mondta az apja. — A természet igyekszik elbánni a betegségekkel, eltávolítani vagy elszigetelni őket, vagy a maga módján beépíteni őket a rendszerébe.

A sólyom leeresztette a fejét, szétnyitotta a szárnyát, megint összecsukta. Most a kinyújtott kézre összpontosult a figyelme.

Kynes rájött, hogy már nincs ereje elriasztani.

— A kölcsönös kifosztás, a rablógazdálkodás történelmi rendszere véget ér itt, az Arrakison — mondta az apja. — Nem lehet a végtelenségig elrabolni azt, amire szükséged van, tekintet nélkül az utánad jövőkre. Minden bolygó anyagi sajátságai beleíródnak gazdasági és politikai történelmébe. Itt van a szemünk előtt a történelem, és egyértelmű, hogy milyen utat kell követnünk.

Sohasem tudta abbahagynia prédikálást, gondolta Kynes. *Az örökös prédikálást!*

A sólyom közelebb szökkent Kynes kinyújtott kezéhez, először jobbra, aztán balra fordította a fejét, úgy méregette a szabadon levő húst.

— Az Arrakis monokultúrás bolygó — mondta az apja. — Egy terménye van, a fűszer. Ez a termény eltartja az uralkodó osztályt, amely úgy él, ahogy az uralkodó osztályok mindig is éltek, miközben alattuk a félemberek tömege félig rabszolgasorban tengődik a hulladékokon. A tömegekre és a hulladékokra kell fordítanod a figyelmedet. Sokkal értékesebbek, mint valaha is hitték volna!

— Nem érdekelsz, apám — suttogta Kynes. — Eredj innét!

Biztosan itt kell lennie valahol a közelben a fremenjeimnek, gondolta. *És nem lehet, hogy ne vegyék észre a madarakat fölöttem. Meg fogják nézni, mi van itt, ha másért nem, azért, hátha nedvesség.*

— Az arrakisi tömegek tudni fogják, hogy azon dolgozunk. hogy vízbőséget teremtsünk — mondta az apja. — A legtöbbjüknek persze csak valami többé-kevésbé misztikus elképzelése lesz róla, hogy miképpen akarjuk megvalósítani. Sokan, akik nem fogják föl a tömegarány problémáját, esetleg azt képzelhetik, hogy más, vízben bővelkedő bolygókról szállítjuk majd ide a vizet. Képzeljenek, amit akarnak, csak higgyenek bennünk!

A madár megint eggyel közelebb ugrott Kynes kinyújtott kezéhez. Mögötte két újabb sólyom ereszkedett le a homokra.

— A mi tömegeink között a vallásnak és a törvénynek egynek és ugyanannak kell lennie — folytatta az apja. — Az engedetlenségnek bűnnek kell lennie és vallási büntetést vonnia maga után. Ez kettős előnnyel jár majd: nagyobb engedelmességet és nagyobb bátorságot is eredményez. Mert nekünk, mint tudod, nem annyira az egyének bátorságára, mint az egész népesség bátorságára kell építenünk.

És hol az a népesség most, amikor a legnagyobb szükségem van rá? gondolta Kynes. Összeszedte minden erejét, egy ujjnyival közelebb moccantotta a kezét a legközelebbi sólyom felé. A madár hátraugrott a társai közé, és mindhárman fölrebbenésre készen lesték.

— A tervünk megvalósulása úgy fog festeni, mint egy természeti jelenség — mondta az apja. — Minden bolygón az élet hatalmas, szoros szövevény. A növényzet és az állatvilág változásait először az általunk irányított nyers fizikai erők fogják megszabni. Mihelyt

azonban ezek a változások végbemennek, már maguk is meghatározó tényezőkké lesznek — és velük is számolnunk kell majd. De ne feledd el, hogy az energiafelületnek mindössze három százalékát kell megfelelő irányba terelnünk — csak három százalékát! — ahhoz, hogy az egész struktúra átbillenjen, és kialakuljon a mi önfenntartó rendszerünk!

Miért nem segítetek? kérdezte magában Kynes. *Mindig ugyanaz: amikor a legnagyobb szükségem van rátok, akkor hagytok cserben!* El akarta fordítani a fejét is, hogy farkasszemet nézzen az apjával; de az izmok nem engedelmeskedtek a parancsnak.

Kynes látta, hogy a sólyom megmozdul. Lassan közelített a kezéhez, egy-egy óvatos lépést tett előre, miközben a társai tettetett közönnyel nézték. A sólyom egy ugrásnyira állt meg a kezétől.

Kynes elméje hirtelen vakító fénnyel megvilágosodott. Váratlanul feltárult előtte az Arrakisnak egy olyan lehetősége, amelyet az apja sohasem vett észre. Egész lényét betöltötték annak a másik útnak a távlatai…

— Annál rettenetesebb szerencsétlenség nem is érhetné a népedet — mondta az apja —, mint ha egy Hős kezébe kerülnének.

Olvas a gondolataimban! méltatlankodott Kynes. *Nem baj, olvasson csak!*

Az üzeneteket már elküldtem a sziecsfalvaimba, gondolta. *Semmi sem állhatja az útjukat. Ha a herceg fia életben van, megkeresik és megvédelmezik, ahogy megparancsoltam. Lehet, hogy végeznek az asszonnyal, az anyjával, de a fút nem fogják bántani.*

A sólyom még egy ugrást tett. Most már olyan közel került Kynes kezéhez, hogy a csőrével odavághatott. Félrehajtott fejjel vizsgálgatta az erőtlen húst. Aztán hirtelen megrezzent, fölkapta a fejét, éktelen rikoltással fölrebbent és elszárnyalt, nyomában a másik kettővel.

Jönnek! gondolta Kynes. *Megtaláltak a fremenek!*

Aztán megütötte a fülét a homokból jövő dübörgés.

Minden fremen ismerte ezt a hangot, azonnal meg tudta különböztetni a férgek hangjaitól, a többi sivatagi nesztől. Valahol Kynes alatt, a mélyben a fűszerkovász már elég vizet és szerves anyagot gyűjtött össze a kismesterektől, és most elérkezett a burjánzás kritikus szakaszába. Gigászi széndioxid-buborék növekedett a homok mélyében, amely majd hatalmas kitörésben robban ki a felszínre, a középpontjában porörvénnyel. A kitörésben kicserélődik a homok mélyében keletkezett anyag azzal, ami a felszínen volt.

A sólymok a magasban keringtek, rikoltoztak tehetetlen haragjukban. Tudták, mi történik odalent. Minden sivatagi lény tudta.

Márpedig én is sivatagi lény vagyok, gondolta Kynes. *Látsz most engem, apám? Sivatagi lény vagyok!*

Érezte, hogy a buborék fölkapja, érezte, ahogy a gáztömeg

kirobban, érezte, hogy magába öleli a porörvény, lerántja a hűvös sötétségbe. Egy pillanatig jóleső megkönnyebbüléssel érezte a hűvösséget, a nyirkosságot. Aztán, ahogy a bolygója végzett vele, Kynesnak még eszébe jutott: apja és a többi tudósok is tévedtek abban, hogy a világmindenség legmaradandóbb alapeleme a véletlen és a hiba.

Ezt még a sólymoknak is be kellett látniuk.

> *Prófécia és jövőbe látás… Hogyan lehet próbára tenni őket, szembesíteni a megválaszolatlan kérdésekkel? Gondoljuk csak meg: mennyire valóságos jóslat az a „hullámforma” (ahogy Muad-Dib hívta látomását), és mennyire alakítja úgy a jövőt a próféta, hogy megfelel én a próféciának? Mi a helyzet a próféciához szervesen hozzátartozó felhangokkal? A jövőt látja-e a próféta, vagy egy gyönge pontot, törésvonalat, rést, amelyet széthasíthat szavakkal vagy döntésekkel, ahogy a gyémántcsiszoló széthasítja a követ egyetlen kis ütéssel vagy a kés élével?*
>
> *— Irulan hercegnő: Személyes gondolatok Muad-Dibről*

„Vegyük át a vizüket”, ezt mondta az éjszaka mélyéről kiáltó férfihang az előbb. Paul leküzdötte a félelmét, ránézett az anyjára. Gyakorlott szeme látta, hogy harcra készen áll, érzékelte izmainak várakozó feszültségét.

— Igazán sajnálnám, ha kénytelenek lennénk csak úgy elpusztítani benneteket — mondta fölöttük a hang.

Ez az, aki először szólt hozzánk, gondolta Jessica. *Legalább ketten vannak — egy jobbra, egy balra.*

— Cignoro hroboza szukaresz hin mandzse la phagavasz doj me kamavasz na beslasz lele pal hrodas!

A jobb oldali férfi kiáltott át a medence túloldalára.

Paul füle számára csak zagyvaság volt, Jessica Bene Gesserit-tanulmányaiból azonban fölismerte a szavakat. Csakobsza nyelv volt, az egyik ősi vadásznyelv, és a fölöttük levő férfi azt mondta, hogy talán ezek azok az idegenek, akiket keresnek.

A kiáltást követő hirtelen csöndben a második hold kerek képe kékes elefántcsontszínében felbukkant a szemben levő sziklák fölött,

és besandított a medencébe.

Mászó, szökkenő, csusszanó lábak nesze hallatszott a sziklákról, fentről, mindkét oldalról… sötét rebbenések a holdfényben. Árnyalakok tömege zúdult le köréjük.

Egy egész csapat! gondolta Paul hirtelen ijedelemmel.

Egy magas férfi lépett Jessica elé, foltos burnuszban. Szájmaszkját félretolta, hogy ne zavarja a beszédben, a hold oldalfénye megvilágította bozontos szakállát, az arcát és a szemét azonban eltakarta a rábukó csuklya.

— Hát ki van itt, dzsinn vagy ember? — kérdezte fennhangon.

Ahogy Jessica most meghallotta a hangjában a fesztelen évődést, egy aprócska reménysugár villant meg benne. Ez parancsoláshoz szokott hang volt, az a hang, amelyik először megdöbbentette őket, amikor rájuk szólt az éjszaka mélyéből.

— Ember, annyi biztos — mondta a férfi.

Jessica nem látta, inkább csak megérezte a férfi köpenyének redőjében rejtező kést. Megengedett magának annyit, hogy egy pillanatig keserűen bánja, hogy egyiküknél sincsen pajzs.

— Beszélni is szoktál? — érdeklődött a férfi.

Jessica a modorába és a hangjába belevitte minden uralkodói pökhendiségét, amit össze tudott szedni. Sürgősen válaszolnia kellett, de még nem hallotta eleget ezt az embert ahhoz, hogy megbízhatóan felmérje a színvonalát és a gyengéit.

— Ki az, aki rablóként ránk tör az éjszaka mélyén? — förmedt rá a férfira.

A csuklyás fej hirtelen rezzenése árulkodó volt, de az utána következő lassú ellazulás még többet elmondott. A másik ura volt magának.

Paul elhúzódott az anyjától, hogy megoszoljék a fremenek figyelme, és mindkettőjüknek nagyobb mozgástere legyen.

A csuklyás fej követte a mozdulatát, keskeny csíkban megvilágította a holdfény. Jessica hegyes orrot látott, egy megvillanó szemet — *sötét, milyen sötét ez a csupakék szem!* —, fölfelé kunkorodó, dús barna bajuszt.

— Szépreményű kölyök — jegyezte meg a férfi. — Ha a Harkonnenek elől menekültök, lehet, hogy szívesen látunk magunk között. Mi az igazság, fiú?

Paul agyán átvillantak a lehetőségek: *Trükk? Tény?* Azonnal kellett dönteni.

— Miért látnátok szívesen menekülőket? — kérdezte éles hangon.

— Gyermek, de férfimód gondolkodik, férfimód beszél — mondta a magas alak. — Hogy válaszoljak a kérdésedre, ifjú tali, én nem szoktam megfizetni a fait, a vízadót a Harkonneneknek. Ezért fordulhat elő, hogy befogadok egy-egy menekültet.

Tudja, kik vagyunk, gondolta Paul. *Érzik a hangján, hogy titkol valamit.*

— Stilgar vagyok, a fremen — mondta a másik. — Ez megoldja a nyelved, fiú?

Ugyanaz a hang, gondolta Paul.

Visszaemlékezett a tanácsülésre, erre a fremenre, aki a Harkonnenek áldozatául esett barátja testét kereste rajtuk.

— Ismerlek, Stilgar — mondta Paul. — Ott voltam az apámmal a tanácsban, amikor odamentél a barátod vizéért. Magaddal vitted az apám emberét, Duncan Idahót — barátot barátért.

— Idaho pedig elhagyott minket, és visszatért a herceghez — jegyezte meg Stilgar.

Jessica hallotta az árnyalatnyi viszolygást a hangjában, készen állt a támadásra.

Fentről, a szikláról leszólt egy hang:

— Csak az időt pocsékoljuk itt, Stil!

— Ez a herceg fia! — csattant fel Stilgar. — Ő az, akit Liet kerestetett velünk!

— De hát… gyerek, Stil.

— A herceg férfi volt, és ez a kölyök dobolót mert használni — mondta Stilgar. — Bátor tett volt, ahogy átjött a *shai-hulud* útján.

Jessica hallotta a hangján, hogy ő meg sem fordul a fejében. Őrá talán már kimondták az ítéletet?

— Nincsen időnk a próbatételre — tiltakozott fentről a hang.

— De lehet, hogy ő a Lisan al-Gaib — mondta Stilgar.

Valami ómenre vár! gondolta Jessica.

— És a nő…? — kérdezte a fenti hang.

Jessica ismét ugrásra készen állt. Halál kongott abban a hangban.

— Igen… — mondta Stilgar. — A nő. És a vize.

— Ismered a törvényt — erősködött a hang. — Aki nem tud megélni a sivatagban…

— Hallgass — mondta Stilgar. — Változnak az idők.

— Ez Liet *parancsa?* — érdeklődött a másik.

— Te is hallottad a cielago hangját, Jamis — mondta Stilgar. — Miért akadékoskodol?

Cielago! gondolta Jessica. A nyelvi útbaigazítás révén hirtelen sok minden megvilágosodott előtte: ez az Ilm és a Fiqh nyelve volt, a cielago ezen a nyelven *denevért* jelentett, kicsiny, repülő emlősállatot. *A cielago hangját:* ezek disztransz üzenetet kaptak, hogy keressék meg Pault és őt!

— Én csak emlékeztetlek a kötelességeidre, Stilgar barátom — szólt fentről a hang.

— Az én kötelességem, hogy erős legyen a törzs — mondta Stilgar. — Ez az egyetlen kötelességem. Nem kell senkinek sem

emlékeztetnie rá. Ez a gyerekember érdekel engem. Telt húsú. Bő vízen élt. Nap apánktól védetten élt. Nincsen ibadszeme. Mégsem úgy beszél és mégsem úgy cselekszik, mint a teknők puhány népe. Ilyen volt az apja is. Hogy lehet ez?

— Nem vitatkozhatunk itt egész éjszaka — mondta a hang. — Ha egy őrjárat…

— Még egyszer szólok, Jamis, hogy maradj csöndben — mondta Stilgar.

A másik elhallgatott, de Jessica hallotta, hogy megmozdul, átugrik egy hasadékon, elkezd lefelé mászni a balra levő sziklafalon.

— A cielago hangja arra célzott, hogy megérné nekünk, ha megkímélnénk benneteket — mondta Stilgar. — Ebben az erős férfigyerekben látom is a lehetőséget: fiatal még, könnyen tanul. No de te, asszony? — Ránézett Jessicára.

Most már regisztráltam a hangját és a felépítését, gondolta Jessica. *Egyetlen szóval a hatalmamba keríthetem, de erős, határozott férfi… sokkal többet ér nekünk csorbítatlanul, cselekvési szabadsága teljében. Majd meglátjuk.*

— Az anyja vagyok ennek a fiúnak — mondta Jessica. — Az ereje, melyet csodálsz, részben az én nevelésem gyümölcse.

— Határtalan lehet egy asszony ereje — mondta Stilgar. — Egy Tisztelendő Anyáé biztosan: Te Tisztelendő Anya vagy?

Jessica egyelőre nem gondolta végig, mi mindent rejt magában ez a kérdés, csak megmondta az igazat:

— Nem.

— Járatos vagy a sivatag fortélyaiban?

— Nem. De sokan vannak, akik értékesnek tartják a képzettségemet.

— Mi magunk döntjük el, hogy mit tartunk értékesnek — mondta Stilgar.

— Mindenkinek joga, hogy maga ítéljen — mondta Jessica.

— Jó, hogy belátod — mondta Stilgar. — Nem vesztegethetjük itt az időt, hogy próbára tegyünk, asszony. Érted? Nem szeretnénk, ha az árnyékod követne minket. Magammal viszem a férfigyereket, a fiadat, pártfogásomba veszem, menedéket kap a törzsemben. Ami viszont téged illet, asszony… megérted, ugye, hogy ebben nincsen rosszindulat? Ez a törvény; az Istisla, a köz érdekében. Nem elég ez?

Paul egy fél lépést tett előre.

— Miről beszélsz?

Stilgar egy pillantást vetett Paul felé, de Jessicára összpontosította a figyelmét.

— Akit kora gyermekségétől nem képeztek ki alaposan arra, hogy megéljen itt, pusztulást hozhat egy egész törzsre. Ez a törvény, és nem vihetünk magunkkal haszontalan…

Jessica mozdulata úgy indult, mintha megroggyant volna a lába, mintha össze akart volna esni. Nyilvánvaló reakció volt ez egy puhány idegentől, és ami nyilvánvaló, arra lassabban reagál az ellenfél. Beletelik egy pillanatba az ismert dolog átértelmezése, amikor kiviláglik róla, hogy mégiscsak ismeretlen. Jessica oldalt lendült, amikor látta, hogy a férfi jobb válla lefelé mozdul, hogy a ruhája redői között rejtőzködő fegyverrel kövesse… Egy fordulat, egy karcsapás, egymásba gabalyodó köpenyek kavargása, és Jessica már a szikla tövében lapult, előtte a magatehetetlen férfi.

Anyja első mozdulatával egy időben Paul két lépést hátrált. Amikor Jessica támadásba lendült, Paul megiramodott a sziklák sötétsége felé. Egy szakállas alak emelkedett föl előtte, előrehajolt, feléje lódult, a kezében fegyver… Paul egyenesen belebökött a szegycsontja alá, ellépett mellette, tarkón csapta, kikapta a kezéből estében a fegyvert.

Aztán már bent is volt az árnyékban, négykézláb iszkolt fölfelé a sziklák között, a fegyvert az övébe dugta. Ismeretlen formája volt, de annyit megállapított róla, hogy lőfegyver, és ez sok mindent elmondott erről a helyről, újabb jeleként annak, hogy itt nem használtak pajzsokat.

Az anyámra és arra a Stilgarra fognak összpontosítani. Az anyámat nem kell félteni, elbánik velük. Valami olyan helyet kell keresnem, ahonnan fenyegethetem őket, hogy időt adjak anyámnak a menekülésre…

Rugók éles hangú kattogása hallatszott a medencéből. Pengve pattantak le Paul körül a lövedékek a szikláról. Az egyik súrolta a köpenyét. Végigóvakodott egy sziklaperemen, szűk, függőleges hasadékban találta magát, a hátát nekivetette az egyik falának, a lábát a másiknak, és lassan, amilyen halkan csak tudott, araszolni kezdett fölfelé.

Stilgar bömbölése visszhangzott lentről:

— Vissza, ti féregfejű tetvek! Eltöri a nyakam, ha közelebb jöttök!

Egy másik hang szólalt meg:

— A fiú elszökött, Stil! Most mit…

— Hát persze hogy elszökött, ti homokagyú… Au! Óvatosabban, asszony!

— Szólj nekik, hogy ne üldözzék a fiamat! — mondta Jessica.

— Nem üldözik, asszony. Eliszkolt, épp úgy, ahogy akartad. Mélyben lakozó nagy istenek! Miért nem mondtad, hogy bűvtudásod van és harcos vagy?

— Szólj az embereidnek, hogy húzódjanak vissza — mondta Jessica. — Menjenek távolabb, a medencébe, ahol látom őket… és nyugodtan elhiheted, hogy tudom, hányan vannak!

Ez a kényes pillanat, gondolta Jessica, *de ha ez a férfi olyan éles eszű, amilyennek gondolom, akkor van remény.*

Paul addig araszolt fölfelé, amíg talált egy párkányt, ahol megpihenhetett. Lenézett a medencébe. Stilgar hangja szállt fel odalentről.

— És ha nem? Akkor hogyan… úúú! Hagyjál már, asszony! Nem akarunk most már bántani. Nagy istenek! Ha így el tudsz bánni a legerősebbikkel közülünk, tízszer annyit érsz, mint amennyi a súlyod vízben!

Most pedig a józan ész próbája, gondolta Jessica.

— A Lisan al-Gaib után érdeklődtél — mondta.

— Lehet, hogy ti vagytok azok, akikről a legenda szól — mondta a férfi —, de ezt akkor hiszem el, amikor megtörtént a próba. Most csak annyit tudok, hogy azzal az ostoba herceggel jöttetek ide, aki… aíííí! Asszony! Az sem érdekel, ha megölsz! Becsületes és bátor ember volt, de ostobán kitette magát a Harkonnenek támadásának!

Csend lett.

Kisvártatva Jessica azt mondta:

— Nem volt más választása, de erről ne vitatkozzunk. Inkább szólj annak az emberednek ott, a bokor mögött, hogy ne próbálgassa rám emelni a fegyverét, mert különben megszabadítom tőled a világegyetemet, és aztán ő következik.

— Te, ott! — harsant föl Stilgar. — Tedd, amit mond!

— De Stil…

— Tedd, amit mond, te féregpofájú, csúszómászó, homokagyú gyíktrágya! Tedd, amit mond, különben én téplek szét! Nem érted, mennyit ér nekünk ez az asszony?

A bokor mögött rejtőzködő férfi fölegyenesedett, leeresztette a fegyverét.

— Engedelmeskedett — mondta Stilgar.

— Most pedig — mondta Jessica — magyarázd el érthetően az embereidnek, hogy mit óhajtasz tőlem. Nem akarom, hogy valamelyik forrófejű ifjonc meggondolatlanságra vetemedjék.

— Amikor beszivárgunk a falvakba, városokba, nem szabad meglátszania rajtunk, hogy honnan jövünk. El kell vegyülnünk a teknők, homorok népe között — mondta Stilgar. — Nem viszünk fegyvert magunkkal, mert a kriszkés szent. De te, asszony, te ismered a bűvharc fogásait. Eddig csak hallottunk róla, és sokan nem hittek benne, de az ember nem kételkedhet abban, amit a saját szemével látott. Te legyűrtél egy fegyveres frement. És ezt a fegyvert semmiféle motozás nem találhatja meg.

Mozgolódás hallatszott a medencéből, ahogy Stilgar szavait felfogták a többiek.

— És ha beleegyezem, hogy megtanítsalak titeket a… bűvharcra?

— A pártfogásom megillet téged és a fiadat is.

— Hogyan bízhatunk meg abban, hogy igazság van az

ígéretedben?

Stilgar hangjából részben eltűnt a józan érvelés finom rezonanciája, fanyar élt kapott.:

— Idekint, asszony, nem papírra írjuk a szerződéseket. Nem teszünk este olyan ígéreteket, amelyeket reggel megszegünk. Ha valaki megmond valamit, az a szerződés. Itt én vagyok a vezér, ezért a szavam köti az embereimet is. Taníts meg minket erre a bűvharcra, és bántódás nélkül élhetsz köztünk, ameddig csak akarsz. A te vized egybevegyül a mi vizünkkel.

— Minden fremen nevében ígérheted ezt?

— Idővel talán igen. De egyelőre csak a testvérem, Liet szólhat minden fremen nevében. Itt most csak a titoktartásra tehetek ígéretet. Az én embereim nem fognak rólad említést tenni egyetlen másik sziecsnek sem. A Harkonnenek visszavették a hatalmat a Dűnén, és a te herceged meghalt. Elterjedt a hír, hogy ti ketten elpusztultatok az Anya egyik viharában. A vadász nem keresi a döglött vadat.

Ez valóban biztonságot adhat, gondolta Jessica. *De ezeknek az embereknek jó a hírközlésük, könnyen küldhetnek üzenetet.*

— Gondolom, jutalmat tűztek ki a fejünkre — mondta.

Stilgar hallgatott. Jessica szinte látta, ahogy a gondolatok megfordulnak a fejében, miközben a keze alatt meg-megrándultak az izomkötegek.

Néhány pillanat múlva a férfi megszólalt:

— Elmondom még egyszer: szavamat adom a törzs nevében. Az embereim most már tudják, mennyit érsz nekünk. Mit adhatnának nekünk a Harkonnenek? A szabadságunkat? Hah! Nem, te vagy az a taqva, amely nagyobb kincs lesz nekünk, mint a Harkonnenek kincstárának minden fűszere!

— Akkor megtanítom tinéktek az én harcom módszerét — mondta Jessica, és megérezte saját szavainak öntudatlanul rituális dallamát.

— Most már elengedsz?

— Legyen hát — mondta Jessica. Elengedte a férfit, oldalt lépett, hogy jól lássák a medencében lapulók. *Ez most a masedpróba,* gondolta. *De Paulnak meg kell ismernie őket, még akkor is, ha az életemmel fizetek érte!*

A feszült csöndben Paul előrearaszolt, hogy jobban oda lásson, ahol az anyja állt. Ahogy megmozdult, szuszogást hallott maga fölött a függőleges sziklahasadékban. A szuszogás hirtelen elhallgatott. Paul egy homályos árnyat látott a csillagok háttere előtt.

Stilgar hangja harsant föl a medencéből:

— Hé, te ott fent! Ne hajkurászd azt a fiút! Majd lejön magától!

Paul feje fölött, a sötétségben egy fiatal hang szólalt meg, nem lehetett tudni, fiúé-e vagy lányé:

— De Stil, nem lehet olyan…

— Hagyd békén, ha mondom, Csani, te gyíkporonty!

A magasból suttogó káromkodás hallatszott, és a hang halkan azt dünnyögte:

— Még hogy *én* gyíkporonty! — De az árnyék visszahúzódott, eltűnt Paul látóteréből.

Paul minden figyelme ismét a medencére irányult, Stilgar szürke árnyának mozgását leste az anyja mellett.

— Gyertek elő mindannyian! — kiáltotta Stilgar. Odafordult Jessicához. — És most én kérdezem meg tőled: mi honnan tudhatjuk biztosan, hogy te állod majd az alkut? Éppenséggel te vagy az, aki papírok és hazug szerződések között élte le az…

— A Bene Gesserit tagjai ugyanúgy tartják magukat az adott szóhoz, mint ti — mondta Jessica.

Hosszú másodpercekig néma csend lett, aztán mindenhonnan sziszegő suttogás csapta meg Paul fülét:

— Egy Bene Gesserit-boszorkány!

Paul előhúzta a zsákmányolt fegyvert az övéből, rászegezte Stilgar sötét alakjára, de a férfi és társai nem mozdultak, csak bámultak Jessicára.

— A legenda — mondta valaki.

— Eljutott hozzánk a hír, hogy a Shadout Mapes így nyilatkozott rólad — mondta Stilgar. — Az ilyen fontos dolgot azonban próbatétellel kell ellenőrizni. Ha te vagy az a legendás Bene Gesserit, akinek a fia elvezet majd bennünket a paradicsomba… — Nem fejezte be, csak vállat vont.

Jessica felsóhajtott, és azt gondolta: *Eszerint a Missionaria Protectiva még vallási biztonsági szelepeket is elhelyezett mindenfelé ezen a pokoli helyen! Nem is baj… megkönnyíti majd a dolgunkat, elvégre arra is szánták…*

Megszólalt:

— A prófétanő, aki elhozta közétek a legendát, megkötötte a *karama* és az *ijaz*, a csoda és a változtathatatlan prófécia erejével, ezt tudom. Jelet akartok-e látni?

Stilgar orrcimpái kitágultak.

— Nem fecsérelhetünk már időt szertartásokra — suttogta.

Jessica fölidézett magában egy térképet, amelyet Kynes mutatott neki, amikor a menekülési útvonalakat tervezgették. Milyen régen volt már! A térképen látott egy „Tabr sziecs” nevű helyet, amely mellé oda volt firkantva: „Stilgar”.

— Talán majd ha odaérünk Tabr sziecsbe — mondta.

Stilgar szemmel láthatóan megdöbbent, és Jessica azt gondolta: *Ha tudná, miféle trükköket alkalmazunk! Érthette a dolgát az a Bene Gesserit, akit a Missionaria Protectiva küldött ide. Ezeket a fremeneket*

gyönyörűen fölkészítette rá, hogy higgyenek bennünk!

Stilgar láthatóan feszengett.

— Most már mennünk kell — mondta.

Jessica bólintott, így adva az értésére, hogy az ő engedélyével indulnak el.

Stilgar fölnézett a sziklára, majdnem pontosan oda, ahol Paul kuporgott a párkányon.

— Hé, fiú, most már te is lejöhetsz! — Jessicához fordult, bocsánatkérő hangon mondta: — Képtelen zajt csapott a fiad, ahogy fölmászott a sziklára! Sokat kell még tanulnia, nehogy veszélyt hozzon ránk, de hát fiatal még.

— Semmi kétség, sokat tanulhatunk még egymástól — mondta Jessica. — Addig is, nem ártana, ha magához térítenétek azt a társatokat ott, a szikla tövében.

Lehet, hogy a zajos fiam kissé gorombán tette harcképtelenné.

Stilgar felkapta a fejét, a csuklyája meglebbent.

— Hol?!

— Ott, a bokrok mögött. — Jessica odamutatott.

Stilgar megérintette két emberét.

— Nézzétek meg! — Végigtekintett a társain, számba vette őket. — Jamis hiányzik. — Jessicához fordult. — Még a kölyköd is ért a bűvharchoz — mondta.

— És figyeld meg, hogy egy lépést sem tett lefelé, hiába parancsoltad meg neki — mondta Jessica.

Visszajött a két ember, akiket Stilgar elküldött, maguk között támogatták a tántorgó, ziháló harmadikat. Stilgar csak egy futó pillantást vetett rájuk.

— A fiú tehát csak neked engedelmeskedik, mi? Helyes. Tudja, mi a fegyelem.

— Most már lejöhetsz, Paul! — szólt fel Jessica.

Paul felállt, kibukkant a holdfénybe a sziklapárkány rejtekéből, visszadugta a fremen fegyvert az övébe. Amikor megfordult, egy másik alak emelkedett föl vele szemben.

A holdfényben, a sziklákról visszaverődő szürke derengésben Paul egy fremen öltözékű kis alakot látott maga előtt, a csuklya alól árnyékba borult arc sandított rá, a köpeny redői közül az övéhez hasonló rugós lőfegyver meredt ki.

— Csani vagyok, Liet leánya — mondta a másik.

Dallamos volt a hangja, nevetés bujkált benne.

— Nem hagytam volna, hogy kárt tegyél a társaimban — mondta.

Paul nagyot nyelt. A másik most a holdfény felé fordult, Paul megpillantotta a pajkos kis arcot, a sötétlő szempárt. Mozdulatlanná dermedt a megdöbbenéstől, olyan ismerős volt ez az arc, annyiszor látta már ezeket a vonásokat számtalan jövőlátó víziójában. Eszébe

jutott, milyen dacos indulattal írta le egyszer ezt az álombéli arcot Gaius Helen Mohiam Tisztelendő Anyának: „Találkozni fogok vele.”

És itt volt az arc, de ilyen találkozásról nem álmodott soha.

— Olyan lármát csaptál, mint a megvadult shai-hulud — mondta a lány. — És a legnehezebb úton jöttél föl. Gyere utánam, mutatok egy könnyebbet lefelé.

Paul kievickélt a hasadékból, megindult a lány lobogó köpenye után a töredezett sziklán. A lány gazellakönnyedséggel szökellt a sziklákon. Paulnak az arcába tolult a vér, örült, hogy sötétség veszi körül őket.

Ez a lány! Mintha a végzet szele csapta volna meg, ahogy feltűnt. Paul úgy érezte, magával ragadta egy hullám, része lett valami áradatnak, amely lelket öntött bele.

Kisvártatva ott álltak a fremenek között lent, a medencében.

Jessica odavetett egy félmosolyt Paulnak, de Stilgarhoz intézte a szót:

— Kölcsönösen hasznunkra lesz, ha kitanítjuk egymást. Remélem, te és az embereid nem éreztek haragot azért, mert erőszakhoz folyamodtunk. Úgy láttuk, hogy… szükség volt rá, máskülönben… hibát követtetek volna el.

— Hibától megóvni valakit paradicsomi ajándék — jelentette ki Stilgar. Bal kezével megérintette az ajkát, a másik kezével kihúzta övéből a fegyvert, odalökte egy társának. — Majd kapsz saját maulapisztolyt, kölyök, amikor kiérdemelted.

Paul szóra nyitotta a száját, tétovázott, eszébe jutott, mire tanította az anyja: *„A kezdet mindig nagyon kényes időszak.”*

— Van a fiamnak annyi fegyvere, amennyire szüksége van — jegyezte meg Jessica. Farkasszemet nézett Stilgarral, kényszerítette, hogy végiggondolja, hogyan jutott Paul ahhoz a pisztolyhoz.

Stilgar odanézett a férfira, akit Paul leterített, a Jamis nevezetűre. Oldalt állt, lehorgasztotta a fejét, nehézkesen vette a levegőt.

— Nem könnyű veled, asszony — mondta Stilgar. Kinyújtotta a kezét az egyik társa felé, pattintott az ujjával. — Kusti bakka te!

Megint csakobszául, gondolta Jessica.

Az elővett két szögletes gézdarabot, Stilgar kezébe nyomta. Stilgar végigsimított rajtuk, aztán megkötötte az egyiket Jessica, a másikat Paul nyakán a csuklya alatt.

— Most már ti is viselitek a bakka kendőjét — mondta. — Ha különválnánk, erről fölismerik majd, hogy Stilgar sziecsébe tartozóak vagytok. A fegyverekről majd máskor beszélünk.

Végigment az emberei között, szemügyre vette őket, odaadta Paul frembatyuját az egyiknek, hogy hozza.

Bakka, ismételte meg magában Jessica. Emlékezett erre a vallási fogalomra: *bakka — a sirató.* Érezte, hogy a kendők olyasvalamit

jelképeznek, ami egyesíti ezt a csapatot. *Miért egyesítené őket a sírás?* tűnődött magában.

Stilgar odalépett a fiatal lányhoz, aki az előbb zavarba hozta Pault, és azt mondta:

— Csani, vedd a szárnyaid alá ezt a gyerekembert! Ne hagyd, hogy bajba keveredjen.

Csani megérintette Paul karját.

— Gyere velem, gyerekember!

Paul palástolni igyekezett a haragját, ahogy rászólt:

— A nevem Paul. Nem bánnám, ha…

— Majd kapsz nevet, emberke — szólt oda Stilgar —, ha elérkezik a mihna ideje, az aql próbája.

A gondolkodás próbatétele, fordította le Jessica. Hirtelen minden más meggondolást a háttérbe szorított Paul státusának kérdése, és Jessica fölcsattant:

— Az én fiamat a gom-dzsabbarral tették próbára!

A beálló csöndben tudta, hogy szíven ütötte őket.

— Sok mindent nem tudunk még egymásról — mondta néhány pillanat múlva Stilgar. — De az idő múlik, és nem szabad a napvilágnak odakint találnia minket. — Odament ahhoz a társához, akit Paul leterített. — Tudsz járni, Jamis? — kérdezte.

Dörmögés volt a válasz.

— Meglepett a kölyök. Véletlen volt. Tudok járni.

— Nem volt az véletlen — mondta Stilgar. — Csanival együtt felelsz a fiú biztonságáért, Jamis. Ezek az emberek a védelmem alatt állnak.

Jessica fürkésző tekintettel nézte Jamist. Az övé volt az a hang, amelyik korábban a szikla magasából vitatkozott Stilgarral. Az a hang, amelyikből a halál szólt. És Stilgar tanácsosnak látta külön megismételni a parancsát Jamisnak…

Stilgar vizsla pillantást vetett a csapatra, intett két embernek, hogy lépjenek ki.

— Larus és Farrukh, ti tüntessétek el a nyomainkat! Semmi jele ne maradjon, hogy itt jártunk. Legyetek különösen gondosak — ketten vannak velünk, akik járatlanok még. — Megfordult, fölemelte a kezét, előremutatott, túl a medencén. — Rajvonalba, oldalvéddel! Indulás! Hajnal előtt oda kell érnünk a Gerincbarlanghoz!

Jessica elindult Stilgar mellett, megszámolta a fejeket. Negyvenen voltak a fremenek, velük együtt negyvenketten. Jessica arra gondolt: *Katonai rendben haladnak — még az a lány, Csani is!*

Paul beállt a sorba, Csani mögé. Már legyűrte magában a mélységes szégyenérzetet, hogy túljárt az eszén a lány. A gondolatait most kitöltötte az emlék, amelyet anyja idézett föl az előbb: „Az én fiamat a gom-dzsabbarral tették próbára!” Azon vette észre magát,

hogy bizsereg a keze a fájdalom emlékétől.

— Figyelj, hogy mégy! — sziszegte Csani. — Ne súrold a bokrokat, mert szövetszálak maradnak utánad!

Paul nyelt egyet, bólintott.

Jessica a csapat vonulására fülelt, de csak a maga és Paul lépéseinek a hangját tudta kivenni. Ámulattal figyelte, hogy mozognak a fremenek. Negyven ember haladt át a medencén úgy, hogy csak a környezet természetes neszei hallatszottak. Mintha lebegő leplű kísértetek suhantak volna az árnyékok között. Eszerint Tabr sziecs felé tartanak, gondolta Jessica, Stilgar sziecsébe.

Ízlelgette magában a szót: *sziecs*. Csakobsza szó volt, változatlanul maradt fenn az ősi vadásznyelv örökségeként, számtalan évszázadon át. Sziecs: gyülekezőhely veszély idején. Mindazt a burkolt, mély jelentőséget, ami a szó és a nyelv használatában rejtőzött, csak most kezdte fölfogni, hogy elmúlt az összetalálkozás feszültsége.

— Jól haladunk — mondta Stilgar. — Ha Shai-hulud is úgy akarja, hajnal előtt elérjük a Gerincbarlangot.

Jessica csak bólintott, takarékoskodott az erejével, érezte, milyen rettenetes fáradtságot gyűr le benne az akaraterő… no meg a diadalérzet, vallotta be magának. Betöltötte a gondolatait, hogy milyen értéket képvisel ez a csapat, mi minden derült ki most a fremen kultúráról.

Egytől egyig, gondolta, *egy egész kultúra, amely katonai rendben él! Micsoda fölbecsülhetetlen érték ez egy száműzött hercegnek!*

> *A fremenek felülmúlhatatlanok voltak abban, amit az ősök „spannungsbogennek” neveztek, s ami nem más, mint a magunkra kényszerített várakozás a vágy fölébredése és a vágy tárgyának magunkévá tétele között.*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib bölcsessége*

Pitymallatkor érkeztek a Gerincbarlang közelébe. A medence falának keskeny hasadékán kellett áthaladniuk, olyan keskenyen, hogy csak oldalt fordulva fértek el benne. Jessica látta, hogy Stilgar őröket küld ki, egy pillanatig még ki tudta venni őket a pirkadat derengésében, ahogy kézzel-lábbal kapaszkodtak fölfelé a sziklafalon.

Paul menet közben fölfelé fordította a tekintetét, végignézett a bolygó kőzetének keresztmetszetén, a szürkéskék ég felé meredő falakon.

Csani megrángatta a köpenyét, hogy szedje a lábát, és rászólt:

— Siess! Már világos van!

— Hová mennek azok, akik fölmásztak? — suttogta Paul.

— Az első nappali őrség, de most siess!

Őrséget állítanak odakint, gondolta Paul. *Okos dolog. De még okosabb lett volna külön kis csoportokban megközelíteni ezt a helyet, akkor kisebb a veszélye, hogy elvész az egész csapat.* Megállt a gondolataiban egy pillanatra, ráébredt, hogy gerilla módon gondolkodik, eszébe jutott, hogy félt az apja attól, hogy az Atreides-házból gerillák lesznek…

— Gyorsabban! — suttogta Csani.

Paul meggyorsította a lépéseit, hallatta maga mögött a burnuszok suhogását, megszólaltak benne a Sirat szavai, amelyeket Yueh parányi O. K. Bibliájában olvasott.

„Jobbomon a paradicsom, a pokol a balomon, s mögöttem a Halál Angyala." Ízlelgette magában az idézetet.

Befordultak egy kiszögellésnél, kiszélesedett a hasadék.

Stilgar félreállt, intett, hogy bújjanak be egy kis lyukba, amely oldalt nyílt a sziklafalon.

— Gyorsan! — sziszegte. — Itt olyanok vagyunk, mint a ketrecbe zárt nyulak, ha rajtunk üt egy őrjárat!

Paul átbújt a nyíláson, követte Csanit a barlangba, amelyet valahonnan elölről szürkés derengés világított meg.

— Fölegyenesedhetsz — mondta a lány.

Paul kihúzta magát, körülnézett. Mély, széles barlangban voltak, ívelt mennyezete karnyújtásnyira magasodott fölötte. A csapat szétszóródott, elnyelték őket az árnyékok. Paul látta, hogy Jessica közeledik oldalról, érdeklődve nézi társaikat. Paulnak feltűnt, mennyire kirí az anyja a fremenek közül, még ha ugyanazt az öltözéket viselte is. Ahogy mozgott annyi erő sugárzott belőle, annyi báj!

— Keress egy helyet, ahol lepihenhetsz; és ne lábatlankodj, gyerekember — mondta Csani. — Itt van ennivaló. — Két levélbe burkolt falatkát nyomott Paul kezébe. Átható fűszerszaguk volt.

Stilgar bukkant fel Jessica mögött, odaszólt a bal oldali csoportnak:

— Rakjátok föl az ajakzárat a bejáratra, és helyezzétek el a vízcsapdákat! — Karon fogta Jessicát. — Mutatni akarok neked valamit, bűverejű asszony. — Távolabb vezette, ahol elkanyarodott a barlang. Onnan jött a halvány fény.

Jessica néhány lépést tett, és feltárult előtte a barlang másik, széles, lapos nyílása. Magasan tátongott a sziklafalban, lenézett egy újabb, tíz-tizenkét kilométer átmérőjű medencére. A medencét magas sziklafalak oltalmazták körös-körül. A sziklák közelében ritkás növénycsoportok látszottak.

Ahogy Jessica lenézett a hajnali fényben szürkéllő, medencébe, a nap éppen fölbukkant a távoli sziklavonulat mögött, és éles fénybe borította a homokos-sziklás, sárga árnyalatokban játszó tájat. Jessicának feltűnt, hogy az Arrakis napja mintha nem egyszerűen fölkelne, hanem előszökkenne a szemhatár mögül.

Mert vissza akarjuk tartani, gondolta. *Az éjszaka biztonságosabb, mint a nappal.* Elemi erővel tört rá a vágy, hogy egyszer szivárványt láthasson ezen a helyen, amely nem ismeri és sohasem fogja megismerni az esőt. *El kell temetnem az efféle vágyakat,* gondolta. *Gyöngeségek. Most már nem engedhetek meg magamnak gyöngeségeket.*

Stilgar megszorította a karját, kimutatott.

— Nézd!

Jessica követte a mozdulat irányát, mozgást látott: emberek rebbentek szét lent, a medencében a napfény elől a szemközti sziklafalak árnyéka felé. A távolság ellenére a tiszta levegőben jól ki lehetett venni a mozdulataikat. Jessica előhúzta a köpenye alól a látcsövet, az olajlencsékkel élesre állította a távoli alakok képét. Kendők libbentek meg itt-ott, mint sokszínű pillangók raja.

— Oda megyünk, haza — mondta Stilgar. — Ma éjjel odaérünk. — Továbbra is arrafelé nézett, megcibálta a bajuszát. — Az embereim a rendesnél tovább kint maradtak dolgozni. Ez azt jelenti, hogy nem járnak most erre őrjáratok. Később majd jelt adunk nékik, hogy készüljenek föl az érkezésünkre.

— Fegyelmezetten viselkednek az embereid — jegyezte meg Jessica. Leeresztette a látcsövet, észrevette, hogy Stilgar azt nézi.

— A törzs fennmaradását tartják szem előtt — mondta a férfi. — Úgy választjuk ki a vezért is magunk közül. Az a vezér, aki a legerősebb, aki vizet és biztonságot nyújt a többinek. — Fölemelte a tekintetét, Jessica szemébe nézett.

Jessica visszanézett rá, megnézte a csupakék szempárt, a piszokfoltos arcot, a portól szürke szakállt, bajuszt, az orrból a cirkoruhába levezető gyűjtőcső ívelését.

— Csorbát ejtettem a vezéri tekintélyeden azzal, hogy föléd kerekedtem, Stilgar? — kérdezte.

— Nem hívtál ki a harcra — mondta a férfi.

— Fontos, hogy a vezérnek tekintélye legyen az emberei előtt — mondta Jessica.

— Nincs egy se ezek között a homoktetűk között, akivel ne tudnék elbánni — mondta Stilgar. — Amikor fölém kerekedtél, mindannyiunk fölé kerekedtél. Most remélik, hogy tanulhatnak tőled… megtanulhatják a bűvharc fortélyait… és van, aki kíváncsian lesi, kihívsz-e párharcra.

Jessica fontolgatta, mit jelent mindez.

— Hogy szabályos viadalban legyőzzelek?

A férfi bólintott.

— Ezt azonban nem ajánlanám, mert az emberek nem követnének téged. Te nem vagy dűnelakó. Az éjszakai menetelés erről meggyőzte őket.

— Gyakorlatias emberek — mondta Jessica.

— Így igaz. — Stilgar kipillantott a medence felé. — Ismerjük a szükségleteinket. De nem sokan foglalkoznak ilyen bonyolult gondolatokkal most, hogy, mindjárt otthon vagyunk. A vártnál tovább voltunk távol, amíg megszerveztük, hogy leszállítsuk a megállapodott fűszermennyiséget a szabadkereskedőknek, akik aztán továbbítják annak az átkozott Ligának… hogy feketednének meg!

Jessica éppen visszafordult a barlang belseje felé, de most megdermedt a mozdulat közben, visszanézett Stilgarra.

— A Liga? Mi köze van a Ligának a ti fűszeretekhez?

— Liet parancsa — mondta a férfi. — Tudjuk, mi az értelme, de akkor is megkeseredik tőle a szánk. Egy egész vagyont fizetünk a Ligának fűszerben azért, hogy ne engedjen műholdakat és hasonlókat az Arrakis egére, nehogy valaki kikémlelhesse, mit csinálunk idelent.

Jessica jól meggondolta, mit válaszoljon, közben az eszébe jutott, hogy Paul már korábban megmondta, hogy biztosan ezért nincsen egyetlen műhold sem a bolygó fölött.

— És mit csináltok idelent, amit nem szabad meglátni?

— Megváltoztatjuk az Arrakis felszínét… lassan, de biztosan… hogy alkalmassá tegyük az emberi életre. A mi nemzedékünk nem látja meg, sem a gyermekeink, sem az ő gyermekeik, sem az ő gyermekeik unokái… de eljön majd az ideje… — Fátyolos szemmel nézett ki a messzeségbe. — Eljön majd az ideje, hogy szabadon folyik a víz, magasra nőnek a zöld növények, és cirkoruha nélkül járnak az emberek mindenütt.

Ez tehát a nagy álma annak a Liet-Kynesnak, gondolta Jessica. Azt mondta:

— Megvesztegetitek a Ligát? A megvesztegetés veszélyes dolog, hajlamos arra, hogy egyre dagadjon…

— Így igaz — mondta Stilgar —, de a lassú módszer a biztos módszer.

Jessica megfordult, kinézett a medencére, megpróbálta úgy látni maga előtt, mint Stilgar a képzeletében, de csak a távoli sziklák szürkéssárga foltjait látta, és valami hirtelen, bizonytalan mozgást az égen a sziklák fölött.

— Oda nézz! — mondta a férfi.

Jessica először azt hitte, egy őrjárat gépe tűnt fel, aztán rájött, hogy délibábot lát — egy másik táj képe lebegett a sivatag homokja fölött, a távolban zöld növényzet látszott, valamivel közelebb pedig egy jókora féreg haladt a felszínen, és mintha fremen burnuszok

lobogtak volna a hátán.

Aztán elhalványult a kép.

— Jobb lenne nem gyalogszerrel menni — jegyezte meg Stilgar —, de nem engedhetünk be mestert ebbe a medencébe. Így hát ma éjjel megint menetelünk.

Mester — ez a szavuk a féregre, gondolta Jessica.

Magában latolgatta a férfi szavainak jelentőségét, hogy azt mondta, nem *engedhetnek* be férget ebbe a medencébe. Most már tudta, mit látott a délibábban: fremenek lovagoltak egy hatalmas féreg hátán! Minden önuralmára szükség volt, hogy ne mutassa ki mélységes döbbenetét.

— Vissza kell mennünk a többiekhez — szólt Stilgar. — Máskülönben még azt hiszik az embereim, hogy enyelgünk. Néhányan máris féltékenyek rám, hogy a kezem érinthette a bájaidat, amikor az éjszaka birkóztunk a Tuono-medencében.

— Ebből elég! — csattant fel Jessica.

— Ne érts félre — mondta Stilgar. Szelíd volt a hangja. — Nálunk az asszonyokat nem szokás az akaratuk ellenére leteperni… a te esetedben pedig… — megvonta a vállát. — …még ez a szabály is fölösleges.

— Ne feledkezz meg róla, hogy egy herceg asszonya voltam — mondta Jessica, de már nyugodtabb volt a hangja.

— Ahogy akarod. Ideje már lezárni ezt a nyílást is, hogy végre levehessük a cirkoruhákat. Ma kényelemben kell pihenniük az embereimnek, mert holnap a családjaik aligha hagyják pihenni őket.

Csend ereszkedett rájuk.

Jessica kibámult a napfénybe. Megértette jól, amit Stilgar az értésére adott — a ki nem mondott ajánlatot, hogy többre is igényt tarthat, mint a pártfogására. Feleségre lett volna szüksége? Jessica tudta, hogy vállalhatná Stilgar mellett ezt a szerepet. Ily módon megoldódna az a konfliktus is, hogy ki álljon a törzs élén — a férfi és a nő megfelelően kiegészíthetné egymást.

De mi lenne akkor Paullal? Ki tudja, miféle szabályok vonatkoznak itt a szülőkre és gyermekeikre? És mi lenne a leánygyermekkel, akit hetek óta magában hordoz? A halott herceg leányával? Jessica most nem fékezte meg a gondolatait, szembenézett mindazzal, amit ez a benne növekvő másik gyermek képviselt, szembenézett tulajdon indítékaival, amelyek rávitték, hogy teherbe essen. Tudta, mi indította rá. Ő is engedett annak a mélyről jövő késztetésnek, amelyben osztozott minden teremtmény, akit a halál fenyegetett — hogy az utódok révén törekedjék a halhatatlanságra. A faj szaporodási ösztöne fölébük kerekedett.

Jessica Stilgarra pillantott, látta, hogy a férfi figyelmesen, várakozón nézi. *Ha egy ilyen férfi felesége leányt hoz itt a világra… mi*

lenne annak a leánynak a sorsa? kérdezte magában. *Megpróbálnák-e korlátozni mindabban, amit egy Bene Gesseritnek szükségszerűen követnie kell?*

Stilgar megköszörülte a torkát, és amikor megszólalt, Jessica rájött, hogy megértette néhány kimondatlan kérdését.

— A vezérnek az a fontos — mondta a férfi —, ami vezérré teszi: a népe szükségletei. Ha megtanítasz a tudományodra, lehet, hogy eljön egy nap, amikor valamelyikünknek párharcra kell kihívnia a másikat. Szívesebben vennék valami más lehetőséget.

— Több lehetőség is van? — kérdezte nyugodtan Jessica.

— A Sayyadina — mondta a férfi. — A Tisztelendő Anyánk már öreg.

A Tisztelendő Anyánk!

Mielőtt azonban Jessica rákérdezhetett volna, Stilgar folytatta:

— Nem feltétlenül ajánlkozom társadnak. Nem személyes okból, hiszen szép vagy és kívánatos. De ha asszonyommá lennél, ebből egyik-másik ifjú emberem arra következtethetne, hogy a kelleténél jobban foglalkoztatnak a test gyönyörei, és a kelleténél kevésbé a törzs szükségletei. Ebben a pillanatban is lesnek, fülelnek.

Ez az ember megfontolja a döntéseit, és számol a következményekkel, gondolta Jessica.

— Vannak néhányan az ifjak között, akik mostanában érték el a szertelen indulatok korát — mondta Stilgar. — Segíteni kell nekik, hogy átvészeljék. Nem szabad komoly okot adnom rá, hogy kihívjanak. Akkor ugyanis meg kellene ölnöm néhányukat, márpedig a vezérnek ezt el kell kerülnie, ha becsülettel elkerülheti. Tudod, hogy a népet a csürhétől a vezér is megkülönbözteti. Ő tartja, fenn az egyéniségek színvonalát. Ha túl kevés az egyéniség, a nép visszavedlik csürhévé.

A szavai, a megfontoltsága, az, hogy egyaránt szólt hozzá és azokhoz, akik lopva füleltek, arra kényszerítették Jessicát, hogy átértékelje magában Stilgart.

Tartása van, gondolta. *Hol tanulta meg ezt a belső egyensúlyérzéket?*

— A törvény, amely meghatározza, milyen módon választjuk ki a vezérünket, igazságos törvény — folytatta Stilgar. — De nem feltétlenül mindig arra van szüksége a népnek, hogy igazság tétessék. Valójában most időre van szükségünk, hogy gyarapodhassunk, hogy nagyobb területre terjeszthessük ki a hatalmunkat.

Kik lehettek az ősei? tűnődött Jessica. *Honnan ez a neveltetés?* Hangosan annyit mondott:

— Stilgar, én alábecsültelek téged.

— Én is ezt gyanítottam.

— Úgy látszik, mindketten alábecsültük a másikat — mondta Jessica.

— Szeretnék véget vetni ennek — mondta a férfi. — Szeretném, ha barátság lenne közöttünk… és bizalom. Szeretném, ha azt a megbecsülést éreznénk egymás iránt, amelyik fölébred az emberben az ölelkezés segítsége nélkül is.

— Értelek — mondta Jessica.

— Megbízol bennem?

— Hallom, hogy őszintén beszélsz.

— A Sayyadinákat — mondta Stilgar —, ha nem is ők a vezérek, különös tisztelet illeti meg nálunk. Ők azok, akik tanítanak minket. Ők tartják fenn Isten erejét idebenn. — Megérintette a mellét.

Most kell a végére járnom ennek a Tisztelendő Anya-rejtélynek, gondolta Jessica. Azt mondta:

— Az előbb a Tisztelendő Anyátokat említetted… és én is hallottam már legendákról, próféciákról.

— Azt mondják, hogy két ember, egy Bene Gesserit és a fia kezében van a jövőnk kulcsa — mondta Stilgar.

— Gondolod, hogy én vagyok az?

Jessica a férfi arcát figyelte, és közben azt gondolta: *A fiatal hajtás olyan könnyen elpusztul! A kezdet mindig veszéllyel terhes.*

— Nem tudjuk — felelte Stilgar.

Jessica bólintott. Becsületes ember, gondolta. *Jelet vár tőlem, de nem fogja befolyásolni a végzetet azzal, hogy megmondja, milyen jelet.*

Elfordította a fejét, lepillantott az odalent aranyló, vöröslő árnyakra, nézte, hogy vibrál a poros levegő a barlang szája előtt. Valami macskaóvatosság lett úrrá rajta. Ismerte a Missionaria Protectiva frazeológiáját, tudta, hogyan kell felhasználnia szükség esetén a saját céljaira a legendák, félelmek, remények előre elültetett szövevényét, de elképesztő változásokat érzett itt… mintha valaki már eljött volna ezek közé fremenek közé, és tőkét kovácsolt volna a Missionaria Protectiva hagyatékából.

Stilgar megköszörülte a torkát.

Jessica érezte, hogy a férfi türelmetlen, tudta, hogy az idő halad, hogy az emberek alig várják, hogy lezárhassák ezt a barlangnyílást. Most már a vakmerőség ideje jött el. Ráébredt, mire van szüksége: valami dar al-hikmanra, valamelyik fordítóiskolára, ahonnan megtudhatja…

— Adab — suttogta.

Olyan érzés fogta el, mintha bukfencet vetett volna az agya. Megdobbanó szívvel ismerte föl az érzést. Az egész Bene Gesserit-képzésben nem volt még egy mozzanat, amelynek ilyen felhívó ereje lett volna. Csak az adab volt ilyen, az uralkodó emlékezet, amely alárendeli magának az embert. Jessica átengedte magát neki, hagyta, hogy az ajkára toluljanak a szavak.

— Ibn quirtaba — szólalt meg —, egészen addig, ahol véget ér a

por. — Előrenyújtotta a karját a köpeny alól, látta, hogy Stilgar szeme tágra nyílik. Burnuszok suhogását hallotta maga mögül. — Látok magam előtt egy… frement, nála a példázatok könyve — mondta éneklő hangon. — Abból olvas al-Latnak, a napnak, akivel szembeszállt és akit leigázott. Abból olvas az Ítélő Sadusoknak, és ezt olvassa nekik:

Ellenségeim immár, mint a letarolt zöld fű,
mely útjába mert állni a viharnak.
Nem láttátok-e, mit tett a mi Urunk?
Pusztító járványt küldött reájuk,
kik ellenünk fenekedtek.
Olyanok már, mint a madarak,
kiket vadász rebbentett szét.
Cselvetésük, mint a méregpilula,
melyet minden száj kiköp.

Remegés futott végig rajta. Leeresztette a karját.

Mögüle, a barlang mélyének sötétjéből suttogó kórus felelt rá:

— „Kezük műve semmivé lesz…”

— Isten tüze égjen szíved fölött — mondta Jessica. És azt gondolta: *Most már sínen vagyunk.*

— Isten tüze lángoljon — jött a válasz.

Jessica bólintott.

— Ellenségeid pusztuljanak — mondta.

— Bi-la kaifa — felelték rá.

A hirtelen csöndben Stilgar meghajolt előtte.

— Sayyadina — mondta. — Ha Shai-hulud is úgy akarja, akkor még elvégezheted a belső átváltoztatást, hogy Tisztelendő Anya legyen belőled.

Belső átváltoztatás, ismételte meg gondolatban Jessica. *Különös megfogalmazás. De a többi elég jól beleillik a sémába.* Keserű cinizmussal gondolt rá, hogy mit csinált. *A Missionaria Protectiva ritkán hagy cserben bennünket. Ebben a pusztaságban is előkészítették számunkra a helyet. Most… most pedig el kell játszanom Auliya, Isten Szolgálólánya szerepét… csak éppen Sayyadinának hívják az efféle harciasabb népek, akikbe olyan alaposan bele kellett plántálni a Bene Gesserit áhítatos halandzsáját, hogy még a főpapnőiket is Tisztelendő Anyának hívják!*

Paul Csani mellett állt a belső barlang félhomályában. Még mindig érezte a szájában a falat ízét, amelyet a lánytól kapott — madárhús volt benne és magvak, összegyúrva fűszermézzel, levélbe göngyölve. Amikor néhány perccel korábban megkóstolta, rájött, hogy még soha életében nem evett ilyen tömény fűszereszenciát, és egy pillanatra félelem fogta el. Tudta, mit tehet vele ez az eszencia —

előidézheti a *változást*, amely fölébreszti benne a jövőlátó tudatot.

— Bi-la kaifa — suttogta Csani.

Paul ránézett, látta rajta az áhítatot, amellyel a fremenek szemlátomást elfogadták az anyja szavait. Csak a Jamis nevezetű férfi látszott elkülönülni, mintha összefont karjaival távol akarta volna tartani magától a szertartást.

— Duy yakha hin mange — suttogta Csani. — Duy punra hin mange. Két szemem van. Két lábam van.

És ámulattal nézett Paula.

Paul mély lélegzetet vett, igyekezett lecsillapítani a benne tomboló vihart. Az anyja szavai összefonódtak a fűszereszencia hatásával, úgy érezte, emelkednek-süllyednek benne a szavak, mint árnyékok a lobogó tűz körül. Az egész mögött ott érezte a cinizmust is — oly jól ismerte az anyját! —, de semmi sem fékezhette meg ezt a valamit benne, ami egy falatnyi étellel kezdődött el…

Félelmetes cél!

Hirtelen megérezte, úrrá lett rajta a faj öntudata, amely elől nem menekülhetett. Minden részlet éles kontúrt kapott, a látótere kitágult, özönlöttek be az adatok, hideg pontossággal működött a tudata. Leült a földre, nekitámasztotta a hátát a sziklának, átadta magát a belső erőnek. A tudata kiáramlott abba az időtlen zónába, ahonnan áttekinthette az időt, érzékelhette a lehetséges utakat, megcsaphatta a jövő szele… és a múlt szele: mintha egy szemmel a múltat, egy szemmel a jelent és egy szemmel a jövőt látta volna, s mindez összeolvadt egyetlen négydimenziós képpé, ahol láthatta, miként fonódik egybe a tér és az idő.

Fennállt az a veszély, hogy elragadja a saját lendülete, bele kellett kapaszkodnia a jelen tudatába, érzékelni a tapasztalás tompa döccenéseit, az eláramló pillanatot, a *van* folyamatos belekövülését a változhatatlan *volt*ba.

Ahogy felfogta a jelent, most érezte meg először, hogy az idő hatalmas, egyenletes hömpölygését hogyan zavarják meg mindenütt a kósza áramlatok, hullámok, hatások és ellenhatások, ahogy a hullámverés nekicsapódik a sziklás partoknak. Új fényben, tisztábban láthatta tulajdon jövőlátását is. Most megértette, mi okozza benne azokat a vakfoltokat, és hirtelen félelem fogta el.

A jövőlátása, most már tudta, olyan megvilágosodás volt, amelyben szerepet kapott az is, amit még meg tudott világítani — egyszerre eredményezett pontosságot és alapvető hibákat, mert beleszólt valami Heisenberg-féle határozatlansági effektus: az energia, amely feltárta, amit látott, meg is változtatta a látottakat.

És amit most látott, az egy időfókusz volt, itt, ebben a barlangban, a lehetőségek forrongó tömege összpontosult, ahol a legapróbb cselekedet — egy pillantás, egy óvatlan szó, egy arrébb lökött

homokszem — gigászi emelőkart mozdíthatott el az egész ismert világmindenségen át. Paul erőszakos összeütközést látott maga előtt, amelynek a kimenetele olyan sok tényezőtől függött, hogy az ő legapróbb mozdulata hatalmas változásokat idézett elő a szövevényben.

A látomás hatására legszívesebben mozdulatlanságba merevedett volna, de ez is cselekedet lett volna, a megfelelő következményekkel.

Számtalan következmény volt — legyezőszerűen ágaztak szét a vonalaik ebből a barlangból, és a következményvonalak legtöbbje mentén Paul ott látta saját holttestét, vér patakzott a rajta tátongó, kés ütötte sebből.

Apám, a Padisah Császár hetvenkét éves volt, de harmincötnek is alig látszott abban az évben, amikor kivette a részét Leto herceg halálából, és visszaadta az Arrakist a Harkonneneknek. A nyilvánosság előtt szinte mindig sardaukar-egyenruhában jelent meg, fekete burzegi sisakban, forgóján az arany császári oroszlánnal. Az egyenruha nyílt célzás volt arra, hogy honnan ered a hatalma. Apám nem volt azonban mindig ilyen harsány viselkedésű. Amikor akarta, jóindulat és megnyerő őszinteség sugárzott belőle, de így utólag már gyakran elgondolkodom, vajon volt-e egyáltalán apámban és apám körül bármi, ami az lett volna, aminek látszott. Most úgy látom, hogy apám állandóan küzdött, hogy kiszabaduljon egy láthatatlan ketrec rácsai mögül. Nem szabad elfelejtenünk, hogy császár volt, a feje egy olyan uralkodóháznak, amely visszanyúlt a történelem ködbe vesző őskorszakaiba. Mi azonban megtagadtuk tőle a törvényes fiú utódot. Szenvedett-e valaha ennél szörnyűbb vereséget uralkodó? Anyám engedelmeskedett a Nővérek parancsának abban, amiben Lady Jessica nem engedelmeskedett. Melyikük volt az erősebbik? A történelem már megfelelt a kérdésre.

— Irulan hercegnő: Atyám

Jessica fölébredt a barlang sötétségében, hallotta, hogy mozgolódnak körülötte a fremenek, megcsapta az orrát a csípős cirkoruhaszag. Belső időérzéke szerint odakint már leszállóban lehetett az alkony, a barlangban azonban egyenletes volt a sötétség, elszigetelték a sivatagtól a műanyag leplek, amelyek felfogták a testükből kipárolgó vízgőzt, és nem engedték kiszökni a barlangból.

Jessica rájött, hogy az eltelt órákban megengedte magának a teljesen ellazult alvást, hogy kipihenje kimerültségét, és ez sokat elárult arról, hogy öntudatlanul mennyire biztonságban érezte magát Stilgar csapatában. Megfordult a köpenyéből kialakított függőágyban, letette a lábát a kőre.

Nehogy elfelejtsem csúszósra beállítani a csizma szárát, hogy segítse a keringést a cirkoruhában! gondolta. *Olyan sok mindent kell észben tartani.*

Még mindig érezte a reggelije ízét a szájában, a levélbe göngyölt, fűszermézzel összedolgozott madárhús- és gabonafalatkát, és az eszébe ötlött, hogy itt fordított az időbeosztás: az éjszaka a tevékenység ideje, a nappal a pihenésé.

Az éjszaka elrejt; az éjszaka biztonságos.

Leakasztotta a köpenyét a kis sziklafülke falaiból kiálló kampókról, kitapogatta a sötétben, hol a teteje a ruhadarabnak, belebújt.

Hogyan lehetne üzenetet küldeni a Bene Gesseritnek? tűnődött. Értesíteni kellene őket arról, hogy a két szökevény menedéket talált az Arrakison.

Távolabb parázsgömbök gyúltak ki a barlangban. Jessica látta, hogy emberalakok mozognak a fényükben, köztük Paul is. A fia már felöltözött, a csuklyáját azonban hátravetette, jól látszott az éles Atreides-profil.

Olyan furcsán viselkedett, mielőtt nyugovóra tértek, gondolta Jessica. *Visszahúzódón.* Olyan volt, mint aki a halálból tért vissza, és még nem vette egészen tudomásul. A szemét félig lehunyta, a tekintete üvegesen meredt befelé. Jessicának a látványtól eszébe jutott, amit Paul mondott a fűszerrel telített táplálékról: *a rabja lesz az ember.*

Mellékhatásai vannak? tűnődött. *Paul azt mondta, valami köze van a jövőlátó képességéhez, de azóta is furcsamód hallgat róla, hogy mit lát.*

Jobbra, az árnyékok mélyéből Stilgar bukkant elő, a parázsgömbök fényében átment a barlangon a kis csoport felé. Jessica nézte; hogy babrálja a szakállát, milyen fürkésző tekintettel, ugrásra készen halad, mint a vadászó macska…

Hirtelen félelem nyilallt Jessicába, ahogy az érzékei végre fölfogták a feszültséget, amely szemlátomást sugárzott a Paul köre

gyűlt csoportból — a merev mozdulatokat, a szertartásos elhelyezkedést.

— A védelmem alatt állnak! — dörögte Stilgar.

Jessica ráismert a fremenre, aki ott állt Stilgarral szemben — Jamis volt az! Aztán meglátta azt is, hogy tombol benne az indulat — görcsösen megfeszült a válla.

Jamis, akit Paul leterített! gondolta.

— Tudod, mi a törvény, Stilgar — mondta Jamis.

— Ki tudná jobban? — kérdezte Stilgar, és Jessica jól hallotta a hangjában a csitítást, a szándékot, hogy elsimítson valamit.

— A párharcot választom — dörmögte Jamis.

Jessica átviharzott a barlangon, megragadta Stilgar karját.

— Mi van itt? — kérdezte.

— Az amtal törvénye — mondta Stilgar. — Jamis követeli az őt megillető jogot, hogy próbára tegye, megillet-e téged a legendai szerep.

— Valakinek ki kell állnia a nő bajnokaként — mondta Jamis. — Ha az ő bajnoka nyer, akkor az övé az igazság. De azt mondják… — elnézett a köréjük nyomakodott fejek fölött — …azt mondják, nincs szüksége fremen bajnokra — ami csak azt jelentheti, hogy vele jött a bajnoka, aki kiáll az igazságért!

Párviadalt akar Paullal! gondolta Jessica.

Elengedte Stilgar karját, egy lépést tett előre.

— Eddig még sohasem bíztam másra, hogy kiálljon helyettem — mondta. — Nem tudom, miért kellene…

— Ne oktass ki minket arra, hogy nálunk mi a szokás! — förmedt rá Jamis. — Majd akkor hiszek neked, ha látom a bizonyítékot! Lehet, hogy Stilgar mondta meg, mit mondjál reggel. Lehet, hogy a szádba rágta a szavakat, te meg elszajkóztad nekünk, abban a reményben, hogy bolonddá teszel minket!

Elbánhatok vele, gondolta Jessica, *de az esetleg ellentmondana az ő legendaértelmezésüknek.* És megint átvillant rajta, hogy milyen különös módon eltorzult ezen a bolygón a Missionaria Protectiva munkássága.

Stilgar Jessicára nézett, halkan szólt hozzá, de érezhetően úgy, hogy a csoport legtávolabbi szélén állók is meghallják:

— Jamis olyan ember, Sayyadina, aki nem tud megbocsátani. A fiad leterítette, és…

— Véletlen volt! — ordította Jamis. — Boszorkányság volt az a Tuono-medencében, most majd bebizonyítom!

— …korábban legyőztem én magam is — folytatta Stilgar. — Ezzel a tahaddi-kihívással most nekem is meg akarja mutatni. Túl erőszakos ez a Jamis ahhoz, hogy valaha is jó vezér lehessen belőle — túl sok benne a ghafla, állhatatlan. Csak a szája a törvényeké, a szívét a zarfa uralja, az elfordulás. Nem, sohasem lehetne belőle jó vezér.

Eddig nem bántottam, mert a harcban hasznát lehet venni, de ha elfogja ez a késforgató düh, akkor már a tulajdon közösségét veszélyezteti.

— Stilgar! — harsant fel Jamis hangja.

Jessica jól értette, mit csinál Stilgar — el akarta terelni Jamis haragját Paulról, magára akarta vonni a kihívást.

Stilgar most szembefordult Jamisszal, és Jessica megint hallotta a békítő szándékot a zengő hangban:

— Jamis, ez még gyerek! Hiszen csak…

— Te magad mondtad, hogy férfi — szólt Jamis. — Az anyja azt *mondta*, hogy átesett a gom-dzsabbaron. Víztől telt a húsa, majd kicsattan a víztől! Akik a csomagját hozták, azt mondták, több literkanna víz van benne. Több literkanna! És közben mi a gyűjtőzsebeinket szívogatjuk; mihelyt egy csepp víz összegyűlik bennük!

Stilgar Jessicára pillantott.

— Igaz ez? Víz van a csomagotokban?

— Igen.

— Több literkanna?

— Kettő.

— Mi volt a szándékotok ezzel a vagyonnal?

Vagyon? ismételte meg magában Jessica. Megrázta a fejét, érezte, hogy rideg a hangja, ahogy válaszol:

— Ahol én születtem, ott víz hullott az égből, és széles folyókban folyt végig a földön — mondta. Olyan hatalmas tengerekben állt ott a víz, hogy nem lehetett látni a túlsó partjukat. Engem nem tanítottak meg az ilyen vízfegyelemre. Eddig még sohasem kellett így gondolkodnom.

Sóhajtás szakadt ki a körülöttük állókból.

— Víz hullott az égből… — suttogták — …*folyt a földön.*

— Tudtad, hogy vannak közöttünk, akiknek véletlenül kiömlött a víz a gyűjtőzsebéből, és nagy bajban lesznek, mielőtt estére Tabrba érünk?

— Honnét tudtam volna? — Jessica megrázta a fejét. — Ha szükségük van rá, adjál nekik vizet a csomagunkból.

— Ez volt a szándékod ezzel a vagyonnal?

— Az volt a szándékom, hogy az életet óvjam vele — mondta Jessica.

— Akkor elfogadjuk az áldásodat, Sayyadina.

— Nem fogsz vízzel megvásárolni minket! — vetette oda Jamis. — És te sem fogsz magadra haragítani, Stilgar. Látom én, hogy azt szeretnéd, hívjalak ki téged, mielőtt bebizonyítottam az igazamat!

Stilgar szembefordult a férfival.

— Feltett szándékod, Jamis, hogy megküzdj egy gyerekkel? —

Halk, metsző volt a hangja.

— Próbára kell tenni a nő igazát!

— Akkor is, ha az én védelmem alatt áll?

— Az amtal törvénye jogot ad rá — mondta Jamis.

Stilgar bólintott.

— Igaz. És ha a fiú nem aprít föl, akkor utána az én késemmel kerülsz majd szembe. És most nem fogom vissza a pengét úgy, ahogy egyszer visszafogtam.

— Ezt nem tehetitek! — mondta Jessica. — Paul még csak…

— Nem avatkozhatsz bele, Sayyadina — mondta Stilgar. — Tudom persze, hogy engem le tudsz győzni, tehát le tudod győzni akármelyikünket — de mindannyiunkat egyszerre nem. Ennek így kell lennie. Így parancsolja az amtal törvénye.

Jessica nem jutott szóhoz. Csak nézte Stilgart a parázsgömbök zöldes fényében, látta, milyen démoni maszk kövült rá a férfi arcvonásaira. Jamisra fordította a tekintetét, szemügyre vette az arckifejezését, azt gondolta: *Ezt már előbb észre kellett volna vennem. Ez az ember mindig magában dúl-fúl, olyanfajta, aki észrevétlenül hergeli föl magát. Fel kellett volna készülnöm ellene.*

— Ha bántani mered a fiamat — szólalt meg —, velem kerülsz szembe! Kihívlak most! Nem marad belőled egy…

— Anyám… — Paul odalépett, megérintette a karját. — Talán ha megmagyaráznám Jamisnak, hogyan…

— Megmagyarázná! — mondta csúfondárosan Jamis.

Paul elhallgatott, rámeredt a férfira. Nem érzett félelmet. Jamis esetlen mozgásúnak látszott, és az éjszakai összecsapásuk során könnyen el tudott bánni vele. Paul azonban még mindig érezte az idő szövevényének sűrű gomolygását a barlangban, még mindig ott lebegett előtte a számtalan jövőkép, amelyek mindegyikében holtan hevert a kés alatt. Szinte alig volt kiút abban a látomásban…

Stilgar szólalt meg:

— Sayyadina, most eredj távolabb, hogy ne…

— Ne szólítsd Sayyadinának! — mondta Jamis. — Majd ha bebizonyosodott! Tudja az imádságot, na és? Mi van abban? Minden gyerek tudja!

Már eleget beszélt, gondolta Jessica. *Kiismertem. Egyetlen szóval meg tudnám bénítani.* Tétovázott. *De mindannyiukkal nem bánhatok el.*

— Akkor hát ide hallgass! — mondta furcsán lebegő hangon, amely fölcsapott a végén.

Jamis rámeredt, rémület ült ki az arcára.

— Majd én megmutatom neked, mi az a szenvedés! — folytatta Jessica ugyanazon a hangon. — Olyan szenvedésben lesz részed, hogy ahhoz képest a gom-dzsabbar szép emlék lesz! Ez jusson majd az eszedbe harc közben! Vonaglani fog az egész…

— Meg akar babonázni! — tört ki Jamisból. A fülére szorította a jobb öklét. — Követelem, hogy teljesüljön a csend törvénye!

— Úgy legyen — mondta Stilgar. Figyelmeztető pillantást vetett Jessicára. — Ha még egyszer megszólalsz, Sayyadina, tudni fogjuk, hogy boszorkánysággal próbálkozol, és az életeddel fizetsz érte! — A fejével intett Jessicának, hogy lépjen hátrább.

Jessica kezeket érzett magán, hátrahúzták, de megérezte, hogy nem barátságtalanul. Látta, hogy Paul elválik a tömegtől, közben Csani valamit súgott a fülébe, és a fejével Jamis felé intett.

Gyűrű alakult ki. Újabb parázsgömböket hoztak elő, és mindegyiket sárgás fényűre állították.

Jamis belépett a körbe, kibújt a köpenyéből, odavetette valakinek a tömegben. Megállt a szürkésen csillámló cirkoruhában, amelyen látszott, hogy sokat toldozták-foldozták. Odahajtotta a száját a vállához, ivott egyet a gyűjtőzseb csövéből, aztán kiegyenesedett, lehúzta magáról a ruhát, és óvatos mozdulattal odanyújtotta azt is a többieknek. Most már mozdulatlanul várakozott. Csak egy ágyékkötő volt rajta, a lábán valami rásimuló szövet, a jobb kezében kriszkés.

Jessica látta, hogy az a Csani nevű leány segít Paulnak levetkőzni, aztán a kezébe nyomja a kriszkés markolatát, látta, hogy Paul néhány pillanatig méregeti a kést, a súlyát, a súlyeloszlását. Arra gondolt, hogy Paul ismeri a prana és a bindu rejtelmeit, az idegek és az izmok titkait, hogy olyan tanítóktól tanulta meg a küzdést, mint Duncan Idaho és Gurney Halleck, akik már az életükben eleven legendák voltak. A fiú ismerte a Bene Gesserit fortélyait, rugalmasnak és magabiztosnak látszott.

De még csak tizenöt éves, gondolta Jessica. *És nincs pajzsa. Valahogy meg kell akadályoznom ezt! Kell lennie valami kiútnak…* — Fölpillantott, látta, hogy Stilgar figyeli.

— Nem akadályozhatod meg — mondta a férfi. — Nem szabad beszélned.

Jessica a szájára szorította a tenyerét.

Beleplántáltam a félelmet Jamis gondolataiba, mondta magában. *Valamennyire lelassítja majd… talán. Bárcsak tudnék imádkozni — igazán imádkozni!*

Paul most már egyedül állt a kör szélén, csak a nadrág volt rajta, amelyet a cirkoruha alatt viselt. A jobb kezében kriszkést tartott, a lába meztelenül simult a homoktól érdes sziklára. Idaho annak idején minduntalan figyelmeztette: *„Ha nem bízol a felületben, a legjobb a csupasz talp.”* A gondolatai előterében pedig még ott volt Csani útmutatása: *„Jamis védés után jobbra lendíti a kését: Mindenki ismeri ezt a szokását. És a szemed felé fog döfni, hogy pislogj és akkor vághasson. És kétkezes, vigyázz, amikor kezet vált!”*

Mindenekfölött azonban ott volt benne, de olyan erővel, hogy az

egész testében érezte, a gyakorlat, az ösztönös reakciókészség, amelyet nap nap után, óráról órára belevertek a gyakorlótermekben.

Gurney Halleck szavaira is emlékezett: *„A jó késvívó hegyben, élben, keresztvasban egyszerre gondolkodik. A heggyel vágni is lehet, az éllel döfni is lehet, a keresztvassal el lehet kapni az ellenfél pengéjét."*

Paul lenézett a kriszkésre. Nem volt rajta keresztvas, csak egy kis, homorú gyűrű a markolat alján. Ráadásul most jött rá, hogy sejtelme sincs róla, mekkora erőtől törik el ez a penge, még azt sem tudja, egyáltalán el lehet-e törni.

Jamis lassan, oldalazva elindult jobbra a kör széle mentén Paul felé.

Paul behajlította a lábát, előrehajolt, ráébredt, hogy nincsen pajzsa, pedig úgy tanult meg küzdeni, hogy körülötte legyen az a finom erőtér, úgy tanult meg védekezni, hogy villámgyors legyen a mozdulata, a támadását viszont visszafogja éppen annyira, hogy átcsúszhasson az ellenfél pajzsán. Hiába intették minduntalanul a mesterei, hogy ne számítson arra, hogy a pajzs úgyis lefékezi a gyors támadást, Paul tudta, hogy mélyen beleivódott a pajzsreflex.

Jamis odakiáltott, érezhetően szertartásos kihívással:

— Törjön hát ízzé-porrá a pengéd!

Eszerint el tud törni, gondolta Paul.

Óvatosságra intette magát: Jamis testét sem védte ugyan pajzs, de a másik nem is szokott hozzá, nem éltek benne a pajzsvívó gátlásai.

Paul szemügyre vette az ellenfélét. A férfi teste úgy festett, mintha csak csont és szíjas; csomós izom lett volna. Kriszkése tejfehéren világított a parázsgömbök fényében.

Félelem nyilallt Paulba. Hirtelen magányosnak és védtelennek érezte magát, ahogy ott állt a tompa, sárgás fényben ezektől az emberektől körülvéve. A jövőlátása számtalan tapasztalattal ellátta már, felvillantotta a jövő legerősebb sodrású áramlatait is, az útjukat megszabó döntésláncolatokat is, ám ez a *valóságos most* volt, ahol aprócska véletlenek végtelen sokaságán múlt az élete vagy a halála.

Itt akármi másik irányba billentheti a jövőt, ébredt rá Paul. Valami, ami egy pillanatra eltereli a figyelmét, egy köhentés a nézők közül, egy parázsgömb pislantása, egy csalóka árnyék rebbenése.

Félek, mondta magában.

Óvatosan körözni kezdett ő is Jamisszal szemben, és közben némán ismételgette magában a Bene Gesserit félelem elleni litániáját. *A félelem az elme gyilkosa…* Mintha hűvös hullám mosta volna át a testét. Érezte, hogy görcsbe rándult izmai kisimulnak, higgadtan, de ugrásra készen várakozott.

— Megmártom a késem a véredben! — horkant fel Jamis. És az utolsó szó közepén rávetette magát.

Jessica látta a mozdulatot, visszafojtotta a kiáltást.

Ahová Jamis lecsapott, most csak az üres levegő volt, és Paul ott állt mögötte, kése előtt Jamis védtelen háta.

Most, Paul, most! sikoltotta gondolatban Jessica.

Paul döfése pontos volt, gyönyörű ívű, sima, de olyan lassú, hogy Jamisnak még volt ideje elfordulni és elugrani jobbra.

Jessica fölismerte a pajzsvívó ritmust, és átvillant rajta, hogy milyen kétélű dolog ez a tudás. A fiú reakciói fiatalosan fürgék voltak, és a gyakorlás olyan tökélyre fejlesztette őket, amilyennel ezek az emberek még nem találkoztak. A támadás is begyakorolt támadás volt azonban, amely a képzeletbeli pajzs ellenállásához igazodott. A gyors döfést a pajzs elhárítja, csak a ravasz, lassú ellentámadást engedi át. Önuralom és ravaszság kellett hozzá, hogy valaki áthatoljon az ellenfél pajzsán.

Paul nem érzi?! kérdezte magában Jessica. *Éreznie kell!*

Jamis újra támadott, sötét szeme összeszűkült, teste sárga villanás volt csak a parázsgömbök alatt.

És Paul újra kisiklott előle, de túl lassú volt az ellentámadás.

Aztán újra.

És újra.

Mindannyiszor Paul visszavágása egy pillanatot késett.

És Jessica észrevett valamit, amiről remélte, hogy Jamis nem veszi észre. Paul hárításai káprázatóan gyorsak voltak, de mindig pontosan olyan szögben mozdult el, mintha pajzs segítene lefékezni Jamis pengéjét.

— Szórakozik a fiad azzal a szerencsétlen bolonddal? — kérdezte Stilgar, aztán mielőtt Jessica válaszolhatott volna, csendre intette. — Ne haragudj; te nem szólalhatsz meg.

Most egymás körül keringett a két alak a barlang sziklás padlóján: Jamis előrenyújtotta a kést tartó kezét, a kés hegye enyhén fölfelé állt, Paul előregörnyedt, alacsonyan tartotta a kést.

Jamis ismét rárontott, de ezúttal elfordult jobbra, amerre az előbb Paul elugrott.

Ahelyett hogy hátraugrott és kifordult volná, Paul most a kése hegyével fogta föl a férfi késes kezét. Aztán a fiú már ott sem volt, kipördült balra, és magában hálát adott Csaninak a figyelmeztetésért.

Jamis visszahátrált a kör közepére, megdörgölte a kést tartó kezét. Egy pillanatig vér csorgott a sebből, aztán elállt. Jamis tágra nyílt szeme mint két kékesfekete üreg meredt Paulra parázsgömbök tompa fényében, és mintha valami új, óvatos kifejezés jelent volna meg benne.

— Ó, ez fájt neki — mormogta Stilgar.

Paul ugrásra készen előregörnyedt, és ahogy tanulta, az első vér után odakiáltott:

— Megadod magad?

— Hah! — hördült fel Jamis.

Haragos morgás hallatszott mindenünnen.

— Állj! — kiáltotta Stilgar. — A kölyök nem ismeri a törvényeinket. — Aztán Paulhoz intézte a szót: — A tahaddi-kihívás nem ismer megadást. Csak a halál dönti el.

Jessica látta, hogy Paul nagyot nyel. *Még sohasem ölt meg embert így, párviadalban…* gondolta. *Vajon képes lesz rá?*

Paul lassan körözni kezdett jobb felé, kényszerű válaszként Jamis mozgására. Az agyában megint felbukkant mindaz, amit a látomásában megtudott a barlangban körülötte kavargó időrengető változók sokaságáról. Most már megértette, hogy ebben a küzdelemben túl sok az összezsúfolt, pillanatokba tömörödött döntés ahhoz, hogy tisztán ki lehetne venni bármelyik jövőbe vezető utat.

Változók változókra halmozódtak — ezért látszott ez a barlang csak köd borította csomópontnak a lehetséges utak szövevényében, gigászi zátonynak a hömpölygő áradat közepén, amely hatalmas örvényeket keltett maga körül.

— Fejezd már be, kölyök! — dörmögte Stilgar. — Ne játszadozz vele!

Paul előbbre óvakodott a körben, bízott benne, hogy gyorsabb az ellenfelénél.

Jamis hátrált néhány lépést. Ebben a pillanatban lett úrrá rajta a felismerés, hogy aki vele szemben áll, nem valami puhány idegen, akit sikerült becsalni a tahaddi-körbe, és könnyű prédája a kriszkésnek.

Jessica látta a Jamis arcán átvillanó kifejezést, és megértette. *Most a legveszélyesebb,* gondolta. *Most már mindenre elszánta magát, és akármire képes. Most már látja, hogy ez nem olyan gyerek, amilyeneket eddig ő ismert, hanem harci gépezet, amelyet csecsemőkorától fogva erre képeztek ki. Most szárba szökkenhet Jamisban a félelem, amelyet elültettem benne.*

Azon kapta magát, hogy valami szánalomfélét érez a férfi iránt — az érzelmet azonban háttérbe szorította a fiát fenyegető közvetlen veszély tudata.

Jamis akármire képes most… és kiszámíthatatlan, mondta magában. Egy pillanatra eltűnődött azon, hogy vajon Paul látta-e már ezt a jövőt, hogy újraéli-e most ezt az élményt? De látta, hogy mozog a fia, látta a verejtékcsöppeket az arcán, vállán, az éber óvatosságot az izmai sima játékában. Most először érezte meg, anélkül hogy megértette volna, a Paul képességében rejlő bizonytalansági tényezőt.

Most már Paul szorongatta az ellenfelét, körözött, bár nem támadott. Észrevette a másik félelmét. A gondolataiban megszólalt Duncan Idaho hangja: *„Amikor az ellenfeled félni kezd tőled, akkor csak hagyd hatnia félelmet, hogy megdolgozza, amíg a félelemből rémület lesz. A rémült ember önmagával küzd. Végül kétségbeesetten támadásba lendül. Az*

a legveszélyesebb pillanat, de általában számítani lehet rá, hogy a rémült ember elkövet egy végzetes hibát. Te most azt fogod megtanulni, hogy észrevedd és kihasználd ezeket a hibákat…”

A barlangban a nézők soraiból mormogás hallatszott.

Azt hiszik, Paul játszadozik Jamisszal, gondolta Jessica. *Azt hiszik, fölöslegesen kínozza.*

De megerezte az izgalom másik elemét is, azt, hogy élvezték a látványosságot. Jessica azt is látta, hogy Jamisban fokozatosan nő a feszültség. Azt a pillanatot, amikor már nem tudta tovább féken tartani, Jessica ugyanolyan pontosan érzékelte, mint Jamis maga… vagy Paul.

Jamis hatalmasat ugrott, a jobb kezével egy rövid cselező mozdulat után lecsapott, de az a keze üres volt. A kriszkés a bal kezében villant meg.

Jessicának elállt a lélegzete.

Pault azonban már figyelmeztette Csani: *„Jamis kétkezes!” „A késre koncentrálj, ne a kézre, amely fogja* — ismételgette annak idején unos-untalan Gurney Halleck. — *A kés veszélyesebb, mint a kéz, és bármelyik kézben lehet!”*

Paul viszont közben észrevette Jamis hibáját: rossz volt a lábmunkája, úgyhogy egy pillanattal tovább tartott, amíg visszanyerte az egyensúlyát az ugrás után, amelynek csak az volt a célja, hogy megzavarja Pault, és elterelje a figyelmét a kézváltásról.

Ha nem lett volna a parázsgömbök gyönge, sárgás fénye, ha nem meredtek volna rájuk a mélykék szemek, minden olyan lett volna, mint a gyakorlóteremben. A pajzs nem számít olyankor, amikor a saját mozgását lehet szembefordítani az ellenféllel. Paul szinte követhetetlenül gyors mozdulattal átkapta a saját kését is a bal kezébe, oldalt lépett, és egyet döfött fölfelé, Jamis mellkasába, aztán hátraugrott, és csak nézte, ahogy a másik összeesik.

Jamis rongyként omlott a földre, hasra zuhant, felnyögött, Paul felé fordította a fejét, aztán nem mozdult többet. Élettelen szeme sötétüveggolyóként meredt rájuk.

„A heggyel ölni nem művészet — mondta egyszer Idaho Paulnak —, *de azért ebből ne csinálj gondot, ha ott a kínálkozó alkalom!”*

A fremenek odatódultak; kitöltötték a kört, félrelökték Pault. A nyüzsgő, lázasan tevékenykedő tömegben eltűnt Jamis. Kisvártatva néhányan elsiettek a barlang mélyébe, egy köpenybe burkolt teherrel a kezük között.

A holttestnek nyoma sem látszott már.

Jessica a fia felé furakodott. Úgy érezte, úszik a köpenyes, rossz szagú testek tengerében, a furcsamód elnémult tömegben.

Itt van a rettenetes pillanat, gondolta. *Paul testi és szellemi fölénye nyilvánvaló tudatában megölt egy embert. Nem szabad megtanulnia, hogy*

élvezze az ilyen győzelmet.

Átnyomakodott az utolsó sorokon; Paul egy kis üres részen állt, két szakállas fremen segített neki visszabújni a cirkoruhájába.

Jessica fürkésző tekintettel nézte a fiát. Paul szeme csillogott.

Hangosan zihált, hagyta, hogy öltöztessék, de ő maga nem segített.

— Jamis ellen! És egy karcolás sincs rajta! — mormogta az egyik fremen.

Csani, oldalt állt, a szemét nem vette le Paulról. Jessica látta rajta az izgatottságot, látta a csodálatot a huncut arcocskán.

Most kell megtenni, de gyorsan! gondolta Jessica.

Minden megvetését belesűrítette a hangjába és az arckifejezésébe, úgy mondta:

— No lám… milyen érzés gyilkosnak lenni?

Paul megdermedt, mintha megütötték volna. A tekintete találkozott anyja fagyos pillantásával, és elöntötte az arcát a pír. Önkéntelenül arra a helyre pillantott, ahol az előbb még ott feküdt Jamis.

Stilgar odafurakodott Jessica mellé, miután visszatért a barlang mélyéből, ahová Jamis testét elvitték. Kimért, keserű hangon szólt Paulhoz:

— Amikor majd eljön az ideje, hogy kihívj engem, és az én helyemre törj, ne hidd, hogy velem úgy játszadozhatsz, ahogy Jamisszal eljátszottál!

Jessica érezte, ahogy az ő és Stilgar szavai belemartak Paulba, elvégezték kegyetlen feladatukat. Ezek az emberek tévedtek — de hasznos volt most a tévedésük. Kutatóan végigtekintett a körülöttük sorakozó arcokon, ugyanúgy, mint Paul, és ugyanazt látta, amit ő. Csodálatot, igen, és félelmet… és egyiken-másikon megvetést. Aztán Stilgarra emelte a pillantását, látta rajta a keserű belenyugvást, és tudta, milyennek rémlett Stilgar szemében a küzdelem.

Paul az anyjára nézett.

— Te tudod, miért volt — mondta.

Jessica hallotta a hangjában a kijózanodást, a lelkifurdalást. Még egyszer végigsöpört a pillantása a körülöttük állókon, aztán azt mondta:

— Paul eddig még sohasem ölt meg közelharcban embert.

Stilgar hitetlen képpel nézett rá.

— Nem játszadoztam vele — mondta Paul. Odanyomakodott az anyja elé, megigazította magán a köpenyt, lenézett a sötét foltra, amelyet Jamis vére hagyott a sziklán. — Nem akartam megölni.

Jessica látta, hogy Stilgar arcáról lassan eltűnik a hitetlenség, elfoglalja a helyét a megkönnyebbülés, miközben eres kezével a szakállát húzogatta. Hallotta, ahogy a csoporton mormogás fut végig.

— Szóval ezért kérdezted, megadja-e magát — mondta Stilgar. — Értem. A mi szokásaink mások, de majd meglátod, miért. Már azt hittem, skorpiót engedtünk be magunk közé. — Pár pillanatig tétovázott, aztán folytatta: — És ezentúl nem szólítalak kölyöknek.

A körülállók közül megszólalt egy hang:

— Név kéne neki, Stil!

Stilgar bólintott, tűnődve húzogatta a szakállát.

— Erőt látok benned… mint amilyen erő van a kőoszlop alatt. — Megint elhallgatott. — Ezentúl közöttünk Usul leszel, az oszlop talapzata. Ez a titkos neved, ez a neved a sziecsben. Mi, a Tabr sziecsbeliek használhatjuk, de mások nem vehetik a szájukra… Usul.

Mormogás hallatszott körülöttük:

— Jó választás… erős név… szerencsét hoz. — És Jessica megérezte, hogy elfogadták, befogadták őket, tudta, hogy ő is része annak, amit a bajnoka elnyert: most már Sayyadina volt.

— És te milyen férfinevet választasz magadnak, hogyan szólítsunk mások előtt? — kérdezte Stilgar.

Paul az anyjára pillantott, aztán Stilgarra. Ennek a pillanatnak a töredékei ott voltak ugyan jövőlátó emlékezetében, de úgy érezte, mintha a különbségek fizikai erőként nyomnák, szorítanák át a jelen szűk kapuján.

— Hogy nevezitek ti azt a kis egeret, azt az ugráló egeret? — kérdezte Paul, ahogy az eszébe jutott a Tuono-medencében látott *hipp-hopp, tipi-topp* mozgás.

Kuncogás hallatszott körülöttük.

— Muad-Dibnek mondjuk — felelte Stilgar.

Jessicának elakadt a lélegzete. Ezt a nevet hallotta Paultól, amikor megmondta, hogy a fremenek majd befogadják őket, és így hívják őt. Hirtelen félni kezdett a fiától, és félteni kezdte.

Paul nyelt egyet. Úgy érezte, mintha olyan szerepet játszana, amelyet már számtalanszor eljátszott gondolatban… de mégis… voltak különbségek. Látta magát, ahogy szédítő magasságban van, sok tapasztalat és az ismeretek hatalmas tárházának birtokában, körös-körül azonban feneketlen mélység tátongott.

És megint fölrémlett előtte a látomás, amelyben fanatikus légiók vonultak a zöld-fekete Atreides-zászló alatt, végigpusztítva, fölperzselve a világmindenséget a prófétájuk, Muad-Dib nevében.

Annak nem szabad megtörténnie, mondta magában.

— Ezt a nevet akarod, hogy *Mund-Dib?* — kérdezte Stilgar.

— Én Atreides vagyok — suttogta Paul, aztán hangosan azt mondta: — Nem helyes, hogy egészen lemondjak arról a névről, amelyet az apámtól kaptam. Lehetne-e a nevem közöttetek Paul Muad-Dib?

— Paul Muad-Dib vagy — mondta Stilgar.

Ez nem volt benne egyetlen látomásomban sem, gondolta Paul. *Mást csináltam.*

De úgy érezte, továbbra is ott tátong körülötte az a mélység.

Megint mormogás futott át a csapaton, ahogy az egyik a másikhoz fordult:

— Bölcsesség és erő együtt… Mi kell még?… Szakasztott, mint a legenda… Lisan al-Gaib… Lisan al-Gaib…

— Mondok valamit az új nevedről — szólt Stilgar. — Kedvünkre való a választásod. Muad-Dib járatos a sivatag fortélyaiban. Muad-Dib megteremti magának a vizet. Muad-Dib elrejtőzik a nap elől, és az éjszaka hűvösében indul útnak. Muad-Dib termékeny, és benépesíti a vidéket. Muad-Dibet úgy emlegetjük, hogy „a fiúk tanítómestere". Erős alap ez, amelyre fölépítheted az életedet, Paul Muad-Dib, aki Usul vagy miközöttünk. Szívesen fogadunk magunk között.

Stilgar a tenyerével megérintette Paul homlokát, aztán elvette a kezét, átölelte Pault, és azt mormogta:

— Usul.

Ahogy Stilgar ellépett tőle, a csapat következő tagja lépett oda, átölelte Pault, megismételte új nevét. Ölelésből ölelésbe adta Pault a csapai, fülében zsongtak a hangok, a különféle hangszínek:

— Usul… Usul… Usul… — Máris név szerint ismerte egyiket-másikat. És ott volt Csani is, aki odaszorította az arcát az övéhez, ahogy átölelte és kimondta a nevét.

Aztán Paul megint ott állt Stilgar előtt, aki azt mondta:

— Most már az Ihuan Bedvin tagja vagy, a testvérünk. — Megkeményedett az arckifejezése, parancsoló lett a hangja: — És most, Paul Muad-Dib, igazítsd meg magadon a cirkoruhát! — Csanira pillantott. — Csani! Nézd meg, hogy áll Paul Muad-Dib orrában az a dugó! Úgy emlékszem, téged bíztalak meg vele, hogy a gondját viseld!

— Nem volt miből újat csinálnom, Stil — mondta a lány. — Ott van persze Jamisé, de hát…

— Elég ebből!

— Akkor odaadom az én egyik dugómat — mondta Csani. — Kibírom eggyel is, amíg…

— Még csak az kéne — mondta Stilgar. — Tudom, hogy vannak tartalékok. Hol vannak a tartalékok, mi? Egy csapat vagyunk, vagy csak összeverődött vademberek?

Kezek nyúltak feléjük, kemény, szálas tárgyak voltak bennük. Stilgar kiválasztott négyet, odaadta Csaninak.

— Csináld meg ezeket Usulnak és a Sayyadinának!

Egy hang szólalt meg a többiek háta mögül.

— És a víz, Stil? Mi lesz a csomagjukban levő literkannákkal?

— Tudom, hogy meg vagy szorulva, Forak — mondta Stilgar. Jessicára nézett. Jessica bólintott.

— Bontsatok föl egyet azoknak; akiknek szükségük van rá — mondta Stilgar. — Vízmester… hol egy vízmester? Á, Simum, gondod legyen, hogy annyit mérjenek ki, amennyire szükség van! Csak annyit, nem többet. Ez a víz a Sayyadina hozománya, és a sziecsben vissza kell fizetni neki a rendes terepi kamattal, levonva a csomagolást.

— Mekkora terepi kamattal kell visszafizetni? — kérdezte Jessica.

— Tíz az egyhez — mondta Stilgar.

— De hát ez…

— Bölcs szabály, majd meglátod — mondta Stilgar.

Köpenyek suhogása hallatszott a csapat hátsó soraiból, ahogy az emberek a víz köré gyűltek.

Stilgar föltartotta a kezét. Csönd lett.

— Ami Jamist illeti — mondta —, elrendelem a teljes szertartást. Jamis a társunk volt, testvérünk az Ihuan Bedvinben. Nem fordulunk el tőle anélkül, hogy megadnánk az illő tiszteletet annak, aki próbára tette a sorsunkat ezzel a tahaddi-kihívással. Történjék meg a szertartás… napnyugtakor, amikor majd a sötétség borulhat rá Jamisra.

Paul ezeknek a szavaknak a hallatán rádöbbent, hogy már megint belekerült abba a mélységbe… az idő vakfoltjába. Nem volt olyan múlt, amely kitölthette volna a jövőt a gondolataiban… illetve… illetve… még mindig ott lobogott valahol a zöld-fekete Atreides-zászló… valahol elöl… még mindig látszottak a dzsihad véres szablyái és fanatikus légiói.

Nem lesz, mondta magában. *Nem hagyhatom.*

Isten azért teremtette az Arrakist,
hogy megeddze az igazhitűeket.

— Irulan hercegnő: Muad-Dib
bölcsessége

A barlang némaságában Jessica hallotta a homok csikordulását a sziklán, ahogy az emberek járkáltak, a fülébe hatoltak a távoli madárrikoltások, amelyekről Stilgar azt mondta, hogy az őrszemek jelei.

A nagy műanyag szigetelőlepleket már levették a barlang nyílásáról. Jessica látta, ahogy az alkonyati árnyékok rávetődnek a nyílás előtti sziklaperemre és a mögötte elterülő medencére. Érezte, hogy búcsúzik tőlük a napvilág, érezte a száraz hőségből is, nemcsak az árnyékokból. Tudta, hogy a Bene Gesserit iskoláiban szerzett kifinomult észlelése nemsokára képes lesz arra, amire ezek a fremenek szemlátomást képesek voltak: hogy megérezzék a legcsekélyebb változást is a levegő páratartalmában.

Hogy kapkodtak, hogy összecsukják magukon a cirkoruháikat, amikor kinyílt a barlang szája!

A barlang mélyében valaki kántálni kezdte:

Ima trava okolo!
I korenja okolo!…

Jessica magában lefordította: *Ezek hamvak! És ezek gyökerek!*

Lassan kezdetét vette Jamis temetési szertartása.

Jessica kibámult az arrakisi naplementére; az égbolton egymásra tornyosuló színrétegekre. Az éjszaka kinyújtotta árnyékujjait a távoli sziklák között.

A hőség azonban nem enyhült.

Jessica gondolatait a hőség a vízre terelte, és arra a megfigyelésre, hogy ezt az egész népet rá lehetett szoktatni, hogy csak adott időpontokban érezzen szomjúságot.

Szomjúságot…

Látta maga előtt, milyenek voltak a holdsütötte hullámok a Caladanon, ahogy fehér köpenyt terítettek a parti sziklákra… és párától nehéz szél járt fölöttük. Most a köpenyét birizgáló szellő szinte perzselte a szabad bőrfelületet az orcáján, a homlokán. Az új orrdugók idegesítették, és azon kapta magát, hogy nem hagyja nyugodni a cső, amely lenyúlik az arcától a cirkoruhába, visszaviszi a lehelete páratartalmát.

Az egész ruha egy izzasztókamra volt.

„Kényelmesebben érzed majd magad a ruhádban, amikor a tested beállt az alacsonyabb víztartalomra” — mondta valamivel előbb Stilgar.

Jessica tudta, hogy így igaz, de ettől a tudástól most nem érezte jobban magát. Nyomasztotta, hogy itt az ember agyában öntudatlanul, de állandóan ott van a víz kérdése. *Nem,* helyesbítette magát, *nem a vízé: a nedvességé.*

Ez pedig már kényesebb és mélyebb kérdés volt. Közeledő lépteket hallott, megfordult, látta, hogy Paul jön elő a barlang mélyéről, nyomában a pajkos képű Csani.

És még valami, gondolta Jessica. *Figyelmeztetni kell Pault, hogy vigyázzon az asszonyaikkal! Az ilyen sivatagi nők nem lennének alkalmasak hercegi feleségnek. Ágyasnak igen, de feleségnek nem.*

Mihelyt végiggondolta, el is képedt saját magán. *Megfertőződtem Leto látásmódjával?* Most értette meg, milyen alaposan megnevelte a herceg. *Úgy tudom átgondolni a hercegi sarj házassági igényeit, hogy közben egy pillanatra sem fontolgatom tulajdon ágyasi voltomat. Pedig… több voltam én, mint ágyas.*

— Anyám!

Paul megállt előtte, Csani mellette, egy fél lépéssel hátrább.

— Anyám, tudod, mit csinálnak ott hátul?

Jessica fölnézett a csuklya alól kivillanó két sötét foltba.

— Azt hiszem, igen.

— Csani megmutatta… mert azt mondják, nekem látnom kell, és… engedélyt kell adnom rá, hogy lemérjék a vizet.

Jessica Csanira nézett.

— Visszanyerik Jamis vizét — mondta Csani. Vékonyka hangja nazális színt kapott az orrdugóktól. — Ez a törvény. A hús az emberé, de a víz a törzsé… kivéve a párviadalt.

— Azt mondják, az enyém a víz — mondta Paul.

Jessica nem értette, hogy ettől miért lett hirtelen óvatos és feszült.

— A párviadalból való víz a győztest illeti — mondta Csani. — Azért, mert a szabadban, cirkoruha nélkül kell küzdeni. A győztesnek vissza kell kapnia a vizét, amit elveszített a harc közben.

— Nem kell Jamis vize — mormogta Paul. Úgy érezte, egyszerre lett része sok képnek, amelyek egyszerre kavarogtak, részekre tördelődve és újra összeállva, hogy szinte szédült tőle. Nem tudta biztosan, hogy mit fog tenni, egyvalamiben azonban biztos volt: nem akarta a Jamis húsából kipárolt vizet!

— De hát… víz — mondta Csani.

Jessica elámult azon, ahogy kiejtette a száján: *„Víz”*. Annyi tartalom egy ilyen egyszerű szóban! Egy Bene Gesserit-mondás jutott az eszébe: *„Fennmaradni annyi, mint úszni tudni ismeretlen vízben.”* És azt gondolta: *Paulnak és nekem meg kell keresnünk az áramlásokat és az*

örvényeket ezekben az ismeretlen vizekben… ha fenn akarunk maradni.

— Elfogadod a vizet — mondta a fiának.

Ismerős volt a hang, amelyen mondta. Ugyanezen a hangon beszélt egyszer Letóval, amikor azt mondta szegény hercegének, hogy el kell fogadnia egy jókora összeget, amelyet azért kínáltak fel, mert támogatott egy kétes vállalkozást — el kellett fogadnia, mert a pénz fenntartotta az Atreides-uralmat.

Az Arrakison a víz volta pénz: Ezt Jessica tisztán látta.

Paul nem szólt. Tudta, hogy engedelmeskedni fog az anyjának — nem azért, mert ráparancsolt, hanem mert a hangnem rákényszerítette, hogy átértékelje az egészet. Ha visszautasítaná a vizet, megbolygatná a bevett fremen szokásokat.

Hirtelen megszólaltak benne a Kalima négyszázhatvanhetes versének szavai, ahogy Yueh O. K. Bibliájában olvasta, és hangosan kimondta:

— A víz minden élet kezdete.

Jessica rámeredt. *Honnan szedte ezt az idézetet?* kérdezte magában. *Hiszen nem tanulta a misztériumokat!*

— Ahogy írva vagyon — mondta Csani. — Dzsudihar manténe: benne áll a Sah-Namában, hogy mindének közül először az életadó víz teremtetett a világra.

Jessica nem tudta megmagyarázni, miért (és ez jobban aggasztotta, mint az érzés), de hirtelen megborzongott. Elfordult, hogy ne vegyék észre a zavarát, éppen időben ahhoz, hogy lássa lebukni a napot. Lenyűgöző színorgia villant föl az égbolton, ahogy a nap eltűnt a szemhatár mögött.

— Itt az idő!

Stilgar hangja zendült meg a barlangban:

— Jamis fegyvere elpusztult. Jamist magához szólította Ő, Shai-hulud, akinek parancsára napról napra fogynak a holdak is, amíg végül már olyanok lesznek csak, mint a kiszáradt, vékonyka ág. — Leeresztette a hangját. — Így van ez Jamisszal is.

Súlyos csend ereszkedett a barlangra.

Jessica látta, ahogy Stilgar alakja szürkés árnyként, mint valami szellem mozog a sötétbe borult belső barlangrészben. Még egyszer kipillantott a medencére, érezte; hogy enyhül a hőség.

— Jöjjenek elő Jamis barátai! — szólt Stilgar.

Emberek mozogtak Jessica közelében, függönyt húztak a nyílás elé. Távol, a barlang mélyén földerengett egyetlen parázsgömb. Sárga fénye megvilágította az arra tóduló emberalakokat. Köpenyek suhogása csapta meg a fülét.

Csani egy lépést tett hátrafelé, mintha magához húzta volna a fény.

Jessica odahajolt Paul füléhez, belesúgta a titkos családi nyelven:

— Csináld azt, amit ők! Egyszerű szertartás lesz, hogy kiengeszteljék Jamis árnyát.

Több lesz annál, gondolta Paul. Valami görcsös rángásfélét érzett a tudata mélyén, mintha meg akarna ragadni valamit, ami mozgásban van.

Csani visszasurrant Jessica mellé, kézen fogta.

— Gyere, Sayyadina! Külön kell ülnünk.

Paul utánuk nézett, ahogy eltűntek az árnyékban, ott hagyták egyedül. Úgy érezte, elhagyták.

Akik fölrakták a függönyt, most megálltak mellette.

— Gyere, Usul!

Hagyta, hogy magukkal vezessék, betuszkolják a Stilgar körül álló körbe. Stilgar a parázsgömb alatt várakozott, mellette a földön egy szabálytalanalakú, itt-ott kidudorodó, helyenként szögletes halom, amelyet köpeny takart.

Stilgar intésére a csapat leguggolt, köpenyeiket megsuhogtatta a mozdulat. Paul velük együtt helyet foglalt, közben Stilgart nézte. A feje fölötti parázsgömb sötét üreggé mélyítette a szemét, megélénkítette a nyakánál kilátszó zöld szövet színét. Paul most a Stilgar lába melletti; köpeny fedte halomra fordította a tekintetét; észrevette, hogy egy baliset nyaka ált ki a köpeny alól.

— A lélek elhagyja a test vizét, mikor az első hold fölkel — mondta éneklő hangon Stilgar. — Így mondják a szent szavak. Amikor ma éjjel fölkelni látjuk az első holdat, kit szólít magához?

— Jamist — felelte rá a csapat.

Stilgar lassan kárbefordult a sarkán, tekintete végigpásztázta az arcok kőrét.

— Én Jamis barátja voltam — mondta. — Amikor a sólyomgép lecsapott ránk a Sziklalyuknál, Jamis volt az, aki fedezékbe rántott.

A mellette levő kupac fölé hajolt, levette róla a köpenyt.

— Mint Jamis barátja, elveszem ezt a köpenyt — vezéri jog. — A vállára vetette a köpenyt, fölegyenesedett.

Most már látni lehetett a kupac tartalmát: egy cirkoruha csillámló, halvány szürkeségét, egy ütött-kopott literkannát, egy kendőt, a közepén egy kis könyvet, egy kriszkés pengétlen nyelét, az üres hüvelyt, egy összehajtogatott csomagot, egy paratájolót, egy disztranszot, egy dobolót, mellette egy kis halom arasznyi fémhorgot, aztán egy összehajtogatott szövetdarabban mintha különböző méretű kövek lettek volna, egy csokornyi összefogott madártoll… és a baliset az összehajtogatott csomag mellett.

Jamis tehát balisetezett, gondolta Paul. A hangszer az eszébe juttatta Gurney Hallecket és mindazt, ami elveszett egyszer és mindenkorra. Paul múltba ágyazódó jövőlátásának emlékeiből tudta ugyan, hogy egyik-másik véletlenvonal mentén esetleg

összetalálkozhat még Halleckkel, de kevés ilyen találkozás volt, és ködösen látszottak csak. Nem tudta, mit gondoljon róluk. Zavarba hozta az a bizonytalansági tényező. *Talán azt jelenti, hogy valami, amit teszek… amit esetleg teszek, elpusztíthatja Gurneyt… vagy éppen visszahozhatja az életbe… vagy…*

Nagyot nyelt, megrázta a fejét.

Stilgar ismét a kupac fölé hajolt.

— Jamis asszonyának és az őröknek — mondta. A kis kövek és a könyv eltűnt a köpenye redői között.

— Vezéri jog — felelte rá a csapat.

— Jamis kávéskészletének jegye — mondta Stilgar, és fölvett egy zöld fémkorongot. — Ez adassék illő módon Usulnak, amikor visszatérünk a sziecsbe.

— Vezéri jog — mondta rá éneklő hangom a csapat.

Stilgar végül megfogta a kriszkésnyelet, fölállt vele.

— Ezt pedig a temetősíkságnak — mondta.

— A temetősíkságnak — ismételte meg a kórus.

A kör szemközti oldalán álló Jessica bólintott. Ráismert a rituálé ősi forrására, és azt gondolta: *Az átmenet a tudatlanság és a tudás, a vadság és a kultúra között ott kezdődik, hogy milyen tisztességet adunk a halottainknak.* Ránézett a szemben álló Paulra, eltöprengett: *Vajon megérti? Vajon tudni fogja, mit tegyen?*

— Jamis barátai vagyunk — mondta Stilgar. — Mi nem bőgünk a halottainkért, mint holmi garvargok falkája!

Paultól balra fölállt egy ősz szakállú férfi.

— Én Jamis barátja voltam — mondta. Kiment a kupachoz, fölvette a disztranszot. — Amikor a minimum alá ment a vizünk a Kétmadár-szikla ostrománál, Jamis megosztotta velem. — Visszatért a helyére.

Azt kellene mondanom, hogy Jamis barátja voltam? tépelődött Paul. *Azt várják, hogy elvegyek valamit abból a halomból?* Látta, hogy egy-egy arc feléje fordul, aztán vissza. *Igen, azt várják!*

A túloldalon fölállt egy másik férfi, odament a kupachoz, elvette a paratájolót.

— Én Jamis barátja voltam — mondta. — Amikor a Hegyöbölben elkapott minket az őrjárat, és megsebesültem, Jamis maga után csalta őket, hogy megmentse a sebesülteket. — Visszament a többiek közé.

Az arcok megint Paul felé fordultak, látta rajtuk a várakozást, lesütötte a szemét. Valaki oldalba bökte, egy hang azt sziszegte a fülébe:

— Pusztulást akarsz ránk hozni?

Hogy mondhatnám azt, hogy a barátja voltam? tépelődött magában Paul.

Újabb alak emelkedett föl a túloldalon, és ahogy a csuklyás fej a

fénykörbe ért, Paul megismerte az anyját. Jessica elvett egy kendőt a földről.

— Jamis barátja voltam — mondta. — Amikor a lelkek lelke Jamisban belátta, hogy mit követel az igazság, az a lélek visszavonult, és megkímélte a fiamat. — Visszatért a helyére.

És Paulban fölrémlett, milyen megvetés volt az anyja hangjában, amikor szembenézett vele a viadal után. *Milyen érzés gyilkosnak lenni?*

Érezte, hogy megint feléje fordulnak az arcok, haragot és félelmet érzett maga körül. Egy részlet villant át rajta egy filmkönyvből, amelyet az anyja mutatott egyszer: a halottak tiszteletéről szólt. Tudta, mit kell tennie.

Lassan fölállt.

Sóhajtás lebbent végig a körben ülők során.

Paul úgy érezte, mintha összezsugorodott volna az énje, ahogy közeledett a kör középpontjához. Mintha elveszítette volna önmaga egy részecskéjét, és ott kellett volna megkeresnie. Lehajolt a holmi fölé, kiemelte a balisetet. Egy húr halkan megpendült, ahogy nekiütődött valaminek a kupacban.

— Jamis barátja voltam — suttogta Paul.

Érezte, hogy könnyek égetik a szemét, erőlködött, hogy kijöjjön a torkán a. hangos szó:

— Jamis megtanított rá… hogy amikor… öl az ember… megfizet érte. Bárcsak jobban ismertem volna Jamist!

Szinte tapogatózva botorkált vissza a helyére, leroskadt a kőre.

Egy hang azt suttogta:

— Könnyezik!

A suttogás végigfutott a csapaton:

— Usul vizet ad a halottnak!

Paul nedves orcáját ujjak tapogatták meg, álmélkodó suttogást hallott.

Amikor Jessica fülét megütötték a szavak, megértette, milyen megrendülést okozhatott a fia; ráébredt, hogy itt rettenetes gátlás alakult ki a sírás ellen. Megismételte magában: *Vizet ad a halottnak.* Ajándék volt tehát a könny az árnyékvilágnak, minden bizonnyal szent ajándék!

Soha semmi ezen a bolygón még nem sulykolta bele ilyen erővel a víz mindenekfölött való értékét. Sem a vízárusok, sem a bennszülöttek kiszáradt bőre, sem a cirkoruhák vagy a vízfegyelem szabályai. Itt volt egy anyag, amely drágább volt minden másnál — amely maga volt az élet, amelyet jelképek és szertartások szövevénye vett körül.

A víz.

— Megfogtam az arcát — suttogta valaki. — Éreztem az ajándékot.

Pault először megijesztették az arcához nyúló kezek. Szorosan

megmarkolta a baliset hideg nyakát, érezte, hogy a húrok belevájtak a tenyerébe. Aztán a tapogató kezek mögött meglátta az arcokat, a tágra nyílt, álmélkodó szemeket.

Aztán visszahúzódtak a kezek. Folytatódott a temetés szertartása. Most azonban egy alig észrevehető kis tér tágult ki Paul körül, egy hajszálnyival távolabb húzódtak tőle, a tisztelet jeleként.

A szertartás halk, egyhangú énekkel fejeződött be:

A telihold hív magához,
Shai-huludot majd meglátod;
vörös az éj, poros az ég,
véres halál volt a tiéd.

Ó, kerek hold, legyél velünk,
szerencsében bővelkedjünk,
mit keresünk, találjuk meg
mélyében a kemény földnek.

Már csak egy tömött zsák maradt Stilgar lábánál. Leguggolt, rátette a tenyerét. Valaki odament melléje, lekuporodott. Paul megismerte Csani arcát a csuklya árnyékában.

— Jamisnál volt a törzs vízéből harminchárom liter és hét egész három harmincketted drachma — mondta Csani. — Íme, megáldom most egy Sayyadina szeme előtt. Ekkeri-akairi ez a víz, fillissin-folaszija Paul Muad-Dibnek. Kivi-akavi, soha többé, nakalas! Nakelasz! hogy megméressék és megszámláltassék, ukair-an! Szíve dobbanására, dzsan-dzsan-dzsan, a mi barátunknak… Jamisnak.

A hirtelen, néma csendben Csani Paul felé fordult, rászegezte a szemét. Egy kis idő múlva megszólalt:

— Ahol én vagyok a láng, te légy a szén! Ahol én vagyok a harmat, te légy a víz!

— Bi-la kaifa — mondta rá a kórus.

— Muad-Dibhez kerül ez a víz — mondta Csani. — Őrizze meg a törzsnek, óvja a gondatlan pazarlástól, legyen vele bőkezű a szükségben, és amikor eljön az ideje, adja tovább a törzs javára.

— Bi-la kaifa — hangzott föl újra.

El kell fogadnom ezt a vizet, gondolta Paul. Lassan fölkelt, átlépett a többiek között Csanihoz. Stilgar hátralépett, hogy odaférjen, gyengéden kivette a kezéből a balisetet.

— Térdelj le — mondta Csani.

Paul letérdelt.

Csani megfogta a kezét, rátette a vizeszsákra, rászorította a rugalmas felületre.

— Rád bízza a törzs ezt a vizet — mondta. — Jamis lelke

eltávozott belőle. Fogadd békében. — Fölállt, fölhúzta Pault is.

Stilgar visszaadta a balisetet, a tenyerében odanyújtott egy halom fémkarikát. Paul szemügyre vette őket, látta, hogy különböző méretűek. Csillogott rajtuk a parázsgömb fénye.

Csani elvette a legnagyobb karikát, az ujjára húzva Paul felé tartotta. Egyesével elvette a többit is, mindegyiket megmutatta Paulnak, közben számlálta:

— Két liter; egy liter; hét darab egydrachmás vízkarika; egy darab három harmincketted drachmás. Összesen harminchárom liter és hét egész három harmincketted drachma.

Az ujján Paul szeme elé tartotta.

— Elfogadod? — kérdezte Stilgar.

Paul nyelt egyet, bólintott.

— Igen.

— Később — mondta Csani — majd megmutatom, hogyan kell belekötni őket kendőbe úgy, hogy ne zörögjenek, nehogy eláruljanak, amikor csendre van szükség. — Paul felé nyújtotta a kezét.

— Megőriznéd őket… nekem? — kérdezte Paul.

Csani meghökkent pillantást vetett Stilgarra.

Stilgar elmosolyodott.

— Paul Muad-Dib, aki Usul, még nem ismeri a szokásainkat, Csani — mondta. — Őrizd magadnál a vízkarikáit kötelezettség nélkül, amíg majd megmutatod neki, hogyan tegye el őket.

A lány bólintott, kihúzott egy szövetszalagot a köpenye alól, ráfűzte a karikákat valami bonyolult módon úgy, hogy minden oldalról szövet vette körül mindegyiket, egy pillanatig tétovázott, aztán betömködte az egészet a köpenye alatti széles övkendő mögé.

Itt valamit nem fogtam föl, gondolta Paul. Érezte, hogy valamin csöndben mulatnak körülötte, valami enyhe évődés érzett a levegőben, és agyában fölbukkant egy jövőlátomás kis töredéke: *vízkarikát felajánlani nőnek — udvarlási szertartás.*

— Vízmesterek! — szólt Stilgar.

A csapat nagy köpenysuhogással fölemelkedett. Ketten előléptek, fölvették a vizeszsákot. Stilgar levette a parázsgömböt, és elindult vele a barlang mélye felé, a többiek a nyomában.

Paul odaszorult Csani mögé, nézte a vajsárga derengést a sziklafalakon, nézte a táncoló árnyékokat, érezte a csapat emelkedett hangulatát a várakozó némaság mögött.

Jessica, akit a sor végére rángattak az erős kezek, elfojtotta magában a pillanatnyi vakrémületet, amely a tolongó testek tömegében elfogta. Az előbb fölismerte egyik-másik részletét a szertartásnak, kihallotta a csakobsza és bhotáni dzsib töredékeket a szavakból, tudta, milyen féktelen erőszak tud olykor elszabadulni az ilyen látszólag egyszerű események során.

Dzsan-dzsan-dzsan, ismételte meg magában. *Menj-menj-menj!*

Olyan volt az egész, mint valami gyermekjáték, amelyből a felnőttek között eltűnt minden gátlás.

Stilgar megállt egy sárga sziklafal mellett. Megnyomott egy kiszögellést, és a fal egy darabja nesztelenül elfordult, szabálytalan körvonalú nyílás tárult fel. Stilgar bement, a többiek követték; elhaladtak egy sötét, lépsejtszerű rácsozat mellett, ahonnan hűvös léghullám csapta meg Pault.

Paul kérdő pillantással odafordult Csanihoz, megrángatta a köpenye ujját.

— Nyirkosnak éreztem ott a levegőt! — suttogta.

— Pssszt! — sziszegte a lány.

De mögöttük valaki megszólalt:

— Bőven van ma víz a csapdában. Jamis így adja a tudtunkra, hogy elégedett!

Jessica is belépett a titkos ajtón, hallotta, hogy becsukódott mögötte. Látta, hogy a fremenek lelassítják a lépteiket, amikor a rácsozat mellé érnek, érezte, hogy párás a levegő, amely megcsapta onnan őt is.

Szélcsapda! gondolta. *Van valahol a felszínen egy álcázott szélcsapdájuk, az összegyűjti és lenyomja a levegőt ide, a hűvösebb zónába, ahol kiválik belőle a nedvesség.*

Átmentek egy másik kőkapun, amely fölött rácsozat volt. Az is becsukódott mögöttük. A hátukat simogató légáramban Jessica és Paul is jól érezte a nedvességet.

Az elöl haladó Stilgar kezében a parázsgömb hirtelen lebukott a Paul előtt imbolygó fejek szintje alá. Paul kisvártatva lépcsőfokokat érzett a lába alatt, lefelé haladtak. Balra kanyarodott a lépcső. A fény meg-megvillant a csuklyás fejeken, a csigavonalban lefelé iparkodó alakok során.

Jessica egyre növekvő feszültséget érzett maga körül, nyomasztó csönd volt, idegtépően feszült csönd.

A lépcső véget ért, a csapat átment egy újabb alacsony ajtón. A parázsgömb fényét elnyelte a körülöttük tátongó nagy, nyílt tér, amely fölött magasan ívelt a sziklaboltozat.

Paul a karján érezte Csani kezét, halk csepegés hangja ütötte meg a fülét a hűvös levegőben, érezte, hogy a fremenek néma mozdulatlanságba dermednek a víz templomi jelenlétében.

Álmomban láttam ezt a helyet, gondolta.

A gondolat egyszerre volt megnyugtató és felkavaró.

Ezen az úton, valahol elöl a messzeségben, a fanatikus hordák véres utat vágtak a világegyetemen át az ő nevével a szájukon. A zöld-fekete Atreides-zászló a rémuralom jelképe lesz. Vérszomjas seregek rohannak a harcba, csatakiáltásukat rikoltozva: „Muad-Dib!”

Nem szabad bekövetkeznie, gondolta. *Nem hagyhatom!*

De érezte magában a követelőző faji tudatot, érezte tulajdon félelmetes célját, és tudta, hogy nem egykönnyen lehet megállítani a gyilkos erőt, amely mindent eltipor az útjában, és máris egyre nagyobb lendülettel halad előre. Paul tudta, hogy ha ebben a pillanatban meghal, a dolog akkor is továbbhalad az anyja és a születendő leánygyermek révén. Semmi más nem állíthatta volna meg, csak az itt és most összegyűlt egész csapat pusztulása, beleértve az anyját és őt magát is.

Paul körbepillantott, látta, hogy a csapat hosszú vonalba húzódott szét. Előrenyomták, a sziklából kifaragott alacsony mellvédhez. A mellvéd mögött, Stilgar parázsgömbjének fényében Paul sötét, mozdulatlan vízfelületet pillantott meg. Széltében-hosszában beleolvadt a mély, fekete árnyékokba, a szemközti falat éppen csak ki lehetett venni, talán százméternyire.

Jessica érezte, hogy húzódik a bőre az arcán, a homlokán, ahogy mohón beitta a párát a levegőből. A vízmedence mély volt; Jessica érezte a mélységét, és legyűrte magában a vágyat, hogy belemártsa a kezét.

Bal felől csobogás hallatszott. Jessica elnézett a fremenek sora mellett, látta, hogy Stilgar és Paul egymás mellett áll, nézik a vízmestereket, ahogy beleürítik terhüket a medencébe egy vízmérőn át. A vízmérő kerek, szürke száj volt a medence széle fölött. Jessica látta, hogy halad rajta a világító mutató, ahogy átfolyt rajta a víz, míg végül megállapodott harminchárom liter hét egész három harmincketted drachmán.

Micsoda pontossággal mérik a vizet! gondolta Jessica.

Észrevette, hogy a vízóra tölcsérének falán nyoma sem maradt nedvességnek, miután átfolyt rajta a víz. Adhézió nélkül pergett le róla. Jessica ebben az egyszerű tényben az egész fremen technika alapvető jegyét vélte fölfedezni: a tökéletességre törekedtek.

Jessica odanyomakodott a mellvéd mentén Stilgar mellé. Természetes udvariassággal engedtek utat neki. Észrevette Paul révült tekintetét, de most minden gondolatát kitöltötte ennek a hatalmas víztömegnek a rejtélye.

Stilgar rápillantott.

— Voltak közöttünk, akiknek vízre volt szükségük — mondta —, de még ha idejöttek volna is, nem nyúltak volna ehhez a vízhez. Tudod te ezt?

— Elhiszem — mondta Jessica.

Stilgar a víztükörre nézett.

— Több mint harmincnyolcmillió dekaliter vizünk van itt — mondta — elszigetelve a kismesterektől, elrejtve biztonságban.

— Kincstár — mondta Jessica.

Stilgar följebb emelte a parázsgömböt, hogy a szemébe nézhessen.

— Több, mint kincs. Ezrével vannak ilyen rejtett készleteink. Csak néhányan ismerjük mindegyiket. Félrehajtotta a fejét, a gömb fénye sárgás kontraszttal emelte ki az arcát, szakállát. — Hallod?

Füleltek.

Mintha az egész sziklatermet betöltötte volna a szélcsapdából kicsapódó víz csepegésének hangja. Jessica látta, hogy az egész csapat szinte megrészegülten hallgatja. Csak mintha Paul tartotta volna távol magát tőlük.

Paul fülében úgy hangzott a csepegés, mintha a pillanatok koppannának egymás után. Úgy érezte, átfolyik rajta az idő, a soha vissza nem kapható pillanatok. Érezte, hogy döntenie kell, de nem volt ereje mozdulni sem.

— Pontosan ki van számítva — suttogta Stilgar. — Millió dekaliteres pontossággal tudjuk, mennyi vízre van szükségünk. Amikor összegyűlik, akkor megváltoztatjuk az Arrakis arculatát.

Suttogó kórusban jött a válasz a többiek felől:

— Bi-la kaifa.

— Megkötjük a dűnéket a növényzet alatt — mondta Stilgar, és felerősödött a hangja. — Megtartjuk a vizet a talajban fákkal és aljnövényzettel.

— Bi-la kaifa — felelte rá a csapat.

— Évről évre fogy a sarki jégsapka — mondta Stilgar.

— Bi-la kaifa.

— Otthonos világot teremtünk az Arrakison — olvasztólencsékkel a sarkok fölött, tavakkal a mérsékelt égövekben, és csak a mély sivatagot hagyjuk meg a mesternek és fűszerének.

— Bi-la kaifa.

— És senki emberfiának nem kell többé szűkölködnie a vízben. Mindenki kedve szerint meríthet kútból, tóból, csatornából. Végigfolyik a kvanatokban, hogy megöntözze növényeinket. Ott lesz, vehet belőle minden ember. Ott lesz, csak a kezünket kell kinyújtani érte.

— Bi-la kaifa.

Jessica érezte, hogy szertartásos, vallási jellege van a szavaknak, észrevette; hogy maga is ösztönös áhítattal feleli rá: *Bi-la kaifa. Ezek az emberek elkötelezték magukat a jövőnek,* gondolta. *Ott van előttük a hegy, amelyet meg kell mászniuk: Ez az álom a tudós álma… és ezek az egyszerű emberek, ezek a parasztok a magukévá tették.*

Fölidézte lelki szeme előtt Liet-Kynest, a Császár planetológusát, akinek hazájává lett az Arrakis és népévé a fremenek — és ámulattal gondolt rá. Olyan álom volt ez, amely rabul tudta ejteni az emberek lelkét, és Jessica érezte benne Kynes kezét. Olyan álom volt ez, amelyért szívesen a halálba mennek az emberek. Jessica úgy érezte, ez

a másik lényeges alkotórész, amelyre szüksége van a fiának: emberekre, akiknek nagy cél lebeg a szemük előtt. Az olyan embereket könnyű eltölteni szenvedéllyel, fanatizmussal. Fegyverként lehet használni őket, hogy Paul visszahódítsa az őt megillető helyet.

— Most fölmegyünk — szólalt meg Stilgar —, és megvárjuk, amíg felkel az első hold. Amikor Jamis már rendben elindult, hazamegyünk.

A csapat halk suttogás közepette, szemlátomást vonakodva fölsorakozott mögötte, elindultak vissza a mellvéd mentén, aztán föl a lépcsőn.

Paul, ahogy ott lépdelt Csani után, érezte, hogy elszalasztott egy döntő pillanatot, hogy most már belesodródott tulajdon mítoszába. Tudta, hogy már korábban látta ezt a helyet, megfordult itt egy jövőlátó álomtöredékben, még a messzi Caladanon, de most a helyükre kerültek olyan részletek, amelyeket akkor nem látott. Újra eltűnődött adottsága korlátain. Olyan volt, mintha az idő hulláma vitte volna magával, olykor a völgyében, olykór a taraján — és körülötte a többi hullámok emelkedtek, süllyedtek, feltárták, aztán eltakarták, ami a felszínükön volt.

De mindenen túl, állandóan ott magasodott előtte a vad dzsihad, az erőszak, a mészárlás, mint valami hegyfok a hullámverés fölött.

A csapat libasorban kiment az utolsó ajtón a barlang főágába. Bezárták az ajtót. Eloltották a fényeket, elvették a szigetelőket a barlangnyílásról, előtűnt az éjszaka és a csillagok, amelyek közben megjelentek a sivatag fölött.

Jessica odament a szikla száraz külső pereméhez, fölnézett a csillagokra. Éles volt a fényük, közelinek látszottak. Érezte, hogy mozgolódás támadt körülötte, hallotta, hogy valahol mögötte egy balisetet hangolnak, megütötte a fülét Paul dúdolása. Valami különös melankólia csengett a hangjában, ami aggasztotta Jessicát.

Csani hangja szólalt meg a barlang mélyének sötétjéből:

— Beszélj a szülővilágod vizeiről, Paul Muad-Dib!

— Majd máskor, Csani — felelte Paul. — Megígérem.

Milyen szomorú a hangja!

— Nagyon jó az a baliset — mondta Csani.

— Az bizony — mondta Paul. — Gondolod, Jamis nem bánja, ha én használom?

Jelen időben beszél a halottról, gondolta Jessica. Nyugtalanította, amit ez sejteni engedett.

Egy férfihang szólt közbe:

— Jamis is szeretett muzsikálni, amikor volt rá idő!

— Akkor énekeld el nekem valamelyik dalotokat! — kérlelte Pault Csani.

Micsoda asszonyi csáberő van annak a gyermeklánynak a hangjában! gondolta Jessica. *Óvatosságra kell intenem Pault a fremen nők ügyében…*

mégpedig sürgősen!

— Ez egy barátom dala volt — mondta Paul. — Gondolom, meghalt már, szegény Gurney. Ő az esti dalának hívta.

A csapat elcsöndesedett, figyelt. Paul csengő fiútenorja felszárnyalt a magasba, csengett-bongott a baliset.

Nézd, milyen tisztán dereng a parázs.
az aranyló nap alkonyködbe vész,
milyen forrongó, pézsmaszagú láz
kíséri este az emlékezést…

Jessica a testében érezte a dalt, az áradó, pogány muzsikát, és hirtelen kínzóan tudatára ébredt önmagának, tulajdon testének és teste igényeinek. Feszült figyelemmel hallgatta Pault.

Az éj gyöngyfényű rejteke
csak a miénk, kedvesem,
új örömök ígérete
tündököl a szemedben…
A virágba boruló vágy
összeköt már bennünket,
a virágba boruló vágy
kitölti a szívünket…

Jessica érezte, hogy szinte vibrált a levegőben a néma csönd az utolsó hang után. *Miért énekel a fiam szerelmi dalt annak a gyermeklánynak?* kérdezte magában. Hirtelen félelem fogta el. Úgy érezte, viharzik, száguld körülötte az élet, és nem tudja megzabolázni. *Miért választotta ezt a dalt Paul?* tépelődött. *Az ösztönök néha nem hazudnak. Miért énekelte el éppen ezt?*

Paul némán ült a sötétben, és egyetlen komor gondolat töltötte ki a tudatát: *Az anyám az ellenségem. Nem tud róla, de ő az. Ő áll a dzsihad mögött, ő hajtja előre. Megszült, fölnevelt, kiképzett. Ő az ellenségem.*

A haladás fogalma védekező mechanizmusként működik, hogy eltakarja előlünk a jövő rémképeit.

— Irulan hercegnő: Muad-Dib összegyűjtött mondásai

élete és műve

A tizenhetedik születésnapján Feyd-Rautha Harkonnen a családi játékok keretében megölte a századik rabszolga-gladiátorát. A Császári Udvarból megfigyelők keresték föl az alkalom tiszteletére a Giedi Prime-ot, a Harkonnenek szülőbolygóját. A megfigyelőket, egy bizonyos Fenring grófot és a feleségét, Lady Fenringet meghívták, hogy a délutáni eseményen a közvetlen családtagok között foglaljanak helyet, a háromszög alakú aréna fölötti aranypáholyban.

A ta-báró születésnapjának tiszteletére, valamint hogy az emlékezetébe véssék minden Harkonnennek és alattvalóiknak, hogy Feyd-Rautha a kijelölt trónörökös, munkaszüneti napot rendeltek el a bolygón. Az öreg báró közzétette, hogy déltől délig minden dolgozó kipihenheti fáradalmait, és a családi városban, Harkóban jelentős erőfeszítésekkel igyekeztek megteremteni a vidám hangulat illúzióját: zászlók lobogtak az épületeken, új festékrétegeket mázoltak a falakra a Palotaút mentén.

A főútról letérve azonban Fenring gróf és a felesége észrevette a szeméthalmokat, az utcák sötét tócsáiban tükröződő ragyás, barna falakat, az emberek félénk osonását a falak mentén.

A báró kék falú erődítményén belül félelmetesen tökéletes volt minden, de a gróf és asszonya jól látta, milyen árat kellett fizetni érte: őrök voltak mindenütt, fegyverek mindenütt; és a fegyvereken az a selymes fényű patina, amelyről a gyakorlott megfigyelő rögtön tudta, hogy a rendszeres használat jele. Még a falakon belül is ellenőrző pontokon kellett áthaladni az egyes szárnyak között. A szolgák nemcsak szolgák voltak — katonai kiképzésről árulkodott a járásuk, a testtartásuk… az, ahogy a szemük figyelt mindig, mindenkit, mindenhol…

— Szorul a báró — mormogta a gróf a feleségének titkos nyelvükön. — Most kezdi látni, igazában milyen árat fizetett azért, hogy megszabaduljon Leto hercegtől!

— Valamikor el kell mondanom neked a főnix legendáját — jegyezte meg Lady Fenring.

A fogadócsarnokban álltak, várták, hogy bemenjenek a családi játékok színterére. Nem volt nagy a csarnok, talán negyven méter hosszú és fele olyan széles lehetett, de a falak mentén sorakozó álpilléreket úgy faragták ki, hogy erősen keskenyedtek fölfelé, és a mennyezet finom ívelésével együtt mindez sokkal tágasabb tér benyomását keltette.

— Ó-ó, itt jön a báró — mondta a gróf.

A báró közeledett a csarnok túlsó vége felől azzal a furcsa, félig sikló, félig kacsázó járással, amelyet rákényszerített a szükség, hogy irányíthassa a szuszpenzorok tartotta hústömeget. Tokái rengtek, a szuszpenzorok ugráltak, lengtek narancsszínű palástja alatt. Gyűrűk csillogtak a kezén, villogtak a palástjába beleszőtt opalángok.

Mellette, fél lépéssel mögötte jött Feyd-Rautha. Sötét haja apró fürtökben göndörödött, disszonánsan vidámnak látszott ez a frizura a komor, rosszindulatú tekintet fölött. Szoros, fekete zubbony volt rajta, és feszes nadrág, amely épp csak kidomborodott egy kicsit a fenekén. Vékony, puha talpú cipő fedte kicsiny lábát.

Lady Fenring, ahogy szemügyre vette a fiatalember ruganyos mozgását, az izmok biztos játékát a zubbonya alatt, azt gondolta magában: *Ő viszont ügyelni fog rá, hogy ne hízzék el!*

A báró megállt előttük, birtokosi mozdulattal megmarkolta Feyd-Rautha karját, és megszólalt:

— Az unokaöcsém, a ta-báró, Feyd-Rautha Harkonnen. — Aztán Feyd-Rautha felé fordította óriáscsecsemő-arcát, és azt mondta: — Gróf és Lady Fenring, akikről már beszéltem neked.

Feyd-Rautha a kötelező udvariassággal meghajtotta a fejét. Alig tudta levenni a szemét Lady Fenringről. A hölgy aranyszőke volt és nyúlánk, tökéletes alakját leomló, elefántcsontszínű ruha takarta — egyszerű, ráillő vonal, minden díszítés nélkül. Szürkészöld szempár nézett vissza a fiatalemberre. Lady Fenringből is sugárzott a Bene Gesseriteknek az a derűs nyugalma, amelyet Feyd-Rautha valamiért mindig zavarba ejtőnek és izgatónak érzett.

— Hümmm-mmm-ehemm-mmm — mondta a gróf. Szemügyre vette Feyd-Rauthát. — Ő volna az a hmmm-mmm, *makulátlan* fiatalember, öööö… ehem… drágám, igaz? — A gróf a báróra pillantott. — Kedves báróm, azt mondod, már beszéltél rólunk ennek a *makulátlan* ifjúnak? És mit mondtál rólunk?

— Elmondtam az unokaöcsémnek, hogy milyen nagy becsben tart téged a Császárunk, Fenring gróf uram — mondta a báró. És magában azt gondolta: *Jól nézd meg, Feyd! Nyuszimodorú ragadozó — ez a legveszélyesebb fajta!*

— Hát persze! — mondta a gróf, és rámosolygott hölgyére.

Feyd-Rautha kis híján sértődnek találta a férfi szavait és viselkedését. Egy hajszál választotta csak el őket a nyílt sértéstől, amit már észre kellett volna venni. A fiatalember a grófra összpontosította most a figyelmét: Fenring alacsony termetű volt, gyöngének látszott. Ravasz képe volt, szokatlanul nagy, sötét szeme. A halántéka deresedett. A mozdulatai pedig… így mozdította meg a kezét vagy fordította el a fejét, aztán amúgy beszélt… nehéz volt követni.

— Öööö-mmm-hmmm-ehemmm, az ember ritkán találkozik ilyen hümmm, makulátlansággal — mondta a gróf, mereven a báró bal vállára szegezve a szemét. — Én csak… öööö… gratulálni tudok a hmmm-mmm utódod tökéletességéhez. Hogy úgy mondjam, az ehemmm… előd fényében.

— Szinte túlzott ez a kedvesség — jegyezte meg a báró. Enyhén meghajolt, de Feyd-Rautha látta, hogy a nagybátyja pillantása nincs

összhangban az udvarias gesztussal.

— Amikor hmmm, ironikus vagy, az mindig arra utal, hogy öööö… mély gondolatok rejlenek mögötte — mondta a gróf.

Már megint kezdi, gondolta Feyd-Rautha. *Úgy hangzik, mintha sértegetne, de semmit sem talál benne az ember, amiért elégtételt lehetne kérni!*

Ahogy Fenringet hallgatta, Feyd-Rautha úgy érezte, mintha kásába nyomnák a fejét… az a *hümmm-ehemmm-öööö-mmm!* Ismét Lady Fenringre irányította a figyelmét.

— Máris túl sok idejét öööö… raboltuk el ennek az ifjú embernek — mondta Lady Fenring. — Ha jól tudom, várja őt ma az aréna.

A császári hárem hurijaira! Micsoda nő! gondolta Feyd-Rautha. Megszólalt:

— A mai napon a te tiszteletedre fogok küzdeni az arénában, hölgyem. Ha megengeded, nyilvánosan is neked ajánlom majd a győzelmemet.

Lady Fenring derűs arckifejezéssel viszonozta a pillantását, a hangja azonban ostorként vágott Feyd-Rautha arcába, amikor válaszolt:

— Nem engedem meg.

— Feyd! — szólt rá a báró, és magában azt gondolta: *Ez a csibész! Mit akar, hogy párbajra hívja ki ez a két lábon járó életveszély?*

A gróf azonban csak elmosolyodott, és annyit mondott:

— Hmmm-ehemmm.

— Most már csakugyan készülnöd kell az arénára — mondta a báró. — Ki kell pihenned magad, nem szabad fölösleges kockázatot vállalnod.

Feyd-Rautha meghajolt, arcán neheztelés sötétlett. — Megnyugtathatlak, bácsikám, úgy lesz minden, ahogy kívánod. — Odabiccentett Fenring grófnak. — Uram. — Aztán a feleségének. — Hölgyem. — Ezzel sarkon fordult, peckes léptekkel kivonult a csarnokból, csak egy futó pillantást vetett az Alsóbb Házaknak a kétszárnyú ajtó közelében kis csoportban ácsorgó képviselőire.

— Olyan fiatal még — mondta nagyot sóhajtva a báró.

— Öööö-hmmm no igen, mmm — mondta a gróf.

Lady Fenring közben azt gondolta: *Lehet, hogy erre az ifjú emberre gondolt volna a Tisztelendő Anya? Hogy ezt a vérvonalat kell feltétlenül megőriznünk?!*

— Még több mint egy óránk van a játékokig — mondta a báró. — Talán most megragadhatnánk az alkalmat, hogy elbeszélgessünk, kedves grófom. — Jobb felé intett a fejével. — Számottevő előrehaladás történt, amit érdemes megtárgyalni.

Magában azt gondolta: *Lássuk csak, hogyan tudja majd a Császár kifutófiúja átadni az üzenetét, akármi legyen is, úgy, hogy ne essen az*

egyenes beszéd bűnébe!

A gróf a hölgyéhez fordult.

— Öööö-hmmm… ehemmm… ugye megbocsátasz, hmmm… drágám?

— Minden nap, olykor minden óra hoz valami változást — jegyezte meg a felesége. — Mmmm… — Aztán tündöklő mosolyt villantott a báróra, mielőtt hátat fordított neki. Hosszú szoknyája suhogott, ahogy uralkodói tartással, hosszú léptekkel elvonult a csarnok végében nyíló kétszárnyú ajtó felé.

A báró észrevette, hogy az Alsóbb Házak csoportjában hirtelen megszakadt a társalgás, ahogy a nő a közelükbe ért, és minden szem csak őt követte. *Ezek a Bene Gesseritek!* gondolta magában. *Meg kellene már szabadítani tőlük a világmindenséget!*

— Kicsit arrébb, balra, két oszlop között van egy csendkúp — mondta a báró. — Ott nyugodtan beszélgethetünk, nem kell félnünk tőle, hogy kihallgatnak. — Kacsázó járásával bevonult a hangtompító erőtérbe, érezte, hogy a környezet zajai hirtelen tompák és nagyon távoliak lesznek.

A gróf odament melléje, mindketten megfordultak, arccal a fal felé, hogy ne lehessen olvasni a szájukról.

— Nem vagyunk elégedettek azzal, ahogy elparancsolta az Arrakisról a sardaukarokat — mondta a gróf.

Egyenes beszéd! gondolta a báró.

— Ha továbbra is itt maradtak volna a sardaukarok, fennállt volna a veszély, hogy mások is rájönnek, milyen segítséget kaptam a Császártól — mondta.

— Rabban unokaöcséd azonban a jelek szerint nem igyekszik kellő eréllyel megoldani a fremenkérdést.

— Mit kíván a Császár? — kérdezte a báró. — Legfeljebb egy maroknyi fremen van már csak az Arrakison. A déli sivatag lakhatatlan. Az északi sivatagot rendszeresen átfésülik az őrjárataink.

— Ki mondja azt, hogy a déli sivatag lakhatatlan?

— A ti tulajdon planetológusotok mondta, kedves grófom.

— Kynes doktor azonban meghalt.

— Ó, igen… sajnálatos módon.

— Egy felderítőtől, aki átrepült a déli területek fölött, úgy értesültünk — mondta a gróf —, hogy növényi élet jelei fedezhetők föl.

— Eszerint a Liga hozzájárult a műholdas megfigyeléshez?

— Ugyan, báró, te tudod a legjobban, hogy nem. A Császár törvényes úton nem állíthat kémholdat pályára az Arrakis körül.

— És én sem engedhetem meg magamnak — mondta a báró. — Ki repült át a déli terület fölött?

— Egy… csempész.

— Valaki nem mondott igazat neked, kedves grófom — mondta a báró. — A csempészek ugyanúgy nem tudnak röpködni a déli régiók fölött, mint Rabban emberei. Viharok, légköri zavarok, miegyéb, tudod? A navigációs irányadók gyorsabban mennek tönkre, mint ahogy kihelyezik őket.

— Majd máskor elbeszélgetünk a különböző típusú zavarokról — mondta a gróf.

Ohó! gondolta a báró.

— Valami hibát találtatok tehát az eljárásomban? — kérdezte méltatlankodó hangon.

— Ha az ember hibákról képzelődik, arra nem lehet mentség — jegyezte meg a gróf.

Szántszándékkal föl akar ingerelni, gondolta a báró. Két mély lélegzetet vett, hogy lecsillapodjék. Érezte tulajdon verejtékének szagát, és a szuszpenzorok hevederei a palástja alatt hirtelen mintha szorítani, horzsolni kezdték volna.

— A Császár nem neheztelhet a fiú és az ágyas halála miatt — mondta. — Kimenekültek a sivatagba. Homokvihar volt.

— Igen — mondta a gróf —, jó néhány kapóra jött balesetről tudunk.

— Nem szeretem ezt a hangot, gróf uram! — mondta a báró.

— Más a harag és más az erőszak — jegyezte meg a gróf. — Hadd figyelmeztesselek valamire. Ha holmi sajnálatos baleset érne engem, amíg itt vagyok, akkor valamennyi Nagy Ház értesül róla, mit tettél az Arrakison. Már régóta gyanakszanak a módszereidre.

— Mostanában csak egyetlen tranzakciómra emlékszem — mondta a báró —, amikor néhány sardaukar-légiót szállítottam el az Arrakisra…

— Azt hiszed, ezzel fenyegetheted a Császárt?

— Gondolni sem mernék rá!

A gróf elmosolyodott.

— Elő lehetne keríteni sardaukar-parancsnokokat, akik eskü alatt vallanák, hogy parancs nélküli akcióba fogtak, mert meg akartak verekedni ezzel a te fremen söpredékeddel.

— Sokan kételkednének az ilyen vallomásokban — mondta a báró, de a fenyegetés megdöbbentette. *Csakugyan ilyen vakfegyelemre nevelték volna a sardaukarokat?*

— Így vagy úgy, a Császár ellenőrizni kívánja az üzleti könyveidet — mondta a gróf.

— Amikor csak akarja.

— És… öööö… semmi kifogásod ellene?

— Semmi. A KHAFT-igazgatói tevékenységemben a legszőrszálhasogatóbb vizsgálat sem találhat hibát. — Közben azt gondolta: *Emeljen csak alaptalan vádat ellenem, és derüljön rá fény! Ott*

állok majd felmagasztosulva, és világgá kiáltom: „Nézzétek, milyen igazságtalanul bántak velem!” Aztán próbáljon csak meg bármi más váddal előhozakodni, még ha igaz is! A Nagy Házak előtt nem lesz hitele a második támadásnak, ha az első alaptalannak bizonyult.

— Semmi kétségem felőle, hogy az üzleti könyveidben nem lesz hiba — mormogta a gróf.

— Miért szívügye a Császárnak a fremenek megsemmisítése? — kérdezte a báró.

— Témát szeretnél változtatni, ugye? — A gróf vállat vont. — A sardaukarok akarják, nem a Császár. A sardaukaroknak szükségük volt egy kis gyakorlásra… és nem szívesen hagynak befejezetlenül semmit.

Azzal akarna rám ijeszteni, hogy vérszomjas hóhérlegények serege támogatja? kérdezte magában a báró.

— Több-kevesebb mészárlás mindig is hozzátartozott az üzlethez — mondta a báró —, de valahol meg kell húzni a határt. Valakit meg kell hagyni, hogy kitermelje a fűszert!

A gróf röviden, horkantva fölnevetett.

— Azt hiszed, munkára tudod fogni a fremeneket?

— Sosem voltak elegen ahhoz, hogy érdemes legyen — mondta a báró. — A mészárlás azonban nyugtalanságot keltett a lakosság többi részében. Odáig fajult a helyzet, hogy most már az arrakisi kérdésnek egy egészen más irányú megoldását fontolgatom, kedves Fenringem. És be kell vallanom, hogy a Császárnak tartozom hálával az ötletért.

— Hmmm?

— Tudod, kedves grófom, lelkesítő példaként lebeg előttem a Császár börtönbolygója, a Salusa Secundus.

A gróf csillogó szeme áthatóan meredt a báróra.

— Miféle kapcsolat lehetne az Arrakis és a Salusa Secundus között?

A báró érezte a hirtelen feszültséget a másikban.

— Egyelőre semmi — mondta.

— Egyelőre?

— Lásd be, hogy úgy is létre lehetne hozni egy tekintélyes munkaerőbázist az Arrakison… hogy börtönbolygónak használjuk.

— Arra számítasz, hogy növekedni fog az elítéltek száma?

— Nagy a nyugtalanság — vallotta be a báró. — Muszáj hajtanom őket, Fenring, nem is akárhogy! Végül is tudod, mekkora árat kellett fizetnem annak a nyomorult Ligának, hogy elszállítsa a közös haderőnket az Arrakisra! Azt a pénzt *valahonnét* elő kell teremteni.

— Nem ajánlom, hogy a Császár engedélye nélkül börtönbolygónak használd az Arrakist, báró.

— Ugyan, dehogy — mondta a báró. Nem értette, miért lett hirtelen olyan fagyos Fenring hangja.

— Van még valami — mondta a gróf. — Úgy tudjuk, hogy Leto

herceg Mentátja, Thufir Hawat nem halt meg, hanem a te alkalmazásodban áll.

— Nem vitt rá a lélek, hogy elpocsékoljam — mondta a báró.

— Hazudtál a sardaukar parancsnoknak, amikor azt állítottad, hogy Hawat meghalt.

— Ártalmatlan füllentés volt, kedves grófom! Semmi kedvem sem volt hosszadalmas szócsatába bonyolódni azzal az alakkal.

— Hawat volt az igazi áruló?

— Hová gondolsz? Nem, az a szélhámos orvos volt az! — A báró megtörölte verejtékező nyakszirtjét. Meg kell értened, Fenring, ott álltam Mentát nélkül! Tudsz róla. Még sohasem fordult elő, hogy ne lett volna Mentátom! Hallatlanul kellemetlen volt!

— Hogyan tudtad rávenni Hawatot, hogy átálljon hozzád?

— A hercege meghalt. — A báró mosolyt kényszerített az arcára. — Nincs miért félni Hawattól, kedves grófom. A Mentát testét telítettük latens méreggel. Az ételében kapja az ellenszert. Ha nem kap ellenszert, a méreg aktiválódik — és pár napon belül halál fia!

— Szüntessétek meg az ellenszer adagolását!

— De Hawat hasznunkra van!

— És túl sok mindenről tud, amiről senki élő embernek nem szabadna tudni!

— Azt mondtad, a Császár nem fél a leleplezéstől.

— Ne szórakozz velem, báró!

— Amikor egy ilyen parancs alatt ott látom a császári pecsétet, tüstént engedelmeskedem — mondta a báró. — De nem alkalmazkodom a te szeszélyeidhez.

— Úgy gondolod, csak szeszély?

— Mi más volna? A Császár nekem is lekötelezettem, Fenring. Megszabadítottam attól a kényelmetlen hercegtől.

— Néhány sardaukar segítségével.

— Hol talált volna a Császár még egy Házat, amely hajlandó álcázni őket, hogy titokban maradjon a Császár közreműködése?

— Ő is ugyanezt kérdezi magától, báró, csak egy kicsit más hangsúllyal.

A báró fürkészően szemügyre vette Fenringet, látta, hogy megfeszülnek az arcán az izmok, hogy uralkodik magán.

— Nocsak! — mondta a báró. — Remélem, nem képzeli a Császár, hogy *ellenem* is teljesen titokban tud akciót indítani.

— A Császár reméli, hogy ez nem válik szükségessé.

— Csak nem hiszi azt, hogy én fenyegetem a hatalmát?! — A báró hangjában sértett harag csendült, miközben arra gondolt: *Próbáljon csak meg ezzel megfogni! Úgy kerülnék a trónra, hogy közben végig verhetném a mellem, hogy milyen igazságtalanul bántak velem.*

A gróf hangja színtelenül kongott:

— A Császár azt hiszi, amit lát.

— Árulással merészelne megvádolni a Landsraad Nagytanácsa előtt? — A báró reménykedve visszafojtotta a lélegzetét.

— A Császárnak semmit nem kell merészelnie.

A báró elpördült a szuszpenzoraiban, hogy elrejtse az arckifejezését.

Még az én életemben megtörténhet! gondolta. *Császár lehetek! Próbáljon csak meg hamis váddal elbánni velem! Aztán jönne a megvesztegetés és a rábeszélés, és a Nagy Házak egy emberként állanának mellém: úgy tódulnának a zászlóm alá, mint a menedéket kereső parasztok! Minden másnál jobban félnek attól, hogy a Császár sardaukarjai egyesével elbánnak a Házakkal.*

— A Császár őszintén reméli, hogy sohasem kényszerül rá, hogy árulással vádoljon — mondta a gróf.

A bárónak nehezére esett, hogy semmi gúny ne legyen a hangjában, csak a sértődöttség, de valahogy sikerült.

— Mindig maradéktalanul hű alattvalója voltam. Kifejezni sem tudom, mennyire fájnak nekem ezek a szavak.

— Ehemmm-hmmm… — mondta a gróf.

A báró még mindig hátat fordított a grófnak, bólintott. Néhány pillanat múlva azt mondta:

— Ideje elindulni az arénába.

— Jó — mondta a gróf.

Kiléptek a csendkúpból, és egymás mellett elindultak a csarnok végében várakozó Alsóbb Házak felé. Valahol kongani kezdett egy harang, jelezve, hogy mái csak húsz perc van hátra a kezdésig.

— Az Alsóbb Házak várják, hogy az élükre állj — mondta a gróf, a várakozók felé bökve a fejével.

Kétértelműségek… mindig a kétértelműségek, gondolta a báró.

Fölpillantott a kijárat mellett ékeskedő új trófeákra, a bikafejekre és az öreg Atreides herceg, a néhai Leto herceg apja portréjára. Valami érthetetlen rossz előérzettel töltötték el a bárót, és azon tűnődött, vajon miféle gondolatokat ébreszthettek ezek a talizmánok Leto hercegben, amikor ott függtek a falakon a Caladanon, aztán az Arrakison — a nagystílű, vakmerő apa és a bika, mely végzett vele…

— Az emberiség, öööö, csak egy, hmmm, dologhoz ért — jegyezte meg a gróf, ahogy a nyomukba szegődő kíséret élén kiléptek a csarnokból a várószobába. A keskeny helyiség magas ablakai vörös-fehér mintás kőpadlót világítottak meg.

— És mi volna az? — érdeklődött a báró.

— Ah, mmm, az elégedetlenkedés — mondta a gróf.

Az Alsóbb Házak alázatos képpel utánuk vonuló, minden szavukat leső képviselői fölnevettek, pontosan a megfelelő elismeréssel, a hang azonban disszonánsan hatott, amikor a szolgák kitárták a külső ajtót,

és hirtelen bezúdult rajta a motorzúgás zaja. Hosszú sorban álltak a várakozó kocsik, lobogtatta rajtuk a zászlócskákat a szél.

A báró fölemelte a hangját, hogy túlszárnyalja a váratlan lármát.

— Remélem, hogy az unokaöcsém mai teljesítményével nem leszel elégedetlen, Fenring gróf.

— Most, öööö, csak a kellemes várakozás hmmm érzete tölt el — mondta a gróf. — Ugyebár a *proces verbal* esetén is, ehemmm, az embernek számításba kell vennie, öööö, hogy honnan ered.

A báró megdermedt a meglepetéstől. Hogy leplezze, úgy tett, mintha megbotlott volna a kaputól levezető lépcső első fokán. *Proces verbal! Bejelentés az Impérium elleni bűntettről!*

A gróf azonban kuncogott egyet, értésére adva, hogy ez csak afféle tréfa volt, és megveregette a báró karját.

Az arénába vezető egész úton azonban a báró sanda oldalpillantásokat vetett a grófra, ahogy ott ültek egymás mellett a kipárnázott, páncélozott bárói kocsiban, és azon tépelődött, hogy vajon miért tartotta szükségesnek a Császár *kifutófiúja*, hogy éppen ilyen tréfát eresszen meg az Alsóbb Házak füle hallatára. Fenring szemlátomást ritkán tett olyasmit, amit szükségtelennek tartott, ritkán használt két szót, amikor elég volt egy is, és ritkán elégedett meg azzal, hogy egy kijelentésének csak egy jelentése legyen.

Aztán helyet foglaltak az aranyozott páholyban a háromszögletű aréna fölött — harsogtak a kürtök, fölöttük, körülöttük a padsorok tömve voltak emberekkel, zászlók lobogtak mindenütt —, és ekkor kapta meg a választ a báró.

— Kedves báróm — mondta a gróf, közel hajolva a füléhez —, ugye tudod, hogy a Császár hivatalosan még nem erősítette meg az utódod kijelölését?

A báró úgy érezte, mintha hirtelen egyszemélyes csendkúpot emelt volna köréje önnön megrendülése. Rámeredt Fenringre, alig hatolt el a tudatába, hogy közben a gróf felesége is belépett az aranypáholyba a bejáratnál álló őrök között.

— Voltaképpen ezért vagyok ma itt — mondta a gróf. — A Császár azt óhajtja, hogy tegyek jelentést róla, méltó utódot választottál-e. Az aréna a legjobb alkalom rá, hogy előbújjék az igazi én az álarc mögül, igaz?

— A Császár megígérte, hogy tetszésem szerint jelölhetem ki az utódomat! — préselte ki magából a báró.

— Majd meglátjuk — mondta Fenring, és elfordult, hogy üdvözölje hölgyét.

Lady Fenring leült, rámosolygott a báróra, aztán a lenti, homokos küzdőtérre fordította a figyelmét, ahol éppen feltűnt a feszes nadrágba és trikóba öltözött Feyd-Rautha, a jobb kezén a fekete kesztyű, benne a hosszú kés, a balján a fehér kesztyű, benne a rövid kés.

— A fehér a méreg színe, a fekete a tisztaságé — mondta Lady Fenring. — Furcsa szokás, nem, kedvesem?

— Ühümmm… — mondta a gróf.

A családi padsorokból üdvrivalgás harsant fel, Feyd-Rautha megtorpant, hogy fogadja. Fölnézett, tekintete végigpásztázta az arcokat, megnézte unokafivéreit és unokanővéreit, a féltestvéreket, az ágyasokat és a külfrej rokonságot. Mintha megannyi rózsaszínű trombitaszáj rikácsolt volna a tarka ruhák és zászlók kavargásában.

Feyd-Rauthán átfutott a gondolat, hogy az arcoknak az a zsúfolt tömege ugyanolyan lelkesen nézné az ő vérét a homokon, mint a rabszolga-gladiátorét. Ennek a viadalnak a kimeneteléhez persze nem férhet kétség. Most csak látszatveszély fenyegette, valóságos nem — bár…

Föltartotta a nap felé a késeket, az ősi módon tisztelgett az aréna három sarka felé. Először a rövid kés, mely a fehér kesztyűs kezében volt (fehér, a méreg jeleként), került vissza a hüvelybe. Aztán a fekete kesztyű fogta hosszú penge — a tiszta penge. A tiszta penge ezúttal tisztátalan volt. Ez volt Feyd-Rautha titkos fegyvere, amely ezt a napot a merőben személyes győzelem napjává avatta: a méreg a fekete pengén.

Csak egy pillanatba került, amíg beállította a testpajzsát. Megtorpant egy pillanatra, amíg megérezte a homlokán az ismerős, feszülő érzést, amely megnyugtatta, hogy megfelelő a védelme.

Ennek a pillanatnak megvolt a maga feszültsége, és Feyd-Rautha a látványosság iránti biztos érzékkel elnyújtotta, odabiccentett az idomárjainak és a mentőlegényeknek, szakavatott pillantással ellenőrizte a felszerelésüket — készenlétben álltak a béklyók, tüskéik hegyesen villogtak, a horgok, kampók kék szalagjai lobogtak a szélben.

Feyd-Rautha intett a zenészeknek.

Fölhangzott a lassú induló, és az ősi pompájú, zengzetes dallamra Feyd-Rautha átvezette csapatát az arénán, hogy tisztelegjenek nagybátyja páholya előtt. Megálltak, Feyd-Rautha elkapta a feléje dobott díszes kulcsot.

A zene elhallgatott.

A hirtelen csöndben Feyd-Rautha két lépést hátrált, magasba emelte a kulcsot, és elkiáltotta magát:

— Ajánlom a mai igazságtételt… — És elhallgatott egy pillanatra, jól tudva, hogy a nagybátyja azt gondolja: *Az az őrült kölyök mégis Lady Fenringnek fogja ajánlani, és akkor kitör a botrány!*

— …nagybátyámnak és pártfogómnak, Vladimir Harkonnen bárónak! — kiáltotta Feyd-Rautha.

Élvezettel nézte, ahogy a nagybátyja megkönnyebbülten fölsóhajtott.

A zene pattogó indulóra váltott, és Feyd-Rautha emberei sietős léptekkel igyekeztek az arénán át az őrajtó felé, amely csak azokat engedte át, akiken rajta volt a megfelelő azonosító jelzés. Feyd-Rautha büszke volt rá, hogy sohasem használta az őrajtót, és ritkán volt szüksége a mentőlegényekre. De jó volt tudni, hogy ma ott álltak készenlétben — a különleges tervek olykor különleges veszélyeket hordoztak magukban.

Ismét csönd telepedett az arénára.

Feyd-Rautha megfordult, megállt a nagy, vörös ajtóval szemben, ahonnan a gladiátornak kellett kilépnie.

A különleges gladiátornak.

A terv, amelyet Thufir Hawat agyalt ki, bámulatosan egyszerű és célravezető, gondolta Feyd-Rautha. A rabszolga ezúttal nem kap kábítószert — ez volt a veszély. Helyette egy kulcsszót sulykoltak bele pszichéje öntudatlan mélységeibe, amellyel a kritikus pillanatban meg lehetett bénítani az izmait. Feyd-Rautha ott forgatta magában a létfontosságú szót, hangtalanul formázta a szájával: „Mocsok!" A közönség szemében úgy rémlik majd, hogy egy elkábítatlan rabszolgát csempésztek be az arénába, hogy megöljék a ta-bárót. És a gondosan előkészített bizonyítékok mind a rabszolgamesterre fognak mutatni.

Halk zümmögés hallatszotta vörös ajtó szervomotorjaiból, ahogy energiát kapott a nyitószerkezet.

Feyd-Rautha minden idegszálával az ajtóra figyelt. Ez az első pillanat döntő fontosságú volt. A felbukkanó gladiátor megjelenéséből nagyon sok mindent megtudhatott a gyakorlott megfigyelő. Minden gladiátort teletömtek a viadal előtt elakka-elixírrel, úgyhogy támadó állásban, de halálra készen léptek már elő — az embernek azonban jól meg kellett néznie, hogyan fogják a kést, merre fordulnak védekezéskor, tudatában vannak-e valójában, hogy közönség veszi körül őket. Néha már az is, ahogy a rabszolga félrehajtotta a fejét, létfontosságú támpontot adhatott a cselezéshez, a védekezéshez.

A vörös ajtó kivágódott.

Magas, izmos férfi lépett ki rajta. Mélyen ült a szeme, a fejét kopaszra borotválták. A bőre rőtes volt, az elakka-elixír jellegzetes színét mutatta, de Feyd-Rautha jól tudta, hogy csak festék. Testhezálló, zöld trikó volt rajta és a félpajzs vörös öve — az övön a nyíl balra mutatott, jelezve, hogy a rabszolga bal oldalát védi a pajzs. Kard módra tartotta a kezében a kést, a hegye kissé kifelé állt. Gyakorlott harcosra vallott minden mozdulata. Lassan megindult előre, pajzsos oldalát fordítva Feyd-Rautha és az őrajtónál álló csoport felé.

— Nem tetszik ez nekem — mondta Feyd-Rautha egyik horgosa. — Biztos vagy benne, hogy kapott elixírt, uram?

— Olyan a színe — mondta Feyd-Rautha.

— De nem úgy mozog — mondta egy másik segédje.

Feyd-Rautha két lépést tett előre, szemügyre vette ezt a rabszolgát.

— Mit csinált a karjával? — kérdezte az egyik mentőlegény.

Feyd-Rautha tekintete a férfi bal alsókarjára siklott, az ott látható véres karcolásra, aztán végigfutott a karon, le a kezére, amely a bal csípőjére mutatott. Vérrel rajzolt ábra látszott a zöld trikón: egy sólyom elnagyolt körvonala.

Sólyom! Feyd-Rautha fölkapta a fejét, tekintete találkozott a mélyen ülő szem tekintetével, látta, hogy szokatlan tűz villog benne.

Ez Leto herceg egyik harcosa, akit az Arrakison fogtunk el! gondolta Feyd-Rautha. *Nem közönséges gladiátor!* Hideg futott végig a hátán, belevillant, hogy hátha Hawatnak valami más terve is volt erre a mai viadalra — a kettős csel mögött egy harmadik. És minden elő van készítve, hogy a rabszolgamester bűnhődjék csak érte!

Feyd-Rautha főidomárának hangja szólalt meg a füle mellett:

— Nem tetszik még a szeme állása sem, uram. Hadd állítsak bele próbaképpen egy-két horgot a karjába!

— Majd én magam — mondta Feyd-Rautha. Elvett egy pár hosszú, szakállas fémvesszőt az idomártól, meglóbálta őket a kezében, megkereste a súlypontot. Ezeknek a horgoknak is bódítószerrel kellett volna bekenve lenniük — ezúttal azonban nem voltak, és lehet, hogy a főidomár ezért majd az életével fog fizetni. De mindez része volt a tervnek.

Hősként fogsz kikerülni belőle, mondta volt Hawat. *Megölöd a gladiátorodat egyenrangú küzdelemben, az árulás ellenére! A rabszolgamestert kivégzik, és a ti emberetek kerül a helyére.*

Feyd-Rautha újabb néhány lépést tett előre, húzta az időt, tanulmányozta az ellenfelet. Tudta, hogy odafent a padsorokban a hozzáértők máris rájöttek, hogy valami nincs rendben. A gladiátor bőrszíne olyan volt, amilyenné az elixírnek kellett volna tennie, de szilárdan állt a lábán, és nem remegett. A szurkolók most minden bizonnyal azt suttogják egymás közt: „Nézd a tartását! Izgatottnak kellene lennie, támadnia kellene vagy menekülnie! Nézd, hogy tartalékolja az erejét, hogy várakozik! Nem szabadna várakoznia!”

Feyd-Rautha érezte, hogy benne is izgalom árad szét. *Törje csak árulásban Hawat a fejét,* gondolta. *Elbánok én ezzel a rabszolgával! És a hosszú késem a mérgezett, nem a rövid. Ezt még Hawat sem tudja!*

— Hai, Harkonnen! — kiáltotta a rabszolga. — Fölkészültél a halálra?

Halálos csönd lett az arénában. *A rabszolgák nem szoktak kihívást intézni az ellenfélhez!*

Feyd-Rautha most már tisztán látta a gladiátor szemét, látta benne a mindenre elszánt, ádáz vadságot. Észrevette, hogy még a

tartása is más: lazán, ugrásra készen állt, minden izma győzedelmeskedni akart. A rabszolgák suttogó hírszolgálata eljuttatta hozzá Hawat üzenetét: *„Igazi lehetőséget kapsz rá, hogy végezz a ta-báróval!”* A cselszövésből legalább ennyi terv szerint ment tehát.

Feyd-Rautha szája grimaszra húzódott. Fölemelte a horgokat, diadal reménye töltötte el, ahogy a gladiátor testtartását nézte.

— Hai! Hai! — kiáltotta ismét a gladiátor, és két óvatos lépést tett feléje.

A lelátókon most már mindenkinek rá kellett jönnie, mi történt, gondolta Feyd-Rautha.

A rabszolgának félig dermedtnek kellett volna lennie a kábítószer okozta rettegéstől. Minden mozdulatának arról a mélységes meggyőződéséről kellett volna árulkodnia, hogy az ő számára nincs remény: nem győzhet! Tele kellett volna tömniük a fejét rémtörténetekkel arról, hogy miféle mérgeket szokott kiválasztani a ta-báró a fehér kesztyűs kezében levő késre. A ta-báró soha nem szokott gyorsan végezni az áldozatával; élvezettel szemléltette ritka mérgek hatását, képes volt rá, hogy az arénában állva hívja föl a figyelmet a vonagló áldozaton látható érdekes tünetekre. Ezen a rabszolgán látszott a félelem — de a rémületnek nyoma sem volt.

Feyd-Rautha a magasba emelte a horgokat, majdnem üdvözléssel biccentett.

A gladiátor rárontott.

Feyd-Rautha sok cselt, sok védést, visszaszúrást látott már, de ennél tökéletesebbet nemigen. Egy jól időzített oldalvágás csak egy hajszál híján nem metszette át a ta-báró bal lábán az ínakat.

Feyd-Rautha hátrapattant — de a rabszolga jobb alsókarjában ott maradt egy szakállas fémvessző, melynek horgai mélyen belevájtak a húsba úgy, hogy a másik csak ínt-izmot szaggatva tudta volna kihúzni.

A közönség egy emberként hördült fel.

A hang felajzotta Feyd-Rauthát.

Tudta, mit él át most a nagybátyja, ahogy ott ül odafent a Fenring pár, a Császári Udvar megfigyelői társaságában. Ebbe a viadalba nem lehetett beleavatkozni. Az előírásoknak eleget kellett tenni a tanúk előtt. És a báró csak egyféleképpen értelmezhette az arénában történteket — a személye elleni fenyegetésként.

A rabszolga elhátrált, a foga közé kapta a kést, a horog nyelét a karjához kötözte a rajta libegő szalaggal.

— Nem érzem a tűszúrásodat! — kiáltotta. Ismét előreóvakodott, döfésre kész késsel, a bal oldalát mutatva Feyd-Rautha felé, a testét elhajlítva, hogy a félpajzs a lehető legnagyobb védelmet nyújtsa.

Ez sem kerülte el a lelátókon ülők figyelmét. Éles kiáltások hallatszottak a családi páholyokból, Feyd-Rautha idomárjai pedig harsányan érdeklődtek, közbelépjenek-e.

A fiatalember intett, hogy menjenek vissza az őrajtóhoz.

Olyat mutatok nekik, amilyet még nem láttak, gondolta Feyd-Rautha. *Nem megrendezett ölést, ahol nyugodtan hátradőlve élvezhetik a stílus szépségeit! Amit most látnak, az a lágy részeikbe fog taposni! Amikor báró leszek, vissza fognak emlékezni erre a napra, és egy sem lesz köztük, akit ne fogna majd el a félelem e miatt a nap miatt!*

Lassan hátrált, ahogy a gladiátor rákszerűen oldalazott feléje. Csikorgott az aréna homokja a lába alatt. Hallotta a gladiátor zihálását, érezte saját verejtékének szagát, és vérszag is terjengett már a levegőben.

A ta-báró egyenletesen hátrált, jobbra fordult, készenlétben tartotta a második horgot. A rabszolga oldalt szökellt. Feyd-Rautha úgy tett, mintha megbotlott volna, sikolyok csapták meg a fülét a lelátókról.

A rabszolga megint támadott.

Istenek, micsoda harcos! gondolta Feyd-Rautha, miközben félreszökkent. Csak a fiatalos fürgesége mentette meg — a második horog pedig ott maradt mélyen beletemetve a rabszolga jobb deltaizmába.

Rikoltó éljenzés hallatszott a nézők soraiból.

Most éljeneznek, gondolta Feyd-Rautha. Vad lelkesedés hallatszott a hangokból, épp úgy, ahogy Hawat megjósolta. Eddig még sohasem szurkoltak így családi viadornak. Feyd-Rautha zordonan gondolt arra, amit Hawat mondott neki korábban: *„Jobban lehet félni az olyan ellenségtől, akit csodálsz.”*

Gyors léptekkel visszament az aréna közepére, ahol mindenki tisztán láthatta.

Kivonta a hosszú pengét, előrehajolt, úgy várta a közeledő gladiátort.

A másik csak annyi időre torpant meg, amíg szorosan a karjához kötözte a második horgot is, aztán Feyd-Rautha felé iramodott.

Lássa csak a családom, mit fogok most tenni! gondolta Feyd-Rautha. *Az ellenségük vagyok; gondoljanak rám majd úgy, ahogy most látnak!*

Előhúzta a rövid kést is.

— Nem félek tőled, te szemét Harkonnen! — vetette oda a gladiátor. — Egy halottnak már nem fájhatnak a kínzásaitok! Előbb végez velem a tulajdon késem, mint hogy kezet emelhetne rám valamelyik idomárod! És velem pusztulsz te is!

Feyd-Rautha elvigyorodott, előrenyújtotta a hosszú pengét, a mérgezettet.

— Most ezt kóstold meg! — mondta, és a másik kezében tartott rövid pengével színlelt támadást indított.

A rabszolga kezet váltott, félrecsapta a meglendülő késeket, befordult közéjük, elkapta a ta-báró rövid pengéjét — a fehér kesztyűs

kezében levőt, amelynek a hagyomány parancsa szerint a mérgezettnek kellett lennie.

— Most meghalsz, Harkonnen! — lihegte a gladiátor.

Egymásnak feszültek, oldalt bukdácsoltak a homokon. Ahol Feyd-Rautha pajzsa összeért a rabszolga félpajzsával, kékes derengés vibrált. Ózonszag töltötte be körülöttük a levegőt.

— Dögölj meg a saját mérgedtől! — nyögte érdes hangon a rabszolga.

Lassan befelé kezdte feszíteni a fehér kesztyűs kezet, ellenfele teste felé kezdte fordítani a mérgezettnek vélt pengét.

Most figyeljetek! gondolta Feyd-Rautha. Lecsapott a hosszú pengével — és a penge tehetetlenül pendült vissza a rabszolga karjához kötözött szakállas fémvesszőről!

Feyd-Rauthát egy pillanatig kétségbeesés fogta el. Álmában sem jutott volna az eszébe, hogy a horgoknak hasznát vehetné a gladiátor. Márpedig most szinte páncélként védték a karját. És micsoda ereje volt! A rövid penge kérlelhetetlenül közeledett a teste felé, és Feyd-Rautha gondolatait betöltötte az a tény, hogy az emberrel könnyen végezhet a mérgezetlen penge is.

— Mocsok! — nyögte ki.

A kulcsszó hatott: a gladiátor izmai elernyedtek egy pillanatra. Feyd-Rauthának ennyi elég volt. Eltaszította a másikat, annyira, hogy használni tudja a hosszú pengét. Mérgezett hegye megvillant, vörös vonal maradt a nyomában a rabszolga mellén. Azonnal ható méreg volt. A másik elengedte, hátratántorodott.

Most jól nézzen meg mindent a drágalátos családom! gondolta Feyd-Rautha. *Gondolkozzanak el ezen a rabszolgán, aki megpróbálta ellenem fordítani a kést, amelyet mérgezettnek vélt! Tűnődjenek el azon, hogy miként kerülhetett be az arénába egy így fölkészített gladiátor! És legyenek mindig tudatában annak, hogy sohasem lehetnek biztosak benne, melyik kezemben van a gyilkos fegyver!*

Feyd-Rautha némán állt, nézte a rabszolga lelassult mozdulatait. A másik tétován állt, majdnem tehetetlenül, majdnem eszméletlenül. Olvasni lehetett az arcáról, minden néző láthatta: a halál volt ráírva. A rabszolga tudta, mi történt vele, és azt is tudta, hogyan. A másik penge volt a mérgezett.

— Te…! — nyögött föl.

Feyd-Rautha hátrahúzódott, hogy teret engedjen a halálnak. A méreg bénító hatása még nem teljesedett ki, de a másik lassú mozdulatai már a fokozódó tehetetlenségről árulkodtak.

A rabszolga előretántorgott, mintha kötélen húzta volna valaki — mindig csak egy-egy lomha lépést tett. Minden lépés az egyetlen lépés volt a világában. Még mindig a kezében szorongatta a kést, de a hegye ide-oda imbolygott.

— Egyszer… még… elkapunk — nyögte ki lassan.

Szomorú kis grimasz rántotta görcsbe a száját. Leült, megingott, aztán összerándult, és arccal a homokba rogyott.

A néma csendben Feyd-Rautha odalépett, lábával a gladiátor alá nyúlt, a hátára hemperítette, hogy a nézők tisztán láthassák, amikor a méregtől rángatózni, vonaglani kezdenek majd az izmai. Amikor azonban a gladiátor hanyatt fordult, a melléből a tulajdon kése állt ki.

A csalódottsága ellenére Feyd-Rautha egy pillanatra elámult azon az erőfeszítésen, amellyel ez a rabszolga le tudta gyűrni a bénulását, hogy végezhessen magával. Az ámulattal együtt azonban rádöbbent arra is, hogy itt van valami, amitől *igazán* kell félni.

Ami az embernek emberfeletti erőt tud adni, az félelmetes!

Ahogy ez járt az eszében, hirtelen tudatára ébredt a lelátókról harsogó üdvrivalgásnak. A nézők önfeledten ünnepelték.

Feyd-Rautha megfordult, fölnézett rájuk.

Mindenki éljenzett, kivéve a bárót, aki tenyerébe támasztott fejjel, mély töprengésbe merülve ült — és a grófi párt, akik merev tekintettel nézték, arcukon álarcként ült a mosoly.

Fenring gróf odafordult a feleségéhez.

— Ah-ehemmm, mmm, leleményes, hömm, fiatalember, ugye, ühümm, drágám?

— Jó gyorsan működnek a, hmm, szinapszisai — válaszolta Lady Fenring.

A báró rápillantott, aztán a grófra, aztán vissza az arénában álló Feyd-Rauthára, és azt gondolta: *Ha valaki ilyen közel tudott férkőzni az utódomhoz…* Aztán a félelmét lassan tomboló harag váltotta fel. *Ma éjjel lassú tűz fölött fog megdögleni a rabszolgamester… és ha ennek a grófnak és a feleségének is benne volt a keze, hát…*

A báró páholyában elhangzott társalgás csak távoli morgás volt Feyd-Rauthának, a szavakat elfojtotta az ütemes lábdobogással kísért követelő ordítás:

— Le a fejét! Le a fejét! Le a fejét!

A báró összevonta a szemöldökét, amikor látta, hogy Feyd-Rautha feléje fordul. Nagy nehezen úrrá lett az indulatán, hanyag mozdulattal intett a rabszolga elnyúlt teste mellett álló fiatalembernek. *Kapja meg a fejet a fiú! Kiérdemelte azzal, hogy leleplezte a rabszolgamestert.*

Feyd-Rautha látta a jóváhagyó kézmozdulatot, és azt gondolta: *Azt hiszik, megtisztelnek vele. Most nézzék meg, mi következik!*

Látta, hogy az idomárjai már jönnek a fűrészes élű késsel, hogy eleget tegyenek a megtisztelő feladatnak, intett, hogy lépjenek vissza, aztán amikor tétováztak, megismételte a parancsoló mozdulatot. *Azt hiszik, megtisztelnek egyetlen rabszolgafejjel!* Lehajolt, összefogta a gladiátor kezét a melléből kiálló kés nyele körül, aztán kihúzta a kést, és beletette a petyhüdt kézbe.

Fölegyenesedett, odaintette az idomárokat.

— Sértetlenül, a késével együtt temessétek el ezt a rabszolgát! — mondta. — Kiérdemelte!

Az aranypáholyban Fenring gróf odahajolt a báróhoz.

— Nagystílű gesztus volt ez — mondta —, nem akárki tette volna meg. Az unokaöcsédnek stílusa is van, nemcsak bátorsága.

— Megbántja a népet azzal, hogy visszautasítja a fejet — dünnyögte a báró.

— Szó sincs róla — jegyezte meg Lady Fenring. Elfordult, fölpillantott a környező lelátókra.

A báró szeme rátapadt a nyaka vonalára, az izmok sima játékára. Bájos volt, mintha csak egy fiúé lett volna…

— Tetszik nekik az unokaöcséd viselkedése — mondta Lady Fenring.

Ahogy Feyd-Rautha gesztusának jelentése eljutott a legtávolabbi nézők soraiba is, ahogy az emberek látták, amint az idomárok elviszik a halott gladiátor sértetlen tetemét, a báró előtt is nyilvánvaló lett, hogy a nő jól értelmezte a tömeg reakcióját. Az emberek szinte megvadultak, hátba veregették egymást, ugráltak, ordibáltak.

— Kénytelen leszek népünnepélyt elrendelni — szólalt meg színtelen hangon a báró. — Nem lehet így hazaküldeni az embereket, anélkül hogy kiadhatnák az indulataikat. — Kezével jelt adott az őreinek, és felettük egy szolga meghajtotta a narancsszínű Harkonnen-lobogót a páholy fölött — egyszer, kétszer, háromszor — a népünnepélyre szóló jeladásként.

Feyd-Rautha átment az arénán, megállt az aranypáholy előtt. A fegyverei már a hüvelyükben voltak, a keze üresen csüngött. A tömeg szűnni nem akaró tombolását túlharsogva odakiáltotta:

— Ünnepély, bácsikám?

— A te tiszteletedre, Feyd! — szólt le a báró. És újabb jeladásra billent a lobogó.

Az aréna túloldalán kikapcsolódtak az őrajtók erőterei, fiatalemberek ugráltak be az arénába, egymást taszigálva rohantak Feyd-Rautha felé.

— Kikapcsoltattad a pajzsokat, báró? — kérdezte a gróf.

— Egy hajszála sem fog meggörbülni a legénynek mondta a báró. — Ő a nap hőse.

Az élen haladók körülvették Feyd-Rauthát, fölkapták a vállukra, elindultak vele körbe az arénában. — Ma este fegyvertelenül, pajzs nélkül bejárhatná Harko legszegényebb negyedeit is — mondta a báró. — Odaadnák neki az utolsó falatjukat csak azért, hogy közelről láthassák.

Föltápászkodott a székéből, elhelyezkedett a szuszpenzoraiban.

— Kérem, bocsássatok meg — mondta —, de haladéktalanul

utána kell néznem egy-két dolognak. Az őrség majd visszavisz benneteket a szállásotokra.

A gróf is fölemelkedett, meghajolt.

— Természetesen, báró — mondta. — Nagy érdeklődéssel várjuk az ünnepséget. Én még, ehemm, mmm, sohasem láttam Harkonnen-népünnepélyt.

— Egen — hagyta rá a báró. — Ó igen, az ünnepség… — Megfordult, körülvette az őrség, eltűnt a neki fönntartott kijáraton át.

Az őrség egyik kapitánya meghajolt Fenring gróf előtt. — Mi a parancsa, uram?

— Megvárjuk, amíg elmegy a hmmm, mmm, a tömeg sűrűje — mondta a gróf.

— Értettem, uram. — A férfi meghajolt, háromlépésnyit hátrált.

Fenring gróf odafordult a feleségéhez, ismét kettejük titkos hümmögőnyelvén szólalt meg:

— Persze te is láttad, ugye?

Lady Fenring ugyanazon a hümmögőnyelven válaszolt:

— A fiú tudta, hogy a gladiátor nem lesz elkábítva. Egy pillanatra elfogta ugyan a félelem, de nem lepődött meg.

— Meg volt rendezve — mondta a gróf. — Az egész színjáték.

— Semmi kétség.

— Hawat keze érzik rajta.

— Úgy van.

— Már felszólítottam a bárót, hogy végezzen Hawattal.

— Hiba volt, kedvesem.

— Most már én is tudom.

— Lehet, hogy nemsokára új bárója lesz a Harkonneneknek.

— Ha ez Hawat terve.

— Szó, ami szó, érdemes lesz utánanézni.

— A fiatalurat könnyebben kézben lehet majd tartani.

— Különösen nekünk… a mai éjszaka után — mondta Lady Fenring.

— Mit gondolsz, gond nélkül el tudod majd csábítani, kis kotlóstyúkom?

— Persze, szerelmem. Láttad, hogy nézett rám.

— Igen. És most már azt is értem, miért kell nekünk az a vérvonal!

— Az is nyilvánvaló, hogy kézben kell tudnunk tartani. Beleplántálom majd a lelke legmélyebb rétegeibe a szükséges prána-bindu kulcsszavakat, amelyek aztán megteszik a magukét…

— Mihelyt lehet, menjünk el innen — mihelyt úgy ítéled, hogy megtettél mindent, ami kell — mondta a gróf.

A felesége megborzongott.

— Egy pillanatig sem maradunk tovább — mondta. — Nem

akarnék ezen a förtelmes helyen a világra hozni egy gyermeket.

— Mit meg nem teszünk az emberiség érdekében! — jegyezte meg a férfi.

— A tiéd a könnyebbik rész.

— Azért van néhány ősi előítélet, amelyet le kell küzdenem — mondta a gróf.

— Szegény drágaságom — mondta a felesége, és megveregette az arcát. — De hát tudod, hogy csak így lehetünk biztosak benne, hogy megőrizzük azt a vérvonalat.

A gróf színtelen hangon válaszolt:

— Tisztában vagyok vele, mit csinálunk.

— Nem fogunk kudarcot vallani — mondta Lady Fenring.

— A kudarc érzete a bűntudat kezdete — figyelmeztette a férje.

— Nem lesz bűntudat — mondta Lady Fenring. — Beépítem a hipnoblokkokat annak a Feyd-Rauthának a pszichéjébe, megtermékenyíttetem vele magamat, és már itt sem vagyunk!

— És a nagybátyja… — mondta a férfi. — Láttál már ilyen elvetemültséget?

— Elég ocsmány — jegyezte meg Lady Fenring —, de az unokaöcsből még rosszabb is lehet.

— Hála a nagybátyjának. Tudod, ha arra gondol az ember, mi lehetett volna abból a legényből, ha más nevelést kap… ha például az Atreides-légkörben nő fel…

— Szomorú.

— Akkor megmenthettük volna az Atreides-sarjat meg ezt a kölyköt is. Amit hallottam az ifjú Paulról, abból ítélve bámulatos legényke lehetett, szerencsés találkozása az átöröklésnek és a nevelésnek. — Megrázta a fejét. — De nem érdemes a sajnálatunkat vesztegetnünk a balszerencse csúcsaira…

— Ez egy Bene Gesserit-mondás — jegyezte meg a nő.

— Nektek mindenre van valami mondásotok! — fakadt ki a gróf.

— Mondok egy másikat, tetszeni fog. Így hangzik: „Ne tekints halottnak emberi lényt, amíg a tetemét nem láttad. És még akkor is lehet, hogy tévedsz.”

Muad-Dib elmondja az Elmélkedésekben, hogy amikor először került szembe az Arrakis parancsoló szükségszerűségeivel, akkor kezdődött el az igazi neveltetése. Akkor megtanulta, hogyan kell a homokot karózni, ha ki akarja fürkészni az időjárást, megtanulta a szél bőrszurkáló nyelvét, megtanulta, hogyan zsibong az ember orra a

homokgyulladástól, és megtanulta összegyűjteni, megőrizni maga körül teste értékes nedvességét. Ahogy a szeme fokozatosan ibadszemmé lett, úgy tanult meg csakobsza módon élni.

— Stilgar előszava Irulan hercegnő: Muad-Dib, az ember című művéhez

Stilgar, csapata két újdonsült tagjával együtt, az első hold gyengülő fényében kimászott a medencéből, hogy visszatérjenek a sziecsbe. A lobogó köpenyes alakok szaporán szedték a lábukat, már érezték az otthon szagát. A hajnal szürke vonala mögöttük most a szemhatárnaptárnak azon a pontján volt a legvilágosabb, amely az ősz közepét, Caprok hónapját jelezte.

Szélsodorta, száraz levelek szegélyezték a szikla tövét, ahol korábban a sziecs gyermekhada gyűjtögette őket, de a csapat haladásának neszeit (leszámítva Paulnak és anyjának időnkénti botlásait) nem lehetett megkülönböztetni az éjszaka természetes hangjaitól.

Paul letörölte a verejtékébe beleszáradt port a homlokáról, egy rántást érzett a karján, a fülébe sziszegte Csani hangja:

— Mondtam már, hogy húzd a homlokodba a csuklya hajtókáját! Csak a szemedet hagyd szabadon! Pocsékolod a nedvességet!

Hátulról rájuk szólt egy suttogó hang:

— A sivatag hall benneteket!

Madárcsiripelés hangzott fentről, a sziklákról.

A csapat megtorpant, Paul hirtelen feszültséget érzett a levegőben.

Halk toppanások hallatszottak a sziklán, mintha egerek ugráltak volna a homokon.

A madár ismét fölcsiripelt.

A sorokban mozgolódás támadt. Ismét felhangzott az egértopogás a homokon.

A madár még egyet csiripelt.

A csapat folytatta az útját, fölmásztak egy sziklahasadékba, de most már olyan lélegzet-visszafojtott feszültség érzett a fremenek körül, hogy Pault nyugtalanság fogta el. Észrevette, hogy a többiek lopva oda-odasandítanak Csani felé, észrevette, hogy a lány mintha visszahúzódott, magába zárkózott volna.

Most már szikla volt a lábuk alatt, szürkén suhogtak a köpenyek körös-körül, Paul érezte, hogy fesztelenebb lett a mozgásuk, de Csanit és a többieket még mindig körüllengte az a furcsa légkör. Követte az

előtte haladó árnyalakot — föl egy lépcsőn, kanyar következett, újabb lépcső, aztán egy alagút, áthaladtak két párabiztos ajtón, bementek egy parázsgömbökkel megvilágított szűk, sárga falú, sárga boltozatú sziklafolyosóba.

Paul látta, hogy körülötte a fremenek hátravetik a csuklyájukat, kiszedik az orrdugóikat, mélyeket szippantanak a levegőből. Valaki nagyot sóhajtott. Paul Csanit kereste a tekintetével, mert a lány eltűnt mellőle. Beszorult a befelé nyomakodó, köpönyeges testek közé. Valaki meglökte, odaszólt:

— Ne haragudj, Usul. Micsoda tolongás! Mindig ez van!

A balján feléje fordult a Forak nevű férfi keskeny, szakállas arca. A gömbök sárga fényében még sötétebbnek rémlett a beesett szemgödör mélyén ülő csupakék szempár.

— Vesd hátra a csuklyádat, Usul! — mondta Forak. — Itthon vagyunk. — Segítőkészen kikapcsolta Paul csuklyáját, szétlökdöste maguk körül a többieket, hogy egy kis helyük legyen.

Paul kivette az orrdugóit, félretolta a szájtakarót is. Szinte orrba vágta a szag: mosdatlan testek, a recirkuláltatott testtermékek szaga, az emberek savanykás kigőzölgése és minden fölött, mindent áthatóan a fűszer és a fűszerhez hasonló aromák kavargása…

— Mire várunk, Forak? — kérdezte Paul.

— Azt hiszem, a Tisztelendő Anyára. Te is hallottad az üzenetet. Szegény Csani…

Szegény Csani? ismételte meg magában Paul. Körülnézett, hogy vajon hol lehet a lány, és hová lett az anyja ebben a nagy tolongásban.

Forak mélyet szippantott a levegőből.

— Az otthoni illatok — mondta.

Paul látta, hogy a másik élvezi ennek a levegőnek a bűzét: egy csepp gúny sem volt a hangjában. Ekkor meghallotta az anyja köhentést, és Jessica hangja hatolt a fülébe a zsibongáson át:

— Milyen sokféle aromája van a sziecseteknek, Stilgar! Érzem, hogy sok mindent csináltok a fűszerrel… aztán papír is készül itt… műanyagok… és valami kémiai robbanószer is?

— Mindezt ki tudod szagolni? — kérdezte egy ismeretlen férfihang.

Paul rájött, hogy az anyja az ő kedvéért mondta, amit mondott, hogy azt akarta, gyorsan barátkozzék meg ezzel a szaglóérzékét ért agresszióval.

Elölről valami mozgolódás, nyüzsgés érzett, aztán mintha sorra mindenki fölsóhajtott volna, és Paul hallotta, hogy suttogás fut végig hátul a sorokon:

— Tehát igaz… Liet meghalt!

Liet, gondolta Paul. Aztán: *Csani, Liet leánya.* Hirtelen összeállt a kép. Liet volt a planetológus fremen neve.

Ránézett Forakra.

— Ez az a Liet, akit Kynesként ismernek? — kérdezte.

— Csak egy Liet van — mondta Forak.

Paul elfordult, rámeredt az előtte álló fremen hátára. *Akkor Liet-Kynes meghalt,* gondolta.

— A Harkonnenek keze van benne — suttogta valaki. — Balesetnek tüntették fel… mintha eltévedt volna a sivatagban… topterbaleset…

Pault elöntötte a düh. Az az ember, aki a jótevőjük volt, aki segített elmenekülniük a Harkonnen-kopók elől, aki kiküldte a fremen csapatokat, hogy kutassanak föl két kóborlót a sivatagban… ő is áldozatául esett a Harkonneneknek!

— Usul vágyik-e már a bosszúra? — érdeklődött Forak.

Mielőtt Paul válaszolhatott volna, halk parancsszó hallatszott, és a csapat előrenyomakodott egy tágasabb üregbe, magával sodorva Pault is. Hirtelen egy üres térség közepén szemben találta magát Stilgarral és egy ismeretlen nővel, aki bő, lepelszerű, élénk narancsszínű-zöld mintás öltözéket viselt, mely szabadon hagyta a karját egészen a válláig. Paul látta, hogy nincs rajta cirkoruha. Sápadt kreol bőre volt, magas homlokáról hátrafésülte sötét haját, hogy még jobban feltűnt kiugró pofacsontja, sasorra, sötét szeme.

Feléje fordult, Paul látta, hogy aranyló fénnyel megcsillannak a füléből lógó vízkarikák.

— *Ez* győzte le az én Jamisomat?! — csattant fel a nő.

— Nyughass, Harah! — szólt rá Stilgar. — Jamis tehetett róla, ő akarta mindenáron a tahaddi al-burhant.

— De hát ez csak egy gyerek! — mondta a nő. Hevesen megrázta a fejét, hogy csilingeltek tőle a vízkarikák. — A gyerekeimet egy másik gyerek teszi árvává? Ez csak valami véletlen lehetett!

— Usul, hány évet értél meg? — kérdezte Stilgar.

— Tizenöt standard évet — mondta Paul.

Stilgar tekintete végigfutott a csapaton.

— Van egy is közöttetek, aki ki akarna hívni engem?

Csönd volt a válasz.

Stilgar ránézett a nőre.

— Amíg meg nem tanultam a bűvharca fortélyait, én sem hívnám ki ezt a fiút.

A nő farkasszemet nézett vele.

— De…

— Láttad azt az idegen asszonyt, aki elment Csanival a Tisztelendő Anyához? — kérdezte Stilgar. — Az egy külfrej Sayyadina, ennek a legénynek az anyja. Az anya és a fiú is mestere a bűvharcnak.

— Lisan al-Gaib — suttogta a nő. A tekintetében áhítat volt, ahogy most Paulra emelte.

Megint a legenda, gondolta Paul.

— Lehet — mondta Stilgar. — Egyelőre azonban még nem volt meg a próba. — Ismét Paulra fordította a figyelmét. — Usul, a mi szokásaink szerint most már te vagy felelős Jamis asszonyáért, aki itt áll előtted, és a két fiáért. Jamis yalija… a szállása a tiéd… és tiéd ő is, az asszonya.

Paul szemügyre vette a nőt, és azon tűnődött: *Miért nem kesereg a párja halálán? Miért nem érezteti a gyűlöletét?* Aztán észrevette, hogy a fremenek várakozón nézik.

Valaki odasúgta:

— Sok a dolgunk! Mondd már meg, minek fogadod el!

Stilgar szólalt meg:

— Minek fogadod el Haraht, asszonynak vagy szolgálónak?

Harah a feje fölé emelte a karját, lassan körbefordult.

— Fiatal vagyok még, Usul! Azt mondják, most is olyan fiatalnak látszom, mint amikor még Geoffal voltam… mielőtt Jamis legyőzte.

Jamis megölt valakit, hogy megkapja ezt a nőt, gondolta Paul.

— Ha szolgálómnak fogadom el — kérdezte —, később még meggondolhatom magam?

— Egy éved lesz rá, hogy megváltoztathasd a döntésedet, ha akarod — mondta Stilgar. — Utána Harah már szabad, azt választja magának, akit akar, de te már előbb is megengedheted neki, hogy szabadon válasszon. De így vagy úgy, egy évig mindenképpen te vagy a felelős érte… és valamennyire mindig osztoznod kell majd a felelősségben Jamis fiai iránt.

— Szolgálónak fogadom el — mondta Paul.

Harah toppantott egyet, haragosan megrándult a válla.

— De én fiatal vagyok!

Stilgar Paulra nézett.

— Az óvatosság értékes tulajdonsága annak, aki majd vezér lesz egyszer.

— De én fiatal vagyok! — ismételte meg Harah.

— Hallgass! — szólt rá Stilgar. — Ami érték, azt nem kell hirdetni. Mutasd meg Usulnak a szállását, gondoskodj róla, hogy legyen tiszta ruhája és kipihenhesse magát!

— Na neee…! — szakadt ki Harahból.

Paul már kellőképpen regisztrálta magában a nőt ahhoz, hogy nagyjából kezelni tudja. Érezte, hogy a csapat már türelmetlen, hogy sok feladat vár rájuk. Azon tűnődött, meg merje-e kérdezni, hová lett az anyja és Csani, de látta Stilgar feszültségről árulkodó testtartásából, hogy nem lenne helyes.

Szembefordult Harahval, olyan hangszínt és hangmagasságot választott, amely fokozta a nő félelmét és megilletődöttségét, és rászólt:

— Vezess a szállásomra, Harah! Majd máskor beszélünk a fiatalságodról!

Harah két lépést hátrált, riadt pillantást vetett Stilgarra.

— Bűvhangon beszél — mondta rekedten.

— Stilgar — szólt Paul. — Csani apjának lekötelezettje vagyok. Ha van valami, amiben…

— Majd a tanácsban eldöntjük — mondta Stilgar. — Ott szólhatsz te is. — Biccentett, hogy végeztek, aztán megfordult és elindult, a többiek utána.

Paul karon fogta Haraht, az asszonynak hűvös volt a bőre, Paul érezte, hogy remeg.

— Nem bántalak, Harah — mondta. — Mutasd meg, hol lesz a helyünk! — Csillapító felhangokat vitt a szavai mögé.

— Nem fogsz kivetni, amikor letelt az egy év? — kérdezte Harah. — Igazában tudom, hogy nem vagyok már olyan fiatal, mint voltam.

— Amíg élek, helyed lesz mellettem — mondta Paul. Elengedte a karját. — Most már gyere szépen, mutasd meg, hol fogok lakni!

A nő megfordult, végigmentek a folyosón, jobbra fordultak, bementek egy széles keresztalagútba, amelyet egyenletes távolságban elhelyezett, sárgás fényű gömbök világítottak meg felülről. A lábuk alatt sima volt a kő, elseperték róla a homokot.

Paul egy pillanatra meggyorsította a lépteit, Harah mellett ment tovább, közben fürkésző tekintettel szemügyre vette a markáns arcélt.

— Te nem gyűlölsz engem, Harah?

— Miért gyűlölnélek?

A nő odabiccentett egy kis gyerekcsoportnak, akik egy oldaljárat magas küszöbéről bámulták őket. Paul felnőttek alakját pillantotta meg mögöttük, de csak homályosan látszottak a függönyökön át.

— Mert Jamist… legyőztem.

— Stilgar azt mondta, annak rendje és módja szerint megtartottátok a szertartást, és te Jamis barátja vagy. — Rásandított. — Stilgar azt mondta, vizet adtál a halottnak. Igaz?

— Igaz.

— Ez több, mint amit én megtennék… meg tudnék tenni.

— Nem gyászolod Jamist?

— Amikor eljön az ideje, meggyászolom.

Elhaladtak egy boltíves nyílás mellett. Paul benézett, látta, hogy férfiak és nők dolgoznak valamiféle állványokon álló berendezések mellett a nagy, világos teremben. Mintha valami különös sietség érzett volna a mozdulataikon.

— Mit csinálnak odabent? — érdeklődött.

Harah egy pillantást vetett hátra, ahogy elhagyták a boltívet.

— A műanyag-feldolgozók iparkodnak, hogy elkészüljenek a szükséges mennyiséggel, mielőtt továbbmegyünk. Sok harmatgyűjtő

kell majd az ültetéshez.

— Továbbmegyünk?

— Mindig továbbmegyünk, egészen addig, amíg a hóhérok már nem vadásznak ránk, vagy elkergetjük őket a földünkről.

Paul megtántorodott, úgy érezte, mintha megállt volna egy pillanatra az idő, az emlékezetébe villant egy töredék, egy jövőkép kivetülése — de valahogy nem volt a helyén, mint valami elmozduló montázs. Jövőlátásának emlékdarabkái nem voltak pontosan olyanok, mint ahogy emlékezett rájuk.

— A sardaukarok vadásznak ránk — mondta.

— Nem sokat találnak, legföljebb egy-két elhagyott sziecset — mondta Harah. — És a sivatagban a nekik rendelt halált.

— Erre a helyre is rátalálnak? — kérdezte Paul.

— Alighanem.

— És mi mégis azzal töltjük az időt, hogy olyan… — Paul a fejével intett a már messze maguk mögött hagyott boltív felé — … harmatgyűjtőket csináljunk?

— Az ültetés nem állhat meg.

— Mik azok a harmatgyűjtők? — tette föl a kérdést Paul.

A nő elképedt pillantást vetett rá.

— Hát semmit sem tanítottak meg neked az… ott, ahonnét jöttél?

— A harmatgyűjtőkről semmit.

— Hai! — mondta a nő, és az egyetlen szó egy egész értekezést rejtett magában.

— Tehát mik?

— Minden egyes kis bokor, minden kóró, amit odakint az ergen látsz — mondta Harah —, mit gondolsz, hogy maradhat életben, amikor otthagyjuk? Mindegyiket gondosan elhelyezzük egy-egy külön kis gödör közepén. A gödröket megtöltjük színváltó műanyagból készült sima tojásidomokkal. Ha fény éri őket, kifehérednek. Hajnalban láthatod a csillogásukat, ha valahonnan fentről nézed a sivatagot. A fehér visszaveri a fényt és a hőt. De amikor Nap Apó lenyugszik, a sötétben a színváltó műanyag átlátszó lesz, és nagyon gyorsan lehűl. A felületén kicsapódik a pára a levegőből, a nedvesség pedig leszivárog a növények alá. Az tartja életben őket.

— Harmatgyűjtők — mormogta Paul, akit megragadott az elgondolás egyszerű szépsége.

— Majd meggyászolom Jamist a maga idején — mondta a nő, mintha az előző kérdés még ott motoszkált volna a gondolataiban. — Jamis jó ember volt, csak hirtelen haragú. Jól gondoskodott rólunk, és csudamód értett a gyerekekhez. Nem tett különbséget Geoff fia, az elsőszülöttem, és a saját fia között. Egyformák voltak a szemében. — Kérdő tekintettel fordult Paul felé. — Véled is így lesz, Usul?

— Nekünk nincs ilyen gondunk.

— De ha…

— Harah!

A nő visszahőkölt a goromba hangtól.

Elhaladtak egy újabb, fényesem kivilágított helyiség mellett.

— Ott mivel foglalkoznak? — kérdezte Paul.

— A szövőgépet javítják — mondta a nő. — De még ma éjszaka szét kell szedni úgyis. — Balra mutatott, ahol egy elágazás nyílt az alagútból. — Arrafelé van az élelemfeldolgozás meg a cirkoruha-karbantartás. — Megnézte Pault. — Ez a ruha újnak látszik. De ha javításra szorul, én értek hozzá. Amikor szükség van rá, a gyárban szoktam dolgozni.

Most már időnként embercsoportok jöttek szembe, egyre sűrűsödtek a nyílások az alagút falában. Néhány férfi és nő haladt el mellettük libasorban, a kezükben csomagok, amelyekben súlyosan meg-megcsobbant valami. Fűszerszag terjengett körülöttük.

— Nem kapják meg a vizünket — mondta Harah. — Sem a fűszerünket. Ebben biztos lehetsz.

Paul az alagút falában tátongó nyílásokra pillantott, vastag szőnyegeket látott a bevezető lépcsőkön, szobákat pillantott meg bent, színes kelméket a falakon, feltornyozott párnákat. A nyílásokban álló emberek elhallgattak, ahogy a közelükbe értek, és átható pillantásokkal követték Pault.

— Az emberek furcsállják, hogy legyőzted Jamist — mondta Harah. — Alighanem bizonyítanod kell majd párszor, ha megtelepedtünk az új sziecsben.

— Nem szeretek ölni — mondta Paul.

— Mondta Stilgar is — jegyezte meg a nő, de a hangja hitetlenségről árulkodott.

Éles hangú kántálás hallatszott valahonnan elölről, egyre hangosabb lett. Egy újabb oldalbejárathoz értek, amely szélesebb volt minden eddiginél. Paul lelassította a lépteit, benézett a terembe: zsúfolásig volt gyermekekkel, törökülésben ültek a rozsdabarna szőnyeggel takart padlón.

A szemközti falnak támasztott tábla előtt egy nő állt, sárga köntösben, a kezében vetítőtoll. A tábla tele volt ábrákkal vagy jelekkel: körök, ékek, görbék, hullámvonalak, négyzetek, párhuzamosokkal átmetszett ívek sorakoztak rajta.

A nő sorra rájuk mutatott, amilyen sebesen csak mozgatni tudta a vetítőtollat, a gyerekek pedig a keze mozgásának ütemében, kórusban harsogták a szavakat:

— Fa — hallatszott a sok gyerekhang. — Fa, fű, dűne, szél, hegy, domb, tűz, villám, szikla, sziklák, por, homok, meleg, menedék, meleg, tele, tél, hideg, üres, erózió, nyár, barlang, nap, feszültség, hold, éjszaka, homokdagály, lejtő, ültet, köt…

Paul csak hallgatta, aztán fokozatosan elhalkult mögötte a kórus, ahogy továbbment a sziecs belseje felé a nővel.

— Ilyenkor is tanítotok? — kérdezte.

Harah arca elkomorodott, és most fájdalom csendült a hangjában:

— Amire Liet megtanított bennünket, azt egy pillanatra sem szabad abbahagynunk. Liet meghalt, de nem szabad elfelejteni.

Átment az alagút bal oldalára, föllépett egy sziklaküszöbre, széthúzta a vékony, narancsszínű függönyt, és félreállt:

— Tessék, ez itt a yalid, Usul.

Paul tétovázott. Most hirtelen nagyon nem akarózott kettesben maradnia ezzel az asszonnyal. Úgy érezte, hogy olyan életmód veszi körül, amelyet csak úgy lehet megérteni, hogy kérdés nélkül tudomásul veszi eszmék és értékek egész szövevényét. Úgy érezte, hogy ez a fremen világ lépre akarja csalni, bele akarja édesgetni az életmódja csapdájába. És Paul tudta, mi lapul abban a csapdában — az ádáz dzsihad, a valláshadjárat, amelyet érzése szerint mindenáron el kellett kerülnie.

— Ez a te yalid — ismételte meg Harah. — Miért habozol?

Paul bólintott, odament a nő mellé. Félrehúzta a feléje eső oldalon a függönyt, érezte, hogy fémszálak vannak beleszőve, követte Haraht a rövid előtéren át egy nagyobb, négyzet alakú, körülbelül hatszor hat méteres helyiségbe. A padlót vastag, kék szőnyegek borították, kék és zöld kárpit rejtette el a sziklafalakat, sárga fényűre állított parázsgömbök himbálóztak fent a középen összefogott, sárga mennyezetfüggöny alatt.

Az összhatás egy ősi sátorra emlékeztetett.

Harah megállt előtte, bal keze a csípőjén nyugodott, a tekintete Paul arcát fürkészte.

— A gyerekek egy barátomnál vannak — mondta. — Később jelentkeznek majd.

Paul, hogy leplezze zavarát, gyorsan körülnézett a helyiségben. Jobb kéz felől a vékony függönyök mögött egy másik, nagyobb szoba nyílt, a falak mentén párnák sora. Enyhe légáramlat csapta meg, észrevette, hogy a szellőzőnyílás ravaszul el van rejtve a szemközti kárpitok közé.

— Segítsek levetni a cirkoruhádat? — kérdezte Harah.

— Nem… köszönöm, nem.

— Hozzak enni?

— Igen.

— A másik helyiségből nyílik egy cirkokamra. — A nő arra mutatott. — Ott intézheted a dolgodat, ha nincs rajtad a cirkoruha.

— Azt mondtad, el kell mennünk ebből a sziecsből. Nem kellene már készülődni, vagy valami…?

— Majd ha eljön az ideje — mondta a nő. — A hóhérok egyelőre

még nem hatoltak be a területünkre.

Harah még mindig tétován állt, nem vette le a szemét Paulról.

— Mi az? — förmedt rá Paul.

— Neked nincsen ibadszemed — mondta a nő. — Szokatlan, de van benne valami vonzó.

— Hozd már azt az ételt! — mondta Paul. — Éhes vagyok.

Harah rámosolygott — sokat tudó, asszonyi mosollyal, amely érthetetlen módon nyugtalanította Pault.

— Szolgálatodra — mondta, és egyetlen könnyed mozdulattal kipenderült, eltűnt egy vastag függöny mögött, ahol egy újabb átjáró tűnt Paul szemébe, mielőtt a függöny visszalibbent a helyére.

Paul dühös volt magára. Félrecsapta a vékony függönyt, belépett a jobb oldali helyiségbe. Odabent megállt, egy pillanatra elbizonytalanodott. Eltűnődött, hol lehet most Csani… Csani, aki az imént veszítette el az apját.

Ebben hasonlítunk, gondolta.

Fájdalmas kiáltás hallatszott be a külső folyosóról, letompította a sok függöny. Aztán megismétlődött, most már valamivel távolabbról. Aztán megint. Paul rájött, hogy valaki az időt kiáltja ki. Ahogy visszagondolt, eddig még egyetlen órát sem látott sehol.

Gyönge füstszag csapta meg az orrát, mintha karbolcserjét égettek volna valahol a közelben. A szag elütött a sziecs mindenütt jelenlevő bűzétől. Paul észrevette, hogy máris kirekesztette a tudatából a szaglószerve elleni merényletet.

Megint az anyja jutott az eszébe, azon tűnődött, hogy vajon milyen helyre kerül majd a jövő mozgó montázsában… nemcsak ő, hanem a születendő lánya is. Kavargott benne a változó idő tudata. Hevesen megrázta a fejét, a figyelmét inkább azokra a jelekre összpontosította, amelyek az őket elnyelő fremen kultúra hatalmas mélységeiről és perspektíváiról tanúskodtak.

És alig észrevehető furcsaságairól.

Már korábban feltűnt neki valami a barlangokban és ebben a szobában is, valami, ami sokkal alapvetőbb különbségekre utalt, mint bármi, amivel eddig találkozott.

Semmi jele nem volt itt méregdetektornak, és arra sem mutatott semmi, hogy a barlangrendszerben akárhol használtak volna méregdetektort… pedig Paul mérgek szagát is érezte a sziecs bűzében — erős, közönséges mérgekét.

Függönysuhogást hallott, azt hitte, Harah jön vissza az étellel, megfordult, hogy megnézze. Helyette azonban egy félrevont kárpit mögül két kisfiú bukkant elő — úgy kilenc- és tízévesek lehettek —, és mohó pillantással méregették. Mindkettőnek rövid, kindzsalra hasonlító kriszkés volt az övében, a kezük a markolaton nyugodott.

És Paulnak az eszébe villantak a fremenekről hallott történetek —

hogy a gyermekeik ugyanolyan ádáz harcosok, mint a felnőttek.

Mozog a kéz, mozog a száj,
eszmék áradnak szavaiból,
tekintete megemészt!
Tulajdon énjének szigete ő.

— Leírás Irulan hercegnő: Muad-Dib élete és műve című alkotásából

A barlangüreg távoli, felső részeiben elhelyezett foszforcsövek halovány fényt vetettek az emberektől nyüzsgő területre, és csak sejteni engedték, milyen hatalmas ez a sziklába zárt terem… ahogy Jessica elnézte, nagyobb volt még a Bene Gesserit-iskola Gyűlésterménél is. Jessica becslése szerint több mint ötezren gyűlhettek össze odalent, a sziklakiugrás alatt, amelyen ő állt Stilgar társaságában.

És egyre jöttek még.

A levegőt betöltötte az emberek zsibongása.

— A fiadat ideszólítottuk a pihenéséből, Sayyadina — mondta Stilgar. — Óhajtod, hogy részt vállaljon a döntésedből?

— Megváltoztathatná a döntésemet?

— Kétségtelen, hogy a te döntésed a te szádból jön, de…

— A döntésem végleges — mondta Jessica.

Magában azonban rossz előérzete volt, azon tépelődött, nem kellene-e Pault felhasználni ürügyként, hogy visszalépjen a veszélyes útról, amelyen elindult. Elvégre a születendő lányára is gondolnia kellett. Ami az anyának árt, az árt a leányának is.

Emberek jelentek meg felgöngyölt szőnyegekkel, nagyokat nyögtek a súly alatt, aztán porfelhőt kavarva ledobták őket a sziklatetőn.

Stilgar karon fogta Jessicát, hátravezette a sziklatető hangtölcsér alakú hátsó részébe. Egy kőpadra mutatott a tölcsér közepén.

— A Tisztelendő Anya fog itt ülni, de amíg megjön, pihenhetsz egy kicsit.

— Inkább állok — mondta Jessica.

Nézte, ahogy kigöngyölik a szőnyegeket, szétterítik a sziklatetőn. Lepillantott a tömegre. Most már legalább tízezer ember gyűlt össze.

És még mindig érkeztek.

Odakint a sivatagban, gondolta Jessica, most vöröslő alkonyat van. Itt a barlangban azonban egyenletes félhomály derengett, szürke végtelenség, benne a nyüzsgő embertömeg, amely eljött megnézni,

hogyan teszi kockára az életét.

Jobb kéz felől út nyílt a tömegben, és Jessica észrevette, hogy Paul közeleg, két oldalán egy-egy kisfiúval. Volt valami páváskodó önhittség a gyerekek viselkedésében. Egy pillanatra sem vették le a kezüket a késükről, összevont szemöldökkel, szigorú arccal méregették maguk mellett az emberfalat.

— Jamis fiai, akik most Usul fiai — jegyezte meg Stilgar. — Komolyan veszik a kísérői feladatukat. — Tétován rámosolygott Jessicára.

Jessica látta rajta, hogy föl akarja vidítani, és magában hálás is volt érte, de nem tudott másra gondolni, csak a veszélyre, amellyel szembe kellett néznie.

Nem volt más választásom, csak ez, gondolta. *Gyorsan kell cselekednünk, ha biztosítani akarjuk a pozíciónkat ezek között a fremenek között!*

Paul fölkapaszkodott mellékük, a gyerekeket lent hagyta. Megállt az anyja előtt, Stilgarra nézett, aztán megint Jessicára.

— Mi folyik itt? Azt hittem, a tanácsülésre hívtak.

Stilgar fölemelt kézzel csendre intette, aztán balra mutatott, ahol újabb út nyílt a tömegben. Csani jött végig az emberek sorfala között, máskor pajkos arcán most a bánat redői húzódtak. Időközben levetette a cirkoruháját, kecses vonalú, kék lebernyeg volt rajta, amely szabadon hagyta vékony karját. Bal karjára a válla közelében zöld kendő volt kötve.

Zöld, mert gyászol, gondolta Paul.

Ezt a szokást Jamis két fia előzőleg már közvetett módon elmagyarázta neki, amikor közölték, hogy nem viselnek zöldet, mert elfogadják őt gyámapjuknak.

„Te vagy a Lisan al-Gaib?" kérdezték. Paul megérezte a dzsihadot a szavaikban, vállat vont, a kérdésüket kérdéssel hárította el — és megtudta, hogy Kalef, az idősebbik, tízéves, ő Geoff természetes fia, a fiatalabbik, Orlop pedig nyolcéves, és ő Jamis természetes fia.

Furcsa nap volt ez. A két fiú őrt állt körülötte, mert megkérte őket; távol tartották a kíváncsiskodókat, időt adva neki, hogy összeszedje a gondolatait és jövőlátó emlékeit, hogy utat-módot találjon a dzsihad elhárítására.

Most, ahogy ott állt az anyja mellett a barlang sziklaerkélyén, és lenézett a tömegre, azon tépelődött, hogy egyáltalán meggátolható-e bármi módon a fanatikus seregek majdani zabolátlan szétáradása.

Csani már a sziklaerkély közelébe ért. Valamivel távolabb négy nő jött utána, hordszéken hoztak egy ötödiket.

Jessica ügyet sem vetett Csanira, minden figyelmét a hordszéken ülő alakra összpontosította — egy vénasszony volt, ráncos, összeaszott banya, fekete köpenyben, hátravetett csuklyával, mely szorosan

összefogott ősz hajat és inas nyakat keretezett.

A hordszékvivők gyengéd mozdulattal fölemelték terhüket a sziklaerkélyre, és Csani talpra segítette az öregasszonyt.

Ez hát a Tisztelendő Anyjuk, gondolta Jessica.

Az öregasszony Csanira támaszkodva Jessica felé bicegett, és olyan benyomást tett, mint valami fekete lepelbe bugyolált, roskatag pálcafigura. Megállt Jessica előtt, fölnézett rá, egy hosszú pillanatig méregette, mielőtt rekedt suttogással megszólalt.

— Szóval te vagy az. — A vénséges vén fej ingatagon biccent egyet a vékony nyakon. — Igaza volt a Shadout Mapesnek, amikor sajnált téged.

Jessica megvetően vágta rá:

— Nincs szükségem senki sajnálatára!

— Az majd elválik — hangzott a suttogó károgás. Az öregasszony meglepő fürgeséggel megfordult, szembenézett a tömeggel. — Mondd meg nekik, Stilgar!

— Muszáj? — kérdezte a férfi.

— Misr népe vagyunk — mondta érdes hangon az öregasszony. — Amióta a sunni őseink elmenekültek Nilotic al-Urubából, menekülés és halál az osztályrészünk. A fiatalok továbbmennek, hogy a népünk ne pusztuljon el.

Stilgar mély lélegzetet vett, két lépést tett előre.

Jessica érezte, hogy várakozó némaság telepedett a zsúfolt barlangteremre — a közben húszezresre nőtt tömeg hangtalanul, szinte moccanás nélkül állt. Jessica hirtelen kicsinek érezte magát, szorongás fogta el.

— Ma éjszaka el kell hagynunk ezt a sziecset, amely oly sokáig menedéket adott nekünk, és útnak kell indulnunk délre, a sivatagba! — Stilgar hangja dörögve szállt a fölfelé fordított arcok fölött, fölerősítette a sziklaerkély mögötti természetes hangtölcsér.

A tömeg némán várakozott.

— A Tisztelendő Anya azt mondja, nem fog kibírni még egy hadzsrát — mondta Stilgar. — Éltünk már korábban is Tisztelendő Anya nélkül, de nem jó, ha a nép ilyen nehéz körülmények között keres magának új otthont.

Most mozgolódás támadt a tömegben, suttogás futott végig rajta, mintha a nyugtalanság vetett volna hullámokat benne.

— Hogy erre ne kerüljön sor — folytatta Stilgar —, új Sayyadinánk, Bűverejű Jessica beleegyezett, hogy elvégezzük most a szertartást. Megkísérli elvégezni a belső átváltoztatást, hogy ne kelljen elveszítenünk Tisztelendő Anyánk erejét.

Bűverejű Jessica, gondolta magában Jessica. Látta, hogy Paul tágra nyílt szemmel nézi, a tekintete csupa kérdés, de némaságra kényszeríti a környező idegenség.

Ha belehalok, mi lesz Paullal? kérdezte magában Jessica. Megint szorongás töltötte el.

Csani odavezette a Tisztelendő Anyát a sziklatölcsér mélyén levő kőpadhoz, leültette, aztán visszament, megállt Stilgar mellett.

— Hogy ne veszítsünk el mindent, ha Bűverejű Jessica kudarcot vall — mondta Stilgar —, Csanit, Liet lányát ezennel beszenteljük a Sayyadinák közé. — Ellépett Csani mellől.

A természetes hangtölcsér mélyéről harsányan, áthatóan tört elő az öregasszony rekedt suttogása:

— Csani visszatért a hadzsrájáról. Csani látta a vizeket.

Duruzsolva zúgott a tömeg válasza:

— Látta a vizeket.

— Liet lányát Sayyadinává szentelem — mondta a rekedt, öreg hang.

— Elfogadjuk — felelte rá a tömeg.

Paul szinte nem is hallotta, mi történik körülötte, a gondolatait még mindig betöltötte az, amit az anyjáról mondtak.

Ha kudarcot vall?

Megfordult, hátrapillantott az öregasszonyra, akit Tisztelendő Anyának neveztek, szemügyre vette az aszott, vén arcot a merev, kifürkészhetetlen, csupakék szemet. Úgy festett, mint akit a szellő is elfújhatna, mégis volt benne valami, ami azt súgta az embernek, hogy talán bántatlanul az útjába állhatna egy coriolis-viharnak is. Ugyanaz az erő érzett belőle, amelyre Paul még Gaius Helen Mohiam Tisztelendő Anyából emlékezett, aki elvégezte rajta a gom-dzsabbar gyötrelmes próbatételét.

— Én, Ramallo Tisztelendő Anya, akinek hangjában hangok sokasága szól, mondom néktek — szólt az öregasszony —, helyénvaló, hogy Csaniból Sayyadina váljék.

— Helyénvaló — mormogta a tömeg.

Az öregasszony bólintott.

— Neki adom az ezüst égboltot, az arany sivatagot és fénylő szikláit, az eljövendő zöld mezőket. Neki adom mindezt Csani Sayyadinának. És hogy ne feledkezzék meg róla, hogy szolgálója mindannyiunknak, őreá hárulnak a mostani Magszertartás alantasabb feladatai. Legyen úgy, ahogy Shai-hulud akarja. — A magasba emelte aszott, barna karját, aztán leejtette.

Jessica úgy érezte, a szertartás áradata magával sodorja, és most már ha akarna, sem tudna visszakozni. Még egy pillantást vetett Paul csupa kérdés arcára, aztán felkészült az ismeretlen próbatételre.

— Jöjjenek elő a vízmesterek — szólalt meg Csani. Szinte alig érzett bizonytalanság a kislányos hangban.

Jessica érezte, hogy most már belekerült a veszély fókuszába, érezte a veszély jelenlétét a tömeg feszült figyelméből, a néma

csendből.

Emberek indultak meg feléjük a tömegben nyíló kanyargós utakon át, kettesével jöttek elő hátulról. Mindegyik pár egy kis bőrtömlőt hozott, körülbelül kétszer akkorát, mint egy emberfej. Súlyosan meg-megcsobbantak a tömlők.

A két első vízmester föltette terhét Csani lába elé a sziklaerkélyre, aztán visszaléptek.

Jessica a tömlőre nézett, aztán a két férfira. Hátravetették a csuklyájukat, hosszú hajuk csigába volt csavarva a tarkójukon. Sötét szemük rezzenéstelenül meredt Jessicára.

Átható fahéjszag áradt ki a tömlőkből, megcsapta Jessica orrát. *Fűszer?* gondolta csodálkozva.

— Van-e víz? — kérdezte Csani.

A bal oldali vízmester, akinek vörös színű sebhely húzódott az orrnyerge fölött, bólintott.

— Van víz, Sayyadina — felelte —, de nem ihatunk belőle.

— Van-e mag? — kérdezte Csani.

— Van mag — mondta a férfi.

Csani letérdelt, rátette a kezét a tömlőre.

— Áldott a víz, és áldott a maja.

Szemlátomást ismerős volt mindenkinek a szertartás. Jessica hátrapillantott Ramallo Tisztelendő Anyára. Az öregasszony lehunyta a szemét, előregörnyedt, mintha elbóbiskolt volna.

— Jessica Sayyadina! — szólt Csani.

Jessica visszafordult, látta, hogy a lány fölnéz reá.

— Ittál-e már az áldott vízből? — kérdezte Csani.

Mielőtt Jessica válaszolhatott volna, Csani folytatta:

— Nem lehet, hogy ittál volna az áldott vízből. Máshonnan való vagy, nem részesülhettél a kiváltságban.

Sóhajtás futott végig a tömegen, susogtak a köpenyek, és Jessica hátán végigszaladt a hideg.

— Nagy volt a termés, és elpusztult a mester mondta Csani. Lassan kioldozott egy összetekert csövet, amely a csobogó tömlő tetejére volt erősítve.

Most már Jessica szinte fortyogni érezte maga körül a veszélyt. Paulra pillantott, látta, hogy a fiát leköti a szertartás titokzatossága, és le nem veszi a szemét Csaniról.

Előre látta-e vajon ezt a pillanatot? tűnődött magában. A hasára tette a kezét, a születendő lányára gondolt, akit ott hordott magában, és azt kérdezte: *Jogom van mindkettőnk életét kockáztatni?*

Csani Jessica felé emelte a cső végét, és azt mondta:

— Íme, az Élet Vize, a víz, ami több, mint a víz Kan, a víz, amely fölszabadítja a lelket. Ha Tisztelendő Anya léssz, megnyitja előtted a világmindenséget. Shai-hulud ítéljen most!

Jessica úgy érezte, őrlődik a születendő gyermeke iránti kötelessége és a Paul iránti kötelessége között. Paul érdekében, jól tudta, most meg kellene fognia azt a csövet és innia a tömlő tartalmából, de ahogy lehajolt, hogy a szájához emelje, az érzékei veszélyre figyelmeztették.

A tömlőben levő folyadék kesernyés szaga rokon volt sok méregével, amelyet Jessica ismert, de különbözött is tőlük.

— Most meg kell innod — mondta Csani.

Nincs visszaút, gondolta Jessica.

De az egész Bene Gesserit-képzettségében nem volt semmi, amiről úgy érezte, átsegíthetné ezen pillanaton.

Mi ez? kérdezte magában. *Ital? Kábítószer?*

Odahajolt a cső fölé, fahéj észtereinek szaga csapta meg, hirtelen visszaemlékezett Duncan Idaho részegségére. *Fűszerpálinka?* A szájába vette a cső végét, felszívott egy cseppnyit. Fűszeríze volt, de egy árnyalatnyi kesernyés, maró mellékízzel.

Csani megnyomta a bőrtömlőt. Jókora adag tódult Jessica szájába, és mielőtt észbe kapott volna, már le is nyelte, miközben küszködött, hogy megőrizze nyugalmát és méltóságát.

— A kis halált elfogadni rosszabb, mint a halál maga — mondta Csani. Várakozóan nézett Jessicára.

Jessica visszanézett rá, még mindig a szájában tartotta a csövet. Az orrában érezte a folyadék zamatát, a szájpadlásán, az arcán, a szemében — most már csípős édességként.

Hűvös.

Csani megint a szájába zúdított egy adagot.

Finom.

Jessica most jól megnézte Csani arcát, a pajkos kifejezést, látta rajta Liet-Kynes nyomait is, melyeket még nem vésett bele mélyen az idő.

Valami kábítószerrel itatnak, gondolta.

De nem emlékeztetett egyetlen kábítószerre sem, amellyel találkozott, pedig a Bene Gesserit-kiképzés során sok kábítószer ízével megismerkedett.

Csani arcvonásai olyan tiszták voltak, mintha fényvonalakból rajzolódtak volna ki.

Kábítószer.

Kavargó csönd zárta magába Jessicát. Testének minden porcikája tudomásul vette a tényt, hogy valami mélyreható történt vele. Úgy érezte, a lénye egy tudatos parány, kisebb bármely szubatomi részecskénél is, de képes a mozgásra, képes érzékelni a környezetét. Hirtelen megvilágosodott előtte, mintha elrántották volna a függönyt, hogy az imént önmaga pszichokinesztéziás kiterjedésének ébredt a tudatára. Az a parány volt ő, de mégsem az a parány.

Ott maradt körülötte a barlang — és az emberek. Érzékelte őket: Pault, Csanit, Stilgart, Ramallo Tisztelendő Anyát.

Tisztelendő Anya!

Az iskolában annak idején az a szóbeszéd járta, hogy voltak, akik nem élték túl a Tisztelendő Anyák próbatételét, végzett velük a szer.

Jessica most Ramallo Tisztelendő Anyára összpontosította a figyelmét. Most már tudta, hogy mindez egyetlen megkövült pillanat alatt történik, olyan időben, amely az ő számára, és csak az ő számára, megállt.

Megállt az idő!

Miért állt meg az idő? kérdezte magában. Végigtekintett maga körül a megdermedt arcokon, látta, hogy egy porszem áll Csani feje fölött mozdulatlanul.

Várakozón.

A válasz mintha belerobbant volna a tudatába: azért állt meg az ő személyes ideje, hogy megmenthesse az életét!

Pszichokinesztéziás kiterjedésére koncentrált, beletekintett, és tüstént szembetalálta magát egy sejtszerű maggal, valami fekete mélységgel, amelytől visszarettent.

Az a hely, ahová nem nézhetünk be, gondolta. *Ott van az, amiről olyan vonakodva beszélnek csak a Tisztelendő Anyák — az a hely, ahová csak a Kwisatz Haderach tekinthet be.*

A felismeréstől valamicskét visszatért az önbizalma, ismét rászánta magát, hogy a pszichokinesztéziás kiterjedésére koncentráljon, egész énje parány énné zsugorodott, mely saját magában kutatta a veszély forrását.

Meg is találta a szerben, amelyet lenyelt az előbb.

A szer táncoló részecskék sokasága volt benne, táncuk oly gyors volt, hogy még a megkövült idő sem állította meg. Táncoló részecskék… Lassanként fölismerte egyik-másik szerkezetet, kémiai kötést: itt egy szénatom, spirális vibrálás… egy glukózmolekula. Egy egész molekulalánccal állt szemben, fölismert egy fehérjét… egy metilezett fehérjeszerkezetet…

Ahhh…!

Hangtalan sóhaj fakadt föl benne, ahogy rájött, miféle méreggel van dolga.

Pszichokinesztéziás nyúlványaival belehatolt, áthelyezett egy oxigénatomot, hagyta, hogy kialakuljon a kötés egy másik szénatommal, visszatett egy oxigén-hidrogén kötést…

A változás terjedni kezdett… egyre sebesebben, ahogy a katalizált reakció egyre nagyobb felületen tette lehetővé az érintkezést.

A megdermedt idő hirtelen kiengedte a szorításából, Jessica mozgást érzékelt maga körül. A tömlő kivezető csöve a száját érintette, gyengéden felfogott egy csepp nedvet…

Csani felfogja a testemben keletkezett katalizátort, hogy ártalmatlanná tegye a tömlőben levő mérget, gondolta Jessica. *Miért?*

Valaki ülő helyzetbe segítette. Látta, hogy a vén Tisztelendő Anyát odahozzák melléje, leültetik őt is a szőnyeg borította sziklára. Egy aszott kéz érintette meg a nyakát.

És egy másik pszichokinesztéziás parány jelent meg a tudatában! Jessica megpróbálta eltaszítani, de a parány sebesen közeledett… egyre közeledett…

Összeértek!

Olyan volt, mint valami végletes beleélés: két ember volt egyszerre. Nem telepátia volt ez, hanem kölcsönösen közös tudat.

Az öreg Tisztelendő Anyával!

Jessica azonban most látta, hogy a Tisztelendő Anya nem úgy gondol magára, mint öregasszonyra. Egy kép bontakozott ki közös lelki szemük előtt: egy szárnyaló szellemű, meleg humorú fiatal lány képe.

Közös tudatukban azt mondta a fiatal lány:

— Igen, ilyen vagyok.

Jessica csak tudomásul vette a szavakat, felelni nem tudott rájuk.

— Megjön az is nemsokára, Jessica — mondta a belső kép.

Ez hallucináció! mondta magában Jessica.

— Jól tudod, hogy nem az — mondta a belső kép. — De igyekezzünk, ne ellenkezz, mert nincs sok időnk! Nekünk most… — Hosszú szünet következett, majd: — Szólnod kellett volna, hogy terhes vagy!

Jessica most már megtalálta a belső hangját, amellyel válaszolhatott.

— Miért?

— Ez mind a kettőtöket megváltoztat! Anyaisten, mit tettünk?

Jessica valami kényszerű változást érzett a közös tudat mélyén, belső szeme előtt egy újabb parány tűnt föl. Az a parány ide-oda cikázott, keringett. Csak úgy sütött belőle a rémület.

— Erősnek kell lenned — mondta az öreg Tisztelendő Anya lélekképe. — Adj hálát, hogy leány a magzatod! Egy fiú belehalt volna. Most óvatosan… gyöngéden… érintsd meg a lányodat! Nyeld el a félelmét… csillapítsd le… támogasd a bátorságoddal és az erőddel… de csak gyöngéden… finoman…

A másik, keringő parány a közelébe sodródott, Jessica erőt vett magán, megérintette.

A rettegés hulláma kis híján legyűrte őt is.

Úgy küzdött ellene, ahogy tanulta: *Nem szabad félnem. A félelem az elme gyilkosa…*

A litánia mintha valami nyugalmat hozott volna, legalábbis látszólag. A másik parány mozdulatlanságba dermedt mellette.

A szavak nem használhatnak, mondta magában Jessica.

Az elemi érzelmekre redukálta magát, szeretetet, vigaszt, meleg biztonságot sugárzott.

A rémület alábbhagyott.

Ismét előtérbe nyomakodott az öreg Tisztelendő Anya énképe, de most már hárman alkották részét a közös tudatnak — kettő aktív volt, egy pedig csöndes befogadó.

— Sürget az idő — szólalt meg a Tisztelendő Anya. — Sok mindent kell átadnom neked. És nem tudom, hogy a lányod be tudja-e fogadni mindezt úgy, hogy épelméjű maradjon. De meg kell történnie: a törzs érdeke előbbre való.

— Mit…

— Maradj veszteg és fogadd be!

Élmények kezdtek kibontakozni Jessica előtt. Olyan volt, mint egy oktatóképszalag a Bene Gesserit-iskola tudatküszöb alatti hipnovetítőjében… de gyorsabb… káprázatóan gyorsabb.

Mégis valahogy… kivehető.

Felfogott minden egyes élményt úgy, ahogy megtörtént: volt egy férfi, egy szerető — férfias, szakállas, csupakék szemű fremen, Jessica látta az erejét és a gyöngédségét, az egész lényét egyetlen szemvillanásban, a Tisztelendő Anya emlékezetén át.

Most nem volt idő azon gondolkodni, hogy mit művelhet ez a magzatleánnyal, csak befogadni és elraktározni volt ideje. Csak úgy zúdultak az élmények Jessicába — születés, élet; halál —, fontos dolgok és jelentéktelenek is, tódult bele az összesűrített idő.

Miért kell megmaradnia az emlékezetben annak, hogy egyszer homok szitált a sziklatetőről? kérdezte magában.

Megkésve döbbent rá, mi történik: az öregasszony haldoklott, és ahogy elszállt belőle az élet, minden tapasztalatát áttöltötte Jessica tudatába, ahogy a vizet töltik át másik edénybe. Az a másik parány Jessica szeme láttára halványult el immár a megszületése előtti emlékek összességévé, aztán a fogantatás-halál pillanatában az öreg Tisztelendő Anya egyetlen utolsó, elsóhajtott, összefolyó búcsút küldött még az élete emlékei után Jessica emlékezetébe.

— Régóta vártam rád — mondta. — Tessék az életem…

Ott volt az egész élete, betokozódva, minden pillanata.

Még a halál pillanata is.

Most már Tisztelendő Anya vagyok, ébredt rá Jessica.

És anélkül hogy gondolkodnia kellett volna rajta, azt is tudta, hogy amivé most lett, ugyanaz, mint a Bene Gesserit Tisztelendő Anya. A méreg átformálta.

Tudta, hogy a Bene Gesserit-iskolában nem egészen így szokták csinálni. Soha senki sem vezette be ezekbe a titkokba, de azért tudta.

A végeredmény ugyanaz volt.

Jessica érezte, hogy a magzatparány még mindig odasimul benső tudatához; körbetapogatta, de nem jött válasz.

Iszonyú magány érzete lett úrrá Jessicán, ahogy ráébredt, mi történt vele. Úgy látta, mintha a saját élete lelassult, minden környező élet pedig fölgyorsult volna, és ezáltal tisztábban ki lehetett venni a kölcsönhatások villózó játékát.

Az a paránytudat lassan oszladozni kezdett, enyhült, ahogy a teste magához tért a méreg fenyegetése után, még mindig ott érezte azonban magában azt a *másik* parányt, bűntudatosan megérintette, lelkifurdalással gondolt arra, hogy minek tette ki a szerencsétlent.

Én vagyok a hibás, szegény, kialakulatlan, drága kislányom; én hoztalak létre, és én tettem ki a tudatodat a világ teljes változatosságának így, védtelenül.

Szeretet-vigasztalás parányi rezdülése jött a másik parány felől, mintegy viszonzásaként annak, amit az előbb beleárasztott.

Mielőtt Jessica reagálhatott volna, megérezte magában az adab, az uralkodó emlékezet jelenlétét. Volt valami, amit meg kellett tennie! Kutatott utána az emlékezetében, érezte, hogy akadályozza még az átváltoztatott szer bódulata, mely áthatotta az érzékeit.

Megszüntethetném, gondolta. *Kiküszöbölhetném a kábító hatást, ártalmatlanná tehetném a szert.* De megérezte, hogy ez hiba volna. *Az eggyé válás rítusának vagyok a részese.*

Ekkor rájött, hogy mi a dolga.

Kinyitotta a szemét, a víztömlőre mutatott, melyet Csani a feje fölé emelt.

— Megáldatott — mondta Jessica. — Elegyedjenek hát a vizek, menjen végbe mindenütt a változás, hogy az emberek egyként osztozhassanak az áldásban!

Tegye a dolgát a katalizátor, gondolta. *Igyanak belőle az emberek, éljék át magukban egy darabig a többiek tudatát. Most már ártalmatlan a szer… miután átváltoztatta egy Tisztelendő Anya.*

Az uralkodó emlékezet azonban még mindig dolgozott benne, követelőzően. Rájött, hogy még valamit meg kell tennie, de a szer miatt nehezen tudott koncentrálni.

Óóó… az öreg Tisztelendő Anya!

— Egyesültem Ramallo Tisztelendő Anyával — mondta Jessica. — Elment, de itt marad velünk. Tisztelje meg emlékét a szertartás!

Honnan szedem ezeket a szavakat? tűnődött magában.

Aztán rádöbbent, hogy a szavak egy másik emlékezetből jöttek, egy másik *életből*, amely neki adatott az imént, és immár az ő része volt. Valahogy azonban nem érezte még teljesnek azt az ajándékot.

— Legyen meg az orgiájuk — szólt benne az a másik emlékezet. — Úgyis elég kevés örömük van az életben! Neked és nekem pedig kell ez a kis idő, hogy megismerjük egymást, mielőtt elhalványulok és

szétfolyok az emlékeidben. Máris érzem, hogy odakötődöm egyik-másik darabkádhoz. Á, hiszen tele az elméd érdekesnél érdekesebb dolgokkal! Annyi minden, amiről nem is álmodtam…

És a Jessicában betokozódott emlék-elme most megnyitotta magát Jessica előtt, feltárult előtte egy széles folyosó, ahol más Tisztelendő Anyák várakoztak se vége, se hossza sorban.

Jessica visszadöbbent, megijedt, hogy elveszíti önmagát az eggyé válásnak ebben a tengerében. A folyosó azonban változatlanul ott állt, és Jessica megtudta belőle, hogy a fremen kultúra sokkal ősibb, mint sejtette volna.

Látta, hogy fremenek voltak a Poritrinen is, de az a nép elpuhult a bolygó kényelme közepette, és könnyű prédája lett az Impérium bandáinak, amelyek emberanyagot gyűjtöttek, hogy benépesítsék a Bela Tegeusét és a Salusa Secundust.

Ó, micsoda sírás-rívás hatolt onnan Jessica fülébe!

A folyosó mélyéről egy szellemhang rikoltott:

— Megtagadták tőlünk a hadzsot!

Jessica látta a rabszolgák viskóit a Bela Tegeusén a folyosó mélységeiben, látta a kiválogatást, az embergyomlálást, amelynek révén benépesült a Rossak és a Harmonthep. Brutális vérengzések képei tárultak föl előtte, mint valami iszonyatos virág szirmai. Azt is látta, hogyan vitték tovább a múlt fonalát az egymást követő Sayyadinák — először szájhagyomány útján, beleszőve sivatagi nóták szövegének rejtekébe, aztán, amikor fölfedezték a méreg-csodaszert a Rossakon, már csiszoltabban, saját Tisztelendő Anyáikban… és immár finom erővé fejlesztve az Arrakison, az Élet Vizének fölfedezésével.

A folyosó mélységeiből egy másik hang csapott a fülébe:

— Sohasem bocsátunk meg! Sohasem felejtünk!

Jessica figyelmét azonban most teljesen lekötötte az Élet Vizének a titka. Látta, mi az: az a folyadék, amelyet a halálakor választ ki magából a homokféreg, a *mester*. És ahogy új emlékezetében végignézte a lény elpusztítását, levegő után kellett kapkodnia.

Vízbe fojtották!

— Anyám, jól vagy?

Paul hangja zavarta meg. Jessica nagy nehezen kivergődött a belső világból, fölnézett a fiára. Tudatában volt Paul iránti kötelességeinek, de most terhére volt a jelenléte.

Olyan vagyok, mint akinek béna volt a keze, nem érzett vele semmit, amióta az eszét tudta — és egy napon hirtelen, akaratlanul megtudta, milyen érzés tapintani!

Ott maradt benne a gondolat, szinte körülfogta a tudat.

És azt mondom: „Nézzétek! Hiszen nincs kezem!” De körülöttem mindenki azt kérdezi: „Mi az, hogy kéz?”

— Jól vagy? — ismételte meg Paul.

— Igen.

— Megihatom ezt? — A Csani kezében levő tömlő felé intett. — Azt akarják, hogy igyam meg.

Jessica hallotta a rejtett mondanivalót a fia szavaiban, megértette, hogy Paul fölfedezte a mérget az átváltoztatás előtti, eredeti folyadékban, és őt félti. Átvillant rajta, hogy vajon hol lehetnek a határai Paul jövőlátásának. Az előbbi kérdés sok mindenről árulkodott.

— Megihatod — mondta. — Már átalakult. — Levette a tekintetét a fiáról, meglátta mögötte Stilgart. A férfi sötét-sötét szeme figyelmesen nézte.

— Most már tudjuk, hogy te vagy az igazi — mondta Stilgar.

Jessica ebben is valami rejtett mondanivalót érzett, de a kábítószer eltompította az érzékeit. Milyen meleg érzés volt, milyen megnyugtató! Milyen jók voltak hozzá ezek a fremenek, hogy befogadták egy ilyen közösség kebelébe.

Paul látta, hogy a szer a hatalmába keríti az anyját.

Az emlékezetében kutatott, átvizsgálta a rögzült múltat, a lehetséges jövők vonalait. Olyan volt, mintha kimerevített időmozzanatokon kellett volna végigpásztáznia lelki szemének, csak az összevisszaságot érzékelte. A töredéket nehéz volt megérteni a folyamatból kiragadva.

Ez a különös szer… össze tudta szedni róla az ismereteket, meg tudta érteni, milyen hatással van az anyjára, de a tudás egészéből hiányzott a természetes ritmus, hiányzott belőle a kölcsönhatások rendszere.

Paul hirtelen ráébredt, hogy nem elég meglátni a múltat a jelen pillanataiban — a jövőlátás igazi próbája az, ha meglátja a múltat a jövőben.

A dolgok makacsul nem voltak azonosak a látszattal.

— Idd meg! — mondta Csani. Az orra alá dugta egy víztömlő csövének szopókáját.

Paul kihúzta magát, rámeredt a lányra. Karneváli izgalmat érzett vibrálni a levegőben. Tudta, mi történne, ha meginná ezt a fűszer-kábítószert, benne a kvintesszenciáját annak az anyagnak, amely előidézte benne a nagy változást. Visszatérne a tiszta idő látomásába, a térré változó időbe; ott teremne abban a szédítő magasságban, de a megértés nem adatnék meg neki.

Csani mögül Stilgar szólt rá:

— Idd meg, fiú! Feltartod a rítust!

Paul most figyelt föl a tömeg zsibongására, megütötte a fülét a hangokban izzó lelkesedés.

— Lisan al-Gaib! — hallotta. — Muad-Dib! — Lenézett az anyjára. Jessica mintha békésen aludt volna ültében, a lélegzése mély volt és

egyenletes. Paul gondolataiban felbukkant egy foszlány a jövőből, mely az ő magányos múltja volt: *„Szunnyad az Élet Vizeiben.”*

Csani türelmetlenül megrángatta az ujját.

Paul a szájába vette a szopókát, hallotta az emberek kiáltozását, érezte, hogy beletódul a szájába a folyadék, ahogy Csani megnyomja a tömlőt, megszédült a gőzétől. Csani elvette a csövet, leadta a tömlőt a barlang aljáról felnyúló kezekbe. Paul tekintete megakadt a lány karján, a zöld gyászszalagon.

Csani fölegyenesedett, észrevette, mit néz Paul.

— Gyászolni tudom őt még a vizek boldogságában is — mondta. — Ezt is őtőle kaptuk. — Paul kezébe csúsztatta a kezét, maga után vonta a sziklaerkély széle mentén. — Mi hasonlítunk valamiben, Usul. Mindkettőnktől a Harkonnenek vették el az apánkat.

Paul követte. Úgy érezte, mintha valamikor korábban elválasztották volna a fejét a testétől, aztán csak ideiglenesen erősítették volna vissza: A lába távolinak, érzéketlennek rémlett.

Bementek egy keskeny oldalfolyosóba; amelyet csak gyengén világítottak meg az egyenlő távközökben elhelyezett parázsgömbök. Paul érezte, hogy a szer kezdi kifejteni a maga egyedülálló hatását, virágként kezdett kinyílni az idő a szeme előtt. Meg kellett kapaszkodnia Csaniban, ahogy hirtelen befordultak egy másik homályos alagútba. A lágyságnak és a szívósságnak az az elegye, amelyet a lány ruhája alatt érzett, fölkavarta a vérét. Az érzés összevegyült a szer hatásával, a jövőt és a múltat is belegörbítette a jelenbe, hogy éppen csak megmaradt valami abból a háromszemű látásból.

— Ismerlek téged, Csani — suttogta. — Ültünk: már együtt egy sziklapárkányon, amíg lecsillapítottam a félelmeidet. Cirógattuk már egymást a sziecs sötétjében. Mi már… — Hirtelen elhomályosult előtte minden, meg akarta rázni a fejét, megtántorodott.

Csani segítő kézzel bevezette néhány vastag függönyön át egy különszoba sárga melegségébe — alacsony asztalok álltak odabent, a földön párnák, narancsszínű terítővel letakart matrac.

Paul lassan tudatosította magában, hogy megálltak, hogy Csani szembefordult vele, és a tekintete valami néma rémületről árulkodik.

— El kell mondanod nekem — suttogta a lány.

— Sihaya vagy — mondta Paul —, a sivatagi tavasz.

— Amikor a törzs együtt iszik a Vízből — mondta Csani —, együtt vagyunk — mindannyian. Olyankor… osztozunk mindenben. Én… érezni tudom magamban a többieket, de tőled félek.

— Miért?

Paul hiába akarta tisztán látni maga előtt a lányt, a múlt és a jövő beleolvadt a jelenbe, elhomályosította a képet. Számtalan módon, számtalan helyzetben, számtalan környezetben látta Csanit.

— Van benned valami ijesztő — mondta a lány. — Amikor elhoztalak a többiek közül… azért hoztalak el, mert megéreztem, hogy azt szeretnék. Te… kényszeríted az embereket. Te erővel… *megláttatsz* velünk dolgokat!

Paulnak erőfeszítésébe került, hogy érthetően szólaljon meg:

— Mi az, amit látsz?

Csani lesütötte a szemét.

— Egy gyermeket látok… a karomban. A mi gyermekünk, a tiéd és az enyém. — A szájához kapta a kezét. — Honnan ismerhetem minden arcvonásodat?!

Egy kicsit bennük is megvan a képesség, bukkant föl Paulban a gondolat. *Csak elfojtották, mert ijesztő.*

Egy pillanatra kitisztult most a világ, észrevette, hogy Csani egész testében reszket.

— Mi az, amit mondani akarsz? — kérdezte a lányt.

— Usul — suttogta a lány, és még mindig reszketett.

— Nem lehet visszahátrálni a jövőbe — mondta Paul.

Mélységes szánalom fogta el a lány iránt. Odahúzta magához, megsimogatta a fejét.

— Csani, Csani, ne félj!

— Usul, segíts nekem! — tört ki a lányból.

Ebben a pillanatban Paul érezte, hogy a szer hatása teljessé válik benne, hirtelen föllebbentek a fátylak, feltárult előtte jövőjének távoli, szürke forrongása.

— Úgy elhallgattál — mondta Csani.

Paul ott lebegett a tudattér közepén, látta, ahogy s az idő kiterjed abban a megfoghatatlan dimenzióban, finom egyensúlyban, mégis kavarogva, keskenyen, mégis szétterülve, mint egy háló, amely számtalan világot és erőt fog össze, kifeszített kötél, amelyen végig kell mennie, ugyanakkor mérleghinta, amelyet egyensúlyban tart.

Az egyik oldalon ott látta az Impériumot, egy Feyd-Rautha nevű Harkonnent, aki úgy villant feléje, mint egy gyilkos penge, a sardaukarokat, ahogy előrontanak a bolygójukról, hogy irtó hadjáratot indítsanak az Arrakison, a konspiráló, cinkos Ligát, a Bene Gesseriteket a maguk fajnemesítési programjával. Egy tömegben magasodtak a szemhatáron, mint valami sötét viharfelleg, amelynek nem állta útját más, csak a fremenek és az ő Muad-Dibjük, a fremenek, mint valami alvó óriások, akik minden pillanatban felébredhetnek és elindulhatnak vad hadjáratukra, amely végigsöpör a világegyetemen…

Paul a középpontban érezte magát, a tengelynél, amely körül az egész építmény forgott. Úgy érezte, a béke kifeszített kötelén halad, némi boldogság is az osztályrésze, Csanival az oldalán. Látta, ahogy elnyúlik előtte ez az út, a viszonylagos nyugalom időszaka egy eldugott sziecsben, egy pillanatnyi béke a harcok között.

— Máshol nem vár béke — mondta.

— Usul, te sírsz! — mormolta Csani. — Usul, én erőm, te vizet adsz a halottaknak? Ki halottjának?

— Azoknak, akik még nem haltak meg — mondta Paul.

— Akkor azok éljenek addig is boldogan — mondta Csani.

Paul a kábulaton át is megértette, mennyire igaza van a lánynak, lázas erővel magához szorította.

— Sihaya! — mondta.

Csani az arcára simította a tenyerét.

— Most már nem félek, Usul — mondta. — Nézz rám! Látom, mit látsz, amikor így fogsz.

— Mit látsz? — szegezte neki Paul a kérdést.

— Látom, ahogy szeretetet adunk egymásnak a viharok közötti csend idején. Arra valók vagyunk.

Pault ismét hatalmába kerítette a szer. Azt gondolta: *Olyan sokszor nyújtottál te már nekem vigaszt és feledést!* Megint érezte azt a megvilágosodást, a domborműként kirajzolódó időt, érezte, ahogy a jövője emlékké alakul át — emlékként érezte már magában a testi szerelem gyöngéd erőszakát, a megértést és a bensőséges közösséget, a lágyságot és a durvaságot.

— Te vagy az erősebb, Csani — mormogta. — Maradj mellettem!

— Mindig — mondta a lány, és megcsókolta az arcát.

HARMADIK KÖNYV
A próféta

Sem asszony, sem férfi, sem gyermek nem került soha igazán meghitt viszonyba az apámmal. Még a felszínes cimboraságot is leginkább csak az a kapcsolat közelítette meg, amelyet Hasimir Fenring gróf, gyermekkori pajtása és azóta hű társa alakított ki a Padisah Császárral. Fenring gróf barátságának fokmérője először egy pozitívum lehet: ő oszlatta el a Landsraad gyanúit az Arrakis-ügy után. Több mint egymillió solarisnyi fűszer ment el megvesztegetésre, mondta anyám, nem beszélve az egyéb adományokról: a rabszolganőkről, a kitüntetésekről, a rang és hatalom jelképeiről. A gróf barátságának második komoly bizonyítéka egy negatívum. Nem volt hajlandó megölni egy embert, annak ellenére, hogy képes lett volna rá, és az apám megparancsolta. Erről valamivel később szólok majd.

— Irulan hercegnő: Fenring gróf. Arcképvázlat

Vladimir Harkonnen báró tombolva végigrohant a magánlakosztályától elvezető folyosón, teste sorra átszelte a késő délutáni napfény sávjait, amelyek betűztek a magas ablakokon át. Pattogott, vonaglott szuszpenzoraiban a heves mozgástól.

Elviharzott a különkonyha mellett, el a könyvtár, el a kis fogadószoba mellett, és berontott a személyzeti társalgóba; ahol már érződött a közeledő este nyugalma.

Az őrparancsnok, Iakin Nefud, a helyiség túloldalán kuporgott egy heverőn, lapos képén a szemutakábulat ostoba kifejezése ült, a levegőt betöltötte a szemutazene hátborzongató vinnyogása. Nefud körül ott ült saját kis udvartartása, parancsaira várva.

— Nefud! — üvöltött rá a báró.

Nefud fölállt, a kábítószer megőrizte arcvonásai nyugalmát, de hirtelen sápadtsága félelemről árulkodott. A szemutazene elhallgatott.

— Báró uram — mondta Nefud. Csak a kábítószernek köszönhette, hogy nem remegett a hangja.

A báró pillantása végigfutott az arcokon, látta rajtuk a reszkető dermedtséget. Megint Nefudra nézett, és hirtelen selymes hangon érdeklődött:

— Hány éve is vagy az őrparancsnokom, Nefud?

Nefud nyelt egyet.

— Az Arrakis óta, uram. Kis híján két éve.

— És mindig azon vagy, hogy elébe vágj az engem fenyegető veszélyeknek, ugye?

— Ez a leghőbb vágyam, uram.

— Akkor hol van Feyd-Rautha?! — ordított föl a báró.

Nefud hátrahőkölt.

— Uram…?

— Feyd-Rauthát nem tekinted fenyegető veszélynek? — Ismét selymes volt a hangja.

Nefud megnyalta kiszáradt ajkát. Már félig elszállt belőle a szemutatompaság.

— Feyd-Rautha a rabszolgák szállásán van, uram.

— Már megint a nőkkel, mi? — A báró reszketett az erőfeszítéstől, ahogy visszafojtotta az indulatát.

— Sire, lehet, hogy csak…

— Csönd!

A báró még egy lépést tett a helyiségben, észrevette, hogy az emberek hátrahúzódnak, alig észrevehetően elhúzódnak Nefudtól, mintegy elkülönítve magukat haragja tárgyától.

— Nem parancsoltam meg, hogy mindig pontosan tudjad, hol van a ta-báró? — kérdezte a báró. Még egy lépéssel közelebb ment. — Nem megmondtam, hogy mindig *pontosan* kell tudnod, mit mond a ta-báró — és kinek? — Még egy lépés. — Nem megmondtam, hogy mindig szóljál nekem, amikor elmegy a rabszolganők szállására?

Nefud nagyot nyelt. Verejték gyöngyözött a homlokán.

A báró uralkodott magán, színtelen, szinte hangsúlytalan volt a hangja.

— Nem megmondtam mindezt?

Nefud bólintott.

— És nem megmondtam azt is, hogy ellenőrizz minden hozzám küldött rabszolgafiút, méghozzá te magad… *személyesen?*

Nefud megint csak bólintott.

— Lehetséges volna, hogy nem vetted észre a piszokfoltot annak a combján, akit ma délután küldtél hozzám? — érdeklődött nyájasan a

báró. — Lehetséges volna, hogy…

— Bácsikám.

A báró megpördült, rámeredt az ajtóban álló Feyd-Rauthára. Unokaöccse hirtelen megjelenése, az arcán látható felindultság, melyet a fiatalember nem tudott teljesen palástolni, sok mindent elárult. Feyd-Rauthának eszerint megvoltak a saját kémei a báró körül!

— Egy tetem van a lakosztályomban. Tüntessétek el — mondta a báró, és nem vette le a kezét a köntöse alatt lapuló lőfegyverről, miközben magában örült, hogy az ő pajzsa a legjobb.

Feyd-Rautha a jobb oldali falnál álló két őr felé pillantott, odabiccentett. A két őr kisurrant az ajtón, elszaladt a folyosón a báró lakosztálya felé.

Szóval az a kettő, mi? gondolta a báró. *Ej, ennek az ifjú szörnyetegnek még sokat kell tanulnia, amíg összeesküvő lesz belőle!*

— Remélem, békét és rendet hagytál magad mögött a rabszolgaszálláson, Feyd — mondta.

— Keopszoztam a rabszolgamesterrel — mondta Feyd-Rautha, és azt gondolta: *Mi történhetett? A fiúnak, akit az öreghez küldtünk, szemlátomást vége. Pedig tökéletesen megfelelt a feladatnak. Még Hawat sem találhatott volna jobbat. Az a fiú tökéletes volt!*

— Piramissakkot játszottatok — mondta a báró. — Szép. És győztél?

— Én… ó, igen, bácsikám, győztem. — Feyd-Rautha egyre nehezebben őrizte meg a nyugalmát.

A báró pattintott az ujjával.

— Nefud, azt akarod, hogy visszafogadjalak a kegyeimbe?

— Uram, mit követtem el? — rebegte Nefud.

— Az most érdektelen — mondta a báró. — Feyd legyőzte a rabszolgamestert keopszban. Nem hallottad?

— De… de igen, Sire.

— Légy szíves, fogjál három embert, és keresd föl a rabszolgamestert — mondta a báró. — Fojtsátok meg! Utána majd hozzátok elém a testét, hogy lássam, rendes munkát végeztetek-e. Nem tűrhetünk meg ilyen tehetségtelen sakkozókat az alkalmazásunkban!

Feyd-Rautha elsápadt, egy lépést tett előre.

— De bácsikám, én…

— Később, Feyd — mondta a báró, és intett. — Később.

A két őr, aki az előbb elment a báró lakosztályába a rabszolgafiú teteméért, most eltántorgott az ajtó előtt a közöttük lógó testtel. A fiú karja a padlót söpörte. A báró utánuk nézett, amíg eltűntek a szeme elől.

Nefud odalépett melléje.

— Mi a parancsod, uram, most végezzek a rabszolgamesterrel?

— Most — mondta a báró. — És amikor készen vagy, folytasd

azzal a kettővel, akik most mentek el itt! Nem tetszett nekem, ahogy azt a testet vitték. Nem szabad ilyen rendetlenül csinálni az ilyesmit! Majd látni szeretném az ő hullájukat is.

Nefud szólalt meg:

— Uram, talán én csináltam va…

— Tedd, amit az urad megparancsolt! — szólt rá Feyd-Rautha, és közben azt gondolta: *Most már csak abban reménykedhetem, hogy legalább én megúszom.*

Helyes! gondolta a báró. *Azt már tudja, hogyan írja le a veszteségeit.* A lelke mélyén elmosolyodott. *Azt is tudja a kölyök, hogy mivel járhat a kedvemben, és igencsak törekedni fog rá, hogy elhárítsa a feje felől a haragomat. Azt is tudja, hogy szükségem van rá. Ki másnak a kezébe adhatnám át a gyeplőt, amelyet valamikor át kell adnom? Senki más nem ilyen tehetséges. De tanulnia kell! Nekem pedig vigyáznom kell magamra, amíg tanul.*

Nefud intett három embernek, hogy kísérjék el, és kimentek.

— Elkísérnél a lakosztályomba, Feyd? — kérdezte a báró.

— Parancsodra, bácsikám — mondta Feyd-Rautha. Meghajolt, közben átfutott rajta: *Lebuktam!*

— Csak utánad — mondta a báró, és az ajtó felé intett.

Feyd-Rautha félelme csak egy rezzenésnyi tétovázásban mutatkozott meg. *Befellegzett volna nekem?* kérdezte magában. *Most belenyom egy mérgezett tőrt a hátamba… lassan, át a pajzson? Lehet, hogy van egy másik utódja?*

Élje csak át egy kicsit ezt a rettegést, gondolta a báró, ahogy elindult az unokaöccse után. *Ő lesz az utódom, de én döntöm el, hogy mikor. Nem hagyom, hogy elherdálja, amit fölépítettem!*

Feyd-Rauthának nagy erőfeszítésébe került, hogy ne gyorsítsa meg a lépteit. Úgy érezte, vonaglik a hátán a bőr, mintha a teste maga is várta volna, hogy mikor, hol jön a döfés. Az izmai hol megfeszültek, hol elernyedtek.

— Hallottad a legújabb híreket az Arrakisról? — kérdezte a báró.

— Nem, bácsikám.

Feyd-Rautha kényszerítette magát, hogy ne pillantson hátra. Befordult a báró lakosztályához vezető folyosóra.

— Valami új próféta vagy vallási vezető bukkant föl a fremenek között — mondta a báró. — Muad-Dibnek hívják. Mulatságos név, egeret jelent. Megmondtam Rabbannak, hogy hagyja békén a vallásukat. Legalább elfoglalják magukat valamivel.

— Nagyon érdekes, bácsikám — mondta Feyd-Rautha. Befordult a következő sarkon, közben azon tépelődött: *Most miért hozta szóba a vallást? Ez valami finom célzás a számomra?*

— Ugye? — kérdezte a báró szenvtelen hangon.

Odaértek a lakosztályhoz, átmentek a fogadószobán, be a

hálószobába. Itt-ott dulakodás alig észrevehető nyomai látszottak: egy rossz helyen levő szuszpenzorlámpa, egy párna a földön, egy filmtekercs szétbomolva az ágy fejénél.

— Okos elképzelés volt — szólalt meg a báró. Továbbra is maximális intenzitáson hagyta a pajzsát, megállt, szembefordult az unokaöccsével. — De nem elég okos! Mondd csak, Feyd, miért nem végeztél velem te magad? Lett volna rá elég alkalmad.

Feyd-Rautha keresett magának egy szuszpenzoros széket, és magában úgy érezte; vállat von, miközben felszólítás nélkül helyet foglalt.

Most merésznek kell lennem, gondolta.

— Te tanítottál rá, hogy nem szabad bepiszkítani a kezemet — mondta.

— Így igaz — mondta a báró. — Amikor maga elé idéz a Császár, őszintén mondhasd majd, hogy nem te követted el a szörnyű tettet. A Császár mellett álló boszorka hallja a szavaidat, és tudja, igazak-e vagy hamisak. Igen. Erre valóban figyelmeztettelek.

— Miért nem vettél ide soha egy Bene Gesseritet, bácsikám? — kérdezte Feyd-Rautha. — Egy Igazmondóval az oldaladon…

— Ismered az ízlésemet! — förmedt rá a báró.

Feyd-Rautha szemügyre vette a nagybátyját, aztán azt mondta:

— Akkor is nagy hasznát lehetne venni a…

— Nem bízom bennük! — csattant fel a báró. — És ne akard másra terelni a szót!

— Ahogy óhajtod, bácsikám — mondta Feyd-Rautha szelíden.

— Emlékszem egy esetre, néhány éve történt az arénában — mondta a báró. — Akkor, ott az volt a látszat, hogy meg akartak öletni téged egy rabszolgával. Így történt valójában?

— Olyan régen volt már, bácsikám. Hiszen azóta már…

— Ne beszélj mellé! — mondta a báró, és feszült hangja elárulta, milyen erővel uralkodik a haragján.

Feyd-Rautha ránézett, azt gondolta: *Tudja, máskülönben nem kérdezné.*

— Komédia volt, bácsikám — mondta. — Azért rendeztem, hogy félreállítsam az útból a rabszolgamesteredet.

— Ravasz — mondta a báró. — És bátor dolog is volt. Az a rabszolga-gladiátor majdnem elintézett, ugye?

— Igen.

— Ha olyan fortélyos is lennél, mint amilyen bátor, csakugyan félni kellene tőled — mondta a báró. Lassan ingatta a fejét. Most is, mint már sokszor az óta az iszonyú arrakisi nap óta, azon kapta magát, hogy Piter, a Mentátja elvesztésén bánkódik. Micsoda kifinomult, ördögi ravaszság volt abban az emberben! Az sem mentette meg azonban. A báró megint megcsóválta a fejét. A végzet

olykor kifürkészhetetlen volt.

Feyd-Rautha körülnézett a hálószobában, szemügyre vette a dulakodás nyomait, azon tűnődött, hogyan győzhette le a nagybátyja a rabszolgát, akit pedig gondosan fölkészítettek.

— Hogyan intéztem el? — kérdezte a báró. — Ugyan, Feyd… hadd maradjon meg nekem is néhány titkos fegyverem öreg napjaimra! Használjuk ki inkább ezt az időt arra, hogy egyezséget kössünk egymással!

Feyd-Rautha rámeredt. *Egyezséget! Eszerint biztosan meg akar tartani az utódjának! Máskülönben miért egyezkedne? Az ember az egyenrangúakkal vagy a majdnem egyenrangúakkal egyezkedik!*

— Miféle egyezséget, bácsikám? — És Feyd-Rautha büszke volt rá, hogy a hangja higgadt és józan maradt, nem árulkodott hirtelen örömmámoráról.

A báró is látta, hogy uralkodik magán. Bólintott.

— Jó anyagból vagy, Feyd. Nem szoktam elpocsékolni a jó anyagot. Te azonban makacsul nem vagy hajlandó megérteni, milyen értékes vagyok a te számodra. Csökönyös vagy. Nem érted, miért kell féltve őrizned engem, mint legféltettebb kincsedet. Ez itt… — A dulakodás nyomaira mutatott. — Ez ostobaság volt. Nem szoktam megjutalmazni az ostobaságot.

Térj már a tárgyra, te vén hülye! gondolta Feyd-Rautha.

— Azt hiszed, csak egy vén hülye vagyok — mondta a báró. *Meg kell győznöm az ellenkezőjéről.*

— Valami egyezséget említettél.

— Ó, az ifjonti türelmetlenség! — mondta a báró. — Nos, a lényeg a következő: abbahagyod ezeket a buta merényleteket ellenem, én viszont, amikor felkészültél rá, lemondok a javadra. Visszavonulok tanácsadói szerepbe, neked hagyom a trónt és a hatalmat.

— Visszavonulsz, bácsikám?

— Még mindig hülyének tartasz — mondta a báró —, és ez csak megerősít a véleményedben, mi? Azt hiszed, szívességet kérek tőled! Csak óvatosan, Feyd! Ez a vén hülye kiderítette, hogy a kis unokaöccse elrejtette azt a tűt a rabszolgafiú combjában! Pontosan ott, ahová a kezem tettem volna, mi? A legkisebb nyomás, és — nyissz, máris ott a mérgezett tű a vén hülye tenyerében, igaz? Ugyan, Feyd…

A báró megcsóválta a fejét, közben arra gondolt: *És sikerült volna is, ha Hawat nem figyelmeztet előre! Nem baj, hadd higgye a kölyök, hogy én magam szimatoltam ki! Bizonyos értelemben ez igaz is. Én voltam az, aki kimenekítettem Hawatot az arrakisi pusztulásból! És különben sem árt, ha ez a kölyök jobban respektálja a képességeimet.*

Feyd-Rautha nem szólt, csak magában tépelődött. *Vajon nem csap be? Csakugyan vissza akar vonulni? Miért is ne? Biztosan én lépek a helyébe egy szép napon, ha addig vigyázok magamra… Nem élhet örökké.*

Talán ostobaság volt megpróbálni siettetni a dolgot.

— Egyezségről beszélsz — mondta Feyd-Rautha. — Mivel szavatolnánk?

— Hogyan bízhatunk meg egymásban, igaz? — kérdezte a báró. — Nos, Feyd, ami téged illet: Hawatot bízom meg, hogy szemmel tartson. Megbízom Hawat mentáti képességeiben ezen a téren. Értesz? Ami pedig engem illet, egyszerűen hinned kell nekem. De nem élhetek örökké, igaz, Feyd? És most már talán lassan sejteni kezdhetnéd, hogy tudok egy-két olyan dolgot, amit neked is meg kellene tanulnod.

— Én a szavamat adom neked, és mit kapok tőled? — kérdezte Feyd-Rautha.

— Azt, hogy életben hagylak — mondta a báró.

Feyd-Rautha megint szemügyre vette a nagybátyját. *Hawatot állítja rám! Mit szólna hozzá, ha elmondanám, hogy Hawat főzte ki azt a gladiátoros komédiát, amely a rabszolgamestere életébe került? Alighanem azt mondaná, hogy hazudom, így próbálom lejáratni Hawatot a szemében. Nem, a jó Thufir nemhiába Mentát, előre látta ezt a pillanatot!*

— Tehát mi a válaszod? — kérdezte a báró.

— Mi lehetne? Természetesen elfogadom.

Feyd-Rautha azt gondolta: *Hawat! Mindkét oldalt kijátssza a közép ellen… erről van szó? Átállt a nagybátyám táborába, mert nem avattam be a bizalmamba a rabszolgafiús merénylét ügyében?*

— Nem mondtál semmit arról, hogy Hawatot bízom meg a figyeléseddel — mondta a báró.

Feyd-Rautha indulatáról csak az orrcimpái rezdülése árulkodott. A Hawat név annyi éven át volt vészjelzés a Harkonnen-családban… és most új jelentést kapott. De még mindig veszélyes volt.

— Hawat veszélyes játékszer — mondta Feyd-Rautha.

— Játékszer! Ne, légy ostoba! Nagyon jól tudom, kivel van dolgom Hawat személyében, és azt is tudom, hogyan kell kézben tartanom. Hawatnak mély érzelmei vannak, Feyd. Félni attól kell, akinek nincsenek érzelmei. De a mély érzelmeket… ó, azokat nagyon szépen a kívánalmaidhoz lehet idomítani!

— Nem értelek, bácsikám.

— Igen, ez elég nyilvánvaló.

Feyd-Rauthának csak a szeme rebbenése árulkodott arról; hogy bosszúságot érzett egy pillanatra.

— És nem érted Hawatot sem — mondta a báró.

Te sem! gondolta Feyd-Rautha.

— Kit hibáztat Hawat a jelenlegi körülményeiért? — kérdezte a báró. — Engem? Hogyne, engem. De Hawat az Atreidesek eszközeként éveken át fölébem kerekedett, amíg bele nem avatkozott a játszmába az Impérium. Ő így látja. Az, hogy gyűlöl engem, most már csak mellékes apróság. Azt hiszi, bármikor fölém kerekedhet. És a hite

miatt ő kerül alulra, mert arra terelem a figyelmét, amerre én akarom — az Impérium ellen.

Feyd-Rautha szája keskeny vonallá szorult össze, barázdák mélyültek a homlokára, ahogy belevillant a felismerés.

— A Császár ellen…?

Ízlelgesse csak egy kicsit a drágalátos unokaöcsém, gondolta a báró. *Mondogassa csak magában: „Feyd-Rautha Harkonnen császár”! Mérlegelje csak magában, mennyit ér ez! Alighanem megér annyit, hogy életben hagyjon egy öreg nagybácsit, aki valóra válthatja az álmot!*

Feyd-Rautha megnyalta a száját. Igaz lehetne, amit a vén bolond beszél? Lehet, hogy mégis csal a látszat?

— Mi köze van hozzá Hawatnak? — kérdezte.

— Azt képzeli, minket használ föl arra, hogy bosszút álljon a Császáron.

— És miután bosszút állt?

— Nem gondol messzebbre. Hawat olyan ember, akinek szüksége van rá, hogy másokat szolgáljon, és ezt még csak nem is tudja magáról.

— Sokat tanulok Hawattól — mondta egyetértően Feyd-Rautha, és ahogy kimondta a szavakat, érezte, hogy igazak is. — De minél többet tanulok, annál inkább úgy vélem, végeznünk kellene vele… méghozzá sürgősen.

— Nincs, ínyedre a gondolat, hogy figyeljen téged?

— Hawat mindenkit, mindig figyel.

— És lehet, hogy felültet téged a császári trónra, Feyd. Hawat ravasz. Veszélyes, agyafúrt öreg róka. De egyelőre még nem vonom meg tőle az ellenszert. Egy kard is veszélyes, Feyd! Ezt a kardot azonban hüvelybe tudjuk dugni, ha kell. Benne van a méreg. Amikor megvonjuk az ellenszert, a halál hüvelybe dugja.

— Olyan ez egy kicsit, mint az arénában — mondta Feyd-Rautha. — A cseleken belül újabb cselek, azokban újabbak. Figyelni kell, jól megnézni, merre hajlik el a gladiátor, merre néz, hogyan tartja a kést.

Bólogatott. Látta, hogy a szavai elnyerték a nagybátyja tetszését, de azt gondolta: *Igen! Mint az aréna! És a penge éle a gondolkodás.*

— Most már érted, mennyire szükséged van rám? — kérdezte a báró. — Én még hasznos vagyok, Feyd.

Mint a kard, amíg ki nem csorbul, gondolta Feyd-Rautha.

— Igen, bácsikám — mondta:

— Most pedig — mondta a báró — így, kettesben lemegyünk szépen a rabszolgaszállásra. Én csak nézni fogom, ahogy egyenként, a tulajdon kezeddel megölöd valamennyi nőt a kéjszárnyban.

— Bácsikám!

— Lesznek majd más nők, Feyd. De megmondtam, hogy vigyázz velem!

Feyd-Rautha arca elsötétült.

— Bácsikám, te…

— Elfogadod a büntetésedet, és tanulsz belőle!

Feyd-Rautha pillantása találkozott a nagybátyja kárörvendő pillantásával. *Nem szabad elfelejtenem ezt az éjszakát,* gondolta. *És amikor az eszembe jut, eszembe kell jutnia majd más éjszakáknak is.*

— Nem fogsz nemet mondani — mondta a báró.

És ha mégis nemet mondanék, mit tehetnél, öregem? kérdezte magában Feyd-Rautha. De tudta, hogy akkor valami más büntetés jönne, talán valami körmönfontabb, talán valami brutálisabb eszköz a megtörésére.

— Ismerlek, Feyd — mondta a nagybátyja. — Nem fogsz nemet mondani.

Jól van, gondolta Feyd-Rautha. *Most szükségem van rád. Ezt belátom. Áll az alku. De nem lesz mindig szükségem rád. És… egy szép napon…*

> *Az emberi tudattalant mélyen áthatja az igény egy logikus világmindenség iránt, amelynek értelme van. A valóságos világmindenség azonban egy lépéssel mindig a logika előtt jár.*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib összegyűjtött mondásai*

Sok Nagy Ház fejével ültem már szemben, de ennél a disznónál sem hájasabbat, sem veszélyesebbet nem láttam még, mondta magában Thufir Hawat.

— Velem nyíltan beszélhetsz, Hawat — dörrent rá a báró. Hátradőlt szuszpenzorszékében, zsírpárnák övezte szeme szúrós tekintettel meredt Hawatra.

Az öreg Mentát lenézett a kettőjük között levő asztalra, magában megjegyezte, milyen pazar az erezete. Vladimir Harkonnen báró megítélésében minden tényezőt figyelembe kellett venni, ezt ugyanúgy, mint kis tárgyalószoba vörös falait, mint a levegőben lebegő gyenge, édeskés növényi illatot, amely mögött valami nehezebb pézsmaszag lappangott.

— Nem futó szeszélyből küldetted velem azt a figyelmeztetést Rabbannak! — mondta a báró.

Hawat cserzett, öreg arca szenvtelen maradt, nem látszott rajta jele az utálatnak, melyet érzett.

— Sok mindent gyanítok, uram — mondta.

— Hogyne, hogyne. Én azt szeretném tudni, milyen szerepe van

az Arrakisnak a Salusa Secundussal kapcsolatos gyanúidban. Az kevés, hogy annyit mondasz, a Császár nyugtalankodik, mert valamiféle összefüggés van az Arrakis és az ő titokzatos börtönbolygója között! Azt a figyelmeztetést csak azért küldtem el rögtön Rabbannak, mert a futárnak el kellett indulnia a csillagbárkával. Azt mondtad, egy pillanatig sem várhatunk. Rendben van. De most magyarázatot kérek!

Túl sokat beszél, gondolta Hawat. *Nem olyan, mint Leto, aki egy kézmozdulattal, egy szemöldökrezdüléssel az értésemre tudta adni, amit akart. És nem is olyan, mint az öreg herceg, aki egy egész mondatot tudott kifejezni azzal, ahogy kiejtett egyetlen szót. Ez egy tahó! Aki megszabadítja tőle az emberiséget, szolgálatot tesz majd vele.*

— Nem mégy el innen, amíg alapos és teljes magyarázatot nem kaptam — mondta a báró.

— Túlzottan félvállról szoktad te venni a Salusa Secundust — mondta Hawat.

— Büntetőtelep — mondta a báró. — Oda küldik a galaxis legócskább söpredékét. Mi mást kellene még tudnunk róla?

— Azon a börtönbolygón nyomasztóbbak a körülmények, mint akárhol másutt — mondta Hawat. — Tudod, hogy az új foglyok között a halálozási arány hatvan százaléknál nagyobb. Tudod, hogy a Császár az elnyomás minden létező formáját alkalmazza ott. Tudod mindezt, és még sincsenek kérdéseid?

— A Császár nem engedélyezi, hogy a Nagy Házak képviselői megszemléljék a börtönét — dörmögte a báró. — Nem kíváncsi viszont az én pincéimre sem…

— Aki kíváncsi volna a Salusa Secundusra, azt… öö… — Hawat az ajkára tette csontos ujját — … lebeszélik róla.

— Vagyis a Császár nem akar dicsekedni azzal, amire ott rákényszerül. No és?

Hawat sötét ajka megrezzent: az öreg Mentát megengedett magának egy halvány kis mosolyt. Megvillant a szeme a parázscső fényében, ahogy ránézett a báróra.

— És sohasem tűnődtél el rajta, honnan szerzi a Császár a sardaukarjait?

A báró összecsücsörítette húsos ajkát. Ettől úgy festett, mint egy duzzogó csecsemő, és a hangjában is sértődöttség érzett, amikor válaszolt:

— Hát… toborozza… illetve ott van a kötelező újoncállítás, aztán besorozzák a…

— Pah! — vetette oda Hawat. — A történetek, amiket hallasz a sardaukarok hőstetteiről, nem légből kapottak, igaz? Azok első kézből származó beszámolók, attól a néhány embertől, aki harcolt ellenük, mégis életben maradt, igaz?

— A sardaukarok kitűnő harcosok, semmi kétség — mondta a

báró. — De szerintem az én légióim…

— Kirándulgató nagymamák csapatai hozzájuk képest! — csattant föl Hawat. — Azt hiszed, én nem tudom, miért fordult a Császár az Atreides-ház ellen?

— Ezen a téren mellőzd a spekulációt — figyelmeztette a báró.

Lehetséges, hogy még ő sem tudja, mi volt a Császár indítéka ebben az egészben? kérdezte magában Hawat.

— Semmilyen téren sem mellőzöm a spekulációt, ha meghozza azt az eredményt, amiért tartasz — mondta Hawat. — Mentát vagyok. Az ember ne tartson vissza információt és ne zárjon el kombinációs utakat a Mentát elől.

A báró egy hosszú percig némán meredt rá, aztán szólalt csak meg:

— Mondd hát, amit mondanod kell, Mentát!

— Padisah Császár azért fordult az Atreides-ház ellen, mert a herceg két hadmestere, Gurney Halleck és Duncan Idaho sikeresen kiképzett egy haderőt egy *kicsiny* haderőt —, amely hajszál híján elérte a sardaukarok szintjét! Egy része meg is haladta. És a herceg abba a helyzetbe került, hogy gyarapíthatta a haderejét, ugyanolyan erőssé tehette, mint a császári haderő volt…

A báró mérlegelte egy darabig ezt a közlést, aztán azt kérdezte:

— Mi köze ehhez az Arrakisnak?

— Az Arrakis szolgáltathatja az utánpótlást olyan újoncokból, akik már sikeresen átvészelték az elképzelhető legkeservesebb kiképzést.

A báró megrázta a fejét.

— Csak nem a fremenekre gondolsz?

— De bizony a fremenekre.

— Ha! Akkor miért kellett figyelmeztetni Rabbant? Hiszen legföljebb egy maroknyi fremen maradhatott életben a sardaukarok irtóhadjárata és Rabban terrorja után!

A báró elhallgatott.

Hawat nem szólt, csak merően nézett rá.

— Nem több, legfeljebb egy maroknyi! — ismételte meg a báró. — Rabban csak tavaly hatezret irtott ki!

Hawat még mindig csak nézte.

— Tavalyelőtt pedig kilencezret — mondta a báró. — És mielőtt elhagyták az Arrakist, a sardaukarok elejtettek még legalább húszezret!

— Mekkorák voltak Rabban élőerő-veszteségei az elmúlt két évben? — kérdezte Hawat.

A báró megdörgölte a tokáját.

— Hát ami igaz, az igaz, elég intenzíven újoncozott. Az ügynökei fűt-fát ígérgetnek, és…

— Mondjunk kereken harmincezret? — kérdezte Hawat.

— Az azért sok egy kicsit.

— Épp ellenkezőleg — mondta Hawat. — Én ugyanúgy tudok olvasni Rabban jelentéseinek a sorai között, mint te. És bizonyos vagyok benne, hogy megértetted az én ügynökeimtől származó jelentéseket is. Igazán érthetőek voltak.

— Az Arrakison mostohák a viszonyok — mondta a báró. — A viharok során…

— Mind a ketten tudjuk, mekkora veszteséghányaddal kell számolni a viharok miatt — mondta Hawat.

— Na és ha elveszített harmincezret?! — csattant fel a báró.

— A tulajdon számításaid szerint — mondta Hawat — Rabban két év alatt megölt tizenötezer frement, miközben kétszer akkora volt a saját embervesztesége. Azt mondod, a sardaukarok megöltek másik húszezret, talán valamivel többet is. Én pedig láttam az Arrakisról való visszaútjuk teherjegyzékét, amelyet a Ligának kellett leadniuk. Ha húszezret öltek meg, akkor majdnem öt emberükbe került egy fremen halála. Miért nem nézel szembe ezekkel a számokkal, báró, miért nem érted meg, mit jelentenek?

A báró kimérten, hűvösen válaszolt:

— Ez a te dolgod, Mentát. Mit jelentenek?

— A rendelkezésedre bocsátottam Duncan Idaho létszámjelentését arról a sziecsről, amelyben járt mondta Hawat. — Minden egybevág. Ha csak kétszázötven olyan sziecsközösségük volna a fremeneknek, a számuk körülbelül ötmillió volna. Az én legjobb becslésem szerint a közösségeik száma legalább kétszer akkora. Egy olyan bolygón szét kell szóródnia a lakosságnak.

— Tízmillió?

A báró tokái megremegtek az elképedéstől.

— Legalább.

A báró összecsücsörítette az ajkát. Apró gombszeme rezzenéstelenül meredt Hawatra. *Ez most valódi Mentát-számítás?* tűnődött. *Hogy lehetséges, hogy senki sem gyanította?*

— Még csak nem is vágtunk rendet a népességükben — mondta Hawat. — Csak kigyomláltunk néhányat a kevésbé életképes egyedeik közül, hogy az életképesebbek tovább erősödhessenek — ugyanúgy, mint a Salusa Secunduson.

— Salusa Secundus, Salusa Secundus! Mi köze van ennek a Császár börtönbolygójához?

— Az, aki életben marad a Salusa Secunduson, már eleve keményebb legény szinte akárki másnál — mondta Hawat. — Ha ehhez hozzájön a létező legjobb katonai kiképzés…

— Ostobaság! A te logikád szerint akár én is újoncozhatnék a fremenek közül az után, ahogy elnyomja őket az unokaöcsém!

Hawat nyájas hangon válaszolt:

— A saját embereidet, a saját csapataidat nem nyomod el?

— Hogy… de hát az…

— Az elnyomás viszonylagos — mondta Hawat. — A harcosaid sokkal jobban élnek, mint a többiek, akiket maguk körül látnak, igaz? Azt látják, hogy vannak sokkal rosszabb lehetőségek is, mint a báró katonájának lenni, igaz?

A báró elhallgatott, a tekintete elrévedt a távolba. Micsoda lehetőségek… lehet, hogy Rabban akaratlanul is csodafegyvert adott a Harkonnen-ház kezébe?

Rövid hallgatás után azt kérdezte:

— Hogyan állíthatja maga mellé az ember az ilyen újoncokat?

— Ha rajtam állna, én kis csoportokban foglalkoznék velük, legfeljebb szakasznyiban — mondta Hawat. — Kiemelném őket a nyomasztó viszonyok közül, elszigetelném őket olyan kiképzők társaságában, akik jól ismerik a hátterüket, vagy a legjobb, ha magukfajták, akik korábban ugyanonnét jöttek. Aztán beléjük súlykolnám azt a mítoszt, hogy a bolygójuk valójában nem volt más, mint titkos kiképzőterep, amelynek az a célja, hogy őhozzájuk hasonló felsőbbrendű lények alakuljanak ki. És közben szüntelenül lehetőséget adnék rá, hogy lássák, mi mindent megkaphatnak az ilyen felsőbbrendű lények: jó módot, szép nőket, elegáns házakat… ami csak a szívük vágya.

A báró lassan bólogatni kezdett.

— Ahogy a sardaukarok élnek odahaza.

— Az újoncok idővel elhiszik, hogy indokolt az olyan hely létezése, mint a Salusa Secundus, hiszen onnan jönnek ők — az elit! Az legközönségesebb sardaukar harcos is sok tekintetben ugyanolyan előkelő életet él, mint akármelyik Nagy Dinasztia tagjai.

— Micsoda ötlet! — suttogta a báró.

— Látom, osztozol a gyanúmban — mondta Hawat.

— Hol kezdődhetett el mindez? — kérdezte a báró.

— No igen: honnan eredt a Corrino-ház? Voltak már emberek a Salusa Secunduson, mielőtt a Császár odaküldte az első fogolyszállítmányt? Ezt még Leto herceg, aki pedig anyai ágon a Császár unokatestvére volt, még ő sem tudta soha kideríteni. Az efféle kérdéseket rosszallással szokták fogadni.

A báró tekintete elködösült, ahogy törte a fejét.

Elmerengett.

— Igen, féltve őrzött titok. Minden létező eszközzel meg kell…

— Egyébként is, mit kellene titkolni rajta? — kérdezte Hawat. — Hogy a Padisah Császárnak van egy börtönbolygója? Ezt mindenki tudja. Hogy…

— Fenring gróf! — kiáltott föl a báró.

Hawat elhallgatott, összeráncolta a homlokát, értetlenül meredt a báróra.

— Mi van Fenring gróffal?

— Évekkel ezelőtt, az unokaöcsém születésnapján — mondta a báró —, ez az udvari pojáca, ez a Fenring gróf hivatalos megfigyelőként meglátogatott, és egyúttal… öööö… közvetített egy üzleti ügyben a Császár és énközöttem.

— És?

— És én… öööö… az egyik beszélgetésünk során, ha jól emlékszem, mondtam valamit arról, hogy esetleg börtönbolygót csinálnék az Arrakisból. Fenring…

— Pontosan mit mondtál? — kérdezte Hawat.

— Pontosan? Jó ideje már, nem…

— Báró uram, ha optimálisan akarod felhasználni a lehetőségeimet, megfelelően kell tájékoztatnod. Nem készült felvétel arról a beszélgetésről?

A báró arca elsötétült a haragtól.

— Mintha csak Pitert hallanám! Nem szeretem az efféle…

— Piter már nincs a szolgálatodban, uram — mondta Hawat. — Ami azt illeti, voltaképpen mi is történt Piterrel?

— Túl bizalmaskodó lett, túl nagy igényei voltak mondta a báró.

— Mindig biztosítani szoktál róla, hogy te nem pocsékolod el a hasznos embereket — mondta Hawat. — Most fenyegetőzéssel és huzakodással vesztegeted a tehetségemet? Arról beszéltünk, hogy mit mondtál annak idején Fenring grófnak.

A báró lassan nyugalmat erőltetett a vonásaira. *Amikor elérkezik majd az idő,* gondolta, *emlékezni fogok rá, hogyan beszélt velem. Igen. Emlékezni fogok rá.*

— Egy pillanat — mondta a báró, és fölidézte magában a nagytermet, a csendkúpot, amelyben Fenring gróffal beszélgetett. — Valami ilyesmit mondtam: „A Császár tudja, hogy több-kevesebb mészárlás mindig hozzátartozott az üzlethez.” Arra céloztam, hogy fogytán voltak a munkásaink. Aztán mondtam valamit arról, hogy az arrakisi kérdés másféle megoldását fontolgatom, és hogy a Császár börtönbolygóját követésre érdemes példának tartom.

— A boszorkányok vérét! — fakadt ki Hawat. — Mit mondott erre Fenring?

— Akkor kezdett felőled kérdezősködni.

Hawat hátradőlt, lehunyt szemmel töprengett.

— Tehát ezért kezdte el őket érdekelni annyira az Arrakis! — mondta. — Ami történt, megtörtént. — Kinyitotta a szemét. — Most már az egész bolygó tele lehet a kémjeikkel. Két év!

— No de az az ártatlan ötletem, hogy…

— Semmi sem ártatlan a Császár szemében! Milyen

útmutatásokkal láttad el Rabbant?

— Csak annyival, hogy tanítsa móresre az arrakisiakat.

Hawat megrázta a fejét.

— Most csak két lehetőségünk van, báró. Az egyik az, hogy kiirtod a bennszülötteket, teljesen megsemmisíted őket, máskülönben…

— Elpocsékoljak annyi munkaerőt?

— Szívesebben látnád, ha a Császár és azok a Nagy Házak, amelyeket még mindig maga mellé tud állítani, idejönnének végrehajtani egy küretet, hogy kikaparják a Giedi Prime-ot, mint egy sárgadinnyét?

A báró eltűnődve nézte a Mentátját, mielőtt válaszolt:

— Nem merné megtenni!

— Nem-e?

A báró szája megvonaglott.

— Mi az a másik lehetőség?

— A sorsára hagyni Rabban unokaöcsédet.

— A sorsára… — A báró elhallgatott; rámeredt Hawatra.

— Ne küldj neki több csapaterősítést, semmiféle támogatást! Akármilyen üzenetet kapsz tőle, csak annyi legyen a válaszod, hogy a füledbe jutott, milyen rettenetesen viselkedik az Arrakison, és mihelyt módod lesz rá, meg fogod tenni a megfelelő lépéseket. Majd gondoskodom róla, hogy néhány üzeneted a császári kémek kezébe kerüljön.

— De mi lesz a fűszerrel, a bevétellel, a…

— Követeld meg a bárói profitodat, de vigyázz a megfogalmazással! Meghatározott összegeket kérj Rabbantól. Akkor majd mi…

A báró széttárta a kezét.

— De honnét tudhatom, hogy a minden hájjal megkent unokaöcsém nem…

— Egyelőre nekünk is ott vannak a kémeink az Arrakison. Közöld Rabbannal, hogy ha nem szállítja az a: általad megadott kvótákat, leváltod!

— Ismerem Rabbant — mondta a báró. — Ettől csak még keményebb kézzel esik neki a bennszülötteknek.

— Hát persze! — csattant föl Hawat. — Most nem is az a célod, hogy annak végét vesd! Csák az a célod, hogy a te kezed tiszta legyen. Csinálja csak meg Rabban a második Salusa Secundust! Még foglyokat sem kell küldeni neki, bőven van honnan válogatnia. Ha Rabban tűzzel-vassal hajtja az otthoniakat, hogy kitermelje azt a fűszermennyiséget, amelyet követelsz tőle, akkor a Császárnak nem kell más indítékra gyanakodnia. Ez már elég ok rá, hogy kizsigereljenek egy bolygót. Te pedig, báró, sem szóval, sem tettel nem

fogod jelét adni, hogy bármi más oka is lenne…

A báró hangjában, hiába akarta leplezni, érzett az alamuszi csodálat.

— Hallod-e, Hawat, ravasz róka vagy te! Nomármost, hogyan vesszük aztán mi kézbe az Arrakist, hogyan hasznosítjuk, amit Rabban előkészít?

— Az a legegyszerűbb, báró. Ha minden évben valamivel magasabbra teszed a fűszerkvótát, előbb-utóbb válságosra fordul ott a helyzet. A kitermelés csökkenni fog. Akkor majd elmozdítod a helyéről Rabbant, és személyesen veszed át az irányítást… hogy rendet teremts.

— Szép — mondta a báró. — De már szinte érzem, hogy ráunok én majd erre az egészre. Másvalakit készítek föl, hogy átvegye a hatalmat az Arrakison a nevemben.

Hawat fürkészően nézte a kövér, kerek arcot. Aztán az öreg katona-kém lassan bólogatni kezdett.

— Feyd-Rautha — mondta. — Tehát ez az oka a mostani rémuralomnak… Te is ravasz vagy, báró! Talán összehozhatnánk ezt a két elképzelést. Igen. A te Feyd-Rauthád az arrakisiak megmentőjeként mehetne a bolygóra. Maga mellé állíthatja a lakosságot. Igen…

A báró elmosolyodott. A mosolya. mögött pedig azt kérdezte magában: *És hogyan illik bele mindez Hawat személyes cselszövényébe?*

Hawat, látván, hogy nincs rá tovább szükség, fölállt és kiment a vörös falú szobából. Közben azon tépelődött; hogy nem tudott megbirkózni a zavaró ismeretlen tényezőkkel, amelyek felbukkantak minden Arrakisszal kapcsolatos számításában. Ez az új vallási vezető, akire Gurney Halleck tett néhány célzást a csempészek közötti rejtekhelyéről küldött üzeneteiben, ez a Muad-Dib…

Talán nem kellett volna azt tanácsolnom a bárónak, hogy hagyja nyugodtan virágozni ezt a vallást, ahol virágzik, még a teknők és a grabenek népe között is, mondta magában. *De hát köztudott, hogy az elnyomás csak még inkább tápot ad minden vallásnak.*

Eszébe jutottak Halleck beszámolói a fremenek harci taktikájáról. A taktikán érzett magának Hallecknek a keze nyoma… és Idahóé… sőt még Hawaté is.

Életben maradt volna Idaho? kérdezte magától.

De ez értelmetlen kérdés volt. Még azt sem kérdezte meg magától, hogy esetleg életben maradhatott-e Paul. Tudta, hogy a bárónak szilárd meggyőződése; hogy minden Atreides elpusztult. A báró azt is bevallotta, hogy a Bene Gesserit-boszorka volt a titkos fegyvere. És ez csak azt jelenthette, hogy vége lett mindenkinek — még a nő tulajdon fiának is.

Micsoda emésztő gyűlöletet érezhetett az a nő az Atreidesek iránt! gondolta Hawat. *Valami olyasfélét, mint amit én érzek a báró iránt.*

Vajon az én bosszúm, amikor lesújt, ugyanolyan végső és tel és lesz, mint az övé?

> *Mindenben megnyilvánul egy bizonyos rend, amely része a mi világmindenségünknek. Ez a rend szimmetrikus, elegáns, kecses — ugyanazok a tulajdonságok vannak meg benne, mint azokban a dolgokban, amelyeket az igazi művész megörökít. Látni lehet az évszakok egymásra következésében, abban, ahogy a homok fodrozódik, látni lehet a karbolcserje ágaiban-bogaiban, levelei mintázatában. Utánozni igyekszünk ezt a rendet életünkben és társadalmunkban, keressük a vigaszt és erőt adó ritmusokat, táncokat, formákat. Érezni lehet azonban azt is, hogy a végső tökély megtalálása veszélyt hordoz. Nyilvánvaló, hogy a végső rend belemerevedik önmagába. Az ilyen tökéletességben minden a halál felé tart.*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib összegyűjtött mondásai*

Paul Muad-Dib emlékezett rá, hogy valamivel korábban evett, még a szájában volt a fűszer átható íze. Belekapaszkodott ebbe az emlékbe, mert biztos pont volt, ennek tudatában valóban mondhatta, hogy amit az imént átélt, csak álom volt.

Folyamatok színtere és küzdőtere vagyok, mondta magában. *Prédája vagyok a hiányos víziónak, a faj öntudatának és félelmetes céljának.*

Mégsem tudott megszabadulni a félelemtől, hogy valamiképpen elragadta a saját lendülete, elveszítette biztos helyét az időben, hogy megkülönböztethetetlenül összekeveredett a múlt, a jövő és a jelen. Olyan volt ez, mint amikor az embernek kifárad a szeme, és az idézte elő, Paul jól tudta, hogy az előre látott jövőt állandóan meg kellett őriznie holmi emlékként, amely önmagában szerves része volt vagy lett a múltnak…

Csani készítette el azt az ételt, mondta magának.

De Csani odalenn van, messze délen — a hideg vidéken, ahol forrón tűz a nap —, elrejtőzve az egyik új sziecserősségben, biztonságban a fiukkal, II. Letóval.

Vagy ez még csak ezután lesz?

Nem, nyugtatta meg magát, hiszen Alia, a húga, Alia — aki más, mint a többi — is elment oda az anyjával és Csanival, megtették a húszdobolónyi utat a déli vidékre, egy vad mester hátára erősített gyaloghintón, amely megillette a Tisztelendő Anyát.

Visszarettent az óriás férgeken való utazás gondolatától, és azt kérdezte magában: *Vagy Alia még csak ezután fog megszületni?*

Portyán voltam, idézte föl magában az emléket. *Portyára indultunk, hogy visszaszerezzük a halottaink vizét Arrakeenből. És megtaláltam apám maradványait a halotti máglyán. Ereklyeként elhelyeztem egy fremen kősírhantban a Harg-hágó fölött.*

Vagy ez még csak ezután jön?

A sebeim valóságosak, mondta magában Paul. *A forradásaim valóságosak. Valóságos az apám koponyájának nyugvóhelye is.*

Még mindig ebben az álomszerű állapotban lebegve, Paul emlékezetébe idézte azt az esetet, amikor Harah, Jamis egykori felesége bement hozzá szólni, hogy párviadal zajlott le a sziecs folyosóján. Ez még az átmeneti sziecsben történt, mielőtt az asszonyokat és a gyermekeket elküldték a biztonságos délre. Harah megállt a belső helyiség ajtónyílásában. Fekete fürtjeit hátul láncra fűzött vízkarikák fogták össze. Félrehúzta a függönyt, és bejelentette, hogy Csani éppen megölt valakit.

Ez megtörtént, mondta magának Paul. *Ez valóság, nem az időn kívüli agyszülemény, amely még megváltozhat.*

Paul emlékezett, hogy kirohant a folyosóra, és meglátta Csanit a sárga gömbök alatt, élénk kék színű lebernyegében állt ott, hátravetett csuklyával, kislányos vonásain látszott az előbbi erőfeszítés hevülete. Éppen a helyére tette a kriszkését. Egy összehajló kis csoport tűnt el a folyosó végén terhével.

— Paul arra is emlékezett, hogy magában megjegyezte: Mindig tudni lehet, hogy testet visznek.

Ahogy Csani feléje fordult, megcsendültek a vízkarikái, melyeket a sziecsben nyíltan, a nyaka körül egy zsinóron viselt.

— Csani, mi volt ez? — kérdezte Paul.

— Elintéztem valakit, aki azért jött, hogy viadalra hívjon ki téged, Usul.

— És te ölted meg?

— Igen. Bár lehet, hogy inkább Harahra kellett volna hagynom.

(És Paul emlékezett rá, hogy a körülöttük állók arcán elismerő derű villant át e szavak hallatán. Még Harah is elnevette magát.)

— De hát *engem* akart kihívni!

— Te magad tanítottál meg a bűvharcra, Usul.

— Én, én. De azért nem neked kellene…

— A sivatagban születtem, Usul. Tudok bánni a kriszkéssel.

Paul legyűrte a haragját, józanul próbált érvelni.

— Ez mind igaz lehet, Csani, de…

— Nem vagyok már gyermek, aki egy kézigömb fényénél skorpiókra vadászik a sziecsben, Usul. Nem játszom.

Paul rámeredt, fölkeltette a figyelmét a nemtörődöm modor mögött meglapuló furcsa vadság.

— Nem érdemelt ki téged, Usul — mondta Csani. — Nem hagyom, hogy effélék zavarjanak meg az elmélkedésedben. — Közelebb húzódott, a szeme sarkából ránézett Paulra, lehalkította a hangját, hogy senki más ne hallja: — És kedvesem, amikor híre megy, hogy a kihívónak esetleg velem kell szembeszállnia, és Muad-Dib asszonyának a kezétől pusztul el szégyenletesen, akkor kevesebben akarnak majd kihívni.

Igen, mondta magában Paul, *ez bizonyosan megtörtént. Ez valóságos múlt volt. És csakugyan drámaian lecsökkent azoknak a száma, akik próbára akarták tenni Muad-Dib pengéjének erejét.*

Valahol, egy nem álombéli világban mintha megmozdult volna valami, elrikkantotta magát egy éjjeli madár.

Álmodom, nyugtatta meg magát Paul. *A fűszertől.*

Mégis valami elhagyatottságot érzett magában, maga körül. Azon gondolkodott, vajon lehetséges-e, hogy a ruh-lelke valahogy átcsusszanjon abba a világba, ahol a fremenek hite szerint igazi létezése volt, az alam al-mitalba, a hasonlóságok világába, abba a természetfeletti világba, ahol megszűnt minden fizikai korlátozás. Pault félelem fogta el egy ilyen hely gondolatára, hiszen minden korlátozás megszűnése azt jelentette, hogy megszűnik minden vonatkozási pont is. Egy mítosz világában nem tájolhatta be magát, nem mondhatta, hogy: „Én én vagyok, mert itt vagyok."

Az anyja egyszer azt mondta: „Az emberek egy része aszerint oszlik meg, hogy miként vélekednek rólad."

Most már biztosan ocsúdom az álomból, mondta magában Paul. Mert ez megtörtént — az anyjának, Lady Jessicának, aki most a fremenek Tisztelendő Anyja volt, ezek a szavai már átkerültek a valóságba.

Jessicát félelemmel töltötte el a fia és a fremenek közötti vallásos kapcsolat, Paul ezt jól tudta. Jessicának nem tetszett, hogy a sziecsek és a grabenek népe egyaránt csak úgy emlegeti Muad-Dibet, hogy *Ő*. Jessica elment kifaggatni a törzseket, kiküldte Sayyadina-kémjeit, összegyűjtötte a válaszokat, és elrágódott rajtuk.

Egyszer egy Bene Gesserit-mondást idézett Paulnak: „Amikor a vallás és a politika egy szekéren utazik, a kocsisok azt hiszik, semmi sem állhatja az útjukat. Hanyatt-homlok száguldanak előre, egyre gyorsabban. Akadályra már nem is gondolnak, és elfeledkeznek róla, hogy aki vakon száguld, az a szakadékot csak akkor veszi észre,

amikor már késő.”

Paul emlékezett rá, hogy akkor éppen az anyjánál üldögélt, az újdonsült Tisztelendő Anya belső szobájában, amelyet sötét kárpitok borítottak, rajtuk mindenütt szövött minták, a fremen mitológia elemei. Paul csendben végighallgatta Jessicát, nézte, ahogy az anyja minden pillanatban figyeli és regisztrálja a környezetét, még akkor is, amikor lesüti a szemét. Ovális arcán, a szája szögleténél néhány új ránc tűnt fel, de a haja még mindig csiszolt bronzként villózott. A távol ülő, zöld szempár fénye azonban már elrejtőzött a fűszer adta kékség mögé.

— A fremenek vallása egyszerű és gyakorlatias — mondta Paul.

— Ha vallásról van szó, semmi sem egyszerű — figyelmeztette Jessica.

De Pault a ködös jövő láttán, amely még mindig ott lebegett fölöttük, hirtelen elkapta a harag. Csak annyit tudott mondani:

— A vallás egyesíti az erőinket. Misztikus kapocs közöttünk.

— Szántszándékkal teremted meg magad körül ezt a hangulatot, szántszándékkal viselkedsz ilyen látványosan — támadt rá az anyja. — Egy pillanatra sem hagyod abba a nevelést.

— Te magad tanítottál erre — mondta Paul.

De Jessicából aznap csak úgy dőltek a kifogások. Az volt a kis Leto körülmetélési szertartásának a napja. Paul tisztában volt az anyja földúltságának egyik-másik okával. Jessica addig egyáltalán nem fogadta el Paul és Csani kapcsolatát, azt a „gyermekházasságot”. Csani azonban a világra hozott egy Atreides-fiút, és Jessica azon kapta magát, hogy képtelen az anyával együtt a gyermeket is elutasítani.

Ahogy ott ültek, Jessica végül fölemelte a tekintetét, farkasszemet nézett Paullal.

— Szerinted én lelketlen anya vagyok — mondta.

— Ugyan, dehogy!

— Látni szoktam, hogy nézel, amikor a húgoddal vagyok. Nem érted te ezt a dolgot, a húgoddal…

— Tudom, miért más Alia, mint a többi — mondta Paul. — Még nem született meg, a te részed volt, amikor átváltoztattad az Élet Vizét. Alia akkor…

— Nem tudsz róla semmit!

És Paul, aki hirtelen nem tudta kifejezni mindama tudást, amelyre abban az időnkívüliségben szert tett, csak annyit mondott:

— Nem tartalak lelketlennek.

Jessica látta a fián az elkeseredést.

— Van még valami, fiam — mondta.

— Mi?

— Az az igazság, hogy szeretem ezt a te Csanidat. Elfogadtam.

Ez már valóság volt, mondta magában Paul, nem az a tökéletlen

látomás, amely még sokszorosan megváltozhat az idő világra jöttének vonaglásaiban.

Ez a biztatás mintha új fogózkodót adott volna a világában. Az álom közegén át a kemény valóság darabkái kezdtek behatolnia tudatába. Hirtelen tudatára ébredt, hogy egy hieregben van, egy sivatagi táborban. Csani liszthomokra állította a cirkosátrukat, hogy jó puha legyen a nyugvóhelyük. Ez csak azt jelenthette, hogy Csani a közelben van — Csani, a lelke, Csani, a Sihaya, aki édes, mint a sivatagi tavasz, Csani visszajött a délvidéki palmáriumokból.

Most a fülébe csengett Csani hangja, ahogy egyszer egy homoki dallal altatgatta.

> Ó, lelkem,
> ne szomjazz ma éjjel
> a paradicsomra,
> Shai-huludra esküszöm,
> odajutsz még,
> szerelmem parancsszavára.

És Csani elénekelte neki a szerelmespárok sivatagi menetdalát is, melynek ritmusa olyan volt, mint a dűnék homokjában vonszolódó lábaké:

> Mondd el, milyen a szemed,
> elmondom, milyen a szíved.
> Mondd el, milyen a lábad,
> elmondom, milyen a kezed.
> Mondd el, milyen az álmod,
> elmondom, milyen a napod.
> Mondd el, milyen a vágyad,
> elmondom, milyen a bajod.

Akkor volt, hogy baliset pengése hallatszott át valamelyik sátorból, és Paulnak akkor jutott eszébe Gurney Halleck. Az ismerős hangszer fölidézte benne Gurneyt, akinek az arcát megpillantotta egyszer egy csempészbanda sorai között, de aki nem látta őt, nem is volt szabad meglátnia vagy megtudnia, hogy él, nehogy akaratlanul a nyomára vezethesse a Harkonneneket a megölt herceg fiának.

De azon az éjszakán a zenész stílusa, a baliset húrjainak határozottan elkülönülő pendülései azt is elárulták Paulnak, hogy ki játszik valójában: Ugrós Cset volt az, a fedaykinok parancsnoka, a Muad-Dibet őrző különítmény vezetője.

A sivatagban vagyunk, tisztult ki végre Paul agyában a gondolat. *A*

központi ergben vagyunk, túl a Harkonnen-őrjáratok hatósugarán. Azért vagyok itt, hogy kimenjek a homokra, magamhoz szólítsak egy mestert, és a saját erőmből megnyergeljem, hogy teljes értékű fremen lehessek.

Megtapogatta az övében a maulapisztolyt, a kriszkést. Érezte maga körül a mélységes csöndet.

Ez már az a különös, hajnal előtti csönd volt, amikor az éjjeli madarak már eltűntek, de a nappali lények még nem adták jelét, hogy meglátták ellenségüket, a napot.

„A nap világánál kell áthajtanod a sivatagon, hogy Shai-hulud lássa, és tudja, hogy nincsen benned félelem — mondta volt Stilgar. — Ezért megfordítjuk a napunkat, és ma éjszaka térünk nyugovóra."

Paul nesztelenül felült, érezte teste körül a megoldozott cirkoruha lazaságát, körös-körül az árnyékba borult cirkosátrat. Akármilyen halkan mozgott is, Csani meghallotta.

Csani, a másik árnyék a sátor félhomályában, megszólalt:

— Még nem virradt meg, kedvesem.

— Sihaya… — mondta Paul, és nevetés bujkált a hangjában.

— A sivatagi tavaszodnak hívsz — mondta Csani —, de ma a hajcsárod vagyok. Én vagyok a Sayyadina, aki ügyel rá, hogy a rítus előírása szerint történjék minden.

Paul igazgatni kezdte a cirkoruháját.

— Egyszer a Kitab al-Ibar szavait idézted nekem — mondta. — Azt mondtad: „Az asszony a te földed; eredj hát, műveld meg a földedet."

— Én vagyok az elsőszülötted anyja — mondta egyetértően Csani.

Paul látta a szürkeségben, hogy Csani utánozza minden mozdulatát, becsatolja magán a cirkoruhát, felkészül a nyílt terepre.

— Pihenned kellene, ameddig csak lehet — mondta Csani.

Paul érezte a hangjában a szeretetet, s szelíden korholta:

— A figyelő Sayyadina nem szokta figyelmeztetéssel vagy tanácsaival ellátni a jelöltet!

Csani odacsusszant melléje, megsimogatta az arcát.

— Ma figyelő is vagyok, asszony is.

— Jobb lett volna, ha másra hagyod ezt a feladatot — mondta Paul.

— A várakozás még a legjobb esetben is rossz — mondta Csani. — Inkább vagyok melletted.

Paul megcsókolta a tenyerét, mielőtt felcsatolta a cirkoruha arclapját, aztán megfordult, kinyitotta a sátor ajakzárát. A betóduló levegő hűvös volt és nem egészen száraz, érezni lehetett, hogy hajnali harmat válik majd ki belőle, ha csak nyomokban is. Besurrant vele a fűszerkovász szaga is, a fűszerkovászé, amelyet északkeleten találtak, és amelyből megtudták, hogy valahol a közelben egy mesternek kell lennie.

Paul kimászott az ajakzáron át, megállt a homokon, kinyújtóztatta az álmot az izmaiból. Halovány, zöldes gyöngyházfényű derengés rajzolta ki a keleti szemhatárt. A csapat sátrai apró dűnékként sorjáztak körülötte a félhomályban. Távolabb, balra valami megmoccant — az őrség. Paul tudta, hogy meglátták.

Tudták, miféle veszéllyel kell ma szembenéznie. Minden fremen szembenézett már vele. Meghagyták most neki ezt az utolsó néhány perc magányt, hogy felkészülhessen a lelkében.

Ma meg kell lennie, mondta hangtalanul.

Arra gondolt, mekkora hatalom van a kezében, s milyen sikerrel szállt szembe a sardaukarok irtóhadjáratával; az öregekre gondolt, akik hozzá küldték a fiaikat, hogy tanítsa meg őket a bűvharc fortélyaira, az öregekre, akik most már hallgattak a szavára a tanácskozásokon, akik követték a terveit, aztán visszatértek a legnagyobb elismeréssel, amely fremen szájából elhangozhatott: „Bevált a terved, Muad-Dib!”

De a legsilányabb, legutolsó fremen harcos is képes volt valamire, amit ő még sohasem tett meg. És Paul tudta, hogy a vezérsége sínyli meg a közöttük levő különbségnek ezt a mindent átható tudatát.

Még nem lovagolta meg a mestert!

Természetesen fölhágott rá a többiekkel gyakorlóutakon vagy portyákra menet, de önállóan még soha. És amíg nem tette meg, addig a világát behatárolták mások képességei. Egyetlen igazi fremen sem engedhette meg ezt! Amíg önmaga nem volt képes rá, addig még a hatalmas Délvidék, az ergen túl körülbelül húszdobolónyira elterülő rész is el volt zárva előle, hacsak nem rendel egy hordszéket, nem utazik úgy, mint egy Tisztelendő Anya vagy holmi sebesült.

Most visszaemlékezett rá, hogy küzdött a belső tudatával az éjszaka. Különös párhuzamot látott — ha megzabolázza a mestert, megerősödik a hatalma; ha ura lesz a belső látásának, bizonyos értelemben az is hatalmat jelent. De mindkettőn túl ott húzódott a homályos zóna, a Nagy Forrongás, ahol mintha az egész világmindenség összekuszálódott volna.

Nem hagyta nyugodni, hogy mennyire különböző módokon tudja fölfognia világmindenséget. Látta *in situ*. De amikor a jelen megszületett, amikor belekerült a valóság szorításába, a *most* önálló életet élt, finom különbségekkel fejlődött tovább. A félelmetes cél megmaradt. A faj tudata is megmaradt. És minden fölött ott tornyosult a dzsihad, véresen, vadul, fenyegetően.

Csani kilépett a sátorból, megállt mellette, összefonta a karját, a szeme sarkából fürkészte Pault, mint mindig, amikor arra volt kíváncsi, milyen hangulatában van.

— Mesélj megint a szülővárosod vizeiről, Usul! — mondta.

Paul látta, hogy Csani el akarja terelni a figyelmét, kiűzni belőle a

feszültséget a halálos erőpróba előtt. Már pirkadt, és Paul észrevette, hogy egyik-másik fedaykin bontogatni kezdte a sátrát.

— Jobb szeretném, ha te mesélnél a sziecsről és a fiunkról — mondta. — A kis Letónk a markában tartja már anyámat?

— Nemcsak őt, Aliát is — mondta Csani. — És úgy nő, mintha húznák. Megtermett férfi lesz belőle.

— Milyen odalenn délen? — kérdezte Paul.

— Amikor meglovagolod a mestert, majd meglátod magad — mondta Csani.

— De először a te szemeddel szeretném látni.

— Igencsak magányos.

Paul megérintette Csani homlokán a nezoni-kendőt, ahol kikandikált a cirkoruha sapkája alól.

— Miért nem akarsz a sziecsről beszélni?

— Beszéltem róla. A sziecs magányos hely a férfiak nélkül. Munkahely. Dolgozunk a gyárakban, a műhelyekben. Fegyvereket kell készíteni, karókat kell leverni, hogy megjósolhassuk az időt, fűszert kell gyűjteni, hogy megvesztegethessük, akit kell. Be kell vetni a dűnéket, aztán ügyelni, hogy a fejlődő növények megkössék őket. Szöveteket és szőnyegeket kell szőni, föl kell tölteni az üzemanyagcellákat. Képezni kell a gyerekeket, hogy mindig megmaradjon a törzs ereje.

— Eszerint semmi kellemes nincsen a sziecsben?

— A gyerekek kellemesek. Megtartjuk a ceremóniákat. Van elegendő élelmünk. Néha egyikünk-másikunk feljöhet északra, hogy együtt legyen a párjával. Az életnek mennie kell tovább.

— A húgomat, Aliát… befogadják már a többiek?

Csani feléje fordult az erősödő fényben. Átható tekintettel nézett rá.

— Erről máskor fogunk beszélni, kedvesem.

— Beszéljünk róla most!

— Jobb volna a próbára tartogatni az energiádat — mondta Csani.

Paul látta, hogy kényes pontot érintett, hallotta Csani hangjában a visszahúzódást.

— Az ismeretlen maga is aggasztó — jegyezte meg.

Csani néhány pillanat múlva bólintott.

— Vannak még… félreértések Alia idegenszerűsége miatt. Az asszonyok félnek tőle, mert egy csecsemőkorból alig kinőtt gyermek olyan… olyan dolgokról beszél, amik csak felnőttekre tartoznak. Nem értik meg, miféle… változás történt az anyaméhben, amitől Alia ilyen… más lett.

— Történt is valami? — kérdezte Paul. Azt gondolta: *A látomásaimban Alia körül mindig feszültség volt.*

Csani a napkelte szélesedő sávja felé pillantott.

— Néhány asszony összebeszélt, és a Tisztelendő Anyához folyamodtak. Azt követelték, hogy űzze ki a démont a lányából. Az írást idézték: „Ne engedd, hogy boszorkány éljen közöttünk."

— És mit válaszolt nekik az anyám?

— Felmondta nekik a törvényt, az asszonyok pedig megszégyenülten elmentek. Anyád azt mondta nekik: „Ha Alia bajt kever, akkor a hatalom hibája, hogy nem látta előre és nem akadályozta meg a bajt." És megpróbálta elmagyarázni, hogyan hatott a méhében a változás Aliára. De az asszonyok dühösek voltak, mert megszégyenültek. Amikor elmentek, morgolódtak.

Alia körül még bajok lesznek, gondolta Paul.

Kristályfénnyel villózó homokfelhő csapta meg arca szabadon levő részeit, vele szállt a fűszerkovász szaga is.

— El-sayal, a reggelt hozó homokeső — mondta.

Végigpillantott a szürke fényű sivatagi tájon, a minden emberi értékrendtől idegen vidéken, a homokon, az önmagába mélyedt formán. Dél felé egy sötét foltot villámlás hasított át, annak jeleként, hogy egy vihar elektromos töltése halmozódott fel arrafelé. Sokkal később ért el csak hozzájuk a mennydörgés robaja.

— A hang, mely fölékíti a tájat — mondta Csani.

Egyre többen másztak elő a sátrakból. Az őrök is visszaszállingóztak. Körös-körül olajozottan ment minden, az ősi rend szerint, amelyhez nem volt szükség parancsokra.

„A lehető legritkábban adjál ki parancsot — mondta egyszer Paulnak az apja… valamikor nagyon régen. — Ha egyszer valamire parancsot adtál, arra máskor is parancsot kell adnod."

A fremenek ösztönösen engedelmeskedtek ennek a szabálynak.

A csapat vízmestere belekezdett a reggeli énekbe, s most hozzátette azt az invokációt is, amely bevezette az új homokhajtó avatási szertartását.

— Egyetlen tetem az egész világ — énekelte a férfi, hangja panaszosan szárnyalt a dűnék felett. — Ki tartóztathatja föl a Halál Angyalát? Ahogy Shai-hulud rendelte, úgy kellett lennie…

Paul hallgatta, ráismert: ezekkel a szavakkal kezdődött a fedaykinjainak a haláldala is, ezeket a szavakat harsogták a halált megvető harcosok, ahogy belevetették magukat a csatába.

Vajon sziklasírt emelnek-e ma itt, hogy megemlékezzenek egy újabb lélek eltávozásáról? kérdezte magában Paul. *Megállnak-e majd itt ezután a fremenek, hogy mindegyik hozzátegyen egy követ, és felidézze emlékezetében Muad-Dibet, aki itt pusztult el?*

Tudta, hogy ez a lehetőség is ott van a mai lehetőségek között, *tényként* ott van az ebből a téridő-pontból kisugárzó jövővonalak mentén. Nyomasztotta a kép tökéletlensége. Minél inkább ellenállt

félelmetes céljának és minél inkább küzdött a dzsihad bekövetkezte ellen, annál jobban erősödött a jövőképet átható forrongás, kavargás. Már az egész jövője olyan lett, mint valami folyam, mely szakadék felé zúdul — és egy ponton túl csak kavargó pára látszik.

— Közeledik Stilgar — mondta Csani. — Most félre kell állnom, kedvesem. Most Sayyadinának kell lennem, és megfigyelnem a szertartást, hogy híven számolhasson be róla a Krónika. — Fölnézett Paulra, egy pillanatra elhagyta az önuralma, aztán gyorsan összeszedte magát. — Amikor ennek vége, a saját kezemmel készítem el a reggelidet — mondta. Elfordult.

Stilgar közeledett Paul felé a liszthomokon át, aprócska porgomolyagok szálltak föl a lába nyomán. Sötét szemének vad tekintetét nem vette le Paulról. A cirkoruha arclapja mögül kikandikáló fekete szakállat, a barázdált arcot akár a szél is faraghatta volna a bolygó szikláiból, ha nem mozgott volna.

A férfi Paul zászlaját hozta a kezében — a zöld-fekete zászlót, amelynek rúdjában vízcső rejtőzött, s amelynek máris legendás híre volt a vidéken. Paul némi büszkeséggel gondolta magában: *Akármit cselekszem, legyen bár a legegyszerűbb apróság, legenda válik belőle. Megjegyzik, hogyan váltam el Csanitól, hogyan köszöntöm Stilgart — minden mozdulatomat a mai napon. Akár életben maradok, akár meghalok, legenda lesz. Nem szabad meghalnom! Mert akkor csak a legenda marad meg, és semmi sem állíthatja meg a dzsihadot!*

Stilgar a homokba döfte Paul mellett a zászlót, lelógatta a kezét. A csupakék szem tekintete továbbra is Paulra szegeződött, rezzenetlenül. Paul arra gondolt, hogy most már az ő szeme is fölvette ezt a fűszer adta színt.

— Megtagadták tőlünk a Hadzsot — mondta Stilgar szertartásos komolysággal.

Ahogy Csanitól tanulta, Paul ráfelelt:

— Ki tagadhatja meg a frementől azt a jogát, hogy oda menjen, oda hajtson, ahová kíván?

— Naib vagyok — mondta Stilgar —, akit sosem foghatnak el élve. Egyik lába vagyok annak a halál-háromlábnak, amely az ellenség végzete lesz.

Csend telepedett rájuk.

Paul a többi fremenre pillantott, akik elszórtan álldogáltak Stilgar mögött, nézte, ahogy mozdulatlanul várják a személyes imának ezt a pillanatát. Arra gondolt, hogy ennek a népnek az egész élete nem állt másból, mint ölésből, ez az egész nép indulat és gyász közepette töltötte minden napját, és egyszer sem gondolt arra, mi léphetne egyiknek vagy másiknak a helyébe — kivéve egy álmot, amelyet Liet-Kynes beléjük plántált a halála előtt.

— Hol van az Úr, aki átvezetett minket a sivatag, a szakadékok

földjén? — kérdezte Stilgar.

— Velünk van ő mindig — felelték rá kórusban a fremenek.

Stilgar kihúzta magát, közelebb lépett Paulhoz, lehalkította a hangját.

— Aztán ne felejtsd el, amire tanítottalak! Csináld egyszerűen és rámenősen — ne cifrázd! A mieink már tizenkét éves korukban meglovagolják a mestert. Te több mint hat évvel idősebb vagy, és nem születtél bele ebbe az életbe. Senkinek sem kell imponálnod a merészségeddel! Tudjuk, hogy bátor vagy. Nem kell mást tenned, csak szólítanod a mestert, és meglovagolnod.

— Észben tartom — mondta Paul.

— Ajánlom is! Én tanítottalak, nem hagyom, hogy szégyent hozz rám!

Stilgar benyúlt a köpenye alá, előhúzott egy műanyag rudat. Egy méter hosszú volt, az egyik vége hegyes, a másik végén rugó hajtotta kereplő.

— Ezt a dobolót én magam csináltam — mondta a férfi. — Fogd!

Paul érezte a műanyag meleg simaságát, ahogy átvette a dobolót.

— Sisaklinál vannak a horgaid — mondta Stilgar. — Akkor adja majd oda őket, amikor kilépsz arra a dűnére, ott. — Jobb felé mutatott. — Nagy mestert szólíts ide, Usul! Mutass példát nekünk!

Paul észrevette, hogy Stilgar hangjában csak félig csendül szertartásosság, félig a baráti aggodalom szól belőle.

Abban a pillanatban a nap mintha kipattant volna a szemhatár fölé. Az ég fölvette azt az ezüstös szürkéskék árnyalatot, amely arra figyelmeztetett, hogy ez a nap még arrakisi mércével mérve is rendkívül forró és száraz lesz.

— Eljött immár a perzselő nappal — mondta Stilgar, és most már csak ünnepélyes volt a hangja. — Rajta hát, Usul, hágj föl a mesterre, hajtsad a homokon, férfiak vezéreként!

Paul tisztelgett a zászlónak, amely most már petyhüdten lógott a szélcsendben. A dűne felé fordult, amelyre Stilgar mutatott az előbb — sötéten meredezett, a gerince S alakban hajlott. A csapat nagy része már elindult az ellenkező irányba, fölfelé kapaszkodtak a másik dűnére, amely a táborukat szegélyezte.

Csak egy burnuszos alak maradt ott Paul útjában: Sisakli, a fedaykinok egyik rajparancsnoka. A cirkoruha sapkája és arclapja között csak vastag pillájú szeme látszott.

Ahogy Paul a közelébe ért, Sisakli feléje nyújtott két vékony, ostornyélszerű pálcát. Körülbelül másfél méteresek lehettek, az egyik végükön plasztacél horog villogott, a másik recés volt, hogy jó fogása legyen.

Paul a bal kezével vette el mindkettőt, ahogy megkövetelte a szertartás rendje.

— A tulajdon horgaim — mondta Sisakli rekedt hangon. — Sohasem hagytak cserben.

Paul bólintott, hallgatott, ahogy kellett. Elment a másik mellett, fölmászott a dűnére. A gerincen megállt, hátrapillantott, látta, hogy szétszóródik a csapat, mint egy bogárraj, köpenyeik lobogtak utánuk. Paul most már egyedül állt a homokos gerincen; a szeme előtt csak a látóhatár volt, a lapos, mozdulatlan látóhatár. Jól választotta ki ezt a dűnét Stilgar, magasabb volt a többinél, jobb kilátást nyújtott.

Paul lehajolt, mélyen belenyomta a dobolót a szél felőli lejtőbe, ahol összetömörödött a homok, és jobban továbbíthatta majd a dobolást. Aztán megtorpant, még egyszer átgondolta a tanultakat, átgondolta az előtte álló feladatokat, amelyeken az élete vagy a halála múlott.

Amikor elhúzza a reteszt, a doboló szólni kezd. A homokmezőn valahol egy óriás féreg — egy mester — meghallja, és odaront. Az ostorszerű, kampós botokkal, Paul jól tudta, fölkapaszkodhat a mester magasan domborodó hátára, és meglovagolhatja, mert amíg a féreg valamelyik gyűrűszelvényének elülső szélét nyitva tartja a horog, és bejuthat az érdes homok az érzékenyebb belső részek közé, a hatalmas jószág nem bújik vissza a homok mélyébe. Ellenkezőleg, úgy fordul, hogy a felnyitott szelvény a lehető legtávolabb kerüljön a sivatag felszínétől.

Mesterhajtó vagyok, mondta magában Paul.

Lepillantott a bal kezében tartott horgokra, arra gondolt, hogy elég csak lejjebb vinnie azokat a horgokat a mester terjedelmes oldalán, hogy a lény arra gördüljön-forduljon, amerre ő akarja. Látta már elégszer másoktól. Fölsegítették már a mester hátára egy-egy rövid gyakorlóútra. Az így elfogott férget addig lehetett hajtani, amíg végül kimerülten, mozdulatlanul elnyúlt a homokon, és újabb mestert kellett odaszólítani.

Paul tudta, hogy mihelyt átesett ezen a próbán, joga lesz megtenni a húszdobolónyi utat a Délvidékre, hogy kipihenje magát és felfrissüljön — délre, ahol az asszonyokat, a családokat rejtették el az irtó hadjárat elől az új palmáriumok és sziecstelepek között.

Paul fölemelte a fejét, dél felé nézett, figyelmeztette magát, hogy az erg mélyéből előszólított, vad mester ismeretlen tényező lesz, és ismeretlen maga a próbatétel is annak a számára, aki ideszólítja.

„Vigyázva kell bemérned a közeledő mestert — magyarázta előzőleg Stilgar. — Elég közel kell állnod, hogy amikor elhalad melletted, fölkapaszkodhass rá, de ne olyan közel, hogy elnyeljen!”

Hirtelen elhatározással Paul elhúzta a reteszt a dobolón. A kereplő forogni kezdett, a hívás beledöndült a homokba, egyenletes, kimért ritmussal: Dömm… dömm… dömm…

Fölegyenesedett, tekintete a szemhatárt fürkészte, a fülében ott

csengtek Stilgar szavai: „Jól figyeld meg, milyen irányból közeledik! Ne felejtsd el, a féreg ritkán közelíti meg láthatatlanul a dobolót. De azért fülelj is! Gyakran előbb hallod meg, mint látod."

Aztán betöltötték a gondolatait Csani intő szavai, amelyeket az éjszaka suttogott, amikor úrrá lett rajta a féltés: „Amikor elfoglalod a helyedet a mester útja mellett, teljesen mozdulatlanná kell dermedned! Úgy is kell gondolkodnod, mintha csak homokfolt lennél. Bújj el a köpenyed mögé, és a lényed maga is alakuljon át kis dűnévé!"

Paul lassan végigtekintett a látóhatáron, fülelt, kereste a jeleket, amelyekre megtanították.

Délkeletről tűnt föl a mester. Távoli sziszegés hallatszott, homoksustorgás. Kisvártatva Paul már ki tudta venni a körvonalat is a fényes reggeli égbolt alatt, és rájött, hogy még soha életében nem látott ilyen hatalmas mestert, de említést sem tett senki ekkoráról! Szemlátomást lehetett vagy másfél kilométeres, és ahogy a homok fölcsapott a sivatagot szelő feje előtt, mintha egy hegy közeledett volna.

Ezt nem láttam még sem látomásban, sem élőben, figyelmeztette önmagát Paul. Odasietett a közeledő gigász útjába, elfoglalta a helyét, egész lényét betöltötték a pillanat sürgető követelményei.

> *„Tartsátok kézben a pénzverést és a törvénykezést — legyen a többi a söpredéké!" Ezt tanítja nektek a Padisah Császár. Azt is mondja, hogy „Ha hasznot akartok, uralkodnotok kell." Van igazság ezekben a szavakban, de én azt kérdezem magamtól: „Kiken uralkodnak? És ki a söpredék?"*
>
> *— Muad-Dib titkos üzenete a Landsraadhoz*
>
> *(Irulan hercegnő: Az Arrakis ébredése c. művéből)*

Kéretlenül bukkant föl a gondolat Jessicában: *Most már bármelyik pillanatban sor kerülhet Paul mesterhajtó próbájára. Titkolni próbálják előlem, pedig a napnál is világosabb.*

Csani pedig elment valami rejtélyes útra.

Jessica a pihenőszobájában üldögélt, egy pillanatnyi pihenőt lopva magának az éjszakai tanítás közben. Kellemes helyiség volt, de nem olyan nagy, mint amelyet Tabr sziecsben élvezett, mielőtt

menekülniük kellett az üldözők elől. Itt is voltak azonban vastag szőnyegek a lába alatt, puha párnák körülötte, egy alacsony kávézóasztal a közelében, tarka kárpitok a falakon, lágy fényű, sárga parázsgömbök a feje fölött. A helyiséget áthatotta a fremen sziecs jellegzetes, csípős, sűrű szaga, amelyet Jessica magában most már a biztonságérzethez társított.

De tudta, hogy sohasem szűnik meg benne az az érzés, hogy idegenben van. A környezet mostoha nyerseségét hasztalan próbálták leplezni a szőnyegek és kárpitok.

Valami távoli csilingelés-dobolás-csattogás hangja szűrődött be a szobába. Jessica rögtön tudta, hogy szülést ünnepelnek, alighanem Subiaj szült meg. Itt volt már az ideje. Jessica tudta, hogy nemsokára meglátja a babát is: a kék szemű kis kerubot odahozzák majd áldásra a Tisztelendő Anyához. Azt is tudta, hogy a lánya, Alia biztosan ott van az ünneplés forgatagában, és beszámol majd róla.

Még nem érkezett el az éjszakai búcsúima ideje. Nem kezdtek volna ünnepelni, ha közel járt volna már az ideje annak a szertartásnak, amellyel a Poritrinen, a Bela Tegeusén, a Rossakon és a Harmonthepen lezajlott emberrabló hadjáratokat szokták megsiratni.

Jessica fölsóhajtott. Jól tudta, hogy el akarja terelni a gondolatait a fiáról és a veszélyekről, amelyekkel szembe kell néznie: a mélyükben mérgezett karókat rejtő vermekről, a Harkonnenek támadásairól (habár ezek egyre ritkultak, ahogy a fremenek egyre nagyobb pusztítást vittek véghez a támadók és repülőgépeik között az új fegyverekkel, melyeket Paul adott a kezükbe) és a sivatag természetes veszélyeiről — a mesterekről, a szomjúságról, a porvermekről.

Arra gondolt, hogy kér egy kávét, és a gondolattal együtt megint a tudatára ébredt a fremen életmód mindenben megmutatkozó ellentmondásának: milyen jól éltek ezekben a sziecsbarlangokban a grabenek pionjaihoz képest, ugyanakkor mennyivel többet eltűrtek a sivatag mélyében, mint akármelyik Harkonnen-jobbágy!

Mellette, a függönyök között benyúlt egy sötét kéz, letett egy csészét az asztalra, visszahúzódott. Fűszeres kávé illata szállt fel a csészéből.

Az ünneplők adománya, gondolta Jessica.

Fölvette a kávét, belekortyolt, magában elmosolyodott. *A világmindenségünk melyik másik társadalmában,* kérdezte gondolatban, *fogadhatna el az én pozíciómban levő személy italt egy ismeretlen kézből úgy, hogy félelem nélkül fölhajthassa? Most már persze minden mérget átalakíthatnék, mielőtt árthatna nekem, de aki a kávét adta, nem tudja ezt.*

Kiürítette a csészét, érezte, hogy a tartalma energiát és felüdülést ad — forró volt és finom.

És eltűnődött azon is, hogy melyik másik társadalomban volna ilyen magától értetődő becse az ő nyugalmának és kényelmének, hogy

az ajándékozó csak az ajándékot nyújtja be, de nem erőlteti rá saját magát a megajándékozottra? A tisztelet és szeretet hozta az adományt — csak alig árnyalta félelem.

Még egy mozzanat bukkant felszínre a tudatában: csak rágondolt a kávéra, és már meg is jelent. Nyoma sem volt ebben a telepátiának, ezt tudta jól. Ez a tau volt, a sziecsközösség szinte szerves egysége, kárpótlás a közös fűszerméreg alattomos hatásáért. Az emberek nagy tömege sohasem juthatott el olyan megvilágosodásig, mint amilyet Jessica az Élet Vizétől kapott; nem volt meg hozzá az előképzettségük, nem voltak fölkészülve rá. A gondolkodásuk kivetette magából mindazt, amit nem tudtak megérteni vagy a magukévá tenni. Néha azonban mégis úgy éreztek, úgy reagáltak, mint egyetlen organizmus.

És egy pillanatra sem jutott az eszükbe, hogy ez véletlen lenne.

Átesett vajon már Paul a próbán? kérdezte magában Jessica. *A képessége megvan hozzá, de a véletlen akárkivel végezni tud néha.*

A várakozás…

A várakozás sivársága, gondolta. *Az ember csak egy darabig képes várakozni. Aztán fölébe kerekedik a várakozás, és maga alá gyűri.*

Mindenféle várakozást megismertek már az életük során.

Több mint két éve vagyunk itt, gondolta, *és legalább kétszer annyit kell még eltöltenünk, mielőtt akár csak gondolni is merhetnénk rá, hogy megpróbáljuk kiragadni az Arrakist a Harkonnen-kormányzó, a Mudir Nahija, a vadállat Rabban kezéből.*

— Tisztelendő Anya?

Az ajtón túlról, a függönyök mögül szóló hang Harahé volt, Paul háztartásának másik nőtagjáé.

— Tessék, Harah.

Szétváltak a függönyök, és Harah mintha belebegett volna közöttük. Sziecsbeli saru volt rajta, vörössárga mintás ruha, amely majdnem vállig szabadon hagyta a karját. Fekete haját középen elválasztotta és hátrasimította, olajos fénnyel simult a fejére, mint valami bogárra a szárnya. Az éles, ragadozó vonásokon most szigorú, rosszalló kifejezés ült.

Harah után megjelent Alia, a két év körüli kislány.

Leánya láttán Jessicát most is, mint máskor oly sokszor, megdöbbentette, mennyire emlékeztetett Alia a kétéves Paulra. Ugyanaz a tágra nyílt, komoly, kutató tekintet, ugyanaz a sötét haj, ugyanaz a határozott száj. Voltak azonban finom különbségek is, és a felnőttek legtöbbje éppen ezeket találta Aliában nyugtalanítónak. A gyermek — noha épp csak kinőtt még a csecsemőkorból — korát messze meghaladó önfegyelmet és tájékozottságot tanúsított. A felnőtteket megbotránkoztatta, amikor észrevették, milyen jól mulat az ellenkező neműek finom, sikamlós évődésén. Vagy azon kapták magukat, hogy figyelmesen hallgatják félig selypítő hangját — hiszen

még a szájpadlása sem keményedett meg —, és nem tudják hová tenni a csúfondáros megjegyzéseket, amelyek csak olyan tapasztalatokon alapulhattak, amilyenekre még soha egyetlen kétéves sem tehetett szert.

Harah elkeseredett sóhajjal leroskadt egy párnára, rosszalló képpel ránézett a gyermekre.

— Alia. — Jessica odaintette a lányát.

A gyermek odament az anyja melletti párnához, leült rá, megragadta az anyja kezét. A testi érintkezés újra létrehozta azt a tudatközösséget, amelyben már Alia megszületése előtt osztoztak. Nem a gondolataikat osztották meg egymással, habár olykor robbanásszerűen megtörtént az is, ha egymáshoz értek, miközben Jessica éppen átváltoztatta a fűszermérget egyik vagy másik szertartáshoz. Ez valami nagyobb, átfogóbb dolog volt, közvetlen érzékelése egy másik eleven szikrának, átható és megrendítő dolog, idegi közösség, amitől érzelmileg egyek lettek.

Azzal az udvariassággal, amely megillette a fia háztartásának tagját, Jessica föltette a hagyományos üdvözlő kérdést:

— Szubak ul kuhar, Harah? Jól vagy ma éjszaka, Harah?

A nő ugyanolyan szertartásosan válaszolt:

— Szubak un nar. Jól vagyok. — Színtelen volt a hangja. Megint mélyet sóhajtott.

Jessica valami vidámságot érzett Aliából.

— A bátyám ganimája mérges rám — mondta Alia a maga félselypítésével.

Jessicának nem kerülte el a figyelmét, milyen kifejezéssel illette Alia a másik nőt: ganima. A finom árnyalatokat kifejező fremen nyelvben ez a szó „harci szerzeményt” jelentett, de azzal a mellékízzel, hogy a szerzeményt már nem használták az eredeti rendeltetésére. A harcból hozott dárdahegy, amelyből otthon függönynehezék lett.

Harah bosszúsan ránézett a gyermekre.

— Ne próbálj sértegetni, Alia! Tudom, hol a helyem.

— Már megint mit csináltál, Alia? — kérdezte Jessica.

Harah válaszolt:

— Nemcsak hogy nem volt hajlandó ma a többiekkel játszani, hanem beleütötte az orrát olyanba is, amihez…

— Elbújtam a függönyök mögött, és megnéztem, hogyan jött a világra Subiaj gyereke — mondta Alia. — Fiú. Egyre csak sírt. Micsoda tüdeje van annak a fiúnak! Aztán, amikor már eleget sírt…

— Előbújt és megfogta — mondta Harah —, a kicsi meg abbahagyta a sírást. Pedig mindenki tudja, hogy a fremen gyereknek a születésekor kell kibőgnie magát, ha a sziecsben van, mert aztán többet nem sírhat, nehogy eláruljon minket a hardzs során.

— Sírt már eleget — mondta Alia. — Csak érezni akartam a

szikrát benne, az életet. Nem akartam mást. És amikor megérezte, hogy ott vagyok, már nem akart többet sírni.

— És megint volt miről beszélniük az embereknek! mondta Harah.

— Subiaj fia egészséges? — kérdezte Jessica. Látta, hogy valami mélységesen fölkavarta Harahot, és azon tűnődött, micsoda.

— Egészségesebbet nem is lehetne kívánni — mondta Harah. — Tudják, hogy Alia nem bántotta. Nem is azzal volt bajuk, hogy megfogta. A gyerek rögtön megnyugodott, és látszott rajta, hogy jól érzi magát. Hanem…

— Arról van szó, hogy a lányom más, mint a többi? — kérdezte Jessica. — Hogy úgy beszél és olyasmikről beszél, amiről más ekkora gyermeknek fogalma sem lehetne… múltbéli dolgokról?

— Honnét tudhatná, hogy nézett ki egy gyerek a Bela Tegeusén?! — fakadt ki Harah.

— De pont olyan! — szólt közbe Alia. — Subiaj fia pont olyan, mint akit Mitha szült, még a kettéválás előtt!

— Alia! — szólt rá Jessica. — Figyelmeztettelek!

— De anya, én láttam, és igaz volt, és…

Jessica megrázta a fejét, látta Harah arcán a feldúltság jeleit. *Mit hoztam a világra?* kérdezte magától Jessica. *Egy lányt, aki a születésekor tudott mindent, amit én tudtam… sőt többet: mindent, amit föltártak előtte a múlt folyosóiból bennem előbukkanó Tisztelendő Anyák.*

— Nemcsak arról van szó, hogy miket mond — mondta Harah. — Hanem azok a gyakorlatok is! Ahogy csak ül és bámul egy követ, és csak egy kis izmot mozgat az orra mellett vagy az ujja tetején, vagy…

— Az a Bene Gesserit-kiképzés része — mondta Jessica. — Te is tudod, Harah. Megtagadnád a lányomtól, ami a jussa?

— Tisztelendő Anya, tudod jól, hogy az ilyesmi engem nem zavar — mondta Harah. — Csak az emberek morgolódnak. Veszélyt érzek. Azt mondogatják, hogy a lányod egy démon, hogy a többi gyerek nem hajlandó játszani vele, hogy Alia…

— Olyan kevés van benne, ami közös a többivel mondta Jessica. — Egyáltalán nem démon. Csak a…

— Persze hogy nem az!

Jessicát meglepte a Harah hangjában csengő indulat. Lepillantott Aliára. A gyermek mintha a gondolataiba merült volna, az egész lényéből valami… várakozás érzett. Jessica visszafordult Harahhoz.

— Méltányolom, hogy a fiam háztartásának tagja vagy — mondta Jessica. (Alia keze megmozdult az övében.) — Nyíltan elmondhatod nekem, akármi nyomja a szívedet.

— Nem sokáig leszek a fiad háztartásának tagja — mondta Harah. — A fiaim kedvéért vártam idáig, hogy megkapják azt a külön kiképzést, amelyet Usul fiaiként megkapnak. Elég kevés, amit én

adhatnék nekik, mert mindenki tudja, hogy a fiad nem osztja meg velem az ágyát.

Alia megint megmoccant Jessica mellett, szendergőn, melegen.

— Pedig jó társa lehettél volna a fiamnak — mondta Jessica.

És magában hozzátette, hiszen mindig ott voltak benne az ilyen gondolatok: *Társa… nem felesége.* Jessica gondolatai most egyenesen a középpontba sűrűsödtek, a fájdalom köré, amely abból a sziecsbeli szóbeszédből fakadt, hogy a fia és Csani kapcsolata állandósult, házasság lett belőle.

Szeretem Csanit, gondolta Jessica, de figyelmeztette magát, hogy az érzelmeknek esetleg meg kell hátrálniuk az uralkodói szempontok előtt. Az uralkodói házasságokat nem a szerelem hozta össze.

— Azt hiszed, nem tudom, mi a terved a fiaddal? — kérdezte Harah.

— Miről beszélsz? — csattant föl Jessica.

— Arról a tervedről, hogy egyesítsd a törzseket az *Ő* vezetésével.

— És az rossz?

— Úgy érzem, veszély fenyegeti a fiadat… és Alia része annak a veszélynek.

Alia közelebb fészkelődött az anyjához, most már nyitott szemmel, fürkészően nézte Harahot.

— Figyelni szoktalak benneteket, amikor együtt vagytok — folytatta Harah —, ahogy egymáshoz értek. És Alia olyan, mint a tulajdon vérem, mert a húga annak, aki olyan, mint a testvérem. Vigyáztam rá, őrködtem fölötte azóta, hogy a világra jött, az óta a portya óta, amikor ide menekültünk. Sok mindent észrevettem ám rajta…

Jessica bólintott, érezte, hogy mellette Aliában valami nyugtalanság kezd egyre jobban fokozódni.

— Tudod, mire gondolok — mondta Harah. — Ahogy már az elején megértette, amit mondtunk neki. Mikor volt még egy baba, aki ilyen kis korában ismerte a vízfegyelmet? Melyik másik babának volt az az első szava a dajkájához, hogy „Szeretlek, Harah”?

Harah villogó tekintete Aliára szegeződött.

— Mit gondolsz, miért nyelem le a sértéseit? Mert tudom, hogy nincs bennük rossz szándék.

Alia fölnézett az anyjára.

— Igen, Tisztelendő Anya, vannak szellemi képességeim — mondta Harah. — Lehettem volna Sayyadina én is. És látom, amit látok.

— Harah… — Jessica megvonta a vállát. — Nem tudom, mit mondjak. — És meglepődött magán, mert ez szó szerint igaz volt.

Alia fölegyenesedett, kihúzta magát. Jessica érezte, hogy megszűnt a várakozás érzete, most elhatározás és szomorúság elegye

sugárzott a leányából.

— Hibát követtünk el — szólalt meg Alia. — Most már szükségünk van Harahra.

— A magszertartáson — mondta Harah —, amikor átváltoztattad az Élet Vizét, Tisztelendő Anyám, amikor még Alia a méhedben volt…

Szükségünk van Harahra? kérdezte magában Jessica.

— Ki más szólhat az emberekhez, ki más értethet meg egy kicsit velük engem? — kérdezte Alia.

— Mit akarsz tőle, mit tegyen? — kérdezte Jessica.

— Már tudja, mit kell tennie — mondta Alia.

— Elmondom nekik az igazságot — mondta Harah. Az arca most mintha hirtelen megöregedett volna, mintha szomorúság telepedett volna a szigorúráncokba húzódó, kreol vonásokra, az éles boszorkányarcra. — Elmondom nekik, hogy Alia csak úgy tesz, mintha kisgyerek lenne, hogy soha nem volt gyerek.

Alia megrázta a fejét. Könnyek csorogtak az arcán, és Jessicát megcsapta a lányából áradó szomorúság, mintha ő maga élte volna át az érzést.

— Tudom, hogy szörnyszülött vagyok — suttogta Alia. A gyermeki szájból jövő felnőtt összegezés olyan volt, mint valami keserű „igen”.

— Nem vagy szörnyszülött! — förmedt rá Harah. — Ki merészelte azt mondani, hogy szörnyszülött vagy?

Jessica megint elámult rajta, milyen védelmező indulat csengett Harah hangjában. Most értette meg, hogy Alia helyesen ítélte meg: valóban szükségük volt Harahra. A törzs meg fogja érteni Harahot — a szavait és az érzelmeit is —, mert szemlátomást úgy szerette Aliát, mintha a tulajdon gyermeke lett volna.

— Ki mondta? — ismételte meg a kérdést Harah.

— Senki.

Alia beletörölte a könnyeit Jessica abájának sarkába, aztán kisimította a köpenyt ott, ahol benedvesítette és meggyűrte.

— Akkor meg ne halljam még egyszer! — parancsolt rá Harah.

— Jó.

— Most pedig — mondta Harah — elmondhatod, milyen volt, hogy aztán én elmondhassam a többieknek. Mondd el, mi történt veled!

Alia nyelt egyet, fölpillantott az anyjára.

Jessica bólintott.

— Egyszer csak fölébredtem — mondta Alia. — Mintha álomból ébredtem volna, csak éppen nem emlékeztem az elalvásra. Meleg, sötét helyen voltam. És féltem.

Ahogy a lánya félig selypítő hangját hallgatta, Jessica visszaemlékezett arra a bizonyos napra, a nagy barlangteremre.

— Amikor féltem — folytatta Alia —, el akartam menekülni, de nem volt hová. Aztán megláttam egy szikrát… illetve nem olyan volt, mintha láttam volna, hanem a szikra csak ott volt velem, és éreztem az érzelmeit… megnyugtatott, megvigasztalt, megértette velem, hogy nem lesz semmi baj. Az volt az anyám.

Harah megdörgölte a szemét, biztatóan rámosolygott Aliára. A fremen asszony szemében azonban valami dúltság látszott, valami feszültség, mintha a szemével is hallani akarta volna Alia szavait.

Jessica azt gondolta magában: *Mit tudunk valójában arról, hogy miként gondolkodik olyasvalaki, mint ő… a maga páratlan tapasztalatai, képzettsége, származása alapján?*

— És amikor már megnyugodtam és biztonságban éreztem magam — folytatta Alia —, akkor megjelent egy harmadik szikra… és mintha rengeteg minden történt volna egyszerre. Az a szikra az öreg Tisztelendő Anya volt. Kicserélte… kicserélte az életét az anyáméval… mindent… és én ott voltam velük, láttam mindent… az egészet. Aztán vége lett, és én ők voltam és a többiek voltam mind és én magam is… csak nagyon sokáig tartott, amíg visszataláltam magamhoz. Nagyon sokan voltak… voltunk…

— Kegyetlenség volt — mondta Jessica. — Egyetlen élőlénynek sem volna szabad így ébrednie öntudatra. Az a csoda, hogy be tudtad fogadni mindazt, ami veled történt.

— Nem tehettem mást! — mondta Alia. — Nem tudtam, hogy zárhatnám ki; vagy hogy rejthetném el a tudatomat… hogy kapcsolhatnám ki… csak megtörtént minden… minden…

— Nem tudtuk — mormogta Harah. — Amikor odaadtuk anyádnak átváltoztatásra a Vizet, nem tudtuk, hogy te ott vagy már őbenne.

— Ne szomorkodj miatta, Harah — mondta Alia. — Nekem sincs miért sajnálnom magam. Végül is van minek örülnünk: Tisztelendő Anya vagyok! A törzsnek két Tisztelen…

Elhallgatott, félrehajtotta a fejét, fülelt.

Harah hátrabillent a sarkán, nekidőlt a párnának, rámeredt Aliára, aztán lassan fölemelte a tekintetét Jessica arcára.

— Nem sejtetted? — kérdezte Jessica.

— Pssszt! — szólt rájuk Alia.

Távoli, ritmikus kántálás szűrődött be hozzájuk a függönyökön át, amelyek elválasztották őket a sziecs folyosójától. Egyre hangosabb lett, most már ki lehetett venni a szavakat is: Ja, ja, jaum! Ja, ja jaum! Mu zein, vallah! Ja, ja, jaum! Mu zein, vallah!

A kórus elhaladt a bejárat előtt, hangjuk beharsogott a belső helyiségekbe. Aztán eltávolodtak.

Amikor már csak messziről, halkan hallatszottak, Jessica elkezdte a szertartást. Szomorúság csengett a hangjában.

— Ramadan volt, április volt a Bela Tegeusén.

— A családom a tavas kertben ült — mondta Harah —, körülöttük a levegő fürdött a nedvességben, mely a szökőkút sugarából áradt. Kéznyújtásnyira állt egy portigul-fa, az ágain ragyogó, gömbölyű gyümölcsök. A földön kosár, benne mis-mis, baktava, köcsögökben liban — jobbnál jobb ennivalók. A kertjeinkben, a nyájainkban béke honolt — béke volt körülöttünk mindenütt.

— Csupa boldogság volt az élet, amíg a támadók meg nem jöttek — mondta Alia.

— Ereinkben megfagyott a vér barátaink sikolya hallatán — mondta Jessica. Érezte, ahogy szétáradnak benne az emlékek abból a számtalan másik múltból, amelyben osztozott.

— La, la, la, jajongtak az asszonyok — mondta Harah.

— A támadók átcsörtettek a mustamalon, reánk rontottak késeikkel, melyek férjeink vérétől vöröslöttek — mondta Jessica.

Csend telepedett hármójukra, ahogy csend telepedett most a sziecs minden lakóhelyiségére, amíg emlékeztek, hogy eleven maradjon bennük a gyász.

Kis idő múlva Harah mondta ki a szertartás befejező mondatát, de olyan kíméletlenséggel, ahogy Jessica még sohasem hallotta.

— Soha nem bocsátunk meg, és soha nem felejtünk — mondta Harah.

A szavait követő mély csöndben hirtelen emberek zsivajgása, köpenyek suhogása ütötte meg a fülüket, valaki megállt a Jessica szobájának bejáratát takaró függöny mögött.

— Tisztelendő Anya…?

Női hang volt. Jessica ráismert: Tartar volt az, Stilgar egyik felesége.

— Tessék, Tartar.

— Baj van, Tisztelendő Anya.

Jessica érezte, hogy összeszorul a szíve, hirtelen belenyilallt a félelem.

— Paul… — rebegte.

Tartar félrevonta a függönyt, belépett. Mielőtt a függöny visszahullott, Jessica egy egész embercsoportot pillantott meg odakint. Fölnézett Tartarra — aprócska, sötét bőrű, sötét hajú nő volt, vörös mintázatú fekete ruhában. Csupakék szemét Jessicára szegezte, kicsiny orrának cimpái kitágultak, hogy látni lehetett az orrdugók horzsolásának nyomát.

— Mi az? — förmedt rá Jessica.

— Hír jött a sivatagból — mondta Tartar. — Usul próbatétele a mesterrel… ma lesz. Az ifjak azt mondják, nem vallhat kudarcot, estére már mesterhajtó lesz belőle. Az ifjak portyára gyülekeznek. Ki akarnak rontani északra, ott akarnak találkozni Usullal. Azt mondják,

akkor majd fölemelik a hangjukat, rákényszerítik majd Usult, hogy kihívja Stilgart, és átvegye a parancsnokságot a törzsek fölött.

Hogy gyűjtik a vizet, beültetik a dűnéket, lassan, de biztosan megváltoztatják a világukat — mindez már nem elég, gondolta Jessica. *A kicsiny győzelmek, amelyek azonban biztos győzelmek, már nem elégítik ki őket most, hogy Paul és én kiképeztük őket. Érzik az erejüket. Harcolni akarnak!*

Tartar az egyik lábáról a másikra álldogált, megköszörülte a torkát.

Tudjuk, mi indokolja az óvatos várakozást, gondolta Jessica, *de ott a kielégületlenségünk gyökere is. Tudjuk azt is, milyen kárt tehet bennünk a túl sokáig elhúzott várakozás. Eltűnik belőlünk a cél tudata, ha sokáig várakozunk.*

— Az ifjak azt beszélik, hogy ha Usul nem hívja ki Stilgart, akkor biztosan fél tőle — mondta Tartar.

Lesütötte a szemét.

— Ez hát a helyzet — mormolta Jessica. És azt gondolta: *Hát ezt előre láttam. Ahogy Stilgar is…*

Tartar megint megköszörülte a torkát.

— Még Soab, a bátyám is ezt mondja. Usulnak nem lesz más választása.

Akkor eljött az ideje, gondolta Jessica. *És ezt Paulnak egyedül kell intéznie! A Tisztelendő Anya nem keveredhet bele, nem mer belekeveredni az utódlási küzdelembe.*

Alia kihúzta a kezét az anyjáéból.

— Elmegyek Tartarral, meghallgatom azokat az ifjakat — mondta. — Talán van kiút.

Jessica pillantása találkozott Tartaréval, de a szavai Aliához szóltak:

— Menjél csak! És aztán mielőbb számolj be róla!

— Nem akarjuk, hogy ez megtörténjen, Tisztelendő Anya — mondta Tartar.

— Nem akarjuk — hagyta helyben Jessica. — A törzsnek *minden* erejére szüksége van. — Harahra pillantott. — Velük mégy?

Harah válaszolt a kérdés kimondatlan felére is:

— Tartar nem engedi, hogy Aliának bármi bántódása essék. Tudja, hogy nemsokára közös feleségek leszünk, ő meg én, ugyanazon a férfin osztozunk majd. Már megbeszéltük magunk között. — Fölnézett Tartarra, aztán vissza Jessicára. — Van egy megállapodásunk…

Tartar odanyújtotta a kezét Aliának.

— Sietnünk kell — mondta. — Az ifjak mindjárt elindulnak.

Átbújtak a függönyök között, a kislány keze ott lapult az aprócska asszonyéban, de mintha a kislány vezette volna.

— Ha Paul Muad-Dib megöli Stilgart, az nem szolgálja a törzs érdekét — mondta Harah. — Ezelőtt mindig így ment az utódlás, de megváltoztak az idők.

— A te számodra is — mondta Jessica.

— Nem képzelheted, hogy nem vagyok biztos egy ilyen viadal eredményében — mondta Harah. — Mindenképpen Usul győzne.

— Erre céloztam — mondta Jessica.

— És azt hiszed, a személyes érzelmeim befolyásolják az ítéletemet — mondta Harah. Megrázta a fejét, tarkóján megcsörrentek a vízkarikák. — Mekkorát tévedsz! Lehet, hogy azt is hiszed, hogy bánom, hogy nem én vagyok Usul választottja, és féltékeny vagyok Csanira?

— Az ember maga dönt, amennyire képes rá — mondta Jessica.

— Sajnálom Csanit — mondta Harah.

Jessica megdermedt.

— Hogyhogy?

— Tudom, mit gondolsz róla — mondta Harah. — Hogy nem való feleségül a fiadnak.

Jessica hátradőlt, kényelembe helyezte magát a párnákon. Vállat vont.

— Lehet.

— Talán igazad van — mondta Harah. — Ha igen, akkor váratlan szövetségesre találhatsz — Csani személyében. Ő ugyanis azt akarja, ami a legjobb *Neki*.

Jessica hirtelen úgy érezte, gombóc van a torkában. Nyelt egyet.

— Csani nagyon kedves a szívemnek — mondta. — Nem lehetne ennél…

— Nagyon piszkosak ezek a szőnyegek — szakította félbe Harah. Pillantása végigpásztázott a földön, nem nézett Jessica szemébe. — Állandóan járkál itt az a rengeteg ember! Igazán gyakrabban kéne kisöpörtetned…

> *Nem lehet elkerülni a politikai jászmákat egy ortodox valláson belül. A hatalmi harc áthatja az ortodox közösség egész képzését, nevelését, fegyelmezését. A rájuk nehezedő nyomás miatt a közösség vezetőinek elkerülhetetlenül szembe kell nézniük az alapvető belső kérdéssel: engedjenek-e a teljes opportunizmusnak, hogy megőrizhessék hatalmukat, vagy megkockáztassák, hogy feláldozzák magukat az ortodox etika kedvéért.*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib*

Paul ott várakozott a homokon, a gigászi mester várható útjának közelében. *Nem szabad csempész módra várakoznom, türelmetlenül toporogva,* intette magát. *A sivatag részévé kell válnom.*

Most már csak percek voltak hátra, amíg a lény odaér — haladásának súrlódó hangja betöltötte a levegőt. Szájának barlangnyílásában úgy álltak a hatalmas fogak, mint valami óriás virág szirmai. A belőle áradó fűszerszag elnyomott minden mást.

Paul cirkoruhája kényelmesen simult a testére, alig érzékelte az orrdugókat, a maszkot. Most minden egyebet háttérbe szorított Stilgar tanítása, a homokon eltöltött gyötrelmes órák emléke.

„Durva homokban milyen távol kell állnod a mester útvonalától?" kérdezte annak idején Stilgar.

És Paul emlékezett, hogy jól megfelelt rá: „Annyiszor fél méterre, ahány méter a mester átmérője."

„Miért?"

„Hogy kívül maradjak az örvénylésen, de még legyen időm odarohanni és fölhágni rá."

„Álltál már a kicsinyek hátán, amelyeket a magért és az Élet Vizéért tenyésztünk — mondta Stilgar. — De amelyiket a próbatételedhez odaszólítod majd, az vadon élő mester lesz, a sivatag ura. Illő tiszteletet kell majd tanúsítanod iránta."

Most már a doboló mély dübögése összevegyült a közeledő féreg sziszegésével-surrogásával. Paul mélyet lélegzett, még a szűrőkön át is megérezte a homok kesernyés, ásványi szagát. A vad mester, a sivatag gigászi ura már majdnem fölötte tornyosult. A homokot szelő első szelvényei olyan homokhullámot csaptak szét, amely a térdéig fog majd fölemelkedni…

Gyere csak, szép szörnyeteg, gondolta Paul. *Gyere! Hallod, hogy hívlak, gyere hát! Gyere csak!*

A hullám megemelte a lábát. Porfelleg csapott át rajta. Nagy nehezen visszanyerte az egyensúlyát, egész világából nem maradt más, csak az a homokfelhőkbe burkolózó, domború fal, az a szelvényezett szikla, az élesen kirajzolódó gyűrűkkel.

Paul fölemelte a horgait, bemérte az irányukat, előrecsapott velük. Érezte, ahogy megakadnak, megrántják a kezét. Nagyot szökkent, megvetette a lábát azon a falon, kifelé dőlt, a horgok nyelén lógva. Ez volt a próba igazán kritikus pillanata: ha jól, pontosan egy gyűrűszelvény elülső szélén sikerült elhelyeznie a horgokat, úgy, hogy kinyíljon a szelvény, a féreg nem fog feléje hengeredni, agyonnyomni.

A féreg mozgása lelassult. Átsiklott a dobolón, elnémította. Lassan hengeredni kezdett — föl, föl! —, hogy a lehető legmagasabbra

kerüljenek azok az ingerlő horgok, minél távolabb vigye a homoktól a gyűrűszelvény lágy belső hártyáját.

Paul hirtelen a féreg hátán találta magát. Diadalittas érzés fogta el, mint valami uralkodót, aki végigtekint a birodalmán. Vissza kellett fojtania hirtelen vágyát, hogy ugrálni kezdjen odafönn, megfordítsa a férget, megmutassa, milyen tökéletesen ura a teremtménynek.

Hirtelen megértette, miért hívta fel egyszer intően Stilgar a figyelmét azokra a meggondolatlan ifjakra, kik játszadoztak ezekkel a szörnyetegekkel, táncoltak, kézen álltak a hátukon, kivették mind a két horgot, aztán visszaakasztották, mielőtt még a féreg levethette volna őket.

Paul az egyik horgot a helyén hagyta, a másikat kivette, beakasztotta valamivel lejjebb a féreg oldalán. Amikor szilárdan állt a helyén, kiemelte az elsőt, lejjebb vitte azt is, így haladt egyre lejjebb a féreg oldalán. A hatalmas test hengeredni kezdett, és a mozdulattal lassan el is fordult haladtában, megkerülte azt a liszthomokos sávot, ahol a többiek csendben várakoztak.

Paul látta, hogy felugranak ők is, a horgaik segítségével kapaszkodtak fölfelé, de elkerülték az érzékeny gyűrűperemeket, amíg föl nem értek. Végül már mindannyian ott voltak Paul mögött hármas vonalban, a horgaikba kapaszkodva.

Stilgar előrement közöttük, megnézte, hogy állnak Paul horgai, aztán Paul mosolygó képére emelte a tekintetét.

— Sikerült, mi? — kérdezte, fölemelve a hangját, hogy túlharsogja a homok surrogását. — Azt hiszed, ugye? Hogy ügyesen csináltad, mi? — Kihúzta magát. — Hát mondhatom, pocsék voltál! Tizenkét évesektől is láttam már jobbat! Ahol álltál, tőled balra dobhomok volt! Ha a féreg feléd fordult volna, nem tudtál volna hová menni!

A mosoly eltűnt Paul arcáról.

— Láttam a dobhomokot.

— Akkor miért nem intettél, hogy valamelyikünk álljon oda kisegítőnek? Azt még a próbatétel szabályai sem tiltják!

Paul némán nyelt egyet, arcát beletartotta a menetszélbe.

— Arra gondolsz, nem szép tőlem, hogy ezt most mondom — folytatta Stilgar. — Ez a kötelességem. Arra kell gondolnom, mennyit érsz a csapatnak. Ha ráléptél volna arra a dobhomokra, a mester feléd indult volna.

Hirtelen föltámadt haragja ellenére Paul jól tudta, hogy Stilgarnak igaza van, de egy teljes percébe telt, és az anyjától kapott kiképzés minden fortélyát segítségül kellett hívnia, hogy lecsillapítsa magát.

— Bocsánatot kérek — mondta. — Nem fog többször előfordulni.

— Szorult helyzetben mindig legyen melletted kisegítő, aki elkapja a férget, ha te elhibázod — mondta Stilgar. — Ne feledd, hogy

együtt vagyunk! Úgy nem lehet baj. Együtt vagyunk, igaz?

Megveregette Paul vállát.

— Együtt vagyunk — helyeselt Paul.

— Most pedig — mondta Stilgar, és érdes volt a hangja — mutasd meg, hogy tudsz bánni a mesterrel! Melyik oldalon vagyunk?

Paul lepillantott a pikkelyes, szelvényezett felületre, amelyen álltak, megnézte a pikkely alakját, méretét: tőle jobbra egyre nagyobbak, balra egyre kisebbek sorakoztak. Minden féreg, Paul jól tudta, általában többször fordította az egyik felét a talaj felé. És ahogy idősebbek lettek, a testhelyzetük szinte teljesen rögzült. A lenti pikkelyek nagyobbak, vastagabbak, simábbak lettek. Egy nagy férgen már a méretből meg lehetett állapítani, melyek a fenti pikkelyek.

Paul áthelyezte a horgait, balra indult. Intett a segítőknek, hogy nyissák meg oldalt a szelvényeket, hogy a féreg tartsa az egyenes irányt, miközben oldalt hengeredik. Amikor sikeresen hasra fordította, intett két kormányosnak, hogy lépjenek ki a vonalból, menjenek előre.

— Haíííí-joh! — harsant fel a szájából a hagyományos kurjantás. A bal oldali kormányos megnyitott ott egy szelvényt.

A féreg méltóságteljes ívben megfordult, hogy védje fölnyitott szelvényét. Amikor teljesen visszafordult dél felé, Paul elkiáltotta magát:

— Gejrat!

A kormányos kiemelte a horgát. A féreg kiegyenesedett, egyenes vonalban haladt tovább.

— Jól van, Paul Muad-Dib! — mondta Stilgar. — Ha sokat gyakorolsz, lehet, hogy egyszer még mesterhajtó lesz belőled.

Paul összeráncolta a homlokát. *Nem én voltam fönn elsőnek?* gondolta.

Mögüle hirtelen nevetés csapta meg a fülét. A csapat kurjongatni kezdett, az ő neve szállt az ég felé.

— Muad-Dib! Muad-Dib! Muad-Dib! Muad-Dib!

Messze hátulról, a féreg farka felől most odahallatszott az ösztökélők zaja, ahogy a farokszelvényeket püfölték. A féreg fokozta a sebességét. Köpönyegeik csapkodtak a szélben. A homoksurrogás egyre hangosabb lett.

Paul hátranézett, megkereste Csani arcát a csapatban. Őt nézte, ahogy odaszólt Stilgarnak:

— Akkor tehát mesterhajtó vagyok, Stil?

— Hal jaum! Mesterhajtó lettél ezen a napon.

— Akkor én mondhatom meg, merre menjünk?

— Ez a rendje.

— És fremen vagyok, aki ezen a napon született meg, itt, a Habbanija-ergen! Nem volt élet az életem az előtt a nap előtt. Eddig a napig olyan voltam, mint egy kisgyermek.

— Nem egészen kis gyermek — jegyezte meg Stilgar. Megkötötte a csuklyája sarkát, amely csapkodott a szélben.

— De egy dugó dugaszolta be a világomat, és ma kiröpült az a dugó!

— Nincs itt semmiféle dugó.

— Én délre mennék, Stilgar — húszdobolónyit! Megnézném azt a vidéket, amelyet mi teremtünk most meg magunknak, azt a vidéket, amelyet eddig csak mások szemével láttam!

És megnézném a fiamat és a családomat, gondolta. *Most időre van szükségem, hogy fontolóra vegyem a jövőt, a gondolataimban múltként jelen lévő jövőt.*

Stilgar állhatatos, fürkésző tekintettel méregette. Paul figyelme változatlanul Csanira irányult, látta, hogy érdeklődés villant meg a szemében, észrevette azt is, hogy a szavai izgalmat keltenek a csapatban.

— Az emberek alig várják, hogy rajtaüssünk a vezetéseddel a Harkonnen-tanyákon — mondta Stilgar —, alig egydobolónyira innét.

— A fedaykinok már sok rajtaütésben vettek részt alattam — mondta Paul —, és még sokban fognak is, amíg egyetlen Harkonnen sem rontja az arrakisi levegőt.

Stilgar alaposan szemügyre vette, és Paul rájött, hogy a másik ezt a pillanatot most annak az emléknek a tükrében látja, ahogy ő került annak idején Tabr sziecs élére és a Vezérek Tanácsának főhelyére Liet-Kynes halála után…

A fülébe jutotta fremen ifjak békétlenkedésének híre, gondolta Paul.

— Óhajtod, hogy összehívjuk a vezéreket? — kérdezte Stilgar.

A csapatban levő ifjak tekintete megvillant. A száguldó homokféreg hátán egyensúlyozva szemmel tartották a két vezért; és Paul észrevette a nyugtalanságot Csani tekintetében is, ahogy a lány hol Stilgarra, a nagybátyjára, hol Paul Muad-Dibre, a párjára pillantott.

— Nem találhatod ki, hogy mi a szándékom — mondta Paul.

És magában azt gondolta: *Nem visszakozhatom. A hatalmamba kell kerítenem ezeket az embereket.*

— Ma te vagy a homok mudirja — mondta Stilgar. Rideg volt a hangja és szertartásos. — Miként akarsz élni a hatalmaddal?

Időre van szükségünk, hogy megnyugodjunk, hogy higgadtan mérlegeljünk, gondolta Paul.

— Délre megyünk — mondta.

— Akkor is, ha azt mondom, hogy amikor véget ér ez a nap, visszafordulunk észak felé?

— Délre megyünk — ismételte meg Paul.

Az elkerülhetetlenbe belenyugvó ember méltósága érzett Stilgaron, ahogy szorosra fogta maga körül a köpenyét.

— Gyűlés lesz — mondta. — Kiküldöm majd az üzeneteket.

Azt hiszi, ki fogom hívni, gondolta Paul. *És tudja, hogy nem győzhet ellenem.*

Paul dél felé fordult, beletartotta arcát a szélbe, a szükségszerűségek szövevényére gondolt, amely a döntése mögött rejlett.

Semmit sem értenek, futott át rajta.

De tudta, hogy semmilyen megfontolástól sem hagyhatja eltántorítani magát. Ott kellett maradnia azon a bizonyos borotvaélen, a jövőben látott idővihar közepén, mert elérkezik majd egy pillanat, amikor kibogozhatja a szövevényt, de csak akkor, ha ő ott van, ahol átvághatja majd a központi csomót.

Nem fogom kihívni Stilgart, ha van rá mód, gondolta. *Ha másképpen is meg lehet akadályozni a dzsihadot…*

— Vacsorára és esti imára a Madárbarlangnál fogunk letáborozni, a Habbanija-gerinc tövében — mondta Stilgar. Megtámasztotta magát egy horoggal a mester ringó hátán, előreintett, a sivatagból kiemelkedő alacsony szirtfal felé.

Paul szemügyre vette a gerincet, a hullámokként fölemelkedő hatalmas sziklavonulatokat. Egyetlen zöld folt, egyetlen virág sem enyhítette a kőmerev szemhatár képét. Mögötte húzódott a déli sivatag felé vezető út — legalább tíz napig, tíz éjszakáig tartó út, akármilyen gyors iramra ösztökélik is a mestereket.

Húszdobolónyi út.

Messze maguk mögött hagyják majd a Harkonnen-őrjáratokat. Paul tudta, milyen lesz, az álmai megmutatták már. Egy napon menet közben egyszer csak valamicskét megváltozik majd a látóhatár színe — de olyan árnyalatnyi lesz csak a változás, hogy az ember azt hiheti, csak a vágyai játszanak a képzeletével —, és ott lesz az új sziecs.

— Megfelel a döntésem Muad-Dibnek? — kérdezte Stilgar, Csak egy leheletnyi gúny volt a hangjában, de körülöttük a fremen fülek, melyek hozzászoktak, hogy megkülönböztessék a madárrikoltások minden árnyalatát, hogy megértsék a cielago csipogó üzenetét, meghallották a gúnyt, és kíváncsian figyelték, hogyan reagál rá Paul.

— Stilgar hallotta, amint hűséget fogadtam neki, amikor fölszenteltük a fedaykinokat — mondta Paul. — Az én fedaykinjaim tudják, hogy nem volt hamisság a szavamban. Stilgar kételkedne benne?

Paul hangjában most őszinte fájdalom csendült. Stilgar is meghallotta. Lesütötte a szemét. Halkan válaszolt.

— Usulban, sziecsbeli társamban sohasem kételkednék — mondta. — De te vagy Paul Muad-Dib, az Atreides herceg, és te vagy a Lisan al-Gaib, a Külvilágból Szóló Hang is. Ezeket az embereket még csak nem is ismerem.

Paul elfordult, nézte, ahogy a Habbanija-gerinc egyre jobban kiemelkedik előttük a sivatagból. A mester alattuk még mindig erősnek és kitartónak látszott. Majdnem kétszer olyan messzire elvihette őket, mint amilyen messzire valaha is elvitt frement akármelyik homokféreg. Paul ezt biztosan tudta. Legfeljebb a gyermekeknek mondott mesékben lehetett hallani olyan példányokról, amelyek fölvehették volna a versenyt ezzel a sivatagi óriással. Egy új legenda anyaga állt itt készenlétben, döbbent rá Paul.

Egy kéz ragadta meg a vállát.

Paul odanézett, a pillantása végigfutott a karon, megállapodott mögötte az arcon — Stilgar sötét szeme nézett rá a szűrőálarc és a cirkoruha csuklyája közül.

— Az, aki Tabr sziecset vezette énelőttem — mondta Stilgar —, a barátom volt. Együtt szálltunk szembe a veszélyekkel. Sokszorosan adósom volt az életével… és én neki az enyémmel.

— Én is a barátod vagyok, Stilgar — mondta Paul.

— Senki sem kételkedik benne — mondta Stilgar. Elvette kezét, vállat vont. — Ez a dolgok rendje.

Paul megértette, hogy Stilgar jobban belenőtt már a dolgok fremen rendjébe, semhogy bármiféle más rend lehetőségét fontolóra tudná venni. Itt a vezér a meghalt előd kezéből vette át a vezetést, vagy rendet vágott a legerősebbek között, ha a törzs vezére elpusztult a sivatagban. Stilgar is így jutott el a naibi posztra.

— Itt kellene hagynunk ezt a mestert a mély homokban — mondta Paul.

— Igen — helyeselt Stilgar. — Innen már gyalogszerrel elmehetünk a barlangig.

— Már annyit hajtottuk szegényt, hogy most beássa magát a homokba, és sértődöttségében elő sem jön egy napig — mondta Paul.

— Te vagy a mesterhajtó mudir — mondta Stilgar. — Szólj, amikor… — Elharapta a szót, fölpillantott az égre, kelet felé.

Paul is odakapta a fejét. Fűszertől kék szaruhártyáján át sötétnek látszott az ég, mélykékre szűrt azúrnak, amelyen jól ki lehetett venni a távoli ritmikus villózást.

Ornitopter!

— Csak egy, az is kicsi — mondta Stilgar.

— Lehet, hogy felderítő — mondta Paul. — Gondolod, hogy észrevettek?

— Ilyen messziről csak egy férget látni a felszínen — mondta Stilgar. Intett a bal kezével. — Lefelé! Szétszóródni a homokon!

A csapat tagjai sorban lemásztak a mester oldalán, leszökkentek róla, köpenyük alá rejtőzve beleolvadtak a homokba. Paul jól megjegyezte, hová ugrott le Csani. Végül már csak ő és Stilgar maradt.

— Elsőnek föl, utolsónak le — mondta Paul.

Stilgar bólintott, a horgaiba kapaszkodva lecsusszant a féreg oldalán, aztán leugrott a homokra. Paul várt, amíg a mester kijutott a többiek közül, majd kiemelte belőle a horgokat.

Ha még jó erőben volt a féreg, ez szokott lenni a kritikus pillanat.

Az ösztökélőktől és a horgoktól megszabadult hatalmas állat elkezdte beásni magát a homokba. Paul könnyű léptekkel hátraszaladt a széles háton, kivárta a megfelelő pillanatot, és leugrott. Ahogy földet ért, már futott is, eldobta magát egy dűne szél elleni oldalán, ahogy tanulta, és meglapult a köpenyére omló homok alatt.

És most a várakozás…

Paul óvatosan megfordult, kikandikált az ég felé a köpenye egy gyűrődése alól. Maga előtt látta, ahogy hátrább a többiek ugyanezt teszik.

Hallotta a topter szárnyainak csattogását, mielőtt meglátta. A hajtóművek susogása közepette átlebbent a gép fölöttük, aztán nagy ívben a gerinc felé fordult.

Jeltelen topter, gondolta Paul.

A gép eltűnt a szeme elől a Habbanija-gerinc mögött.

Madárkiáltás hallatszott a sivatag fölött. Aztán még egy.

Paul fölkelt, lerázta magáról a homokot, fölmászott a dűne tetejére. Sorban álltak mögötte az alakok, a gerinc felé mutató vonalban. Paul fölismerte közöttük Csanit és Stilgart.

Stilgar a gerinc felé intett.

Paul bevárta a többieket, és elindultak homokjáró léptekkel, ritmus nélkül, nehogy fölzavarjanak egy mestert. Stilgar odament Paul mellé egy dűne szél tömörítette oldalán.

— Csempészgép volt — mondta Stilgar.

— Úgy rémlett — mondta Paul. — De mit keresnének a csempészek ilyen mélyen a sivatagban?

— Nekik is sok bajuk van az őrjáratokkal — mondta Stilgar.

— Ha idáig eljöttek, tovább is elmehetnek — jegyezte meg Paul.

— El bizony.

— Nem volna jó, ha meglátnák, amit megláthatnának, ha túl mélyen bemerészkednének délre. A csempészek információt is szoktak árulni.

— Szerinted is fűszert kerestek, ugye? — kérdezte Stilgar.

— Valahol a közelben kell lennie a hozzá tartozó fűszeresnek és a légivagonnak — mondta Paul. — Van fűszerünk. Terítsünk be vele csalinak egy területet, és kapjuk el a csempészeket! Nem árt, ha megtanulják, hogy ez a mi területünk, és az emberekre is ráfér egy kis gyakorlás az új fegyverekkel.

— Most Usult hallom — mondta Stilgar. — Usul fremen módra gondolkodik.

Usulnak azonban vissza kell vonulnia olyan döntések érdekében,

amelyek méltóak egy félelmetes célhoz, gondolta Paul.

Vihar volt készülőben.

Amikor a törvény és a kötelesség egy, mert egyesíti őket a vallás, akkor az ember sohasem lehet teljesen tudatos, sohasem ébredhet önmaga teljes tudatára. Sohasem lehet egészen egyéniség.

— Irulan hercegnő: Muad-Dib a világmindenség kilencvenkilenc csodája

A csempészek fűszergyárát hordozó légivagon és a kísérő, távirányítású ornitopterek úgy húztak át egy dűnevonulat fölött, mint a királynőjét követő rovarraj. A raj előtt emelkedett ki az egyik alacsony sziklagerinc a sok közül, amelyek mint a Pajzsfal megannyi apró másolatai szöktek föl a sivatagból. A gerinc kopár falait nemrég tisztára söpörte egy erőteljes vihar.

A fűszeres pilótabuborékjában Gurney Halleck előrehajolt, beállította a távcsöve olajlencséjét, szemügyre vette a lenti vidéket. A gerinc mögött sötét sáv látszott, amely esetleg fűszerhomok lehetett. Halleck leadta a jelzést az egyik mellettük lebegő ornitopternek, hogy derítse föl.

A robotgép megbillentette a szárnyát annak jeleként, hogy vette a parancsot. Kivált a többi közül, lesiklott a sötét terület fölé, leírt egy kört, miközben érzékelőit mélyen lelógatta maga alá.

Szinte azonnal összecsapta szárnyát, hullámzó kört írt le, ily módon adva tudtára a várakozó fűszeresnek, hogy megtalálta a fűszert.

Gurney eltette a látcsövet. Tudta, hogy a többiek is látták a jelzést. Tetszett neki ez a hely. A gerinc még valami kis védelmet is nyújthatott. Mélyen bent jártak a sivatagban, nem volt valószínű, hogy támadás érje őket… bár ki tudja… Gurney jelt adott egy másik, emberi személyzettél ellátott gépnek, hogy repüljön a gerinc fölé, nézze végig. A tartalék gépeket kiküldte, hogy foglalják el a helyeiket a terület körül — de ne túl magasan, mert akkor messziről észrevehették volna őket a Harkonnenek érzékelői.

Halleck azonban nem hitte, hogy a Harkonnen-őrjáratok ilyen messzire merészkednének délre. Ez még a fremenek birodalma volt.

Ellenőrizte a fegyvereit, s magában elátkozta a sorsot, hogy a pajzsok semmit sem értek idekint. Bármilyen áron kerülni kellett mindent, ami odavonzotta a férgeket. Gurney megdörgölte a tintaliánheget az állán, még egyszer szemügyre vette a területet, és úgy döntött, hogy átmegy egy csapat a gerincen. Még mindig a gyalogos földerítés volt a legbiztosabb. Az ember nem lehetett elég óvatos,

amikor a fremenek és a Harkonnenek álltak egymással szemben.

Itt és most azonban csak a fremenek miatt nyugtalankodott. A fremenek nem zárkóztak el a csereügyletektől, a fűszerre mindig vevők voltak, de a hadiösvényen mintha ördögökkel találkozott volna az ember, ha olyan helyre merészkedett, ahová a fremenek nem akarták beengedni. És az utóbbi időben ördögien agyafúrt lett a harcmodoruk is.

Ez idegesítette Gurneyt, ezeknek a bennszülötteknek a hadművészeti leleményessége és hozzáértése, amelynél jobbal Gurney még nemigen találkozott, pedig őt a világegyetem legjobb harcosai tanították, akiket olyan harcok érleltek, ahol csak a legeslegjobbak maradtak életben.

Gurney megint végignézett a terepen, és azon tépelődött, mitől lehet benne az a bizonytalan rossz érzés. Lehet, hogy a féreg miatt, amelyet korábban láttak… de az a gerinc másik oldalán volt.

Egy fej jelent meg a pilótabuborékban Gurney mellett — a fűszergyár parancsnoka volt az, a félszemű vén kalóz, dús szakálla keretében a fűszeren élők csupakék szeme, tejfehér fogsora villogott.

— Dús forrásnak látszik, uram — mondta. — Rámenjek?

— Annak a gerincnek a szélénél szálljunk le! — mondta Gurney. — Ott én kimegyek az embereimmel. A fűszerhez odamehetsz majd lánctalpon, de közelebbről meg akarom nézni azt a sziklát.

— Igenis.

— Ha valami zűr lesz — mondta Gurney —, a fűszerest mentsd! Minket fölszednek majd a topterek.

— Igenis, uram — mondta a fűszeres parancsnoka. Tisztelgett, aztán eltűnt a nyílás mélyében.

Gurney megint végigpillantott a szemhatáron. Számolnia kellett a lehetőséggel, hogy fremenek vannak errefelé, és ők tilosban járnak. Nyugtalanították a fremenek, a könyörtelenségük és a kiszámíthatatlanságuk. Sok minden nyugtalanította ebben az egészben — bár megérte a kockázatot a haszon. Nyugtalanította az is, hogy nem küldhetett föl megfigyelőket nagyobb magasságba. A kényszerű rádiózási tilalom csak fokozta a rossz érzést.

A fűszeres megfordult, ereszkedni kezdett. Finoman lesiklott a gerinc tövében húzódó sima sávra. A kerekek surrogva futottak a homokon.

Gurney kinyitotta a buboréktetőt, kicsatolta a biztonsági hevedert. Abban a pillanatban, amikor a fűszeres megállt, már ki is ugrott, becsapta maga mögött a buboréktetőt, lekászálódott a lánctalp burkolatára, onnan pedig leszökkent a homokra, a védőhálók mögé. Személyi őrségének öt tagja is ott termett mellette, ők az orrnyílásból bukkantak elő. Mások lekapcsolták a légivagont a fűszeresről. A légivagon fölemelkedett, és alacsony parkolópályán körözni kezdett

fölöttük.

A nagy fűszeres azonnal, dülöngélve megindult hernyótalpain a gerinc felől a homokon sötétlő fűszersáv felé.

Egy topter suhant le a közelben, csusszanva megállt a homokban. Aztán még egy, majd még egy. Kiokádták magukból Gurney szakaszát, majd föllebbentek, és kis magasságban lebegtek a sivatag fölött.

Gurney kinyújtózott a cirkoruhában, megfeszítette az izmait. Nem takarta el az arcát a szűrőálarccal, a nedvesség elvesztése most kevésbé volt fontos, mint az, hogy messzire hallatsszék a hangja, ha parancsokat kell kiáltania. Mászni kezdett föl, a sziklák közé, közben a szeme a terepet fürkészte. Kavics és durva szemcsés homok görgött a lába alatt, fűszerszag úszott a levegőben.

Egészen jó hely lenne tartalék bázisnak, gondolta. *Esetleg érdemes lenne elásni itt egy kisebb készletet!*

Hátrapillantott, nézte, ahogy az emberei széthúzódnak, miközben követik. Jó banda volt, még azok is, akiket nem jutott ideje kipróbálni előzőleg. Jó banda. Nem kellett a szájukba rágni, hogy mi a teendőjük. Egyikükön sem villant meg pajzs egy pillanatra sem. Nem voltak közöttük anyámasszony katonái, nem hoztak pajzsot ide, a sivatagba, ahol a férgek érezhették volna az erőteret, és rögtön odarontottak volna, aztán volt fűszer, nincs fűszer, hiába dolgoztak meg érte.

Ahogy valamivel magasabbra jutott a sziklákon, Gurney már jól ki tudta venni a fűszerhomok sávját, mintegy fél kilométernyire. A fűszeres éppen odaért a széléhez. Gurney fölpillantott a fedező gépekre, hogy nem emelkedtek-e túl magasra. Magában bólintott, aztán megfordult, hogy tovább kapaszkodjék.

Abban a pillanatban mintha fölrobbant volna a sziklagerinc!

Tizenkét légcsóva robajlott fel a magasba, a lebegő topterek és a légivagon felé. A fűszeres irányából robbanás zaja, szakadó fém recsegése hallatszott, és Gurney körül a sziklák megteltek csuklyás harcosokkal.

Gurneynak csak annyi ideje volt, hogy átfusson rajta a gondolat: *Az Anyaisten szarvát! Rakéták! Rakétákat van pofájuk használni!*

Aztán szemben találta magát egy csuklyás alakkal, aki ugrásra készen görnyedt vele szemben, kezében villogott a kriszkés. Tőle jobbra-balra két másik várakozott a sziklán, valamivel magasabban. Gurney csak a másik szemét látta a homokszínű burnusz csuklyája és arckendője között, de a tartása és a mozgása arról árulkodott, hogy gyakorlott harcos. A szeme a sivatagi fremenek csupakék szeme volt.

Gurney keze a kése felé rándult, de a szemét nem vette le a másik késéről. Ha rakétákat merészelnek használni, akkor más lőfegyvereik is lehetnek. Nagyon óvatosnak kellett lennie. Már a hangokból meg tudta állapítani, hogy a légi fedezetét, legalábbis egy részét, megsemmisítették. Nyögéseket is hallott maga mögül, több helyről

küzdelem hangjai ütötték meg a fülét.

A vele szemben álló harcos szeme követte a kés felé mozduló kezét, aztán a tekintete belefúródott Gurney szemébe.

— Hagyd a hüvelyében a kést, Gurney Halleck! — mondta a férfi.

Gurney mozdulata megakadt. A hang még a cirkoruha szűrőjén át is furcsán ismerősnek tetszett.

— Honnét tudod a nevemet? — kérdezte.

— Velem szemben nincs szükséged késre, Gurney — mondta a másik. Fölegyenesedett, a kriszkés eltűnt a hüvelyében a köpeny alatt. — Szólj az embereidnek, hogy hagyják abba az értelmetlen ellenállást!

Hátravetette a csuklyáját, félrehúzta az arca elől a szűrőt.

Gurney szinte kővé dermedt. Először azt hitte, Leto Atreides herceg szelleme áll előtte. Csak lassan hatolt bele a fölismerés.

— Paul… — suttogta. Aztán hangosabban: — Paul, tényleg te vagy az?

— Nem hiszel a saját szemednek? — kérdezte Paul.

— Azt mondták, meghaltál — nyögte rekedten Gurney. Egy lépést tett előre.

— Szólj az embereidnek, hogy adják meg magukat! — parancsolta Paul. A sziklagerinc töve felé intett.

Gurney megfordult, alig tudta levenni a szemét Paulról. Csak néhány küzdő csoportocskát látott. Mintha mindenütt csuklyás sivataglakók nyüzsögtek volna. A fűszeres némán, mozdulatlanul állt a lánctalpain, fremenek mozogtak rajta. A levegőben nem látszott egyetlen gép sem.

— Hagyjátok abba! — kiáltotta el magát Gurney. Mélyet lélegzett, tölcsért csinált a kezéből. — Gurney Halleck beszél! Hagyjátok abba!

Lassan, bizonytalanul szétváltak a küzdők. Kérdő tekintetek fordultak Gurney felé.

— Ezek a barátaink! — kiáltotta Gurney.

— Szép kis barátok! — kurjantott vissza valaki. — Az embereink felét leölték!

— Tévedés volt — mondta Gurney. — Ne tetézzük a hibát!

Visszafordult Paul felé, belenézett az ifjú csupakék fremen szemébe.

Paul ajka mosolyra húzódott, de volt valami keménység az arckifejezésében, ami Gurneyt az öreg hercegre emlékeztette, Paul nagyapjára. Aztán észrevette rajta azt a szívós, nyers keménységet is, amelyet eddig még soha nem látott Atreidesen: a cserzett bőrt, az összehúzott szemet, a számító tekintetet, ami mintha egyre mérlegelt volna mindent, ami a látóterébe került.

— Azt mondták, meghaltál — ismételte meg Gurney.

— És a jelek szerint az nyújtotta a legjobb védelmet, ha megmaradnak ebben a hitükben — mondta Paul.

Gurney ráébredt, hogy ez minden, amit valaha is kapni fog bocsánatkérés gyanánt azért, mert a sorsára hagyták, abban a hitében, hogy az ifjú hercege… a barátja halott! És most azt kérdezte magától, hogy vajon mi maradt meg abból a fiúból, akit ő ismert, akit ő tanított meg mindarra, amit egy harcosnak tudnia lehet.

Paul egy lépést tett Gurney felé, s azon vette észre magát, hogy valamitől ég a szeme.

Aztán mintha magától történt volna minden: szorosan átölelték egymást, püfölték egymás hátát, eltöltötte őket a testi kontaktus megnyugtató érzése.

— Jaj, te kölyök! Te kölyök! — mondogatta Gurney.

— Gurney, öregem! Gurney, öregem! — ismételgette Paul.

Aztán lassan szétváltak, szemügyre vették egymást. Gurney mély lélegzetet vett.

— Szóval te vagy a magyarázata annak, hogy a harcmodor terén így kikupálódtak a fremenek! Sejthettem volna. Minduntalan olyan akciókat csinálnak, amiket akárha én terveltem volna ki! Ha legalább tudtam volna… — elhallgatott, megrázta a fejét. — Ha legalább hírt adtál volna magadról, kölyök! Semmi és senki nem állhatott volna az utamba! Rohanvást jöttem volna…

Paul tekintetétől hirtelen elakadt a szava… attól a kemény, mérlegelő pillantástól.

Felsóhajtott.

— Jó, persze, és bizonyos illetők megkérdezték volna, hogy ugyan hová rohant el úgy Gurney Halleck, mások pedig nemcsak kérdezték volna, hanem hajtóvadászatot is indítottak volna a válaszért.

Paul bólintott, körülpillantott a várakozó fremeneken, látta a fedaykinok arcán a furcsálkodó, kutató, kíváncsi kifejezést. Mámoros jókedvre derítette ez a találkozás egykori harcmesterével. Úgy érezte, kedvező előjel, annak a jele, hogy jó úton indult el a jövő felé.

Gurneyval az oldalamon…

Paul lenézett a szikláról, szemügyre vette a fedaykinok mögött a csempészbandát, Halleck kompániáját.

— Melyik oldalon állnak az embereid, Gurney? — kérdezte.

— Mind csempész — mondta Gurney. — Azon az oldalon állnak, ahol a haszon van.

— A mi vállalkozásunkban nincs túl nagy haszon — jegyezte meg Paul, és közben jól látta Gurney apró kézjelét — a közös múltjukból jól ismert, régi jelet. Tehát voltak olyanok a legénységben, akiktől tartani kellett, akikben Gurney nem bízott meg.

Paul megdörgölte az ajkát annak jeleként, hogy megértette, aztán fölnézett a sziklára, a fölöttük őrködő fremenekre. Meglátta közöttük Stilgart. A Stilgarral kapcsolatos, megoldatlan kérdés emléke kissé lehűtötte a lelkesedését.

— Stilgar — szólt oda —, ez itt Gurney Halleck, akiről már beszéltem neked. Az apám fegyvermestere, egyike azoknak, akik a tanítóim voltak, és régi barátom. Minden tekintetben meg lehet bízni benne.

— Értem — mondta Stilgar. — És te vagy az ő hercege.

Paul rámeredt a lefelé néző, sötét arcra, és azon tűnődött, mi késztethette Stilgart arra, hogy éppen ezt mondja. *Az ő hercege.* Valami különös, finom hangsúly volt benne, mintha inkább valami mást szeretett volna mondani. Márpedig ez nem vallott Stilgarra, a fremen vezérre, aki mindig azt mondta, amit gondolt.

Az én hercegem! gondolta Gurney. Újra Paulra kapta a tekintetét. *Igen, amikor Leto meghalt, Paulra szállt a cím!*

A fremenek arrakisi háborúja most új arculatot kapott Gurney gondolataiban. *Az én hercegem!* Mintha életre kezdett volna kelni benne valami, ami eddig halott volt. Csak fél füllel hallotta, hogy Paul megparancsolja, fegyverezzék le a csempészeket, amíg sor kerülhet a kihallgatásukra.

Aztán teljes figyelmével oda fordult, amikor meghallotta egyikmásik emberének a méltatlankodását. Megrázta a fejét, arra pördült.

— Süketek vagytok?! — förmedt rájuk. — Ez itt az Arrakis törvényes uralkodója, a herceg! Tegyétek, amit parancsol!

A csempészek morogva engedelmeskedtek.

Paul odahúzódott Gurney mellé, halkan azt mondta:

— Rólad nem hittem volna, hogy belesétálsz ebbe a csapdába, Gurney.

— Kellőképpen meg is vagyok szégyenülve — mondta Gurney. — Fogadni mernék, hogy az a fűszerhomok ott nem vastagabb egy homokszemnél, és csak csalétek!

— Megnyernéd a fogadást — mondta Paul. Lenézett a csempészekre, akik éppen megváltak a fegyvereiktől. — Vannak még mások is itt az apám emberei közül?

— Senki. Nagyon szétszóródtunk. Néhányan vannak még a szabadkereskedők között, de a legtöbben arra fordították a pénzüket, hogy elhagyják ezt a bolygót.

— De te itt maradtál.

— Én itt.

— Mert itt van Rabban — mondta Paul.

— Úgy éreztem, nekem nem maradt más, csak a bosszú — mondta Gurney.

Különös, elharapott kiáltás hallatszott a gerinc tetejéről. Gurney fölnézett, látta, hogy egy fremen integet a kendőjével.

— Jön egy mester — mondta Paul. Kilépett egy sziklakiszögellésre, Gurney követte. Paul délnyugat felé kémlelt. Közepes távolságban egy féreg haladásának nyoma látszott, porkorona

övezte mozgó domb, amely a dűnéket átszelve, egyenesen a sziklagerinc felé tartott.

— Elég nagy — jegyezte meg Paul.

Csörömpölés hallatszott fel a lánctalpas fűszeres felől. A gépezet megfordult, mint valami hatalmas rovar, és imbolyogva megindult a sziklák felé.

— Kár, hogy nem kímélhettük meg a légivagont — mondta Paul.

Gurney rápillantott, aztán visszanézett a sivatagban füstölgő roncshalmokra, ahol földet értek a szétlőtt ornitopterek és a légivagon. Hirtelen elfogta a fájdalom az ott veszett emberekért — az ő embereiért.

— Az apádat inkább az emberek érdekelték volna, akiket nem kímélhetett meg — mondta Paulnak.

Az ifjú éles pillantást vetett rá, aztán lesütötte a szemét. Kis idő múlva azt mondta:

— Neked a társaid voltak, Gurney. Nekünk azonban csak betolakodók, akik esetleg olyasvalamit látnak meg, amit nem akarunk, hogy meglássanak. Ezt meg kell értened.

— Értem én, nagyon is értem — mondta Gurney. — Most már kíváncsian lesem, mi az, amit nem szabadna meglátnom.

Paul fölpillantott, meglátta Halleck arcán a jól ismert farkasvigyort, ismerősen megvonaglott a tintalián-heg.

Gurney a lenti sivatag felé bökött a fejével. A fremenek zavartalanul tették a dolgukat mindenütt. Gurneynek feltűnt, hogy szemlátomást egyiket sem nyugtalanítja a féreg közeledése.

A fűszerrel beterített csalisáv mögül, a nyílt dűnék közül dobbanások hallatszottak — valami mély hangú dobszó, amely mintha a lábukban érzett volna. Gurney látta, hogy fremenek húzódnak szét arrafelé a féreg útjában.

A féreg csak úgy száguldott feléjük, mint valami óriási homoki hal, hasította maga előtt a felszínt, gyűrűszelvényei vonaglottak. Egy pillanat múlva magaslati megfigyelőhelyéről Gurney megláthatta, hogyan zabolázzák meg a férget — az első horgos merész szökkenését, a féreg megfordítását a tengelye körül, azt, ahogy az egész kis csapat fölmászott a féreg oldalának pikkelyes, csillámló domborulatán.

— Ez például olyasmi, amit nem lett volna szabad látnotok — mondta Paul.

— Mindenféle szóbeszédek járják — mondta Gurney. — De nem könnyű elhinni, amíg a saját szemével nem látja az ember. — Megrázta a fejét. — Azt a lényt, amelytől mindenki retteg az Arrakison, ti úgy kezelitek, mint valami hátasállatot!

— Hallottad, amikor az apám a sivatagi erőről beszélt — mondta Paul. — Hát itt van! Ennek a bolygónak a felszíne a miénk! Sem vihar, sem állat, sem terep nem állhatja az utunkat.

A miénk, ismételte meg magában Gurney. *A miénk, fremeneké. Úgy beszél magáról, mint fremenről!* Megint belenézett Paul csupakék szemébe. Tudta, hogy az ő szemét is megfestette már valamennyire a fűszer, de a csempészek hozzájutottak a bolygón kívüli forrásokból származó élelemhez is, és a szem árnyalata finom kasztkülönbségeket is jelentett közöttük. Azt mondták valakiről, hogy „fűszer folyik az ereiben", ha arra akartak célozni, hogy túlzottan elarrakisiasodott. És ebben mindig volt valami kis bizalmatlanság is.

— Volt olyan idő, amikor ezen a szélességi fokon soha nem hajtottuk a mestert nappal — mondta Paul. — De Rabbannak most már nem maradt akkora légiereje, hogy összevissza kutathatna vele a sivatagban néhány apró pont után. — Fürkészően nézett Gurneyra. — Egészen megdöbbentett minket a megjelenésetek itt.

Minket… minket…

Gurney megrázta a fejét, hogy elhessegesse ezeket a gondolatokat.

— Mi nem döbbentettünk meg titeket annyira, mint ti bennünket — jegyezte meg.

— Mit hallani Rabbanról a medencékben és a falvakban? — kérdezte Paul.

— Azt mondják, most már annyira megerősítették a grabenfalvakat, hogy nem tehettek kárt bennük. Azt mondják, nyugodtan elüldögélhetnek a védőrendszereik mögött, amíg ti kimerítitek az erőiteket az eredménytelen támadásokban.

— Más szóval — mondta Paul — mozdulatlanságra vannak kárhoztatva.

— Miközben ti tetszésetek szerint mozoghattok.

— Tőled tanultam ezt a taktikát — mondta Paul. — Kicsúszott a kezükből a kezdeményezés, ami azt jelenti, hogy elvesztették a háborút.

Gurney lassan, sokatmondóan elmosolyodott.

— Az ellenség pontosan ott van, ahol akarom — mondta Paul. Megint Gurneyra pillantott. — Nos, Gurney, beállsz hozzám a hadjárat végéig?

— Hogy beállok-e? — Gurney rámeredt. — Uram, én nem hagytalak el téged! Te voltál az, aki elhagyott engem… abban a hitben, hogy meghaltál. Én pedig, magamra hagyatva, éltem, ahogy tudtam, és vártam a pillanatot, amikor az életemet adhatom azért, amiért érdemes — Rabban haláláért.

Zavart csend telepedett rájuk.

Egy női alak mászott fel hozzájuk a sziklák között, a csuklya és a szűrőmaszk közül kivillanó szeme hol Paulra, hol a másik férfira ugrott. Megállt Paul előtt. Gurney figyelmét nem kerülte el, hogy milyen közel állt hozzá, mint aki hozzá tartozik.

— Csani — mondta Paul —, ez itt Gurney Halleck. Már beszéltem

róla.

A nő Halleckre nézett.

— Emlékszem.

— Hová mentek a többiek a mesteren? — kérdezte Paul.

— Csak elterelték, hogy legyen időnk biztonságba helyezni a fölszerelést.

— Hát akkor… — Paul elhallgatott, beleszimatolt a levegőbe.

— Szél jön — mondta Csani.

Fentről a gerincről kurjantás hallatszott:

— Hé! A szél!

Gurney figyelő szeme előtt hirtelen felgyorsult a fremenek mozgása, nagy lett a sürgés-forgás, érzett rajta a sietség. Amit nem tudott kiváltani a féreg, azt kiváltotta a széltől való félelem. A fűszeres a hernyótalpain odacammogott alájuk, a gerinc tövébe, a fremenek utat nyitottak neki a sziklák között… aztán olyan pontosan a helyükre kerültek a sziklák, hogy Gurney nem tudta volna megmondani, hol volt a bejárat:

— Sok ilyen rejtekhelyetek van? — kérdezte Paultól.

— Még annál is több — Paul Csanira nézett. — Keresd meg Korbát! Mondd meg neki, hogy Gurney figyelmeztetett, hogy vannak a csempészek között olyanok, akikben nem lehet megbízni.

Csani egy pillantást vetett Gurneyra, aztán Paulra, bólintott, és már ott sem volt, gazellaként szökellt le a sziklákon.

— Hozzád tartozik — mondta Gurney.

— Az elsőszülöttem anyja — mondta Paul. — Újra van egy Leto az Atreidesek között.

Gurney nem válaszolt, csak a szeme nyílt nagyra.

Paul figyelmes szemmel nézte a lent folyó nyüzsgést. A déli égbolton most már sötét mustársárga fal magasodott, egyre gyakoribb szélrohamok korbácsolták föl a port körülöttük.

— Öltözz fel — mondta Paul. Ő is feltette a csuklyáját, a maszkját.

Gurney engedelmeskedett, örömmel tette az arca elé a szűrőt.

Paul hangja tompán szűrődött ki a maszk alól:

— Kik azok, akikben nem bízol, Gurney?

— Van néhány újonc — mondta Gurney. — Kintiek… — Elhallgatott, hirtelen elcsodálkozott magán, hogy milyen könnyen jött a szájára ez a szó, a nem arrakisiak enyhén megvető jelzője. *Kintiek.*

— És? — ösztökélte Paul.

— Nem olyanok, mint a megszokott szerencsevadászok — folytatta Gurney. — Valami keményebb fajzat.

— Harkonnen-kémek?

— Azt hiszem, uram, hogy ezek nem Harkonnen-bérencek. Arra gyanakszom, hogy császári szolgálatban állnak. Mintha a Salusa

Secundus szaga érződne rajtuk.

Paul éles pillantást vetett rá.

— Sardaukarok?

Gurney megvonta a vállát.

— Lehet, de jól álcázzák.

Paul bólintott, miközben arra gondolt, milyen könnyen illeszkedett bele Gurney a régi szerepbe, a hűséges Atreides-szolga szerepébe… de finom fenntartásokkal… különbségekkel. Az Arrakis megváltoztatta őt is.

Két csuklyás fremen bukkant elő lent a sziklák közül, megindultak feléjük. Az egyik nagy, fekete batyut hozott a vállán.

— Hová lettek az embereim? — érdeklődött Gurney.

— Biztos helyre vitték őket, a sziklák közé — mondta Paul. — Van itt egy barlangunk, a Madárbarlang. A vihar után majd eldöntjük, mi legyen velük.

Egy hang kiáltott le fentről:

— Muad-Dib!

Paul odafordult, látta, hogy egy fremen őrszem int, hogy ideje lemenni a barlangba. Intett, hogy tudomásul vette.

Gurney arcán új kifejezés jelent meg, ahogy most ránézett.

— Te vagy Muad-Dib? — kérdezte. — A sivatagi lidérc?

— Ez a fremen nevem — mondta Paul.

Gurney elfordult, nyomasztó, baljós előérzet fogta el. Az embereinek a fele holtan feküdt a homokon, a másik fele fogságban. Az újoncok, azok a gyanús alakok nem érdekelték, de a többiek között remek emberek voltak, jó cimborák, akikért felelősnek érezte magát. *„A vihar után majd eldöntjük, mi legyen velük.”* Ezt mondta az előbb Paul, ezt mondta Muad-Dib. És Gurneyban fölidéződtek a Muad-Dibről, a Lisan al-Gaibról terjengő történetek: hogy megnyúzott egy Harkonnen-tisztet, hogy dobot csináljon a bőréből, hogy halálra szánt önkéntesek, fedaykinok vették körül, akik az ajkukon halotti dallal rohantak a csatába…

Muad-Dib!

A fölfelé kapaszkodó fremenek odaértek eléjük, könnyedén fölugrottak egy kiszögellésre. A sötétebb képű megszólalt:

— Mindent biztonságba helyeztünk, Muad-Dib. Most már jobb, ha lemegyünk.

— Rendben van, Stilgar.

Gurney megfigyelte a jövevény hangját — félig parancsoló volt, félig kérő. Ez volt a Stilgar nevű férfi, az új fremen legendák másik alakja!

Paul ránézett a batyura, amelyet a másik hozott.

— Mi van abban, Korba?

Stilgar válaszolt:

— A fűszeresben volt. Ennek a barátodnak a névjele van rajta, benne egy baliset. Sokszor hallottam már tőled, milyen csodákat tud művelni Gurney Halleck a balisettel.

Gurney szemügyre vette a férfit, a szűrőálarc mögül kibukkanó fekete szakállat, az éles tekintetet, a sasorrot.

— Gyors az esze járása a társadnak, uram — mondta Gurney. — Köszönöm, Stilgar.

Stilgar intett a másiknak, hogy adja oda Gurneynak a batyut, és azt mondta:

— A herceg uradnak köszönjed. Az ő védelme révén lehetsz most itt.

Gurney elvette a batyut. Meglepték ennek a társalgásnak a kemény mellékzöngéi. Volt valami kihívó Stilgar viselkedésében, és Gurney azon tűnődött, lehetséges-e, hogy a fremen féltékeny rá. Megjelenik itt egy Gurney Halleck nevű ember, aki még az Arrakis előtti időkben ismerte Pault, aki olyan közös kalandokban osztozott vele, amelyeknek Stilgar már nem lehet részese…

— Ti ketten vagytok azok, akiket a legszívesebben vallok a barátaimnak — mondta Paul.

— Stilgarnak, a fremennek mindenütt ismerik a nevét — mondta Gurney. — Én szívesen számítok a barátaim közé mindenkit, aki a Harkonnenek vérét ontja.

— Kezet fognál Gurney Halleck barátommal, Stilgar? — kérdezte Paul.

Stilgar lassan kinyújtotta a kezét, megszorította Gurney kardmarkolattól kérges tenyerét.

— Kevesen vannak, akik nem hallottak Gurney Halleckről — mondta, aztán elengedte. Paulhoz fordult. — Nyakunkon a vihar!

— Gyerünk — mondta Paul.

Stilgar elfordult, megindult előttük a sziklák között, levezette őket egy kanyargós ösvényen egy árnyékba borult hasadékba, ahonnan bejutottak a barlang elnyúló bejárójába. A fremenek sietve elszigetelték mögöttük a bejárati nyílást. A parázsgömbök fényében széles, boltozatos üreg látszott, az egyik oldalán magas kőerkély, ahonnan folyosó nyílt.

Paul felugrott oda, a nyomában Gurneyval; bementek a folyosóba. A többiek egy másik nyílásban tűntek el, a bejárattal szemben. Paul átvezette Gurneyt egy előtéren, aztán be egy bordó kárpitokkal kibélelt helyiségbe.

— Itt egy darabig nyugodtan beszélgethetünk — mondta Paul. — A többiek tiszteletben fogják tartani a…

Cintányér éles hangja csattant odakint. Riadó! Kiáltozás, fegyverpengés követte. Paul sarkon fordult, visszarohant, át az előtéren, ki a külső üreg fölötti erkélyre. Gurney ott rohant a

nyomában, kivont késsel.

Alattuk, a barlang padlóján összevissza kavarogtak a küzdő alakok. Paul megtorpant egy pillanatra, fölmérte a helyzetet, a szeme elkülönítette a fremenek burnuszait a velük szemben állók ruházatától. Érzékelése, amelyet az anyja kiképzett a legfinomabb árnyalatok megkülönböztetésére is, kiemelt egy áruló jelet: a fremenek ellenfelei csempészöltözéket viseltek ugyan, de ezek a csempészek hármasával küzdöttek, és ha megszorongatták őket, háromszög alakzatba húzódtak össze…

Ez a fajta közelharc szinte névjegye volt a Császár sardaukarjainak.

A tömegben az egyik fedaykin észrevette Pault, és csatakiáltása harsogóan visszhangzott a barlangban:

— Muad-Dib! Muad-Dib! Muad-Dib!

Egy másik tekintet is megakadt Paulon: egy fekete kés suhant feléje. Paul lebukott, a kés pengve a sziklának vágódott mögötte, Paul a szeme sarkából látta, hogy Gurney felkapja.

A hármas alakzatok most már csak védekeztek.

Gurney odatartotta a kést Paul arca elé, rámutatott a hajszálvékony aranyberakásra a markolatnál, az oroszlános császári címerre.

Eszerint csakugyan sardaukarok voltak!

Paul kilépett a sziklaerkély szélére. Már csak három sardaukar volt talpon. Véres rongykupacokként hevertek összevissza a fremenek és a sardaukarok a barlang kövén.

— Állj! — kiáltotta el magát Paul. — Paul Atreides herceg parancsolja! Állj!

A küzdők tétován megtorpantak.

— Ti ott, sardaukarok! — dörrent rá Paul a megmaradt csoportra. — Kinek a parancsára merészeltek fenyegetni egy uralkodó herceget?! — Aztán, ahogy az emberei feléjük nyomultak, gyorsan hozzátette: Állj, ha mondom!

A sarokba szorított hármas egyik tagja fölegyenesedett.

— Ki állítja, hogy sardaukarok vagyunk?! — csattant fel.

Paul elvette Gurneytól a kést, fölemelte.

— Ez! — vetette oda.

— És ki állítja, hogy uralkodó herceg vagy? — förmedt rá a másik.

Paul a fedaykinok felé intett.

— Ők. Az Arrakist a ti Császárotok adományozta az Atreides-háznak. Az Atreides-háznak pedig én vagyok a feje!

A sardaukar némán, feszülten állt.

Paul szemügyre vette. Magas volt, kifejezéstelen képű, a bal orcáján halvány forradás. A viselkedése haragról és zavarodottságról

árulkodott, mégis ott érzett rajta az a gőg, amely nélkül egy sardaukar mintha meztelen lett volna — és amely akkor is felöltöztette, ha nem volt rajta ruha.

Paul ránézett az egyik fedaykin parancsnokra.

— Korba, hogy kerültek hozzájuk a fegyverek?

— A cirkoruháik titkos zsebeiben rejtegették.

Paul végignézett a szanaszét heverő sebesülteken és halottakon, aztán ismét a fedaykin felé fordult. Nem kellettek szavak. A másik lesütötte a szemét.

— Hol van Csani? — kérdezte Paul, és lélegzet-visszafojtva várta a választ.

— Stilgar kivitte. — Korba a fejével a másik folyosó felé bökött, aztán a halottakra és sebesültekre pillantott. — Ezért a hibáért én vagyok a felelős, Muad-Dib.

— Hányan voltak ezek a sardaukarok, Gurney? — kérdezte Paul.

— Tízen.

Paul könnyedén leugrott a barlang padlójára, gyors léptekkel odament, megállt karnyújtásnyira a sardaukarok szószólója előtt.

A fedaykinok nyugtalanul, ugrásra készen álltak körülöttük. Nem volt az ínyükre, hogy Paul így kiteszi magát a veszélynek. Ez volt az, aminek a megakadályozására az életüket tették föl, mert a fremenek meg akarták őrizni Muad-Dib bölcsességét.

Paul nem fordult meg, úgy szólt hátra:

— Hányat veszítettünk?

— Négyen megsebesültek, ketten meghaltak, Muad-Dib.

Paul mozgást látott a sardaukarok mögött. Csani és Stilgar bukkant elő a másik nyílásból. Figyelmét ismét a sardaukarokra fordította, tekintete összeakadt a szószóló idegenül fehér szemének tekintetével.

— Mi a neved? — förmedt rá.

A férfi teste megfeszült, jobbra-balra villant a tekintete.

— Nyughass! — szólt rá Paul. — Nyilvánvaló, hogy azt a parancsot kaptátok, hogy kutassátok föl és öljétek meg Muad-Dibet. Lefogadom, hogy ti javasoltátok, hogy a déli sivatag felé keressetek fűszert.

A mögötte álló Gurney levegő után kapott. Paul arcán egy kis mosoly futott át.

— Most azonban nemcsak Muad-Dibet látjátok magatok előtt — mondta Paul. — Nektek hét halottatok van, nekünk kettő. Sardaukarok ellen nem is rossz, igaz?

A másik feléje hajolt, aztán megtorpant, ahogy a fedaykinok előrenyomultak.

— A nevedet kérdeztem — mondta Paul, aztán segítségül hívta a Hang erejét: — Mondd meg a neved!

— Aramsam kapitány, Császári Sardaukar Alakulat! — vágta rá a férfi. Aztán leesett az álla. Zavarodottan meredt Paulra. Mintha egy csapásra eltűnt volna az a fensőbbség, amellyel eddig ezt a barbár barlangszállást szemlélte.

— Mondhatom, Aramsam kapitány, a Harkonnenek minden pénzt megadnának azért, amit most megtudtál — mondta Paul. — És a Császár! Ő mit meg nem adna, hogy megtudhassa, hogy az álnok hitszegése ellenére még mindig életben van egy Atreides!

A kapitány jobbra-balra pillantott a két megmaradt emberére. Paul szinte látta a fejében forgó gondolatokat. A sardaukarok sohasem adták meg magukat, a Császárt azonban *mindenképpen* értesíteni kell erről a fenyegető veszélyről!

Még mindig a Hangot használva, Paul ráparancsolt:

— Add meg magad, kapitány!

A kapitány balján álló sardaukar váratlanul Paul felé ugrott, de tulajdon kapitányának késvillanása lökte vissza. Rongycsomóként roskadt a földre, a melléből kiállt a kés markolata.

A kapitány farkasszemet nézett a másik megmaradt társával.

— Én döntöm el, hogy mi szolgálja legjobban Őfelségét — mondta. — Világos?

A másik sardaukar tartása ellazult.

— Dobd le a fegyvert — szólt rá a kapitány.

A sardaukar engedelmeskedett.

A kapitány ismét Paul felé fordult.

— Megöltem érted egy bajtársamat — mondta. — Ezt ne felejtsük el.

— A foglyaim vagytok — mondta Paul. — Megadtátok magatokat nekem. Hogy éltek-e, haltok-e, mellékes. — Intett az őröknek, hogy vigyék el őket, aztán egy kézmozdulattal magához hívta azt a fedaykint, aki előzőleg megmotozta a foglyokat.

Az őrök körülvették a sardaukarokat, és elvonszolták őket.

Paul odahajolt a fedaykin füléhez.

— Muad-Dib — mondta a másik, mielőtt Paul megszólalhatott volna —, én kudarcot vallottam a…

— Én voltam a hibás, Korba — szakította félbe Paul. — Figyelmeztetnem kellett volna, hogy mit keress. A jövőben, ha sardaukarokat motozol meg, ne felejtsd el, ami ma történt! És azt se, hogy mindegyiknek van egy-két hamis lábkörme, amit ha összeraknak a testükön elrejtett egyéb apróságokkal, üzemképes rádióadót tudnak összeállítani. Abban is biztos lehetsz, hogy a fogaik egy része sem az, aminek látszik. A hajukban szigadrót tekercsek vannak, olyan hajszálvékonyak, hogy alig lehet észrevenni, de olyan erősek, hogy ha azzal fojtanak meg valakit, a feje sem marad a helyén. Ha sardaukarokkal van dolgod, át kell világítani és meg kell szondázni

őket — kemény sugárzással és visszaverttel is — és leborotválni róluk az utolsó szőrszálat is. És amikor végeztél, számíthatsz rá, hogy nem találtál meg mindent!

Fölpillantott Gurneyra, aki közben közelebb húzódott, és. figyelmesen hallgatta.

— Akkor a legjobb, ha megöljük őket — mondta a másik.

Paul megrázta a fejét, de nem vette le a szemét Gurneyról.

— Nem. Azt akarom, hogy megszökjenek!

Gurney rámeredt.

— Sire… — rebegte.

— Tessék.

— Ennek az emberednek igaza van! Azonnal öljétek meg a foglyokat! Tüntessétek el minden nyomukat! Ti itt a császári sardaukarokat szégyenítettétek meg! Amikor a Császár ezt megtudja, nem nyugszik addig, amíg lassú tűzön meg nem süt!

— Nem valószínű, hogy a Császárnak erre módja lesz — mondta Paul. Lassan, fagyos hangon beszélt. Valami történt benne az előbb, mialatt farkasszemet nézett a sardaukarokkal. Döntések egész sora összegeződött a tudatában. — Gurney — mondta —, sok Liga-tag lebzsel Rabban körül?

Gurney kihúzta magát, összeszűkült a szeme.

— Ennek a kérdésnek semmi…

— Igen vagy nem?! — dörrent rá Paul.

— Az Arrakison hemzsegnek a Liga ügynökei. Úgy veszik a fűszert, mintha a világegyetem legnagyobb kincse volna. Mit gondolsz, máskülönben miért merészkedtünk volna be ilyen mélyen a…

— Az is, a világegyetem legnagyobb kincse — mondta Paul. — Az ő szemükben.

Stilgar és Csani felé nézett, akik most feléje tartottak a barlangon át.

— És mi tartjuk a kezünkben, Gurney!

— A Harkonnenek tartják a kezükben! — ellenkezett Halleck.

— Mindent az tart a kezében, aki el tudja pusztítani — mondta Paul. Egy intéssel belefojtotta Gurneyba a további megjegyzéseket, aztán odabólintott Stilgarnak, aki Csanival az oldalán megállt előtte.

Paul a bal kezébe vette a sardaukar kését, odanyújtotta Stilgarnak.

— A törzs javát szolgálja az életed — mondta neki. — Ki tudnád ontani az életem vérét ezzel a késsel?

— A törzs javáért — dörmögte Stilgar.

— Akkor használd! — mondta Paul.

— Mi ez, kihívás? — förmedt rá Stilgar.

— Ha én kihívlak — mondta Paul —, akkor üres kézzel hagyom, hogy végezz velem.

Stilgar gyorsan, indulatosan szusszant egyet.

— Usul! — mondta Csani. Gurneyra pillantott, aztán megint Paulra.

Mialatt Stilgar azt fontolgatta, mit feleljen, Paul folytatta:

— Stilgar vagy, ízig-vérig harcos. Amikor a sardaukarokkal kitört itt a küzdelem, mégsem voltál az első sorban. Az volt az első gondolatod, hogy biztonságba helyezd Csanit.

— Az unokahúgom — mondta Stilgar. — Ha egy pillanatig kételkedtem volna benne, hogy a fedaykinjaid elbánnak azzal a söpredékkel…

— Miért Csani volt az első gondolatod? — szakította félbe éles hangon Paul.

— Nem… nem Csani volt az első gondolatom.

— Hanem?

— Te — vallotta be Stilgar.

— Gondolod, hogy kezet tudnál emelni rám? — kérdezte Paul.

Stilgar egész teste megremegett.

— A dolgok rendje — mormolta.

— Az is a dolgok rendje, hogy a sivatagban talált idegeneket megöljük, és elvesszük a vizüket mint Shai-hulud ajándékát — mondta Paul. — Egyszer, egy éjjel te mégis életben hagytál két ilyen idegent, az anyámat és engem.

Stilgar szótlanul, reszketve bámult rá.

— A dolgok rendje megváltozik, Stil. Te magad is megváltoztatod — mondta Paul.

Stilgar lenézett a kezében tartott késre és rajta a sárga címerre.

— Amikor majd hercegként uralkodom Arrakeenben, mellettem Csanival, gondolod, hogy lesz időm Tabr sziecs vezetésének napi gondjaival törődni? — kérdezte Paul. — Te talán foglalkozni szoktál minden egyes család belső ügyeivel?

Stilgar továbbra is csak a kést nézte:

— Azt hiszed, le akarom vágni a tulajdon jobb kezemet? — csattant fel Paul.

Stilgar lassan ráemelte a szemét.

— Te! — mondta Paul. — Azt hiszed, megfosztanám akár magamat, akár a törzset a te bölcsességedtől és erődtől?

Stilgar halkan azt mondta:

— Azt a törzsbeli ifjút; akinek ismerem a nevét, azt az ifjút meg tudnám ölni a párviadalban, ha Shai-hulud is úgy akarná. De a Lisan al-Gaibot nem tudnám bántani. Tudtad te ezt, amikor a kezembe adtad a kést!

— Tudtam — ismerte el Paul.

Stilgar kinyitotta a kezét. A kés csörrenve lehullt a kőre.

— Megváltozik a dolgok rendje — mondta.

— Csani — szólt Paul —, eredj el az anyámhoz, küldd el ide, hogy kikérhessük a tanácsát, ha…

— De azt mondtad, lemegyünk délre! — méltatlankodott Csani.

— Hibás döntés volt — mondta Paul. — Nem ott vannak a Harkonnenek. Nem ott van a háború.

Csani mély sóhajtással tudomásul vette a dolgot, sivatagi asszonyhoz illően, akinek tudomásul kellett vennie minden kényszerűséget az állandó veszéllyel terhes életben.

— Átadsz az anyámnak egy üzenetet, amely csak neki szól — folytatta Paul. — Megmondod neki, hogy Stilgar elfogad engem az Arrakis uralkodójának, de meg kell találni a módját, hogy a fremen ifjak ezt párviadal nélkül tudomásul vegyék.

Csani ránézett Stilgarra.

— Tedd, amit mond — dörmögte Stilgar. — Mind a ketten tudjuk, hogy legyőzhetne… és a kezemet sem tudnám ráemelni… a törzs javáért.

— Elhozom az anyádat — mondta Csani.

— Ne hozd, hanem küldd! — mondta Paul. — Stilgar ösztöne igazat súgott: erősebb vagyok, amikor te biztonságban vagy. Ott maradsz a sziecsben!

Csani tiltakozni akart, aztán lenyelte.

— Sihaya… — szólította meg Paul azon a néven, amelyen csak ő szokta szólítani. Aztán gyors mozdulattal elfordult, pillantása összeakadt Gurney villámló tekintetével.

Paul és az idősebb fremen szóváltása alig hatolt el Gurney tudatába: mintha valami felhő vette volna körül azóta, hogy Paul megemlítette az anyját.

— Az anyád… — kérdezte Paultól.

— Idaho mentett meg minket a támadás éjjelén — mondta Paul. Még mindig a Csanitól való elváláson járt az esze. — Most éppen…

— Mi lett Duncan Idahóval, uram? — kérdezte Gurney.

— Meghalt. Az élete árán volt időnk a menekülésre.

És az a boszorkány él! gondolta Gurney. *Aki ellen bosszút esküdtem — életben van! És Paul herceg szemlátomást nem tudja, miféle szörnyeteg az, aki a világra hozta. A gonosz dög! Elárulta a tulajdon gyermeke apját a Harkonneneknek!*

Paul ellépett mellőle, felszökkent a sziklaerkélyre. Hátrapillantott, látta, hogy a halottakat és sebesülteket közben elvitték, és keserűen arra gondolt, hogy íme, itt a következő fejezet Paul Muad-Dib legendájából: *Még a késemet sem vettem elő, de erről a napról azt mesélik majd, hogy saját kezűleg végeztem húsz sardaukarral…*

Stilgar is utánaindult. Gurney követte, de még a köveket sem érezte járás közben a lába alatt, a sárga fényben úszó barlangot sem látta maga előtt, mindent háttérbe szorított benne az őrjöngő indulat.

Az a boszorkány él, miközben azoknak, akiket elárult, magányos sírokban porladnak a csontjaik. Úgy kell intéznem, hogy Paul megtudja róla az igazságot, mielőtt végzek vele!

> *Milyen gyakran megtörténik, hogy a dühös ember őrjöngve tagadja, amit belső énjétől hall!*
>
> *— Irulan hercegnő: Muad-Dib összegyűjtött mondásai*

A barlangteremben összegyűlt tömegből ugyanaz a falkahangulat sugárzott, mint amelyet Jessica azon a napon érzett, amikor Paul megölte Jamist. Ideges feszültség érzett a mormogásban, kis csoportok sűrűsödtek össze itt-ott a köpenyek tengerében.

Jessica eltette a kezében levő postahengert a köntöse alá, ahogy kilépett Paul magánlakosztályából a sziklaerkélyre. Nem érezte fáradtnak magát a délről megtett hosszú út után, de bosszantotta, hogy Paul egyelőre nem engedte meg, hogy használják a zsákmányolt ornitoptereket.

„A levegőben nincsen döntő fölényünk — mondta a fia valamivel korábban. — És nem szabad függésbe kerülnünk az importált üzemanyagtól. Az üzemanyagot és a gépeket is össze kell gyűjteni és tartalékolni arra a napra, amikor minden erőnkre szükség lesz."

Paul a sziklaerkély közelében állt egy csapat ifjú között. A parázsgömbök fényében mintha minden valószerűtlen lett volna. Mintha csoportkép lett volna az egész, de új dimenziókat adott neki az emberszag, a sustorgás, a nyugtalan csoszogás.

Jessica szemügyre vette a fiát, és azon tűnődött, hogy vajon miért nem rukkolt még elő a meglepetésével — Gurney Halleckkel. Ahogy Gurneyra gondolt, zavarba ejtő emlékek tolakodtak elő benne, egy könnyebb élet, a Paul apjával szerelem és szépség közepette töltött napok emlékei.

A sziklaerkély túlsó végénél Stilgar várakozott, egy külön kis csoport közepén. Valami tragikus méltóság sugárzott belőle, ahogy ott állt szótlanul.

Nem szabad elveszítenünk ezt az embert, gondolta Jessica. *Paul tervének nem szabad kudarcot vallania! Minden más a legszörnyűbb tragédia lenne!*

Határozott léptekkel végigment a sziklán, elhaladt Stilgar mellett, de egy pillantást sem vetett rá, és lement a tömeg közé. Utat engedtek neki, ahogy elindult Paul felé. A nyomában csend támadt.

Jessica tudta, mit jelent az a csend — az emberek kimondatlan kérdései voltak benne, félelemmel vegyes áhítat a Tisztelendő Anya

iránt.

Az ifjak távolabb húzódtak Paultól, ahogy Jessica odament hozzá, és Jessica azon kapta magát, hogy egy pillanatra megijedt ettől a szokatlan tisztelettől, amellyel fogadták. *„Mindenki, aki alattad van, irigyli a helyzetedet”* szögezte le a Bene Gesserit-mondás. Jessica azonban nem látott irigységet ezeken az arcokon. A Paul vezéri méltóságát övező vallásos rajongás tartatta meg velük az illő távolságot. És Jessicának az eszébe jutott egy másik Bene Gesserit-mondás: *„A próféták halála erőszakos halál szokott lenni.”*

Paul ránézett.

— Itt az idő — mondta Jessica, és a kezébe csúsztatta a postahengert.

Paul egyik társa, aki szemlátomást merészebb volt a többinél, egy pillantást vetett Stilgarra, és azt mondta:

— Kihívod Stilgart, Muad-Dib? Most már igazán itt az ideje! Azt fogják hinni, gyáva vagy, ha…

— Ki merészel gyávának nevezni? — csattant fel Paul. A keze a kriszkés markolatára ugrott.

Lélegzet-visszafojtott csend telepedett a csoportra, és lassan szétterjedt a tömegben is.

— Tennivaló vár ránk — mondta Paul, ahogy a másik elhúzódott tőle. Paul megfordult, átfurakodott a tömegen a sziklaerkélyhez, könnyedén felszökkent rá, szembefordult az emberekkel.

— Akkor tedd meg! — rikoltotta valaki.

Mormogás, sustorgás támogatta a rikoltást.

Paul megvárta, amíg csend lett. Lassan csendesedtek el, elszórt csosszanások, köhentések közepette. Amikor elnémult az egész barlang, Paul fölszegte a fejét, és olyan hangon szólalt meg, amely elhatolt a legtávolabbi zugokba is.

— Unjátok már a várakozást — mondta.

Megint megvárta, amíg elhaltak a válaszkiáltások.

Bizony, unják már a várakozást, gondolta. A kezében latolgatta a postahengert, és a tartalma járt az eszében. Az anyja mutatta meg neki, hozzátéve, hogy egy Harkonnen-futártól szedték el.

Az üzenet egyértelmű volt: Rabbant a sorsára hagyták az Arrakison! Nem kérhetett sem segítséget, sem katonai erősítést!

Paul ismét fölemelte a hangját:

— Arra gondoltok, ideje, hogy kihívjam Stilgart, és megváltozzék a csapatok vezetése. — Mielőtt reagálhattak volna, haragosan odavágta: — Ilyen ostobának tartjátok a Lisan al-Gaibot?!

Döbbent csend lett.

Magára ölti a vallásos köntöst, gondolta Jessica. *Nem szabad!*

— Ez a dolgok rendje! — kiáltott fel valaki.

Paul szenvtelen hangon válaszolt, föl akarta mérni az érzelmi

hátteret:

— A dolgok rendje meg szokott változni.

Haragos hang hallatszott a barlang egyik szöglete felől:

— Azt mi mondjuk meg, hogy mi változik meg!

Innen-onnan egyetértő kiáltások harsantak fel a tömegből.

— Ahogy óhajtjátok — mondta Paul.

És Jessica jól hallotta a finom intonációt: Paul a Hangot használta, úgy, ahogy ő megtanította rá.

— Ti fogjátok megmondani — folytatta Paul. — De előbb meghallgatjátok, amit én akarok mondani.

Stilgar közelebb ment, szakállas arcán szenvtelen kifejezés ült.

— Az is a dolgok rendjéhez tartozik — mondta. — A tanácsban minden fremen hallathatja a hangját. Paul Muad-Dib pedig fremen.

— A törzs java, az a legfontosabb, igaz? — kérdezte Paul.

Stilgar ugyanazzal a szenvtelen méltósággal felelt:

— Ez vezeti lépéseinket.

— Jól van — mondta Paul. — Akkor mondjátok meg, ki vezeti a törzsünknek ezt a csapatát; és ki vezeti az összes törzseket és csapatokat, azoknak a harci tanácsadóknak az útján, akiket mi képeztünk ki a bűvharcra?

Paul várakozott, elnézett a tömeg feje fölött. Nem jött válasz.

Kisvártatva folytatta:

— Talán Stilgar az úr? Ő maga mondja, hogy nem! Akkor én? Olykor még Stilgar is azt teszi, amit én akarok, és a bölcsek, az okosak legokosabbjai is hallgatnak a szavamra, tisztelet övez a tanácsban…

A tömeg még mindig hallgatott, csak mocorgás, egy-egy csosszanás hallatszott.

— De folytassuk — mondta Paul. — Az anyám volna az úr? — Lemutatott a fekete Sayyadina-palástban közöttük álló Jessicára. — Stilgar és a többi csapatvezérek is kikérik a tanácsát szinte minden komolyabb döntésben. Ezt ti is tudjátok. De járja-e a sivatagot a Tisztelendő Anya? Vezet-e portyát a Harkonnenek ellen?

Töprengő ráncok szabdalták azokat az arcokat, amelyeket Paul látott, de még mindig ingerült mormogás hallatszott innen-onnan.

Ez veszélyes módszer, gondolta Jessica, de aztán az eszébe jutott a postahenger, és mindaz, amire következtetni lehetett belőle. Megértette Paul szándékát: egyenesen a mélyére hatolni a bizonytalanságuknak, megszüntetni, aztán minden más már magától jön.

— Senki sem ismeri el a vezetést kihívás és párviadal nélkül, mi? — kérdezte Paul.

— Az a rendje! — kiáltotta valaki.

— Mi a célunk? — kérdezte Paul. — Hogy megfosszuk a hatalmától Rabbant, a Harkonnen-hóhért, és olyan világot teremtsünk

a bolygónkon, ahol a családjaink vízben bővelkedve és boldogságban nevelkedhetnek — ez a célunk, igaz?

— A nehéz harchoz edzett fegyver kell! — kiáltotta egy hang.

— Vajon el szokás-e törni a kést a harc előtt? csattant fel Paul. — Amit most mondok, az nem kérkedés vagy kihívás, hanem tény: senki emberfia nincs itt, Stilgart beleértve, aki legyőzhetne párviadalban! Ezt Stilgar maga is elismeri. Tudja ő is, és ti is mind!

Megint morgás hallatszott a tömegből.

— Sokan küzdöttetek velem gyakorlásképpen — folytatta Paul. — Tudjátok, hogy nem a levegőbe beszélek. Azért mondom, mert ez tény, amit mindannyian tudunk, és ostoba volnék, ha én magam nem számolnék vele. Én fiatalabb koromban kezdtem el tanulni ezt a harcmodort, mint ti, és az én tanítóim keményebb legények voltak, mint amilyeneket ti valaha is láttatok. Mit képzeltek, máskülönben hogyan győzhettem volna le Jamist abban a korban, amikor a ti fiaitok még csak játékból vívnak egymással?

Jól használja a Hangot, gondola Jessica, *de ezekhez az emberekhez az nem elég. Pusztán hanggal nem lehet irányítani őket. A logikájukra is hatnia kell!*

— Mindezek után — mondta Paul — elérkezünk ehhez. — Fölemelte a postahengert, kivette belőle a szalagdarabkát. — Egy Harkonnen-futárnál találtuk. A hitelességéhez nem férhet kétség. A címzettje Rabban. Az üzenetben pedig az áll, hogy Rabban újabb csapatok iránti kérését elutasítják, hogy a fűszerkitermelés jóval kisebb az előirányzottnál, hogy a meglevő embereivel kell több fűszert kipréselnie az Arrakisból.

Stilgar odalépett Paul mellé.

— Hányan értitek meg, hogy ez mit jelent? — kérdezte Paul. — Stilgar azonnal megértette.

— Magukra maradtak! — rikoltotta valaki.

Paul az övkendőjébe csúsztatta a hengert és a szalagot. A nyakáról leemelt egy szigadrótból font zsinórt, leoldozott róla egy gyűrűt, a magasba tartotta.

— Ez az apám hercegi pecsétgyűrűje volt — mondta. — Megesküdtem, hogy nem veszem föl addig, amíg készen nem állok rá, hogy a csapataim élén visszahódítsam az egész Arrakist, hercegi hűbérbirtokomat! — Az ujjára húzta a gyűrűt, ökölbe szorította a kezét.

A barlang némaságba dermedt.

— Ki az úr itt? — kérdezte Paul. Fölemelte az öklét. — Én vagyok az úr! Én vagyok az ura az Arrakis minden talpalatnyi darabjának! Ez az én hercegi hűbérbirtokom, ha tetszik a Császárnak, ha nem! Ő adta az apámnak, és az apámról énrám szállt!

Paul lábujjhegyre emelkedett, aztán visszaereszkedett. Szemügyre

vette a tömeget, a hangulatukat puhatolta.

Majdnem, gondolta.

— Vannak itt olyanok, akik fontos pozíciókat foglalnak majd el az Arrakison, amikor érvényesítem az engem megillető császári jogokat — mondta. — Stilgar az egyikük! Nem azért, mert így akarom lekenyerezni! Nem is azért, mert hálás vagyok neki, habár sokan vagyunk itt, akik az életünket köszönhetjük neki. Nem! Hanem azért, mert bölcs és erős! Mert az eszével vezeti ezt a csapatot, nemcsak a törvényekkel! Azt hiszitek, megbolondultam? Azt hiszitek, levágom a jobb kezemet és itt hagyom véresen ennek a barlangnak a kövén csak azért, hogy meglegyen a cirkuszotok?

Szigorú tekintettel pásztázta végig a sokaságot.

— Ki van itt, aki azt mondja, hogy nem én vagyok az Arrakis jogos ura? Azzal kellene talán bebizonyítanom, hogy megfosztom a vezérétől mindegyik fremen törzset?

Paul mellett Stilgar megmozdult, kérdően nézett rá.

— Elvegyek az erőnkből most, amikor a legnagyobb szükségünk lesz rá? — kérdezte Paul. — Én vagyok az uratok, és én mondom nektek: itt az ideje, hogy ezentúl ne magunk közül öldössük le a legjobbakat, hanem az igazi ellenségeinket pusztítsuk — a Harkonneneket!

Stilgar egyetlen, szinte követhetetlenül gyors mozdulattal kirántotta a kriszkését, a magasba emelte a tömeg feje fölött.

— Éljen Paul Muad-Dib herceg! — kiáltotta.

Fülsiketítő üdvrivalgás harsant fel a barlangban, dörögve verődött vissza a sziklafalról:

— Ja hija csuhada! Muad-Dib! Muad-Dib! Muad-Dib! Ja hija csuhadal — ordították kórusban.

Jessica lefordította magában: *„Éljenek Muad-Dib harcosai!”* A színjáték, melyet Paullal és Stilgarral hármasban főztek ki, úgy hatott, ahogy elképzelték.

A tombolás lassan csitult el.

Amikor ismét csend lett, Paul Stilgar felé fordult, és fennhangon azt mondta:

— Térdelj le, Stilgar!

Stilgar térdre ereszkedett Paul előtt a sziklaerkélyen.

— Add ide a kriszkésedet! — mondta Paul.

Stilgar engedelmeskedett.

Erről nem volt szó közöttünk, gondolta Jessica.

— Mondd utánam, Stilgar — szólt Paul, és fölidézte magában az avatási szertartás szavait, ahogy az apjától hallotta egykor. — Én, Stilgar, ezt a kést a hercegemtől kapom.

— Én, Stilgar, ezt a kést a hercegemtől kapom — mondta Stilgar, és elvette a tejfehér pengét Paultól.

— Ahová a hercegem akarja, oda sújt le ez a penge — mondta Paul.

Stilgar megismételte a szavakat, lassan, ünnepélyesen.

Ahogy visszaemlékezett a szertartás eredetére, Jessica alig tudta visszafojtani a könnyeit. Megrázta a fejét. *Tudom, miért van mindez,* gondolta. *Nem szabadna így fölkavarnia.*

— Hercegem ügyének szentelem-ezt a pengét és ellenségei halálának, amíg csak vér folyik az ereinkben — mondta Paul.

Stilgar utánamondta.

— Csókold meg a kést! — parancsolta Paul.

Stilgar engedelmeskedett, aztán fremen módra megcsókolta Paul jobb karját is. Amikor Paul bólintott, eltette a kést, és fölállt.

Ámult suttogás hullámzott végig a tömegen, és Jessica fülét megütötték a szavak:

— A prófécia… egy Bene Gesserit mutatja meg az utat, és egy Tisztelendő Anya látja meg… — Távolabbról pedig: — A fiával mutat utat…

— Ennek a törzsnek Stilgar a vezére — mondta Paul. — Ezt ne feledje senki! Az ő szava az én szavam. Amit ő parancsol, az olyan, mintha én parancsolnám!

Okos, gondolta Jessica. *A törzs vezérének legyen meg a becsülete azoknak a szemében, akiknek parancsolnia kell!*

Paul leeresztette a hangját.

— Stilgar, ma éjjel futárok és cielagók induljanak el összehívni a Tanácsgyűlést! Miután kiküldted őket, szedd össze Csetet, Korbát, Otejmet és még két emberedet, akit jónak látsz. Gyertek be hozzám, hogy haditervet készítsünk! Győzelemmel kell tudnunk fogadni a Vezérek Tanácsát, mire megérkeznek.

Paul a fejével intett az anyjának, hogy menjen vele, aztán lelépdelt a sziklaerkélyről, és a tömegen keresztül megindult a központi folyosó és az ott berendezett szállása felé. Ahogy átnyomakodott az emberek között, kezek nyúltak feléje, hogy megérintsék, hangok szálltak feléje:

— Az én késem oda sújt, ahová Stilgar akarja, Paul Muad-Dib! Mikor harcolunk már, Paul Muad-Dib? Hadd öntözze Harkonnen-vér a földünket!

Ahogy fölfogta a sokaság érzéseit, Jessica ráébredt, hogy ezeknek az embereknek minden porcikájában ég már a harci láz. Ennél harcra készebbek már nem lehettek volna. *Eszményi legénységet kapunk,* gondolta.

A belső helyiségben Paul intett az anyjának, hogy üljön le.

— Várj itt! — mondta, aztán kisurrant a függönyök között az oldalfolyosóra.

Miután eltűnt, nagy csend lett odabenn, a függönyök rejtekében.

Még a sziecs levegőjét keringető szélszivattyúk surrogása sem hatot be oda, ahol Jessica ült.

Most idehozza Gurney Hallecket, gondolta. Eltűnődött azon, hogy milyen furcsán kavarognak benne az érzelmek. Gurney és a muzsikája elválaszthatatlan része volt a boldog caladani időknek, mielőtt eljöttek az Arrakisra. Jessica úgy érezte, mintha másvalaki lett volna az, aki egykor a Caladanon élt. Az eltelt három év alatt ő valóban *mássá* alakult át. Most, hogy szembe kellett néznie Gurneyval, egyúttal szembe kellett néznie a változásokkal is.

Jobbra, az alacsony asztalkán ott állt Paul kávéskészlete, az ezüst-jázmium ötvözetből készült ötvösmunka, amelyet Paul Jamistól örökölt annak idején. Jessica merően nézte, arra gondolt, hány kéz érintette már meg azt a fémet. Egy hónap sem telt el Jamis legyőzése után, már Csani szolgálta föl benne Paulnak a kávét.

Mi másra lehet jó ez a sivatagi lány a hercegnek, mint hogy kávét szolgáljon föl neki? gondolta. *Sem hatalom, sem család nem áll mögötte. Paulnak csak egy igazi lehetősége van: szövetségre lépni valamelyik nagy hatalmú Házzal, esetleg magával a császári családdal. Végül is bőven vannak férjhez adandó hercegnők, és mindegyikük Bene Gesserit-kiképzést kapott…*

Jessica elképzelte, hogy itt hagyja a mostoha Arrakist azért a hatalomért és biztonságért, amelyet az uralkodó hitvesének anyjaként élvezhetne. Pillantása végigfutott a vastag kárpitokon, melyek elrejtették ennek a barlangfülkének a kőfalait, eszébe jutott, hogyan utazott ide: féregháton, egy egész féregcsapat közepén, előtte, utána a hordszékek és teherpadozatok magasan megrakva a közelgő hadjárathoz szükséges fölszereléssel.

Amíg Csani a világon van, Paul nem fogja megérteni, mi a kötelessége, gondolta Jessica. *Csani fiút szült neki, és ez elég…*

Hirtelen vágyakozás fogta el az unokája iránt, látni szerette volna a gyermeket, akinek az arca annyira magán viselte a nagyapja vonásait — *mintha Letót látnám!* nyilallt bele. Jessica a tenyere közé fogta az arcát, elkezdte a rituális légzést, mely lecsillapította az érzelmeket, és megtisztította a gondolatokat, aztán derékból előrehajolt, annak az imagyakorlatnak a mozdulatával, amely előkészítette a testet, hogy engedelmeskedjék az elme követeléseinek.

Jessica tudta, hogy Paul vitathatatlanul jól választotta ki parancsnoki bázisának ezt a helyet, a Madárbarlangot. Eszményi volt. És tőle északra nyílt a Szél-szurdok, mögötte egy falu húzódott meg magas sziklafalak övezte medencében. A falu kulcsfontosságú volt, kézművesek és műszaki szakemberek otthona, a Harkonnenek egy egész védelmi szektorának karbantartó központja.

Köhentés hallatszott a függönyök mögül. Jessica fölegyenesedett, mély lélegzetet vett, lassan kifújta.

— Tessék! — szólt ki.

Félrelebbentek a függönyök, és Gurney Halleck robbant be a szobába. Jessicának csak annyi ideje volt, hogy pillantása megakadjon az arcán, a furcsa fintoron, aztán Gurney már mögötte termett, egyik kőkemény karját az álla alá szorította, álló helyzetbe emelte.

— Gurney, megbolondultál, mit csinálsz? — méltatlankodott Jessica.

Aztán megérezte a hátának feszülő kés hegyét. Mintha fagyos józanság áradt volna szét benne abból a pontból: a biztos tudat, hogy Gurney meg akarja ölni. *Miért?!* El sem tudta képzelni, miért, hiszen Gurney nem az a fajta volt, akiből áruló válik. A szándéka felől azonban Jessicának semmi kétsége nem volt, és egy pillanatra vakrémület töltötte el. Ezt a férfit nem lehetett csakúgy elintézni. Ez az ellenfél ismerte a Hangot, ismerte minden fogását a közelharcnak, minden fortélyát a halálnak; ennek az ellenfélnek a tudását maga Jessica is gyarapította annak idején finom célzásokkal és ötletekkel…

— Azt hitted, megúsztad, boszorka? — röffent rá Gurney.

Mielőtt Jessica átgondolhatta volna a kérdést, vagy válaszolhatott volna rá, szétvált a függöny, és megjelent Paul.

— Hát itt van, any… — Paul elharapta a szót, ahogy meglátta maga előtt a képet.

— Ott maradsz, ahol vagy, uram! — mondta Gurney.

— De mi… — Paul megrázta a fejét.

Jessica szóra akarta nyitni a száját, érezte, hogy a torkának feszül a kemény kar.

— Csak akkor beszélsz, amikor megengedem, némber! — mondta Gurney. — Csak egyvalamit akarok, hogy megmondj a fiadnak; az ellenszegülés első jelére pedig gondolkodás nélkül a szívedbe döföm a kést! A hangod egyszínű marad, nem emeled föl. Bizonyos izmok nem feszülnek meg, mozdulatlanok maradnak. Nagyon óvatosan kell viselkedned, hogy életben maradhass még néhány másodpercig! És biztosíthatlak, hogy tovább nem fogsz.

Paul egy lépést tett feléjük.

— Gurney, öregem, mi a…

— Állj meg ott! — förmedt rá Gurney. — Még egy lépés, és meghal!

Paul keze lecsusszant a kése markolatára. Ijesztően halk volt a hangja:

— Magyarázatot kérek, Gurney!

— Megesküdtem, hogy végzek az apád árulójával — mondta Gurney. — Azt hiszed, el tudom feledni azt az embert, aki kiszabadított a Harkonnenek rabszolgaságából, aki megajándékozott a szabadsággal, az élettel, a becsülettel… és a barátságával, amit mindennél többre tartottam? Itt az árulója, a késem előtt! Senki sem

akadályozhatja meg, hogy…

— Ennél nagyobbat nem is tévedhettél volna; Gurney — mondta Paul.

Jessica pedig azt gondolta: *Tehát ezért! Micsoda fintora a sorsnak!*

— Tévedtem, mi? — vetette oda Gurney. — Halljuk hát a hölgytől magától! És jobb, ha megtudod, boszorka, hogy vesztegetés, kémkedés, csalás és lopás árán sikerült bizonyítékot találnom ellened. Még szemutát is vittem egy Harkonnen-őrparancsnoknak, hogy megtudjam, mi történt akkor éjjel!

Jessica érezte, hogy leheletnyit enyhül a torkán a szorítás, de mielőtt megszólalhatott volna, Paul válaszolt:

— Yueh volt az áruló. És ezt nem mondom többször, Gurney. A bizonyítékok egyértelműek és kétségbevonhatatlanok. Yueh volt az! Nem érdekel, honnan vetted a gyanúdat — mert csak gyanú lehet, semmi más —, de ha az anyámnak bántódása esik… — Paul kihúzta a kriszkést a tokjából, maga elé emelte. — … a kezemtől halsz meg.

— Yueh kondicionált orvos volt, udvari szolgálatra alkalmas — mordult föl Gurney. — Képtelen volt az árulásra!

— Megvan a módja, hogy áttörjék azt a kondicionálást — mondta Paul.

— Hol a bizonyíték? — követelőzött Gurney.

— Nem itt — mondta Paul. — Tabr sziecsben van, messze délen, de ha…

— Ez valami csel — hördült fel Gurney, és a karja megszorult Jessica torkán.

— Nem csel, Gurney — mondta Paul, és olyan iszonyú szomorúság csengett a hangjában, hogy Jessicának összerándult tőle a szíve.

— Láttam azt az üzenetet, amelyet egy Harkonnen-ügynöknél találtak! — mondta Gurney. — Félreérthetetlenül utalt rá; hogy az…

— Én is láttam — mondta Paul. — Az apám mutatta meg egy éjszaka, amikor elmagyarázta, hogy nem lehet más, mint a Harkonnenek cselfogása, amivel gyanúba akarják keverni szeretett asszonyát.

— Hah! — mondta Gurney. — Te nem…

— Hallgass — mondta Paul, és szenvtelen, monoton hangjának parancsolóbb ereje volt, mint amilyet Jessica valaha is hallott.

Ismeri a Végső Hangot, gondolta magában.

Gurney karja megremegett Jessica nyakán. A hátán a kés hegye bizonytalanul elmoccant.

— Amit te nem láttál — folytatta Paul —, az az volt, ahogy az anyám zokogott egy éjszaka az elveszített hercegéért. Azt sem láttad, ahogy a szeme villámlik, amikor a Harkonnenek haláláról beszél.

Paul eszerint mindenre odafigyelt, gondolta Jessica. Könnyek

szöktek a szemébe.

— És amit elfelejtettél — mondta Paul —, az az, amit a Harkonnenek rabságában tanultál meg. Azt mondod, hogy büszke voltál az apám barátságára? Nem volt időd megtanulni, mi a különbség Harkonnen és Atreides között, hogy már a bűzéről fölismerj egy Harkonnen-cselfogást? Nem tanultad meg, hogy az Atreidesek szeretettel vásárolják meg a hűséget, a Harkonnenek fizetőeszköze viszont a gyűlölet? Nem láttál át ezen az egész áruláson, nem ismerted föl a lényegét?

— De hát Yueh…? — dörmögte Gurney.

— A bizonyítékunk Yueh hozzánk írt, saját kezű levele, amelyben bevallotta az árulását — mondta Paul. — Esküszöm neked, esküszöm az irántad érzett szeretetemre, arra a szeretetre, amely megmarad még azután is, hogy vérbe fagyva hagylak itt: ez az igazság!

Ahogy a fiát hallgatta, Jessica elámult a tudatosságán, az éleslátásán, a lényegre törő intelligenciáján.

— Az apámnak ösztönös érzéke volt hozzá, hogy jól válassza meg a barátait — folytatta Paul. — Fukarul bánt a szeretetével, de tévedni nem tévedett. A gyöngesége abban rejlett, hogy félreértette a gyűlöletet. Azt hitte, aki gyűlöli a Harkonneneket, az nem árulhatja el őt. — Jessicára pillantott. — Az anyám tudja ezt. Én adtam át neki az apám üzenetét, hogy egy pillanatig sem kételkedett benne.

Jessica érezte, hogy mindjárt elveszíti az önuralmát. Beleharapott az alsó ajkába. Ahogy látta Paul viselkedésének fegyelmezett merevségét, rádöbbent, milyen fájdalmasak lehetnek a fiának ezek a szavak. Oda akart rohanni hozzá, a mellére vonni a fejét, ahogy addig még sohasem tette. De a torkának feszülő kar már nem remegett; a kés hegye keményen, mozdulatlanul nyomódott a hátának.

— Egy fiú életében az egyik legszörnyűbb pillanat — folytatta Paul —, amikor fölfedezi, hogy az apja és anyja emberi lények, akik olyan szeretetben osztoznak, amelyet ő sohasem ízlelhet meg igazán. Olyan, mintha elveszítene az ember valamit, amikor ráébred, hogy a világ *ott* van és *itt* van, és egyedül vagyunk benne… Abban a pillanatban magától értetődően benne van az igazság, az ember nem kerülheti el. Én *hallottam*, amikor apám az anyámról beszélt. Nem ő az áruló, Gurney.

Jessica megtalálta a hangját.

— Eressz el, Gurney. — Nem voltak különösebben parancsolóak a szavai, semmilyen fortéllyal nem akart hatni Gurney gyönge pontjaira, de Gurney keze lehullott. Jessica odament Paulhoz, megállt előtte, nem ért hozzá.

— Paul — mondta —, más fölismerések is vannak ebben a világmindenségben. Most hirtelen megértettem, hogy használtalak, manipuláltalak, befolyásoltalak téged, hogy a magam választotta útra

vigyelek… arra az útra, amelyről én nem térhettem le — ha ez mentség — a múltam és a kiképzésem miatt. — Úgy érezte, gombóc van a torkában, nagyot nyelt, fölnézett a fia szemébe. — Paul… szeretném, ha megtennél valamit nekem. Válaszd a boldogsághoz vezető utat! Vedd feleségül a sivatagi asszonyodat, ha úgy kívánod! Dacolj mindennel és mindenkivel, aki mást akar! Járjad a saját utadat! Én…

Elhallgatott, ahogy megütötte a fülét mögötte a halk mormogás.

Gurney!

Látta, hogy Paul tekintete is mögéje irányul, megfordult.

Gurney még mindig ugyanott állt, de közben eltette a kését, félrehúzta a mellén a köpenyt, hogy kilátszott a cirkoruha csillogó szürkesége. Fremen cirkoruha volt, az a fajta, amelyért sokat megadtak a csempészek a sziecsek lakóinak.

— Ide döfd a késedet, a mellem közepébe! — mondta Gurney. — Ölj meg, végezz velem minél előbb! Bemocskoltam a nevemet! Elárultam a tulajdon hercegemet, akinél…

— Nyughass! — förmedt rá Paul.

Gurney rámeredt.

— Csukd össze a köpenyedet, és ne viselkedj úgy, mint akinek elment az esze! — mondta Paul. — A mai napra elegem van az esztelenségekből.

— Ölj meg, ha mondom! — tombolt Gurney.

— Jobban ismersz te annál — mondta Paul. — Hányféle hülyének nézel egyszerre? Végig kell játszanom ezt mindenkivel, akire szükségem van?

Gurney Jessicára nézett, és olyan tétova, kérlelő hangon szólt hozzá, amilyet még sohasem hallottak tőle:

— Akkor te, úrnőm, kérlek szépen… ölj meg!

Jessica odament hozzá, a vállára tette mindkét kezét.

— Gurney, miért ragaszkodol hozzá, hogy az Atreidesek megöljék azokat, akiket szeretnek? — Szelíden kivette a férfi ujjai közül a köpeny szélét, összehúzta a mellén, becsatolta.

Gurney akadozva szólalt meg:

— De… hát… én…

— Te azt hitted, Letóért kell megtenned, amit tenni akartál — mondta Jessica —, és ezért tiszteletet érdemelsz.

— Úrnőm… — mondta Gurney. Leszegte a fejét, összeszorította a szemét, hogy ne bukjanak ki belőle a könnyek.

— Tekintsük ezt az egészet régi barátok közötti félreértésnek — mondta Jessica, és Paul hallotta a hangjában a nyugtató, kiegyenlítő felhangokat. — Elmúlt, és örülhetünk, hogy soha többé nem lehet közöttünk ilyen félreértés.

Gurney kinyitotta nedvesen csillogó szemét, ránézett.

— Az a Gurney Halleck, akit én ismertem, mesteri kézzel bánt nemcsak a karddal, hanem a balisettel is — mondta Jessica. — A két Gurney Halleck közül én a balisetjátékost csodáltam jobban. Emlékszel, hogy órákon át elhallgattam, ahogy nekem játszottál? Van még baliseted, Gurney?

— Van egy új — mondta Gurney. — A Csuszurrtól szereztem, pompás hangszer. Úgy szól, mint egy eredeti Varota, habár aláírás nincs rajta. Én azt hiszem, Varota valamelyik tanítványa készíthette, aki… — Elhallgatott. — Miket mondok én neked, úrnőm? Itt locsogunk olyan…

— Nem locsogás ez, Gurney — mondta Paul. Odament, megállt az anyja mellett, szemben a férfival. — Nem locsogás, hanem valami más, ami boldogságot varázsol régi barátok közé. Nagy örömöt szereznél vele, Gurney, ha most játszanál anyámnak. A haditerv várhat egy kicsit. Holnapig amúgy sem indulunk harcba.

— Én… megyek, behozom a balisetet — mondta Gurney. — Kint van az előtérben. — Ellépett mellettük, eltűnt a függönyök között.

Paul az anyja karjára tette a kezét, érezte, hogy Jessica reszket.

— Most már vége, anyám — mondta.

Jessica nem fordította feléje a fejét, csak a szeme sarkából nézett föl rá.

— Vége?

— Hát persze. Gurney most…

— Gurney? Ó… igen. — Elfordította a tekintetét.

A függönyök susogása hallatszott, visszajött Gurney a balisettel. Elkezdte fölhangolni, kerülte a tekintetüket. A falat fedő kárpitok elnyelték a visszhangot, halkan, meghitten pengett a hangszer.

Paul egy párnához vezette az anyját, leültette, háttal a vastag falikárpitnak. Hirtelen meghökkentette, milyen öregnek rémlett most Jessica: a sivatagtól aszalódni kezdő arcvonások, a ráncokba húzódó, feszülő bőr a kékben úszó szem sarkánál…

Fáradt, gondolta Paul. *Valahogyan módot kell találnunk rá, hogy könnyítsünk a terhein.*

Gurney ujja végigfutott a húrokon.

Paul rápillantott.

— Nekem most… személyesen kell utánanéznem egynek-másnak — mondta. — Várj meg itt!

Gurney bólintott. A lelke mintha messze járt volna, mintha ebben a pillanatban ott lett volna a Caladan kék ege alatt, ahol a láthatáron feltűnő bárányfelhők esőt ígértek…

Paul erőt vett magán, elfordult, átbújt a vastag függönyök között, kiment az oldaljáratba. Hallotta, hogy mögötte Gurney belekezd egy dallamba, és egy pillanatra megállt odakint, hallgatta a kiszűrődő zenét.

Gyümölcsösök, szőlőskertek,
buja, dús keblű szépségek,
és előttem tele pohár.
Miért zagyválok hát a csatákról,
porrá zúzott büszke hegyekről,
miért csordul ki a könnyem?
Megnyílik az ég odafenn,
ontja magából kincseit,
csak a kezem kell nyújtanom.
Miért gondolok orvtámadásra,
pazar kupákban rejlő mérgekre,
a koromat miért érzem?
A szerelem tárt karral hív,
mezítelen mámort kínál,
édeni elragadtatást.
Miért a sebek járnak az eszemben,
álmodom régi hitszegésekről…?
Miért társam a félelem?

Burnuszos fedaykin-futár bukkant elő egy beugróból Paul előtt a folyosón. Hátra volt vetve a csuklyája, a nyakán épp csak kicsatolva a cirkoruha, annak jeleként, hogy nemrég érkezhetett meg a sivatagból.

Paul intett, hogy maradjon ott, ahol van. Még egy pillantást vetett az elfüggönyözött ajtóra, aztán odament a futárhoz.

A férfi meghajolt, maga előtt összekulcsolt kézzel, ahogy egy Tisztelendő Anyát vagy szertartásvezető Sayyadinát köszöntött volna, majd megszólalt:

— Muad-Dib, nemsokára megérkeznek az első vezérek a Tanácsgyűlésre!

— Ilyen hamar?

— Ezek azok, akikért Stilgar küldött, amikor még azt hittük, hogy… — Nem fejezte be, csak megvonta a vállát.

— Értem. — Paul még halkan hallotta a baliset hangját, anyjának arra a kedvenc régi dalára gondolt, a vidám dallam és a szomorú szöveg különös ötvözetére.

— Stilgar mindjárt idejön néhány emberrel — mondta. — Vezesd be oda, ahol az anyám várakozik.

— Akkor itt várok, Muad-Dib — mondta a futár. Paul elment a másik mellett, elindult a barlang mélyébe, arra, a helyre, amelyhez hasonló mindegyik ilyen barlangban volt: a víztároló medence melletti üregbe. Tudta, hogy egy fiatal homokféreg lapul ott, egy mindössze nyolc-kilenc méteres példány, amelyet nem hagylak megnőni, és rabságra kárhoztattak a körülötte húzódó vizesárkok. A lény, miután

átesett a metamorfózisán, és a kismesterből kialakult a shai-hulud, rettegve kerülte a vizet, mely halálos méreg volt a számára. És a shai-hulud vízbefojtása volt a fremenek legféltettebb titka, mert akkor jött létre a szer, amely egyesítette őket: az Élet Vize, a méreg, amelyet csak a Tisztelendő Anya tudott átváltoztatni.

Az elhatározás azokban a feszült pillanatokban született meg Paulban, amikor szembe kellett néznie az anyját fenyegető veszéllyel. Egyetlen addig látott jövővonalon sem mutatkozott meg az a vészterhes pillanat, Gurney Halleck támadása. Paul körül fantomvilágként lebegett a jövő, mint valami szürkén gomolygó felhő, amelyből csak az érzett, hogy az egész világmindenség egyetlen forrongó csomópont felé hömpölyög.

Látnom kell, gondolta Paul.

A szervezete az eltelt idő alatt lassan kezdett hozzászokni a fűszerhez, a jövőlátomások egyre ritkábbak… és egyre halványabbak lettek. Paul számára magától értetődő volt a megoldás.

Vízbe fojtom a shai-huludot. Most majd meglátjuk, én vagyok-e a Kwisatz Haderach, aki túlélheti azt a próbatételt, amelyet csak a Tisztelendő Anyák éltek túl!

> *Akkoron történt, a Sivatagi Háború harmadik évében, hogy Paul Muad-Dib egyedül feküdt a Madárbarlang mélyén, egy belső kamra kiszua-kárpitjai között. Halott módjára feküdt ott, elragadtatva az Élet Vizének megvilágosodásától, lényét átemelte az idő határain az életadó méreg. Így vált hát valóra a prófécia, hogy a Lisan al-Gaib egyszerre lehet majd eleven és holt.*
>
> *— Irulan hercegnő: Arrakisi legendárium*

Csani a hajnal előtti sötétségben ért ki a Habbanija-medencéből, hallotta, ahogy a topter, mely ideröpítette délről, suhogó szárnnyal visszaröppen a sötétség mélyébe, rejtekhelye felé. Csani körül a kísérete tisztes távolban maradt, széthúzódtak, átfésülték a sziklákat, nem rejtenek-e veszélyt — és megadták Muad-Dib párjának, az elsőszülöttje anyjának azt, amit kért tőlük: néhány pillanatnyi egyedüllétet.

Miért hívatott magához? kérdezte Csani gondolatban. *Korábban azt mondta, hogy nekem délen kell maradnom Kisletóval és Aliával!*

Fölfogta a köpenyét, könnyedén felszökkent az előtte meredező

sziklára, megindult a kanyargó ösvényen, amelyet csak a sivatag neveltje tudott észrevenni a sötétségben. A lába alatt meg-megcsusszantak a kavicsok, Csani szinte táncolt rajtuk, anélkül hogy tudatában lett volna, milyen ügyességet kíván ez.

A kapaszkodás felpezsdítette, enyhítette a félelmeket, amelyeket fölébresztett benne a kíséret néma távolságtartása és az, hogy egy kincset érő toptert küldtek érte. Az egész lénye ujjongott arra a gondolatra, hogy újra együtt lehet Paul Muad-Dibbel, az ő Usuljával. Hiába volt a neve csatakiáltás minden fremen ajkán: „Muad-Dib! Muad-Dib! Muad-Dib!", ő egy másik férfit ismert, más névre hallgatót — a gyermeke apját, a gyöngéd kedvest.

Megtermett alak magasodott fel fölötte a sziklán, intett, hogy siessen. Csani meggyorsította a lépteit. A hajnali madarak már egymás után szólaltak meg, röppentek föl a magasba. A keleti szemhatáron halvány fény kezdett derengeni.

A fenti alak nem a kísérethez tartozott. *Otejm?* tűnődött Csani, ahogy elnézte az ismerős mozgást, tartást. Ahogy odaért, az erősödő fényben fölismerte a fedaykin széles, lapos arcát. A csuklyája nyitva volt, a szájára csak lazán odacsapva a szűrő, mint olyankor, amikor az ember csak egy pillanatra ment ki a sivatagba.

— Siess! — sziszegte a férfi, és levezette a rejtett sziklahasadékon át a barlang bejáratához. — Mindjárt világos lesz — suttogta, ahogy kinyitotta az ajakzárat Csani előtt. — A Harkonnenek utolsó erejükkel is őrjáratokat küldenek az utóbbi időben errefelé. Most nem kockáztathatjuk meg, hogy fölfedezzenek!

Beértek a Madárbarlang szűk oldalbejáratába. Kigyúltak a parázsgömbök. Otejm előrenyomakodott Csani mellett.

— Gyere utánam — mondta. — Siess már!

Végigrohantak a folyosón, át a következő légszigetelt nyíláson, át egy újabb folyosón, aztán be abba az üregbe, amely régen a Sayyadina fülkéje volt, még akkor, amikor ez a barlang nappali pihenőhelyül szolgált. Most szőnyegek és párnák borították a földet. A kőfalakat gyapjúszőttesek takarták, rajtuk vörös sólyomalak. Az egyik fal mellett alacsony tábori asztal állt, rajta szétszórva iratok, enyhe fűszerillat érzett felőlük.

A Tisztelendő Anya egyedül ült, pontosan szemben a bejárattal. Fölnézett, azzal a lélekbe hatoló tekintettel, amelytől a beavatatlanokat reszketés szokta elfogni.

Otejm összetette a tenyerét.

— Elhoztam Csanit — mondta, aztán meghajolt és eltűnt a függönyök mögött.

Jessica pedig azt gondolta: *Hogy mondjam meg Csaninak?*

— Hogy van az unokám? — kérdezte.

Tehát szertartásos üdvözlés lesz, gondolta Csani, és visszatértek a

félelmei. *Hol van Muad-Dib? Miért nincs itt, hogy üdvözöljön?*

— Jól van és egészséges, anyám — mondta Csani. — Harah gondjaira bíztam, Aliával együtt.

Anyám, gondolta Jessica. *Igen, joga van így hívni a szertartásos üdvözlésben. Biztosan gyönyörű fiúunokát szült nekem.*

— Hallom, egy kelmét küldött ajándékba Koanua sziecs — mondta Jessica.

— Nagyon szép kelme.

— Alia küldött-e üzenetet?

— Nem üzent. De a sziecsben nyugodtabb lett az élet most, hogy az emberek lassan elfogadják Alia lényének csodáját.

Miért húzza el ennyire? tépelődött Csani. *Valami olyan sürgős volt, hogy toptert küldtek értem! Most meg a formalitásokkal húzzuk az időt!*

— Feltétlenül csinálnunk kell az új kelméből egykét ruhadarabot Kisletónak — mondta Jessica.

— Ahogy jónak látod, anyám — mondta Csani. Lesütötte a szemét. — Van hír a harcokról? — Ügyelt, hogy semmilyen kifejezés ne jelenjék meg az arcán, semmi se árulkodjék róla, hogy ez a kérdés Paul Muad-Dibre vonatkozott.

— Újabb győzelmekről — mondta Jessica. — Rabban óvatos kezdeményezéseket tesz a fegyverszünetre. A követeit visszaküldtük, de a vizük nélkül. Rabban még egyik-másik falu terhein is könnyített. De most már elkésett vele. Az emberek tudják, hogy csak a tőlünk való félelem vezeti.

— Úgy történik tehát, ahogy Muad-Dib mondta — szólt Csani. Merően nézte Jessicát, igyekezett magában tartani a félelmeit. *Kimondtam a nevét, de nem reagált rá. Az ember nem láthatja az érzelmeket azon a csiszolt kövön, amelyet az arca helyén visel… de most valahogy a rendesnél is merevebb. Mitől ilyen megkövült? Mi történt az én Usulommal?!*

— Bárcsak odalent volnánk délen! — mondta Jessica. — Olyan gyönyörűek voltak az oázisok, amikor eljöttünk… Te nem áhítozol már a nap után, amikor az egész földünk zöldellhet majd?

— Csakugyan gyönyörű a vidék — mondta Csani. — De sok a gyász.

— A gyász a győzelem ára — mondta Jessica.

Fölkészít rá? kérdezte magában Csani. Azt mondta:

— Nagyon sok nő van ott férfi nélkül. Féltékenykedtek, amikor megtudták, hogy engem idehívtak északra.

— Én hívtalak ide — mondta Jessica.

Csani érezte, hogy vadul kalapálni kezd a szíve. A fülére szerette volna szorítani a kezét, félt attól, amit esetleg hallania kell. A hangja azonban nyugodt maradt:

— Az üzenetet Muad-Dib írta alá.

— Én írtam alá a nevét, a hadnagyai jelenlétében mondta Jessica. — Szükséges fortély volt. — Magában azt gondolta: *Bátor ez az asszony, az én Paulom asszonya. Ügyel a részletekre még akkor is, amikor már majdnem elemi erővel tör rá a félelem. Igen, lehet, hogy ő az, akire most szükségünk van.*

Csani hangjában csak egy árnyalatnyi beletörődé érzett, ahogy megszólalt:

— Most már megmondhatod, amit meg kell mondanod.

— Szükség volt rád itt, hogy segíts föléleszteni Pault — mondta Jessica. *Tessék!* gondolta. *Pontosan úgy mondtam ki, ahogy kellett.* Föléleszteni. *Ebből tudja, hogy Paul életben van, de tudja azt is, hogy veszély fenyegeti, mindent egyetlen szóból.*

Csani egy pillanatig némán állt, amíg erőt vett magán, aztán azt kérdezte:

— Mit tehetek? — Szeretett volna nekiugrani Jessicának, megrázni, sikoltozni: *„Vigyél oda hozzá!”* De csendben várta a választ.

— Az a gyanúm — mondta Jessica —, hogy a Harkonneneknek sikerült valahogy közénk csempészniük egy ügynöküket, aki megmérgezte Pault. Ez az egyetlen lehetséges magyarázat, úgy rémlik. Valami egészen rendkívüli méreg lehet! A legérzékenyebb módszerekkel vizsgáltam meg a vérét, de semmit sem tudtam érzékelni benne.

Csani előrebukott a térdére.

— Méreg…? Fájdalmai vannak? Én…

— Eszméletlen — mondta Jessica. — Az életfolyamatai olyan lassúak, hogy csak a legkifinomultabb módszerekkel lehet érzékelni őket. A hideg fut végig rajtam, ha arra gondolok, mi történhetett volna, ha nem én bukkanok rá. A képzetlen szem halottnak vélheti.

— Nemcsak az udvariasság indított rá, hogy idehívj — mondta Csani —, hanem más is. Ismerlek, Tisztelendő Anyám. Mit gondolsz, mi az, amit én megtehetek, de te nem?

Bátor, megnyerő, és ó, milyen érzékenyen okos! gondolta Jessica. *Nagyszerű Bene Gesserit lett volna belőle!*

— Csani, lehet, hogy hihetetlennek hangzik, de nem tudom pontosan, hogy miért hívattalak ide. Ösztönös volt… valami mélyről jövő intuíció, spontán gondolat: „Hívjuk ide Csanit!”

Csani most először látta meg Jessica arcán a bánatot, a leplezetlen fájdalmat, amely megváltoztatta a befelé forduló tekintetet.

— Megtettem mindent, amit meg tudok tenni — mondta Jessica. — És az a *minden*… az annyival több az általában föltételezett *mindennél*, hogy elképzelni sem tudhatod. Mégis… kudarcot vallottam.

— A régi cimbora, Halleck — mondta Csani —, lehetséges, hogy áruló?

— Gurney nem — mondta Jessica.

A két szóban egy egész párbeszéd benne volt: Csani maga előtt látta a keresést-kutatást, a próbákat… a régi kudarcok emlékeit, amelyekből fölépült ez a kerek *nem*.

Fölguggolt, talpra állt, lesimította foltos sivatagjáró ruháját.

— Vigyél hozzá! — mondta.

Jessica fölállt, megfordult, bement a bal oldalon lógó függönyök közé.

Csani követte. A helyiség, ahol találta magát, azelőtt raktár volt. Most vastag kárpitok fedték a kőfalakat. Paul egy tábori matracon feküdt a szemközti falnál. Egyetlen parázsgömb függött fölötte, fényt vetett az arcára. Fekete köntös takarta a hónaljáig, a karja szabadon volt, egyenesen feküdt az oldala mellett. Úgy látszott, a köpeny alatt nincs rajta más ruha. A csupasz bőr viaszos, merev benyomást tett. Rezzenéstelenül feküdt.

Csani visszafojtotta magában a vágyat, hogy odarohanjon, magához ölelje a halottmerev testet. Ehelyett azon kapta magát, hogy a gondolataiban a fia bukkant föl — Leto. És ebben a pillanatban rádöbbent, hogy egyszer, korábban Jessicának is hasonlóval kellett szembenéznie — a társát a halál fenyegette, és ő kénytelen volt azon gondolkodni, hogy miképp mentheti meg a kisfiát. Ez a felismerés hirtelen mintha köteléket teremtett volna az idősebb asszonnyal, annyira, hogy Csani odanyúlt és megragadta Jessica kezét. A válaszoló kézszorítás fájdalmasan erős volt.

— Él — mondta Jessica. — Biztosíthatlak, hogy él! De az élete fonala olyan hajszálvékony, hogy alig lehet észrevenni. A vezérek közül néhányan máris azt morogják, hogy az anya beszél belőlem, nem a Tisztelendő Anya, hogy a fiam valójában halott, csak nem akarom átengedni a vizét a törzsnek.

— Mióta van így? — kérdezte Csani. Eleresztette Jessica kezét, beljebb ment a helyiségbe.

— Három hete — mondta Jessica. — Majdnem egy hetet töltöttem azzal, hogy megpróbáltam életre kelteni. Közben folytak a megbeszélések, viták… nyomozások. Aztán érted küldtem. A fedaykinok engedelmeskednek a parancsaimnak, máskülönben nem tudtam volna elodázni a… — Megnedvesítette kiszáradt ajkát, a tekintetével követte Csanit, ahogy odalépett Paulhoz.

Csani megállt Paul fölött, lenézett az arcát keretező lágy, kamaszos szakállra, a tekintete végigszaladt a magas homlokon, a markáns orron, a lehunyt szemeken — olyan békésnek látszott minden vonása ebben a merev nyugalomban!

— Hogyan jut táplálékhoz? — kérdezte.

— Olyan kevésre van szüksége most a testének, hogy egyelőre nem kell táplálni — mondta Jessica.

— Hányan tudják, hogy mi történt?

— Csak a legközelebbi tanácsadói, néhányan a vezérek közül, a fedaykinok és természetesen az, aki megmérgezte, akárki legyen is.

— Semmi jel nem mutat rá?

— Semmi, pedig nyomozásban nem volt hiány.

— Mit szólnak a fedaykinok?

— Azt hiszik, hogy Paul valami szent transzban van, összeszedi minden erejét a végső küzdelem előtt. Én táplálom bennük ezt a hitet.

Csani térdre ereszkedett Paul mellett, odahajolt az arcához. A közelében valahogy mintha más lett volna a levegő… de csak a fűszer szagát érezte, a mindenütt jelen levő fűszerét, amelynek szaga átjárt mindent a fremenek világában. De akkor is…

— Ti nem a születésetektől fogva kapjátok a fűszert, mint mi — mondta Csani. — Megvizsgáltad azt a lehetőséget, hogy a teste föllázadt a túlzott fűszerfogyasztás ellen?

— Minden allergiapróba negatív — mondta Jessica.

Lehunyta a szemét, azért is, hogy kirekessze ezt a jelenetet, de azért is, mert hirtelen rádöbbent, milyen kimerült. *Mennyi ideje nem alszom már?* kérdezte magában. *Túl régóta.*

— Amikor át szoktad változtatni az Élet Vizét — mondta Csani —, akkor önmagadban végzed el, a belső érzékeléseddel. Fölhasználtad ezt a belső érzékelést, hogy megvizsgáld a vérét?

— Normális fremen vér — mondta Jessica. — Tökéletesen alkalmazkodott az itteni étrendhez és életmódhoz.

Csani a sarkára ült, intenzív töprengésbe fojtotta a félelmeit, ahogy Paul arcát fürkészte. Ezt a fogást a Tisztelendő Anyáktól leste el. Az időt a gondolatok szolgálatába lehetett állítani. Az embernek az egész figyelmét összpontosítania kellett…

Kisvártatva Csani megszólalt:

— Van itt egy shai-hulud?

— Több is — mondta Jessica kissé elcsigázottan. — Mostanában nem tudunk meglenni nélkülük. Minden győzelem áldást kíván. Minden portya előtt a szertartás…

— Paul Muad-Dib azonban távol tartja magát ezektől a szertartásoktól — mondta Csani.

Jessica némán bólintott, ahogy eszébe jutott, milyen vegyes érzelmekkel viseltetett a fia a szer és az általa előidézett jövőlátás iránt.

— Ezt meg honnét tudod? — kérdezte Csanitól.

— Beszélik.

— Túl sok mindent beszélnek — mondta keserűen Jessica.

— Hozass ide a shai-hulud nyers Vizéből — mondta Csani.

Jessica megdermedt a parancsoló hangtól, aztán észrevette, milyen feszülten koncentrál a fiatalabb nő.

— Rögtön! — mondta, és kibújt a függönyök között, hogy

elküldjön egy vízmestert.

Csani csak ült, és nézte Pault. *Ha megpróbálkozott vele,* gondolta. *Márpedig képes rá…*

Jessica jelent meg, letérdelt melléje, odanyújtott egy egyszerű tábori csanakot. Csani orrát megcsapta a méreg maró szaga. Belemártotta az ujját a folyadékba, odatartotta Paul orra elé.

Paul orrán megrándult a bőr. Az orrcimpája lassan kitágult.

Jessica levegő után kapott.

Csani odaérintette nedves ujját Paul ajkához.

Paul lassan, szaggatottan felsóhajtott.

— Mi ez? — fakadt ki Jessicából a kiáltás.

— Hallgass! — szólt rá Csani. — Változtass át egy keveset a szent Vízből! Gyorsan!

Jessica hallotta Csani hangján, hogy pontosan tudja, mit beszél. Ellenvetés nélkül fölkapta a csanakot, a szájához emelte, kortyolt belőle egy kicsit.

Paul szeme kinyílt. Fölnézett Csanira.

— Nem kell átváltoztatnia a Vizet — szólalt meg. Gyönge volt a hangja, de határozott.

Jessicának már ott volt a korty a nyelvén, és a teste önkéntelenül reagált, szinte gépiesen átalakította a mérget. Az enyhe mámorban, amely ilyenkor elfogta, jól érzékelte a Paulból áradó életerőt — mintha valami sugárzást fogtak volna föl az érzékei.

Abban a pillanatban tudta, mi történt.

— Megittad a szent Vizet! — hördült fel.

— Csak egy cseppet — mondta Paul. — Épp csak… egy cseppet.

— Hogy tehettél ilyen őrültséget? — sopánkodott Jessica.

— A te fiad — mondta Csani.

Jessica dühösen rámeredt.

Paul arcát ritka, meleg, megértő mosoly derítette föl.

— Hallgasd csak a kedvesemet! — mondta. — Hallod, mit mond? Ő tudja!

— Amit mások megtehetnek, azt neki is meg kell tennie — mondta Csani.

— Amikor a számban volt az a csepp, amikor megéreztem az ízét, a szagát, amikor rájöttem, mit tesz velem, akkor már tudtam, hogy képes vagyok arra, amire te — mondta Paul. — A Bene Gesserit főnökasszonyaid a Kwisatz Haderachot szokták emlegetni, de még csak sejtelmük sem lehet róla, hány helyen és miféle helyeken jártam! Ez alatt a néhány perc alatt… — Elhallgatott, értetlen arccal ránézett Csanira. — Csani? Hogy kerülsz te ide? Hiszen neked… Miért vagy itt?

Föl akart könyökölni. Csani szelíden visszanyomta.

— Kérlek, én Usulom… — mondta.

— Olyan gyengének érzem magam — mondta Paul. A pillantása

körbeszaladt a helyiségben. — Mióta vagyok itt?

— Három hétig voltál olyan mély kómában — mondta Jessica —, hogy szinte mintha kiszállt volna belőled az élet szikrája.

— De hát… Csak egy pillanattal előbb vettem a számba, és…

— Neked egy pillanat, nekem háromheti rettegés — mondta az anyja.

— Csak egy csepp volt, de átváltoztattam — mondta Paul. — Átváltoztattam az Élet Vizét! — És mielőtt Csani vagy Jessica megállíthatta volna, belemártotta a kezét a melléje tett csanakba, a szájához emelte a tenyerét, fölhajtotta belőle a folyadékot.

— Paul! — sikoltotta Jessica.

Paul elkapta Jessica kezét, farkasszemet nézett vele, a vigyora olyan volt, mint egy halálfejé, ahogy Jessicába átáradt a tudata, mint valami hömpölygő áradat.

Az azonosulás nem volt olyan gyöngéd, nem volt olyan kölcsönös, olyan ölelő, mint korábban Aliával és az öreg Tisztelendő Anyával a barlangban… de azonosulás volt: a másik teljes lényének érzéki észlelése. Megrázta és elgyöngítette Jessicát; a lelkében lekushadt, félelem fogta el.

Paul fennhangon megszólalt:

— Azt mondod, van egy hely, ahová nem léphettek be? Mutasd meg nekem ezt a helyet, amelytől a Tisztelendő Anyák is félnek!

Jessica megrázta a fejét, rettegés töltötte el már a gondolatra is.

— Mutasd meg! — parancsolt rá a fia.

— Nem!

De nem menekülhetett Paul elől. Meghátrált a rá ható iszonyú erő elől, behunyta a szemét, befelé koncentrált, abba az irányba, amely maga volt a sötétség.

Paul tudata átáramlott rajta, eláramlott mellette, egyenesen bele abba a sötétségbe. Jessica egy pillanatra homályosan kivette azt a helyet, mielőtt a tudata visszahőkölt az iszonyattól. Nem tudta, miért, de az egész lénye beleremegett abba, amit ott látott, abban a zónában, ahol valami szél fújt, szikrák villóztak, ahol fénykarikák tágultak-szűkültek, ahol dagadó fehér alakok gomolyogtak a fények alatt, fölött, körül, a sötétség és a semmiből jövő szél hajtotta őket…

Egy kis idő múlva kinyitotta a szemét, látta, hogy Paul fürkészően nézi fektéből. Még mindig fogta a kezét, de az a szörnyű azonosulás megszűnt már. Jessica összeszedte az erejét, és megfékezte a remegését. Paul eleresztette a kezét. Mintha valami mankót vett volna el. Jessica fölállt, hátratántorodott, elesett volna, ha Csani nem ugrik oda, hogy elkapja.

— Tisztelendő Anya! — mondta Csani. — Mi a baj?

— Fáradt… — suttogta Jessica. — Nagyon fáradt… vagyok…

— Gyere — mondta Csani —, ülj le ide. — Odatámogatta Jessicát

a falhoz, egy párnára.

Jessicának nagyon jólesett az erős, fiatal kar érintése. Belekapaszkodott Csaniba.

— Paul igazán meglátta az Élet Vizét? — kérdezte Csani. Kiszabadította magát Jessica szorításából.

— Látta — suttogta Jessica. Az elméje még mindig szédelgett, háborgott attól a kontaktustól. Mintha a szárazföldre lépett volna a hullámzó tengeren töltött hetek után. Megérezte magában az öreg Tisztelendő Anyát… és a többieket is mind, ahogy fölriadtak és lázasan kérdezgették: *„Mi volt ez? Mi történt? Hol volt az a hely?”*

És az egészet átszőtte a felismerés, hogy a fia a Kwisatz Haderach, az a lény, aki sok helyen lehet egyszerre, a Bene Gesserit valósággá vált álma. És ez a valóság mégsem hozott neki békességet.

— Mi történt? — kérdezte követelőzően Csani. Jessica csak megrázta a fejét.

Paul válaszolt:

— Mindegyikünkben lakozik egy ősi erő, amely elvesz, és egy másik ősi erő, amely ad. A férfinak szinte egyáltalán nem esik nehezére, hogy benézzen önmagába oda, ahol az elvevő erő lakozik, de majdnem lehetetlen, hogy belelásson a másik, az adakozó erőbe anélkül, hogy elveszítené férfi voltát. A nő számára fordított a helyzet.

Jessica fölnézett, látta, hogy Csani tágra nyílt szemmel nézi, miközben Pault hallgatja.

— Értesz engem, anyám? — kérdezte Paul.

Jessica csak bólintani tudott.

— Ezek olyan ősi alkotóelemeink — folytatta Paul —, hogy beleépültek a testünk minden egyes sejtjébe. Ezek az erők formálnak bennünket. Az ember azt mondhatja magának: „Igen, értem, hogy lehetséges ez.” De amikor belenézel önmagadba, és közvetlenül szembekerülsz tulajdon életed nyers erejével, meglátod a veszélyt. Látod, hogy ez fölébed kerekedhet. Az Adó számára a legnagyobb veszély az elvevő erő. Az Elvevő számára a legnagyobb veszély az adakozó erő. Az adakozás ugyanolyan könnyen maga alá gyűrhet, mint az elvétel.

— És te, fiam — kérdezte Jessica —, te melyik vagy: amelyik ad, vagy amelyik elvesz?

— Én azon a ponton vagyok — mondta Paul —, ahol a két erő egyensúlyban van. Én nem adhatok anélkül, hogy elvegyek, és nem vehetek el anélkül… Elhallgatott, jobbra, a fal felé pillantott.

Csani légáramlást érzett az arcán, odafordult, még látta, ahogy összezárul a függöny.

— Otejm volt az — mondta Paul. — Hallgatózott.

Csanit, ahogy tudomásul vette Paul szavait, egy pillanatra mintha a hatalmába kerítette volna a Pault kínzó jövőlátás, és úgy tudott egy

eljövendő dolgot, mintha már megtörtént volna. Otejm beszélni fog arról, amit látott-hallott. Mások továbbadják a történetet, és futótűzként söpör végig a bolygón. Paul Muad-Dib nem olyan, mint más emberfia, fogják mondani. Most már semmi kétség. Férfi ő, mégis belelát az Élet Vizébe, ahogy a Tisztelendő Anyák. Bizony, ő hát a Lisan al-Gaib!

— Láttad a jövőt, Paul — mondta Jessica. — Elmondod, mit láttál?

— Nem a jövőt — mondta Paul. — A jelent láttam. — Erőlködve felült, elhessegette a segítségére ugró Csanit. — Az űrben az Arrakis körül tömegével várakoznak a Liga hajói.

Jessicán végigszaladt a hideg, olyan bizonyosság szólt a fia hangjából.

— Maga a Padisah Császár is ott van — mondta Paul. Fölnézett a kis cella sziklamennyezetére. — Kedvenc Igazmondójának és öt légió sardaukarnak a kíséretében. Ott van a vén Vladimir Harkonnen báró, mellette Thufir Hawat, és hét hajó megtömve annyi katonával, amennyit csak be tudott sorozni. Minden Nagy Háznak itt vannak fölöttünk a rablóbandái… és várnak.

Csani megrázta a fejét, nem tudta levenni a szemét Paulról. Az idegenszerűsége, a szenvtelen hangja, az, ahogy keresztülnézett rajta és mindenen, félelemmel vegyes csodálattal töltötte el.

Jessica kiszáradt torokkal nyelt egyet.

— Mire várnak? — kérdezte.

Paul ránézett.

— A Liga engedélyére, hogy leszállhassanak. A Liga soha nem vinne el az Arrakisról egyetlen haderőt sem, amelyik az engedélye nélkül szállt le!

— A Liga védelmez bennünket? — kérdezte Jessica.

— Még hogy védelmez! A Liga indította el az egészet azzal, hogy elterjesztette, mit csinálunk itt, aztán úgy lecsökkentette a csapatszállítás tarifáját, hogy a legszegényebb Háznak sem esett nehezére idejönni és beállni a zsákmányra várakozók közé!

Jessicának feltűnt, hogy nincsen keserűség a hangjában, és elcsodálkozott rajta. Nem kételkedhetett a szavaiban — ugyanaz a mélységes meggyőződés érzett belőlük, mint amelyet Jessica akkor érzett Paulban, amikor egy éjszaka feltárta előtte a jövőnek azt az útját, amely a fremenek közé vezette el őket.

Paul mély lélegzetet vett.

— Anyám — mondta —, át kell változtatnod nagyobb mennyiségű Vizet a számunkra. Szükségünk lesz a katalizátorra. Csani, küldess ki egy felderítő osztagot… keressenek fűszerkovászt! Ha a fűszerkovász fölött elhelyezzük az Élet Vizét, tudjátok, mi fog történni?

Jessica latolgatta a kérdést, aztán hirtelen fölfogta, mire céloz a fia.

— Paul! — szakadt ki belőle.

— A Halál Vize — mondta Paul. — Láncreakció lenne. — Lemutatott a földre. — Végigsöpörne a halál a kismesterek között, elpusztítaná az egyik közvetítőjét annak az életciklusnak, amelynek része a fűszer és a shai-huludok is. Az Arrakisból igazi sivatag lenne — fűszer és homokférgek nélküli sivatag!

Csani a szájához kapta a kezét, némaságba dermesztette a Paul szájából hangzó istenkáromló beszéd.

— Aki el tud pusztítani valamit, az uralkodik fölötte — mondta Paul. — És mi el tudjuk pusztítani a fűszert.

— Mi tartja vissza a Ligát? — suttogta Jessica.

— Engem keresnek — mondta Paul. — Gondold csak el! A Liga legkitűnőbb navigátorai, akik előre tudnak fürkészni az időben, hogy megtalálják a legbiztonságosabb útvonalat a legsebesebb csillagbárkának is, mindannyian tűvé tesznek értem eget-földet… és nem találnak! Hogy reszketnek most! Tudják, hogy itt a titkuk a markomban! — Paul föltartotta az öklét. — A fűszer nélkül olyanok, mint a vakok!

Csaninak végre megjött a hangja.

— Azt mondtad, látod a *jelent!*

Paul hátradőlt, magában végigpásztázta az előtte elterülő *most*ot, amelynek határai átnyúltak a jövőbe és a múltba, de ahogy gyengülni kezdett benne a fűszer hozta megvilágosodás, egyre nehezebben tudta a szeme előtt tartani a képet.

— Eredj, és tedd, amit mondtam! — szólt. — A jövő ugyanolyan átláthatatlanná vált a Ligának, mint nekem. A látótér szűkül. Minden ide összpontosul, ahol a fűszer van… ahová eddig nem mertek beavatkozni… mert ha beavatkoznak, elveszítik azt, amire múlhatatlan szükségük van. De most már kétségbeesésükben mindenre elszánták magukat. És minden út sötétségbe vezet.

És fölvirradt a nap, amikor az Arrakis állt a világmindenség középpontjában, s körülötte forgásra készen a gigászi kerék.

— Irulan hercegnő: Az Arrakis ébredése

— Oda nézz! — suttogta Stilgar. — Nézd meg ezt!

Paul mellette feküdt, egy sziklahasadékban, magasan a Pajzsfal peremén, a szeme egy fremen távcső kollektora mögött. Az olajlencse az űrdereglyére volt beállítva, amely a hajnali fényben már jól látszott a lenti medencében. A hajó fölmagasodó keleti fala csillogott a rásütő napfényben, az árnyékos oldalon azonban még mindig látszott a kerek ablakokban a parázsgömbök éjszakai sárga fénye. A csillaghajó mögött Arrakeen városa hideg fénnyel villózott az északi nap fényében.

Paul tudta, hogy Stilgar nem az űrdereglyén ámult el, hanem azon az építményen, amelynek a dereglye csak a központi pillére volt. Egyetlen, sok emelet magasságba emelkedő fémbarakk övezte ezerméteres sugarú körben az űrdereglyét, egymásba kapcsolódó fémlapokból álló óriási sátor, az ideiglenes tanyája öt sardaukar-légiónak, és Ő Császári Fenségének, IV. Shaddam Padisah Császárnak.

A Paul jobbján kuporgó Gurney Halleck azt mondta:

— Kilenc szintet számoltam meg. Jó néhány sardaukar lehet odabenn!

— Öt légió — mondta Paul.

— Világosodik — sziszegte Stilgar. — Nem tetszik nekünk, hogy így kiteszed magad a veszélynek, Muad-Dib. Most már menjünk vissza a sziklák közé!

— Teljes biztonságban vagyok itt — mondta Paul.

— Az a hajó lőfegyverekkel van fölszerelve — jegyezte meg Gurney.

— Azt hiszik, hogy pajzsok védelmeznek minket — mondta Paul. — Még ha meglátnának, sem vesztegetnék a lőszert három kóbor ismeretlenre.

Paul elfordította a távcsövet, végigpásztázta a medence túlsó falát, megnézte a ragyás sziklafalat, az omlásokat, amelyek apja oly sok jó katonájának voltak sírfödelei. Egy pillanatra átfutott rajta, hogy így van ez rendjén: tekintsenek csak le azoknak az embereknek az árnyai erre a pillanatra! A Pajzsfal mögötti erődök és városok fremen kézben voltak már, vagy elvágták őket az utánpótlásaiktól, mint gyökerükről lemetszett, kiszáradásra ítélt kórókat. Csak ez a medence és a város maradt meg az ellenségnek.

— Megpróbálkozhatnak egy topteres támadással — mondta Stilgar —, ha észrevesznek.

— Csak rajta! — mondta Paul. — Ma még úgysem lőttünk le toptereket… és mi tudjuk, hogy vihar jön.

Továbbfordította a távcsövet, az arrakeeni leszállópálya túlsó végét nézte, az ott sorakozó Harkonnen-fregattokat, a magas rúdon meg-meglebbenő KHAFT-lobogót, és arra gondolt, hogy a végsőkig elkeseredhetett a Liga, amikor kénytelen-kelletlen engedélyezte ennek a két csoportnak a leszállást, miközben az összes többieket odafenn tartalékolta. A Liga úgy viselkedett, mint az ember, amikor csak a lába ujját dugja a homokba, hogy megnézze a hőmérsékletét, mielőtt fölveri a sátrat.

— Mit lehet innen látni, amit még nem láttunk? — kérdezte Gurney. — Ideje volna fedezékbe menni. Az a vihar tényleg jön!

Paul figyelme visszatért az óriás barakkra.

— Még az asszonyaikat is elhozták — mondta. — És a szolgáikat, a lakájaikat! Ó, kedves császárkám, milyen magabiztos vagy!

— Valaki fölfelé jön a titkos úton — mondta Stilgar. — Lehet, hogy Otejm és Korba jön vissza.

— Rendben van, Stil — mondta Paul. — Mehetünk.

De még egy utolsó pillantást vetett a távcsövön át a lenti síkságra, a rajta magasodó hajókra, a csillogó fémbarakkra, a néma városra, a Harkonnen-zsoldosok fregattjaira. Aztán hátrasurrant, megkerült egy sziklakiszögellést, eltűnt mögötte. Egy fedaykin őrszem vette át a helyét a távcső mögött.

Paul egy tál alakú mélyedésben állt a Pajzsfal tetején. Természetes képződmény volt, körülbelül harminc méter átmérőjű és három méter mély, felülről áttetsző álcatakaró borította. Paultól jobbra lyuk tátongott a sziklafalban, körülötte távközlő berendezések álltak sorban. Mindenhol csatarendben álló fedaykinok várakoztak türelmesen Muad-Dib parancsára, amely megindítja majd a támadást.

Két ember bukkant elő a távközlő berendezések melletti lyukból, mondtak valamit az ott álló őröknek.

Paul Stilgarra pillantott, s fejével a két jövevény felé bökött.

— Hallgasd meg a híreiket, Stil!

Stilgar engedelmesen elindult feléjük.

Paul lehajolt, nekitámaszkodott a sziklának, nagyot nyújtózkodott, aztán fölegyenesedett. Látta, hogy Stilgar visszaküldi a két frement a kőfalban sötétlő lyukba, arra gondolt, milyen sokáig tart, amíg lemásznak a keskeny, emberkéz vájta alagútban vissza, a medence fenekére.

Stilgar odament hozzá.

— Mi volt olyan fontos, hogy nem tudták rábízni az üzenetet egy cielagóra? — kérdezte Paul.

— A harcra tartogatják az állataikat — mondta Stilgar. A távközlő felszerelésre pillantott, aztán Paulra nézett. — Még keskeny sugárral sem helyes ezeket használni, Muad-Dib! Ha bemérik, egyből rád találhatnak!

— Nemsokára kisebb gondjuk is nagyobb lesz annál, hogy engem keresgéljenek — mondta Paul. — Mi hírt hoztak azok ketten?

— A két sardaukarunkat elengedték az Öregluk közelében, a perem aljánál, és úton vannak a gazdáik felé. A rakétavetők és a többi lőfegyverek a helyükön vannak. Az emberek csatarendben állnak, a parancsaid szerint. Semmi rendkívüli.

Paul tekintete végigfutott a sekély mélyedésen, szemügyre vette az embereit az álcatakarón át beszűrődő fényben. Úgy érezte, szinte mászik az idő, mint valami bogár, ahogy kínnal-keservvel megkerül egy követ az útjában.

— Egy darabig gyalogolniuk kell a sardaukarjainknak, mielőtt odahívhatnak egy csapatszállítót — mondta Paul. — Szemmel tartjuk őket?

— Igen — mondta Stilgar.

Paul mellett Gurney Halleck megköszörülte a torkát.

— Nem kellene már valami biztonságos helyre mennünk?

— Nincsen biztonságos hely — mondta Paul. — Még mindig kedvező az időjárás-jelentés?

— Minden viharok nagyanyja közeleg — mondta Stilgar. — Nem érzed, Muad-Dib?

— A levegő csakugyan bizonytalannak érzik — mondta Paul — De ami engem illet, jobban megbíznék a homokkarózásban.

— Egy órán belül itt a vihar — mondta Stilgar. A fejével a sziklaperem rése felé bökött, amely lenézett a Császár óriás barakkjára és a Harkonnen-fregattokra. — Ők is tudják! Egy árva topter sincs a levegőben. Mindent leállítottak és lekötöztek. Megkapták ők is az időjárás-jelentést az űrbeli cimboráiktól!

— Voltak újabb próbatámadások? — kérdezte Paul.

— A tegnap éjjeli leszállás óta nem — felelte Stilgar. — Tudják, hogy itt vagyunk. Szerintem arra várnak, hogy ők válasszák ki a megfelelő pillanatot.

— Márpedig mi fogjuk — mondta Paul.

Gurney egy pillantást vetett fölfelé.

— Ha azok odafenn engedik — dörmögte.

— Az a flotta az űrben fog maradni — mondta Paul.

Gurney csak megrázta a fejét.

— Nincsen más választásuk — mondta Paul. — Megsemmisíthetjük a fűszert! A Liga nem merné megkockáztatni.

— A kétségbeesett ellenfél mindenre el van szánva — jegyezte meg Gurney.

— Mi nem vagyunk mindenre elszánva? — kérdezte Stilgar.

Gurney sötét tekintetet vetett rá.

— Te nem éltél benne a fremen álomban — figyelmeztette Paul. — Stil arra a sok vízre gondol, amit vesztegetésre fordítottunk, a sok évre, aminek el kell telnie, mielőtt az Arrakis kivirágozhatik. Nem azt…

— Grrr — mondta vicsorítva Gurney.

— Miért ilyen mord? — érdeklődött Stilgar.

— Csata előtt mindig mord — mondta Paul. — Így működik Gurney jó kedélye.

Gurney ajka lassan széles farkasvigyorra húzódott, fehéren kivillant a fogsora a cirkoruha állkelyhe fölött.

— Hogyne volnék mord, amikor arra gondolok, hány szegény Harkonnen-lélek fog gyónás és feloldozás nélkül megválni a gazdája testétől!

Stilgar kuncogott egyet.

— Gurney úgy beszél, mint egy fedaykin!

— Halálra szánt önkéntesnek született — vetette oda Paul, és közben azt gondolta: *Foglalják csak el magukat az évődéssel, mielőtt összemérjük az erőnket azzal a lentivel!* Odanézett a sziklaperem résére, aztán vissza Gurneyra. A trubadúrharcos szemlátomást megint borongott. Sötéten nézett maga elé.

— Az aggodalom kiszívja az erőt — mormogta Paul. — Erre te tanítottál annak idején, Gurney.

— Hercegem — mondta Gurney —, a fő gondom az atombomba. Ha atommal ütsz rést a Pajzsfalon…

— A fentiek nem fognak atomfegyvert használni ellenünk — mondta Paul. — Nem mernek… mégpedig ugyanazért, amiért nem merik megkockáztatni, hogy megsemmisítsük a fűszer forrását.

— De hát a rendelkezés, amely megtiltja az…

— Rendelkezés! — csattant fel Paul. — Nem az tartja vissza a Házakat attól, hogy atomfegyvert használjanak egymás ellen, hanem a félelem! A Nagy Egyezmény elég világosan fogalmaz: „Aki atomerőt alkalmaz emberek ellen, annak a bolygóját meg kell semmisíteni.” Mi azonban a Pajzsfalat robbantjuk föl, nem embereket.

— Ez már szőrszálhasogatás — mondta Gurney.

— A fenti szőrszálhasogatók kapva kapnak majd rajta — mondta Paul. — Ne vesztegessünk rá több szót!

Elfordult, és arra gondolt, bárcsak valóban olyan magabiztos volna. Aztán azt kérdezte:

— Mi van a városiakkal? Elfoglalták már a helyeiket?

— El… — dünnyögte Stilgar.

Paul ránézett.

— Mi nem tetszik?

— Csak nem fér a fejembe, hogy ennyire meg lehet bízni a városiakban.

— Valamikor én is városi voltam — jegyezte meg Paul.

Stilgar megdermedt. Elvörösödött.

— Muad-Dib tudja, hogy nem azt akartam monda…

— Tudom, mit akartál mondani, Stil. De nem az teszi az embert, amit te gondolsz róla, hanem az, amit csinál a valóságban! Ezeknek a városiaknak fremen vér folyik az ereikben. Csak még nem tanulták meg, hogy téphetik széjjel a láncaikat. Majd mi megtanítjuk nekik!

Stilgar bólintott, bánatos hangon válaszolt:

— A régi szokás hatalma, Muad-Dib. A Temetősíkságon megtanultuk, hogy lenézzük a falulakókat.

Paul Gurneyra pillantott, látta, hogy figyelmesen nézi Stilgart.

— Mondd csak, Gurney, miért űzték el a sardaukarok a városiakat az otthonaikból?

— Régi nóta, hercegem. Azt remélték, hogy nem tudunk megbirkózni a menekülők áradatával.

— A gerillák olyan hosszú ideje nem jelentenek veszélyt — mondta Paul —, hogy a hatalmasok elfelejtették, hogyan kell harcolni ellenük. A sardaukarok a kezünkre játszottak! Elkaptak néhány városi asszonyt; elszórakoztak velük, a zászlórúdjaikra meg feltűzték azoknak a férfiaknak a fejét, akik tiltakoztak. Izzó gyűlöletet ébresztettek maguk ellen azokban az emberekben, akik máskülönben egyszerű kényelmetlenségnek tekintették volna az eljövendő küzdelmet, és legfeljebb azt gondolták volna, hogy új urakat kapnak a régiek helyett. A sardaukarok nekünk dolgoznak, Stilgar!

— A városiak csakugyan elszántnak látszanak — ismerte el Stilgar.

— Frissen lángol bennük a gyűlölet — mondta Paul. — Ezért használjuk őket rohamcsapatként.

— Iszonyú mészárlást fognak véghezvinni közöttük a sardaukarok — mondta Gurney.

Stilgar bólintott.

— Megmondtuk nekik, mire számíthatnak — mondta Paul. — De tudják, hogy ahány sardaukarral sikerül végezniük, annyival kevesebb jut ránk. Tudjátok, barátaim, nekik most már van miért meghalniuk. Rájöttek, hogy ők egy nép! Eszmélőben vannak!

A távcsőnél kuporgó őrszemből fojtott kiáltás szakadt ki. Paul odament a sziklahasadékhoz, kiszólt:

— Mi az?

— Nagy a kavarodás odalenn, Muad-Dib! — sziszegte a figyelő. — Annál a hatalmas fémsátornál. Egy őrkocsi érkezett a nyugati peremfal felől, és mintha sólyom került volna a sziklafürjek közé!

— Megérkeztek az elbocsátott sardaukarjaink — mondta Paul.

— Máris bekapcsolták a pajzsot az egész leszállópálya körül — mondta a figyelő. — Látom, ahogy vibrál a levegő még a raktártelep szélénél is, ahol a fűszert tartották!

— Most már tudják, kivel állnak szemben — mondta Gurney. — Reszkessenek csak a gyalázatos Harkonnenek, hogy él még egy Atreides!

Paul odaszólt a távcsőnél levő fedaykinnak:

— Figyeld a Császár hajójának zászlórúdját! Ha az én zászlómat húzzák föl…

— Attól te ne félj — jegyezte meg Gurney.

Paul látta az értetlenséget Stilgar arcán.

— Ha a Császár elismeri az igényemet — magyarázta —, akkor ennek jeleként megmutatja, hogy ismét az Atreides-zászló loboghat az Arrakis fölött. Abban az esetben a második haditervet alkalmazzuk, és csak a Harkonnenek ellen indítunk támadást; a sardaukarok nem avatkoznak bele, hagyják, hogy magunk között intézzük el a nézeteltérést.

— Nincs nekem tapasztalatom az ilyen kinti dolgokban — mondta Stilgar. — Hallottam persze ilyesmiről, de szerintem nem valószínű, hogy a…

— Nem kell hozzá tapasztalat, hogy az ember rájöjjön, mit fognak tenni — mondta Gurney.

— Új zászlót húznak föl a magas hajón — mondta a figyelő. — Sárga a zászló… a közepén vörös-fekete kör.

— No, ez csalafinta húzás — mondta Paul. — Az a KHAFT lobogója.

— Ugyanaz, mint a többi hajókon — mondta a fedaykin.

— Nem értem — szólt Stilgar.

— Ez csakugyan csalafinta húzás volt! — mondta Gurney. — Ha a Császár az Atreides-zászlót húzatta volna föl, utána már nem visszakozhatott volna. Túl sok a közelben a megfigyelő. Fölvonathatta volna a Harkonnen-zászlót is a császári hajón — az lett volna csak az egyértelmű megnyilvánulás! De nem, ő a KHAFT zászlaját lobogtatja meg: közli a fentiekkel… — Gurney az ég felé mutatott — … hogy hol a profit! Közli velük, hogy fütyül rá, Atreides van-e itt vagy más!

— Mennyi idő múlva éri el a vihar a Pajzsfalat? — kérdezte Paul.

Stilgar elfordult, kérdezett valamit a mögöttük várakozó egyik fedaykintól. Néhány pillanat múlva visszament Paul mellé.

— Nagyon hamar, Muad-Dib! Hamarabb, mint vártuk. És inkább minden viharok ük-ükanyja ez… talán hatalmasabb is, mint szeretnéd.

— Ez a vihar az én viharom — mondta Paul, és látta a néma, ámult döbbenetet azoknak a fedaykinoknak az arcán, akik meghallották. — Ha megrázná az egész világot, akkor sem lenne hatalmasabb, mint szeretném! Teljes erővel, egyenesen a Pajzsfalnak

tart?

— Gyakorlatilag igen — mondta Stilgar.

Egy futár bukkant elő a medencébe levezető lyukból.

— A sardaukarok és a Harkonnen-őrség visszahúzódik, Muad-Dib! — mondta.

— Arra számítanak, hogy a vihar úgy telehordja homokkal a medencét, hogy úgysem lehet majd semmit sem látni — mondta Stilgar. — Azt hiszik, mi is ugyanabban a gondban leszünk!

— Szólj a lövészeinknek, hogy gondosan állítsák be az irányzékaikat, amíg még látni lehet! — mondta Paul. — Szét kell lőniük mindegyik hajó orrát, mihelyt a vihar végez a pajzsokkal! — Odalépett a sziklaperemhez, elhúzta az álcatakarót, fölnézett az égre. A szélfútta homokcsóvák már ott csapdostak a magasban, a sötétlő égbolt háttere előtt. Paul visszatette az álcatakarót. — Indítsd el lefelé az embereinket, Stil! — mondta.

— Te nem jössz velünk? — kérdezte Stilgar.

— Én még várok itt egy kicsit a fedaykinokkal — mondta Paul.

Stilgar sokatmondóan Gurneyra nézett, megvonta a vállát, odament a sziklafalban tátongó lyukhoz, és eltűnt a sötétség mélyén.

— A Pajzsfal felrobbantását rád bízom, Gurney — mondta Paul. — Megteszed?

— Meg.

Paul intett az egyik fedaykin hadnagyának.

— Otejm — mondta —, vond ki az ellenőrző őrjáratokat a robbanási körzetből. Tűnjenek el onnét, mielőtt bevág a vihar!

A férfi meghajolt ugyanúgy, ahogy az imént a komor eltűnt, ott, ahol Stilgar.

Gurney kihajolt a sziklák közötti résen, odaszólt a távcsős fedaykinnak:

— A déli falat figyeld! A robbantásig teljesen védtelenül marad.

— Küldjetek el egy cielagót a pontos időjelzéssel — mondta Paul.

— Rohamkocsik tartanak a déli fal felé — mondta a figyelő. — Lőnek is, de a mieinken testpajzs van, ahogy megparancsoltad… A rohamkocsik megálltak.

A hirtelen csöndben Paul hallotta, ahogy táncolnak a feje fölött a porörvények — a vihar széle odaért hozzájuk. Az álcatakaró résein homok kezdett bepermetezni. Egy szélroham belekapaszkodott a takaróba, letépte a fejük fölül.

Paul intett a fedaykinjainak, hogy keressenek menedéket, odament a távközlő berendezésnél levő emberekhez, az alagút szájához. Gurney vele tartott. Paul odahajolt a rádiós fölé.

Az egyik fremen megszólalt:

— Minden viharok *ük*-ük-ükanyja, Muad-Dib!

Paul fölpillantott a rohamosan sötétedő égre, odaszólt Gurneynak:

— Vonuljanak vissza a déli fal megfigyelői is! — Meg kellett ismételnie a parancsot, túlkiabálni a vihar egyre fokozódó zaját.

Gurney odalépett a rádiósokhoz.

Paul becsatolta a cirkoruha csuklyáját, az arca elé húzta a szűrőt.

Gurney visszajött.

Paul megfogta a vállát, rámutatott a rádiósok mögött, az alagút szájában elhelyezett robbantókészülékre. Gurney odament, megállt, a fogantyúra tette a kezét, a szemét nem vette le Paulról.

— Nincs vétel — mondta Paul mellett a rádiós. — A légköri zavar miatt.

Paul bólintott, közben az időjelző tárcsát figyelte a rádiós előtt. Kisvártatva fölnézett Gurneyra, fölemelte a kezét, tovább leste a tárcsát. Az időszámláló elindult az utolsó körre…

— Most! — kiáltotta Paul, és lecsapott.

Gurney lenyomta a fogantyút.

Mintha egy egész másodperc eltelt volna, amíg a lábuk alatt megvonaglott, megremegett a föld. Mély dübörgés társult a vihar süvöltéséhez.

A figyelő fedaykin bukkant fel, a hóna alatt a távcső.

— Átszakadt a Pajzsfal, Muad-Dib! — kiáltotta. — Nyakukon a vihar, és a lövészeink már tüzelnek!

Paul a lelki szemével látta, ahogy a vihar végigsöpör a medencén, ahogy a homokfalban felhalmozott elektrosztatikus töltés megsemmisít minden pajzsot az ellenség táborában.

— A vihar! — kiáltotta valaki. — Fedezékbe, Muad-Dib!

Paul föleszmélt, érezte, hogy a homokszemcsék tűként döfködik az arcbőrét. *Nincs visszaút,* gondolta. Átfogta a rádiós vállát, úgy ordította:

— Hagyd itt a készüléket! Az alagútban van másik! — Érezte, hogy elrántják, fedaykinok védőfala vette körül. Benyomakodtak az alagút nyílásán. Jólesett odabent a viszonylagos csend. Pár lépést tettek, befordultak, kis üregbe jutottak, amelyet parázsgömbök világítottak meg, és a túlsó felén újabb alagút nyílása tátongott.

Egy másik rádiós ült itt a készüléke mellett.

— Légköri zavarok — mondta kérdés nélkül.

Kavargó homok töltötte be körülöttük a levegőt.

— Zárjátok le ezt a részt! — kiáltotta Paul. A hirtelen beálló, feszültséggel terhes csend jelezte, hogy a parancsot végrehajtották. — Nyitva van még a medencébe vezető út? — kérdezte Paul.

Egy fedaykin eliramodott. Kisvártatva visszatért.

— A robbanástól leomlott egy kicsit a szikla, de a műszakiak azt mondják, járható az út. Most tisztítják meg sugárvágókkal.

— Szólj nekik, hogy kézi erővel csinálják! — csattant fel Paul. — Vannak odalenn bekapcsolt pajzsok?

— Nagyon vigyáznak a fiúk, Muad-Dib — mondta a másik, de engedelmeskedett.

A kinti rádiósok jelentek meg, a felszerelésüket cipelték.

— Nem megmondtam, hogy hagyjátok ott? — kérdezte Paul.

— A fremenek nem szívesen válnak meg a holmijuktól, Muad-Dib! — korholta Pault az egyik fedaykinja.

— Az emberek most fontosabbak, mint a fölszerelés — mondta Paul. — Nemsokára vagy több felszerelésünk lesz, mint amennyit használni tudunk, vagy egyáltalán nem lesz szükségünk semmilyen felszerelésre!

Gurney Halleck odalépett melléje.

— Hallottam, hogy szabad az út lefelé — mondta. — Nagyon közel vagyunk itt a felszínhez, uram, ha netán a Harkonnenek visszaadnák a kölcsönkenyeret.

— Nincsenek olyan helyzetben, hogy bármit visszaadjanak — mondta Paul. — Ezekben a pillanatokban jönnek rá, hogy nincsenek pajzsaik, és nem tudnak fölszállni az Arrakisról!

— Az új parancsnoki állás teljesen elő van készítve, uram — jegyezte meg Gurney.

— Egyelőre nincs rám szükség a parancsnoki állásban — mondta Paul. — Nélkülem is megy minden a maga útján. Meg kell várnunk az…

— Üzenet, Muad-Dib! — szólalt meg a rádiós a készüléke mellett. Megrázta a fejét, rányomta a hallgatót a fülére. — Nagyon zajos! — Írni kezdett az előtte levő jegyzettömbre, megint megrázta a fejét, várt, leírt valamit… megint várt…

Paul odament. A fedaykinok elhúzódtak, helyet hagytak neki. Paul lenézett, elolvasta, amit leírt a rádiós:

— Támadás… Tabr sziecset… (kihagyás) foglyokat… (kihagyás) Aliát… családjai és… (kihagyás) meghalt… közöttük… Muad-Dib fia…

A rádiós megint a fejét rázta.

Paul fölpillantott, látta, hogy Gurney merően nézi.

— Érthetetlen az egész — mondta Gurney. — A légköri zavarok miatt. Nem lehet tudni, hogy…

— Meghalt a fiam — mondta Paul, és ahogy kimondta, tudta, hogy igaz. — Meghalt a fiam… Alia pedig fogoly… a túszuk. — Üresnek érezte magát, érzések nélkülinek. Akármihez nyúl, halál és gyász az eredmény! És ez olyan volt, mint valami ragály, amely végigsöpörhetett a világmindenségen.

Öregember-bölcsességet érzett magában, számtalan lehetséges élet tapasztalatainak összességét. Valami mintha kuncogott volna benne.

És Paul azt gondolta: *Milyen keveset tud a világmindenség az igazi*

kegyetlenség lényegéről!

> *Muad-Dib pedig megállván előttük, így szólt: — Ítéljük bár halottnak a foglyot, mégis él ő. Mert az ő magja az én magom, az ő hangja az én hangom. És belelát ő a lehetőségek legtávolabbi rejtekeibe is. Én mondom nektek, belelát ő a megismerhetetlennek völgyébe, mert ő az én vérem.*
>
> *— Irulan hercegnő: Az Arrakis ébredése*

Vladimir Harkonnen báró lesütött szemmel állt a császári kihallgatási teremben, a Padisah Császár barakkjában levő ovális szelamlikban. A báró előzőleg már lopva szemügyre vette a fémfalú helyiséget és a benne tartózkodókat — a nukkereket, az apródokat, az őröket, a sardaukar-testőrök sorait körös-körül, ahogy pihenjben álltak a véres, rongyos, zsákmányolt hadilobogók alatt, amelyek a helyiség egyébként kopár falait díszítették.

Jobb felől hangok hallatszottak, kongóan visszhangzottak a magas folyosóról:

— Utat! Utat az uralkodónak!

A folyosóról belépett a terembe IV. Shaddam, a Padisah Császár, nyomában a kísérete. Megállt, megvárta, hogy behozzák a trónját. Nem vett tudomást a báróról. Mintha senkiről sem vett volna tudomást a teremben.

A báró azon kapta magát, hogy ő nem tud nem tudomást venni az uralkodóról. Fürkészően figyelte, hátha valamiből következtetni tud rá, hogy mi lehet a célja ennek a kihallgatásnak. A Császár higgadtan várakozott — karcsú, elegáns alak, szürke sardaukar-egyenruhában, ezüst és arany díszítéssel. Keskeny arca, hideg szeme a néhai Leto herceget juttatta a báró eszébe. Ugyanúgy emlékeztetett az arckifejezése egy ragadozó madáréra. A Császár haja azonban nem fekete volt, hanem vörös, és nagy részét eltakarta az arany császári címerrel ékített burzegi ebonsisak.

Apródok jelentek meg a trónnal. Vaskos ülőbútor volt, melyet egyetlen hagali kvarckristályból faragtak ki — a kékeszöld, áttetsző kristályban sárgán izzó csíkok villogtak. Az apródok elhelyezték az emelvényen, a Császár föllépett, helyet foglalt.

A Császár kíséretéből kivált egy fekete aba-köpenyes öregasszony, odament a trónhoz, és megállt mögötte, egyik kiaszott kezét a kvarctámlára tette. A homlokába húzott fekete csuklya alól úgy

kandikált ki az arca, mint valami boszorka karikatúrája — az orcája, szeme beesett volt, az orra nagy és horgas, a bőre foltos és kéken erezett.

A báró megfékezte a reszketését az öregasszony láttán. Gaius Helen Mohiam Tisztelendő Anyának, a Császár Igazmondójának a jelenléte elárulta, hogy ez nem akármilyen kihallgatás. A báró elfordította a tekintetét róla, körülnézett a helyiségben, hátha valami útbaigazítást kaphat… Két Liga-ügynököt látott, az egyik magas volt és kövér, a másik alacsony és kövér, de mind a kettőnek ugyanolyan szürke és kifejezéstelen volt a tekintete. A talpnyalók között ott állt a Császár egyik leánya, Irulan hercegnő, az a nő, aki állítólag a lehető legteljesebb Bene Gesserit-kiképzésben részesült, és arra rendeltetett, hogy Tisztelendő Anya váljék belőle. Magas volt, szőke, finom vonású szépség, zöld szeme mintha átnézett, átlátott volna a bárón.

— Kedves báróm…

A Császár méltóztatott észrevenni. Az uralkodó baritonja tökéletes pontossággal ki tudta fejezni gazdája szándékát. Ezúttal például úgy üdvözölte, hogy el is taszította magától.

A báró mélyen meghajolt, elindult a Császár felé, megállt az előírásos tíz lépésnyire az emelvénytől.

— Hívásodra megjelentem, Felség.

— Még hogy hívásodra! — mondta vihorászva a vén boszorkány.

— Ejnye, Tisztelendő Anya — szólt rá a Császár, de elmosolyodott a báró szemmel látható zavarodottságán. — Először is közöld, hogy hová küldted el a kedvencedet, Thufir Hawatot!

A báró tekintete ide-oda ugrált, miközben átkozta magát, hogy az őrei nélkül jött ide, nem mintha sok hasznukat vehette volna a sardaukarok ellen, de azért…

— Halljam! — mondta a Császár.

— Öt napja eltűnt, Felség. — A báró egy pillantást vetett a Liga-tagokra, aztán a Császárra emelte a szemét. — Egy csempészbázison kellett volna leszállnia, aztán megpróbálni behatolni annak a fremen megszállottnak, Muad-Dibnek a táborába. Nem tudom, mi történhetett.

— Hihetetlen! — mondta a Császár.

A boszorkány egyik karmos keze megütögette a Császár vállát. Az öregasszony előrehajolt, valamit a fülébe súgott.

A Császár bólintott.

— Öt napja, báró? — kérdezte. — És mondd, miért nem nyugtalankodol a távolléte miatt?

— Dehogynem nyugtalankodom, Felség!

A Császár nem szólt, csak merően nézte, várt. A Tisztelendő Anya károgva fölkacagott.

— Akarom mondani, Felség — folytatta a báró —, Hawat pár

órán belül így is, úgy is meghal. — És elmagyarázta a tartós méreg hatását.

— Milyen leleményes, báróm — mondta a Császár. — És hol van a két unokaöcséd, Rabban és az ifjú Feyd-Rautha?

— Vihar közeledik, Felség. Kiküldtem őket, hogy ellenőrizzék az előretolt állásainkat, nehogy a homokförgeteg leple alatt megtámadjanak a fremenek.

— Az előretolt állásaitokat… — ismételte meg a Császár. Úgy köpte ki a két szót, mintha marták volna a száját. — A vihar nem számít itt a medencében, az a fremen söpredék pedig aligha fog megtámadni, amíg itt vagyok öt légiónyi sardaukarral!

— Semmi esetre sem, Felség — mondta a báró. — De jobb félni, mint megijedni, még ha téved is az ember.

— Igen? — kérdezte a Császár. — Jobb? Arról ugye ne is tegyek említést, hogy mennyi időmet rabolja el ez az arrakisi felfordulás? Sem arról, hogy a KHAFT mennyi profitját nyeli el ez a patkánylyuk? Sem arról, hogy hány hivatalos eseményt és államügyet kellett elhalasztanom vagy éppen törölnöm e miatt az ostobaság miatt?

A báró lesütötte a szemét. Megrémítette a császári harag, és nyugtalanította kényes helyzete: egyedül volt, nem állt mögötte más, csak az Egyezmény és a Nagy Házakra vonatkozó *dictum familia. Meg akarna ölni?* kérdezte magában. *Nem teheti meg! Odafenn várnak a többi Nagy Házak, lesik az ürügyet, hogy ők is hasznot húzhassanak ebből az arrakisi felfordulásból!*

— Ejtettél-e túszokat? — kérdezte a Császár:

— Semmi értelme, Felség — mondta a báró. — Ezek az eszeveszett fremenek megrendezik a gyászszertartást minden fogolynak, és úgy viselkednek, mintha már halottak is lennének.

— No és? — kérdezte a Császár.

A báró hallgatott, tekintete végigsiklott a szelamlik fémfalain; az őket körülvevő hatalmas legyezőfém sátorra gondolt. Ez olyan határtalan gazdagságot jelképezett, hogy még a báró is elámult tőle. *Apródokat hoz magával,* gondolta a báró, *és haszontalan udvari talpnyalókat, az asszonyait és az asszonyai kíséretét, a fodrászokat, az öltöztetőket, mindenkit… minden udvari élősködőt. Mind itt csúszik-mászik, szövögeti a sunyi kis intrikáit, „tábori körülmények között él" a Császárral… mind látni akarja, hogyan vet véget a gazdája ennek a kalamajkának, hogy aztán epigrammákat írhassanak a csatákról, és körülrajonghassák a sebesülteket.*

— Talán nem megfelelő túszokat szedtél — mondta a Császár.

Tud valamit, gondolta a báró. A félelem súlyos kőként ülte meg a gyomrát, gondolni is alig tudott az evésre. Az érzés mégis hasonlított az éhségre, és már többször is azon volt, hogy ételt hozat magának — de itt senki sem engedelmeskedett volna a parancsának.

— Van valami elképzelésed arról, hogy ki lehet az a Muad-Dib? — kérdezte a Császár.

— Biztosan az Ummák közül való — mondta a báró. — Egy fremen fanatikus, valami vallási kalandor. Rendszeresen felütik a fejüket az ilyenek a civilizáció peremvidékein. Felséged tudja ezt…

A Császár rápillantott az Igazmondójára, aztán megint a báróra szegezte mord tekintetét.

— És semmi mást nem tudsz erről a Muad-Dibről?

— Őrült — mondta a báró. — De minden fremen őrült egy kicsit.

— Hogyhogy?

— Az emberei a nevét rikoltva vetik bele magukat a harcba. Az asszonyok hozzánk vágják a csecsemőiket, belerohannak a késeinkbe, hogy rést nyissanak, ahol a férfiak támadhatnak. Nincs bennük semmi… semmi… józanság!

— Micsoda elvetemültség — mormolta a Császár, és a báró figyelmét nem kerülte el a gúnyos hangsúly. — Mondd csak, kedves báróm, átkutattad az Arrakis déli sarkvidékét?

A báró tágra nyílt szemmel meredt a Császárra, meghökkentette a témaváltás.

— De hát… mint tudod, Felség, az az egész terület lakhatatlan, a szelek és a férgek uralják. Még csak fűszer sincs azokon a részeken!

— Nem kaptál olyan jelentéseket űrdereglyékről, hogy zöld foltok láthatók arrafelé?

— Mindig voltak ilyen hírek. Egyiknek-másiknak utánanéztünk, még régen. Találtunk is egy-két növényt. Sok topterünk odaveszett. Túl sokba került, Felség. Nem olyan vidék az, ahol tartósan megmaradhat az ember.

— Úgy — mondta a Császár. Csettintett az ujjával, a tróntól balra kinyílt egy ajtó. Az ajtóban megjelent két sardaukar és közöttük egy négyévesforma kislány.

Fekete aba volt rajta, a csuklyája hátravetve, kilátszott a nyakánál a cirkoruha. A szeme csupakék fremen szem volt, az arca kerek babaarc. Úgy látszott, egy csöppet sem fél, és volt valami a tekintetében, ami megmagyarázhatatlan aggodalmat keltett a báróban.

Még a vén Bene Gesserit Igazmondó is hátrahőkölt, ahogy a gyermek elment mellette, és elhárító kézmozdulatot tett. A vén boszorkát szemlátomást megrendítette a kislány megjelenése.

A Császár megköszörülte a torkát, szóra nyitotta a száját, de a gyermek szólalt meg elsőnek — cérnahangja volt, még ott sejlett benne valami halvány selypítés, de tisztán lehetett érteni.

— Szóval ez ő — mondta. Odament az emelvény széléhez. — Szó, ami szó, nem valami impozáns látvány — csak egy ijedt öregember, aki szuszpenzorok nélkül még a saját teste súlyát sem tudja megtartani!

Olyan elképesztő volt ez a váratlan kijelentés egy gyermek szájából, hogy a báró a haragja ellenére szótlanul, tátott szájjal meredt rá. *Ki ez, valami törpe?* kérdezte magában.

— Kedves báróm — mondta a Császár —, engedd meg, hogy bemutassam Muad-Dib húgát.

— Muad-Dib hú… — A báró a Császárra fordította a tekintetét. — Nem értem.

— Néha én is úgy tartom, hogy jobb félni, mint megijedni — mondta a Császár. — Jelentették nekem, hogy azokon a te *lakhatatlan* déli sarkvidéki területeiden emberi tevékenység jelei tapasztalhatóak.

— De az lehetetlen! — méltatlankodott a báró. — A férgek… ott csak homok van egészen a…

— Úgy látszik, ezek az emberek nem zavartatják magukat a férgektől — mondta a Császár.

A kislány leült az emelvény szélére a trón mellett, lelógatta a lábát, kalimpált a levegőben. Különös magabiztossággal vette szemügyre a környezetét.

A báró csak nézte a kalimpáló lábat, a fekete köpeny lobogását, a kelme alól kivillanó sarut.

— Sajnálatos módon — folytatta a Császár — csak öt csapatszállító járművet küldtem oda egy könnyű rohamosztaggal, hogy hozzanak néhány foglyot kihallgatásra. Összesen egy csapatszállítót sikerült visszahozni, és három foglyot. Képzeld el, báróm, hogy a sardaukarjaimat kis híján lemészárolta egy főleg asszonyokból, gyermekekből és öregekből álló csapat! Ez a gyermek vezette az egyik támadó osztagot.

— Látod, Felség? — fakadt ki a báró. — Látod, milyenek?

— Hagytam, hogy elfogjanak — mondta a kislány. — Semmi kedvem nem volt hozzá, hogy nekem kelljen közölni a bátyámmal, hogy megölték a fiát.

— Csak egy maréknyi emberemnek sikerült elmenekülnie — mondta a Császár. — Hallod? Elmenekülnie!

— Őket is elintéztük volna — mondta a gyermek —, ha nincsenek a lángszórók.

— A sardaukarjaim végső kétségbeesésükben a csapatszállító sugárhajtóművét lángszóróként használták — mondta a Császár. — Csak ez tette lehetővé, hogy elmeneküljenek a három foglyukkal. Jól jegyezd meg, kedves báróm: a sardaukarok kénytelenek voltak pánikszerűen visszavonulni asszonyok, gyermekek és öregek elől!

— Teljes erővel támadnunk kell! — mondta rekedt hangon a báró. — Ki kell irtanunk még az írmagját is a…

— Csendet! — dörrent rá a Császár. Előrecsúszott a trónon. — Elég ebből! Ne becsüld le az intelligenciámat! Van képed itt állni és a szemembe mondani, hogy…

— Felség! — szólt közbe a vén Igazmondó.

A Császár csöndre intette.

— Azt állítod, hogy nem tudsz arról, ami ott folyik, sem arról, hogy miféle harcosok ezek?! — A Császár félig fölemelkedett a trónról. — Minek nézel te engem, báró?!

A báró két lépést hátrált. *Rabban volt,* gondolta. *Rabban tette ezt velem! Rabban a tudtom nélkül…*

— És az a megrendezett konfliktus Leto herceggel! — mondta halkan, szinte dorombolva a Császár, miközben visszaült a trónra. — Milyen gyönyörűen taktikáztál!

— Felség! — szólt közbe könyörgő hangon a báró. — Miről…

— Hallgass!

A vén Bene Gesserit a Császár vállára tette a kezét, odahajolt, valamit súgott a fülébe.

Az emelvényen ülő kislány abbahagyta a kalimpálást, megszólalt:

— Ijeszd meg még jobban, Shaddam! Nem rendes dolog, hogy élvezem, de akkora öröm, hogy nem tudok ellenállni neki!

— Nyughass, gyermek — mondta a Császár. Előrehajolt, Alia fejére tette a kezét, rámeredt a báróra. Lehetséges volna, báró? Csakugyan olyan együgyű volnál, ahogy az Igazmondóm állítja? Nem ismered föl ebben a gyermekben a szövetségesed, Leto herceg leányát?

— Az apám sohasem volt a szövetségese — mondta a gyermek. — Az apám meghalt, és ez a vén gazember Harkonnen most lát engem először.

A bárónak egy szó sem jött ki a száján, csak meredten nézte. Amikor végre megjött a hangja, akkor is csak annyit tudott kinyögni:

— Ki…?

— Alia vagyok, Leto herceg és Lady Jessica leánya, Paul Muad-Dib herceg húga — mondta a gyermek. Lelökte magát az emelvényről, leugrott a kihallgatási terem padlójára. — A bátyám megígérte, hogy a zászlórúdjára tűzi föl a fejedet, és azt hiszem, helyesen teszi.

— Csitt, gyermek — mondta a Császár. Hátradőlt, a tenyerébe támasztotta az állát, úgy tanulmányozta a bárót.

— Nekem nem parancsol a Császár — mondta Alia. Megfordult, fölnézett az öreg Tisztelendő Anyára. — Ő tudja!

A Császár fölpillantott az Igazmondójára.

— Miről beszél ez a kislány?

— Ez a gyermek egy förtelem! — fakadt ki az öregasszony. — Az anyja nagyobb büntetést érdemel, mint bárki a történelemben! Nem pusztulhat el elég gyorsan ez a *gyermek*, sem az, aki a világra szülte! — Az öregasszony Aliára mutatott. — Kotródj az agyamból!

— TP? — suttogta a Császár. Visszakapta a pillantását Aliára. — Anyaisten!

— Nem érted, Felség — mondta az öregasszony. — Nem telepátia,

hanem *benne* van az agyamban! Olyan, mint a többiek, az elődeim, akik nekem adták az emlékeiket. Ott van az agyamban! Nem lehet, de mégis ott van!

— Miféle többiek? — förmedt rá a Császár. — Mi ez a zagyvaság?

Az öregasszony fölegyenesedett, leeresztette a kezét.

— Többet mondtam a kelleténél, de annyi bizonyos, hogy ezt a *gyermeket*, aki minden, csak nem gyermek, el kell pusztítani! Már régen figyelmeztettek minket erre a veszélyre, és tudtuk, hogyan akadályozhatjuk meg a világra jöttét, de a saját nővérünk árult el bennünket!

— Összevissza beszélsz, vénasszony — mondta Alia. — Nem tudsz semmit, csak locsogsz, mint a bolond! — Alia lehunyta a szemét, nagyot sóhajtott, visszafojtotta a lélegzetét.

Az öreg Tisztelendő Anya felnyögött, megtántorodott.

Alia kinyitotta a szemét.

— Hát így történt — mondta. — Kozmikus véletlen volt… és ti is eljátszottátok benne a magatok szerepét.

A Tisztelendő Anya mindkét kezét maga elé tartotta, mintha el akarta volna taszítani Aliát.

— Mi folyik itt? — csattant fel a Császár. — Gyermek, te csakugyan át tudod adni a gondolataidat másoknak?

— Egyáltalán nem erről van szó — mondta Alia. — Ha nem születek a te bőrödbe, akkor nem tudok a te fejeddel gondolkodni.

— Öljétek meg — mormogta az öregasszony, és megmarkolta a trón támláját, nehogy elessen. — Öljétek meg! — A mélyen ülő, öreg szem mereven nézte Aliát.

— Csönd legyen — mondta a Császár, és szemügyre vette Aliát. — Gyermek, érintkezésbe tudsz lépni a bátyáddal?

— A bátyám tudja, hogy itt vagyok — mondta Alia.

— Meg tudod neki mondani, hogy adja meg magát, ha élve akar viszontlátni?

Alia tiszta ártatlansággal mosolygott föl rá.

— Szó sem lehet róla — mondta.

A báró tétova lépésekkel odament Alia mellé.

— Felség — mondta könyörögve —, én semmit sem tudok a…

— Ha még egyszer félbeszakítasz, báró — mondta a Császár —, többé senkit sem tudsz félbeszakítani! — Nem vette le a pillantását Aliáról, összehúzott szemmel vizsgálgatta. — Azt mondod, szó sem lehet róla? Ki tudod olvasni a gondolataimból, mit csinálok, ha nem engedelmeskedsz nekem?

— Már mondtam, hogy nem vagyok gondolatolvasó — mondta Alia —, de a szándékaid világosak telepátia nélkül is.

A Császár fenyegetően nézett rá.

— Gyermek, a ti helyzetetek reménytelen! Csak egy szavamba

kerül, és a haderőm ezt az egész bolygót egyetlen…

— Nem olyan egyszerű a dolog — szólt közbe Alia. Ránézett a két Liga-tagra. — Kérdezd csak meg őket!

— Oktalanság szembeszegülni velem — mondta a Császár. — A legkisebb kérésemet sem tanácsos megtagadnod.

— Mindjárt jön a bátyám! — mondta Alia. — Tőle még egy Császárnak is reszketnie kell, mert vele van az igazság ereje, és reá mosolyog az ég.

A Császár fölpattant.

— Most már elég ebből a komédiából! A bátyádat az egész bolygójával együtt ízzé-porrá…

Dübörgés hallatszott, megremegett az egész helyiség körülöttük. Hirtelen ömleni kezdett a homok a trón mögött, ahol a fémsátor a Császár hajójához illeszkedett. Egy pillanatra mintha megfeszült volna mindenkin a bőr, ahogy bekapcsolódott egy nagy hatósugarú pajzs.

— Mondtam, hogy jön a bátyám — szólt Alia.

A Császár megállt a trón előtt, a fülére szorította a jobb kezét, a kis szervorádióból hallatszó helyzetjelentést hallgatta. A báró két lépést hátrált, Alia mögé állt. A sardaukarok elfoglalták a helyüket az ajtóknál.

— Visszavonulunk az űrbe, és átcsoportosítjuk az erőinket — mondta a Császár. — Báróm, bocsánatot kérek tőled. Ezek az eszeveszettek csakugyan a vihar leple alatt támadnak! Most majd megismerik a Császár haragját! — Aliára mutatott. — Lökjétek ki a viharba! Végezzen vele az!

Ahogy ezt meghallotta, Alia hátraugrott, mintha megrémült volna.

— Majd meglátjuk, kivel végez a vihar! — visította, és egyenesen belehátrált a báró karjába.

— Elkaptam, Felség! — kiáltotta a báró. — Akár most rögtön úúúúúúú…! — Ellökte Aliát magától, a kislány a földre esett, a báró a bal karjához kapott.

— Sajnálom, nagypapa — mondta Alia. — Megismerkedtél az Atreidesek gom-dzsabbarjával. — Fölállt, a földre dobott egy sötétlő kis tűt.

A báró hátratántorodott. Kidülledt szemmel meredt a bal tenyerén vöröslő vágásra.

— Te… te… — Oldalt. hengeredett a szuszpenzoraiban, a feje félrebukott, a szája elernyedt, egy arasszal a padló fölött mozdulatlanul függött az egész hatalmas, lottyadt, élettelen hústömeg.

— Ezek nem normálisak — hördült föl a Császár. — Gyorsan! Be a hajóba! Majd megtisztítjuk ezt a bolygót az egész…

Tőle balra szikrák villantak. Egy gömbvillám pattant le a falról, pattogva-recsegve megérintette a fémpadlót. Égett szigetelés szaga

áradt szét a szelamlikban.

— A pajzs! — kiáltotta az egyik sardaukartiszt. — A külső pajzs kiment! Ezek…

A szavait fémes recsegés-ropogás nyomta el, a Császár mögött megremegett, megingott a hajó fala.

— Lelőtték a hajó orrát! — ordította valaki.

Porfelhő öntötte el a szobát. A védelmében Alia fölpattant, eliramodott az ajtó felé.

A Császár megfordult, intett az embereinek, megindult a vészkijárat felé, amely a trón mögött nyílt a hajó oldalában. A kezével jelt adott egy sardaukartisztnek, aki odaszökkent hozzá a porfátylon át.

— Itt fogunk ellenállni! — parancsolta a Császár.

Újabb dörgés rázta meg a fémfalakat. A terem túlsó végében kivágódott a kétszárnyú ajtó, szélfútta homok tódult be rajta, ordítozás hallatszott mögüle. A fényben egy pillanatra kirajzolódott egy kicsiny, fekete köpenyes alak — Alia iramodott ki, hogy keressen egy kést, és ahogy fremen harcosi neveltetése diktálta, végezzen a sebesült Harkonnen-zsoldosokkal és sardaukarokkal. A sardaukarokból álló házi őrség a zöldessárga ködben a nyílás felé rontott, fegyverrel a kezükben félkört formáltak, hogy fedezzék a Császár visszavonulását.

— Mentsd magad, Sire! — kiáltotta egy sardaukartiszt. — A hajóba!

A Császár azonban ott állt egymaga az emelvényén, és az ajtó felé mutatott. Azon a részen szétrobbant körülbelül negyvenméternyi fémfal, és a szelamlik ajtaja immár a homoktengerre nyílt. Porfelhő függött alacsonyan a külvilág fölött, pasztellszínekbe mosódó messzeségből sodorta a szél. Villámok csapdostak belőle, s a köd fátylán át is látni lehetett a villanásokat, ahogy a vihar elektromos erőtere semlegesítette a pajzsokét. A síkság tele volt küzdőkkel: sardaukarokkal és szökellő, pergő-forgó burnuszos alakokkal, akik mintha a viharfelhőből zúdultak volna le rájuk.

És mindez csak a kerete volt annak, amire a Császár ujja mutatott.

A por ködéből vibráló körvonalak rendezett tömege bukkant elő, hatalmas, magasba emelkedő domborulatok, kristályosan villózó szegéllyel — néhány pillanat múlva már ki lehetett venni, hogy tátott szájú homokférgek sűrű falanxa közeledik, mindegyiken fremen harcosok csapata. Ék alakzatban, sziszegve, vágtak át a síkságon kavargó zűrzavaron, a fremenek köpenyei csapkodtak a szélben.

Megállíthatatlanul törtek a császári hajó felé, miközben a sardaukarok a történelem során először álltak dermedt döbbenetben egy támadás előtt, amelyet felfogni is alig tudtak.

A férgek hátáról leszökkenő alakok azonban emberek voltak, és a baljós, sárgás fényben elővillanó pengékkel már tudtak mit kezdeni a

sardaukarok. Belevetették magukat a harcba. Most már ember ember ellen küzdött az arrakeeni mezőn, miközben a válogatott sardaukar-testőrök betuszkolták a Császárt a hajóba, rázárták az ajtót, és felkészültek, hogy ott halnak meg az ajtó előtt, a Császár pajzsának részeiként.

A hajóban meglepő csend fogadta a Császárt. Tekintete végigfutott a rá meredő arcokon, látta, hogy legidősebb leánya fölhevült arccal áll, a vén Igazmondó az arcába húzott csuklyával várakozik, mint valami fekete árnyék, aztán végre meglátta, akiket keresett — a két Liga-tagot. Mindketten a Liga dísztelen szürke öltözékét viselték — illett ahhoz a nyugalomhoz, amelyet a körülöttük zajló viharban is megőriztek.

A magasabbik azonban a bal szeme előtt tartotta a kezét. Miközben a Császár nézte, valaki meglökte a férfi karját, és egy pillanatra előbukkant a szeme. Időközben elveszítette az egyik szürke kontaktlencséjét: a kivillanó szem olyan sötét csupakék volt, hogy szinte feketének rémlett.

Az alacsonyabbik egy lépéssel közelebb furakodott a Császárhoz, és azt mondta:

— Nem tudhatjuk, mi lesz. — A társa, immár megint eltakart szemmel, fagyosan hozzátette:

— De ez a Muad-Dib sem tudhatja!

A szavak magához térítették a Császárt. Szemmel látható erőfeszítéssel lenyelte a nyelvére toluló gorombaságot. Igazán nem volt szükség egy Liga-navigátor koncentrált jövőelemzésére ahhoz, hogy előre lássa az ember a közvetlen jövőt ott, a síkságon. Annyira ráhagyatkoztak volna ezek ketten a *képességükre*, hogy már sem a szemüket, sem a józan eszüket nem tudják használni? — tűnődött.

— Tisztelendő Anya — mondta —, ki kell találnunk valamit!

Az öregasszony hátravetette a csuklyát az arca elől, rezzenéstelen tekintettel farkasszemet nézett a Császárral. Szavak nélkül is teljesen értették egymást. Most már csak egy fegyverük maradt, tudták mind a ketten: az árulás.

— Hívasd ide Fenring grófot — mondta.

A Padisah Császár bólintott, intett az egyik emberének, hogy engedelmeskedjék.

Harcos volt és misztikus, szörnyeteg és szent, fortélyos és ártatlan, lovagias és könyörtelen, istennél kevesebb, embernél több. Muad-Dib indítékait nem lehet közönséges mértékkel mérni. Diadala pillanatában észrevette, milyen halált készítettek elő a számára, mégis szó

nélkül tudomásul vette az árulást. Mondhatjuk azt, hogy igazságérzetből tette? Kinek az igazságáról volna szó? Ne feledjük, arról a Muad-Dibről beszélünk, aki harci dobokat készíttetett az ellenségei bőréből, arról a Muad-Dibről, aki egy kézlegyintéssel megtagadva hercegi múltjának bevett szokásait, csak annyit mondott: „Én vagyok a Kwisatz Haderach. Ez elegendő indok."

— Irulan hercegnő: Az Arrakis ébredése

Győzelmének estéjén az arrakeeni helytartói palotába, az Atreidesek egykori első arrakisi rezidenciájába kísérték Paul Muad-Dibet. Az épület úgy állt, ahogy Rabban helyreállította, jószerivel semmi kárt nem tett benne a harc, csak a városi fosztogatók. A nagyteremben néhány bútort felborítottak, összetörtek.

Paul határozott léptekkel bement a főbejáraton, a nyomában Gurney Halleckkel és Stilgarral. A kíséretük széthúzódott a nagyteremben, gyorsan rendet teremtettek, helyet csináltak Muad-Dibnek, és egy szakasz nekilátott gondosan átvizsgálni, nem hagytak-e ott valami ravasz kelepcét.

— Emlékszem arra a napra, amikor először jöttünk ide az apáddal — mondta Gurney. Tekintete végigpásztázta a gerendákat, a magas, keskeny ablakokat. — Akkor sem tetszett ez a hely, most még kevésbé tetszik. Bármelyik barlangunk biztonságosabb volna.

— Így beszél egy igazi fremen — mondta Stilgar, és nem kerülte el a figyelmét a hideg mosoly, amely a szavai hallatán megjelent Muad-Dib ajkán. — Nem gondolod meg magad, Muad-Dib?

— Ez a hely jelkép — mondta Paul. — Rabban itt élt. Azzal, hogy elfoglalom a helyét, mindenki számára érthetően megpecsételem a győzelmemet. Fésültessétek át az épületet! Ne nyúljatok semmihez, csak győződjetek meg róla, hogy a Harkonneneknek egyetlen embere és egyetlen játékszere sem maradt itt!

— Ahogy parancsolod — mondta Stilgar, és csak úgy sugárzott róla a neheztelés, ahogy elfordult, hogy engedelmeskedjék.

Híradósok siettek be a terembe a felszerelésükkel, nekiláttak fölállítani a jókora kandalló közelében. A fremen őrök, akiket beállítottak az elesett fedaykinok helyébe, elfoglalták a helyeiket a teremben. Súgtak-búgtak egymás között, gyanakvó pillantások lövelltek a szemükből. Hosszabb ideje volt ez a hely az ellenség főhadiszállása annál, hogysem magától értetődő legyen az ő ittlétük.

— Gurney, kísértesd ide az anyámat és Csanit! — mondta Paul. — Tudja már Csani, mi történt a fiunkkal?

— Elküldték az üzenetet, uram.

— A shai-huludok már úton vannak kifelé a medencéből?

— Igen, uram. A viharnak már majdnem vége.

— Mekkora kárt okozott? — kérdezte Paul.

— Ami közvetlenül az útjába esett — a leszállópályán és a síkságon levő fűszerraktárak területén —, az nagyon megszenvedte — mondta Gurney. — A vihar is tett akkora kárt, mint a csata.

— Gondolom, nincs olyan kár, amit pénzzel ne lehetne helyrehozni — mondta Paul.

— Az emberéleteket kivéve, uram — jegyezte meg Gurney, enyhe nehezteléssel a hangjában, mintha azt mondta volna: *Mikor törődött egy Atreides először az élettelen dolgokkal, amikor emberek élete forgott kockán?*

Paulnak azonban még mindig minden figyelmét lekötötte az, amit belső látásával látott, a tátongó rések az idő falán, amely még mindig előtte magasodott. Mindegyik résen át a dzsihadot látta végigviharzani a jövőbe nyúló időfolyosókon.

Paul fölsóhajtott, átment a termen, észrevett egy széket a falnál. Az a szék egykor az ebédlőben állt, lehet, hogy annak idején éppen az apja ült rajta. Ebben a pillanatban azonban Paul szemében csak tárgy volt, amelyen kipihenheti fáradtságát, elrejtheti az emberei elől. Leült, szorosabbra húzta a lába körül a köpenyét, lassan meglazította a nyakán a feszes cirkoruhát.

— A Császár még mindig odabenn kushad a hajója roncsában — mondta Gurney.

— Egyelőre tartsátok is ott — mondta Paul. — Megtalálták már a Harkonneneket?

— Még nem fejezték be a halottak átvizsgálását.

— Jött válasz a fenti hajókról? — Paul a fejével a mennyezet felé bökött.

— Egyelőre nem, uram.

Paul mélyet sóhajtott, nekivetette a hátát a szék támlájának. Rövid hallgatás után azt mondta:

— Hozzatok ide egy fogoly sardaukart! Üzenetet kell küldenünk a Császárunknak. Ideje tárgyalni a feltételekről.

— Igenis, uram.

Gurney intett az egyik fedaykinnak, hogy vegye át az őrködést Paul mellett.

— Gurney — suttogta Paul —, amióta újra együtt vagyunk, még nem hallottam tőled az alkalomnak megfelelő idézetet. — Odafordult a férfi felé, látta, hogy Gurney nagyot nyel, elborul az arca, megfeszülnek az álla körül az izmok.

— Kívánságodra, uram — mondta Gurney. Megköszörülte a torkát, rekedt hangon folytatta: — „És ama napon a győzelemből gyász lett minden ember lelkében: mert a fülükbe jutott, miként gyászolja fiát a király.”

Paul lehunyta a szemét, kirekesztette a fájdalmat a gondolataiból, hogy várjon, amíg eljön az ideje — ahogy egyszer, régen várt azzal is, hogy meggyászolja az apját. Most átadta magát a nap összegyűlt fölfedezéseinek — a zavaros jövőnek és Alia rejtőzködő *jelenlétének* a tudatában.

A jövőlátás minden felhasználása közül ez volt a legkülönösebb. „Benyomakodtam a jövőbe, hogy elhelyezzem a szavaimat ott, ahol csak te hallhatod meg — mondta volt Alia. — Ezt még te sem tudod megtenni, bátyám! Érdekes játék, kedvemre való. És mit is akartam mondani… igen, megöltem a nagyapánkat, a tébolyodott vén bárót! Alig szenvedett.”

Ezzel csönd lett. Paul időérzéke még észlelte, ahogy Alia visszahúzódott.

— Muad-Dib…

Paul kinyitotta a szemét, meglátta maga fölött Stilgar fekete szakállas ábrázatát, a sötét szempárban harci tűz égett.

— Megtaláltátok az öreg báró holttestét — mondta Paul.

Stilgar megdermedt, a lélegzete is elállt.

— Ezt honnét tudhattad…? — suttogta. — Most bukkantunk rá a hullájára abban a nagy fémszerkezetben, amelyet a Császár emeltetett!

Paul eleresztette a füle mellett a kérdést. Látta, hogy Gurney visszatért két fremen társaságában, akik egy fogoly sardaukart támogattak maguk között.

— Itt van egy, uram — mondta Gurney. Intett az őröknek, hogy állítsák meg a foglyot öt lépésnyire Paultól.

Paul észrevette, hogy a sardaukar szemében kábult döbbenet ül. Kékes véraláfutás húzódott az orrnyergétől a szája szögletéig. Szőke, klasszikus arcvonású fajta volt, ez a külső szinte rangjelzésnek számított a sardaukarok között, a szakadt egyenruhán azonban nem látszott semmilyen jelzés, leszámítva a császári címerrel díszített aranygombokat és a megtépázott paszományt a nadrágján.

— Azt hiszem, tiszt, uram — mondta Gurney.

Paul bólintott.

— Én Paul Atreides herceg vagyok — mondta. — Érted, amit mondok, ember?

A sardaukar rezzenéstelenül meredt rá. Hosszú ideig hallgatott.

— Válaszolj — förmedt rá Paul —, különben lehet, hogy vége a Császárodnak!

A férfi pislogott, nyelt egyet.

— Ki vagyok én? — kérdezte Paul.

— Paul Atreides herceg vagy — mondta rekedten a sardaukar.

Paul szemében túl alázatosnak rémlett, de hát a sardaukarok mindeddig nem is sejtették, hogy megtörténhet velük olyasmi, ami ezen a napon megtörtént. Nem ismertek mást, csak a győzelmet, és Paul most ébredt rá, hogy ez önmagában is gyengeség lehet. Félretette ezt a gondolatot, hogy később majd számításba veszi a saját kiképzési tervében.

— Az üzenetemet kell elvinned a Császárnak mondta Paul. Az ősi szavakkal fogalmazta meg: Én, egy Nagy Ház hercege, a Császár vérrokona, szavamat adom az Egyezmény előírása szerint. Ha a Császár és az emberei leteszik a fegyvert, és idejönnek elém, a tulajdon életemmel felelek az életükért. Paul fölemelte a bal kezét, megmutatta a sardaukarnak a hercegi pecsétgyűrűt. — Esküszöm erre itt!

A másik megnyalta a száját, Gurneyra pillantott.

— Igen — mondta Paul. — Csak egy Atreides vallhatja magáénak Gurney Halleck engedelmes hűségét!

— Elviszem az üzenetet — mondta a sardaukar.

— Vigyétek ki az előretolt álláshoz, és küldjétek be! — parancsolta Paul.

— Igenis, uram. — Gurney intett az őröknek, kivezette őket.

Paul visszafordult Stilgarhoz.

— Megjött Csani és az anyád — mondta Stilgar. — Csani azt kérte, hagyjuk egyedül a bánatával egy darabig. A Tisztelendő Anya a bűvszobában akart tölteni pár pillanatot, nem tudom, miért.

— Az anyám belebetegszik a vágyakozásba egy bolygó után, amelyet talán sohasem lát viszont — mondta Paul. — Ahol víz hullik az égből, és olyan sűrűn nőnek a növények, hogy nem lehet átmenni közöttük.

— Víz az égből… — suttogta Stilgar.

Paul ebben a pillanatban döbbent rá, hogy Stilgar mennyire átalakult: a fremen naibból a Lisan al-Gaib *kreatúrája* lett, engedelmes bámuló és befogadó. Kevesebb lett általa, és Pault mintha megcsapta volna ebben is a dzsihad szele.

Láttam, ahogy egy barátból hódoló lett, gondolta.

Hirtelen elöntötte a magányosság. Körülnézett a teremben; nem kerülte el a figyelmét, milyen tökéletesen viselkedtek az őrség tagjai a jelenlétében, mintha szemlén lettek volna. Paul érezte a lappangó, büszke versengést közöttük — mindegyik azt remélte, őt tünteti ki Muad-Dib a figyelmével.

Muad-Dib, aki minden áldás forrása, gondolta, s ez volt az élete legkeserűbb gondolata. *Érzik, hogy el kell foglalnom a trónt. De azt nem tudhatják, hogy azért, hogy megakadályozzam a dzsihadot.*

Stilgar megköszörülte a torkát, aztán azt mondta:

— Meghalt Rabban is.

Paul csak bólintott.

Tőle jobbra az őrök hirtelen félreugrottak, vigyázzba vágták magukat, ahogy utat engedtek Jessicának. Jessicán fekete köpeny volt, kissé a léptei is olyanok voltak, mintha homokon járt volna, de Paulnak feltűnt, hogy Jessica ebben a házban valamicskét mintha visszaváltozott volna azzá, ami egykor itt volt — egy uralkodó herceg ágyasa. A fellépésében volt valami a régi magabiztosságból.

Jessica megállt Paul előtt, lenézett rá. Látta rajta a fáradtságot, és azt is, hogy uralkodik rajta, de nem érzett részvétet. Mintha egyszerre képtelen lett volna bármiféle érzelmet érezni a fia iránt.

Amikor előzőleg belépett a nagyterembe, Jessica azon tűnődött, miért nem tudja a helyére tenni ezt a helyet az emlékei között. Idegen helyiség maradt, mintha soha nem járt volna itt, soha nem állt volna itt szeretett Letójával, soha nem rúgta volna össze itt a port a részeg Duncan Idahóval — soha, soha, soha…

Kellene, hogy legyen egy szó, amely szöges ellentéte az adabnak, az uralkodó emlékezetnek, gondolta. *Kellene egy szó az önmagukat megtagadó emlékekre!*

— Hol van Alia? — kérdezte.

— Odakint. Azzal foglalatoskodik, amivel minden rendes fremen gyermeknek foglalatoskodnia kell ilyenkor — mondta Paul. — Megöli a sebesült ellenséget, és megjelöli a tetemek helyét a víznyerő osztagok számára.

— De Paul…!

— Meg kell értened, hogy ezt jóságból teszi — mondta Paul. — Nem furcsa, hogy mennyire nem értjük a jóság és a kegyetlenség rejtett egységét?

Jessica rámeredt a fiára. Megdöbbentette ez a gyökeres változás. *A gyermeke halála tette volna?* tépelődött magában.

— Az emberek furcsákat mesélnek rólad, Paul — mondta. — Állítólag rendelkezel minden legendás hatalommal — semmi sem maradhat rejtve előtted, látod azt, amit mások nem láthatnak.

— Egy Bene Gesseritnek lehetnek kérdései a legendákról?

— Az én kezem is benne van abban, amivé lettél — ismerte el Jessica —, de nem várhatod, hogy most…

— Mit szólnál hozzá, ha sokbilliónyi életet kellene élned egyszerre? — kérdezte Paul. — Ebből lehetne csak legendát szőni! Gondolj csak arra a rengeteg tapasztalatra, a belőlük fakadó bölcsességre! A bölcsesség azonban megszelídíti a szeretetet, ugye? És új alakot ad a gyűlöletnek. Honnét tudhatnád, igazában mi könyörtelen és mi nem, amíg a mélyére nem hatoltál a kegyetlenségnek és a jóságnak egyaránt? Félned kellene tőlem, anyám! Én vagyok a Kwisatz Haderach.

Jessica kiszáradt torokkal nyelni próbált. Rövid hallgatás után azt mondta:

— Egyszer régen tagadtad, hogy te vagy a Kwisatz Haderach…

Paul megrázta a fejét.

— Többé már nem tagadhatok semmit. — Fölnézett az anyja szemébe. — Most jön a Császár és az emberei. Bármelyik pillanatban bejelenthetik őket. Állj mellém! Jól akarom látni őket. Közöttük lesz a jövendőbelim is.

— Paul! — csattant föl Jessica. — Ne kövesd el ugyanazt a hibát, amit az apád!

— Hercegnő az illető — mondta Paul. — Ő az én kulcsom a trónhoz, és soha nem is lesz más. Hibáról beszélsz? Azt hiszed, hogy azért, mert olyan vagyok, amilyenné tettél, nem érzem magamban a bosszú vágyát?

— Az ártatlanokat is sújtanád vele? — kérdezte Jessica, és magában azt gondolta: *Nem szabad elkövetnie az én hibáimat!*

— Nincsenek már ártatlanok — mondta Paul.

— Ezt mondjad Csaninak — vetette oda Jessica, és a rezidencia hátsó részéről nyíló folyosó felé intett.

Csani lépett be ott a nagyterembe, úgy jött a fremen őrök között, mintha észre sem vette volna, hogy ott vannak. A csuklyáját hátravetette, a cirkoruha sapkáját levette, az arcszűrője is félre volt húzva. Tétova léptekkel átjött a termen, megállt Jessica mellett.

Paul látta a könnyek nyomát az arcán. *Vizet ad a halottnak.* Érezte, hogy belenyilall a fájdalom, de olyan volt az egész, mintha csak Csani jelenlétében tudott volna fájdalmat érezni.

— Meghalt, kedvesem — mondta Csani. — Meghalt a fiunk.

Paul minden erejével uralkodott magán. Fölállt, kinyújtotta a karját, megérintette Csani arcát, érezte rajta a könnyek nyirkosságát.

— Őt nem pótolhatjuk — mondta —, de lesznek még fiaink. Ezt Usul ígéri. — Gyöngéden félrevonta Csanit, intett Stilgarnak.

— Tessék, Muad-Dib — mondta Stilgar.

— A Császár és az emberei már úton vannak — mondta Paul. — Én itt fogok állni. Tereljétek össze a foglyokat a terem közepén! Tíz méternél ne engedjétek közelebb őket hozzám, amíg másképp nem parancsolom!

— Értettem, Muad-Dib.

Ahogy Stilgar engedelmesen elfordult, Paul meghallotta a fremen őrök ámuló suttogását:

— Látjátok? Tudta! Senki nem mondta neki, mégis tudta!

Most már behallatszott a Császár csapatának közeledése, a sardaukarok egy menetdalt dúdoltak, hogy megőrizzék a látszatot. Halk szóváltás hallatszott a bejárat felől, Gurney Halleck jött be az őrök között, odament Stilgarhoz, beszéltek néhány pillanatig, aztán

Gurney odalépett Paul mellé. Különös tekintettel nézett rá.

Gurneyt is el fogom veszíteni? tűnődött Paul. *Úgy, ahogy Stilgart elveszítettem — hogy barát helyett kreatúra lesz?*

— Nincsen náluk hajító- vagy lőfegyver — mondta Gurney. — Személyesen győződtem meg róla. — Körülpillantott a teremben, megnézte Paul előkészületeit. — Feyd-Rautha Harkonnen is közöttük van. Kiemeljem?

— Ne, jöjjön csak…

— Van néhány Liga-tag is, akik különleges elbánást követelnek, és azzal fenyegetőznek, hogy embargót rendelnek el az Arrakis ellen. Megígértem nekik, hogy átadom az üzenetüket.

— Hadd fenyegetőzzenek!

— Paul! — sziszegte mögötte Jessica. — A Ligáról van szó!

— Nemsokára kihúzom a méregfogukat — mondta Paul.

Most elgondolkodott a Ligán, azon a hatalmon, amely olyan hosszú időn át specializálódott egyvalamire, hogy élősködő lett belőle, mely már nem tudott attól az élettől függetlenül létezni, amelyből táplálkozott.

A Liga soha nem mert kardot ragadni… és most már nem is tudott. Elfoglalhatták volna az Arrakist akkor, amikor ráébredtek, milyen hibát követtek el azzal, hogy a melanzs tudatmélyítő hatására építették föl az egész navigációs rendszerüket. Megtehették volna, élvezhették volna a dicsőségüket egy rövid ideig, aztán elpusztultak volna. Ehelyett inkább pillanatról pillanatra éltek, abban a reményben, hogy a tengerből, amelynek vizében úsznak, majd csak felbukkan egy új gazdaállat, amelyen élősködni lehet…

A korlátozott jövőlátó képességgel megáldott Liga-navigátorok elkövették a végzetes tévedést: mindig a sima, biztonságos utat választották, amely azonban csak lefelé vezet, a pangáshoz.

Most jól megnézhetik az új gazdaállatukat, gondolta Paul.

— Aztán van egy Bene Gesserit Tisztelendő Anya, aki azt állítja, hogy az anyád barátja — mondta Gurney.

— Az anyámnak nincsen barátja a Bene Gesseritek között.

Gurney megint körülnézett a nagyteremben, aztán odahajolt Paul füléhez.

— Thufir Hawat is velük van, uram! Nem tudtam kettesben maradni vele, de a régi kézjelzéseinkkel értésemre adta, hogy eddig a Harkonneneknek dolgozott, és azt hitte, meghaltál. Azt mondja, hagyjuk a többiek között.

— Ott hagytad Thufirt azok között a…

— Ő akarta… és én is így tartottam helyesnek. Ha… ha valami hibázik, akkor ott van, ahol kézben tudjuk tartani. Ha nem, akkor pedig van egy emberünk az ellenség között.

Paul azokra a képtöredékekre gondolt, amelyeket ennek a

pillanatnak a lehetőségeiről látott eddig — és arra az idővonalra, amelyiken Thufirnál egy mérgezett tű volt, melyet a Császár parancsára kellett használnia „az ellen a senkiházi herceg ellen”…

A bejáratnál az őrök félreálltak, lándzsáik rövid folyosót alkottak. Ruhák suhogása hallatszott, lábak csosszantak a homokon, amely beszállingózott a Rezidencia épületébe is.

IV. Shaddam, a Padisah Császár bevezette az embereit a terembe. Burzegi sisakja elveszett valahol, vörös haja kócosan meredezett a fején. Az egyenruhájának bal ujja fölszakadt a varrás mentén. Nem volt a derekán öv, nem volt nála fegyver, de a személyisége úgy vette körül, mint valami erőtérbuborék, amely mindenkit illő távolságban tartott tőle.

Egy fremen lándzsa ereszkedett eléje, megállította ott, ahol Paul parancsolta korábban. A többiek egy csoportban megtorpantak mögötte, csoszogó lábak, színes öltözékek, bámuló arcok egyvelegeként.

Paul pillantása végigszaladt a csoporton, látta a nőket, akik rejtegetni próbálták a sírás nyomait, látta a talpnyalókat, akik eljöttek, hogy páholyból élvezzék a sardaukargyőzelmet, és most itt álltak, némán a vereség döbbenetétől. Paul látta Gaius Helen Mohiam Tisztelendő Anya csillogó gombszemét is kivillanni a fekete csuklyája alól, mellette pedig Feyd-Rautha Harkonnen alattomosan lapuló, sovány alakját.

Ezt az arcot már megmutatta nekem az idő, gondolta Paul.

Valami mozdulat magára vonta a figyelmét Feyd-Rautha mögött, odanézett, észrevett egy keskeny, ravasz arcot, amellyel még sohasem találkozott, sem az időben, sem az időn kívül. Úgy érezte, ismernie kellene azt az arcot, és az érzéshez valami kis félelem is társult.

Odahajolt az anyjához, suttogva megkérdezte:

— Az az alak a Tisztelendő Anyától balra, az a sunyi képű… az kicsoda?

Jessica odanézett. Megismerte az arcot a herceg egykori kartotékjaiból.

— Fenring gróf — mondta. — Ő volt itt az elődünk. Nem tud életképes utódot nemzeni… és életveszélyes.

A Császár kifutófiúja, gondolta Paul. És ez a gondolat ostorként vágott végig a tudatán, mert a Császárt már számtalan társaságban látta a lehetséges jövők képeiben — Fenring gróf azonban egyetlenegyszer sem jelent meg azokban a jövőlátomásokban.

Ekkor jutott Paulnak az eszébe, hogy a tulajdon tetemét is számtalan szálán látta már az idő hálójának, de egyszer sem látta meg a halála pillanatát.

Azért nem pillanthattam meg ezt az embert, mert ő az, aki megöl? tűnődött Paul.

Egy pillanatra rossz előérzet fogta el. Erőt vett magán, levette a szemét Fenringről, szemügyre vette a maroknyi megmaradt sardaukar közlegényt és tisztet, látta az arcukon a keserűséget és a kétségbeesett elszántságot. Itt-ott megragadta a figyelmét egyik-másik arc kifejezése: a tisztek méregették a helyiséget, az előkészületeket, még mindig azon mesterkedtek magukban, hogy valamiképpen győzelemmé változtassák a vereséget.

Paul tekintete legvégül megakadt egy magas, szőke nőn. Zöld szeme volt, arisztokratikus szépségű, fennkölten klasszikus arca, melyen nem látszott könnyek nyoma, nem látszott vereség. Anélkül hogy megmondták volna, Paul tudta, ki ez: a Bene Gesserit-tanítvány hercegnő, kinek arcát sok nézőpontból megmutatta már neki az idő: Irulan.

A kulcsom a trónhoz, gondolta.

Aztán mozgást látott az embercsoportban, előtűnt egy arc, egy alak — Thufir Hawat! A jól ismert, barázdás arc, a sötét foltos ajak, a görnyedt tartás, a törékenyen öreges külső…

— Ott van Thufir Hawat — mondta Paul. — Engedjétek közelebb!

— Uram… — mondta Gurney.

— Engedjétek közelebb — ismételte meg Paul.

Gurney bólintott.

Hawat csoszogó léptekkel előbbre jött, előtte fölemelkedett, aztán mögötte visszaereszkedett egy fremen lándzsa.

A vizenyős szempár Paulra sandított, mérlegelőn, kutatón.

Paul egy lépést tett feléje; megérezte a várakozó feszültséget a Császár és emberei között.

Hawat pillantása Paul mögé szegeződött, és az öregember megszólalt:

— Lady Jessica, én csak a mai napon tudtam meg, milyen igazságtalan voltam veled gondolatban. Nem kell megbocsátanod.

Paul várt, de az anyja nem szólt.

— Thufir, öreg barátom — mondta Paul —, amint láthatod, nem fordulok háttal semmilyen ajtó felé.

— A világmindenség tele van ajtókkal — mondta Hawat.

— Az apám fia vagyok? — kérdezte Paul.

— Inkább a nagyapádé — mondta reszelős hangon Hawat. — Olyan a viselkedésed, és olyan a tekinteted is.

— Mégis az apám fia vagyok — mondta Paul. — Mert azt mondom neked, Thufir, hogy fizetségül a sok évért, amelyen át a családomat szolgáltad, most akármit kérhetsz tőlem, amit akarsz. De akármit! Akarod most az életemet, Thufir? A tiéd! — Egy lépést tett előre, leeresztett karral, látta Hawat szemében a megvilágosodást.

Tisztában van már vele, hogy tudok az álnokságról, gondolta.

Lehalkította a hangját, félig suttogva mondta, hogy csak Hawat

hallja:

— Komolyan gondolom, Thufir. Ha végezni akarsz velem, essünk túl rajta!

— Én csak még egyszer elébed akartam állni, hercegem — mondta Hawat. Paul csak most vette észre, milyen erőfeszítésébe kerül az öregembernek, hogy talpon maradjon. Odanyúlt, átfogta Hawat vállát, és ahogy megtámogatta, érezte a keze alatt az izmok reszketését.

— Fájdalmaid vannak, öreg barátom? — kérdezte.

— Vannak, vannak, hercegem — ismerte el Hawat —, de az örömöm nagyobb. — Félig megfordult Paul karjai között, előrenyújtotta a bal tenyerét, a Császár felé tartotta, hogy jól lássék az ujjai közé szorított aprócska tű.

— Látod, Felség? — szólt oda. — Látod a csalárd tűdet? Azt hiszed, hogy én, aki az egész életemet az Atreidesek szolgálatának szenteltem, most kevesebbet adok nekik, mint az életemet?

Paul megtántorodott, ahogy az öregember összerogyott a karjai között, érezte a teljes elernyedést, a halál súlyát. Gyöngéden leeresztette Hawatot a padlóra. Fölegyenesedett, intett az őröknek, hogy vigyék el a testet.

Némaság telepedett a teremre, amíg végrehajtották a parancsát.

A Császár arcán szorongó várakozás ült. A tekintet, mely eddig sohasem árulkodott félelemről, immár halálra váltan meredt Paulra.

— Felség… — vetette oda Paul, és észrevette, hogy a magas hercegnő összerezzent a meglepetéstől. A szót Paul a Bene Gesserit Hang atonálisaival ejtette ki, és belevitte a megvetés és gúny minden belevihető árnyalatát.

Csakugyan Bene Gesserit-kiképzést kapott, gondolta.

A Császár megköszörülte a torkát, és megszólalt:

— Lehet, hogy tisztelt rokonom most azt képzeli, minden az ő akarata szerint lesz ezután: Ennél nagyobbat nem is tévedhetne! Megszegted az Egyezményt, atomfegyvert alkalmaztál…

— Atomfegyvert alkalmaztam egy természetes sivatagi képződmény ellen — vágott a szavába Paul. — Az utamban volt, mert hozzád siettem, Felség, hogy magyarázatot kérjek egynémely különös eljárásodra.

— Az Arrakis körül az űrben ott van a Nagy Házak egyesült hajóhada — mondta a Császár. — Csak egy szavamba kerül, és…

— Csakugyan — mondta Paul —, kis híján elfeledkeztem róluk! — Pillantása végigszaladt a Császár kíséretén, megkereste a két Liga-tagot, halkan odaszólt Gurneynak: — Azok a Liga ügynökei, Gurney, az a két kövér szürke ruhás?

— Igen, uram.

— Ti ketten — mondta Paul, és rájuk mutatott. — Tüstént

eltűntök innen, és elküldítek a megfelelő üzeneteket, amelyek elindítják haza azt a flottát! Azután pedig legközelebb az engedélyemet kéritek, mielőtt…

— A Liga nem fogad el parancsot tőled! — förmedt rá a magasabbik. A társával együtt odanyomakodott a lándzsákhoz. Paul a fejével intett, hogy engedjék át őket. A két férfi előrelépett, a magasabbik kinyújtott karral rámutatott Paulra. — Nagyon lehet, hogy embargó alá kerülsz ezért a…

— Ha még egy ilyen hülyeséget hallok bármelyikőtöktől — mondta Paul —, kiadom a parancsot, amelynek nyomán vége lesz a fűszerkitermelésnek az Arrakison… egyszer és mindenkorra.

— Megőrültél?! — csattant fel a magasabbik, és fél lépést hátrált.

— Elismered tehát, hogy a hatalmamban áll megtenni? — kérdezte Paul.

A Liga-tag mintha a semmibe meredt volna egy pillanatra, aztán válaszolt:

— Igen, megtehetnéd, de nem szabad megtenned!

— Ohó! — mondta Paul, és magában bólintott. — A Liga navigátorai vagytok mind a ketten, mi?

— Igen!

Az alacsonyabbik azt mondta:

— Saját magadat is megvakítanád, és lassú halálra ítélnél mindannyiunkat. Van fogalmad róla, mit jelent, ha elvonják valakitől a fűszert, miután hozzászokott?

— A tekintet, amely csak a biztos utat nézi, sohasem lát meg semmit — mondta Paul. — A Liga megbénulna. Az emberiségből elszigetelt csoportocskák lennének az elszigetelt bolygókon. Tudjátok, lehet, hogy megteszem egyszerű rosszindulatból… vagy unalmamban…

— Beszéljük ezt meg magunk között — mondta a magasabbik Liga-tag. — Biztosan találhatunk valami olyan megoldást, amely mindkettőnknek…

— Küldjétek el az üzenetet az Arrakis körül várakozó társaitoknak — mondta Paul. — Kezdem unni ezt a vitát! Ha az a flotta nem tűnik el sürgősen a fejünk fölül, nem lesz miről beszélnünk! — A terem fala mellett várakozó híradósok felé bökött a fejével. — Használhatjátok a mi készülékeinket.

— Ezt először meg kell beszélnünk — mondta a magas. — Nem lehet csak úgy…

— Indulás! — förmedt rá Paul. — Aki meg tud semmisíteni valamit, annak abszolút hatalma van fölötte! Elismertétek, hogy a hatalmamban van, hogy megtegyem. Nem azért vagyunk itt, hogy tárgyaljunk vagy megegyezzünk! Engedelmeskedtek, vagy számolhattok az *azonnali* következményekkel!

— Komolyan gondolja — mondta az alacsonyabbik Liga-tag, és Paul látta, hogy elfogta őket a félelem.

A két férfi lassú léptekkel odament a fremen kommunikációs berendezésekhez.

— Engedelmeskedni fognak? — kérdezte Gurney.

— Szűk sávban látnak előre az időben — mondta Paul. — Ha előrepillantanak, egy falat látnak maguk előtt, mint az engedetlenségük következményét. Minden hajón minden navigátor, ha előrenéz, ugyanazt a falat látja. Engedelmeskedni fognak.

Paul visszafordult a Császár felé.

— Amikor megengedték neked, hogy elfoglald az apád trónját — mondta —, kikötötték, hogy gondoskodnod kell a fűszerellátásról. Cserbenhagytad őket, Felség. Tisztában vagy a következményekkel?

— Hogyhogy *megengedték?* Senki sem…

— Elég ebből az idétlenkedésből! — dörrent rá Paul. — A Liga olyan, mint egy folyóparti falu. Szükségük van a vízre, de csak meríteni tudnak belőle annyit, amennyire szükségük van.

Nem rekeszthetik el gáttal a folyót, nem keríthetik egészen a hatalmukba, mert ezzel felhívnák a figyelmet arra, amit kivesznek belőle, és ez végül pusztulást hozna rájuk. A Liga esetében ez a folyó a fűszerkitermelés, és én gátat emeltem az útjába. Az én gátam azonban olyan, hogy ha elpusztítják, vele pusztul a folyó is!

A Császár beletúrt vörös hajába, a tekintete egy pillanatra odaugrott a háttal álló két Liga-tagra.

— Nézd, még a Bene Gesserit Igazmondód is reszket! — mondta Paul. — Vannak más mérgek is, amelyeket a Tisztelendő Anyák felhasználhatnak a mutatványaikhoz, de ha egyszer rákapnak a fűszerre, a többi nem használ!

Az öregasszony összehúzta maga körül a formátlan fekete lebernyeget, odanyomakodott a lándzsákhoz.

— Gaius Helen Mohiam Tisztelendő Anya — mondta Paul. — Hosszú idő telt el a Caladan óta, ugye?

Az öregasszony elnézett mellette, Jessicához intézte a szavait:

— Hát, Jessica, látom, hogy valóban a fiad az igazi. Ezért meg lehet bocsátani neked még azt az iszonytató leányodat is!

Paul lecsillapította magában a feltámadt jeges, gyilkos dühöt.

— Sohasem volt sem jogod, sem okod, hogy bármit is megbocsáss az anyámnak! — mondta.

Az öregasszony farkasszemet nézett vele.

— Próbálkozz csak meg a fortélyaiddal, vén boszorka! — mondta Paul. — Hol a gom-dzsabbarod? Próbálj csak benézni oda, ahová nem mertek benézni! Én fogok majd visszanézni rád!

Az öregasszony lesütötte a szemét.

— Nincs mondanivalód? — förmedt rá Paul.

— Én fogadtalak be az emberi lények soraiba — mormogta a Tisztelendő Anya. — Ezt ne mocskold be.

Paul fölemelte a hangját:

— Nézzétek meg jól, bajtársaim! Íme, egy Bene Gesserit Tisztelendő Anya, aki türelemmel szolgál egy ügyet, amelyet csak türelemmel lehet szolgálni! Ő és a nővérei kilencven nemzedéken át várakoztak türelemmel a géneknek és a környezeti tényezőknek a megfelelő kombinációjára, hogy létrejöjjön az az egyetlen személy, akire szükségük volt a terveikhez. Nézzétek meg! Tudja, hogy a kilencven generáció létrehozta azt a személyt. Itt állok előtte… de… soha… nem… fogok… engedelmeskedni… neki!

— Jessica! — sikoltott föl az öregasszony. — Hallgattasd el!

— Hallgattasd el magad! — mondta Jessica.

Paul rámeredt az öregasszonyra.

— Szíves örömest megfojtatnálak azért a szerepedért, amit mindebben játszottál! — mondta. — Nem tudnád megakadályozni! — vágta oda, ahogy az öregasszony haragosan kihúzta magát. — De szerintem méltóbb büntetés lesz, ha úgy kell leélned az életedet, hogy sohasem kaparinthatsz a kezed közé, sohasem vehetsz rá semmire, ami előbbre vihetné a cselszövéseiteket!

— Jessica, mit tettél? — fakadt ki a Tisztelendő Anya.

— Egyvalamit meg kell adni — mondta Paul —, részben megláttátok, mire van szüksége a fajnak, de hogy milyen rosszul láttátok meg! Azt képzelitek, hogy kézben tartjátok az emberiség szaporodását, kinemesítitek a kiválasztott keveseket a nagyszabású terveteknek megfelelően! Milyen keveset fogtok ti föl abból, ami…

— Ezekről nem szabad beszélned! — sziszegte az öregasszony.

— Csend legyen! — bömbölte Paul. A szavak mintha testet öltöttek volna, ahogy korbácsként átkígyóztak a levegőn.

Az öregasszony hátratántorodott a mögötte állók karjaiba, az arcáról minden kifejezés eltűnt, ahogy Paul ereje szinte marokra fogta a pszichéjét.

— Jessica — suttogta. — Jessica…

— Emlékszem még a gom-dzsabbarodra — mondta Paul. — Emlékezz te is az enyémre! Egy szavammal megölhetlek!

A teremben a körös-körül álló fremenek sokatmondó pillantásokat vetettek egymásra. Hiszen nem úgy szólt-e a legenda, hogy: *„És a szava az örök halált hozza arra, aki szembeszegül az igazságos üggyel”?*

Paul most a magas hercegnőre fordította a tekintetét, aki ott állt császári atyja mellett. Nem vette le róla a szemét, úgy mondta:

— Felség, mind a ketten tudjuk, mi a kiút.

A Császár a lányára nézett, aztán Paulra.

— Mit merészelsz?! Még hogy te! Egy sehonnai kalandor, egy utolsó senki, aki…

— Már bevallottad, ki vagyok — mondta Paul. — Tisztelt rokonod, mint említetted. Elég már ebből a komédiából!

— Az uralkodód vagyok — mondta a Császár.

Paul a kommunikációs berendezés mellett álló Liga-tagokra pillantott, akik már arccal feléje fordultak. Az egyikük bólintott.

— Kényszeríthetlek — mondta Paul.

— Próbáld csak meg! — nyögte ki rekedten a Császár.

Paul csak szó nélkül farkasszemet nézett vele.

A hercegnő az apja karjára tette a kezét.

— Apám — szólította meg, és selymesen lágy, megnyugtató volt a hangja.

— Hagyd ezeket a fortélyaidat! — mondta a Császár. — Nem kell megtenned, leányom. Vannak más lehetőségeink is, és…

— De ez olyasvalaki, aki méltó rá, hogy a fiad legyen — mondta Irulan.

Az öreg Tisztelendő Anya, aki közben összeszedte magát, odafurakodott a Császár mellé, a füléhez hajolt, valamit súgott.

— A te érdekedben emel szót — mondta csendesen Jessica.

Paul továbbra is az aranyhajú hercegnőt nézte. Halkan odaszólt az anyjának:

— Az Irulan, a legidősebbik, ugye?

— Igen.

Csani odalépett Paul másik oldalára.

— Akarod, hogy elmenjek, Muad-Dib? — kérdezte.

Paul rápillantott.

— Hogy elmenj? Soha többé nem mégy el mellőlem!

— Semmi sem köt össze bennünket — mondta Csani.

Paul egy pillanatig némán nézett le rá, aztán azt mondta:

— Csak igazat halljak a szádból, én Sihayám! — Ahogy a lány válaszolni akart, az ajkára tett ujjával elhallgattatta. — Ami összeköt bennünket, azt nem lehet szétbontani — mondta. — És most figyelj erősen, mert később majd a te bölcsességeddel akarom újra látni mindezt!

A Császár és az Igazmondója közben halkan, szenvedélyesen vitatkozott.

Paul ismét az anyjához intézte a szót:

— A Tisztelendő Anya most emlékezteti a Császárt, hogy benne volt az egyezségükben, hogy egy Bene Gesseritnek kell a trónra kerülnie, és Irulan az, akit erre neveltek.

— Ez volt a tervük? — érdeklődött Jessica.

— Nem nyilvánvaló? — kérdezte Paul.

— Én is látom, amit te! — förmedt rá Jessica. — A kérdésemmel csak az eszedbe szerettem volna idézni, hogy fölösleges olyasmire okítanod, amire én tanítottalak meg!

Paul ránézett, még látta, hogy az anyjának fagyos mosoly suhan át az arcán.

Gurney Halleck odahajolt közéjük.

— Emlékeztetlek, uram — mondta —, hogy egy Harkonnen is van abban a bandában! — A fejével a sötét hajú Feyd-Rautha felé bökött, aki egy lándzsának szorult a bal oldalon. — Az a bandzsa, ott balra. Ritka gonosz egy pofája van! Egyszer megígérted, hogy…

— Köszönöm, Gurney — mondta Paul.

— Ő a ta-báró… illetve most már báró, hogy az öreg meghalt — mondta Gurney. — Megteszi majd ő is. Úgy…

— El tudsz bánni vele, Gurney?

— Uram, te tréfálsz!

— Most már elég régóta vitatkozik a Császár a boszorkájával, nem gondolod, anyám?

Jessica bólintott.

— De bizony.

Paul fölemelte a hangját, odaszólt a Császárnak:

— Felség, köztetek van egy Harkonnen is?!

A Császár megfordult, uralkodói megvetés volt a mozdulatában, ahogy Paulra nézett.

— Úgy tudom, a kíséretem a te hercegi szavad védelme alatt áll — mondta.

— A kérdésemmel csak tájékozódni akartam — mondta Paul. — Tudni óhajtom, hogy az a Harkonnen hivatalosan tagja-e a kíséretednek, vagy csak megbújik a formaság védelmében, mert gyáva.

A Császár ravasz mosollyal nézett rá.

— Mindenki, akit a Császár megtűr a társaságában, része a kíséretének.

— Egy herceg adta a szavát neked — mondta Paul —, Muad-Dib viszont egészen más. *Ő* nem feltétlenül fogadja el a kíséretnek ezt a meghatározását. Gurney Halleck barátom egy Harkonnen vérére szomjazik. Ha ő…

— Kanly! — kiáltotta el magát Feyd-Rautha. Nekinyomakodott az útját álló lándzsáknak. — Az apád esküdött föl erre a vérbosszúra, te Atreides! Te pedig gyávának merészelsz nevezni, miközben elbújsz az asszonyaid között, és egy lakájodat akarod ellenem küldeni!

Az öreg Igazmondó izgatottan súgott valamit a Császár fülébe, de az eltolta magától.

— Kanlyról van tehát szó? — kérdezte a Császár. — A kanlynak megvannak a maga szigorú szabályai…

— Paul, fejezd be ezt! — mondta Jessica.

— Uram — szólalt meg Gurney —, megígérted nekem, hogy eljön a nap, amikor leszámolhatok a Harkonnenekkel.

— Már eljött egyszer az a nap — mondta Paul; érezte, hogy

elfogja valami bohócos zabolátlanság. Ledobta magáról a köpenyét-csuklyáját, az anyja kezébe nyomta az övét és a kriszkését, elkezdte kicsatolni a cirkoruháját. Most már megérezte, hogy ez a pillanat áll a világmindenség erővonalainak fókuszában.

— Ez fölösleges — mondta Jessica. — Egyszerűbb módjai is vannak, Paul…

Paul kilépett a cirkoruhából, kihúzta a kriszkést az anyja kezében tartott hüvelyéből.

— Tudom — mondta. — Méreg, orgyilkos, az összes régi, bevált módszerek.

— Nekem ígértél egy Harkonnent! — sziszegte Gurney, és Paul látta a férfi arcán a tomboló indulatot, ahogy sötéten, rücskösen kidagadt rajta a tintalián-sebhely. — Ezzel tartozol nekem, uram!

— Többet szenvedtél-e tőlük, mint én? — kérdezte Paul.

— A nővérem — mondta érdes hangon Gurney. — A rabszolgasorban töltött évek…

— Az apám — mondta Paul. — A jó barátaim, cimboráim, Thufir Hawat és Duncan Idaho, a rang és támasz nélkül, számkivetettként eltöltött évek… és még valami: ez most kanly, és ugyanúgy tudod, mint én, hogy a kanly szabályait meg kell tartani!

Halleck mintha megroggyant volna.

— Uram, ha az a disznó… hiszen nem több állatnál, amelyet el kell taposnod, aztán eldobni még a cipődet is, amely hozzáért! Hívjál hóhért, ha kell, vagy hagyd, hogy én intézzem el, de ne tedd ki magad annak, hogy…

— Muad-Dibnek nem kell ezt megtennie — mondta Csani.

Paul rápillantott, látta a szemében a féltést.

— Paul hercegnek azonban igen — mondta.

— Ez csak egy Harkonnen-állat! — mondta rekedten Gurney.

Paul egy pillanatig tétovázott, fölfedje-e tulajdon Harkonnen-származását, aztán elkapta anyja szúrós pillantását, s csak annyit mondott:

— Ennek az állatnak azonban emberi formája van, Gurney, és megérdemli az emberi esélyt.

Gurney azt mondta:

— De ha csak egy…

— Légy szíves, állj félre — mondta Paul. Meglatolgatta a kezében a kriszkést, gyöngéden félretolta Gurneyt.

— Gurney! — szólt oda Jessica. Megfogta Gurney karját. — Amikor ilyen állapotban van, olyan, mint a nagyapja. Ne tereld el a figyelmét! Ez a legtöbb, amit most megtehetsz érte. — És magában azt gondolta: *Anyaisten, micsoda fintora a sorsnak!*

A Császár szemügyre vette Feyd-Rauthát, a vaskos vállat, a duzzadó izmokat, aztán elfordult, megnézte Pault, az inas, szikár ifjút

— nem volt olyan aszott, mint az arrakisi bennszülöttek, de meg lehetett számlálni a bordáit, és horpadt volt a véknya, hogy a bőre alatt követni lehetett az izmok minden rándulását, vonaglását.

Jessica odahajolt Paulhoz, lehalkította a hangját, hogy ne hallja más.

— Egyvalamit, fiam. A Bene Gesserit olykor előkészíti a veszélyes embereket, beléjük ültet egy szót a jó öreg gyönyör-fájdalom módszerrel. A leggyakrabban használt szó az *urosnor*. Ha ezt itt előkészítették, ahogy erősen gyanítom, akkor ha meghallja ezt a szót, elernyednek tőle az izmai, és…

— Nem akarok most ilyen előnyt — mondta Paul. — Állj félre az utamból!

Gurney Jessicához fordult.

— Miért csinálja ezt? — kérdezte. — Meg akarja öletni magát, hogy mártír legyen belőle? A fremen vallási halandzsa zavarta meg az eszét?

Jessica a tenyerébe rejtette az arcát. Ráébredt, hogy ő maga sincs egészen tisztában vele, miért választotta ezt az utat Paul. Halálszagot érzett a levegőben, és azt is tudta, hogy ez a megváltozott Paul képes arra, amit Gurney föltételezett róla. Jessica minden képessége, minden adottsága mozgósítva várta, hogy megvédelmezhesse a fiát — de nem tehetett semmit.

— A fremen vallási halandzsa?! — ismételte meg Gurney.

— Hallgass — suttogta Jessica. — És imádkozz!

A Császár arcán hirtelen mosoly terült szét.

— Ha Feyd-Rautha Harkonnen… a kíséretembe tartozó Feyd-Rautha Harkonnen… úgy kívánja — mondta —, feloldozom minden kötelezettsége alól, és megengedem neki, hogy a saját belátása szerint cselekedjék ebben a dologban. — Paul fedaykin testőrei felé intett. — Valamelyik söpredéknél ott van az övem és a rövid tőröm. Ha Feyd-Rautha óhajtja, az én pengémmel a kezében szállhat szembe veled.

— Óhajtom — mondta Feyd-Rautha, és Paul látta az arcán a lelkes örömöt.

Túl nagy az önbizalma, gondolta Paul. *Ezt a természetes előnyt még elfogadhatom.*

— Kerítsétek elő a Császár tőrét — mondta Paul, és megvárta, amíg végrehajtják a parancsát. — Tegyétek le a padlóra, oda! — A lábával jelezte, hová. — Tereljétek hátra a falhoz a császári gyülevészt, és engedjétek előre a Harkonnent!

Köpenyek suhogása, csoszogás, halk parancsszavak és méltatlankodó mormogás közepette végrehajtották Paul utasítását. A Liga-tagok ott maradtak a kommunikátorok mellett. Összeráncolt homlokkal, szemlátomást tanácstalanul nézték Pault.

Megszokták, hogy látják maguk előtt a jövőt, gondolta Paul. *Itt és*

most azonban vakok… ugyanúgy, ahogy én. Beleszagolt az idő szelébe, érezte maga körül a kavargást, érezte, hogy a forgatag középpontja ebben az időpontban, ezen a helyen van. Most már a legkisebb rések is összezárultak. Tudta, hogy itt van csírájában a dzsihad. Itt volt az egész fajnak a tudata, amelyet annak idején ama félelmetes célként ismert meg. Itt volt mindaz, amire kellett a Kwisatz Haderach, a Lisan al-Gaib vagy akár a Bene Gesserit sete-suta tervei. Az emberi faj tudatára ébredt szunnyadó mivoltának, megérezte tulajdon pangását, mindent háttérbe szorított benne az az igény, hogy végigsöpörjön rajta a förgeteg, amelyben összekeveredhetnek a gének, és létrejöhetnek az erős, új kombinációk, amelyek túlélik a többit. Ebben a pillanatban mintha egyetlen öntudatlan orgazmusban élt volna minden emberi lény, valamiféle szexuális tűzben, amely át tudott hágni minden korlátot…

És Paul megértette, mennyire hiábavaló minden erőfeszítése, hogy akár a legkisebb mértékben is változtasson ezen. Eddig arra gondolt, hogy saját magában győzi le a dzsihadot, de látta, hogy a dzsihad be fog következni. Légiói ki fognak rajzani az Arrakisról őnélküle is. Csak a legendára volt szükségük, amelyet Paul immár képviselt. Megmutatta nekik az utat, a hatalmukba adta még a Ligát is, amelynek a létezése függött a fűszertől.

Úgy érezte, kudarcot vallott. Szinte mintha ködön át látta volna, ahogy Feyd-Rautha Harkonnen kibújik a rongyos egyenruhából, amíg nem maradt más rajta, csak egy csípőjére simuló nadrág, az ágyékát védő láncszövettel.

Ez a krízis, gondolta Paul. *Ettől fogva feltárul majd a jövő, előbukkan a szétváló felhők mögül a bizonytalan dicsőség. Ha most meghalok, azt mondják majd, föláldoztam magam, hogy a szellemem vezesse őket. Ha pedig életben maradok, azt mondják, hogy Muad-Dibnek senki és semmi nem állhatja útját.*

— Készen áll-e az Atreides? — szólt oda Feyd-Rautha az ősi kanlyszertartás szavaival.

Paul fremen módra válaszolt:

— Törjön ízzé-porrá a pengéd!

Lemutatott a Császár tőrére, intett, hogy Feyd-Rautha menjen oda és vegye föl.

Feyd-Rautha fölvette a kést, egy pillanatig billegtette a kezében, hogy kitapasztalja a fogását, közben nem vette le a szemét Paulról. Jóleső izgalom áradt szét benne. Mindig ilyen küzdelemről álmodott: ember ember ellen, ügyesség ügyesség ellen, pajzsok gátja nélkül. Tudta, hogy most megnyílik előtte a hatalomhoz vezető út, mert a Császár minden bizonnyal megjutalmazza majd azt, aki elteszi láb alól ezt a kellemetlenkedő herceget. Még az is lehet, hogy az a gőgös lánya lesz a jutalom, és a fele császársága! Márpedig ez a bugris herceg, ez a

sehonnai kalandor aligha lehet méltó ellenfele egy Harkonnennek, aki ezernyi párviadalban, az aréna homokjában tanult ki minden fortélyt, minden aljas cselt. És ez a bugris nem sejthette, hogy más fegyver is fenyegeti, mint a tőr…

Majd meglátjuk, mit szólsz a méreghez! gondolta Feyd-Rautha. A Császár tőrével tisztelgett Paulnak.

— Jöjj hát a halálba, ostoba! — mondta.

— Akkor rajta; kedves rokon — mondta Paul. Előreóvakodott, a szemét nem vette le a vele szemben várakozó pengéről; előregörnyedt, tejfehér kriszkése úgy nyúlt a másik felé, mintha a karja meghosszabbítása lett volna.

Lassan köröztek egymás körül, mezítelen lábuk meg-megcsusszant a padlón, feszülten lesték az alkalmat.

— Milyen szépen táncolsz — mondta Feyd-Rautha.

Beszédes fajta, gondolta Paul. *Ez is gyöngeség. Rosszul tűri a csöndet.*

— Meggyóntál már? — érdeklődött Feyd-Rautha.

Paul szótlanul körözött tovább.

Az öreg Tisztelendő Anya pedig, aki a falhoz szorított császári kíséret soraiból figyelte a küzdelmet, azon kapta magát, hogy egész testében reszket. Az ifjú Atreides a rokonának szólította a Harkonnent! Ez csak azt jelenthette, hogy tud a közös származásukról, ami nem is volt csoda, lévén ő a Kwisatz Haderach. A szavai azonban ráirányították a Tisztelendő Anya figyelmét az egyetlen dologra, ami most fontos volt a számára.

Ami itt történt, az katasztrófába sodorhatta a Bene Gesserit egész fajnemesítési tervét!

A Tisztelendő Anya is meglátott valamit abból, amit Paul látott: hogy Feyd-Rautha akkor sem feltétlenül győzedelmeskedik, ha megöli Pault. Egy másik gondolat azonban szinte mindent háttérbe szorított benne: a hosszú és költséges program két végső terméke itt állt egymással szemben, halálos párviadalban, amely könnyűszerrel mindkettőjük végét jelenthette! Márpedig ha mind a kettő meghal, akkor nem marad más, mint Feyd-Rautha törvénytelen leánya, aki még csecsemő volt, ismeretlen, bizonytalan tényező — és Alia, a szörnyeteg.

— Vagy talán itt csak pogány szertartások vannak — mondta Feyd-Rautha. — Óhajtod, hogy a Császár Igazmondója fölkészítse a lelkedet a nagy utazásra?

Paul elmosolyodott, tovább oldalazott jobb felé, feszülten figyelt, sötét gondolatait háttérbe szorították a pillanat követelményei.

Feyd-Rautha hatalmasat szökkent feléje, a jobb kezével feléje sújtott, de ugyanabban a pillanatban szinte követhetetlenül gyors mozdulattal átdobta a kést a baljába.

Paul könnyűszerrel kitért előle, közben érzékelte a pajzshoz

szokott megtorpanást Feyd-Rautha döfésében. Ez a pajzsreflex azonban nem volt olyan egyértelmű, mint amilyenekkel Paul eddig találkozott, és Paul megértette, hogy Feyd-Rautha nem először küzd pajzstalan ellenféllel.

— Az Atreidesek el szoktak futni ahelyett, hogy megküzdenének? — kérdezte Feyd-Rautha.

Paul folytatta a néma oldalazást, közben Idaho szavai jutottak az eszébe, azok a szavak, amelyeket a régenvolt caladani gyakorlóteremben hallott tőle: *„Az első perceket fordítsd arra, hogy kiismerd a másikat! Lehet, hogy így elszalasztasz jó néhány lehetőséget a gyors győzelemre, viszont ha kiismered az ellenfelet, az biztos sikerre vezet majd. Ne siesd el a dolgot, menj biztosra!”*

— Talán úgy gondolod, hogy ez a tánc meghosszabbítja néhány pillanattal az életedet — mondta Feyd-Rautha. — Csináld csak! — Megállt, fölegyenesedett.

Paul már eleget látott első közelítésben. Feyd-Rautha balra szokott támadni, a jobb csípőjét rendre védtelenül hagyta, mintha a láncfonatú csípő- és ágyékvédő az egész oldalát megvédhette volna. Az egész viselkedése olyan harcosra utalt, aki megszokta, hogy pajzs van rajta, és mind a két kezében penge.

Vagy pedig… Paul tétovázott… *az a láncöv több, mint aminek látszik.*

A Harkonnen valahogy túl magabiztos volt azzal az ellenféllel szemben, aki a sardaukarokat is legyőző seregéknek parancsolt.

Feyd-Rautha észrevette a pillanatnyi tétovázást, megszólalt:

— Minek halogatni az elkerülhetetlent? Csak késleltetsz benne, hogy átvegyem a jogos hatalmamat ezen a sárgolyón!

Ha dobónyíl, gondolta Paul, *akkor nagyon ravaszul van elrejtve. A láncövön semmi jele.*

— Miért nem felelsz? — förmedt rá Feyd-Rautha.

Paul folytatta az óvatos körözést, közben megengedett magának egy fagyos mosolyt: Feyd-Rautha hangjában nyugtalanság érzett, jeleként annak, hogy a hallgatás egyre jobban nyomasztotta.

— Mosolyogsz, mi? — kérdezte Feyd-Rautha, és az első szó közben már ugrott is.

Paul az előbbi kis megtorpanásra számított, és szinte alig tudta kikerülni a lecsapó pengét, érezte, hogy a hegye végighasítja a bal karját. Elhallgattatta a hirtelen feltörő fájdalmat, belenyilallt a fölismerés, hogy az előbbi megtorpanás csak csel volt! Veszélyesebb ellenféllel állt szemben, mint sejtette. Itt minden csel mögött újabb csel fog rejtőzni!

— A te drágalátos Thufir Hawatod tanított meg egy-két fogásra — mondta Feyd-Rautha. — Első vérig küzdött velem. Kár, hogy a vén bolond ezt már nem érhette meg.

Paulnak eszébe jutott, amit egyszer Idaho mondott: *„Csak azzal számolj, ami a küzdelemben történik. Úgy sohasem érhet meglepetés.”*

Ismét előregörnyedve, óvatosan kerülgették egymást.

Paul látta, hogy a másikban ismét szétárad a diadalmámor, és nem értette. Miért jelent neki olyan sokat az a karcolás? Vagy mérgezett volna a penge?! De hiszen az lehetetlen! Paul saját emberei vizsgálták meg, végigmentek rajta a méregdetektorral, mielőtt odaadták volna. Jobban képzettek voltak annál, hogysem elkerülte volna a figyelmüket egy ilyen kézenfekvő lehetőség…

— Az a nő, akivel az előbb beszélgettél — mondta Feyd-Rautha —, az a kicsike… valami különös fontossága van számodra? A kegyelted? Rászolgál majd különös figyelmemre?

Paul hallgatott, belső érzékelésével kutatott magában, megvizsgálta a sebből jövő vért, és altatónyomot talált benne. A Császár tőrén tehát altató volt! Paul egy árnyalatnyit igazított az anyagcseréjén, hogy elhárítsa ezt a veszélyt, átalakítsa az altató molekuláit, de közben belevillant a kételkedés. Altatóval preparálták a tőrt… A méregdetektor nem jelzi, de épp eléggé le tudja lassítani az izmokat. Az ellenségeinek tehát megvoltak az egymásba ágyazott tervei, az egymásra halmozott csalárdságai…

Feyd-Rautha megint feléje ugrott, döfött.

Paulnak az arcára fagyott a mosoly, lassú mozdulattal kezdte a hárítást, mintha már hatott volna az altató, aztán az utolsó pillanatban hirtelen, villámsebes mozdulattal a kriszkés hegyével akasztotta meg a lesújtó kart.

Feyd-Rautha oldalt szökkent, elugrott, a kését átkapta a bal kezébe, és hallatlan önuralmára vallott, hogy csak némi sápadtság jelezte a kriszkés vágásának maró fájdalmát.

Élje csak át ő is most az érzést, gondolta Paul. *Gyanakodjék ő is méregre!*

— Árulás! — kiáltott fel Feyd-Rautha. — Megmérgezett! Mérget érzek a karomban!

Paul most megtörte a hallgatását:

— Csak egy kis sav, viszonzásul a Császár tőrén levő altatóért.

Feyd-Rautha viszonozta Paul fagyos mosolyát, gúnyos tisztelgésre emelte a bal kezében levő pengét. A tőr mögött ádáz haraggal villogott a szeme.

Paul is átvette a baljába a pengét, mint az ellenfele. Megint óvatosan körözni kezdtek, kerülgették egymást.

Feyd-Rautha közeledni kezdett feléje, apránként, magasra emelt késsel, összeszorított szája, enyhén bandzsító szeme indulatról árulkodott. Jobbra és lefelé sújtott, aztán már egymásnak is feszült a két test, kést fogó kezeket markoltak a kezek, erőlködtek az izmok.

Paul kerülte Feyd-Rautha jobb csípőjét, ahol a mérgezett nyilat

sejtette, és jobbra szorította a másik testét. Kis híján nem vette észre az öv alól előugró tűhegyet. Csak Feyd-Rautha mozgása figyelmeztette, ahogy egy pillanatra engedett. A parányi tű egy hajszálnyira kerülte csak el Paul húsát.

A bal csípőn!

A cselek mögött újabb cselek, azok mögött újabb cselek, figyelmeztette magát Paul. Bene Gesserit-tudású izmait egy töredék pillanatra elernyesztette, hogy a hirtelen súly kibillentse az egyensúlyából Feyd-Rauthát, de mivel el kellett kerülnie az ellenfele csípőjéből kimeredő tűhegyet, Paul maga billent ki, és a következő pillanatban nagyot puffant a padlón, rajta Feyd-Rautha teste.

— Látod itt, a csípőmön? — suttogta Feyd-Rautha. — Ez a halálod, ostoba! — Ezzel lassan elkezdett oldalra fordulni, egyre közelebb szorítva a mérgezett tűt Paul testéhez. — Megbénítja az izmaidat, aztán a tőröm végez veled! Nem marad utána észrevehető nyom!

Paul egész teste megfeszült, hallotta az agyában a néma sikolyokat, ahogy a sejtjeibe ivódott ősök követelték, hogy mondja ki a titkos szót, amely lelassítja Feyd-Rauthát, hogy megmenekülhessen.

— Nem mondom ki! — zihálta Paul.

Feyd-Rautha tátott szájjal nézett rá, egy töredék pillanatra megdermedt. Ennyi elég volt Paulnak, hogy megérezze ellenfele bal lábának bizonytalan támaszkodását, és a következő pillanatban már helyet cseréltek: Feyd-Rautha félig Paul alatt feküdt, a jobb csípője fordult fölfelé, nem tudott tovább fordulni, mert a parányi tű hegye megakadt a padlóban.

Paul egy csavarással kiszabadította a bal kezét, a vér síkossága megkönnyítette a mozdulatot, aztán egy erőteljeset döfött Feyd-Rautha álla alá. A kés hegye fölsiklott az agyba. Feyd-Rautha megrándult, elernyedt a teste, de még mindig oldalt fekvő helyzetben tartotta a padlóba fúródott tű.

Paul néhány mély lélegzetet vett, hogy visszanyerje a nyugalmát, aztán ellökte magát, és föltápászkodott. Megállt a tetem fölött, kezében a késsel, és megfontolt lassúsággal fölemelte a tekintetét, ránézett a terem falánál álló Császárra.

— Felség — mondta Paul —, még eggyel csökkent a kíséreted létszáma. Abbahagyhatjuk most már a tettetést és a komédiázást? Megbeszélhetjük azt, aminek jönnie kell? A házasságomat a lányoddal és a trón Atreides-utódlásához vezető utat?

A Császár elfordult, ránézett Fenring grófra. A gróf visszanézett rá — egy szürke és egy zöld szempár pillantása találkozott. A gondolat félreérthetetlenül ott volt közöttük, hiszen olyan régóta ismerték már egymást, hogy egy pillantás is elég volt a megértéshez.

Öld meg nekem ezt a sehonnait, mondta a Császár pillantása. *Ez az*

Atreides fiatal és leleményes, tudom, de kifárasztotta már a küzdelem, és veled amúgy sem tudna elbánni. Hívd ki most… tudod a módját. Öld meg!

Fenring feje megmozdult, csigalassúsággal elfordult, amíg szembe nem nézett Paullal.

— Rajta! — sziszegte a Császár.

A gróf figyelme Paulra összpontosult, Bene Gesserit-módon nézte, ahogy az asszonya, Lady Margot tanította, és látta ebben az ifjú Atreidesben a titokzatosságot, a lappangó nagyságot.

Megölhetném, gondolta Fenring — és tudta, hogy ez az igazság.

Tulajdon, rejtett mélységeiben megmoccant most valami, ami visszatartotta a grófot. Egy rövidke pillanatra, homályosan megpillantotta magában azt, ami előnyhöz juttatta volna Paullal szemben: a rejtőzködés képességét, a személyiség és az indítékok minden emberi szem számára áthatolhatatlan álcázását.

Paul, aki valamennyire felfogta ezt abból, ahogyan az egész jövőkép viharos tengerként forrongott e körül a pillanat körül, most végre megértette, miért nem látta meg soha Fenringet egyik jövőlátomás szövedékében sem. Fenring egyike volt a lehetett volnáknak, a kis híján Kwisatz Haderachoknak — de megnyomorította a genetikai struktúra egy aprócska hibája, és egész tehetsége csak a rejtőzködésben, a belső elzárkózásban koncentrálódott. Mélységes részvét öntötte el Pault, most először érzett igazi testvériséget másvalakivel.

Fenring olvasott Paul érzéseiben. Megszólalt:

— Felség, nemet kell mondanom.

IV. Shaddamot elöntötte az indulat. Két rövid lépést tett a többiek között Fenring felé, és keményen arcul csapta.

A gróf arcát sötét pír öntötte el. Farkasszemet nézett a Császárral, aztán szándékoltan szenvtelen hangon szólalt meg:

— Barátok vagyunk, Felség. Amit most teszek, azt barátságból teszem. Elfelejtem, hogy megütöttél.

Paul megköszörülte a torkát.

— A trónról beszéltünk, Felség — mondta.

A Császár megpördült, villogó szemmel rámeredt Paulra.

— A trónon én ülök! — förmedt rá.

— Majd kapsz egy trónt a Salusa Secunduson — mondta Paul.

— Letettem a fegyvert, a szavadban bízva jöttem ide! — kiáltotta a Császár. — Fenyegetni merészelsz…

— Nem eshet bántódásod a jelenlétemben — mondta Paul. — Erre egy Atreides adta a szavát. Muad-Dib azonban arra ítél, hogy a börtönbolygód foglya légy. De nincs mitől félned, Felség. Minden rendelkezésemre álló hatalommal enyhíteni fogom annak a bolygónak a zordságát. Virágoskert lesz belőle, szelíd és ártalmatlan világ.

Ahogy a Császár fölfogta Paul szavainak rejtett értelmét, gyilkos

pillantást lövellt feléje.

— Most már világosak az igazi indítékok! — vetette oda vicsorogva.

— Világosak bizony — mondta Paul.

— És az Arrakis? — kérdezte a Császár. — Abból is virágoskert lesz, szelíd és ártalmatlan világ?

— Muad-Dib a szavát adta a fremeneknek — mondta Paul. — Szabadon fog patakzani itt a víz az ég alatt, és zöldellő oázisok fognak dúskálni minden jóban. De gondolnunk kell a fűszerre is. Ezért mindig marad majd sivatag is az Arrakison… és megmaradnak a nagy szelek is, megmaradnak azok a megpróbáltatások, amelyek megedzik az embert. Nekünk, fremeneknek van egy mondásunk: „Isten azért teremtette az Arrakist, hogy megeddze az igazhitűeket.” Az ember nem szegülhet szembe Isten akaratával.

Az öreg Igazmondó, Gaius Helen Mohiam Tisztelendő Anya is felfogta most azt a rejtett tartalmat, amit Paul szavai az ő számára jelentettek. Lelki szemei előtt föltűnt a dzsihad.

— Nem szabadíthatod rá ezeket az embereket a világmindenségre! — fakadt ki.

— Jussanak csak az eszedbe a sardaukarok szelíd módszerei! — förmedt rá Paul.

— Nem teheted — suttogta az öregasszony.

— Igazmondó vagy — mondta Paul. — Vond vissza a szavaidat. — Egy pillantást vetett Irulan hercegnőre, aztán megint a Császárra nézett. — A legjobb lesz gyorsan túlesni rajta, Felség.

A Császár lesújtva ránézett a lányára. Irulan megérintette a karját, szelíd hangon szólt hozzá:

— Erre neveltek, apám.

A Császár mély lélegzetet vett.

— Nem tehetsz mást — mormolta az öreg Igazmondó.

A Császár kihúzta magát, mereven állt, régi méltóságának tudatában.

— Ki tárgyal majd a nevedben, rokon? — kérdezte.

Paul megfordult, meglátta az anyját. Félig lehunyt szemmel állt Csani mellett a fedaykin testőrök négyszögében. Paul odament hozzájuk, megállt, lenézett Csanira.

— Értem az okát — suttogta Csani. — Ha egyszer így kell lennie… Usul.

Paul hallotta a hangjában a néma zokogást, megsimogatta az arcát.

— Az én Sihayámnak nincsen és nem is lesz soha félnivalója — suttogta. Elvette a kezét, az anyja felé fordult. — Te tárgyalsz majd a nevemben, anyám, Csanival az oldaladon! Ő bölcs, és éles a szeme. És nagy igazság, hogy nincs keményebb alkudozó egy fremennél. Csani

az énirántam érzett szeretetén át néz majd mindent, és a leendő fiai lebegnek majd a szeme előtt, az ő jövőjük. Hallgass majd a szavára!

Jessica megérezte a könyörtelen számítást a fiában, egy pillanatra borzongás futott végig rajta.

— Mik az instrukcióid? — kérdezte.

— Hozományul kérem a Császár teljes részesedését a KHAFT-ban — mondta Paul.

— A teljeset? — Jessica alig jutott szóhoz az elképedéstől.

— Meg akarom kopasztani — mondta Paul. — Gurney Hallecknek grófi címet akarok, igazgatói széket a KHAFT-ban és a Caladant a hűbérbirtokának. Az összes életben maradt Atreides-híveknek címeket és a velük járó hatalmat, egészen a legutolsó közlegényig.

— Mi lesz a fremenekkel? — kérdezte Jessica.

— A fremenek az enyémek. Amit ők kapnak, azt Muad-Dibtől kapják. Az lesz a kezdet, hogy Stilgar lesz az Arrakis kormányzója, de ez ráér.

— És mi lesz velem? — kérdezte Jessica.

— Mit kívánsz?

— Talán a Caladant… — mondta Jessica Gurneyre pillantva. — Nem tudom biztosan. Nagyon átalakultam már fremenné… és Tisztelendő Anyává. Egy ideig békére és nyugalomra van szükségem, hogy átgondoljam.

— Megkapod — mondta Paul —, és megkapsz minden mást is, amit Gurney vagy én megadhatok neked.

Jessica bólintott, hirtelen öregnek és megfáradtnak érezte magát. Csanira nézett.

— És mit kapjon az uralkodó ágyasa?

— Nekem nem kell cím — suttogta Csani. — Semmi sem kell. Könyörgök…

Paul a szemébe nézett, hirtelen visszaemlékezett rá, ahogy egyszer előtte állt Kisletóval a karjában, a gyermekükkel, aki áldozatul esett az erőszaknak.

— Megesküszöm — mondta —, hogy nem is lesz szükséged semmilyen címre. Az a nő ott a feleségem lesz, te pedig csak az ágyasom, mert ez politikai kérdés, és békét kell kovácsolnunk ebből a pillanatból, magunk mellé kell állítanunk a Landsraad Nagy Házait! Meg kell tartanunk a formákat. Az a hercegnő azonban nem kap mást tőlem, csak a nevemet! Sem gyermeket, sem egy érintést, sem gyöngédséget, sem egy pillanatnyi vágyat.

— Ezt most mondod — jegyezte meg Csani. Egy pillantást vetett a terem végében álló nyúlánk hercegnőre.

— Ilyen kevéssé ismered a fiamat? — suttogta Jessica. — Nézd azt a hercegnőt, milyen gőgösen, milyen magabiztosan áll ott! Azt beszélik, holmi írói ambíciói vannak. Reméljük, megtalálja majd a

vigaszt az írásban, mert más nemigen jut majd neki! — Keserű kis nevetést hallatott. — Gondold csak el, Csani: az a hercegnő csak a nevében lesz feleség, de az élete rosszabb lesz, mint egy ágyasé — sohasem kap szerető gyöngédséget attól a férfitól, akihez hozzá lesz kötve! Minket pedig, Csani, akik a nevünkben csak ágyasok vagyunk — minket a történelem feleségként fog számon tartani.

VÉGE

FÜGGELÉKEK

I. függelék: A Dűne környezettana

Véges térben egy kritikus érték fölött a szabadság csökken, ahogy a létszám nő. Ez ugyanúgy érvényes az emberekre egy bolygó ökoszisztémájának véges terében, mint a gázmolekulákra egy lezárt edényben. Az embereket illetően a kérdés nem az, hogy hányan maradhatnak életben a rendszerben, hanem hogy miféle életet élhetnek azok, akik megmaradnak.

— Pardot Kynes, az Arrakis első planetológusa

Az idegen jövevény szemében az Arrakis rendszerint a végtelen, kopár pusztaság benyomását kelti. Az idegen úgy vélheti, hogy itt semmi sem teremhet meg, semmi sem élhet meg a szabad ég alatt, hogy ez igazi sivatag, amely sohasem volt termékeny és soha nem is lesz.

Pardot Kynes szemében a bolygó csak tényező volt egy energiamérlegben, egy gépezet, amelyet a napja hajtott. Nem volt szükség másra, mint átformálni úgy, hogy megfeleljen az ember szükségleteinek. Kynesnak tüstént a nomád népesség jutott az eszébe, a fremenek. Micsoda kihívás! Micsoda eszközt jelenthetnének! A fremenek szinte korlátlan ökológiai, geológiai erőt képviseltek.

Ez a Pardot Kynes sok tekintetben egyszerű és célratörő ember volt. Ki kell bújni a Harkonnenek megszorításai alól? Jól van. Akkor feleségül kell venni egy fremen nőt! Amikor megajándékozza az embert egy fremen fiúgyermekkel, akkor el kell kezdeni megtanítani a gyermeket, Liet-Kynest, a többi gyermekkel együtt az ökológia alapjaira, létre kell hozni egy új nyelvet, olyan szimbólumokkal, amelyek képessé teszik rá az elmét, hogy meg tudjon ragadni egy egész tájat, a klímáját, az évszakok korlátait, és végül mindezt a sokféle erőt és gondolatot káprázta tó, lenyűgöző *rendbe* szedni.

„Belülről fölismerhető szépség van minden emberi szemmel nézve egészséges bolygó folyamataiban és egyensúlyaiban — mondta Kynes. — Ebben a szépségben mutatkozik meg az a dinamikus stabilizáló hatás, amely mindenféle élet alapfeltétele. A célja egyszerű: egyre változatosabb, harmonikus struktúrák fenntartása és előállítása. Az élet fokozza a zárt rendszer életfenntartó képességét. Az élet — mindenféle élet — az életet szolgálja. Ahogy az élet változatossága

fokozódik, egyre nagyobb bőségben bocsátja az újabb élet rendelkezésére a szükséges tápanyagokat. Az egész bolygó megelevenedik, megtelik a kölcsönhatások egymásba ágyazódó szövevényeivel."

Így oktatott Pardot Kynes egy sziecsbeli osztályt.

Mielőtt azonban osztályok oktatására került volna sor, meg kellett győznie a fremeneket. Aki meg akarja érteni, hogy erre hogyan volt képes, annak először meg kell értenie azt a félelmetes céltudatosságot, azt az ártatlanságot, amellyel Kynes bármilyen kérdést megközelített. Nem volt ő naiv, csak nem hagyta, hogy bármi elterelje a figyelmét.

Egy forró délutánon éppen egy egyszemélyes terepjáróban kalandozott az arrakisi sivatagban, amikor egy sajnálatos módon gyakori jelenetnek lett szemtanúja. Hat állig fölfegyverzett, pajzsos Harkonnen-briganti tőrbe csalt három fremen ifjút a nyílt terepen a Pajzsfal mögött, egy Szélzsák nevű falu közelében. Kynes szemében ez afféle színpadi csetepaté volt, inkább bohózat, mint komoly dolog, amíg rá nem ébredt, hogy a Harkonnenek bizony meg akarják ölni a fremeneket. Ekkorra az egyik ifjú már fölvágott ütőérrel feküdt a homokban, két briganti is mellette hevert, de még mindig négy fegyveres férfi állt szemben két gyerkőccel.

Kynes nem volt bátor, csak céltudatos és óvatos. A Harkonnenek fremeneket akartak megölni. El akarták pusztítani azokat az eszközöket, amelyekkel ő át akarta alakítani a bolygót! Bekapcsolta hát a pajzsát, odacsörtetett, és leszúrt két Harkonnent, mielőtt még ráeszméltek volna, hogy valaki van mögöttük. Félreugrott a harmadik kardjának döfése elől, aztán átvágta a torkát egy elegáns *entrisseur*-rel, a megmaradt brigantit pedig rábízta a két fremen ifjúra, miközben ő maga minden energiáját arra fordította, hogy visszahozza az életbe a földön haldokló harmadikat. Vissza is hozta… mialatt a hatodik Harkonnent jobblétre szenderítették.

No, ez aztán szép kis galiba volt! A fremenek nem tudták, hová tegyék Kynest. Természetesen tudták róla, hogy kicsoda. Senki sem érkezett az Arrakisra úgy, hogy minden adata el ne jutott volna a fremenek erősségeibe. Ismerték, tudták, hogy császári tisztségviselő.

De Harkonneneket öl!

Ha azok a fremenek felnőttek lettek volna, egy vállrándítás és némi sajnálkozás kíséretében Kynes árnyékát is elküldik, hogy csatlakozzék a hat földön fekvő halottéhoz. Ezek azonban tapasztalatlan kamaszok voltak, és csak annyit láttak az egészből, hogy az életükkel tartoznak ennek a császári embernek.

Kynes két nap múlva egy sziecsben találta magát, a Szél-szurdok fölött. Az ő szemében mindez természetes volt. Hosszasan beszélt a fremeneknek a vízről, a fűvel megkötött dűnékről, a datolyapálmákkal tele palmáriumokról, a. sivatagot átszelő, nyílt vizű kvanatokról.

Beszélt, beszélt, beszélt.

Körülötte pedig tomboltak az ellentétek, amelyekből Kynes mit sem vett észre. Mihez kezdjünk ezzel az őrülttel? Ismeri egy fontos sziecs helyét! Mit tegyünk? Hogy értsük a szavait, ezt az őrültséget, hogy paradicsommá teszi az Arrakist? Csak szófia beszéd! Túl sokat tud! De megölte azokat a Harkonneneket! Végül is vízteherről van szó! Mikor tartoztunk mi bármivel is az Impériumnak? De megölte a Harkonneneket! Mindenki meg tudja ölni a Harkonneneket. Én is megöltem már jó párat!

De mit szóljunk ahhoz, hogy virágba borítja az Arrakist?

Nagyon egyszerű: hol van hozzá a víz?

Azt mondja, itt van! És végül is megmentette három fiunkat.

Megmentett három ostobát, akik belesétáltak a Harkonnenek karjaiba! És meglátta a kriszkéseket!

A szükségszerű döntést már órákkal az előtt tudták, hogy elhangzott. A sziecs tauja megmondja a tagjainak, hogy mit kell tenniük; még a legbrutálisabb szükségszerűség is köztudott. Egy tapasztalt harcost küldtek el egy megszentelt késsel, hogy megtegye, amit meg kellett tenni. Utánament két vízmester is, hogy kinyerjék a test vizét. Brutális szükségszerűség.

Nem valószínű, hogy Kynes egyáltalán észrevette, mit akar leendő kivégzője. Éppen előadást tartott egy csoportnak, amely biztos távolban maradt tőle. Föl-alá járkált beszéd közben, kis köröket írt le, szélesen gesztikulált. Szabadon folyó vízről beszélt. Arról beszélt, hogy a vizet csak úgy ki lehet meríteni egy tóból! Portigulokról beszélt!

A kivégzője elébe állt.

— Eredj innét — mondta Kynes, és tovább beszélt a titkos szélcsapdákról. Félretolta a férfit, elment mellette. Szabadon volt a háta, szinte várta a szertartásos döfést.

Hogy mi ment végbe annak a férfinak a fejében, azt most már nem lehet tudni. Elhatoltak volna a tudatába Kynes szavai, elhitte volna őket? Ki tudja? Amit azonban tett, afelől nincs kétségünk. Uliet volt a neve: *idősebb* Liet. Uliet három lépést tett, és szántszándékkal beledőlt a tulajdon késébe. Öngyilkosság? Van, aki azt mondja, hogy Shai-hulud vezette a kezét.

Kell ennél meggyőzőbb jel?

Attól a perctől kezdve Kynesnak csak oda kellett mutatnia valahová, és annyit mondania: „Menjetek!” Egész fremen törzsek mentek. Férfiak haltak meg, gyermekek haltak meg, asszonyok haltak meg. De mentek.

Kynes visszatért impériumi munkakörébe, tovább igazgatta a biológiai kísérleti állomásokat. Most azonban fremenek kezdtek feltűnni az állomások személyzetében. A fremenek szeme összevillant. Lassan beszivárogtak a „rendszerbe”; ez a lehetőség addig meg sem

fordult a fejükben. A sziecsek barlangjaiban egyre több állomási szerszám bukkant fel — különösen a sugárvágók voltak népszerűek, amelyekkel föld alatti gyűjtőmedencéket és rejtett szélcsapdákat lehetett kiásni.

Aztán a medencékben gyűlni kezdett a víz.

A fremenek szemében nyilvánvaló lett, hogy Kynes nem teljesen őrült, csak annyira, hogy szent ember legyen. Kynes tehát az Ummák, a próféta testvériség tagja volt. Uliet árnya előlépett a sadusok, a mennyei bírák soraiba.

Kynes — a célratörő, vadul elszánt Kynes — jól tudta, hogy a magas szinten szervezett kutatás semmi újat nem szokott produkálni. Kicsiny kísérleti csoportokat hozott létre, rendszeres adatcserével, de hagyta, hogy mindegyik csoport maga keresse meg az utat saját magának. Apró tények millióit kellett összegyűjteni. Kynes csak elszigetelt, elnagyolt kísérleteket szervezett, hogy világosak legyenek a nehézségek arányai.

A bledben mindenütt mintákat vettek a magfúrókkal. Feltérképezték az időjárás hosszú távú változásait, amelyeket együttesen éghajlatnak szokás nevezni. Kynes azt találta, hogy az északi és déli 70°-os szélesség között a hőmérséklet évezredek óta nem volt alacsonyabb 254 és nem volt magasabb 332 foknál (abszolút fokban mérve), és ebben az övezetben voltak olyan időszakok, amikor a hőmérséklet 284 és 302 abszolút fok között volt, vagyis a földi típusú élet számára eszményi tartományban… Ha sikerül megoldani a vízkérdést.

„Mikor oldjuk meg? — kérdezték a fremenek. — Mikor látjuk meg az arrakisi paradicsomot?”

Mint a tanár, aki válaszol a gyermeknek, aki megkérdezte, mennyi kétszer kettő, Kynes megmondta nekik: „Háromszáz-ötszáz év múlva.”

Egy kisebb formátumú nép jajveszékelni kezdett volna a kétségbeeséstől. A fremenek azonban korbácsos emberek alatt tanultak meg türelmesnek lenni. Ez az idő valamivel hosszabb volt, mint amennyire számítottak, de mindannyian megértették, hogy egyszer elérkezik az áldott nap. Szorosabbra húzták az övkendőjüket, és visszamentek dolgozni. A csalódás valahogy valóságosabbá tette a szemükben a paradicsom ígéretét.

Az Arrakison nemcsak a szabad, hanem a kötött víz is kevés volt. Háziállatok alig léteztek. A csempészek egyike-másika használta ugyan a háziasított sivatagi szamarat, a kulont, de a vízárak magasak voltak még akkor is, ha az állatokat ellátták módosított cirkoruhákkal.

Kynes arra gondolt, hogy olyan növényeket telepít, amelyek redukció útján vizet állítanak elő a kőzetben megkötött oxigénből és hidrogénből, de az energiaigény képtelenül nagy lett volna. A sarki

jégsapkákban (dacára annak a hamis biztonságérzetnek, amelyet a pionoknak kölcsönöztek) sokkal kevesebb víz volt annál, amennyire Kynes terveihez szükséges volt… és Kynes már gyanította, hol kell lennie a víznek. A közepes szélességi fokokon, bizonyos szélirány esetén rendszeresen megnövekedett a páratartalom. Aztán ott volt az atmoszféra sokat sejtető összetétele: 23 százalék oxigén, 75,4 százalék nitrogén, 0,023 százalék szén-dioxid, a többi pedig nemesgáz.

Volt egy ritka arrakisi növény, amely a 2500 méteres szint felett fordult elő az északi mérsékelt övben. Egy kétméteres példányából fél liter vizet lehetett kinyerni. Aztán ott voltak a földi típusú sivatagi növények: az ellenállóbb fajták szemlátomást kivirultak, ha harmatgyűjtőkkel ellátott mélyedésekbe ültették őket.

Aztán Kynes meglátta a sóteknőt.

Egyszer, amikor a topterével az egyik messzi sivatagi állomásról a másikra tartott, eltérítette az útjából egy vihar. Amikor a vihar elvonult, Kynes szeme előtt ott volt a teknő — egy hatalmas, mintegy háromszáz kilométer hosszú, tojás alakú mélyedés, vakítóan fehérlő meglepetés a nyílt sivatagban! Kynes leszállt, megízlelte a teknő vihartól letisztított felszínét.

Só!

Most már bizonyos volt benne.

Egyszer, valamikor nyílt víztükör volt az Arrakison! Kynes nekilátott újra megvizsgálni a kiszáradó kutak kérdését, ahol mindig csak egyszer jelent meg pár csepp víz, aztán eltűnt, és soha nem jelent meg újra.

Kynes munkába állította újonnan kiképzett fremen limnológusait: a fő nyomot, amelyen el kellett indulniuk, azok a bőrszerű foszlányok jelentették, amelyeket időnként a fűszerlelőhelyeken találtak egy-egy kitörés után. A fremen népregék ezeket egy kitalált „homoksügérnek” tulajdonították. Ahogy az apró tényekből lassan összeállt a kép, kiderült, miféle lénytől származnak azok a bőrszerű foszlányok — a „vízlopótól”, egy mélyhomoki jószágtól, amely a porózus alsóbb rétegekben termékeny kis üregekben zárta el a vizet a 280 abszolút fokos határ alatt.

Ezek a „vízlopók” milliószámra pusztultak el minden fűszerkitörésben. Már öt fokos hőmérséklet-változás végezni tudott vele. Az a néhány, amelyik megmaradt, téli álomhoz hasonló cisztahibernációban töltött el hat évet, aztán előbújt, mint kicsiny (körülbelül három méter hosszú) homokféreg. Ezekből csak néhány kerülte el nagyobb rokonait és a mélyben rejtőző vízzsákokat, és érte el a teljes érettséget, mint óriás shai-hulud. (A víz halálos méreg a shai-huludnak, ezt régóta tudták már a fremenek, akik nagy ritkán vízbe fojtottak egyet-egyet a ritka „törpeféregből”, hogy előállítsák azt a tudattágító narkotikumot, amelyet ők az Élet Vizének neveztek. A

„törpeféreg” a shai-hulud primitív válfaja, amely csak körülbelül kilenc méteres hosszúságúra nő meg.)

Most már megvolt a ciklus: a kismester állította elő a fűszerkovászt, és belőle lett a shai-hulud; a shai-hulud szétszórta a fűszert, amely táplálta a homokplanktont, azokat a mikroszkopikus lényeket, amelyek részben a shai-hulud táplálékául szolgáltak, részben megnőttek, beásták magukat a mélybe, és kismesterek lettek belőlük.

Kynes és az emberei ekkor abbahagyták ezeknek a nagy összefüggéseknek a tanulmányozását, és a mikroökológiára fordították a figyelmüket. Először a klímát vizsgálták meg közelebbről. A homok felszínén nem volt ritka a 344-350 fokos abszolút hőmérséklet. Egy lábbal a felszín alatt már 55 fokkal, egy lábbal fölötte pedig 25 fokkal is hűvösebb lehetett. A levelek vagy másféle árnyékolás újabb 18 fokos hőmérséklet-csökkenést eredményezett. Aztán jöttek a tápanyagok. Az arrakisi homok legnagyobb részben a homokfércek emésztésének terméke; a port (az egyetlen valóban mindenütt jelen levő problémát) a felszín állandó, lassú kúszása, a homok „pattogása” hozza létre. A dűnék szél elleni oldalán durvábbak a szemcsék, a szél felőli oldal viszont simára, keményre tömörödik. A régi dűnék sárgásak (az oxidáció miatt), az újabbak viszont olyan színűek, mint az anyakőzet, azaz rendszerint szürkék.

A régi dűnék szél elleni oldalain telepítettek először növényeket. A fremenek kezdetben arra törekedtek, hogy egy tőzegszerű gyökérszőrökkel rendelkező, szárazságtűrő fűfajtával átszőjék, megkössék a dűnék homokját, megfosszák a szelet legnagyobb fegyverétől, a sodorható szemcséktől.

Az első területeket lent, délen, a Harkonnenek figyelőitől távol jelölték ki. A mutáns fűfajtát először az uralkodó nyugati szél útjában keresztben álló dűnék szél elleni oldalán ültették el. Ahogy a szél elleni oldalt megkötötték a gyökerek, a szél felőli oldal egyre magasabbra nőtt, a túloldalon pedig követték a fűvel a növekedését. Hatalmas, 1500 méternél is magasabb szifek (kanyargó gerincű, hosszú dűnék) jöttek így létre.

Amikor ezek a védődűnék elérték a megfelelő magasságot, a szél felőli oldalakat is beültették a szívósabb kardfüvekkel. Mindegyik dűnét körülbelül hatszor olyan széles alapon rögzítették — „horgonyozták le” —, mint amilyen magas volt.

Ezután jöttek a mélyebbre ültetett fajok: a rövid életű növények (először a libatop, a medvetalp, a kakastaréj), aztán a cirok, a farkasbab, a kúszó eukaliptusz (az a fajta, amely alkalmazkodott a Caladan északi vidékeihez), a törpetamariszkusz, a partifenyő — aztán az igazi sivatagi növények: a candelilla, a saguaro és a bis-naga, a hordókaktusz. Ahol megmaradt, ott társult még hozzájuk a zsályacserje, a francia perje, az alfafű, a vadlucerna, a homoki

verbéna, a csészekürt, a szömörcék.

Azután következett a szükséges fauna: először a földtúró állatok, hogy megnyissák és szellőztessék a talajt — a macskaróka, az ugróegér, a sivatagi nyúl, a homoki teknős… utánuk a ragadozók, hogy korlátozzák a számukat: sivatagi sólymok, törpebaglyok, sasok; és a rovarok, amelyek kitöltötték azokat a hézagokat, amelyeket a nagyok meghagytak: skorpiók, százlábúak, pókok, darazsak… aztán pedig a sivatagi denevér, hogy kordában tartsa őket.

Ezután jött az igazi, nagy próba: a datolyapálma, a dinnye, a gyapot, a kávécserje, a gyógynövények — több mint kétszáz kiválasztott kultúrnövényt kellett kipróbálni és adaptálni.

„Amit a környezettanban járatlanok nem szoktak tudomásul venni az ökoszisztémáról — mondta Kynes —, az az, hogy rendszer. Rendszer! A rendszernek dinamikus egyensúlya van, amelyet azonban egyetlen helyen elkövetett egyetlen hibával föl lehet borítani. A rendszernek megvan a maga rendje, az összeköttetések az egyes elemek között. Ha valami gátat emel közéjük, a rend felbomlik. Aki nem ért hozzá, gyakran csak akkor veszi észre, amikor már az egész rendszer összeomlik, amikor már késő. Az ökológia legmagasabbrendű feladata ezért az, hogy megértsük a következményeket."

Sikerült-e rendszert létrehozniuk?

Kynes és az emberei vártak és figyeltek. A fremenek most már tudták, mire véljék azt a körülbelül ötszáz éves előrejelzést.

Jelentés érkezett a palmáriumokból:

Az ültetvények sivataggal érintkező szélein a homokplanktont megmérgezte az új életformákkal való érintkezés. Az ok: fehérje-összeférhetetlenség. Mérgező víz képződött azokon a helyeken, amelyeket messze elkerült az arrakisi élet. Kopár zóna vette körül az ültetvényeket, ahová még a shai-hulud sem hatolt be.

Kynes személyesen kereste föl a palmáriumokat, megtette a húszdobolónyi utat (méghozzá gyaloghintóban, mint valami sebesült vagy Tisztelendő Anya, mert soha életében nem lett belőle mesterhajtó). Megvizsgálta a kopár zónát (förtelmesen büdös volt), és kiderült, hogy váratlan ajándékot kaptak az Arrakistól!

Kén és kötött nitrogén hozzáadásával a kopár zónából a földi típusú növényzet eszményi talaját lehetett kialakítani. Az ültetvényeket tetszés szerinti iramban lehetett bővíteni!

„Megváltoztatja ez az ütemezést?" — kérdezték a fremenek.

Kynes visszatért a bolygóképleteihez. Ekkorra már nagyjából biztosak lehettek a szélcsapdák vízhozamában. Kynes nagy ráhagyásokkal dolgozott, mert jól tudta, hogy az ökológiai problémákat nem lehet egészen szabatosan körülhatárolni. Bizonyos mennyiségű növényzet kellett a dűnék megkötésére, bizonyos mennyiség az emberek és az állatok élelmezésére, bizonyos mennyiség

arra, hogy megőrződjék a nedvesség a gyökérrendszerekben, és kijusson a környező, kiszáradt területekre. Ekkorra már föltérképezték a nyílt bled vándorló hidegfoltjait; ezeket is számításba kellett venni. Még a shai-huludnak is megvolt a helye a grafikonon. Vigyázni kellett, nehogy kipusztítsák, mert akkor búcsút mondhattak volna a fűszervagyonnak. Belső emésztő „üzeme" azonban, a benne koncentrálódó rengeteg aldehiddel és savval, hatalmas oxigénforrás volt. Egy közepes méretű, mintegy kétszáz méteres féreg annyi oxigént bocsátott ki a légkörbe, mint tíz négyzetkilométernyi fotoszintetizáló, zöld növényfelület.

Kynesnak számításba kellett vennie a Ligát is. Máris egy egész vagyont kellett fűszerben kifizetni a Ligának azért, hogy ne engedjen időjárás-figyelő műholdakat és más kíváncsiskodókat az Arrakis fölé.

Nem lehetett figyelmen kívül hagyni a fremeneket sem. A fremeneket különösen nem, a szélcsapdáikkal, a vízkincsek köré szerveződött szabályellenes földbirtokaikkal, újsütetű ökológiai műveltségükkel és azzal az álmukkal, hogy az Arrakis hatalmas területeit először átmenetileg prérivé, aztán összefüggő erdőséggé varázsolják.

A grafikonokból kijött egy szám. Kynes közölte. Három százalék! Ha az arrakisi növényzet három százalékát sikerül bevonni a szénvegyületek előállításába, létrejön az önfenntartó ciklus.

„De mennyi idő alatt?" — követelőztek a fremenek.

„Ja persze, az idő… úgy háromszázötven év alatt."

Igaz volt tehát, amit ez az *umma* mondott a kezdet kezdetén: a várva várt eredményt nem éri meg senki közülük, de még az ük-ük-ükunokáik sem — mindazonáltal elérkezik majd!

A munka folytatódott: építettek, ültettek, ástak, tanították a gyermekeiket.

Aztán Kynes, az umma elpusztult, amikor beomlott a barlang a Gipszmedencénél.

Akkorra a fia, Liet-Kynes már tizenkilenc éves volt, teljes jogú fremen és mesterhajtó, aki addig már több mint száz Harkonnent küldött a másvilágra. A császári megbízatás, amelyért Kynes korábban a fia nevében folyamodott, minden további nélkül megérkezett. A faufreluchok merev osztályszerkezetének itt megvolt a maga módszeres célja: a fiút arra képezték ki, hogy az apja nyomdokába lépjen.

Ekkorra ki volt jelölve az út, és az ökológus fremenek már elindultak rajta a céljuk felé. Liet-Kynesnak már csak figyelnie kellett, noszogatnia őket, lesni, mit csinálnak a Harkonnenek… egészen addig, amíg bolygójára meg nem érkezett egy Hős.

II. függelék: A Dűne vallása

Muad-Dib eljövetele előtt az Arrakis fremenjei olyan vallást gyakoroltak, amelynek a gyökereit minden valláskutató fölismerheti a *Maometh Saari*ban. Sokan kimutatták már a nagymértékű átvételeket egyéb vallásokból. A legközönségesebb példa a *Himnusz a vízhez*, amelyet közvetlenül az *Orániai Katolikus Liturgia Kézikönyvé*ből vettek át, s amely esőfelhőkért könyörög, márpedig az Arrakison emberfia soha nem látott esőfelhőt. Vannak azonban ennél alapvetőbb egyezések is a fremenek *Kitab al-Ibar*ja és a *Biblia*, az *Ilm* és a *Fiqh* tanításai között.

Ha bármiféle összehasonlítást akarunk tenni azok között a vallási hitek között, amelyek Muad-Dib ideje előtt uralkodtak az Impériumban, azokkal a fontosabb erőkkel kell kezdenünk, amelyek szerepet játszottak a hitek kialakulásában. Ezek a következők voltak:

1. A Tizennégy Bölcs követői. Az ő szent könyvük volt az *Orániai Katolikus Biblia*, s az ő nézeteiket fejezik ki a *Kommentárok*, valamint az *Ökumenikus Fordítók Bizottsága* (ÖFB) által előállított egyéb irodalom.

2. A Bene Gesserit. Ők maguk előtt is tagadták ugyan, hogy vallási rend volnának, de az egész tevékenységüket a rituális miszticizmus szinte áthatolhatatlan fala vette körül, és a képzésük, jelképrendszerük, szervezetük, belső tanítási módszereik szinte teljesen vallási jellegűek voltak.

3. Az agnosztikus uralkodó osztály (ideértve a Ligát is), akiknek a szemében a vallás holmi cirkusz volt, amelynek a célja, hogy elszórakoztassa a népet és könnyen kezelhetővé tegye. Az ő hitük szerint lényegében minden jelenséget — még a vallási jelenségeket is — vissza lehetett vezetni mechanikus magyarázatokra.

4. Az úgynevezett *Ősi Tanítások*. Közöttük vannak azok, amelyeket a Zenszuni Vándorok őriztek meg az első, második és harmadik iszlám mozgalomból; Csuszuk nava-kereszténysége, a Lankiveilen és Szikunon uralkodó buddiszlám-változatok, a Mahanaja Lankavatara *Összegező Könyvei*, aztán a Delta Pavonis III. *Zen Hekigansu*ja, a Salusa Secunduson fönnmaradt *Tavrah* és a *Talmudista Zabur*, a sok helyütt föllelhető *Obeah-rituálé*, a caladani pundirizs-termesztők között fennmaradt *Muad-Kvurán* a maga tiszta *Ilm*jével és *Fiq*hjával, a hinduista maradványok, amelyek megtalálhatók az egész világmindenségben az elszigetelt kis piontelepeken, végül pedig a *Butleri Dzsihad*.

Van egy ötödik erő is, amely a maga módján formálta a vallási hiedelmeket, de ennek a hatása olyan általános és alapvető, hogy megérdemli a kiemelést.

Ez az erő természetesen az űrutazás — és ha a vallásról van szó, megérdemli, hogy így írjuk le:

ŰRUTAZÁS!

Az emberiség áthatolása az űr mélységein páratlan hatást gyakorolt a vallásra a Butleri Dzsihadot megelőző száztíz évszázad során. Először is a korai szakaszban az űrutazás, noha általános volt, jórészt szabályozatlanul, lassan és megbízhatatlanul folyt, a módszerei pedig a Liga monopóliuma előtt igencsak vegyesek voltak. Az első űrbéli élmények, amelyeket hézagosan és jókora torzításokkal adtak tovább, valóságos fölhívást jelentettek a képtelen, misztikus spekulációkra.

Az űrélmény azonnal más ízt és más értelmet adott a teremtésről alkotott elképzeléseknek. A különbség észrevehető még az időszak legmagasabb szintű vallási alkotásaiban is. A vallásokban a szent érzületet most megérintette a körös-körül tátongó sötétség anarchiája.

Olyan volt az egész, mintha Jupiter isten minden leszármazott alakjában visszavonult volna az őssötétségbe, s a helyére került volna egy nőnemű immanencia, egy sokarcú, rémületes küllemű és bizonytalan jellemű dolog.

Az ősi formulák összefonódtak, összegabalyodtak, ahogy alkalmazkodtak az új hódítások és az új heraldikai szimbólumok követelményeihez. A harc volt jellemző erre az időszakra, a harc egyfelől a vadállati démonok, másfelől a régi imádságok és invokációk között.

A harc kimenetele nem volt egyértelmű.

Ez alatt az időszak alatt azt mondták, hogy a *Genezis* új értelmezése szerint Isten szava így szól:

„Legyetek termékenyek, szaporodjatok, töltsétek be a *világegyetemet* és vonjátok uralmatok alá, és uralkodjatok mindenféle különös állaton és élő teremtményen a végtelen levegőegekben, a végtelen számú földön és alattuk.”

Olyan varázslónők ideje volt ez, akiknek valóságos volt a hatalma, olyan varázslónőké, akiknek sohasem kellett hencegniük vele, hogy puszta kézzel meg tudják markolni a zsarátnokot.

Aztán jött a Butleri Dzsihad — két nemzedéknyi káosz. A gépi logika istenét a tömegek letaszították a trónjáról, és új gondolat született: „Az ember nem pótolható.”

A két nemzedéken át tomboló erőszak thalamikus szünetet jelentett az egész emberfajnak. Az emberek szemügyre vették

isteneiket és rítusaikat, és látták, hogy mindkettőt kitölti minden elegyek legrettenetesebbike: a nagyravágyást elborító félelem.

Lassan, óvatosan elkezdődtek a találkozók és eszmecserék azok között a vallási vezetők között, akiknek a hívei előzőleg milliárdok vérét ontották ki. Ezt az irányzatot erőteljesen pártfogolta az Űrliga, amely akkorra már félig-meddig kiépítette a maga csillagközi űrutazási monopóliumát, és a Bene Gesserit is, amely egy szervezetbe fogta össze a varázslónőket.

Ezeknek az első ökumenikus találkozóknak két fontos eredménye született:

1. Az a fölismerés, hogy minden vallásnak van legalább egy közös parancsolata: „Ne torzítsd el a lelket!”

2. Az Ökumenikus Fordítók Bizottsága.

Az ÖFB egy semleges szigeten ült össze, a Régi Földön, az anyavallások szülőbolygóján. Összeültek „abban a közös hitben, hogy létezik a világmindenségben egy Isteni Lényeg”.

Képviseltette magát minden vallás, amelynek egymilliónál több híve volt, és meglepő gyorsasággal egyetértésre jutottak közös céljuk megfogalmazásában:

„Azért vagyunk itt, hogy kivegyük az egyik legveszélyesebb fegyvert a vitatkozó vallások kezéből. Ez a fegyver nem más, mint az egyetlen és egyedüli kinyilatkoztatásra formált kizárólagos jog.”

Az örömujjongás, amely ezt az „alapvető és mély egyetértést” fogadta, korainak bizonyult. Több mint egy standard évig az előbbi kijelentés volt az ÖFB egyetlen megnyilvánulása. A közvélemény keserű csalódással fogadta a késlekedést. A trubadúrok szellemes, maró dalocskákat írtak a százhuszonegy „Öreg Fantasztáról”, ahogy rövid idő múlva elnevezték az ÖFB delegátusait.

Időnként kiszivárogtak bizonyos híresztelések az ÖFB üléseiről. Híre ment, hogy szövegeket vetnek össze, és a híresztelések felelőtlen módon meg is nevezték a szövegeket. Az efféle szóbeszédek elkerülhetetlenül antiökumenikus zavargásokhoz vezettek, és természetesen új szellemességekre ihlettek.

Eltelt két év… aztán három.

A Bizottság tagjai, akik közül időközben kilencen kihaltak, és újak kerültek a helyükre, rövid időre kidugták a fejüket a zárt ajtók mögül, hogy hivatalosan beiktassák az új tagokat, és bejelentsék, hogy munkálkodásuk célja egyetlen szent könyv létrehozása, oly módon, hogy kigyomlálnak „minden patologikus tünetet” a vallási múltból.

„A Szeretet hangszerét készítjük el, amelyen nemcsak egyféleképpen lehet játszani” — jelentették ki.

Sokan csodálkoznak rajta, hogy ez a nyilatkozat váltotta ki a leghevesebb ökumenizmusellenes megnyilvánulásokat. Húsz küldöttet visszahívott a gyülekezete. Egyikük öngyilkosságot követett el úgy,

hogy ellopott egy űrfregattot, és belevezette a Napba.

A kirobbant zavargásokban a történészek becslése szerint nyolcvanmillióan vesztették az életüket. Ez körülbelül hatezer embert jelent a Landsraad Szövetség minden akkori tagbolygójára számítva. Tekintetbe véve, hogy milyen viharos időszak volt, lehet, hogy ez nagyon óvatos becslés, habár kétkedéssel kell fogadni minden más úgymond „pontos adatot" is. A világok közötti kommunikáció mélyponton volt.

A trubadúroknak, érthető módon, volt miről énekelniük. A korszak egyik nagy sikerű zenés komédiájában egy ÖFB-delegátus a tengerparti fövenyen üldögél egy pálmafa alatt, és így dalol:

> Az istenért, a nőkért, a szeretetért
> pihenünk itt rendíthetetlenül.
> Gondtalanul szóljon hát a dalod, trubadúr,
> az istenért, a nőkért, a szeretetért!

A zavargások és a komédiák csak tünetei a korszaknak, amelyek sok mindenről árulkodnak. A pszichológiai színezetről vallanak, a mélységes bizonytalanságról… a jobbra való törekvésről meg arról a félelemről, hogy nem lesz semmi az egészből.

Ebben az időszakban az anarchiát elsősorban az embrionális állapotban levő Liga, a Bene Gesserit és a Landsraad gátolta meg. A Landsraad, akárcsak az előző kétezer évben, most is rendszeresen összeült, a legsúlyosabb nehézségek ellenére is. A Liga szerepe látszólag nyilvánvaló: ingyen szállított mindenkit, aki a Landsraad vagy az ÖFB ügyeiben utazott. A Bene Gesserit szerepe már homályosabb. Kétségtelenül ez volt az az időszak, amikor megszilárdították uralmukat a varázslónők fölött, feltárták a bonyolult hatású narkotikumok sajátságait, kifejlesztették a prána-bindu rendszert, és megalkották a Missionaria Protectivát, a babonaságnak ama sötét fegyverét. Másfelől viszont ugyanebben az időszakban született meg a félelem elleni litánia, és ekkor állították össze az Azhar-könyvet, azt a bibliográfiai csodát, amely megőrizte számunkra a legősibb vallások nagy titkait.

Alighanem Ingsley értékelése az egyetlen lehetséges értékelés:

„Mélységesen ellentmondásos volt az az időszak."

Az ÖFB végül kis híján hét éven át munkálkodott. A hetedik évforduló közeledtével elkezdték fölkészíteni az emberi világot egy nagy fontosságú bejelentésre, aztán az évfordulón közzétették az *Óraniai Katolikus Bibliát*.

„Íme, egy mű, amelynek méltósága és értelme van — mondták. — Íme, egy mű, amelynek révén az emberiség Isten totális teremtményeként láthatja meg önmagát."

Az ÖFB tagjait a gondolatok régészeihez hasonlították, akiket Isten inspirált a dicső újrafölfedezésre. Az mondták, hogy napvilágra hozták „a nagy eszmények vitalitását, melyeket betemetett a századok hordaléka, hogy kiélezték azokat a morális imperatívuszokat, amelyek a vallásos öntudatból fakadnak".

Az *O. K. Bibliá*val együtt közzétették a *Liturgiai Kézikönyv*et és a *Kommentárok*at is. Ez az utóbbi sok tekintetben még figyelemreméltóbb munka, nemcsak a rövidsége miatt (a terjedelme a fele sincs az *O. K. Bibliá*énak), hanem az őszintesége és az önsajnálat-önelégültség sajátos elegyedése miatt is.

Az elején félreérthetetlenül az agnosztikus uralkodókhoz szól.

„Az emberek, nem találván kész válaszokat a *sunnan*ra [a *sunnan* volt a Shari-a tízezer vallási kérdése], most a józan eszüket használják. Minden ember a megvilágosodásra törekszik. A vallás csak a legősibb és legtiszteletreméltóbb módja annak, ahogy az emberek értelmet igyekeztek találni Isten világegyetemében. A tudósok az események törvényszerűségeit kutatják. A vallásnak az a feladata, hogy beleillessze az embert ezekbe a törvényszerűségekbe."

A végkövetkeztetések hangja azonban jóval élesebb volt, és előre lehetett sejteni belőle a *Kommentárok* sorsát.

„Az úgynevezett vallások jó része kimondatlanul ugyan, de ellenségesen viszonyult magához az élethez. Az igazi vallásnak azt kell tanítania, hogy az élet tele van Isten szemében kedves gyönyörökkel, hogy a cselekvés nélküli tudás tartalmatlan. Minden embernek meg kell értenie, hogy a szabályokat magoltató vallási tanítások jó része áltatás. A helyes tanítást könnyen föl lehet ismerni. Tévedhetetlenül meg lehet ismerni arról, hogy hallatán az ember úgy érzi, olyasvalami ez, amit voltaképpen mindig is tudott."

Valami különös nyugalom érzett a világban, ahogy a nyomdák és a szigadrót-imprinterek munkához láttak, és az *O. K. Biblia* számtalan példánya szétáradt a világegyetemben. Voltak, akik ezt isteni jelként, az egység jeleként értelmezték.

Mihelyt azonban az ÖFB delegátusai visszatértek gyülekezeteikhez, kiderült, mennyire látszólagos volt az a nyugalom. Két hónapon belül tizennyolcat lincseltek meg közülük. Még abban az évben ötvenhárman vonták vissza tanításukat.

Az *O. K. Bibliá*t elítélték, mint olyan alkotást, amelyet a „pimaszul önhitt józan ész" hozott létre. Azt mondták, hogy minden lapjáról csak úgy árad a logikába vetett megtévesztő hit. Sorra jelentek meg a népszerű bigottságot kiszolgáló átdolgozások. Ezek az átdolgozások az elfogadott jelképekre támaszkodtak (mint a kereszt, a félhold, a tollas kereplő, a tizenkét szent, a sovány Buddha és hasonlók), és nemsokára nyilvánvaló lett, hogy az új ökumenizmusnak a legkevésbé sem sikerült magába olvasztania az ősi babonákat és hiteket.

Az ÖFB elnöke, Ture Bomoko, a Zenszunik egyik ulemája, annak a tizennégy delegátusnak az egyike, akik sohasem vonták vissza a tanaikat (őket nevezte aztán a Tizennégy Bölcsnek a népszerű történelem), végül látszólag elismerte, hogy az ÖFB tévedett.

„Nem lett volna szabad új jelképek megalkotásával próbálkoznunk — mondta. — Rá kellett volna jönnünk, hogy nem szabad bizonytalanságot vinnünk az elfogadott hitbe, hogy nem szabad kíváncsiságot keltenünk Isten iránt. Napról napra szembekerülünk minden emberi dolog riasztó bizonytalanságával, mégis hagyjuk, hogy a vallásaink egyre merevebbek, egyre ellenőrzöttebbek, konformistábbak és elnyomóbbak legyenek. Miféle árnyék ez, amely rávetül az *Isteni Parancsolat* széles útjára? Nem más ez, mint figyelmeztetés, hogy az intézmények maradandóak, hogy a jelképek makacsul kitartanak akkor is, ha már nincsen tartalmuk, hogy nem lehet összegezni minden elérhető ismeretet."

Ennek a „vallomásnak" a keserű kétélűsége nem kerülte el Bomoko bírálóinak figyelmét, és nemsokára kénytelen volt száműzetésbe menekülni, ahol az élete csak a Liga esküvel fogadott titoktartásán múlt. Állítólag a Tupolon halt meg nagy tisztelet és szeretet közepette. Utolsó szavai ezek voltak: „A vallásnak meg kell maradnia biztonsági szelepnek azok számára, akik azt mondják magukban: »Nem olyan ember vagyok, amilyen lenni akarok.« Nem szabad odáig süllyednie, hogy az önelégültek gyülekezete legyen."

Jó érzés arra gondolni, hogy Bomolco tudta, milyen profetikusak azok a szavai, hogy „az intézmények maradandóak". Kilencven nemzedékkel később az *O. K. Biblia* és a *Kommentárok* már egyeduralkodók voltak a vallásos világmindenségben.

Amikor Paul Muad-Dib megállt az apja koponyáját rejtő kősírhant mellett, és rátette jobb kezét (az áldottak jobb kezét, nem pedig az elátkozottak balját), szó szerint idézett „Bomoko hagyatékából":

„Ti, akik legyőztetek bennünket, most azt mondjátok magatokban, hogy Babilon elbukott, műve elpusztult. Én pedig most is azt mondom nektek, hogy az ember továbbra is a bírái előtt áll, minden ember egyedül. Minden ember egy kicsiny háború."

A fremenek azt mondták Muad-Dibről, hogy olyan, mint Abu Zide, akinek a fregattja legyőzte a Ligát, és egyetlen nap alatt megtette az utat oda és vissza. Az oda ilyen értelemben fremen mitológiai tartalommal rendelkezik, a ruh-lélek lakóhelyét jelenti, az alam al-mitalt, ahol megszűnik minden korlátozás.

Nem nehéz észrevenni a párhuzamosságot a Kwisatz Haderachhal. A Kwisatz Haderachnak, akit a Nővérek akartak létrehozni fajnemesítési programjukkal, a neve azt jelenti: „Az út lerövidítése", vagy más értelmezésben „Aki egyszerre két helyen lehet".

Mindkét értelmezésről kimutatható azonban, hogy egyenesen a

*Kommentárok*ból fakad: „Amikor a törvény és a vallási kötelesség egy és ugyanaz, az ember énje átfogja a világmindenséget."

Muad-Dib azt mondta magáról: „Háló vagyok az idő tengerében, szabadon mozoghatok a jövőn és a múlton át. Mozgó hártya vagyok, amelyet egyetlen lehetőség sem kerülhet ki."

Mindezek a gondolatok egyek és ugyanazok, mindegyikben az *O. K. Biblia* cseng vissza, a *Kalima* 22: verse, amely azt mondja: „Akár kimondanak egy gondolatot, akár nem, valóságos dolog, és a valóság erejével rendelkezik."

De amikor elolvassuk Muad-Dib saját kommentárjait *A világmindenség pillére*iben a szent emberek, a *Quizara Tavvid* tagjainak értelmezésében, csak akkor látjuk igazán, milyen sokat köszönhet Muad-Dib az ÖFB-nek és a fremen Zenszuniknak.

Muad-Dib: „A törvény és a kötelesség egy; úgy legyen. Ne feledkezzetek azonban meg bizonyos korlátokról… Hogy sohasem vagytok teljes tudatában önmagatoknak. Hogy részei maradtok a közösségi taunak. Hogy sohasem vagytok egészen individuumok."

O. K. Biblia: Azonos szöveg. (*Kinyilatkoztatások* 61.)

Muad-Dib: „A vallás gyakran osztozik a haladás mítoszában, amely a bizonytalan jövő rettenetétől oltalmaz bennünket."

ÖFB *Kommentárok*: Azonos szöveg. (Az *Azhar*-könyv visszavezeti ezt a gondolatot egy parafrázisában Nesuig, egy első századi vallási szerzőig.)

Muad-Dib: „Ha egy gyermek, egy képzetlen személy, egy tudatlan személy vagy egy elmebeteg személy hajt okoz, akkor a hatalom hibája, hogy nem látta előre, és nem előzte meg azt a bajt."

O. K. Biblia: „Minden bűn, legalábbis részben, a számlájára írható a rosszra való természetes hajlamnak, amely Isten szemében elfogadható mentő körülmény." (Az *Azhar*-könyv kimutatja ezt a gondolatot az ősi sémi *Taurá*ban.)

Muad-Dib: „Nyújtsd ki a kezed, és edd meg, amit az Úr ad neked; és amikor jóllaktál, dicsérd érte az Urat."

O. K. Biblia: Más megfogalmazás, azonos jelentéssel. (Az *Azhar*-könyv kis különbséggel visszavezeti egészen az *Első Iszlám*ig.)

Muad-Dib: „A jóság a kegyetlenség kezdete."

A fremen *Kitab al-Ibar*: „Félelmetes teher egy jóságos Isten. Nem Isten adta-e nekünk a tűző napot (Al-Latot)? Nem Istentől valók-e a Vízanyák (Tisztelendő Anyák)? Nem Istentől való-e Shaitan (Iblisz, a sátán)? És nem Shaitantól való-e a gyorsaság ártalma?"

(Innen ered az a fremen mondás, hogy „a gyorsaság Shaitantól való". Gondoljuk meg: az erőkifejtést kísérő minden százkalóriányi hőtermeléssel a test elpárologtat körülbelül másfél deci vizet is. A fremenek nyelvében ugyanaz a szó jelöli a verejtéket, mint a könnyet

— a *bakka*, amelynek egyik jelentése „az élet esszenciája, amelyet Shaitan kifacsar a lélekből”.)

Muad-Dib megjelenését Koneywell „vallásilag időszerűnek” nevezi, de nemigen volt benne időzítés. Ahogy maga Muad-Dib mondta: „Itt vagyok; tehát…”

Muad-Dib vallási hatásának megértéséhez azonban semmiképpen sem szabad szem elől tévesztenünk egyvalamit: a fremen nép sivatagi nép volt, amelynek már az ősei is hozzászoktak a zord körülményekhez. A miszticizmus könnyen jön, amikor az ember minden pillanatban csak a nyíltan ellenséges körülményeken fölülkerekedve maradhat életben. „Itt vagyunk; tehát…”

Az ilyen hagyomány elfogadja a szenvedést — lehet, hogy öntudatlan büntetésként, de elfogadja. És figyelemreméltó, hogy a fremen rituálé szinte teljesen megszabadítja az embert a bűntudat érzetétől: Ennek nem feltétlenül az az oka, hogy a törvényük és a vallásuk azonos volt, tehát az engedetlenség erkölcsi bűnnek számított. Valószínűleg közelebb jár az igazsághoz az, hogy könnyen megtisztulhattak a bűntudattól, mivel a mindennapi létezésük megkövetelte az olyan brutális (gyakran emberhalált jelentő) döntéseket, amelyek egy barátságosabb bolygón elviselhetetlen bűntudat terhét rótták volna az emberekre.

Alighanem ez az egyik gyökere annak, hogy a fremenek között olyan nagy szerephez jutott a babona (a Missionaria Protectiva igyekezete ellenére). Miért számít ómennek a fütyülő homok? Miért kell ökölbe szorított kézzel tisztelegni az Első Holdnak? Az ember húsa a sajátja, a vize pedig a törzséé — az élet rejtélye pedig nem megoldandó probléma, hanem átélt realitás. Az ómenek hozzásegítenek, hogy ezt ne feledjük el. És mivel *itt* vagyunk, mivel a miénk az *igazi* vallás, végül a miénk kell, hogy legyen a győzelem!

Ahogy a Bene Gesserit tanította évszázadokon át, már jóval az előtt, hogy összeakaszkodtak a fremenekkel:

„Amikor a vallás és a politika egy kocsin ül, és azt a kocsit egy eleven szent ember (baraka) hajtja, akkor semmi sem állhat az útjukba.”

III. függelék: Jelentés a Bene Gesserit indítékairól és céljairól

Részlet abból a Summából, amelyet saját ügynökei állítottak össze Lady Jessica kívánságára, közvetlenül az Arrakis-ügy után. Ezt a beszámolót a szokásosnál sokkal értékesebbé teszi a szókimondása.

Mivel a Bene Gesserit évszázadokon át egy félig misztikus iskola álcája mögé rejtőzve folytatta szelektív embernemesítő programját, hajlamosak vagyunk arra, hogy többre tartsuk, mint amit a jelek szerint megérdemel. A Bene Gesserit arrakisi próbatételének elemzése arról árulkodik, hogy a rend a legkevésbé sem volt tudatában tulajdon szerepének.

Föl lehetne hozni, hogy a Bene Gesserit csak azokat a tényeket vizsgálhatta meg, amelyek a rendelkezésére álltak, és nem tudott közvetlenül hozzáférni a próféta, Muad-Dib személyéhez. A rend azonban előzőleg már legyőzött komolyabb nehézségeket is, és ez a hibája súlyosabb volt minden korábbinál.

A Bene Gesserit-terv célja annak a lénynek a kitenyésztése volt, akit a „Kwisatz Haderach" névvel illettek. Ez a kifejezés olyasvalakit jelentett, „aki egyszerre sok helyen lehet". Egyszerűbben szólva olyan ember volt a céljuk, akinek a szellemi ereje lehetővé teszi a magasabb rendű dimenziók fölfogását és fölhasználását.

A fajnemesítésük célja egy szuper-Mentát volt, egy olyan emberi számítógép, amelyben megvannak a Liga navigátorainak jövőbe látó képességei. Most szenteljük a figyelmünket a következő tényeknek:

Muad-Dib, született Paul Atreides, Leto herceg fia volt, azé a Leto hercegé, akinek a vérvonalát már több mint ezer éve figyelték. A próféta anyja, Lady Jessica a természetes lánya volt Vladimir Harkonnen bárónak, és a magában hordozott génanyag rendkívüli fontosságát már kis híján kétezer éve ismerték a nemesítési program résztvevői. Lady Jessica a Bene Gesserit szülötte és neveltje volt, és ily módon *készséges eszköze kellett volna, hogy legyen a Tervnek.*

Lady Jessica azt az utasítást kapta, hogy hozzon a világra egy Atreides-lányt. A: terv szerint ezt a lányt kellett volna pároztatni Feyd-Rautha Harkonnennel, Vladimir báró unokaöccsével, és kettőjük utódja nagy valószínűséggel a Kwisatz Haderach lett volna. Lady Jessica ehelyett, a saját bevallása szerint sem egészen tisztázott okokból, ellenszegült, és fiút szült.

Ennek már önmagában föl kellett volna hívnia a Bene Gesserit figyelmét arra a lehetőségre, hogy valami új és kontrollálhatatlan változó lépett be a tervükbe. De voltak ennél sokkal fontosabb

figyelmeztető jelek is, amelyeket gyakorlatilag figyelmen kívül hagytak:

1. Ifjúkorában Paul Atreides tanúbizonyságát adta ama képességének, hogy megjósolja a jövőt. Tudták róla, hogy jövőlátomásai szoktak lenni, amelyek pontosak voltak, mélyrehatóak, és négy dimenzióban megmagyarázhatatlanok.

2. Gaius Helen Mohiam Tisztelendő Anya, a Bene Gesserit egyik főnökasszonya, aki próbára tette a tizenöt éves Paul emberi mivoltát, tanúsítja, hogy a fiú kínzóbb fájdalmat viselt el a próbatétel során, mint amit valaha is följegyeztek emberről. A Tisztelendő Anya mégsem hívta föl erre a figyelmet a jelentésében!

3. Amikor az Atreides-család megjelent az Arrakison, az ottani fremenek prófétaként üdvözölték az ifjú Pault, mint „a külvilágból szóló hangot". A Bene Gesserit nagyon jól tudta, hogy egy Arrakis-féle zord bolygó viszontagságai között, a mindent elborító sivatagban, a nyílt vízfelületek teljes hiánya mellett, ahol a hangsúly az életben maradás legprimitívebb szükségleteire tevődött, elkerülhetetlenül nagyobb lesz az aránya a telepatikus képességekkel rendelkezőknek. A Bene Gesserit megfigyelői azonban elkendőzték ezt a fremen reagálást és azt a szembetűnő tényezőt is, hogy az arrakisi táplálkozásnak fontos eleme a fűszer.

4. Amikor a Harkonnenek és a Padisah Császár fanatikus harcosai visszafoglalták az Arrakist, és legyilkolták Paul apját, valamint az Atreides-katonák javát, Paul és az anyja eltűnt. Szinte azonnal jelentések érkeztek azonban arról, hogy egy új vallási vezető tűnt föl a fremenek között, egy Muad-Dib nevű férfi, akit megint „a külvilágból szóló hangként" üdvözöltek. A jelentésekből az is világosan kiderült, hogy az illetőt egy új Sayyadina, egy Tisztelendő Anya kíséri, „aki a tulajdon szülőanyja". A Bene Gesserit rendelkezésére álló följegyzésekből egyértelműen kiderül, hogy a Prófétát a fremen legendák szavai szerint „egy Bene Gesserit-boszorkány hozza majd a világra".

(Itt azzal lehetne érvelni, hogy a Bene Gesserit már évszázadokkal korábban éppen azért küldte el a Missionaria Protectivát az Arrakisra, hogy elültessen ott egy ilyesféle legendát arra az esetre, ha netán a rend valamelyik tagja ott rekedne és menedékre volna szüksége, és hogy „a külvilágból szóló hang" legendáját igazság szerint figyelmen kívül kellett hagyni, hiszen látszólag a szokásos Bene Gesserit-fogás volt. Mindez azonban csak akkor volna igaz, ha elfogadnánk, hogy a Bene Gesserit helyesen hagyta figyelmen kívül a Paul Muad-Dibre vonatkozó többi sokatmondó utalást is.)

5. Amikor kirobbant az Arrakis-incidens, az Űrliga kezdeményező lépéseket tett a Bene Gesserit felé. A Liga célozgatott arra, hogy a navigátorait, akik az arrakisi fűszer fölhasználásával idézik elő az

űrhajók irányításához szükséges korlátozott jövőlátást, „nyugtalanította a jövő”, illetve „problémák tűntek föl a láthatáron”. Ez csak azt jelenthette, hogy valami csomópontot láttak, számtalan kényes döntés találkozásának helyét, amelyen túl az út rejtve maradt a jövőbe néző szemek előtt. Ez egyértelműen jelezte, hogy valamilyen hatóerő működik a magasabb rendű dimenziókban!

(A Bene Gesseriten belül néhányan már jóval korábban tudták, hogy a Liga nem avatkozhat bele közvetlenül a létfontosságú fűszerforrással kapcsolatos dolgokba, mert a Liga navigátorai a maguk kezdetlegesebb módján már bele-belepillantottak a magasabb rendű dimenziókba, legalábbis annyira, hogy rájöjjenek, hogy az Arrakison elkövetett legkisebb ballépésük katasztrofális következményekkel járna. Ismert tény volt, hogy a Liga navigátorai nem tudtak olyan utat-módot kifürkészni a jövőben a fűszer fölötti uralom megszerzésére, amelyen ne jelent volna meg pontosan egy ilyen kritikus pont. Kézenfekvő volt az a következtetés, hogy eszerint valami magasabb rendű hatalom tőlük függetlenül *valóban* a kezébe kaparintja a fűszert, és annak a megnyilvánulását látják maguk előtt, a Bene Gesseritnek azonban ez teljesen elkerülte a figyelmét!)

Mindezen tények alapján elkerülhetetlennek látszik az a konklúzió, hogy a Bene Gesseritnek az Arrakis-ügyben tanúsított ügyetlensége nem volt más, mint a része egy, az övékénél is magasabb rendű tervnek, amelyről sejtelmük sem volt!

IV. függelék: Az Almanak en-Asraf

(Szemelvények a Nemes Házak tagjainak életrajzaiból)

IV. SHADDAM (10 134–10 202)

A Corrino-házból származó nyolcvanegyedik Padisah Császár, aki 10 156-tól birtokolta az aranyoroszlános trónust (ekkor esett csomurki áldozatául az apja, IX. Elrod) addig, amíg 10 196-ban át nem adta az uralmat a legidősebb leánya, Irulan nevét viselő régensségnek. Uralkodásának legfontosabb eseménye az arrakisi lázadás volt, amelyért sok történész őt okolja, mert az udvari élet eseményeire és a hivatalos fényűzésre fordította idejét és energiáját. A Burzegek száma IV. Shaddam uralkodásának első tizenhat éve alatt megduplázódott. A sardaukarok kiképzésére fordított költségvetési tételek egyenletes csökkenést mutattak az arrakisi lázadást megelőző harminc év során. Öt leánya volt (Irulan, Chalice, Wensicia, Josifa és Rugi), törvényes fia egy sem. Négy leánya elkísérte, amikor visszavonult az uralkodástól. Felesége, Anirul, a Bene Gesserit titkos rangú tagja, 10 176-ban halt meg.

LETO ATREIDES (10 140–10 191)

A Corrinók leányági unokatestvére, akit gyakran csak a Vörös Hercegként említenek. Az Atreides-ház sziridár-hűbérbirtokként kormányozta a Caladant húsz nemzedéken át, amíg rá nem kényszerítették őket, hogy átköltözzenek az Arrakisra. Elsősorban mint Paul Muad-Dib herceg, az Umma Régens apját ismerik. Leto herceg maradványait a „Koponyasír" őrzi az Arrakison. Halálát egy Suk-orvos árulásának tulajdonítják, de a tettért végső soron Vladimir Harkonnen sziridár-báró volt a felelős.

LADY JESSICA (címz. Atreides) (10 154–10 256)

Vladimir Harkonnen sziridár-báró természetes leánya (Bene Gesserit-információ), Paul Muad-Dib herceg anyja. A Wallach IX. Bene Gesserit Iskolájában nevelkedett.

LADY ALIA ATREIDES (10191-)

Leto Atreides hercegnek és hivatalos ágyasának, Lady Jessicának törvényes leánya. Lady Alia az Arrakison született, körülbelül nyolc hónappal Leto herceg halála után. Születése előtt ki volt téve egy tudattágító narkotikum hatásának, általában ezzel indokolják, hogy a Bene Gesserit hivatkozásaiban csak „az Átkozott"-ként említik. A

népszerű történelembe Szent Alia vagy Késes Szent Alia néven vonult be. (Részletes történetét lásd: Pander Oulson: *Szent Alia, millió világ vadásza.*)

VLADIMIR HARKONNEN (10 110-10 193)

Rendszerint Harkonnen báróként említik. A hivatalos címe sziridár (bolygókormányzó)-báró. Vladimir Harkonnen az egyenes vonalú leszármazottja volt Abulurd Harkonnen basharnak, akit a corrini csata után gyávaság miatt száműztek. A Harkonnen-ház ismételt hatalomra jutását általában a bálnabőrpiacon végzett ügyes manővereik javára írják. Gazdasági hatalmukat később az arrakisi melanzsvagyonnal szilárdították meg. A sziridár-báró az Arrakison halt meg a lázadás során. A címet rövid időre örökölte a ta-báró, Feyd-Rautha Harkonnen.

HASIMIR FENRING GRÓF (10 133-10 225)

A Corrino-ház leányági rokona, IV. Shaddam gyermekkori pajtása. (A sokszor megcáfolt *Corrino-házi kalóztörténetek*ben szerepel az a különös mendemonda, hogy Fenring lett volna a felelős azért a csomurkiért, amellyel IX. Elrodot eltették láb alól.) Minden beszámoló szerint Fenring volt IV. Shaddam legközelebbi barátja. Fenring gróf császári megbízatásai között szerepelt a Császári Ügynök feladatának betöltése az Arrakison a Harkonnen-rezsim alatt, később pedig a caladani sziridárság (névleges) ellátása. Követte IV. Shaddamot, amikor visszavonult a Salusa Secundusra.

GLOSSU RABBAN GRÓF (10 132-10 193)

Glossu Rabban, Lankiveil grófja, Vladimir Harkonnen legidősebb unokafivére. Ő és Feyd-Rautha Rabban (aki fölvette a Harkonnen nevet, amikor a sziridár-báró maga mellé vette) volt a két törvényes fia a sziridár-báró legfiatalabb féltestvérének, Abulurdnak. Abulurd lemondott a Harkonnen névről és a címhez való minden jogról, amikor megkapta Rabban-Lankiveil alkerület kormányzóságát. A Rabban leányági név volt.

AZ IMPÉRIUM TERMINOLÓGIÁJA

Aki alaposabban vizsgálja az Impériumot, az Arrakist és az egész kultúrát, amely Muad-Dibet szülte, számos ismeretlen fogalommal találkozik. Mivel a jobb megértés igen dicséretes cél, a következőkben közöljük a meghatározásokat és magyarázatokat.

A

aba: a fremen asszonyok laza köpönyege; általában fekete színű

ach: balra! Féregkormányosok kiáltása

adab: az uralkodó emlékezet, mely alárendeli magának az embert

akarso: az Opiucsi A 70 rendszer Sikun nevű bolygóján honos növény. Levelei jellegzetes külsejűek, majdnem pontosan téglalap alakúak, zöld-fehér csíkozásúak. Ez utóbbi az egyidejűleg meglevő aktív és passzív klorofillzónák jele.

alam al-mital: a hasonlóságok misztikus világa, ahol eltűnik minden fizikai korlátozás

Al-Lat: az emberiség ősi, eredeti napja. Hétköznapi szóhasználatban: bármely bolygó napja

Alsóbb Házak: a bolygókhoz kötött vállalkozó osztály

Ampoliros: a világűr legendás „bolygó hollandija”

amtal v. az amtal törvénye: a primitív világok egyetemes törvénye, amelynek alapján próbára tesznek valamit, hogy megállapítsák a korlátait, illetve a hibáit. Köznapi szóhasználatban: az elpusztításig menő próbatétel

Anyaisten: a szarvas istennő, az űr nőnemű princípiuma (közönségesen: Úranya), a női arculata annak a háromságnak (férfi-nő-semleges), amelyet az Impérium sok vallása a legfelsőbb lénynek tekint

aql: a gondolkodás próbatétele. Eredetileg a „hét misztikus kérdés”, melyek közül az első: „Ki az, aki gondolkodik?”

Arrakeen: az első település az Arrakison. A bolygó kormányzójának hagyományos székhelye

Arrakis: a Dűne néven ismert bolygó, a Canopus harmadik bolygója

Auliya: a Zenszuni Vándorok vallásában az isten balján álló nőnemű lény; isten szolgálóleánya

aumas: ételben beadott méreg. (Szűkebb jelentése: szilárd halmazállapotú ételben levő méreg.) Egyes dialektusokban: csomasz

ayat: az élet jelei (*lásd:* burhán)

B

bakka: a fremen legendakörben a sirató, aki az egész emberiséget

gyászolja

baklava: datolyasziruppal készült édes tésztaféle

baliset: kilenchúrú hangszer, egyenes leszármazottja a citerának, melynek hangolása megfelel a csuszuki hangsornak. Az Impérium trubadúrjainak legkedveltebb pengetős hangszere

baraka: varázserővel rendelkező, élő szent ember

bashar (gyakran bashar ezredes): a szokványos katonai besorolásban az ezredesnél valamivel magasabb rangú sardaukartiszt. Ezt a rangot a bolygókörzetek katonai kormányzói számára hozták létre

Bedvin: lásd: Ihuan Bedvin

Bela Tegeuse: a Kuentsing ötödik bolygója; a Zenszuni (fremen) kényszervándorlás harmadik állomása

Bene Gesserit: lelki és testi képzést nyújtó ősi iskola, elsősorban nőknek. Azután állították föl, hogy a Butleri Dzsihad (*lásd ott*) elpusztította az úgynevezett „gondolkodó gépeket" és robotokat

B. G.: Bene Gesserit

bhotáni dzsib: lásd: csakobsza

bi-la kaifa: Ámen. (Szó szerint: „További magyarázatra nincs szükség")

bindu: az emberi idegrendszerrel kapcsolatos, különösen az akaratlagos irányítás vonatkozásában. Elsősorban a „bindu-nervatúra" összefüggésben használatos (*lásd:* prána)

bindu-nyugalom: az akaratlagosan előidézett katalepszia speciális formája

Birodalmi Kondicionálás: a Suk Orvosi Egyetemen kifejlesztett módszer. A jelenleg ismert leghatásosabb kondicionálás az emberi élet kioltása ellen. A kondicionáltak rombusz alakú tetoválást viselnek a homlokukon, és jogot nyernek arra, hogy a Suk Egyetem ezüstgyűrűjét hordják a hajukban

bled: nyílt, síkvidéki sivatag

burhán: az élet bizonyítékai. (Köznapi használatban: az élet ayatja, burhánja; *lásd:* ayat)

burzeg: a sardaukarok tábornoka

Butleri Dzsihad: a Liga előtt, 201-től 108-ig tartó keresztes hadjárat a számítógépek, gondolkodó gépek és tudattal rendelkező robotok ellen. Legfőbb parancsolata megmaradt az O. K. Bibliában is: „Ne készíts gépezetet az emberi elme hasonlatosságára!"

bűv-: varázslással vagy boszorkánysággal kapcsolatos (népnyelvi)

C

Caladan: a Delta Pavonis harmadik bolygója, Paul Muad-Dib szülőhelye

canto és respondu: invokációs rítus, a Missionaria Protectiva

*Panoplia Propheticusá*nak része

cielago: disztransz-üzenetek szállítására alkalmassá tett arrakisi denevérféle

cirkocső: a testbe csatlakozó vezetékek, amelyek összeköttetést létesítenek az ember kiválasztószervei és a cirkoruha recirkulációs szűrői között

cirkoruha: az Arrakison feltalált, az egész testet fedő öltözék, amelynek mikroszendvicsszövete egyrészt. a hőleadást, másrészt a testből távozó nedvesség szűrését és visszanyerését végzi el. A visszanyert nedvesség a gyűjtőzsebekből csöveken át kiszívható

cirkosátor: mikroszendvicsszövetből készült kicsiny, páramentesen elzárható sátor, amely iható vízként nyeri vissza a benne levők leheletével távozó vízgőzt a levegőből

coriolis-vihar: minden nagyobb arrakisi homokvihar, amelyben a nyílt síkságokon fújó szeleket fölerősíti a bolygó saját forgó mozgása, míg végül akár az óránkénti 700 km-es sebességet is elérik

corrini csata: az az űrcsata, amelyről a Corrino-ház kapta a nevét. A Liga előtti 88-ik évben, a Sigma Draconis közelében lezajlott ütközet biztosította a Salusa Secundusról származó uralkodóház uralmát

csakobsza: az úgynevezett „magnetikus nyelv", amely részben az ősi bhotániból származik („bhotáni dzsib" — a „dzsib" dialektust jelent). A csakobsza nyelvben több ősi dialektus is feloldódott, módosult a titkos érintkezés igényének megfelelően, de fő alkotóeleme a bhotániak, az első orgyilkosháborúk bérgyilkosainak vadásznyelve

csapatszállító: minden Ligahajó, amelyet kifejezetten a bolygók közötti csapatszállításra terveztek

csappaköpeny: univerzális ruhadarab (beállítható a sugárzó hő elnyelésére és visszaverésére is, átalakítható sátorrá vagy álcalepellé), melyet rendszerint a cirkoruha fölött viselnek az Arrakison

csendkúp: torzító erőtér, amely meggátolja a hang és minden egyéb mechanikus rezgés terjedését oly módon, hogy vele ellentétes fázisban levő tükörrezgést állít elő

csillagbárka: az Űrliga egyik legnagyobb teherszállító járműve

csomasz: lásd: aumas

csomurki (egyes dialektusokban *musky* vagy *murki*)*:* italban beadott méreg

csuszapenge: minden keskeny, rövid (gyakran mérgezett hegyű) szúrófegyver, amelyet pajzsharcban alkalmaznak, rendszerint a bal kézben

Csuszuk: a Theta Shalis negyedik bolygója, az úgynevezett „Zenebolygó", amely kiváló minőségű hangszereiről nevezetes (*lásd:* Varota)

D

dar al-hikman: vallási fordítási és értelmezési iskola

derch: jobbra! Féregkormányosok kiáltása

dictum familia: a Nagy Egyezménynek az az előírása, amely megtiltja az uralkodóház és a Nagy Házak tagjainak az előírástól eltérő meggyilkolását. A dictum megszabja a betartandó formákat és az alkalmazható eszközöket

disztransz: készülék, amely időlegesen idegi lenyomatot hoz létre a denevérek vagy madarak idegrendszerében. Az állat szokásos kiáltására ilyenkor rárakódik a lenyomatban levő üzenet, amely elválasztható a vivőhullámtól egy másik disztransz segítségével

dobhomok: a homok sajátságos tömörödése, amelyen bármilyen hirtelen érintés jellegzetes döngő hangot hoz létre

doboló: rövid karó, a végén rugós kereplővel. A homokba szúrva, majd elindítva a „dobolást", odacsalja a shai-huludot. (A továbbiakat *lásd:* mesterhorog)

dűnelegény: köznyelvi összefoglaló neve a homoki munkásoknak, fűszervadászoknak stb. az Arrakison

dzsihad: valláshadjárat, fanatikus „keresztes hadjárat"

dzsudihar: szent igazság (Általában a „dzsudihar manténe" kifejezésben, amelynek jelentése: eredeti és alapvető igazság)

E

Ecaz: az Alpha Centauri B negyedik bolygója. A szobrászok paradicsomának szokás nevezni, mert itt honos az úgynevezett *ködfa*, az a növény, amelyet in situ lehet alakítani pusztán az emberi gondolat erejével

elakka-elixír: kábítószer, amelyet az Ecaz bolygón termő, vérerezetű elakkafa elégetésével állítanak elő. Hatására szinte teljesen megszűnik az önfenntartási ösztön, a bőrön pedig jellegzetes, rőtes elszíneződést okoz. Gladiátor-rabszolgáknak a viadalok előtti fölkészítésére használják

Élet Vize: „megvilágosító" méreg (*lásd:* Tisztelendő Anya) Nem más, mint az a folyadék, amelyet a homokféreg (*lásd:* Shai-hulud) választ ki vízbe fulladásának pillanatában. Ezt a folyadékot aztán a Tisztelendő Anya szervezete átalakítja a sziecsek tau-orgiájában használt narkotikummá. Úgynevezett „tudattágító" narkotikum

el-sayal: „homokeső", annak a pornak a kihullása, amelyet közepes magasságba (körülbelül 2000 m-re) vitt föl egy coriolis-vihar. Az el-sayalok gyakran hoznak le nedvességet a talajszintre

első hold: az Arrakis nagy holdja, amely elsőként kel föl éjszaka. A felszínén mintha egy ökölbe szorított emberi kéz látszanék

erg: homoktenger, kiterjedt dűnevidék

F

fai: vízadó, a legfőbb arrakisi adófajta

faufreluch: az Impérium erőszakkal fönntartott merev osztályszerkezete. „Minden embernek helye van, és minden ember a helyén van”

fedaykinok: halálra szánt fremen önkéntesek. Történelmi jelentése: olyan csoport, amelynek esküvel fogadott egyetlen célja valamilyen igazságtalanság megszüntetése, ha kell, az élete árán

Felsőbb Házak: bolygók hűbérbirtokosai, bolygóközi vállalkozók (*vö.:* Ház, Alsóbb Házak)

figyelő: a fűszerkitermelő csoport részét alkotó könnyű ornitopter, amelynek az őrködés és a figyelmeztetés a feladata

filmkönyv: minden szigadrótra fölvett hipnoimpulzus-sorozat

Fiqh: tudás, vallási törvény, a Zenszuni Vándorok vallásának egyik, félig legendás alapja

fregatt: a legnagyobb űrhajótípus, amely még egészben le- és fölszállhat bolygón

frembatyu: a fremenek sivatagi fölszerelése, amely a külső segítség nélkül életben maradáshoz szükséges holmit tartalmazza

fremenek: az arrakisi szabad törzsek, a sivatag lakói, a Zenszuni Vándorok maradványai. (Az Impérium Nagyszótára szerint „homokkalózok”)

fürkészvadász: szuszpenzorral (*lásd ott*) lebegésben tartott marótépő fémszilánk, amelyet a közelében elhelyezett vezérlőegységgel kell irányítani. Elterjedt orgyilkos fegyver

fűszer: lásd: melanzs

fűszeres (más néven arató, fűszergyár): az általános megnevezése minden földi járműnek, amely az arrakisi fűszer kitermelésére szolgál

fűszergyár: lásd: fűszeres

fűszerkovász: gombatelepszerű burjánzás, amely akkor jön létre, amikor a kismesterek (*lásd ott*) testváladéka vízzel érintkezik. Ilyenkor kerül sor az arrakisi fűszer jellegzetes „kitörésére”, melynek során a föld mélyében levő anyag helyet cserél a felszínivel. Ez a massza a napfény és a levegő hatására átalakul melanzzsá (*vö.:* melanzs, Élet Vize)

fűszersofőr: minden dűnelegény (*lásd ott*), aki járműveket vezet az arrakisi sivatagban

G

galach: az Impérium hivatalos nyelve. Inglo-szláv keverék, melyen erősen érzenek a nyomai az emberiség hosszú vándorlása során átvett különböző kulturális és szakfogalmaknak

Gamont: a Niuse harmadik bolygója. Elsősorban hedonista kultúrájáról és egzotikus szerelmi praktikáiról nevezetes

ganima: harcban vagy párviadalban szerzett zsákmány. Szűkebb,

köznapi értelmében emléktárgy a harcból

geyrat: egyenesen előre! Féregkormányosok kiáltása

ghafla: aki minden szíre-szóra hagyja magát eltántorítani; ingatag, megbízhatatlan ember

Giedi Prime: az Opiucsi B (36) bolygója, a Harkonnenek otthona. Közepes értékű bolygó, alacsony aktivitású fotoszintézissel

Ginaz-Ház: Leto Atreides herceg egykori szövetségesei. A Grummannal vívott orgyilkosháborúban vereséget szenvedtek

gom-dzsabbar: az ádáz haragú ellenség; meta-cianiddal mérgezett hegyű tű, amelyet a Bene Gesserit erre jogosult Tisztelendő Anyái használnak az emberi öntudat fejlettségét vizsgáló próbájukban, amikor az alternatíva a halál

graben: árokszerű geológiai képződmény. Kialakulásakor a talaj a földkéreg mélyebb rétegeinek elcsúszása miatt megsüllyed

Grumman: a Niuse második bolygója. Uralkodóházának, a Moritani-háznak hosszan tartó, véres viszálya volt a Ginaz-házzal

gyűlés: a fremen vezérek hivatalos összejövetele abból a célból, hogy tanúi legyenek a törzsi vezérséget meghatározó párviadalnak. Nem azonos a Tanácsgyűléssel. (A Tanácsgyűlés olyan fórum, amely minden törzset érintő döntések meghozatalára hivatott)

H

hadzs: szent utazás vagy zarándoklat

hadzsra: kereső, kutató út

Hagal: a II. Theta Shadovei „ékszerbolygója". I. Shaddam uralkodása alatt kibányászták

haiii-joh: rajta! Féregkormányosok kiáltása

halál-háromláb: eredetileg az a háromláb, amelyre a sivatagban fölakasztották a kivégzendőket. Átvitt értelemben ma: egyazon kerem (*lásd ott*) egyazon bosszúra fölesküdött három tagja

hal jaum: na végre! Fremen indulatkifejezés

Hang: a Bene Gesserit által kifejlesztett összetett módszer, mely az elsajátítója számára lehetővé teszi mások befolyásolását pusztán a megfelelő hangszínárnyalatok segítségével

harci nyelv: minden korlátozott etimológiájú, speciális nyelv, amelyet a hadviselés alatti nyílt érintkezésre fejlesztettek vagy fejlődött ki

hardzs: sivatagi út, vándorlás

harmatgyűjtő v. harmatkondenzátor: nem összetévesztendő a harmatszedőkkel. A gyűjtők vagy kondenzátorok tojás alakú, körülbelül négy centiméter hosszú tárgyak. Színváltó műanyagból készülnek, amely fény hatására fényvisszaverő fehér lesz, sötétben pedig átlátszó. A kondenzátor éjszaka erősen lehűl, és hajnalban lecsapódik rá a harmat. A fremenek a növények körülötti homorú

mélyedéseket bélelik ki vele, ahol kis hozamú, de megbízható vízforrást jelentenek

harmatszedő: munkás, aki az arrakisi növényekről összeszedi a harmatot a kaszához hasonló harmataratható segítségével

Harmonthep: Ingsley szerint ez a bolygó volt a Zenszuni-vándorlás hatodik állomása. Feltehetően a Delta Pavonis egykor létezett holdja volt

Ház: egy bolygó vagy bolygórendszer uralkodó dinasztiája vagy klánja

Hiereg: átmeneti fremen tábor a nyílt sivatagban

Holtzman-effektus: a pajzsgenerátor negatív taszító hatása

homokdagály: voltaképpen a por árapályának népszerű neve: a porszint változása egyes porral telt arrakisi medencékben a nap és a holdak gravitációs hatásának következtében (*lásd:* Portenger-medence)

homokféreg: lásd: Shai-hulud

homokjáró: lánctalpas sivatagi jármű, rendszerint fűszeres (*lásd ott*)

homokkarózás: gyakorlati tapasztalatokon alapuló időjárás-előrejelzési módszer az Arrakison; a nyílt sivatagban a homokba szúrt, üvegszálas műanyag póznákon a homokviharok mély nyomokat hagynak, és ezekből következtetni lehet az időjárásra

homoklegény: az a fremen, aki önállóan meg tud élni a sivatagban

homokmester: a fűszerkitermelés irányítója

homokpipa: légzőkészülék, amellyel a felszíni levegőt a homokba temetett cirkosátorba lehet szivattyúzni

homor v. medence: minden olyan lakható arrakisi mélyedés, amelyet a környező, magasabban fekvő terület megvéd a viharoktól

homortérkép: az arrakisi felszín térképe, amely föltünteti a legbiztonságosabb paratájoló-utakat a menedékhelyek között (vö.: paratájoló)

I

ibadszem: a nagymértékű melanzsfogyasztás jellegzetes következménye, a szem szaruhártyájának megkékülése. A mélykék szín a teljes melanzsfüggés jele

ibn quirtaba: „Így szólnak a szent szavak…” Ez az ünnepélyes bevezetése a fremenek vallásos szövegeinek. A Panoplia Propheticusból ered (*lásd ott*)

időleső: az arrakisi időjóslás sajátos módszereire (köztük a homokkarózásra, *lásd ott*) kiképzett személy

Igazmondó: az a Tisztelendő Anya, akinek képzettsége lehetővé teszi, hogy igazságrévületbe essék (*lásd ott*), és tévedhetetlenül fölismerje az őszintétlenséget vagy a hazugságot

igazságrévület: kvázi-hipnotikus révület, amelyet „tudattágító”

vagy „tudatbővítő” narkotikumokkal lehet előidézni. Az igazságrévületben levő megfigyelő számára feltűnőek a szándékos hazugság máskülönben észrevehetetlen, apró jelei. (Megjegyzés: a „tudattágító” narkotikumok szinte mindig életveszélyesek azokra, akik nem képesek a mérgező molekulaszerkezetet tulajdon testükben akaratlagosan átalakítani)

Ihuan Bedvin: minden arrakisi fremen testvérisége

ijaz: olyan jövendölés, amelyet a jellegénél fogva nem lehet megcáfolni; változtathatatlan prófécia

ikut-éj!: az arrakisi vízárusok kiáltása (eredete bizonytalan) *lásd:* su-su-súúk!

Ilm: teológia; a vallási hagyomány tudománya; a Zenszuni Vándorok hitének egyik félig legendás őse

Istisla: a nagy többség jólétére vonatkozó szabály; rendszerint a brutális szükségszerűség előzménye

Ix: lásd: Richese

J

ja hija csuhada!: „Éljenek a harcosok!” A fedaykinok csatakiáltása. A ja (most) szót ebben a kiáltásban módosítja a *hija* alak (a végtelenségig kiterjesztett most). A *csuhada* (harcosok) jelentésében benne van az is, hogy az igazságtalanság ellen küzdenek. A szó megkülönböztetően jelzi, hogy a harcosok nem *valamiért* harcolnak, hanem *egyvalami ellen,* méghozzá mindenekelőtt

ja! ja! jaum!: fremen ritmikus kiáltás ünnepélyes, rituális alkalmakkor. A *ja* alapjelentése körülbelül annyi: „Figyelem!” A *jaum* forma sürgősséget és fontosságot fejez ki. A kiáltást rendszerint így szokták lefordítani: „Figyelem, figyelem!”

jelzőpisztoly: az Arrakison kifejlesztett elektrosztatikus „porpisztoly”, amely nagy festékfoltot terít szét a homokon

K

kaid: azoknak a sardaukartiszteknek a rangja, akiknek elsősorban a polgári lakossággal kell érintkezniük; egy teljes bolygókörzet katonai kormányzója; a basharnál magasabb, de a burzegnél alacsonyabb rang

kanly: hivatalosan meghirdetett vérbosszú, amelynek ki kell elégítenie a Nagy Egyezmény (*lásd ott*) szigorú követelményeit (*lásd még:* Változás Bírája). A szabályok eredetileg az ártatlan kívülállók védelmét szolgálták

karama: csoda; a szellemvilágból eredő jelenség

keopsz: piramissakk. Kilencszintes térbeli sakk. A játék célja kettős: a nyertes királynőjének a csúcson kell lennie, amikor az ellenfél királya sakkot kap

kerem: a gyűlölet testvérisége. Rendszerint bosszúra irányul

KHAFT: a Kereskedő Házak Általános Fejlesztő Társaságának rövidítése. A társaságot a Császár és a Nagy Házak tartják kézben, a Liga és a Bene Gesserit csendestársak

khala: hagyományos invokáció egy néven nevezett hely haragos szellemeinek kiengesztelésére

kiképzés: a szó a Bene Gesseritre vonatkoztatva a szokásostól eltérő értelmű. Az idegeknek és izmoknak azt a speciális kondicionálását jelenti (*lásd:* bindu és prána), amely már a természetes lehetőségek legvégső határán jár

kindzsal: kettős élű-rövid kard vagy hosszú tőr, illetve kés. A pengéje körülbelül 20 cm hosszú, enyhén hajlott

kismester: az arrakisi homokféreg (*lásd ott*) félig növény, félig állat, mélyhomoki alakja. A kismesterek váladékából jön létre a fűszerkovász (*lásd ott*)

kiszua: a fremen mitológiából vett díszítmény vagy figura

Kitab al-Ibar: az arrakisi fremenek kézikönyve. Félig vallási könyv, félig gyakorlati útmutató a sivatagi életben maradáshoz

krimskell-rost v. -kötél: az ecazi *hufuf*-inda szálaiból font „horgas kötél". A krimskellből kötött csomó minden húzásra egyre jobban összeszorul, egészen az előre beállított határig. (Bővebb tárgyalását *lásd:* Holjance Vohnbrook: *Az Ecaz hóhérindái*)

kriszkés: az arrakisi fremenek szent kése. A halott homokféreg fogaiból készítik két változatban, az egyik a „rögzített", a másik a „rögzítetlen". A rögzítetlen kés elporlad, ha huzamosabb időre kikerül az emberi test elektromos erőteréből. A rögzített késeket raktározás céljára tartósítják. Mindkettő körülbelül 20 cm hosszú

kull wahad!: „Mélységesen meg vagyok rendülve!" Az őszinte meglepetés indulatkiáltása, elterjedt az egész Impériumban. A pontos értelmezés a kontextustól függ. (Muad-Dibről mondják, hogy egyszer megnézte, amint egy sivatagi sólyomfióka kikelt a tojásából, s azt suttogta: „Kull wahad!")

kulon: az arrakisi viszonyokhoz alkalmazkodott, az ősi Föld ázsiai sztyeppéiről származó vadszamár

külfrej: galach nyelven „közvetlenül idegen", vagyis nem az ember közvetlen környezetébe tartozó. Átvitt értelemben: nem a kiválasztottak közé tartozó

kvanat: nyitott sivatagi öntözőcsatorna

Kwisatz Haderach: „Az Út Lerövidítése." Ezt a nevet adta a Bene Gesserit az ismeretlennek, akit genetikai úton akartak létrehozni, annak a hímnemű Bene Gesseritnek, akinek lényéhez szervesen hozzá tartozó mentális ereje át tudja hidalni a teret és az időt

L

la, la, la: fremen gyászszavak. (A la jelentése: a végső tagadás, az

a „nem”, ami ellen nincs apelláta)

légió v. császári légió: tíz dandár (körülbelül 30 000 fő)

légivagon: nagyméretű ornitopter (*lásd ott*), az arrakisi mindenes légijármű, amelyet a terjedelmes fűszerkitermelő és -feldolgozó berendezések szállítására használnak

legyezőfém: jázmiumkristályok dúralumíniumban növesztésével előállított fém; a tömegéhez képest rendkívül nagy a húzószilárdsága. A nevét azokról az igen elterjedt összecsukható szerkezetekről kapta, amelyeket legyezőszerűen lehet szétnyitni

lézerfegyver: folyamatos sugarú lézer. Fegyverként való fölhasználása erősen korlátozott az erőtérpajzsokat használó kultúrákban, mert ha a sugara pajzzsal érintkezik, a szubatomi fúzió robbanást eredményez

liban: a fremen liban jukkalisztt sűrített fűszeres víz. Eredetileg aludttejből készült ital

Liga v. Űrliga: a Nagy Egyezmény triumvirátusát alkotó három hatalom egyike. A Liga volt a második szellemi-fizikai iskola a Butleri Dzsihad után (vö.: Bene Gesserit). A császári naptár kezdete az az időpont, amikor a Liga átvette az egyeduralmat az űrutazás és -szállítás, valamint a bolygóközi bankműveletek fölött

Lisan al-Gaib: „A Külvilágból Szóló Hang.” A bolygón kívülről érkező próféta a fremen messianisztikus legendákban. Olykor „Vízhozó”-nak is fordítják (*lásd:* Mahdi)

literkanna: egyliteres tartály, amelyben vizet szállítanak az Arrakison. Nagy sűrűségű, ütésálló műanyagból készült, légmentes a zárása

M

Mahdi: a fremen messianisztikus legendában „Az, Aki a Paradicsomba Vezet”

manténe: alapvető bölcsesség, igazoló érv, alapprincípium (*lásd:* dzsudihar)

masedpróba: minden próba, amelyben a tét a becsület (mint szellemvilági státus)

második hold: a kisebbik az Arrakis két mellékbolygója közül. A felszínén kivehető az ismert, ugróegér alakú folt

maula: rabszolga

maulapisztoly: mérgezett nyilakat kilövő rugós pisztoly. A hatótávolsága mintegy negyven méter

medence: homor (*lásd ott*)

melanzs: a „fűszerek fűszere”, amelynek az Arrakis a kizárólagos forrása. A főként öregedésgátló hatásáról nevezetes szer kis adagokban szedve enyhe hozzászokást okoz, nagy adagokban (hetven kg testtömeg esetén napi két gramm fölött) súlyosat. Muad-Dib saját

bevallása szerint a fűszernek köszönhette prófétai képességét (*lásd:* ibadszem, Élet Vize, fűszerkovász). A Liga navigátorai hasonlóan nyilatkoznak. Egy dekájának ára az Impérium piacán eléri a 620 000 solarist is

Mentát: az Impérium legmagasabb szintű logikai tevékenységre kiképzett alattvalója, „emberi számítóeszköz”

mester: lásd: Shai-hulud

mesterhajtó: fremen nyelven az az ember, aki be tud fogni és meg tud lovagolni egy homokférget (*lásd:* Shai-hulud)

mesterhorog: az arrakisi homokféreg befogásához, a hátára való fölmászáshoz és az irányításához szükséges horog. Párban használják

méregdetektor: mérgező anyagok földerítésére beállított elemzőkészülék

metaüveg: jázmiumkvarc lapok között magas hőmérsékleten, gázpolimerizációval növesztett üveg. Fő jellemzője a rendkívüli szilárdság (a teherbírása két centiméteres vastagság esetén körülbelül 4 500 000 N/cm^2) és a szelektív sugárszűrő képesség

mihna: a férfisorba való felvételüket kérő fremen ifjak próbatételének időszaka

minimik film: egymikronos átmérőjű szigadrót (*lásd ott*), amelyet gyakran használnak titkos adatok továbbítására

mis-mis: kajszibarack

Misr: az ősi név, amelyen a Zenszunik (a fremenek) emlegették magukat. Jelentése „nép”

Missionaria Protectiva: a Bene Gesserit-rendnek az a csoportja, amelynek feladata ragadós babonaságok elplántálása a primitív kultúrákban, hogy megkönnyítsék a munkáját a későbbi Bene Gesserit-küldötteknek (*lásd még:* Panoplia Propheticus)

módszer: a szó a Bene Gesseritre vonatkoztatva a szokásostól eltérő értelmű: az aprólékos részletmegfigyelést jelöli

monitor: tíz részből álló, vastag páncélzatú, pajzzsal védett nehéz harci űrhajó. Fölszállása és a bolygó körzetének elhagyása után tíz önálló egységre tud. szétválni

Muad-Dib: a sivatagi életmódhoz tökéletesen alkalmazkodott arrakisi ugróegér, amelyet a fremen földszellem-mitológia a bolygó második holdján látható folthoz társít, sokrétű asszociációkkal; ez a lény csodálat tárgya a fremenek között, mert dacol a sivatag minden veszélyével

Mudir Nahija: Glossu Rabban, Lankiveil grófja (Vadállat Rabban) fremen neve. Ez a Harkonnen sok évig volt az Arrakis sziridár-kormányzója. A név leggyakoribb fordítása: „Ördöguralkodó”

musky: italban beadott méreg (*lásd:* csomurki)

mustamal: kicsiny toldalékkert, az épülethez csatlakozó virágos udvar

mu zein vallah!: a *mu zein* szó szerinti jelentése „semmi jó”, a *vallah* pedig visszaható indulatszó. Ebben a hagyományos fremen szitokban, amelyet az ellenségre szoktak mondani, a *vallah* visszairányítja a nyomatékot a *mu zein* kifejezésre, s így körülbelül ez lesz a végső jelentés: „Semmi sem jó benne, sohasem jó, semmire sem jó!”

N

Nagy Egyezmény: A Liga, a Nagy Házak és a Császárság hatalmi egyensúlyban levő hármasa által, kényszerítő erővel fönntartott egyetemes fegyverszünet. Legfőbb előírása megtiltja az atomfegyver alkalmazását emberi célpontok ellen. A Nagy Egyezmény mindegyik előírása így kezdődik: „A formákat meg kell tartani…”

Nagy Lázadás: a Butleri Dzsihad (*lásd ott*) népszerű elnevezése

Nagytanács: A Landsraad belső köre, amely legfelsőbb bíróságként szerepel a Házak egymás közötti vitáiban

naib: aki megesküdött, hogy sohasem jut élve az ellenség kezébe; a fremen vezérek hagyományos jelzője

nezoni-kendő: összehajtogatott kendő, amelyet a cirkoruha csuklyája alatt visel a homlokán az a fremen asszony, aki fiút szült a férjének vagy párjának

nukker: a Császárral vérrokonságban levő császári testőrtiszt. A császári ágyasok fiúgyermekeinek hagyományos rangja

O

olajlencse: statikus feszültségben, erőtér segítségével a kívánt formában tartott hufuf-olaj. Nagyítók és egyéb optikai eszközök része. Mivel mindegyik lencseelemet egyenként, ezredmilliméterenként lehet állítani, a tudomány jelenlegi állása szerint az olajlencse a létező legpontosabb optikai elem

opaláng: a Hagalról származó ritka, opáljellegű ékkő

Orániai Katolikus Biblia: az „Összegyűjtött könyv”, az Ökumenikus Fordítók Bizottsága által összeállított vallási mű. Tartalmazza a legtöbb ősi vallás elemeit, ideértve a Maometh Saari, a mahajána-kereszténység, a zenszuni-katolicizmus és a buddiszlám hagyományokat is. Legfőbb parancsolatának általában ezt tekintik: „Ne torzítsd el a lelket!”

orgyilkosháború: a Nagy Egyezmény és a Ligabéke keretei között engedélyezett korlátozott háború. A cél az ártatlan kívülállók lehető legteljesebb megkímélése. Az előírások megkövetelik a szándék hivatalos bejelentését, és korlátozzák a használható fegyvereket

Orgyilkosok Kézikönyve: harmadik századi gyűjteményes mű az orgyilkosháborúban általánosan alkalmazott mérgekről. Később kibővítették a Nagy Egyezmény és a Ligabéke által engedélyezett

egyéb gyilkolóeszközökkel

ornitopter v. népszerűen topter: csapkodó szárnyú repülőgép

őrajtó v. őrkorlát: meghatározott személyeket átengedő, veszély esetén az üldözőket visszatartó pentapajzs (*lásd ott*)

P

pajzs: Holtzman-generátorral előállított védő erőtér. Az erőtér a szuszpenzorsemlegesítő effektus úgynevezett primér fázisának eredménye. A pajzs csak lassú mozgású tárgyakat enged át (a maximális sebesség a beállítástól függően hat-kilenc centiméter másodpercenként), és csak aránytalanul nagy elektromos erőtérrel semlegesíthető (*vö.:* lézerfegyver)

Pajzsfal: magas hegyvonulat az Arrakis északi vidékén, amely a mögötte levő kis területet gyakorlatilag teljesen megvédi a bolygó coriolis-viharaitól

palmárium: pálmaültetvény az Arrakison

Panoplia Propheticus: a Bene Gesserit által a primitív kultúrák előkészítésére használt, mesterségesen elplántált hiedelmek, babonaságok összefoglaló neve (*lásd:* Missionaria Protectiva)

paratájoló: olyan tájoló, amely a helyi mágneses anomália segítségével határozza meg a helyzetet. Használatához speciális térkép szükséges (vö.: homortérkép), és ott indokolt, ahol a bolygó globális mágneses erőtere labilis vagy a mágneses viharok miatt nehezen észlelhető

parázsgömb: szuszpenzoros, lebegő világítóeszköz, saját (rendszerint szerves) energiaforrással

pároztatási index: a Bene Gesserit központi adattára a Kwisatz Haderach előállítására irányuló emberi fajnemesítési kísérletről

pentapajzs: ötrétegű pajzsgenerátor kis területek (ajtók, folyosók stb.) elzárására, ahol a nagy védőpajzsok több rétegben alkalmazva labilissá válhatnak. A pentapajzson gyakorlatilag nem hatolhat át más, csak aki magán viseli a pajzsra hangolt demodulátort

pionok: a bolygóhoz kötött parasztok vagy munkások; a faufreluchok között (*lásd ott*) az egyik legalacsonyabb osztály. Jogilag: a bolygó tartozékai

piretikus tudat: az úgynevezett „tűztudat”, a Birodalmi Kondicionálás által kialakított gátlás (*lásd:* Birodalmi Kondicionálás)

plasztacél: a kristályszerkezetébe növesztett stravídiumszálakkal megerősített acél

pleniscenta: édes illatáról nevezetes egzotikus zöld virág az Ecaz bolygón

Poritrin: az Epsilon Alangue harmadik bolygója, amelyet számos Zenszuni Vándor az ősbolygónak. tekintett, noha a nyelvük és a mitológiájuk egyes elemei sokkal ősibb eredetre utalnak

portenger-medence: nagy kiterjedésű mélyedés az Arrakison, amelyet az évszázadok alatt megtöltött a por, és amelyben szabályos árapály jelenség észlelhető (vö.: homokdagály)

portigul: narancs

porverem: mély hasadék az arrakisi sivatagban, amelyet por tölt ki, és szemre nem lehet megkülönböztetni a környező homoktól. Állatra, emberre igen veszélyes, mert bele lehet fulladni (*vö.:* Portenger-medence)

prána v. prána-izomzat: a kondicionálás szempontjából egy egységnek tekintett testizomzat (*vö.:* bindu)

proces verbal: félhivatalos jelentés az Impérium elleni bűncselekményről. Jogilag átmenet az egyszerű szóbeli panasz és a hivatalos bűnvád között

pundirizs: mutáns rizs, amelynek nagy természetes cukortartalmú szemei a négy centiméteres nagyságot is elérik; a Caladan fő exportterméke

Q

quirtaba: lásd: ibn quirtaba

Quizara Tavvid: fremen papság (Muad-Dib után)

R

rachag: a sárga akarso-bogyókból nyert, koffein típusú élénkítőszer (*lásd:* akarso)

ramadan: ősi vallási időszak, amely a böjtölésnek és az imádkozásnak van rendelve; hagyományosan a nap-hold naptár kilencedik hónapja. A fremeneknél az első hold kilencedik meridiánkeresztezése jelzi a kezdetét

Richese: az Eridani A negyedik bolygója, amelyet az Ix mellett a gépi kultúra legmagasabb rendű képviselőjének tekintenek. Nagy eredményeket ért el a miniatürizálásban. (Sumer és Kautman *Az utolsó dzsihad* c. művében részletesen elemzi, hogyan kerülte el a Richese és az Ix a Butleri Dzsihad súlyosabb következményeit)

ruh-lélek v. ruh-szellem: a fremen hit szerint az emberi személyiségnek az a része, amely mindig benne gyökerezik a metafizikai világban (és ezért érzékelni is tudja), *lásd még:* alam al-mital

S

sadus: bíró. A fremen szó szent bírát jelent, gyakorlatilag szentet

Sah-Nama: a Zenszuni Vándorok félig legendás Első Könyve

Salusa Secundus: a Gamma Waiping harmadik bolygója, a Császári Udvar Kaitainra költözése után a kijelölt Császári Börtönbolygó. A Salusa Secundus a Corrino-ház szülőbolygója, a Zenszuni Vándorok

vándorlásának második állomása. A fremen hagyomány szerint hét nemzedéken át voltak rabszolgák a bolygón

sapho: nagy energiatartalmú folyadék, amelyet az Ecazon termő sövénycserje gyökereiből vonnak ki. Főleg a Mentátok fogyasztják, akiknek, állításuk szerint, fokozza szellemi képességeit. A rendszeres fogyasztástól mélyvörös foltok keletkeznek az ajkon és a száj nyálkahártyáin

sardaukarok: a Padisah Császár fanatikus harcosai. Szülőbolygójuk környezeti viszonyai olyan zordak voltak, hogy a fiatalok negyvenhat százaléka meghalt, mielőtt elérte volna a tizenegy éves kort. Katonai kiképzésük a könyörtelenségre és a személyes biztonság szinte öngyilkos semmibe vevésére helyezte a hangsúlyt. Gyermekkoruktól kezdve arra tanították őket, hogy fegyverként alkalmazzák a kegyetlenséget, megfélemlítéssel gyöngítve az ellenfelet. Abban az időben, amikor a legjelentősebb szerepet játszották a világmindenség életében, fegyverforgató képességük állítólag elérte a tízes Ginaz-szintet, és közelharcbeli fortélyaik vetekedtek a Bene Gesseritekéivel. Akármelyiküket egyenértékűnek tekintették tíz közönséges Landsraad-sorkatonával. IV. Shaddam idejére, noha még mindig félelmetes ellenfelek voltak, a túlzott önhittség meggyengítette őket, és harcos vallásukba vetett fanatikus hitüket is aláásta a cinizmus

sarfa: elfordulás Istentől

Sayyadina: fremen papnő

Shadout: fremen méltóságnév; jelentése „jól merítő”

Shai-hulud: az arrakisi homokféreg, „a sivatag nagy öregje”, „Örökkévalóság Apó”, „a sivatag nagyapja”. Figyelemre méltó, hogy ez a név, ha nagy kezdőbetűvel írják, vagy meghatározott hangsúllyal mondják ki, az ősi fremen hit földistenségét jelöli. A homokférgek óriásira megnőnek (a sivatag mélyén 400 méternél is hosszabb példányokat lehet látni), és igen hosszú életűek, hacsak nem végez velük valamelyik társuk, vagy nem fulladnak vízbe; a víz ugyanis halálos méreg a számukra. Az Arrakist borító homok nagy része minden valószínűség szerint a homokférgek tevékenységének terméke (*vö.:* kismester)

Shaitan: Sátán

Shari-a: a Panoplia Propheticusnak az a része, amely bevezeti a vallásos rítust (*lásd:* Panoplia Propheticus, Missionaria Protectiva)

Sihaya: fremen nyelven a sivatagi tavasz. A szónak vallásos mellékzöngéje van, amely termékeny időszakra és „az eljövendő paradicsomra” utal

Sirat: az O. K. Bibliának (*lásd ott*) az a passzusa, amely úgy írja le az ember életét, mint áthaladást egy keskeny hídon (voltaképpen ez a híd a Sirat), ahol „jobbra a paradicsom, balra a pokol, s mögöttem a Halál Angyala”

solaris: a Impérium hivatalos pénzegysége. Vásárlóerejében huszonöt évenként állapodik meg a Liga, a Landsraad és a Császár

solido: háromdimenziós kép, amelyet a 360 fokos jelkódot alkalmazó szigadrótos solido-vetítő állít elő

sondagi: a Tupalon őshonos páfránytulipán

sorna: a Tupolon őshonos állat. Vékony, erős, értékes bőre miatt egy időben szinte teljesen kiirtották a vadászok

Sötét Titkok: a „ragályos babonaságok", amelyeket a Missionaria Protectiva (*lásd ott*) elplántál a fogékony kultúrákban

sugárvágó: a lézerfegyver rövid hatótávolságú változata, melyet elsősorban szerszámként és sebészeti eszközként használnak

su-su-súúk!: az arrakisi vízárusok kiáltása. A *súúk* eredeti jelentése „piac" (*vö.:* ikut-éj!)

SZ

szabadkereskedők: csempészek

szelamlik: császári fogadóterem

szélcsapda: a levegő páratartalmának kondenzáltatására szolgáló készülék, amely legtöbbször hirtelen lehűtést alkalmaz a csapda belsejében. Nevét arról kapta, hogy az uralkodó szélirány felé állítják be

szemuta: az elakkafa égett maradékából kristályextrakcióval kinyert második narkotikumszármazék. A tényleges hatást (melyet az élvezők „időtlen, állandósult extázisként" írnak le) bizonyos atonális frekvenciákkal, az úgynevezett szemuta-zenével lehet kiváltani

szervor: egyszerű feladatok végrehajtására alkalmas időprogramos szerkezet; egyike annak a kevés „automatának", amelyet nem tiltottak be a Butleri Dzsihad után

T

ta-: előtag, jelentése „kinevezett", „kijelölt" vagy „soron következő". Például a *ta-báró* a bárói cím várományosa

tahaddi al-burhan: végső próbatétel, amely elől nem lehet kitérni (rendszerint halállal vagy pusztulással végződik)

tahaddi-kihívás: fremen kihívás halálos párviadalra, rendszerint valamilyen alapvető fontosságú kérdés eldöntésére

tali: fremen ifjú, aki még nem esett át a férfivá avatás próbatételén

taqva: szó szerint „a szabadság ára". Nagy értékű dolog. Átvitt értelemben mindaz, amit az istenség követel a halandótól (és a követeléstől kiváltott félelem)

tartós méreg: Piter de Vriesnek, a Mentátnak tulajdonított találmány. A testbe olyan mérget juttatnak, amelynek hatását csak a rendszeresen beadott ellenméreg gátolja meg. Ha bármikor

megszüntetik az ellenszer adagolását, beáll a halál

tau: a sziecsközösség egységérzete, amelyet elősegít a fűszer fogyasztása is, de különösen az Élet Vizének ivását kísérő tau-orgia

teknő: az Arrakison olyan, a környezeténél mélyebben fekvő terület, mélyedés, amelyet az alatta levő üreges részek süppedése hozott létre. (Megfelelő mennyiségű vízzel rendelkező bolygókon a teknő olyan terület nyoma, amelyet egykor víz borított. Számos vélemény szerint az Arrakison is található legalább egy ilyen terület, habár a kérdés még nincs lezárva)

tenyérzár: olyan zár, amelyet a megfelelő emberi tenyér érintésével lehet kinyitni. Csak egy tenyér fölismerésére állítható be

tintalián: a Giedi Prime-on őshonos kúszónövény, amelyet gyakran használtak korbácsként a rabszolgatelepeken. Áldozatain céklavörös, pontozott nyomot hagy, amely még évekig fájdalmas marad

Tisztelendő Anya: eredetileg a Bene Gesserit magasabb fokozatú tagja, aki képes volt átalakítani a testében egy „megvilágosító mérget", és ezáltal magasabb szintű tudati állapotba került. A címet átvették a fremenek a saját vallási vezetőik számára, akik hasonló „megvilágosodáson" esnek át (*lásd még:* Bene Gesserit, Élet Vize)

Tleilax: a Thalim egyetlen bolygója. Arról nevezetes, hogy ez a kiképzőközpontja és forrása a „torz" Mentátoknak

TP: telepátia

Tupol: az úgynevezett „menedékbolygó". Valószínűleg nem egy, hanem több bolygó, az Impérium vereséget szenvedett Házainak rejtekhelye. A pontos helyét csak a Liga ismeri, és a sérthetetlenségét a Ligabéke szavatolja

tűvető: lassú röptű, mérgezett vagy altató nyilat kilövő lőfegyver. Hatásossága függ a pajzs beállításától, valamint a célpont és a lövedék egymáshoz viszonyított mozgásától

tűzcsóva: a sivatagban használatos jelzőrakéta

U

Ulema: Zenszuni teológiai doktor

ummák: a próféták testvériségének tagjai. (Az Impérium szóhasználatában az „umma" megvetést fejez ki, mindenféle csapongó fantáziájú jövendőmondó gyűjtőneve)

urosnor: egyike annak a néhány jelentés nélküli szónak, amelyet a Bene Gesserit szokott elplántálni a kiszemelt áldozatok pszichéjében, hogy a későbbiekben irányíthatóak legyenek. Az így szenzibilizált személy a szó hallatára átmenetileg mozgásképtelen lesz

Usul: fremen nyelven „az oszlop talapzata"

Ü

Űrliga: lásd: Liga

űrcsille: szabálytalan alakú, hőpajzsokkal és szuszpenzoros lökésgátlókkal felszerelt teherkonténer. Különféle anyagoknak űrhajókról a bolygófelszínre juttatásához használatos

V

Változás Bírája: a Landsraad Nagytanácsa és a Császár által kinevezett tisztségviselő, akinek az a feladata, hogy ellenőrizze a hűbérbirtok-átadást, a kanly-tárgyalásokat vagy orgyilkosháborúk (*lásd ott*) hivatalos ütközeteit. Döntései ellen lehet ugyan fellebbezni, de csak a Nagytanács és a Császár együttesen változtathatják meg őket

Varota: híres balisetkészítő mester a Csuszukon

verit: az Ecazról származó akaratgyöngítő narkotikum. Képtelenné teszi az embert a hazugságra

vízfegyelem: a víztakarékos életmód rendszabályainak összessége; a szigorú kiképzés, amellyel az arrakisiak elsajátítják a víztakarékos életmódot

vízkarika: különböző méretekben készített fémkarika, amely meghatározott vízmennyiséget képvisel. A vele egyenértékű vízmennyiség elvben fölvehető a fremen víztárolókból. A vízkarikáknak mély jelképes jelentőségük van (messze túl az egyszerű pénzfunkción) a születéssel, a halállal és az udvarlási szertartásokkal kapcsolatban

vízmester: az a fremen, akit fölszenteltek a vízzel és az Élet Vizével kapcsolatos rituális feladatok ellátására

vízteher: fremen nyelven: feltétel nélküli kötelezettség

W

Wallach IX: a Laoujin kilencedik bolygója, a Bene Gesserit Anyaiskola otthona

Y

yali: fremen személyes lakrész a sziecsen belül

Z

Zenszunik: annak a szakadár szektának a hívei, amely körülbelül a Liga előtt 1381-ben vált el Maometh (az úgynevezett „harmadik Mohamed”) vallásától. A Zenszunik vallásának fő jellemzője a misztikumra helyezett hangsúly és a visszatérés „az atyák útjára”. A legtöbb forrás Ali Ben Ohasit említi az eredeti hitszakadás vezetőjeként, de bizonyos jelek arra mutatnak, hogy Ohasi esetleg csak a szócsöve volt a második feleségének, Nisainak

ARRAKIS TÉRKÉPE

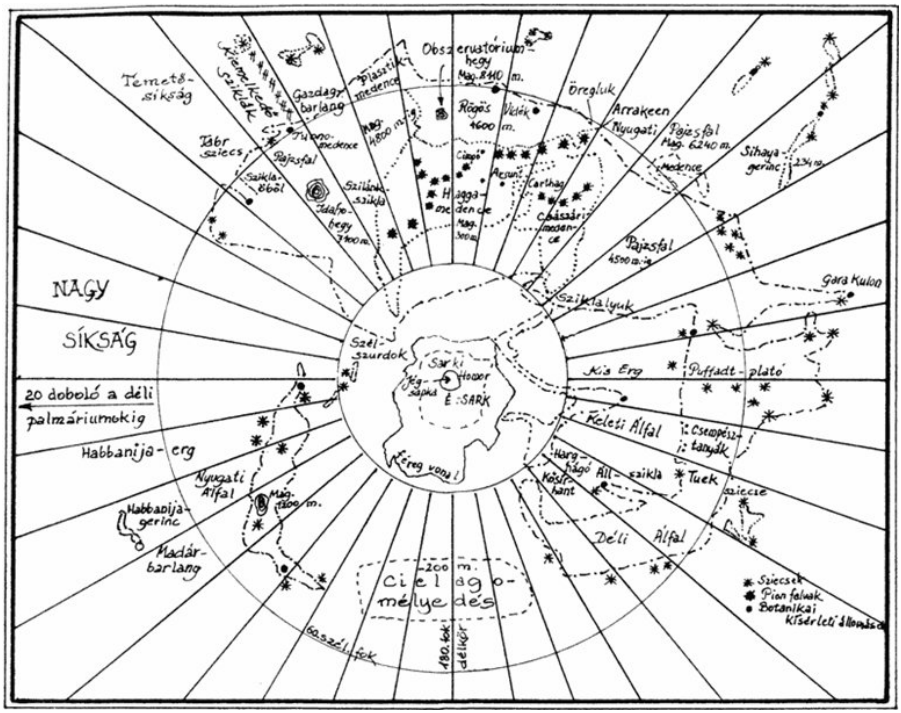

JEGYZETEK A TÉRKÉPHEZ

Nulla szélességi fok: az Obszervatórium-hegyen átmenő délkör

Nulla magassági szint: a Nagy Bled szintje

Sarki Homor: 500 m-rel a Bled szintje alatt

Carthag: kb. 200 km-re északkeletre Arrakeentől

Déli palmáriumok: ezen a térképen nincsenek rajta. Körülbelül a 40. déli szélességi fokon helyezkednek el

Féregvonal: a legészakibb hely, ahol még férget észleltek (a meghatározó tényező nem a hőmérséklet, hanem a nedvesség)

Harg-hágó: fölötte van Leto koponyájának kősírhantja

Madárbarlang: a Habbanija-gerincben

Nagy Bled: nyílt, sík sivatag (szemben az erggel, illetve dűnevidékkel). Körülbelül a 60. északi szélességi foktól a 70. déliig terjed. Javarészben homok és kő alkotja, helyenként a felszínre bukkan az alapkőzet is

Nagy Síkság: nyitott sziklamélyedés, amely ergbe megy át. A

szintje kb. 100 m-rel van a Bledé fölött. Valahol a Síkságon van az a sóteknő, amelyre annak idején Pardot Kynes (Liet-Kynes apja) bukkant rá. Tabr sziecstől délre, a jelzett településekig 200 m magasságot elérő sziklavonulat húzódik

Nyugati Pajzsfal: az arrakeeni Pajzsfalból kiemelkedő meredek rész (magassága 4600 m)

Öregluk: 2240 m mélységig lenyúló hasadék az arrakeeni Pajzsfalon. Muad-Dib robbantotta ki

Temetősíkság: nyílt erg

Vörös szakadék: 1582 m-rel a Bled szintje alatt